Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

1/2016

6. ledna 2016 ✦ ročník 101 ✦ cena: 13 Kč

Příští číslo vyjde
13. ledna 2016

Z obsahu

* *Když se Bůh směje, je to vážné*
* *Bude líp?*

Novoroční biblické poselství



Heslo roku 2016

Jako ten, kteréhož matka jeho těší, tak já vás těšiti budu, a tak v Jeruzalémě potěšováni budete.

Izajáš 66,13 K

Potřebuji potěšení, alespoň někdy - když (jako dítě) jsem upadl, nebo mi zemřel můj zvířecí mazlíček, když jsem usilovně pracoval, a přesto neviděl úspěšné výsledky, když mé zdraví selhává a cítím se zklamaný a bezmocný, když stárnu a nemohu vykonávat to, co jsem byl zvyklý dělat. Potřebuji potěšení, když se cítím smutný, když některé vztahy upadají, když jsem ztratil někoho, kdo pro mě mnoho znamenal... Ten seznam je dlouhý. A ani si nedovedu představit, jak se musí cítit ti, kteří ztratili všechno - své majetky, své milované, svou existenci. Na světě jsou miliony lidí, kteří potřebují pořádnou dávku potěšení.

Prorok Izajáš nám zprostředkovává pohled do situace izraelského lidu. Když prožili desetiletí v exilu, vzdáleni od svého domova, daleko od chrámu, který pro ně tak mnoho znamenal, byli tito lidé vyčerpaní ve všech ohledech - fyzicky, duševně i duchovně.

A když konečně některým bylo povoleno, aby se vrátili do své země a odcházeli tam s velkými nadějemi, byli znova sraženi, jakým těžkostem museli čelit: hladu, politické nestabilitě a útlaku. Věděli, že za některé těžkosti si mohli sami, ale jistě ne za všechny.

Kdy už je toho příliš mnoho? Když budou vytlačeni za hranu?

Boží slovo promluvené skrze proroka Izajáše muselo být jako čára života: "Jako ten, kteréhož matka jeho těší, tak já vás těšiti budu."

Potěšení neproměňuje situaci okamžitě. Ale vědět, že v těžké situaci nejsem sám, může způsobit výraznou změnu. Může dát nový výhled a schopnost zvládat věci mnohém lépe.

Bůh je přirovnán k matce. Ve většině případů matka prostě ví, co je pro její dítě nejlepší. Ale někdy to může být někdo jiný - možná otec, prarodiče, manželka, přítel nebo odborník.

Často je nejlepší útěchou něčí tichá přítomnost, možná pár povzbudivých slov, ne příliš mnoho!, někdy duchovní písně nebo úsměv či obejmutí.

Když čteme v knize proroka Izajáše dále, všimneme si, že u našeho místa prorok nekončí. Představuje si, že všechny národy se shromáždí před Bohem a že Bůh stvoří nové nebe a novou zemi.

Bůh nejen utěšuje, ale dává také pro budoucnost nový výhled a předkládá svůj závěrečný cíl: ukončení smrti, překonání zhouby a obnova celé země k tomu, k čemu byla zamýšlena - být místem pokoje a lásky.

Můžeme ve světě, kde vládne tolik zhouby, si jako sbory a jednotlivci uchovat tento výhled živý a dovolit Bohu, aby nás použil k tomu, abychom národům přinášeli uzdravení a potěšení?

Joachim Kreusel
biskup Jednoty bratrské,
Britská provincie,
sbor Ockbrook
překl. bok



Novoroční pozdrav s novým ročníkem ET–KJ

Vážení čtenáři,
milé sestry a bratři,
na počátku nového roku 2016 vám posíláme srdečný pozdrav a upřímné přání, aby vás v každém jeho jednotlivém dni provázela Boží přízeň, ochrana, a aby vás náš Pán vedl svou cestou, která je cestou života a věčné naděje.

Zároveň i díky vaší přízni smíme zahajovat 101. ročník vydávání Evangelického týdeníku - Kostnických jisker. Uvědomujeme si, že z mnohých důvodů to není samozřejmost, a o to více bychom si přáli, abyste nacházeli na jeho stránkách kvalitní příspěvky, které by přinášely nejen např. poučení z církevních dějin, ale také povzbuzení a potěšení pro duchovní život. Zároveň si však přejeme, abychom si všichni uvědomovali, že zde nejsme pouze osamocenými poutníky, ale že jsme součástí širokého společenství, Božího lidu, který na různých místech naší vlasti i celého světa vede své zápasy o pochopení pravdy evangelia i o to, jak mu zůstat věrni ve složitých podmínkách současné doby. Jsme rádi, že náš týdeník je ekumenicky zaměřený a že se na něm autorsky i čtenářsky podílí křesťané z různých církví, tradic a důrazů, a tak mohou přispívat k vzájemnému obohacení.

Co můžeme čekat v právě zahajovaném ročníku? Na tuto zvídavou otázku můžeme dát jen částečnou odpověď: Jak jsme již naznačili, zcela neopustíme Jana Husa - přece jen nemusí být omezen a umlčen pouze kvůli konci jubilejního roku, má nám co povědět i v jiný čas. Na pokračování chceme přetiskovat výklad Jakubovy epištoly "Bláznovství víry podle Jakuba" od Jiřího Mrázka. Jako inspiraci pro duchovní zamyšlení chceme nově pravidelně uvádět krátké citáty či modlitby k biblickým veršům, protože si opravdu přejeme, aby nám "Jiskry" zapalovaly nové světlo pro naši cestu víry (čerpáme z Hesel Jednoty bratrské vydaných v britské provincii UF). A jinak se budeme snažit pokrývat pravidelné rubriky. Samozřejmě, nejvíce záleží na našich věrných - případně i nových - autorech a přispěvatelích. Na ně se obracíme s prosbou, aby raději psali častěji, ale krátce, než aby nám poskytovali rozsáhlé články. Jistě je pestrost a a stručnost tím, co napomáhá ke čtivosti. Proto autorům připomínáme, že 5 000 znaků (včetně mezer) by měl být horní limit.

I navzdory našim plánům, představám a očekáváním nevíme, co všechno nám tento ročník přinese, z čeho se budeme těšit a s čím se potýkat - jak je to ostatně v celém našem životě. Pevně doufáme v dobrou spolupráci s autory, s vaší podporou, ale především s tím, že i tato tisková služba pro evangelické křesťany není zbytečná a že se k ní přizná i Pán církve svým požehnáním. To je pro nás to nejdůležitější a o to prosíme.

S přáním dobrého roku nejen pro nás, ale pro celé Boží stvoření
za předsednictvo KJ, redakci a administraci
Bohumil Kejř

Do světa s láskou

O světě uvažujeme stejně jako ostatní lidé. Je to všechno, co existuje a čemu říkáme kosmos, universum nebo jednoduše země, která se pohybuje mezi miliony nebeských těles. Kosmonauti to potvrdili. Starý zákon místo slova svět užívá slova „nebe a země“. Nový zákon vidí ovšem svět jinak než kosmonauti, vidí jej ve vztahu k Bohu; Bůh jej stvořil pro lidstvo, které však jej obrátilo proti Bohu a padlo s ním – padlé lidstvo a padlý svět. Apoštolové Jan a Pavel píší o světě v tomto negativním smyslu a staví dokonce do protikladu bytí v Kristu s bytím ve světě. Pavel pak vidí úděl křesťana dramaticky: „Bůh nás vysvobodil z moci tmy a přenesl do království svého milovaného Syna, v němž máme vykoupení a odpuštění hříchů“ (Ko 1,13).

Přesto křesťané zůstávají žít na světě jako dřív a tentýž apoštol Pavel o jejich „přenesení do Kristova království“ může dopovědět, že již začalo, neboť „podoba světa pomíjí“ (1 K 7,31). Dosud ještě budou jako ostatní lidé na světě žít podrobeni přírodním zákonům a budou umírat, neboť Kristovo vítězství na kříži se neudálo ve viditelném světě, ale v tom neviditelném, který je pozorovatelný jen víře a zviditelněn bude až na konci. Zatím tento svět představuje nepřátelskou, nebezpečnou mocnost, jíž je třeba se chránit.

Jak se má křesťan v tomto zlém a padlém světě chovat? To je prastará otázka po tom, jak má vypadat křesťanská praxe, jak má křesťan manife-

Dokončení na str. 2

Aktuálně: K 286. výročí vydání Hesel Jednoty bratrské

Jako když utěšuje matka... ***Izajáš 66,13***

Když umírá matka, potom každý tuší, jak je to bolestivá situace pro celou rodinu. Jistě mnohý z nás takovou situaci už zažil. Vždyť matka je dárcem života a tmelem každé rodiny. A heslo na rok 2016 z proroctví Izajášova vyjadřuje jistotu, že Bůh sám nás nikdy neopustí a ani neponechá napospas svému osudu. A právě v této vážné době hovoří k izraelskému národu Bůh a zjevuje mu mocnou "mateřskou" stránku. Dává nám naslouchat úderu svého srdce, které vlévá důvěru a v společenství s lidem Izraele slyšíme jeho hlas a prožíváme potěšení. A tak jako v čase Izajášově i dnes má Boží potěšení rozsáhlé dimenze. Jeho zaslíbení pokoje a obnovy hovoří do společného života národů, které dnes jako dříve byly sužovány násilím a válkami, vyhnanstvím. Bůh sám je i v této situaci přítomný a plný útěchy jako matka!

Jednou z příležitostí Boží přítomnosti v našem životě, který denně prožíváme, jsou Hesla. Totiž: jsou dny, v nichž nám biblické verše zůstávají jakoby uzavřené, v kterých bychom snad pokládali za potřebnější jiná slova, a my si je často otevíráme až v souvislosti s biblickým textem, z kterého pocházejí. Jindy je k tomu potřebí i čas. Jako křesťané dobře poznáme: Boží potěšení není nikdy laciné. Bůh nás potěšuje jako ten, který sám s námi trpí. Jeho slovo nám však dává odvahu, abychom si ho přivlastnili a naslouchali mu, ono nás vyzývá vydat se znovu na cestu. Dává nám znovu odvahu, abychom viděli, že nejsme na této cestě sami. Totiž každé slovo Hesla je čtené i v našem sousedství, a to lidmi z rozličných církví až v 55 jazycích dnešního světa. Všude se mohou potěšit srdce i druhých lidí, v jednom místě žít v plné důvěře a jistotě.

Přejeme všem při čtení Hesel mnohá vzácná setkání s potěšující Boží přítomností a v tomto roce po 366 dní být při tom potěšováni: "Jako když někoho utěšuje matka, tak vás budu těšit."

Vlastislav Svoboda, emeritní farář ČCE

Z církví doma i ve světě

Vyšel nový teologický dokument o vztazích s judaismem

Vatikánská Komise pro náboženské vztahy s judaismem vydala 10. prosince 2015 nový dokument věnovaný vztahu mezi katolíky a židy. Účelem textu je prohloubit teologickou reflexi nad tímto tématem.

Jak se zdůrazňuje v předmluvě, dokument není věroučný. Nabízí pouze teologickou reflexi o aktuálních otázkách, která má prohloubit a obohatit teologický rozměr katolicko-židovského dialogu.

Text se zabývá teologickými tématy, jako např. důležitostí Božího zjevení, vztahem mezi Starou a Novou smlouvou ("nerozlučná jednota"), vztahem mezi spásou všech lidí v Ježíši Kristu a přesvědčením, že smlouva Hospodina s Izraelem nebyla nikdy odvolána, nebo evangelizační úlohou církve ve vztahu k judaismu.

Docenění, které ve vztahu k židovství představovala deklarace Nostra aetate vydaná před padesáti lety, způsobilo, že se křesťané a židé, kteří se v minulosti mnohdy vzájemně k sobě stavěli skepticky, postupně stali "důvěryhodnými partnery, a dokonce dobrými přáteli", píše dokument. Současně zmiňuje dosavadní kroky učiněné v tomto ohledu: ustavení Komise pro náboženské vztahy s judaismem v roce 1974, četné dokumenty, které však nemohou nahradit osobní setkání, ale i snahy papežů Pavla VI., Jana Pavla II., Benedikta XVI. a Františka.

Jak dále dokument uvádí, židé i křesťané se mohou vzájemně obohacovat. Dialog s židovstvím není možné srovnávat s dialogem s jinými náboženstvími, neboť křesťané mají ve Starém zákoně své kořeny. Bez těchto kořenů by církvi hrozilo nebezpečí, že ztratí své "ukotvení v dějinách spásy".

Pojem "mezináboženský dialog" lze proto na tyto vztahy aplikovat jen analogicky. Půdou, na které se rozvinulo křesťanství i rabínské židovství po zničení chrámu, je totiž judaismus za doby Ježíše. Zásadní rozdíl mezi oběma náboženstvími však spočívá v pohledu na osobu Ježíše Krista. Veškerá spása pochází od Krista, pokračuje dokument. Současně opakuje s apoštolem Pavlem, že "Boží dary jsou neodvolatelné". Je proto neoddiskutovatelné, že židé mají "podíl na Boží spáse", avšak jak je toto možné "bez výslovného vyznání Krista", "je a zůstane božským neproniknutelným tajemstvím".

Co se týká příkazu evangelizovat ve vztahu k židovství, dokument uvádí, že se jedná o "velmi citlivou a delikátní" otázku, neboť "v jejich očích se to týká samotné existence židovského národa".

Církev k této evangelizaci přistupuje jinak než ve vztahu k jiným náboženstvím. Křesťané jsou povoláni k tomu, aby "vydávali svědectví své víry v Ježíše Krista i před židy", s pokorou, citlivostí a uznáním, že židé jsou "nositeli" Božího slova. Křesťané také nemají zapomínat na velkou tragédii holokaustu. Zároveň však církev "nevede žádnou institucionální misii vůči židům ani k ní nepovzbuzuje".

Dokument je přístupný online v pěti světových jazycích na stránkách Vatikánu.

RaVat

Ekumenická rada církví zve k modlitbám za jednotu křesťanů

ERC v ČR zve k účasti na Týdnu modliteb za jednotu křesťanů, který se bude konat od 18. do 25. ledna 2016. Program připravili křesťané z Lotyšska a na organizaci společných modliteb se tradičně podílí Ekumenická rada církví s Římskokatolickou církví.

Tématem nadcházejícího Týdne modliteb za jednotu křesťanů je „Povoláni hlásat mocné skutky Páně“. (srov. 1 P 2,9).

Doprovodné materiály lze získat na www.ekumenickarada.cz

Aliančí týden modliteb, který pravidelně organizuje Česká evangelikální aliance, se koná od 1. do 10. ledna 2016. Téma Aliančního týdnu modliteb 2016 zní Radost, kterou vám nikdo nevezme.

Sbírka vykonaná při této příležitosti poputuje na podporu přesídlených syrských křesťanů, jejichž přesídlení dlouhodobě koordinuje nadace Gen21 (www.gen21.cz).

Své dary můžete zasílat s variabilním symbolem 2116 na účet ČEA u České spořitelny a.s. – č. ú. 13808359/0800.

(red)

V soutěži o nové logo Českobratrské církve evangelické nebyl vybrán žádný návrh

Ústřední církevní kancelář vyhlásila 16. ledna 2015 grafickou soutěž o nové logo Českobratrské církve evangelické. Bylo v plánu využívat logo v oficiálních dokumentech církve (dopisy, obálky, vizitky), na webových stránkách, propagačních materiálech apod. Termín pro odevzdání grafických návrhů loga byl 27. března 2015.

V soutěži nakonec nebyl vybrán žádný návrh. Do budoucna je potřeba dobře specifikovat, co církev od loga očekává, a do práce zapojit nejen grafiky a výtvarníky, ale také teology.

dle e-cirkev.cz

Modlitba:

Pane Bože, pro Ježíše Krista náš Otče, který JSI ve své svaté skrytosti, denně mne svět něčím poutá a překvapuje. Obrňuju se vůči tomu, co mě vyvádí z míry a šokuje. Přišel jsem do tohoto prostého shromáždění znovu prohlédnout k předivnosti tvé, která z tohoto světa není. Ztišit v sobě, co mě ohlušuje zvenčí, a uslyšet, co mi radíš ty. Obnov, Duchu svatý, vnímavost mojí duše… Spoutej, prosím, síly, které mnou hýbou a zmítají. Přičiň sílu svou, ty, ktery jsi Dárce života a Zachránce, abych přemáhal strachy v sobě i kolem sebe a dosvědčil smysl a slávu každého dobrodiní. Abych prokázal ochotu je konat i za cenu škody a trápení.

Otče věčnosti, toužím ošetřit svůj čas života, který jsi mi svěřil. Hodnotami, které u tebe platí, jej vykupovat ze zmarnění a znicotnění. Taky proto jsem teď tady.

Opanuj mne, prosím, pokojem smíření protiv a protikladů ve mně i kolem mě, a radostí jasnějšího porozumění. Amen.

Samuel Jan Hejzlar

Do světa s láskou

Dokončení ze str. 1

stovat, projevovat svou víru v panování Kristovo na této zemi a v jeho lásku. Nesmí se se svou vírou schovávat, aby o ní nikdo druhý nezvěděl, naopak má být světlem ve světě. Dokáže to, když se ubezpečí ve své víře, že Kristus zvítězil nad světem a je jeho Pánem, a zároveň se ubezpečí v lásce, kterou jej spojuje s láskou celého Kristova společenství. Jediným platným zákonem mu bude víra, která se uplatňuje láskou (Ga 5,6). Takto vyzbrojen nechť vychází každý věřící křesťan do světa, jestliže ovšem raději nezvolí úplně jinou cestu, odvrátit se od světa, utéci z něho. Tuto cestu praktikovali někteří křesťané ve středověku. Poznali, že sobectví a lhostejnost k bližním je nebezpečí, jemuž musí křesťan ve světě čelit, je vlezlé, nevyhne se nikomu a naléhá naň, až podlehne a stane se nevěrným. Nejen katolíci, i my, protestanti, uznáváme velikost a příkladnost této cesty. Také protestanti se dávali touto cestou, i když se nezřekli světa absolutně, na příklad kvakeři a někteří pietisté, kteří se stáhli z veřejného života do tiché existence. Ukázalo se však, že se naskýtají i jiné cesty, které by mohly být věrnější Ježíšovým stopám. Katolíci ještě dnes doporučují časově omezený klášterní život jako koncentraci na jednu věc: sloužit Bohu a lidem a odmítat vše, co neslouží tomuto cíli.

Reformátoři odmítli mnišství, protože vedlo a vede k vědomí nadřazenosti, vlastní spravedlnosti a spravedlnosti ze skutků – a služba bližním se dostala do stínu. Ale také uznali, že bez nějaké formy askeze nikdo nemůže být Kristovým učedníkem. Avšak odvrácení, či útěk ze světa nemůže být tou cestou, která by byla podle vůle Páně a ku prospěchu lidem.

Na opačné straně jsou křesťané, kteří se rozhodli pomocí své misijní činnosti podrobit svět Bohu, učinit ho poslušným Pána Ježíše Krista. Jejich cílem bylo učinit svět jevištěm království Božího, které není z tohoto světa, ale je na světě. Této teokracii, této Boží vládě bude podroben i stát – ve skutečnosti však to nebyla vláda Boží, ale vláda církve. A nebyla to jen papežská církev, která šla touto cestou. Spolu s ní šly některé kalvínské a reformované církve. Takový byl středověk. Dnes je ta cesta opuštěná, neboť dnešní stát i lidé se osvobodili z poddanství církve. Avšak i naše chápání víry nám zakazuje tuto cestu, neboť křesťanská víra je svobodná, žije ve svobodě a přeje všem svobodu, nikdy poddanství.

A jsme u cesty zvané učení o dvou říších, které vytvořil Luther jako důsledek svého objevu, ospravedlňující víry. Předně zdůraznil nezávislost státu a jeho institucí na církvi. Nepřenechal jej jeho vlastním zákonům, ale podrobil jej Božímu zákonu, který mu bude normou. Luther však ani nenaznačil, jak se má křesťan v tomto světě chovat, mezi církev a svět nenavrhl schůdnou cestu, natož most. Svět se svými institucemi, se svým právem zůstal svéprávný tak, jako na druhé straně církev. Křesťan se pak bude chovat ve světě podle jeho zákonů, v církvi podle jejích. Proslulý protestantský teolog Karl Barth se pokusil odvrhnout Lutherovo učení o dvou říších a nastolit požadavek, že Kristus Pán je Pánem i státu, který podrobil víře, avšak neodstranil nejistotu, kterou křesťan pociťuje s uplatňováním zákona lásky ve světě.

Je nepopíraný fakt, že americká demokracie vznikla vlivem působení křesťanů, kteří lásku uplatňovali všude, kde bylo možno. Politické, sociální i právní a kulturní zákony demokracie nemohly nedbat zkušenosti, kterou sami zákonodárci a ostatní lidé učinili, kdykoli se setkali s věřícími křesťany, jejichž zákonem byla láska k Bohu a bližnímu. Tato demokracie ukazuje křesťanskému dělníkovi, profesorovi, soudci i politikovi, jak se svým zákonem lásky mohou přispět k humanizaci světa. Duch svatý jim k tomu propůjčí trpělivost i hadí opatrnost - moudrost.

Josef Veselý

Hledejte moji tvář

J 12,44-50; Ž 27,8; Mt 6,33; L 17,20b-21; J 18,36a

Archeologie, jak víme, je vědění o starých věcech, obor zkoumání počátku, odkud přicházíme. Odklízením vrstev, které přikrývají minulost, pátráme po kořenech. Kde se tu bere život, který si sebe uvědomuje? Odkud přišel rozumný člověk? Jak Stvořitel nastavil poměry stvoření, jak se dějí, jak probíhají?

Nás několik, kteří se ještě zajímáme o Bibli na biblických hodinách, se svěřuje některým takovým znalcům a lodivodům po hlubších vodách Písem (Souček, Pokorný, ale i Fletcher, Hromádka, Bornkamm aj.). Usilujeme o to, abychom se v rozhovoru s nimi lépe rozhlédli po vlastní zkušenosti víry a po sobě svěřeném poznání, k životu duchovně hojnějšímu. Zabýváme se svědectvím lidí věřících ve svatou Boží skrytost a oslovovaných Kristem k duchovnímu bytí v životě nejen vědomém sebe, ale vyhlížejícím Boha, který je víc než jejich i naše všecko (J 17,3).

Setkáváme se s úsilím teologů odlišit původní nebo aspoň starší vrstvu výpovědí Písma od toho, co v témže Duchu dopověděli jiní, často pozdější proroci, věrozvěstové, vykladači a opisovači. Zpravidla nikoli kdesi pokoutně, ale v církvi, ve shromáždění (Sk 17,11) živých svědků víry (Mt 22,32) v Boha, Otce věčnosti a Stvořitele této naší časnosti, ve Vykupitele a Spasitele, přidali něco víc.

Za naší vědeckou pílí může být dnes naděje, že přesnějším poznáním původní verze textu jsme blíže promluvení Božímu, dávnému slovu, které bylo někomu i pro nás svěřeno. Na druhé straně bývá motivem bádání prostý zájem historika, lingvisty ap., jeho ambice dobrat se toho, co měl pisatel původně na mysli, co chtěl kdysi své době, současníkům, říci. Nás většinou, na rozdíl od archeologie pátrající po dávno mrtvém a nejsoucím, zajímají skrytosti naší doby. Doptáváme se v Bibli živého, vpravdě JSOUCÍHO, jehož tvář není vzácnou fosilií ani archiválií. Obracíme se na předcházejícího nás jednajícího a mluvícího Vykupitele a Spasitele,obracíme se ke Světlu ne časem skomírajícímu, ale zářícímu nám ze svaté skrytosti dnes. Dávní jeho svědkové se netají omezeností svého vhledu a částečností svého poznání. Jedině Duch svatý, ten Utěšitel, kterého Otec poslal a který přichází v Kristově jménu, učí všemu, připomíná všecko Ježíšovo, v čem je spása (J 14,17.26.). Uvádí ve všelikou PRAVDU. Zvěstuje dokonce to, co Pán Ježíš pro nepřipravenost učedníků nestihl (J 16, 12-14). „…ten, který mne poslal, Otec, ON mi přikázal, co a o čem mluvit. A vím, že jeho přikázání je ŽIVOT VĚČNÝ“ (J 12,49-50).

Rozšiřujeme své schopnosti. Technikou posilujeme kapacitu svých smyslů, ačkoli nám jich stále zůstává toliko pět, a to jen na chvíli ve stvořené časnosti, než „ihned rychle zaletíme“ (Ž 90,10). Přítomnost, v níž žijeme, vnímáme zčásti. Ne-zbývá než si vybrat, čeho si všimneme a co zanedbáme. Tím spíše stěží cele chápeme a znovu dále objevujeme převratný čin Stvořitele, událost, kdy vstoupil do časnosti a přiblížil se nám v Ježíši z Nazaretu. Znovu nás děsí, jak jsme ho tenkrát, bezdomovce, přijali i jak ho přijímáme dnes… Jeho utrpení vypovídá o světě i o každém z nás. Trvale nás zaměstnává, že a jak Vzkříšený tuto časnost přesahuje, koná v ní a působí vírou změnu: zdraví a život. Čteme a přemýšlíme o člověku z Nazaretu, Synu Božím, obrazu neviditelného Boha. O světle, které v něm přišlo na svět, aby nám, kteří svou přirozeností chodíme v temnotě, osvítilo Boží tvář. V jeho Duchu se nám dostává milosti, že vidíme tvář slitovného Otce. Ne zvěčnělou ve vzácnou starožitnost, a tvrdě přísnou, nýbrž k nám se sklánějící a dnes nás oživující.

Žít duchovně znamená vnímat, znovu se zachytit a přidržet této aktuálnosti Boží, nedopovězené, vymykající se každému souhrnu či definici, a přece prosté pro nás obyčejné v každý, nejen sváteční, den. Přidržujeme se aktuálnosti Boží, dostatečné k vysvobození (Iz 63,1).„O tobě přemýšlí mé srdce, že velíš řka: Hledejte moji tvář, a proto tvou tvář hledám a hledat budu.“ Duch souzvuku a harmonie, jako napjatých strun, se v dialektice Písem ozývá každým dotekem, každým veršem, který sis, hledaje Boží tvář, dnes ráno připomněl. Svatý Bůh je Duch života; živý Bůh a vždy nám má co říct. Ohledejme svůj vztah k němu i navzájem. Své království přibližuje poddaným. Těm, kteří se mu cele vydali. „Hledejte,“ opakuje Ježíš Boží výzvu po žalmistovi. „Naleznete, když mne budete hledat celým svým srdcem“ (Jr 29,13), slibuje skrze proroka: „Dám se zajisté na-lézti vám, praví Hospodin“ (v.14.). V čas-nosti s tím nejsme a nebudeme hotovi. Svět je stále složitější a Boží království stále blíž: Naplněni radostí čerpejme z pokladu skrytého v poli. Maličké símě vzrůstá a košatí se v mocný strom, v němž směle hnízdí ptactvo tvých ostatních každodenních zájmů. Mezitím co kurz svěřených hříven stoupá a nad Páně vinicí se zvolna smráká, ještě aspoň na hodinku to můžeš stihnout, třebaže vrš plná všeho možného se pomalu k Božím břehům blíží. Moudré i zpozdilé panny brzy probudí nepřeslechnutelné: Ženich jde!

Chápeme, jak je mezi námi? Jak skládá mozaiku svého království, ačkoli z tohoto světa časných obstarávek a bohaprázdnoty není? Království spravedlnosti, pokoje a radosti, jak to má, řekněme „na satelitním snímku“ jaksi shora, apoštol Pavel? Moc spravedlnosti nikoli zákona tohoto světa, spravedlnosti postihu a trestání: „každému, co jeho jest“, ani „všem stejně“, nýbrž spravedlnosti osvobozující PRAVDY: jak se věci mají. Věc zločinu křižování a smrti Boha na straně naší a věc vzkříšení a odpuštění na straně Boží. A pak panství pokoje: nikoli ze všeho se vypínající lhostejnosti, ale ŽIVOTA smíření protikladů a protiv, života radosti nejen z osobní prosperity, z hmotného prospěchu a smyslové slasti, ale z duchovních překvapení a objevů z pokladu skrytého v poli, kdy mrtvé ožívá a ztracené, zahynulé přichází k sobě, je nalezeno, vzpamatovává se a vrací.

Samuel Jan Hejzlar

Bláznovství víry podle Jakuba

Výklad Jakubovy epištoly 1

Úvod

Jakubova epištola je na první přečtení jednoduchý a nezáludný spisek, ale při pohledu do různých komentářů vás překvapí, co všechno se o ní dá napsat a jak se názory badatelů mohou rozcházet. Snad u žádné jiné novozákonní knihy nenajdete takové rozpětí názorů o autorství, okolnostech a době sepsání. Jsou badatelé, kteří považují Jakuba za velice raný křesťanský spis z počátku šedesátých let prvního století, ale mnoho jiných jej klade na samý konec prvního nebo dokonce na začátek druhého století. Jsou novozákoníci, kteří dokonce Jakuba považují za původně židovský spis, jenž doznal jen lehkého křesťanského nátěru – ale i v tom případě máme na vybranou mezi židovským spisem z počátku nebo konce prvního století.

V epištole jsou pasáže, které vypadají jako polemika s apoštolem Pavlem. Ale i zde máme na výběr: Reaguje Jakub na apoštola Pavla – anebo Pavel (v epištole Galatským) na Jakubovu epištolu? A ani tím nejsou možnosti vyčerpány: V případě, že tato epištola vznikla pozdě, nemusí už reagovat přímo na Pavla, nýbrž na pozdní paulinismus. Jinými slovy: Možná tu máme před sebou politováníhodné nepochopení Pavla – ale také je možné, že máme před sebou už reakci na ty, kdo Pavla nepochopili a neprávem se ho dovolávají. A nakonec je tu – byť nepravděpodobná, ale přece jenom – i možnost, že to vůbec není polemika, že to tak jenom náhodou vypadá, ale každý (to jest Pavel i Jakub) mluví vlastně o něčem jiném.

Podobně pestrá je situace kolem autorství: připisuje se postupně každému Jakubovi, co jich v Novém zákoně je (je jich tam přibližně šest: Jakub Menší, Jakub Alfeův, Jakub Zebedeovec, Jakub, bratr Páně, a k tomu ještě další dva, kteří ovšem mohou být totožní s některým z oněch prvních čtyř); nad to je tu samozřejmě i možnost, že epištolu napsal nějaký neznámý Jakub, o kterém Nový zákon na žádném jiném místě nemluví; anebo že máme před sebou pseudepigraf (jinými slovy podvrh), který se tváří, že ho napsal některý z výše zmíněných šesti Jakubů.

Ve skutečnosti situace zdaleka není tak dramatická, jak by se zdálo. Uvedenou pestrou paletu názorů bychom sice opravdu mohli z různých postarších komentářů a studií doložit, ale většina z nich už se dnes uvádí spíše jen jako kuriozita. Celé současné bádání by se dalo shrnout do pouhých dvou hlavních táborů: konzervativního a radikálně kritického.

Konzervativní pohled

Do této skupiny patří zejména konzervativnější katoličtí badatelé a evangelikálně ladění američtí teologové. Tento tábor vychází z předpokladu, že by bylo jaksi vhodnější, kdyby epištolu napsal některý z novozákonních Jakubů. Říkám právě jen vhodnější, protože autor epištoly sám nevznáší žádný takový nárok: představuje se právě jen jako Jákob (Jakub) a netvrdí, že je Zebedeovec nebo bratr Páně nebo některý jiný z těch, které už známe. Ani nejzarytější konzervativec nebo fundamentalista nemůže a nemusí argumentovat, že autorem musí být apoštol Jakub, když je to tam napsáno; nic takového tam napsáno není. Nicméně přesto se tito badatelé snaží nejprve hledat mezi novozákonními postavami. Vlastně jen proto, že by to vypadalo pěkně (a mělo větší autoritu?), kdybychom mohli říci: napsal to ten a ten novozákonní svědek, kterého už z Písma známe.

Tito badatelé tedy obvykle projdou a prozkoumají všechny novozákonní postavy, které nesou jméno Jakub. Obvykle je však projdou poměrně rychle a skončí neomylně u Jakuba, bratra Páně. Jakub Zebedeovec totiž zahynul příliš brzy mučednickou smrtí a o zbývajících Jakubech víme příliš málo. Povšimněte si prosím: To, že o Jakubu Alfeovu nebo Jakubu Menším víme příliš málo, ve skutečnosti není důvod, proč by Jakubovu epištolu nemohli napsat. Jejich autorství prostě jen nelze dokázat ani vyvrátit, a tím přestanou být pro badatele zajímaví. Zato Jakub, bratr Páně, je atraktivní velice. Podle Skutků apoštolských (Sk 15) i podle apoštola Pavla (Ga 1-2) to vypadá, že právě tento Jakub byl hlavou jeruzalémské církve (kupodivu ne Petr – Petr zejména z epištoly Galatským vychází spíše jako prostředník mezi Jakubem a Pavlem; snaží se obě strany usmířit a schytává to z obou). Jakub (podle Ga) zosobňuje protilehlou pozici k apoštolu Pavlovi, pokud jde o křesťany z pohanů.

Od této identifikace se odvíjí i datum sepsání: před rokem 62. Jakub, bratr Páně totiž také skončil mučednickou smrtí, a to právě roku 62 po Kristu.

Radikálně kritický pohled

Tento (převážně protestantský) tábor se zase ustálil na tom, že Jakub je pozdní pseudepigraf, nejspíše z konce prvního století. Důvody pro toto určení jsou různé, ale nejčastěji se argumentuje téměř v kruhu: protože jde o pseudepigraf, musel vzniknout až nějakou dobu po Jakubově smrti – nejspíše několik desetiletí, tedy na konci prvního století. Jinak by se totiž odhalilo, že ho nenapsal sám Jakub. No a protože vznikl až několik desetiletí po Jakubově smrti, nemohl ho napsat sám Jakub a jde tedy evidentně o pseudepigraf.

Paradoxně nás ani v tomto kritickém táboře nemine anabáze po novozákonních Jakubech. Pseudepigraf totiž musí představit, že ho napsal některý z těch významných Jakubů minulosti. Je tedy třeba prozkoumat, kterého z nich představí jako svého autora; ke kterému z nich se hlásí. Nyní už v podstatě stejnými argumenty a stejnou cestou jako konzervativní badatelé dojdeme k Jakubovi, bratru Páně, jenom s tím rozdílem, že tentokrát je to autor představený.

Nyní je na čase říct i vlastní názor: Pokud jde o samotný výklad textu, je pro mne důležitější tzv. implicitní autor – to znamená: to, jak se autor sám představuje. To, co o sobě sám prozradí. Autor se představuje prostě jako křesťan (služebník Ježíše Krista). Při bližším ohledání zjistíme, že uvažuje spíše jako židokřesťan a že svůj dopis adresuje jako povzbuzení z centra (tedy Jeruzaléma?) do diaspory. Tyto údaje jsou pro výklad klíčové a do značné míry dostačující. Všechny další hypotézy, které se týkají datování nebo osoby autora (reálného autora), mohou být sice zajímavé, ale výklad zásadním způsobem neovlivní. Přesto se těmto otázkám nechci úplně vyhnout; věnujeme jim následující úvahu:

Datování

V Jakubově epištole nápadně chybí rozvinutá christologie a chybí jakákoli narážka na pád jeruzalémského chrámu. Badatelé onoho radikálně kritického tábora, ke kterým bych se asi za jiných okolností nejspíše také řadil, přičítají obojí velmi pozdnímu původu. Oprostíme-li se však od zaujatosti, mluví nerozvinutá christologie spíše pro raný původ. Při bližším rozboru přitom zjistíme, že autor je velice dobře zakotven v ježíšovské tradici – v tradici Ježíšových slov – takže variantu původně židovského spisu s lehkým křesťanským nátěrem můžeme vyloučit.

Pokud jde o pád Jeruzaléma a zničení chrámu v roce 70, to jsou události, které znamenaly takový otřes, že je alespoň nějak reflektují a vyrovnávají se s nimi všechny novozákonní spisy, vzniklé až po nich (tzv. malá nebo synoptická apokalypsa Mk 13, Mt 24-25, L 21; slova o uctívání v Duchu a pravdě namísto kamenného chrámu v J 4; stánek setkávání na poušti v epištole Žd; Zj 11 i 21; možná i živý chrám v 1 Pt 2). Je divné, že by se k těmto událostem nevyjádřila epištola, která (a) je situována jako dopis z centra (tedy právě Jeruzaléma) do diaspory, (b) má právě rozličné zkoušky a nesnáze jako jedno z hlavních témat (dokonce i ve spise, který by pouze předstíral, že je psán před rokem 70, bychom očekávali narážky na přicházející zkázu místa, odkud je psán).

Pseudepigrafie

Spis, který se zaštiťuje autoritou nebo tradicí někoho jiného, se k oné autoritě obvykle vehementně hlásí a nevynechá příležitost, aby nám připomněl, kdo že to píše. Například 2. Petrova (která je asi nejčastěji a nejvšeobecněji pokládána za pseudoepigraf) nám neopomene zdůraznit, že autor byl s Ježíšem osobně na hoře Proměnění (2 Pt 1,18), a přihlásí se i k 1. Petrově jako k prvnímu dopisu, který už napsal; epištoly Koloským a Efezským zdůrazňují, že autor – Pavel – právě sedí ve vězení, jak přece víte… (Ko 2,1; 4,3; Ef 3,1; 4,1); ve 2. Timoteovi zase autor – Pavel – dává podrobné instrukce, kde si zapomněl kabát a kde zůstal pergamen, který mu mají poslat (2 Tm 4,13). V Jakubově epištole nic takového není a její autor se dokonce ani na začátku neobtěžuje říci, který že Jakub to píše. V případě pseudepigrafu, který by záměrně působil dojmem, že ho napsala nějaká autorita, je poněkud absurdní, že by nám neřekl jasně která. Jinými slovy: tato epištola se přinejmenším nechová jako pseudepigraf.

Polemika mezi Jakubem a Pavlem

Teoreticky lze sice promýšlet různé varianty, kdo na koho reaguje (viz výše), při bližším ohledání se však jeví zdaleka nejpravděpodobnější, že reaguje Jakub – a to v případě časného datování přímo na Pavla (nikoli na pozdní Pavlovy žáky). Cílem této reakce však kupodivu nemusí být polemika, která by smetla Pavlovu argumentaci se stolu. Gerd Theissen vyslovil ve svém literárním úvodu zajímavou domněnku, že Jakubova epištola může být pokusem napravit reputaci jeruzalémského židokřesťanství v prostředí, které dalo za pravdu Pavlovi. Mohla by to být jakási obhajoba, která se snaží uvést věci na pravou míru a říci: Nemysleli jsme to tak hloupě, jak by se třeba z epištoly Galatským mohlo zdát čtenáři, který nás nezná. My také věříme, že jsme spaseni vírou, jenom ta víra musí v životě přijít ke slovu… Theissen se ovšem přiklání k pozdnímu datování epištoly. Já se domnívám, že takový pokus o napravení reputace je možný už v době, kdy spor mezi Pavlem a jeruzalémskými křesťany byl žhavou současností. Naopak po pádu Jeruzaléma už tak trochu není komu napravovat reputaci.

Autor

Z epištoly samotné vyčteme, že autor píše z „jeruzalémských" pozic; a to je i pro výklad směrodatné. Představuje se jako Jakub. Nepova-žuji za vyloučené, že by to mohl být Jakub, bratr Páně, řečený Jakub Spravedlivý. Dávalo by to smysl vzhledem k tomu, že právě on se dostal v určitou chvíli do konfliktu s Pavlem, a to do konfliktu poněkud zprostředkovaného: lidé od Jakuba přicházejí za Petrem (Ga 2) a Pavel na to reaguje – nyní by tedy (uvážlivě) zareagoval Jakub osobně. Ale znovu připomínám, že autor sám na své identitě argumentaci nezakládá. Spolehlivě o něm můžeme říci, že mluví velmi dobrou řečtinou (z toho ovšem v helénistické době, kdy se mluví řecky prakticky všude, nelze vyvodit nic o místě vzniku); lze konstatovat, že se vyzná ve Starém zákoně a „je doma" v tradici Ježíšových slov.

doc. Jiří Mrázek, Th.D.,
děkan Evangelické teologické fakulty UK,
katedra Nového zákona
(S laskavým svolením vydavatele – Nakladatelství Mlýn, Vrchlického 1, 586 01 Jihlava)

Pokračování příště

Ne vy jste vyvolili mne, ale já (ujišťuje Ježíš) jsem vyvolil vás a ustanovil jsem vás, abyste šli a nesli ovoce a vaše ovoce aby zůstalo; a Otec vám dá, oč byste ho prosili v mém jménu.

J 15,16

Žádával jsem Boha, aby mi pomohl. Pak jsem se jej ptal, zda mu já mohu nějak pomoci. A končil jsem tím, že jsem jej prosil, aby své dílo konal skrze mne.

James Hudson

V zajetí pokleslosti

„Také tito blouzní z vína, po opojném nápoji se potácejí: kněz i prorok blouzní z opojného nápoje, jsou pomateni vínem, po opojném nápoji se potácejí, blouzní při vidění, při rozhodování kolísají." (Iz 28,7)

Tolik času uběhlo od dob, kdy bylo nutné tepat zlořády v Jeruzalémě, a přesto je nám popsaný stav tak nápadně povědomý. Také to tak vnímáte? Ale nejde pouze o nápadnou podobnost vybranou jen tak pro zajímavost. Dotek se starozákonním úryvkem nám totiž připomíná, že bychom neměli váhat i s kritikou cílenou do vlastních řad.

Četba Izajáše je poutavou inspirací k odvaze. Povzbuzením k použití těch správných slov. Jen se na ně podívejte – jak se potácejí, jak jsou zmateni, jak kolísají… A jak svou nejistotu přenášejí dál. Představme si, jak naši dávní předci prožívali zklamání z chování některých autorit. Zvláštní situace: ti, kteří mají ukazovat cestu a cíl, začínají blouznit.

„Stále jenom: žvást na žvást, žvást na žvást, tlach na tlach, tlach na tlach, trošku sem, trošku tam." (Iz 28,10)

Dávné sdělení si můžeme přeložit jako zprávu o lidech, kteří se ocitli v zajetí pokleslosti. Jejich publikum však od nich očekávalo něco jiného. To, co je opakem zmíněných žvástů a tlachů. Měli bychom tomu rozumět i dnes. Všelijakých projevů ve stylu „trošku sem, trošku tam" je víc než dost. Někdy to vypadá, že přímo zamořují veřejný prostor.

Výsledkem je hodnotový chaos. Z něho pak vyrůstá obecně sdílená nejistota a snadno se pak šíří nebezpečná nákaza: strach. Někdy stačí pár vět z nespokojených úst, a najednou máte plnou hlavu obav.

Vypadá to, že v příštích týdnech a měsících nás čeká těžká zkouška. Šanci obstát mají jen ti, kteří nejsou náchylní k různým formám opilosti. Jak známo, těžký krok člověku způsobí nejen alkohol, ale třeba i pocit moci či sebestředná iluze o vlastní důležitosti. Přesně takové postavy ovládají současnou scénu, kterou máme stále na očích a na uších.

Známe to: žvást a tlach. Opravdu - nic nového. Jen nezakolísat a odolat.

Jiří Karban

Reakce čtenáře

Náměstí Jana Žižky v Hradci Králové

Vážená redakce,

se zájmem jsem si přečetl v ET 31/2015 informaci o Lutherově náměstí v Římě. Podobnou kuriozitu nemusíme hledat tak daleko. Staré město Hradec Králové bylo vystavěno na mírném návrší nad říčkou Malší. Kdo se zajímal o dějiny Hradce, tak mu neuniklo, že starý Hradec měl svou slavnou husitskou minulost. Takže by bylo jistě přiměřené, abychom na ni nezapomněli, připomínat si ji jménem Jana Žižky v místopisu Hradce. To se také stalo. Na návrší uprostřed starého Hradce se nacházelo prostorné náměstí, které dlouhá desetiletí k chloubě hradečáků hrdě neslo název "Náměstí Jana Žižky". Hradec se tímto náměstím mohl důstojně chlubit, nebýt té okolnosti, že od doby protireformace na jedné straně náměstí vyrostl největší hradecký kostel, a polovinu staveb jedné strany náměstí tvoří stavby církevního zaměření, v nichž dnes sídlí vedle biskupství i řada církevních institucí. Ta ironie, že, mít hrozného Jana Žižku před branami. Ve slavné minulosti to byl děsivý válečný pokřik. -- Protože protireformace neusíná na vavřínech, (stejně jako komunisté) využila příležitosti zmateného přejmenovávání ulic v devadesátem roce a za tichého nezájmu hradeckých protestantů (na rozdíl od těch římských), se z Žižkova významného náměstí stalo bezvýznamné "Velké". Takže slavnou husitskou minulost Hradce Králové dnes už připomíná jen "Sbor kněze Ambrože", který patří Církvi československé husitské. Ale máme televizi a fotbal. Co na tom, že se naši dědové ještě učili: "Podej ďáblovi prstíček!"

Šlechta - Pardubice



Listy M. Jana Husa

71. Janu z Chlumu

Příteli v Kristu nejdražší! Působte k tomu, aby se všichni páni obrátili na krále a na sněm, aby, jakož řekl [2] král a sněm : „V budoucím slyšení napíše se ti krátce a ty na to odpovíš", tak i učinil král i sněm; a k tomu mohou jej i sněm podle slibu jejich donucovat, poněvadž tam s Boží pomocí povím zřejmou pravdu, neboť raději chci, abych byl na těle ohněm pohlcen, než abych byl tak ničemně od nich umlčován, aby vědělo všecko křest'anstvo, co jsem skutečně řekl. Pro Boha prosím své pány, aby to učinili, svou bdělost a vytrvalost naposled dosvědčili. Naděje má v Pánu je vždy pevná.
Pane Jene, nejmilostivější a nejvěrnější příznivče, Bůh buď odplatou tvou! Prosím, abys neodcházel, dokud neuvidíš, že je vše skončeno. Ó, kéž byste raději viděli, jak mne vedou na hranici, než aby mně tak lstivě hrdlo zadrhovali. Já stále ještě chovám naději, že všemohoucí Bůh mne může vytrhnout pro zásluhy svatých [3] z jejich rukou. Naznačte mi, zda budu zítra veden ke slyšení. Pozdravujte všechny přátele v milovaném království, aby za mne prosili Boha, jestliže budu v žaláři, abych bez zármutku smrt očekával; mistry povzbuďte, aby vytrvali v pravdě, a také známé, pannu Petruši [4] s její čeledí, mistra Jesenice [5], řekněte mu, aby choť pojal; Jiříka [6] mého a faráře proste, aby se nepohoršovali, že jsem se jim za jejich službu ne dost odměnil, protože jsem nemohl, a aby sami pozdravovali přátele a přítelkyně mé v Kristu. Těm, kteří mi zapůjčili peníze, nevím, kdo by zaplatil mimo Pána Ježíše Krista, pro kterého je zapůjčili. Nicméně přál bych si, aby někteří bohatší se složili a zaplatili chudším. Ale bojím se, aby se na některých nenaplnilo přísloví : „Co z očí, to z mysli."

71. Husův dopis podle vydání Bohumila Mareše (1851 – 1901, evang. farář a církevní historik) z r. 1911 (již 3. vydání), který také připojil vykladačské poznámky, které zde uvádíme.
V roce 2015 Husovy dopisy převedeny do současnější češtiny.

71. Janu z Chlumu. [1]
(R. 1415, po 8. červnu. (1415, po 8. 10.? červnu.)

Dne 8. června v sobotu bylo třetí slyšení, v němž provedena druhá ještě zbývající část programu. Přítomni byli také Zikmund, Jan z Chlumu, Václav z Dubé a Petr z Mladenovic. Nejprve jsou čteny články vytažené z knih „O církvi" (26), „Proti Pálečovi" (7) a „Proti Stanislavovi" (6) ; při jednotlivých článcích Hus se obhajoval. Zejména jednáno o Husovu mínění, že členy pravé církve jsou toliko vyvolení. Po přečtení řekl předseda, Petr z Alliaku: „Dvě cesty jsou, buď dáte se na milost sboru, anebo jestliže některé články chcete obhajovati a jestliže si až posud přejete jiné slyšení, bude vám dáno." Hus děl: „Přišel jsem svobodně sem, ne abych něco tvrdošíjně obhajoval, nýbrž chci poučení sboru pokorně se podrobiti, neprosím pro Boha, aby dáno mi bylo slyšení k vysvětlení o článcích " Mnozí křičeli: „Jak chytře a tvrdošíjně mluví." Hus odpovídá: „Ano, poučení, napravení a rozhodnutí sboru chci se podrobiti, Bůh jest můj svědek, upřímně a ne chytře." Nato Alliacký: „Poněvadž se chcete poučení sněmu podrobiti, vězte, že poučení vaše od doktorů, dobře počítaných 60 (výboru sněmovního, který se tou záležitostí zabýval a návrh učinil), toto jest: 1. abyste pokorně uznal blud svůj v oněch článcích, 2. abyste odpřisáhl ony články a přísahal, že je nechcete na věky více držeti nebo kázati, 3. abyste veřejně odvolal ony články a 4. abyste držel a kázal opak těch článků." Hus odvětil: „Já jsem hotov pokorně uposlechnouti sněmu a poučení, ale prosím pro Boha, abych nebyl nucen lháti a odpřisáhnouti články, které nikdy na srdce mé nebyly vstoupily; články pak, které jsem ve svých knihách složil, chci pokorně odvolati, když o opaku budu poučen." Kardinál Florentinský Zabarello mu ohlásil, že mu bude předložena přísaha, mírně a opatrně sepsaná. Zikmund Husovi přimlouval ještě několikrát, ale Hus opět opakoval, že nechce držeti žádný blud, jen že prosí, aby jemu dáno bylo nové slyšení, že chce pokorně poučení sboru přijmouti. Mnozí mu vytýkali tvrdošíjnost, ba jeden křičel, aby ani k odvolání nebyl připuštěn. Ještě přišla řeč na mnohé věci, zvláště na ony tři mladíky v Praze sťaté. Když byli ještě Štěpán a Michal osvědčili, že ne z osobních, nekalých pohnutek proti Husovi jednali, odvětil tento: „Stojím k soudu Božímu, kterýž mne a vás spravedlivě podle zásluhy bude souditi." Nato výslech jest skončen.
Husovi šlo o to, aby měl ještě jedno slyšení; zdá se, že od slibu, králem a kardinálem na konci druhého aneb pravděpodobněji třetího slyšení mu daného (viz konec předcházejícího listu), uplynul více než jeden den; z celého listu vyznívá oprávněná úzkost, že mu přislíbené slyšení nebylo více dáno, prosí proto, aby páni na krále a sněm se obrátíce, zjednali mu dodání přislíbeného přepisu článků (viz list 70, pozn. 10) a slyšení a připojuje k tomu v nahodilém pořádku některé věci, které má na srdci.

[1] Tom. 576, 584, Pal. 217- [2]) Viz konec předcházejícího listu, viz úvod č. 82. [3] Viz list 67, pozn. 5. [4] Petra z Říčan, šlechtična, viz list 79. [5] Jan z Jesenic. [6] Viz list 49, pozn. 4. Jiřík a druhý s příjmím „farář" byli žáci a posluhovači Husovi v Praze, kteří mu přisluhovali.

Přijď tvé království. Staň se tvá vůle jako v nebi, tak i na zemi.
Mt 6, 10

Na konci roku, stejně jako na jeho počátku, modlíme se, aby Boží vůle opravdu vládla v našich srdcích a v našem světě.

* * *

Můj Bůh vám dá všechno, co potřebujete, podle svého bohatství v slávě v Kristu Ježíši.
Fp 4, 19

Svěř minulost Božímu slitování, přítomnost Boží lásce a budoucnost Boží prozřetelnosti.
sv. Augustin

Neskákat Bohu do řeči

Zatrženo v zahraničním tisku

„Pokusím se mu /tj. Bohu/ neskákat do řeči," odpovídá **Jean Delumeau** se smíchem na otázku, co že řekne Bohu, až jej spatří.
Dvaadevadesátiletý církevní historik, jemuž v češtině vyšly zatím tři knihy (včetně nejznámějšího díla Strach na Západě), v rozhovoru otištěném ve francouzském týdeníku Le Point z 8.10.2015 (s. 58-51) dále také říká: „Měl jsem v životě štěstí na lidi. Poznal jsem opravdové světce, kamarádské studenty, obdivuhodné kněze, obdivuhodné protestanty … Opravdu věřím v nezbytnost modlitby …" (Výrok, který jsme ocitovali úvodem, snad některým čtenářům připomene dávný studentský/teologický vtip o Karlu Bathovi.)
„Globální oteplování by nakonec mohlo být skutkem Božím," prohlašuje **Geoffrey Alderman** v britském týdeníku The Jewish Chronicle ze 4.9.2015 (s. 41). Podle expertů probíhal konec doby ledové (podobný současným klimatickým procesům) naposledy zhruba před osmi tisíci lety, kdy bylo ještě území dnešní Británie spojeno s evropským kontinentem. Nebýt zatopení spojujících oblastí v důsledku oteplování (jež bylo pro postižené obyvatele nepochybně katastrofou), přešel by Hitlerův Wehrmacht později suchou nohou do Anglie. V různých mezinárodních panelech o globálním oteplování, na něž bývají zváni i náboženští představitelé, by podle Aldermana měli židovští zástupci tento aspekt zdůrazňovat. (Blíže viz http://www.thejc.com/comment-and-debate/columnists/143696/be-warehot-air-fascists.)
„Náboženství je samozřejmě především povinnost" – tak zní název rozhovoru o víře mezi katolíkem **Martinem Mosebachem** a muslimem **Navidem Kermanim** v Süddeutsche Zeitung Magazin z 28.8.2015 (s. 8-16). Mosebach vyjadřuje mimo jiné tušení, že v kontaktu s nábožensky nevlažnými uprchlíky označuje namnoze výraz „islámofobie" ani ne tak fobii z islámu, jako spíš fobii z náboženství vůbec. Kernani zdůrazňuje, že sebevražedný atentátník si hraje na Boha, což je ta největší hereze. Neexistuje prý žádná tradiční exegeze Koránu, jež by nekončila větou: „Bůh to ví lépe." Islám podle něj neprožívá renesanci, ale hluboký úpadek, jehož jsou teroristé doklademem. Za náboženství s největším humoristickým nábojem označuje Karmani judaismus. Moselbach neoponuje. V závěru nicméně podotýká: „Dalo by se říci, že inkarnace (Boží vtělení) by nebyla zcela dokonána, pokud by si bohočlověk neosvojil také lidskou schopnost osvobodivého smíchu …" (Blíže viz http://sz-magazin.sueddeutsche.de/texte/anzeigen/43477/Natuerlich-ist-Religion-erst-mal-Pflicht.)
Zejména nad rozhovorem přátel různého vyznání v SZ Magazinu (o jehož podnětnosti vypovídá už jenom počet internetových adres, na nichž byl převzat/přetištěn), ale i nad výroky Jeana Delumeaua a Aldermanovým komentářem jsem si vybavil některé aforismy prof. Jana Hellera (22.4.1925-15.1.2008). Např. že „sebelítost je horší než chlast".

František Schilla

Kalendárium 2016

Bývalo dobrým zvykem, že pro potřeby Místních sdružení Kostnické jednoty bylo připravováno kalendárium, které mohlo napomoci k přípravě ročního plánu přednášek. Poskytujeme toto kalendárium nejen našim členům, ale třeba i autorům příspěvků pro Evangelický týdeník - Kostnické jiskry. Jistě to není vyčerpávající seznam, ale snad jako orientace k připomínce některých důležitých událostí a vlivných osobností, které stojí za to připomínat, může užitečně posloužit.

2. 2. 1766	250	začátek bratrské misie mezi černochy v Surinamu
8. 2. 1606	410	+ v Ivančicích biskup Zachariáš Ariston, autor poznámek Bible kralické
18. 2. 1546	470	+ Martin Luther, německý reformátor
1. 3. 1516	500	byl v Basileji dokončen tisk prvního vydání Nového zákona v řečtině (Erasmus Rotterdamský)
1. 3. 1756	260	založen pro české exulanty sbor v Berlíně-Rixdorfu (Neukölln)
1. 3. 1946	70	na synodu v Železném Brodě zvolen Václav Vančura prvním biskupem obnovené JB v Čechách
2. 3. 1791	225	+ John Wesley, zakladatel metodismu
8. 3. 1596	420	+Zachariáš Solín, bratrský kněz v Kralicích a tiskař Bible kralické
13. 3. 1516	500	+ český král Vladislav Jagellonský
1. 4. 1766	250	+ biskup Jan Leonhard Dober, první bratrský misionář v Západní Indii
26. 4. 1616	400	J. A. Komenský na synodu v Žeravicích vysvěcen na kněze
29. 4. 1656	360	požár Lešna
14. 5. 1316	700	* Karel IV.
22. 5. 1576	530	znovuotevřen mladoboleslavský „Sbor" za přítomnosti 15.000 účastníků
25. 5. 1791	225	+ biskup Daniel Arnošt Jablonský, který přenesl starobratrské biskupství na Obnovenou Jednotu bratrskou
30. 5. 1416	600	v Kostnici upálen mistr Jeroným Pražský
5. 6. 1566	450	+ bratrský kněz a tiskař Václav Solín, Šamotulský kancionál
5. 7. 1436	580	v Jihlavě vyhlášena kompaktáta
12. 7. 1536	480	+ významný náboženský myslitel a filosof Erasmus Rotterdamský
20. 7. 1946	70	konsekrován Václav Vančura prvním českým biskupem obnovené JB
6. 8. 1946	70	+ v Ebersdorfu Josef Theodor Müller, historik Jednoty bratrské
24. 8. 1566	450	* Abraham Scultetus
24. 8. 1566	450	* Matyáš Borbonius
9. 10. 1636	470	+ v Přerově Karel st. ze Žerotína, ochránce JB
11. 11. 1491	525	* Martin Bucer, reformátor ve Štrasburku
13. 11. 1741	275	Pán Ježíš prohlášen vrchním starším Jednoty bratrské
27. 12. 1566	450	* Ján Jesenský

Pozvánky

Ekologická sekce České křesťanské akademie ve spolupráci s Mezinárodním ekumenickým společenstvím (IEF) se připojuje k lednovým modlitbám a připravuje Podvečer modliteb za životní prostředí a náš vztah k němu s kázáním P. Mgr. Marka Váchy, PhD.
Toto ekumenické setkání se uskuteční v úterý 12. ledna 2016 od 18 h (předpokládaný konec do 19 h) v přízemí kláštera Emauzy, Praha 2, Vyšehradská 49.

JNe

* * *

Lednové koncerty 2016

* 17. ledna 2016, 17.00
Rodinné kvarteto, Pěruškovi
Bach, Mozart, Paganini, Martinů

* 24. ledna 2016, 17.00
Smíšený pěvecký sbor Punkt při Pražské konzervatoři
sbormistři Jiří Trtík,
Alena Jelínková
Tučapský, Lukáš, Kůrka, Janoška, Tomášek, Trtík

* 31. ledna 2016, 17.00
Varhanní duo
Veronika Zemanová a
Ondřej Valenta - varhany
Hesse, Merkel, Saint-Saens

Českobratrská církev evangelická,
Kralická 4, Praha 10 – Strašnice

Vstupné dobrovolné

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2,
Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607,
e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 481 Kč, jednotlivé číslo 13 Kč. Č.ú.: 228961190/0300
Redaktor: Bohumil Kejř
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne Grafotechna
Distribuci provádí:
* Pro jednotlivce: Česká pošta, s.p.
bezplatná infolinka České pošty
800 300 302
adresa pro písemný styk:
Česká pošta oddělení periodického tisku
Olšanská 9, 130 00 Praha 3
e-mail: postabo.prstc@cpost.cz
*Hromadné zásilky: A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9,
tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

2/2016

13. ledna 2016 ✦ ročník 101 ✦ cena: 13 Kč

Příští číslo vyjde
20. ledna 2016

Z obsahu

* *Největší problém lidstva*
* *Srdce*

Biblické poselství k poslední neděli po zjevení Páně



Jsme divadlem pro svět
1 K 4,5–10

Je dobrou tradicí v mnoha sborech, že na Vánoce se hraje divadlo. Ať už to jsou živé Betlémy nebo vánoční hry, na nichž se podílejí děti, mládež a třeba i dospělí. Taková příležitost přivede často do sborů i ty, kteří jinak cestu do kostela nenajdou. Hraje v tom jistě roli skutečnost, že návštěva kostela je něco, co k Vánocům tak nějak patří. Ale určitě je pro lidi zajímavé také právě to, že jde o divadlo. Podívanou. Takové divadlo člověka nijak nezavazuje; jen se podívá, možná i potěší a zaraduje. Ale někdy se stane, že ta vánoční podívaná v někom zanechá více než jen to.

Víme, že apoštol Pavel obhajuje před věřícími v Korintu své apoštolské poslání, a mluví tedy o apoštolech, zvláštních svědcích víry. Můžeme ale jeho slova vztáhnout na křesťany, svědky víry, obecně. Tenkrát i dnes, Jsme divadlem. Světu, andělům i lidem. Jaká je to podívaná, jaké je to divadlo? Už to samotné slovo – divadlo (řecky théatron) - nás může znejistit. Copak jako křesťané hrajeme divadlo? Jsme tu pro podívanou? V jakém smyslu? „Nás apoštoly Bůh určil na poslední místo, jako vydané na smrt," píše Pavel. Již v té době, a později znovu a znovu, se křesťané vskutku stávali předmětem podívané. Byli vydáváni na smrt a pro mnohé to bylo jedinečnou a vzrušující podívanou. I dnes čteme zprávy o tom, že jsou křesťané na mnoha místech světa vražděni. A pro jejich „katy" je to určitě vzrušující podívaná. Někdy takové popravy natočí, aby se mohli podívat i další. Ale co my? Žijeme stále ještě v bezpečné části světa, v prostoru svobody slova a vyznání. Ale i tady být křesťanem, nebo spíše „jednat křesťansky", člověka může něco stát. I dnes je příležitost k tomu, jít proti proudu rozvášněného davu, i dnes je možné zápasit o věrnost i tam, kde už se to dávno nenosí, i dnes je aktuální stát za pravdou a bránit ji, „i když právě prohrává." A pak se někomu můžeme stát zvláštní „podívanou", a může to vést k otázkám a hledání duchovních zdrojů, které nás určují.

Ondřej Halama,
farář ČCE,
Ochranovský seniorát, Turnov



Letošní novoroční ekumenická slavnost se konala v Praze na Karlově

Bude líp?!

„Hospodin potěší Sion, potěší všechna jeho místa, jež jsou v troskách. Jeho poušť změní, bude jako Eden, jeho pustina jako zahrada Hospodinova."(Iz 51,3)

Žijeme v době, kdy ubývá členů církve. Naříkáme nad malou účastí ve společných shromážděních. Uvažujeme o spojení sborů s menším počtem členů. Stále se připravujeme na to, jak obstojíme v tomto tísnivém stavu. Jak hospodářsky zajistíme život sborů a jak budeme schopni pomoci těm, kteří to nedokážou? Jak bude umenšená církev vypadat a co jsme ochotni obětovat pro její působení v budoucnosti? Zkrátka pořád se připravujeme, že bude hůř.

Zapomínáme přitom, že už ve Starém zákoně byla období, kdy „počal Hospodin zmenšovati Izraele". (2 Kr 10,32) Příčinou toho byl tenkrát odpad krále Achaba a jeho následovníků k modlářskému baalismu a polovičatost reforem krále Jehu, který se stal jen Božím mstitelem nad zpronevěřilým lidem. O takových krizích a Božím slitování, když lid nebo jednotlivec činil pokání, čteme ve většině žalmů a v ostatních starozákonních knihách. I dějiny církve křesťanské probíhaly v jakési vlnovce. Mohli bychom zmínit dobu předreformační, renesanci, osvícenství, liberalismus, nadšení technikou a vědou, kdy se lidé domnívali, že tyto pokroky poznenáhlu vytlačí Hospodina a styděli se přiznat k Pánu Ježíši Kristu. V polovici 19. století píše farář A. Zahn ve svých vzpomínkách, jak to vypadalo, když přišel do Magdeburku. Město i sbor byl plný racionalistů a liberálů. Farář byl odkázán na malý kroužek mužů, kteří přišli do kostela. Ve sboru o 4000 – 5000 duší přišlo v neděli do kostela padesát. Do staršovstva byli kolikrát zvoleni lidé, kteří při volbě přišli poprvé do kostela a po svém zvolení se tam někteří už neukázali. Volba do staršovstva patřila jaksi k občan-

Dokončení na str. 2

Aktuálně: Novoroční ekumenická slavnost zahájila rok Karla IV.

V přímém přenosu České televize mohli diváci sledovat tradiční Novoroční ekumenickou slavnost - setkání nejvyšších představitelů křesťanských církví. Ta letošní se konala v kostele Nanebevzetí Panny Marie a sv. Karla Velikého v Praze na Karlově, kde se věřící shromáždili ke společným modlitbám za zdar budoucího roku.



Slavnost byla tentokrát ohlédnutím za rokem mistra Jana Husa a upozorněním, že v tomto roce budeme připomínat Otce vlasti - Karla IV. I proto byl pro shromáždění vybrán kostel, k němuž položil základní kámen v roce 1350 sám Karel IV. Kostel je obdivuhodným stavitelským dílem. Pět novoměstských kostelů, založených Karlem IV. totiž tvoří pravidelný kříž. Severo-jižní rameno tvoří spojnice kostelů sv. Kateřiny a Kostel Zvěstování Panny Marie Na Slupi, západo-východní rameno Kostel Nanebevzetí Panny Marie a svatého Karla Velikého a kostel Panny Marie na Slovanech, ramena se protínají v kostele sv. Apolináře. Nové Město Pražské bylo koncipováno jako Nový Jeruzalém a tento kříž měl být jeho centrem. Karel IV. totiž toužil po tom, aby se Praha stala duchovním centrem Evropy.

V kostele zazněly písně souboru historických nástrojů Musica Chiesa a na varhany hrál Josef Kšica.

Za zdar v roce 2016 se společně pomodlili nejvyšší představitelé církví sdružených v ERC, Římskokatolickou církev reprezentoval kardinál Miloslav Vlk.

(hb)

O těch našich pokladech

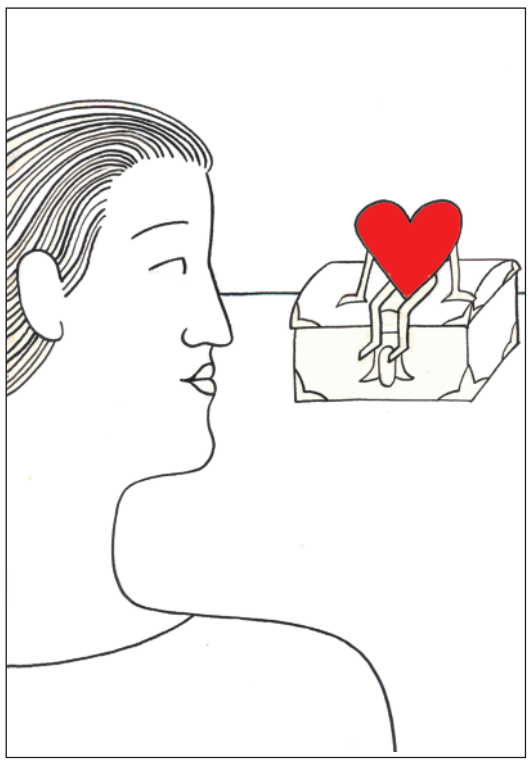

V dětství jsme si rádi hrávali na hledání pokladů. Objevit náhodou poklad nebo najít poklad ukrytý a ztracený bylo i pro dospělé vždy terno. Z člověka byl rázem boháč. O tom se psalo mnoho dobrodružných příběhů, točily filmy. Kdo by nechtěl zbohatnout a mít tak říkajíc vystaráno? Nemít existenční starosti, mít vše, co si člověk zamane, mít, jak se říká, na růžích ustláno, bylo snem mnohých dospělých. Růže však mají i trny, které občas bolestivě píchnou. A tak i zbohatlí lidé zjistili, že peníze nejsou všechno, že jsou věci, které si nikdo a nikdy za peníze nekoupí. Občas slyšíme zprávy, jak si nějaký úspěšný, zdravý a bohatý člověk nedovedl poradit se životem, jak skončil na drogách, nebo si život vzal. Bohatství ho šťastným nakonec neučinilo. V očích světa však bohatí lidé mají velkou váhu, obvykle se vydělují od ostatních, rozhodují a ovlivňují společenské dění, určují politiku, vládnou svými penězi i mocí. Dovídáme se, že malé procento miliardářů vlastní většinu bohatství planety Země na úkor ostatních nemajetných. Pán Ježíš Kristus řekl kdysi svým učedníkům: „Chudé máte stále s sebou, a kdykoli chcete, můžete jim činit dobře; mne však nemáte stále." Ano, na světě bude pořád plno chudobných lidí, stejně budou i lidé majetní. Souvisí to již s lidským sobectvím a hříchem. Kdosi moudrý napsal, že v činění druhého šťastným najde člověk své štěstí vlastní, stane se šťastným. Zřejmě toto je klíč k pochopení, proč mnozí bohatí lidé zdaleka šťastní nejsou. V jejich úsilí po vlastním domnělém štěstí se podobají Moliérovu Lakomci. Chamtivost a chtivost lakomce nepřechází, jenom hromadí dále své bohatství. I Matka Tereza kdysi řekla, že není problém nasytit chudé, ale největším problémem je

Dokončení na str. 2

Z církví doma i ve světě

Skupina muslimů hlídala kostel při půlnoční

Skupina dvanácti muslimů se rozhodla držet stráž před kostelem během půlnoční mše svaté. Stalo se to v Lens na severu Francie, v kostele sv. Františka z Assisi. Idea vzešla od členů Federace muslimských sdružení regionu Nord-Pas-de-Calais a stala se symbolickým gestem, které místní křesťané s vděčností přijali. V závěru bohoslužby místní farář muslimské hlídce poděkoval a věnoval jí betlémské světlo.

Sekretář Jednoty muslimských občanů v tomto regionu v televizním prohlášení dodal, že tímto gestem chtěli vyjádřit svou jednotu. „Jsme na jedné lodi. Pokud se tato loď potopí, potopíme se všichni. Pokud nás chtějí vyšinutí lidé zabít, budou nás muset zabít všechny společně."

RaVat

Evropský parlament odsoudil náhradní mateřství, vyzývá k bezpečným potratům

Evropský parlament schválil návrh odsuzující praxi náhradního mateřství. Parlament v návrhu ke zprávě o lidských právech odsuzuje praxi náhradního mateřství, které podrývá lidskou důstojnost ženy, protože se její tělo a jeho reprodukční funkce používají jako komodita.

Domnívá se, že praxe gestačního náhradního mateřství, které zahrnuje reprodukční vykořisťování a využívání lidského těla za účelem finančního nebo jiného zisku, zejména v případě snadno zneužitelných žen v rozvojových zemích, má být zakázána a považována za naléhavý problém v oblasti lidských práv.

Návrh schválený 17. prosince 2015 také volá po „snadném přístupu k antikoncepci a bezpečným potratům", odsuzuje obchodování s lidmi, požaduje zrušení obchodu s lidmi a trestu smrti.

Komise evropských biskupských konferencí (COMECE) uvítala ustanovení týkající se náhradního mateřství, obchodování s lidmi a trestu smrti. Vyjádřila však obavy ohledně „principu subsidiarity a některých základních hodnot týkajících se ochrany manželství a lidského života", uvedl sekretariát COMECE a sdělil, že „vítá tento celkově pozitivní výsledek".

RC monitor

Ekumenická slavnost v Praze–Dejvicích

Česká biskupská konference a Ekumenická rada církví zvou na ekumenickou slavnost za účasti nejvyšších představitelů křesťanských církví v rámci Týdne modliteb za jednotu křesťanů v pondělí 18. ledna v 18 h v kostele sv. Vojtěcha v Praze 6 - Dejvicích.

Předsedá: kardinál Dominik Duka OP, arcibiskup pražský a předseda České biskupské konference, kazatel: Mgr. Petr Procházka, superintendent Evangelické církve metodistické a 2. místopředseda ERC v ČR.

ERC

O těch našich pokladech

Dokončení ze str. 1

nasytit bohaté. Přitom majetek a peníze jsou věcí nestálou a nejistou. Na zemi poklady zloději kradou a mol kazí, praví Bible. S sebou si je na věčnost žádný zbohatlík nevezme.

Jak jiný je Bůh! Sytí hladové, pozdvihuje chudé, straní ubohým a v očích světa bezvýznamným a přehlíženým lidem. Jeho štědrost vidíme i v jeho stvoření. Země doslova plýtvá krásou a dobrými plody. Jen kdyby lidé byli lepšími hospodáři. Pán Ježíš nás nabádá: Shromažďujte si poklady v nebi, takové vám nikdo nevezme, ani nic nezkazí. Jaké jsou to poklady? Boží slovo považuje za největší poklad lásku. Láska se v něm obrazně přirovnává zlatu nejčistšímu a nejvzácnějšímu. Čteme, jak sbor se sebou spokojených laodicejských křesťanů Bůh nabádá, aby si toto „zlato" opatřili. Možná k tomu nabádá i nás. Jakou zásobu lásky máme ve svém trezoru? Už jsme ji utratili, rozkutálela se jak drobné mince? Láska je totiž aktivní, nehledá svůj prospěch, ale činí bližnímu vždy dobře. Bůh nám připravuje skutky dobré, v kterých můžeme chodit, lépe řečeno můžeme je uskutečňovat. Víme že spravedlivý a zámožný Job aktivně pátral po svých spoluobčanech, kterým by mohl pomoci. Své bohatství i prestiž dokázal používat k dobrému. Zdaleka tehdy nic nevěděl o sboru Laodicejských a Pánu Ježíši Kristu. Apoštol Pavel říká, že bez lásky sám není nikým a ničím. Je to hodně vysoká příčka a nám mimoděk vytane na mysli otázka: Chci tento nebeský poklad? Chci jej navyšovat a těžit s ním? Za dobrotu na žebrotu, ozve se v nás ihned jedno české přísloví. Že prokazováním dobra bližním děláme dobře především sami sobě, jak tvrdí i mnozí psychologové, nás jaksi nenapadne. A vůbec nám nedojde (nebo snad ano?), že tím konáme dobře i svému Pánu. On před Velikonocemi a svou obětí na Golgotě, kdy nám sám prokázal to největší dobro, řekl svým učedníkům: „Chudé máte stále při sobě, mne však nemáte stále." Jako by v podtextu zaznělo malé skryté posteskнutí nad žehráním učedníků nad drahým, zbytečně na něj, vylitým nardem. Oponovali tenkrát skoro všichni. „Vždyť přece mohly tyto peníze za „vyplýtvanou" mast posloužit chudým!" Ten nard byl opravdový poklad jedné chudé ženy. Promarnila jej? Naopak! Rozpoznala pravý poklad, který učedníci nepoznali. Ukázala jim, kdo je nad poklady tohoto světa. Budeme-li zkoumat, jak mít lásku, ten největší poklad a jak být příjemní nejen lidem, ale i našemu Pánu, vzpomeňme si na Kristova slova: „Cokoli jste učinili jednomu z nejmenších těchto, mně jste učinili." On sám je ta láska, aktivní a trvalá, kterou můžeme mít při sobě. Záleží už na nás, zda jen na chvíli, či stále, nebo vůbec ne.

Marie Plotěná

Bude líp?!

Dokončení ze str. 1

ské cti. Křty se často konaly v domácnostech, někdy bez účasti otce. Mezi lidmi i členy církve platil jen výkon a zásluha. Do takových poměrů přišel farář. Ukázalo se poznenáhlu, že jako na počátku učinil Bůh z ničeho všechno, tak že je schopen i v dějích svého lidu učinit z ničeho všecko nové. Podobně to bylo s námi. Za první republiky sice kostely nebyly prázdné, ale pokládali jsme se za jakousi elitu národa, naše víra byla dost jen tradiční a pohodlná, často jen z národoveckých vzpomínek na slavnou dobu husitskou a českobratrskou bez bližší známosti s Husovým dílem. Mít víru založenou na biblických základech a přiznat se k Ježíši Kristu zdálo se mnohým nemoderní. Není divu, že po tak pohodlném a finančně zajištěném životě přichází Boží krize. Ptejme se jak v těchto soudech obstojíme, což není nic špatného. Nejhorší by byla naprostá netečnost a nepřipravenost. I v Bibli čteme: „Chce-li někdo z vás stavět věž, což si napřed nesedne a nespočítá náklad, má-li dost na ukončení stavby?" (L 14,28) Dnes nejde jen o stavění ale o udržení chatrné věže. Máme dost na to? Dokážeme uchovat naše sbory? Nepočítáme předem se zhoršením?

Což když budeme překvapeni Hospodinovým zaslíbením: „Hospodin potěší Sion, potěší všechna jeho místa, jež jsou v troskách." Ptejme se tedy i na to, zda bychom byli připraveni na Hospodinovo obnovení církve. Vždyť jsme dnes v životě jednotlivců i společnosti na jakési hraně. Mnozí ani nevědí, čemu věřit, jaký je smysl a poslání života, hledají vědomě i podvědomě poslední jistoty, ve své osamělosti poslední potěšení, v technizované a atomizované společnosti někoho, kdo je má rád. Jsou zde ostrůvky ptající se na víru křesťanů tušících, že hrozí zánik a mravní zkáza. Hledají poslední naději. Jsme připraveni na dobu, kdy lidé přijdou zase do kostela, na čas. kdy se splní to, co napsal před 85 lety jeden z mládežníků do dorosteneckého časopisu, že „vypadnou dveře z pantů pod návalem konfirmandů". Nejde zajisté jen o ten počet, ale především o kvalitu členů nové církve. Připravujeme se také na dobu rozvlažení? Pamatujme na modlitby, které jsou arzenálem církve v každé době. Sami buďme věrní a stálí, čekajíce na čas, kdy může být z milosrdenství Hospodinova nečekaně líp. Jak budeme připraveni s pomocí Boží vydat věrohodné svědectví svými slovy i životem? Může být líp!

Jan Pokorný

Když se Bůh směje, je to vážné

Domnívám se, že většina kazatelů a religionistů bude se mnou souhlasit, že Boha lze snadněji rozhněvat, než rozesmát. To první se úspěšně dařilo izraelskému národu, to druhé se podařilo nepřátelům Božím i Izraele.

Žalm 2,1-4: *„Proč se pronárody bouří, proč národy kují marné plány? Srocují se králové země, vládcové se spolu umlouvají proti Hospodinu a pomazanému jeho: „Zpřetrháme jejich pouta, jejich provazy pryč odhodíme." Ten, jenž trůní v nebesích, se směje, Panovníkovi jsou k smíchu."*

Žalm 83,3-5: *„Hleď, jak tvoji nepřátelé hlučí, kdo tě nenávidí, pozvedají hlavu, kují proti tvému lidu tajné plány, radí se proti těm, které skrýváš: „Pojďme," praví, „vyhlaďme je, ať národem nejsou, ať se nikdy jména Izraele ani nevzpomene!"*

Proč jsou plány Božích nepřátel Bohu k smíchu, částečně popsal Vítězslav Gardavský: „Nekonečným vesmírem nepřekročitelných zákonů se valí temná zeměkoule – nekonečným prostorem, nekonečným časem, obrovské, temné, mrazivé nekonečno v nekonečnu – a na ní poskakuje hromádka tvorů s hypertrofovanými mozky a ve svém velmi konečném čase povykuje: „Pokořili jsme Zemi, zkrotíme moře, vládneme přírodě, ovládneme vesmír!" – a země se valí nekonečným prostorem podle svých nepřekročitelných zákonů, bez ohledu na kvikot myší – a lidí."

(Tuto pasáž četli čtenáři v Německu, Velké Británii, Španělsku, Nizozemsku, Švédsku i v Japonsku.)

„Izrael učinil a upevnil sám Hospodin." (Dt 32,6)

„Hospodin chránil Izraele jako zřítelnici svého oka." (Dt 32,10)

„Kdo se dotýká Izraele, dotýká se zřítelnice Hospodinova oka." (Za 2,12)

Slovo Izrael dnes dráždí a rozděluje lidi na jeho odpůrce nebo obhájce. Jméno Izrael znamená „Boží bojovník" a obdržel jej praotec Jákob přímo od Hospodina jako požehnání! (Gn 35,10-11)

Zápas v Jákobově životě dominoval: musel bojovat s bratrem, s otcem, s tchánem, se svými ženami a nakonec i s Bohem.

Autorem jména Izrael je sám Bůh. Toto jméno dal Jákobovi. Před svou smrtí požehnal Mojžíš potomkům Jákobova prvorozeného syna Rubena slovy: „Živ buď, neumírej…" Takový je Boží plán s Izraelem. Nepřátelé Izraele se pokouší tento plán zrušit a tím podnikají vzpouru proti Bohu. Vzpoura proti Bohu a Izraeli se odehrává v průběhu dějin opakovaně.

Egypt *– marně se snažil farao korigovat demografický růst izraelského národa otrockou prací a zabíjením narozených hochů, Izrael rostl dál. Osvobozením z egyptského otroctví vznikl náboženský svátek Pesach. Ve své pýše pak dal farao zapsat: „Izrael už neexistuje!"*

Persie *– premiér perského krále Ahasvera (Xerxa I.) v pátém století př. n. l. si předsevzal likvidaci všech Židů. Marně mu radila jeho žena, že proti Židovi nemůže vyhrát (Est 6,13), Haman si nedal říci a byl oběšen na šibenici, kterou připravil Židovi Mordokajovi. Na památku záchrany Židů vznikl náboženský svátek Purim.*

Řecko *– Antiochus Epifanes (175-164 př. n.l.) z dynastie Seleukovců si naplánoval zlomit páteř Židů tím, že jim vnutí místo monoteismu řecký polyteismus. Neuspěl, ale „zasloužil se" o další náboženský svátek Chanuka.*

Řím *– ve své době pokročili Římané ve snaze o likvidaci Židů nejdál. Zabili 1,5 milionu Židů, zbořili chrám, zbytek Židů vyhnali a izraelskou zemi přejmenovali na Palestinu. Jejich zlo se však obrátilo v dobrý konec: o zplundrovanou, opuštěnou a vylidněnou zemi nebyl zájem, a tak judské království bylo posledním suverénním státním útvarem na izraelské půdě. Územím sice prošlo několik armád dobyvatelů, ale žádný si tam svůj stát nevytvořil.*

Nacismus *– Hitler zasadil židovskému národu téměř smrtelný úder. V jeho pojetí „nemohly existovat vedle sebe dva vyvolené národy". Proto se rozhodl ten Bohem vyvolený zničit. Nacistická brutalita vyvolala poválečné sympatie národů a jejich souhlas, od roku 1922 již druhý, s opětovným vznikem židovského samostatného státu na jeho historickém území.*

Arabsko-izraelský konflikt *– Arabové, podněcováni islámskými duchovními, odmítali existenci židovského státu v Palestině od samého začátku. Odmítli Balfourovu deklaraci, rozhodnutí vítězných mocností ze San Rema, rozhodnutí Ligy národů i její nástupkyně OSN z roku 1947. Jestliže Hitler odmítl dva vyvolené národy, pak Arabové odmítají dvě náboženství na jednom území.*

Původní nenávist Božích nepřátel byla nasměrována proti pravému Bohu a jeho vyvolenému lidu – proti Izraeli. Od 30. let 1. století n. l. byly do Boží rodiny povolány také nežidovské národy, všichni, kdo se ztotožnili s učením Ježíše z Nazaretu a nazývají ho svým Pánem a Učitelem. Nikoho by proto nemělo překvapit, že se dnes obrací nenávist Božích nepřátel jak proti Židům, tak i proti křesťanům.

„Mohu potvrdit, že používat v Evropském parlamentu mimo moji Evropskou lidovou stranu slovo „křesťanství" je politicky nežádoucí. To jsme to dopracovali! Chceme-li třeba dosáhnout toho, aby se EU zastala mučených křesťanů ve světě, musíme to nějak zaobalit, například vyjmenovat konkrétní skupiny, ale pokud možno se vyhnout slovu křesťanství. Benedikt XVI pro to měl krásný pojem: „sebe-nenávist Evropy." (europoslanec Pavel Svoboda)

Civilizační dluh Židům nemůže být nikdy splacen. Podpora jejich práv na existenci v jejich historické vlasti je minimum, které můžeme my křesťané poskytnout. Věřící politici se zasloužili o právní rámec pro vznik Státu Izrael. Sekulární politici to chtěli, chtějí a zřejmě budou chtít torpédovat.

Karel Orlík,
předseda České společnosti přátel Izraele

Český evangelický historik Jindřich Vančura

(narozený 31.8.1855 v Klatovech – zemřel 2.1.1936 v Praze)

Studoval na filosofické fakultě v Praze historii a jazyky slovanské, románské a angličtinu, kde získal doktorát. Působil na středních školách v Kolíně, Hradci Králové a v Praze na Smíchově. Ve svých přednáškách a časopiseckých článcích věnoval pozornost české reformaci, zvláště Jednotě bratrské. Stál na Masarykově straně v bojích o pravost rukopisů a o (duchovní) povahu český dějin. Pracoval jako presbyter v kazatelské stanici a později ve filiálním evangelického sboru v Praze na Smíchově a svými historickými přednáškami se účastnil evangelizační práce po 1. světové válce.

Z jeho literární činnosti jmenujme: K našemu vývoji církevnímu a náboženskému (1898), překlad výtahu z A. Gindelyho O převratu pobělohorském (1898) a překlady E. Denise Konec samostatnosti české (1893) a Čechy po Bílé Hoře, rovněž politické spisy a články 1914-18.

Tak žalostný byl úpadek národa českého v 17. a 18. století, že sama existence jeho vytratila se z vědomí učenců a státníků francouzských.

(Předmluva k překladu Denisova spisu)

B. Vik

Bláznovství víry podle Jakuba

Výklad Jakubovy epištoly 2

První kapitola

Jk 1,1: *Jákob, služebník Boha i Pána Ježíše Krista: dvanácti rozptýleným kmenům (dosl.: dvanácti kmenům v diaspoře). Buďte zdrávi.* První verš je zcela klasickým, předpisovým začátkem dopisu. Tak jako my máme své konvence, jak má vypadat zdvořilé oslovení a ostatní náležitosti, měl je i antický dopis a bylo zvykem, že začínal právě takto: kdo – komu – a pozdrav. Úplně nejrozšířenější, „nejpředpisovější" byl právě tento stručný pozdrav *Buďte zdrávi*. Srovnáme-li tento začátek s Pavlovými listy, zjistíme, že apoštol Pavel je „upovídanější": místo stručného kdo zdůrazňuje i to, že je apoštol, případně že své povolání nemá od lidí, nýbrž od Boha; místo pouhého *Buďte zdrávi* má požehnání (*Milost vám a pokoj…*). To ovšem samo o sobě neznamená, že by jeho začátky dopisů byly stylovější nebo dokonalejší. Jakub – tedy autor tohoto dopisu – píše jako někdo, kdo si nemusí nic dokazovat. *Jákob, služebník Ježíše Krista*. Touto sebe-charakteristikou se vlastně jen představuje jako *křesťanský* autor. Nic víc. Neříká, že je apoštol (což se obvykle uvádí jako argument pro Jakuba, bratra Páně; ale neříká právě ani to, že by tím bratrem Páně byl). Říká o sobě pro začátek jen tolik, že nemluví z pozice nějakého úřadu. Tento stručný, i když stylově čistý „řecký" začátek dopisu má ovšem přece jenom i další literární ambici. Neuvádí konkrétní jméno (jednoho) adresáta ani jednoho konkrétního sboru, kam je psán, nýbrž pohraje si se starozákonním obrazem Jákoba a jeho dvanácti synů (v řecké Bibli je Jakub a Jákob stejné jméno). Tento začátek charakterizuje *situaci* adresátů. Nedozvíme se konkrétně, do jakého města je psán a zda vůbec je psán do některého města a sboru, nebo spíše jako manifest z centra do celé diaspory. Zato se však dozvíme o typickém čtenáři, kterého měl autor před očima a na kterého se obrací: je to křesťan v situaci diaspory. Křesťan a církev, která *není doma*, není ve svém prostředí. Protože není v království Božím. Protože nežije v Zaslíbené zemi, a ani ta Zaslíbená země není toho času královstvím Božím. Protože ti okolo nejsou stejného vyznání. Typickým čtenářem je tedy křesťan, který je se svým vyznáním a se vším, co z toho plyne, tak trochu přistěhovalcem a novousedlíkem. Na jedné straně *osamění* ve světě, se kterým si nemůže rozumět *úplně*, na druhé straně jakési virtuální *společenství* napříč diasporou a směrem někam k Zaslíbené zemi nebo Božímu království. Ale osamění je tak říkajíc hmatatelné, zatímco společenství právě jen virtuální. To je situace, která jej může vystavovat zkouškám i stresům (ale k tomu se dostaneme až v následujícím verši). Jestliže těmto rozptýleným synům píše Jákob, je v tom přece jen implicitně určitá *autorita*. Nepíše jim spolubratr, ale tak říkajíc (duchovní) otec. Abraham by byl otcem víry, Jákob už je i otec společenství: svých dvanácti synů a potažmo kmenů. V tomto smyslu je to cosi jako dopis (manifest) z centra do diaspory. Řecké CHAIREIN, které autor použije jako konvenční pozdrav, přibližně odpovídá českému *Buďte zdrávi!* – ale právě jen přibližně. Doslovný význam je o maličko jiný. Zatímco my Češi si už na úrovni zdvořilostních frází přejeme „hlavně to zdravíčko" (*Buďte zdrávi; Na zdraví;* dokonce i ve slově *zdravit* to své zdraví slyšíme), Semité si tradičně přejí spíše pokoj (Šálom), a Řekové si přáli *radost ze života.* CHA IREIN znamená doslova *radovat se*. Jak vidno, Jakub se v úvodním pozdravu přidržel řecké radosti ze života – protože si tím připravil půdu pro paradoxní výpověď následujícího verše: *Radujte se! A největší radost mějte z toho, když se dostanete do problémů.*

Jk 1,2: *...a největší radost (nebo: všechnu tu radost) mějte, bratří moji, kdykoli upadnete do rozmanitých zkoušek.* Nejprve ke stylistické stránce: v řečtině je zde poměrně dokonalá aliterace – PEIRASMOIS PERIPÉSÉTE POIKILOIS. Autor si umí pohrát s jazykem – a jazyk, se kterým si tak rozverně hraje, je řečtina. Pro většinu novozákonních pisatelů je řečtina prostě nutnost, proti které nijak neprotestují, ale ani ji nijak zvlášť neprožívají. Jenom pár novozákonních autorů si s řečtinou vyloženě pohrává. Jedním z nich je právě Jakub. Teď ale k důležitější souvislosti: duchovním zázemím této výpovědi je starozákonní mudrosloví a především novozákonní moudrost, obsažená v kázání na hoře (Mt 5-7). Mudrosloví (včetně toho starozákonního) má vždycky několik úrovní. Na nejobecnější lidové rovině jsou triviálnosti – které nám připadají triviální zejména proto, že vyjadřují nejobecněji rozšířené názory. Jako třeba právě to, že nejdůležitější je to zdravíčko a hlavně aby nám sloužilo, nebo že ranní ptáče dál doskáče, nebo že je hezké být bohatý a šťastný, ba že je to přímo *požehnání* být bohatý a mít rodinu (jinými slovy: když někomu Bůh žehná, pak to znamená, že mu obstará bohatství a rodinu) a že když někdo je bohatý a *má* hodně dětí, musí to být zbožný člověk, protože mu Pán Bůh požehnal. Ale potom je tu i *vyšší* (nebo chcete-li *hlubší*) rovina mudrosloví, která chce říct něco trochu nezvyklejšího a hlubšího. Aby to lidi trklo a začali poslouchat, vyjádří se většinou pomocí paradoxu. Pomocí něčeho, co vypadá na první pohled jako za vlasy přitažené – a člověk o tom musí přemýšlet: jak tohle někdo může myslet vážně?! Jako například, že šťastní jsou ti, co nic nemají. Dokonce chudí duchem. Nebo že šťastní jsou ti, kteří pláčou (zatímco ti, kteří v životě neměli důvod plakat, jsou vlastně chudáci). V linii těchto mudroslovných (a zejména Ježíšových) paradoxů je i tato Jakubova výzva: Mějte radost ze života. A hlavně se radujte z toho, když to za mnoho nestojí. Především se radujte z problémů, průšvihů a pokušení. I takový mudroslovný paradox ovšem vzápětí musí aspoň naznačit *proč*: Proč bych měl být tak šťastný z toho, že je mi do pláče nebo že jsem chudý a ukřivděný? (Odpověď může být například: Protože právě v té situaci máte šanci pochopit něco podstatného z Božího království.) V případě Jakubovy epištoly tedy čekáme odpověď, proč bych se měl radovat z toho, co komplikuje život a může vést k osobním selháním… Toto *proč* nám předloží další věta. Ale než se k ní dostaneme, ještě jednou připomenu souvislost s *úvodním* veršem: Jednak si Jakub připravil cestu pozdravem *radujte se!*: Radujte se, a nejvíc z těch těžkostí. Ale současně dal zkoušky aspoň nepřímo do souvislosti s *diasporou.* Implicitní (předpokládaný) čtenář je ostrůvkem diaspory, má možná někde poblíž hrstku podobných, ale většinu času nežije v nějaké iluzi křesťanské Evropy, nýbrž ve světě, kde je vnímán skoro jak přívětivník.

Pokračování příště

Odhoďme všecku přítěž i hřích, který se nás tak snadno přichytí, a vytrvejme v běhu, jak je nám uloženo, s pohledem upřeným na Ježíše, který vede naši víru od počátku až do cíle.
Žd 12,1b-2a

Pane, pomoz mi chodit v botách horníka, obuvi obchodníka, mokasínech lovce kožešin a v sandálech mistra Ježíše.
Modlitba domorodých Američanů

Jenom veďte život hodný Kristova evangelia, abych viděl, až přijdu, nebo nepřijdu-li, abych slyšel, že zakotveni v jednom Duchu vedete jednou myslí zápas ve víře v evangelium
F 1,27

Ukaž nám, dobrý Pane,
jak být střídmý, dokud nebudou všichni nasyceni;
jak plakat, dokud se nebudou moci všichni smát;
jak být pokorný, dokud se všichni nebudou moci hrdě postavit;
jak se rmoutit, dokud nebudou všichni utěšeni;
jak být nepokojný, dokud všichni nebudou moci žít v míru;
jak si nárokovat méně, dokud všichni nenaleznou spravedlnost.

Evangelium a evangelia

V Novém zákoně je jediné evangelium – Kristovo (Mk 1,1), ale čtyři knihy s tímto nadpisem představují různá podání. Odpovídá to době a místu pisatelů a čtenářů. Starocírkevní obránce víry to zdůvodnil: „Protože jsou čtyři světové strany" – ale světových stran je více, a v Novém zákoně je evangelijních podání hned několik: také podle Pavla, pastýřských listů, obecných epištol a podle pisatele Zjevení.

Markión vytvořil ve 2. století jakýsi Nový zákon podle gnostického učení. Vyloučil všecko, co připomíná starozákonního Boha – Tvůrce – a židovství. Ponechal jen deformované Lukášovo evangelium a části Pavlových epištol.

Poněvadž církev gnózi odmítla, nemohla přijmout ani toto bludné dílo a ještě během 2. století se rozhodla pro 27 normativních (kanonických) novozákonních knih, jak je známe, a ovšem také pro Starý zákon v jeho řecké podobě.

Rozdíly mezi čtyřmi evangelijními spisy dělají některým čtenářům obtíže. Řecký bohoslovec Tatianos (ve 2. století) je chtěl překlenout svým dílem Diatessarón („Napříč čtyřmi" evangelii). Tento harmonizovaný průřez se v některých východních církvích delší dobu používal místo evangeliáře.

Všecky biblické dějepravy jdou vlastně touto cestou a jsou vhodné pro katechezi dětí i přistupujících členů. Později by se ovšem měl křesťan seznamovat i s Písmem svatým a vyrovnávat se i s jednotlivými protimluvy jeho pisatelů.

Díky biblickým společnostem je už 200 let Bible dostupná komukoli. Naproti tomu ještě Kralická Šestidílka (1579) se v předmluvě obrací jen ke kazatelům, jimž byla i s vykladačskými poznámkami určena. (Římskokatolické edice jsou autorizovanými vysvětlivkami opatřeny vždycky.)

V novověku se vžila představa, že Písmo svaté pochopí každý gramotný člověk. Potvrzuje se však slovo etiopského dvořana: „Jak bych mohl rozumět, když mi to nikdo nevyloží!" (Sk 8,31) I my potřebujeme „Duchem svatým poslaného, – Filipa, který nám tuto službu prokazuje: a také společenství církve, která je a má být živoucím výkladem biblického textu.

Vykladačská práce se musí dělat stále znovu, aby naše zvěstování mohlo oslovit současníky v jejich situaci. Od apoštolských dob až dodnes tu je celá posloupnost biblistů, kteří se o to snaží. Musí ovšem spolu trpělivě rozmlouvat přes hranice času, prostoru a konfesijního zaměření. Nikdo by si neměl osobovat konečné slovo a výhradní právo na poznanou pravdu. A církev je má podpírat svými modlitbami i svými hlasy, aby se nedostali na scestí.

Bohuslav Vik

Reakce čtenářů

Přidávám se k článku bratra Ottera z 32. čísla Evangelického týdeníku ("Ohlédnutí za rozhlasovým vysíláním nedělních bohoslužeb"), a to také jako seniorka pokročilého věku (90 let). Stále se ještě mohu většinou zúčastňovat bohoslužeb v našem sboru (Praha-Braník), ale přibývá nedělí, kdy jsem odkázána na bohoslužby v rádiu. A tu mně rovněž vadí, že písně jsou většinou označovány jen čísly ve zpěvníku. Stačilo by málo, aby se i posluchači mohli ke zpěvu přidat. Zřetelně citovat první řádku písně, která se má zpívat, ať už se zpívá v evangelickém nebo katolickém kostele. Ty nejkrásnější mají evangelíci i katolíci společné.

Dr. Iva Drápalová

* * *

Usnesení dosud nepřijaté

Mám sen: sejde se církevní grémium (synoda, synod, konvent, ekumenická rada, biskupská konference, jak chcete) a přijme následující usnesení: "Naši bližní ze států Blízkého a Středního východu! My, vyznavači Ježíše Krista, jehož považujeme za svého pána, my členové západní civilizace, zakládající si na křesťanské tradici, vyznáváme v hlubokém pokání, s kajícím srdcem, že jsme bez protestů přihlíželi tomu, jak americká, britská a francouzská letadla shazují bomby na vaše země, destabilizují vaše vlády, aby je, pokrytecky, vyměnila za "demokratické", a způsobují tak chaos, který vás nutí k masovému odchodu do krajin, v nichž vám nehrozí smrt, žízeň, hlad. Vyznáváme, že majíce dostatek prostředků vám nepomáháme zajistit si vodu, abyste si mohli vypěstovat potraviny pro výživu svých dětí. Prosíme vás za odpuštění, že jsme v minulosti mlčeli k vašemo soustavnému ponižování a nutili vás tak, abyste mysleli na pomstu. Vidíme v tom svůj veliký hřích a v tom, co se dnes děje, Boží soud."

Jaroslav Kraus, Mariánské Lázně

Poslední pomazání Gustáva Husáka?

Ing. arch. Vladimír Husák, CSc. poskytl deníku SME exkluzivní rozhovor, v němž komentoval mimo jiné i agresivní přístup církevních představitelů, především tehdejšího trnavského arcibiskupa Jána Sokola. Jde především o tvrzení, že byl normalizační prezident a dlouholetý tajemník ÚV KSČ zaopatřen posledním pomazáním, o které prý požádal.

Jak to podle syna Vladimíra v posledních hodinách s Gustávem Husákem opravdu bylo? Arcibiskup Ján Sokol skutečně za jeho otcem přišel, ale jeho interpretace události prý není důvěryhodná. "Protože jsme se znali, šel jsem ho navštívit," tvrdil novinářům trnavský arcibiskup. "Nemocnému jsem posloužil všemi svátostmi. Ještě jsem mu řekl, že má velkou zásluhu na záchraně oltáře na Úřadu vlády, který by bez jeho zásahu spálili. Rozloučili jsme se s tím, že ho ještě přijdu navštívit."

A jaká je verze syna bývalého prezidenta? "Přišel za ním bez ohlášení do nemocnice i přes náš nesouhlas. Ještě když byl otec doma, jednou jsem za ním ráno přišel, dali jsme si kávu a řekl mi: Teď mě poslouchej. Nepřeji si žádného kněze. Když o tom ještě budu moct rozhodnout, tak kněze odmítnu, ale kdybych už nemohl, chci, abys věděl, že si to nepřeji," vzpomíná pan Vladimír. Podle něho i jeptišky kolem otce stále kroužily a sledovaly ho. Byl po operaci karcinomu žaludku.

I tehdy za ním Sokol přišel: "Následovaly různé telefonáty; nabízeli mu hluboce intelektuální duchovní rozhovor na vysoké úrovni. Otec pěkně poděkoval a odmítl." Sokol za ním tenkrát přišel z vlastní iniciativy. Ale proč by církev šířila fámu o posledním pomazání? "Asi se to církvi hodí, ale otec si to, opakuji, nepřál," říká o Husákovi syn s tím, že otec pocházel z katolického prostředí, ale ani jako komunista se za to nestyděl.

Poslední pomazání prý nedostal: "Určitě se Sokolem otec mluvit nemohl. Ležel na JIP ve velmi těžkém stavu, téměř nevnímal okolí. Kromě toho otec potřeboval velmi silné brýle, aby vůbec viděl, a ty v přítmí na lůžku ani neměl. Sokol přišel kolem desáté v noci." Gustáv Husák zemřel 18. listopadu 1991.

dlesme



Listy M. Jana Husa

72. Přátelům svým v Kostnici

Stále vás pro Boha vybízím, aby mé dopisy nikomu přístupny nebyly a aby nebyly na veřejnost vydány, poněvadž se bojím o některé osoby, aby se kvůli tomu nedostaly do nebezpečí. [2] Buďte opatrní ve slovech i skutcích. Vít, [3] zůstane-li, musí být velmi opatrný. Dosud jsem velice rozradostněn, když slyším, že můj milostivý Pán přichází. Náš Spasitel [4] Lazara po čtyřech dnech, již smrdícího, životu navrátil, Jonáše po tři dny v rybě ochraňoval a opět jej vyslal ke kázání, Daniele z jámy lví vytáhl, aby sepsal proroctví, tři mládence v peci ohnivé od plamene zachránil, Suzanu již odsouzenou, na smrt se ubírající osvobodil. Proto zda by nemohl mne ubohého týmž způsobem od vězení a smrti osvobodit, kdyby to bylo ku slávě jeho, ku prospěchu věřících a k mému lepšímu? Není ukrácena moc jeho, jenž Petra, který měl již být veden na smrt v Jeruzalémě, ze žaláře vyvedl skrze anděla, a spadla pouta s jeho rukou. Vždy ať se děje jeho vůle, která, přeji si, aby se naplnila na mně pro slávu jeho a pro hříchy mé. [5]
Jakýs doktor mi řekl [6], že cokoliv bych činil, podrobuje se sněmu, že vše jest pro mne dobrým a dovoleným, a připojil: „Kdyby sněm vyslovil, že ty máš toliko jedno oko, ačkoliv máš dvě, musíš se sněmem vyznat, že tomu tak jest." Jemuž jsem řekl: "Byť i celý svět mi to říkal, já, protože mám rozum, jaký nyní mám, nemohl bych takovou věc tvrdit proti svému svědomí." Ale když jsme o tom dále mluvili, upustil od onoho výroku a pravil: „Pravda, já nevolil příliš vhodného příkladu."
Hospodin jest se mnou jako udatný válečník. Hospodin světlo mé a spasení mé, koho se budu bát? Hospodin síla života mého; z koho budu mít strach? K němu v těchto časech často volám onu antifonu: [7] "Pane, násilí trpím, odpověz za mne, nevím, co říci mám nepřátelům svým." Pán s vámi!

72. Husův dopis podle vydání Bohumila Mareše (1851 – 1901, evang. farář a církevní historik) z r. 1911 (již 3. vydání), který také připojil vykladačské poznámky, které zde uvádíme.
V roce 2015 Husovy dopisy převedeny do současnější češtiny.

72. Přátelům svým v Kostnici [1]
R. 1415- po 8. červnu. (1415, 25.? června.)

Jak již po třetím slyšení hojně se stalo, tak i po něm děly se mnohé pokusy ze všech stran o to, aby Hus odvolal, při čemž se všelicos k utišení svědomí jeho přednášelo, ovšem že marně. A ačkoliv osud jeho zdál se býti již rozhodnut a on sám si tuto pravdu a skutečnost nezastíral, nepřestal přece téměř až do konce doufati ve své vysvobození. Při tom jevil velikou starostlivost o své přátele, maje obavu, aby je týž osud nestihl. V přítomném listě vybízí k zachování opatrnosti, poté, uváděje příklady moci Boží z Písem svatých, ujišťuje, že i jej může Bůh zachrániti, a konečně vypravuje o nezdařeném pokusu nějakého doktora v příčině přísežného odvolání.

[1] Tom. 578. Pal. 225. [2] Viz list 69, pozn. 5. [3] Viz list 94: o němž ničeho mimo jméno nevíme; patrně zprostředkoval dodání listu. [4] Viz Ev. Jana 11, Jonáš 2, Daniel 6. Apokryfičtí přídavkové k proroctví Danielovu kap. 3. a 13. a Skutkové apošt. 12. [5] Viz list 60 „Bůh dopustil pro hříchy mé, aby on (Michal) a Páleč povstali proti mně." [6] Buď při třetím slyšení, v němž podle Mladenovice nejen Petr Alliacký a Zikmund, nýbrž i mnozí jiní mu přimlouvali řkouce, že by pro něho bylo lépe, kdyby se cele na milost sněmu dal - anebo soukromě při návštěvě ve vězení. [7] Zpěv kněze při oltáři, vystřídající se se zpěvem sboru (kůru) odpovídajícího.·



Známí a neznámí hrdinové podzimu 1939

(Vinohradský knihkupec Bohumil Procházka)

V českých dějinách se k 17. listopadu váží dva historické okamžiky. V roce 1939 po krvavém potlačení protiněmeckých demonstrací nacisté uzavřeli české vysoké školy. Devět studentských vůdců popravili a přibližně 1200 studentů uvěznili v koncentračním táboře Sachsenhausen u Oranienburgu. O padesát let později to byli opět studenti, kteří demonstrací zahájili sametovou revoluci. Obě události spojila touha po svobodě a odpor vůči totalitní moci. Staly se významnou součástí naší historické paměti a pro své dějinné spříznění nelze jednu od druhé oddělit.
Loni uplynulo 100 let od narození jedné z obětí podzimu 1939, studenta medicíny Jana Opletala (*1.1.1915). Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského v Praze pod záštitou předsedy Senátu Parlamentu České republiky pana Milana Štěcha uspořádalo při této příležitosti velkoryse pojatou výstavu nazvanou „Nesmíme zapomenout: Jan Opletal a další oběti listopadu 1939. Nacistická perzekuce českých studentů během 2. světové války."
Návštěvník výstavy se tu může kromě osudů obou známých obětí říjnové demonstrace, Václava Sedláčka a Jana Opletala, seznámit s životními příběhy méně známých studentů, buď popravených, nebo uvězněných. Přibližují nám temnou dobu počínajícího Protektorátu Čechy a Morava, ale také kruté podmínky, jež panovaly v místě věznění.
Nedílnou součástí výstavy je také příběh pražského knihkupce Bohumila Procházky, člena tehdejší Jednoty českobratrské (dnešní Církve bratrské), uvedený slovy z jeho deníku: „Prostě být silný a připravený na všecko.".Jeho osud se několikrát protnul s osudy uvězněných vysokoškoláků. V Akademické YMCA se spřátelil s později popravenými Rudolfem Marešem a Jaroslavem Valentou, kteří ho v červnu 1939 získali pro spolupráci v protinacistickém odboji. Právě zážitek z 28. října 1939, kdy byl nedaleko svého knihkupectví na pražských Vinohradech svědkem střelby německé Schutz-polizei do demonstrujícího davu, posílil toto jeho rozhodnutí. Stal se členem odbojové skupiny Petiční výbor Věrni zůstaneme (PVVZ), která byla od konce roku 1939 součástí Ústředního vedení odboje domácího (ÚVOD). Jeho knihkupectví sloužilo jako překladiště zpráv pro českou exilovou vládu v Londýně. Uskutečňovaly se tu schůzky odbojářů, jejich setkání se členy postižených rodin, předávaly se zde peníze a balíčky na jejich podporu a také se tu rozšiřovaly ilegální tiskoviny. V září 1940 byl Procházka ve svém knihkupectví zatčen gestapem, mnohokrát vyslýchán v Petschkově paláci a vězněn osm měsíců na Pankráci. Poté byl až do konce války internován v koncentračním táboře Sachsenhausen. Brzy po příchodu byl přidělen na blok č. 53, kde byli ubytováni čeští studenti. S řadou z nich navázal osobní přátelství, která přetrvala až do jeho smrti v roce 1963.



Ve svých vzpomínkách o nich píše, že „studenti tvořili mladý živel, byli veselí a optimističtí. Zkusili první krutý táborový život, který vedl proslulý a obávaný Gustav Železný, raportführer, vrah a zločinec velkého formátu". A dále uvádí s příslovečnou láskou ke knize a k poezii: „Ve chvílích, kdy měli trochu klidu od nacistických dozorců, recitovali své oblíbené básně, ale i známé věci ze školních hodin literatury. Každý si některé verše poznamenal a opisoval, sešitky se plnily. Byly to sešitky jako dlaň, které se nosívaly v tobolce, zavěšené na šňůrce kolem krku."
Na výstavě se nacházejí i originální předměty z doby Procházkova pobytu v koncentračním táboře: dopisy domů obohacené kresbami spoluvězně Josefa Dobeše, nůž s vyrytým vězeňským číslem 37924, deník a batoh z pochodu smrti, Nový zákon s fotografií maminky a synovce, kteří zahynuli během náletu na Prahu v únoru 1945. Ale také u nás dosud neznámé fotografie, které pořídil Jaroslaw Skliba po osvobození vězňů z pochodu smrti, jež jsou archivovány v Památníku a Muzeu Sachsenhausen. Je možné zde vyslechnout i úryvky ze vzpomínek a dopisů Bohumila Procházky načtené citlivým hlasem herce a recitátora Alfreda Strejčka.
Na vernisáži výstavy byla představena nová poštovní známka vydaná při příležitosti jubilea Jana Opletala. Její autorka Renáta Fučíková uvedla, že v portrétu Opletala chtěla vyjádřit nejen přicházející temnotu, ale také tvář pokoušející se vzdorovat nastalé národní pohromě. Osobní svědectví bývalého studenta, dnes už 96letého pamětníka Vojmíra Srdečného živě dokreslilo Procházkovy vzpomínky přednesené hercem Janem Vlasákem. Podrobnější seznámení s životy všech osobností zastoupených na výstavě poskytuje také pečlivě připravená publikace kurátorky výstavy Jany Bartošové. Nezbývá než připomenout ještě jednu myšlenku z Procházkových pozdějších úvah: „Pravdivý život má v sobě plno momentů živého hrdinství.".
V prostorách Národního pedagogického muzea a v knihovně J. A. Komenského ve Valdštejnské 18, Praha 1, lze tuto nevšední výstavu zhlédnout do 14. srpna 2016 (úterý-neděle 10-12.30 a 13-17).

Pavel Holeka

Novinka z Kalicha

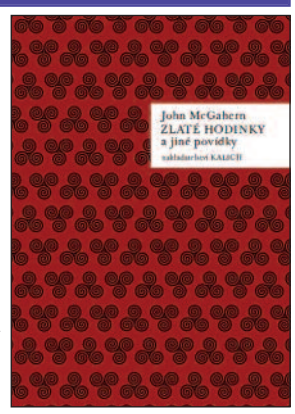

Zlaté hodinky a jiné povídky
John McGahern
Výbor Zlaté hodinky a jiné povídky představuje to nejlepší z povídkářské tvorby Johna McGaherna (1934–2006), který je již dnes považován za jednoho z klasiků jak irské, tak světové literatury. V mistrných prózách – z nichž česky vyšel hlavně román Mezi ženami (2003) – autor mapuje život v Irsku ve druhé polovině dvacátého století s neúprosnou, až prorockou bystrozrakostí a působivostí, nezřídka říznutou ironií a černým humorem.
První český reprezentativní výbor povídek přeložila Alena Dvořáková.
296 stran, edice Prvotisky, cena 277 Kč, v e-kalichu 235 Kč.

Smutné zprávy

V pondělí 28. prosince zemřel ve věku 79 let prof. Pavel Filipi, evangelický teolog, duchovní Českobratrské církve evangelické a profesor Univerzity Karlovy. V letech 1999–2005 a krátce v roce 2010 zastával funkci děkana Evangelické teologické fakulty. Jako praktický teolog se věnoval liturgice.
Rozloučení s Pavlem Filipim se konalo ve čtvrtek 7. ledna 2016 ve sboru ČCE na Vinohradech (Korunní 60).

* * *

V neděli 27. prosince 2015 zemřel ve věku 90 let ThDr. Zdeněk Soušek, emeritní farář a emeritní senior Českobratrské církve evangelické. Působil ve sborech Kladno, Rakovník, Libice nad Cidlinou a Strměchy.
Rozloučení se konalo v úterý 5. ledna 2016 v kostele ČCE ve Strměchách.

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 481 Kč, jednotlivé číslo 13 Kč. Č.ú.: 228961190/0300
Redaktor: Bohumil Kejř
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne Grafotechna
Distribuci provádí:
* Pro jednotlivce: Česká pošta, s.p. bezplatná infolinka České pošty 800 300 302
adresa pro písemný styk:
Česká pošta oddělení periodického tisku Olšanská 9, 130 00 Praha 3
e-mail: postabo.prstc@cpost.cz
*Hromadné zásilky: A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

3/2016

20. ledna 2016 ✦ ročník 101 ✦ cena: 13 Kč

Příští číslo vyjde
3. února 2016

Z obsahu

* *Jste stavbou*
* *Správné slyšení*

Poselství k neděli Septuagesimae



Na závodní dráze
1 K 9,24–27

Nikdy jsem neměl rád individuální sportovní disciplíny. Co je na tom běžet jako šílenec, skočit o půl centimetru dál, hodit oštěp nebo kouli do co největší dálky, nebo praštit s větší silou než ten druhý? Abych si mohl na poličku skládat poháry a věnce a diplomy? Nechápal jsem, co na tom lidi mají. A mnozí nechápali, co zase mně vadí. Možná mi na tom vadí ona nutnost vnitřní disciplíny, podrobení se všestranné kázni. Jsem prostě líný a mám rád to své pohodlíčko.

Apoštol Pavel nejspíš nebyl olympionik. Používá ale olympijskou terminologii, aby mi připomněl, že ten individuální závod běžím, ať chci nebo ne. Startem je mé narození. A cílem? Asi ta smrt na konci. Jako u nás všech.

On ten životní běh je vlastně dost náročný závod, nebo zápas, kdy člověk bojuje sám se sebou. Třeba mi stačí nebýt tím prvním a dál než ke konci pozemského života se nedívám. Pak se nemusím nijak zvlášť namáhat. Prožiji si těch svých pár desítek let okresního závodění, dostanu v cíli několik vzpomínkových věnců a konec. Ovšem taky můžu mít odvahu chtít víc, dostat se dál, být skutečně tím prvním na olympiádě. Předhonit své věčné pronásledovatele čas a smrt. Uniknout jim až na nejvyšší stupeň vítězů, kde už na mě nemohou. To však znamená, že pro to musím začít něco dělat. Podřídit se všestranné kázni, kterou mi doporučuje trenér Bůh a jeho asistent Pavel, abych měl sílu, odvahu a naději se dostat až do cíle pro odměnu nepomíjitelného věnce na nejvyšším stupni. Zname-ná to pro mě věřit mu, důvěřovat bezmezně jeho radám a nevztekat se hned, když mě i nějakou tou ranou donutí ke kázni, protože to já sám neudělám.

Individuální sporty pořád nemám moc rád, ale těším se z toho, že mě individuálně Bůh miluje a čeká na mě v cíli mého životního závodu s věncem věčného života, a doufám, že tam skutečně doběhnu jako první ještě před sebou samým.

Ondřej Pellar,
jáhen ČCE, Plzeň - západní sbor



Největší problém lidstva

O něm napsal veliký německý básník a filosof Goethe, že je nejen největší, ale také vlastní, jediný a nejhlubší problém dějin lidstva. Všechny ostatní problémy vyplývají z tohoto prvního, který básník pojmenoval jako boj mezi vírou a nevěrou. Pro mne je jeho scéna příliš široká a nepřehledná, proto ji nesmírně a srozumitelně zmenším a pojednám o jejím problému na malinkém prostoru jednoho člověka, jímž jsem ovšem já. Se svou kůží jdu na Agoru, to známé athénské řečniště, a povím, jak se problém víry a nevěry odehrával v duši a na obrazovce mého života.

Nezapomenu poznamenat, že jedině v křesťanství získala víra ústřední význam, islám, hinduismus a zvláště buddhismus ji neznají. Svůj vztah k božství neoznačují tak důvěrně a osobně, jak to naznačuje slovo víra. Jejich božstvo nechodilo mezi lidmi, tak jako chodil Ježíš mezi lidmi a povolal si z nich své učedníky, které miloval. Apoštol Pavel pak byl první, kdo označil tento vztah k Bohu pojmem víra a dal mu v náboženském jazyku absolutně převládající roli. Před ním ani po něm dlouho nikdo tak o víře nemluvil. Teprve z reformátorů to byl Luther, ten největší z nich, který oprášil víru od omylu, že by byla souhlasem s určitými náboženskými větami, a dal jí první a nejdůležitější místo v náboženském přemýšlení, mluvení a psaní. A nadto ji pochopil jako způsob existence a o člověku učil, že je buď ve víře, nebo v nevěře. Vymanil ji ze zajetí, kam ji zavírali ti, kdo ji měli za zvláštní formu psychologického vědomí. Ještě se sluší poznamenat, že s Ježíšem je víra zakot-vena historicky a osobně. Je lidská, dává lidské existenci skutečnou lidskost.

A nyní povězme, jaký význam ve vyznání „věřím v Ježíše Krista" náleží slovu věřím a jak se toto slovo dotýká naší existence. Věřím - znamená, že nepatřím jen sám sobě, že mám Pána, jemuž náležím. Než jsem takto uvěřil, ozýval se ve mně přirozený člověk, který patří sobě a má v sebe důvěru a jistotu. Nepodrobuje se žádné mocnosti ani žádné autoritě. Třebaže mocnosti a podmínky tohoto světa dávají člověku pocítit svou moc, jíž nikdo neunikne, a vnucují se mu, přirozený člověk se chlubí, že přitom zůstal svým pánem. A je to tak, žádná morálka nad ním nezvítězí, žádné náboženství se ho nezmocní a on se žádné filosofii neoddá celou svou bytostí. Přirozený člověk zůstává svým pánem a toto jeho bláznovství se neprosadí v tom, aby člověk poznal, že je hříšník, dokud ho nepotká Bůh. Ten živý Pán, který mu dá poznat, že právě svým domýšlivým vystupováním a panstvím dokazuje, že je hříšník. Teprve víra, která se zrodí ze setkání s Ježíšem, se toho člověka zmocní a odhalí jeho panování nad sebou jako bláznovství. V tom setkání jde o to, kdo tu bude pánem: já, nebo ty. Víra mu diktuje, aby přiznal: Ty jsi Pán, ne sobě, ale tobě patřím.

O tomto zrodu věřícího je nutno zopakovat, že neopustil své panování nad sebou pod náporem vnějších okolností; ty mohou uvést jeho solipsismus (panování nad sebou) do zmatku, ale ten vždy nakonec zvládne svým myšlením. Avšak co ho vyvede z míry, není to neosobní, ale to ‚co přichází k němu jako ty, jako skutečná osoba, která hned zpochybní jeho solipsismus a obsadí jeho místo. Teprve když lidské ty dokáže, aby se sklonil, aby se jeho nitro vzdalo jinému, silnějšímu, kterého uzná, že je nad ním, tato kapitulace se uskuteční toliko jako historická událost, která změní solipsismus v přináležitost Bohu.

Když mu konečně Pán řekne, že mu náleží, uvede ho na místo, které je vedle něho, nejen pod ním, ale dobře vedle něho. Tato nová půda ho nese, zde se může cítit naprosto jistý. Tím, že i mne tak povýšil, mohu vyměnit bez lítosti tu půdu, která mne dříve nesla. Pán mi uděluje nové bytí, které je celé darem jeho milosti a já je přijímám s vděčností.

Josef Veselý

Člověk a ďábel,
ubohá dvojice,
v jediném srdci –
a Boha najít chce !
A vědí, že tu je,
a vědí, že není,
rvou se tak zuřivě
o svůj chléb denní,
že ani nevědí,
než v tom boji zajdou,
kdyby se odtrhli,
že Boha najdou.

Hovhannnes Izar

Srdce

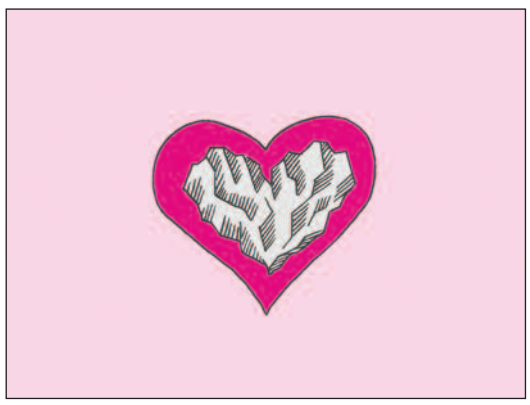

Žijeme své všední i sváteční dny a zahlceni starostmi běžného živobytí přehlédneme snadno signály a znamení doby. Její posuny v našem vidění nebývají na prvním místě. Nahlédneme je, když překročíme horizont svého rozhledu a tak jak vertikála opouští přízemní rovinu, zvedneme oči k duchovním hodnotám. Ty nám pomohou ujistit se, zda je všechno tak jak to známe, anebo začne blikat červená kontrolka, signalizující nenápadnou, ale pro společnost výraznou změnu. Její dopady nakonec zakusíme také, i kdybychom zůstali bez zájmu, třeba jako pštrosi s hlavou v písku. Ignorování reality obvykle nepřináší kýžený poklid, ani nezaručuje vyváznutí bez případných následků.

První a nejdůležitější z Božích přikázání nás nabádá, abychom na prvním místě milovali Boha, a pak na druhém místě milovali svého bližního jako sebe samého. Jako svého bratra. Za sídlo lásky je obvykle označováno srdce. Kolem sebe vídáme různá srdíčka na blahopřáních, kyticích, dortech, přívěscích či piktogramech vytvořených zamilovanými na plotech a zdech. Obraz srdce napoví, že dotyčný vyznává svou náklonnost a lásku, bezbranný milující odhaluje své sympatie. Symbolem srdce vyjádříme snadněji těžko vyslovitelné city a slova. Srdcem máme rádi, a jak praví Antoine de Saint-Exupéry, jedině srdcem vidíme nejsprávněji.

Máj, opojný měsíc rozkvetlé přírody, bývá nazýván měsícem lásky. Před téměř jedenasedmdesáti roky byl zvlášť opojný, protože skončila druhá světová válka a spolu s rozkvétající přírodou mohl začít znovu kvést i mírový život. A právě v tomto měsíci loňského roku, před 8. květnem, Dnem vítězství, namaloval někdo neznámý jedno veliké srdce uprostřed města na pomník rudoarmějce od brněnského sochaře Vincence Makovského. Bylo veliké přes metr, v čele podstavce, přesně tam, kde kdysi býval nápis v češtině a ruštině, odkazující k osvoboditelům města Brna od německého fašismu. Srdce to bylo pěkné, ale neobvyklé. Jeho barva nebyla symbolicky červená, ale modrá a žlutá. Byly to národní barvy Ukrajiny. Jak jsou tyto dvě barvy v přírodě krásné a živé a připomínají nám vlnící se lány obilí pod modrou oblohou, v ploše srdce působily nezvykle odtažitě, jako by srdce bylo oslabené a chudokrevné. Kolem pomníku, jehož srdce

Dokončení na str. 2

Z církví doma i ve světě

Kardinál Nichols bude sloužit nešpory v kapli Jindřicha VIII.

Po 450 letech bude 9. února římskokatolický biskup slavit nešpory v Hampton Court Palace, v královském paláci na jihozápadním předměstí Londýna. Latinské nešpory bude slavit v kapli vybudované kancléřem Jindřicha VIII. kardinálem Thomasem Wolseyem. Kázat bude anglikánský biskup. Liturgii hodin bude předcházet ekumenická diskuse o vazbách pojících obě církve.

Historickou událost zorganizovaly nadace Genesis Foundation a Choral Foundation. Královská kaple v Hampton Court a její hudebníci a skladatelé totiž sehráli klíčovou roli v rozvoji anglické chrámové hudby 16. a 17. století.

podle RaVat

Anglikáni si vyžádali na své zasedání relikvie sv. Řehoře

Anglikáni sahají ke kořenům křesťanství v Anglii, aby zachránili jednotu své církve. V polovině ledna se sjeli do Canterbury představitelé všech anglikánských komunit z celého světa. Debatovali o své budoucnosti, v situaci nejistoty způsobené kontroverzními kroky některých komunit v západním světě. Jde především o biskupská svěcení žen a homosexuálů či o žehnání homosexuálních svazků.

Zasedání probíhalo za přítomnosti dvou významných relikvií, které připomínají počátky evangelizace Anglie. Jak řekl Vatikánskému rozhlasu P. Robert McCulloch, který za vatikánskou stranu doprovázel relikvie, jejich přítomnost v Canterbury má charakter skutečné pouti:

„V sobotu a v neděli byly relikvie vystaveny i na veřejnosti v katedrále. Během týdne doprovázely zasedání představitelů anglikánského společenství. Přechovávané byly v kryptě canterburské katedrály, která byla vyhrazena výlučně pro arcibiskupy, kteří se účastnili setkání."

podle RaVat

Srdce

Dokončení ze str. 1

nebylo možné přehlédnout, bylo rušno. Přítomna byla policie, vojáci i hasiči. Postávali kolem, hlídali a očividně čekali na rozhodnutí. Zůstane tu modrožluté srdce, či nezůstane? Kolem projížděly tramvaje, plné cestujících, kteří si nemohli srdce nepovšimnout. Co se jim vybavilo v myšlenkách? Byl to otazník, sympatie, nevole, bylo to zadostiučinění? Možná divákům na mysli vyvstala úzkost při pomyšlení, jak by nám Čechům a Slovanům asi bylo, kdyby se Hitlerovy plány uskutečnily… Vždyť bychom tu už dávno nežili! Možná že vzdali padlým poklonu, možná pocítili za roky minulé totality i mnohé výčitky. Namalované srdce vzbuzovalo hned několik protichůdných pocitů. Mohlo být vyjádřením lásky jen k Ukrajině, projevem averze k Rudé armádě, zlehčením jejího přínosu i obětí k ukončení druhé světové války. To by bylo první vysvětlení. Jenže Ukrajinci byli součástí této armády a nesli společně tíhu přetěžkých bojů. I oni pokládali své životy jako jejich slovanští bratři Rusové. Tam byly největší ztráty a oběti. Nezdá se, že by namalované srdce bylo znamením nelásky či dokonce nenávisti. Ruka vyrývající srdce do kmenů stromů tajnou lásku nejen zviditelňuje, ale i adresuje. Možná chtěli ti, kdo srdce potajmu malovali, vyjádřit právě to. Navzdory posunu doby i současné averzi Ukrajiny ke všemu ruskému, namalovali symbol lásky právě na pomník rudoarmějce. Podepsali se jako odesílatel svými barvami. Na pomníku Vítězství dali možná najevo, že láska vítězí nad nenávistí. Že spolu s pravdou vítězí i nad lží. Srdce je přece sídlem a symbolem lásky. Dnes se již pravý důvod, proč bylo modrožluté srdce na pomníku namalováno, nedovíme. Netrvalo dlouho, srdce bylo smyto a pomník zůstal prázdný jako dřív. Bez srdce a beze slov. Přesto tato událost mnohé citlivější kolemjdoucí chytla za srdce. Možná věděli a možná také ne, že i když je srdce symbol lásky, je lidské srdce nejpřevrácenější; kdo vyrozumí jemu? Bible nám o tom podává nejeden důkaz. Přestože je Božím přáním, abychom milovali své bližní jako sebe samé, brzy čteme, jak Kain zabil svého bratra Ábela. Stačilo málo k hněvu a nenávisti. Kdyby Kain svému bratru Boží přízeň přál, nemuselo dojít na nejhorší. Snad by také brzy okusil hřejivé paprsky Božího zalíbení. Po činu nelásky se stal Kain vyvržencem a bědným běžencem. Ztratil klid a nic nebylo jako dříve. Nezbavil se už obav o svůj život. Známé přísloví praví „přej a bude ti přáno". Je přece mnohem lepší těšit se z úspěchů svého bratra, než zahořknout a dokonce mu sáhnout na život. Vždy je lepší milovat než hněvat se a nenávidět. Hněv, závist a nenávist vůbec neprospívají našemu zdraví. Vedou k zahořklosti a nespokojenému životu, nemocem a bědám. Jejich konce nebývají radostné a ve svém nárůstu působí i škody a války. Kdo však dokáže milovat, odpouštět a ovládat svou mysl? Kdo odolá a nenechá se strhnout, i když k opačnému postoji mohou existovat důvody? Šance naštěstí existuje. Ne nadarmo prosí žalmista Boha: „Srdce čisté stvoř mi, ó Bože, a Ducha přímého obnov ve vnitřnostech mých!" A tak můžeme i my vyslovit tichou prosbu: „Vládni ty sám, Bože, mému srdci, vždyť ty jsi Pravda a Láska. Tvé slovo je Světlo, které mi svítí na cestu." Srdce kamenné lze proměnit v srdce živé a masité, milující. Kamenné srdce není symbolem a sídlem lásky. S kamenným srdcem nelze milovat nikoho, jen sebe. A tak dávejme pozor na svou mysl i na své srdce. Nedávejme v něm místo Zlému. Hlídejme, aby v nás nezakořenila semínka sobectví a nenávisti.

I kdyby kolem nás rostla jak houby po dešti.

Eva Žárská

Neznámá toleranční modlitebna v centru Prahy – *kolébka pražských evangelických sborů*



Když jsme se v únoru 2014 v rámci průzkumu tolerančních modliteben s ing. Markem Fajmanem vydali do Prahy, netušili jsme, že naše hledání bude korunováno takovým úspěchem. Přečtením knihy Ferdinanda Hrejsy *(F. Hrejsa: Dějiny české evanjelické církve v Praze a ve středních Čechách v posledních 250 letech, Praha 1927)* jsme byli detailně seznámeni s historií nelehkých počátků tolerančních sborů v Praze. Nám však šlo o to, najít a prozkoumat budovu, kde se po Tolerančním patentu vše odehrávalo – kolébku pražských sborů. Z Hlavního nádraží jsme šli Jeruzalémskou ulicí kolem nádherně opravené Jubilejní synagogy k Prašné bráně a odtud dál do Truhlářské. V ulici jsme nehledali dlouho – jediný neopravený dům byl naším cílem. Chvíli jsme čekali na úřednici z magistrátu, která nám ochotně přislíbila zajistit vstup do zamčeného objektu. Za námi proudily davy turistů, po špinavé, posprejované fasádě se však nikdo ani neohlédl. Nemohli tušit, čím je toto místo významné.

Dům č. 8, č. p. 1113 se nachází na parcele č. 464 v katastrálním území Nové Město a jeho vlastníkem je v současné době Hlavní město Praha – městská část Praha 1. Jedná se o kulturní památku. Objekt vznikl sloučením dvou až tří gotických domů, přestavěný byl barokně v roce 1723 a klasicistně po roku 1784. Nazýván byl v průběhu dějin různě: „Na skále", „Na pískách", „dům Ratzenbeckský". Nás zajímá jeho historie od roku 1781.

Po vyhlášení Tolerančního patentu jako první vznikla v Praze v roce 1782 německá vojenská církev augšpurského vyznání (AV). Scházela se na Malé Straně v Morziniově paláci generála Wurmsera, který byl jejím patronem. V témže roce byl v Praze ustaven i český sbor AV. Tvořilo ho devět evangelických rodin z Prahy, ostatní byli z okolí. Ihned po založení sborů byl hledán kazatel. Pražané psali do Přešpurku faráři Institorisovi, zda by k nim nepřišel. Slova odpovědi nás dojímají ještě dnes: *„…sebe bych za šťastného uznal v tom jistém městě, v kterém někdy náš blahoslavené paměti Jan Hus porušenou církev zmužile počal byl reformovati, její nové smutné zbořeniny poněkud skrze mne poopraviti…Ale k tomu je třeba ne ukonalých a již umdlévajících rukou, nýbrž čerstvých… Také je žádoucno, aby v Praze kazatel ovládal dobře i německý jazyk…"* Institoris jim pak doporučil třicetiletého Matěje Markovice, který z Uher roku 1782 ještě před Vánoci do Prahy dojel a dočasně byl ubytován v hostinci Virchově „U černé růže".

Roku 1784 evangelíci zakoupili dvoupodlažní dům č. 8 v Truhlářské ulici na Novém Městě. Taneční sál v patře domu byl přeměněn na modlitebnu pro 300 osob. Mezi okny za stolem Páně byla umístěna nízká kazatelna, která měla formu katedry. Prostor vyplňovaly dvě řady lavic. Po straně stály varhany (v archivu sboru se uvádí plat pro varhaníka a měchošlapa), později je zmiňovaná dřevěná křtitelnice a 4 tabulky na čísla písní, české verše z Písma v modlitebně se zdůrazňují ve smlouvě z roku 1789. Ostatní prostory objektu byly upraveny na byty duchovního, kostelníka, případně i kantora. K domu náležela farní zahrádka, která byla osázena jablo-

němi, broskvoněmi, švestkami a vinnou révou.

Od roku 1785 užíval modlitebnu na Truhlářské též německý sbor. Markovic kázal česky i německy, pečoval duchovně i o vojsko a navštěvoval garnisonní nemocnici. Ve starém kočáře či na saních objížděl rozsáhlou diasporu. Uvádí se, že byl vzdělaný a jemný, oblíben Čechy i Němci, podporoval i myšlenku spojení obou sborů. Večeři Páně vysluhoval dvěma způsoby: luteráni přijímali v kleče kalich a hostii do úst, reformovaní ve stoje kalich a chleba do rukou. Přes rostoucí počet věřících pastor s rodinou v Praze živořil. Umřel roku 1793 na souchotiny. V modlitebně byla pověšena cínová deska připomínající tohoto prvního pražského tolerančního faráře česko-německým textem (později byla přemístěna do kostela U Salvátora).

Roku 1790 byla německému sboru AV i HV (helvetského vyznání) umožněna koupě kostela sv. Michala v Jirchářích pod podmínkou, že bude zbourána věž, aby stavba splňovala podmínky Tolerančního patentu. Od tohoto požadavku bylo po složitém jednání a intervencích vlivných německých evangelíků naštěstí upuštěno. Modlitebna v Truhlářské ulici pak sloužila dále českému sboru, množily se však stížnosti, že modlitebna je malá, nestačí všem věřícím a mnozí se musí spokojit s tím, že zůstanou v předsíni, na schodech či na dvoře. V létě pak v tlačenici stojící posluchači až omdlévají. Roku 1859 zde musel být navíc podepřen strop. Po Protestantském patentu se konečně podařilo získat roku 1863 kostel U Salvátora, renesanční stavbu saských luteránů, postavenou v letech 1611-14. Již nepotřebný prostor v Truhlářské byl pronajat a opět užíván jako taneční sál. Ve sborovém archivu se dočítáme, že bez nájmů z církevního domu by sbor v polovině 19. století nemohl finančně obstát. Zmiňovány jsou sice poplatky za pastoraci v trestnici, stále se však na plat faráře věřící těžce skládali. Na přelomu století byla již situace odlišná. Roku 1905 se sbor rozhodl už nadbytečný dům v Truhlářské ulici prodat a získané peníze užít na opravu Salvátorského kostela.

Teprve v roce 1846 se v Praze osamostatnil český sbor HV. K bohoslužbám užíval sál hostince v jezuitské zahradě na Malé Straně. Zapálený vikář Bedřich Vilém Košut získával stále více stoupenců. V revolučním roce 1848 konal v modlitebně na Truhlářské shromáždění k uctění památky padlých studentů, kteří *„…pro právo a svobodu své životy obětovali…"* Využívajíce politického uvolnění sepsali brzy poté společně evangelíci AV i HV žádost císaři o rovnoprávnost. Košutovi se přes značné následné problémy s policií podařilo získat roku 1850 pro reformované středověký kostel sv. Klimenta, k jehož koupi finančně přispěli i pražští Židé. Od tohoto roku měly již všechny původně v Truhlářské ulici sídlící pražské sbory své kostely. Prodaný dům č. 8 měl ve 20. století již zcela běžné využití: přízemí bylo změněno na obchody, velký sál v patře byl rozdělen příčkami na byty.

Při prohlídce na místě samém v únoru 2014 jsme byli překvapeni, že dům dosud stojí. Objekt je neopravený, přízemí je zčásti využito komerčně, 1. patro a půda jsou prázdné, neužívané. Pozoruhodné je, že hmota domu a fasáda do ulice Truhlářské zůstaly při porovnání s rytinou z roku 1861 téměř nezměněny, je dochována i pavlač směrem do dvora. Některé dveře a okna pocházejí z 19. století. Sklepy a interiéry v přízemí (v jádru středověký objekt) jsou klenuté, v patře jsme identifikovali velký sál, osvětlený třemi okny z ulice, zabírající část domu vlevo od průjezdu a celé patro dvorního křídla až k pavlači. Orientaci znesnadňují novodobé zděné (odstranitelné) příčky dělící prostor bývalé modlitebny na menší místnosti. Na zdech jsou dosud dochovány historické omítky s řadou nátěrů, nelze vyloučit nálezy dekorativní výmalby doložené na kresbě z roku 1861, či nápisů česky psaných biblických veršů na zdech, zmiňovaných v pramenech.

Tento nález je výzvou. Tomuto domu a lidem, kteří mladí zemřeli na evangelickém díle, něco dlužíme. Přinejmenším pamětní desku o historii domu. Naskýtá se však daleko lákavější myšlenka: Nevyužitý objekt, kde 78 let konali čeští či němečtí evangelíci různých vyznání služby Boží, na tomto místě – v centru Prahy, si přímo říká o zřízení evangelického muzea, které v naší republice citelně chybí a jehož založení zvažovali evangelíci již roku 1895 po skončení Národopisné výstavy československé v Praze. Evangelické oddělení této výstavy se mělo stát základem pro muzeum evangelíků v českých zemích. Je nepochopitelné, že v první republice, tolik přející sjednocené Českobratrské církvi evangelické, se tato idea nerealizovala. Pak již bylo pozdě. V těžké době totality v provizorních podmínkách shromažďovala muzejní materiál ve Velké Lhotě u Dačic doc. Eva Melmuková. Bylo nám dáno dožít se svobody a být svědky, že si českobratrská církev opět po dlouhé době veřejně připomíná své dějiny slavením významných výročí, seznamuje veřejnost s postavami naší historie nezkresleně přes média, přímo svými slovy. Je na zváženou, zda nevěnovat úsilí vedle příležitostných akcí vytvořit místo trvalé - dům raději na skále než na pískách.

Marta Procházková

Bláznovství víry podle Jakuba

Výklad Jakubovy epištoly 3

První kapitola

Pokračování z minulého čísla

Jako jiný a nežádoucí nebo maximálně trpěný. Jestliže vzápětí je řeč o zkouškách, plynou nejspíše právě z této permanentní konfrontace. Nebo hlavně z ní. V Jakubově epištole se nikde nemluví výslovně o pronásledování, ale zato o jakýchsi třecích plochách, které jsou dány nekompatibilností těch dvou světů. O pnutích a krizích, kterým je z toho člověk vystaven sám v sobě. Je jasné, že budou mít navzájem problémy: sekulární svět nebude tak úplně vědět, co si počít s křesťany, křesťané nebudou tak úplně vědět, co si počít v sekulárním světě. Do takové situace by možná obecně lidová moudrost zněla: *Snažte se nemít problémy*. Jakub místo toho napíše větu, která musí znít provokativně: *To víte, že je mít budete. A buďte rádi, že je máte*. Zbývá už jenom se zastavit u slova, které tu střídavě parafrázuji jako problémy, těžkosti, průšvihy, zkoušky… To slovo zní řecky PEIRASMOS a klasický překlad by byl prostě *pokušení*. Jenomže slovu *pokušení* jsme v moderní češtině vzali hloubku. Vnímáme je jako cosi lákavého, čemu bychom ale měli odolat: pokušení vzít si čokoládu, když držím dietu; dát si cigaretu, když se snažím odnaučit kouření. Pokušení někoho svádět nebo se nechat svést. V Novém zákoně má slovo PEIRASMOS daleko drsnější rozměr. Znamená *mít vážný problém*. Dostat se do situací, které mi přerůstají přes hlavu a ze kterých nevím, kudy ven. Specifické je na slově PEIRASMOS to, že tyto situace nebere primárně jako neštěstí, jako katastrofu, nýbrž jako test toho, co ve vás je. Měli jste nějaké ideály – a narazili jste s nimi. PEIRASMOS vlastně jen říká: Ta situace otestovala, jestli ty ideály stály za to (popřípadě: jestli *vám* stály za to), jestli to, v čem jste spatřovali smysl života, se ukázalo nosné anebo to musíte přehodnotit. Anebo: To pořád ještě je ideál, ale své *možnosti* musíte přehodnotit. PEIRASMOS zkrátka chápe problémy jako test. Tečka. Co nebo kdo je v té které krizi testován, respektive jak dopadne vyhodnocení, to už v tom slově samozřejmě není. A právě tady Jakub naváže a řekne:

Jk 1,3 *Pochopíte, že osvědčení vaší víry* do kterého se dostanete, lze chápat *způsobí vytrvalost.* Volněji řečeno: *Vaše víra se osvědčí tím, že vydržíte.* Slovo, které zde tvoří dvojici s PEIRASMOS, je DOKIMION – *osvědčení*. PEIRASMOS neboli naše problémy a nejrůznější průšvihy *otestují*, co se *osvědčí*. DOKIMION je důležité slovo; letmým ohledáním bychom zjistili, že má podobně důležitou roli i třeba v 1. Petrově. Je to slovo, které v určitých dobách bylo na pořadu dne. Ale ještě mnohem důležitější než slovo samo je, k čemu se vztahuje: *osvědčení vaší víry*. Zde se dostáváme k jednomu z klíčových momentů. Bdělý luterán nebo bdělý žák apoštola Pavla už může začít větřit nějaké Jakubovo *skutkaření* – v očekávání věcí příštích, které budou řečeny v následující kapitole. Ale Jakub tu nemluví o tom, jak se osvědčíme *my*. Nýbrž mluví o tom, jak se *nám* osvědčí víra. Víra je *vztah*, který má vždycky dva konce. A tady nejde o to, jak *my někomu* předvedeme svou pevnou víru, jak se před Bohem blýskneme vírou. Tady jde o to, jak se *nám osvědčí* to, čemu věříme (potažmo ten, *komu věříme*). Takže ona paradoxní a poněkud provokativní Jakubova myšlenka zní v úplnosti asi takto: *Mějte radost, když se dostanete do problémů, a třeba i bezvýchodných situací, protože v nich si aspoň otestujete, jestli to, čemu věříte, stojí za víru.* Jestli to, čemu věříte, vás skutečně podrží. A samozřejmě – protože víra má ty dva konce – jestli se toho dokážete držet i vy. Jestli jste se svým přesvědčením oběma nohama na zemi, nebo vám nebylo k ničemu. Zbývající část verše říká: *Pokud se osvědčí, poznáte podle toho, že jste vydrželi*. Že vás podrželo. Jestli vás to, čemu věříte, *podrží* (takže *vydržíte*), pak to znamená, že to úspěšně prošlo testem ze života.

Jk 1,4 *A to, co vytrpíte, ať způsobí, abyste byli dospělí a úplní a v žádném ohledu nebyli defektní.* Dalším důležitým slůvkem, které se těžko jednotně překládá, je HYPOMONÉ. Můžeme je přeložit jako *vytrvalost* nebo také *trpělivost* – v češtině je v těch slovech rozdíl, ale HYPOMONÉ zahrnuje obojí. A především: v základu slova má význam *zůstávat*. Znamená něco *podstoupit, vytrpět, vydržet – a zůstat*. Abychom si ten jazykový koutek zkompletovali: jakýkoliv problém, jako PEIRASMOS – *zkoušku*, která otestuje to, čemu důvěřujete a na co v životě spoléháte. A pokud se to, čemu věříte, skutečně *osvědčí* (DOKIMION), pak se to projeví tím, že vás to *podrží* (a vy *vydržíte*) – a to je HYPOMONÉ. Zkušenost, že jste prošli utrpením nebo zoufalstvím a to, čemu věříte, vás podrželo, *by měla mít ve finále ten efekt, že se stanete skutečnými, úplnými lidmi*. Vazba, kterou jsem prve přeložil ať způsobí, zní v řečtině doslova ať *má dokonalý skutek* (tak překládají např. Kraličtí). „Mít skutek" (ERGON ECHEIN) najdeme v řeckých slovnících také ve významu *dát si práci; obtěžovat se s něčím*. Pokud tedy na začátku 4. verše čteme přání, aby HYPOMONÉ měla skutek, můžeme tomu rozumět asi takto: *Kéž si to, co jste vytrpěli* (čím jste prošli), *s vámi dá tu práci a dotáhne ji až do konce. Až do toho konečného efektu, že* – a teď přijde druhá část verše – *se z vás stanou úplní, dokonalí lidé*. Je to přání. To znamená: není to *samozřejmé*. Není to automatické, že když někdo projde utrpením, stane se z něj zkušený, opravdový člověk. Nemusí to tak dopadnout. Ale *když* se to povede, *když* to ta HYPOMONÉ dotáhne až do konce, odváží se Jakub mluvit o *úplném, dokonalém lidství*, kterému nic nechybí. Dokonalý člověk není u Jakuba žádný bezchybný svatoušek nebo bezchybný moralista. Jakub má evidentně docela jiné pojetí lidství: Úplný, opravdový člověk je ten, který už byl na dně; který ví, o čem je život a o čem jsou lidská (tedy i naše vlastní) selhání. Který zná bolest. *Takový* člověk – když se to povede a *projde* tím (a ta vytrvalost či trpělivost si s ním dá tu práci a dotáhne ji až do konce), takový člověk je pak *dospělý* (zkušený, opravdový) a představuje úplné lidství, kterému nic nechybí (tedy možná, že nemá na činži nebo na chleba, ale jeho lidskosti nic nechybí).

Jk 1,5 *Pokud někomu z vás chybí moudrost, ať prosí Boha, dávajícího všem štědře a bez odpírání, a bude mu dáno.* Tento verš není jen volnou asociací na to, co bylo právě řečeno, nýbrž má vnitřní logiku: když se to s tou HYPOMONÉ povede dotáhnout až do konce, je z toho lidství, kterému nic nechybí, které není *defektní*.

Pokračování příště

(Ježíš jim řekl): "Mějte se na pozoru před každou chamtivostí, neboť i když člověk má nadbytek, není jeho život zajištěn tím, co má."
L 12,15b

Dokud ti není něco odebráno, do té doby si nejsi vědom, jak je to důležité. Počítej, v čem je ti požehnáno a nepočítej své problémy.

* * *

Nechť ve vás přebývá slovo Kristovo v celém svém bohatství: se vší moudrostí se navzájem učte a napomínejte a s vděčností v srdci oslavujte Boha žalmy, chválami a zpěvem, jak vám dává Duch.
Ko 3,16

Jako křesťané jsme učinili 1001 věcí, které nám Ježíš nikdy nepřikázal dělat, ale selhali jsme ve dvou nových přikázáních, které Ježíš dal Církvi. Selhali jsme v tom, abychom "milovali jeden druhého" a selhali jsme "kázat evangelium každému národu".
Neil Rowe

Vánoční poselství?

Byl letošní projev pana prezidenta vánoční? Je zřejmé, že obsahem nikoli. Nemůže ani navazovat na vánoční projevy TGM, jak se někdy deklaruje. Masaryk pronesl spíše jen několik vánočních pozdravů, zásadnější projevy míval k 28. říjnu. Ovšem ten vánoční z roku 1935 je pozoruhodný. Zdůraznil v něm: „Nerozčilujme se otázkami hospodářskými a politickými – problém dneška není jen hospodářský a politický, nýbrž především mravní." Vzpomněl v něm „těch slov evangelia a opakuji je vroucně a s plným přesvědčením, v naději, že se všichni, moji spoluobčané a občané všech států, se konečně rozhodnou pro Ježíšovo přikázání čistého lidství." A své slovo začal a končil následovně: „Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle!"

Ovšem těžko chtít po dnešním panu prezidentovi, aby každý rok citoval evangelia. Není farář, aby rok co rok o tomtéž kázal. Navíc utnout se ve svém projevu může i arcibiskup z Canterbury, jak se mu právě letos stalo, když řekl, že „radikální organizace Islámský stát je Herodem dneška, protože jako král Herodes usiluje i ona o vyhnání křesťanů z Blízkého východu". Jednak v době Ježíšova narození nebyl žádný křesťan, jednak Herodes jako autokrat chtěl vymýtit potenciální nástupce trůnu z rodu Davidova.

„Náznak, symbol, zmínka by se ale jistě najít mohly. Chytrá horákyně by řekla, že letošní projev byl vánoční v tom, že byl pronesen o Vánocích, a to na připomínku Štěpána, pozdějšího mučedníka církve. Právě ten by mohl hlavu státu zaujmout. Byl to sociální pracovník, jenž dostal za úkol opatřovat chudé a opomenuté, zvláště přistěhovalce z ne-židovského, „pohanského" prostředí, ovlivněné řeckou a římskou kulturou. A zaujmout by mohlo i heslo „ex oriente lux" mágů, přišlých z Blízkého východu. Zřejmě astrologů, hvězdopravců, mudrců obírajících se futurologií a jdoucích za svou hvězdou vstříc očekávanému mesiáši… Adorujících ohrožené, bezmocné dítě, jemuž patří budoucnost a je nadějí pro svět. V souvislosti s tím je nasnadě utečenectví Josefa a Marie v ohrožení života do Egypta. V tomto případě by pan prezident mohl oprávněně připomenout, že ti se po změně politických poměrů vrátili do Nazareta, když se po otci Velkém Herodovi ujal vlády jeho syn Archealos. Nicméně, dost už bylo Vánoc. Šťastnější by byly prezidentské bilanční projevy novoroční. Ten letošní, svým způsobem, k nim oprávněně patří.

Jan Kašper

Reakce čtenářů

Dobrý den, k článku pana Krause „Hostem jsem byl" - ET-KJ č. 25-26/2015, mám následující připomínky:

1. Že oddělíme t.zv. ekonomické běžence od těch, kdo utíkají před válkou. Dobří radílkové mají asi kouzelný proutek, který jim prozradí, jak jedny od druhých rozeznat To asi opravdu nejde neomylně posoudit, nicméně pokud někdo utíká s celou rodinou, věřím mu, že se bojí o život. Tam, kde jde o lodě plné mladých, silných mužů, kteří statečně zanechali ženy, děti a starce (tedy ty nejslabší) doma a sami šli za lepším, řekl bych, že kouzelného proutku není zapotřebí.
2. Jako by byl nějaký rozdíl mezi smrtí způsobenou kulkou ze samopalu a pozvolnou smrtí následkem hladu a žízně. Tuto větu pokládám za manipulaci, hrající na city a snažící se vzbudit pocit viny. Jestliže je migrující nelegál s to dát za dopravu pašerákům lidí tolik peněz, kolik já jako pracující nikdy pohromadě ve své peněžence neměl (*1968), pak mu jistě nehrozí smrt hlady.
3. Aby nám náš Pán nemusel vmést do tváře: „Hostem jsem byl, a nepřijali jste mě. Neznám vás," museli bychom odmítat hosty, nikoli nájezdníky, dobyvatele.

Miloš F. Pechar

Knihy navzájem neslučitelné?

(Neformální „rehabilitace" Jaroslava Haška)

„Brecht na tuto otázku vždycky říkával: Možná se nad tím usmějete – samozřejmě Bibli," reaguje Annemarie Stoltenbergová na otázku, jaké tři knihy by si vzala na dovolenou. A dává Brechtovi za pravdu: „Bible je ta nejzáhadnější kniha, jakou znám. Není to kniha ´k přečtení´ (dodejme: zde jako by citovala titulek článku z našeho týdeníku). Je to duchovní text, který není úplně a provždy vyložitelný (dodejme znovu: zde jako by citovala prof. Jana Hellera)."

Jakožto přední německá literární vědkyně, kritička a členka poroty prestižní Německé knižní ceny byla Stoltenbergová v květnu roku 2014 hostem televizního pořadu Alpha-Forum. Přepis pětačtyřicetiminutového rozhovoru byl nějakou dobu po odvysílání volně k dispozici na internetu. (Úvodem citovaná pasáž se nachází asi v polovině textu.)

Našince patrně nemálo překvapí, že hned na druhém místě po Bibli uvádí Stoltenbergová Haškova Švejka, vydaného v r. 2014 v novém německém překladu: „To je kniha, kterou lze dnes opravdu znovu zcela nově objevit. Jeden je překvapen, jak je moderní, kolik humoru, mazanosti a vůle k přežití v ní je. Ale najdeme tam i nesmírnou úřední hloupost a svévoli. To jsou témata, která nás dnes zaměstnávají naprosto stejně jako lidi před 100 lety." (Požadovanou trojici doplňuje Stoltenbergová dílem Juliena Barnese Flaubertův papoušek.)

O Haškovi proběhla na stránkách Kostnických jisker polemika koncem osmdesátých let (oba účastníci/autoři již nežijí). V paměti mi z ní utkvěla jediná věta: „Haška nemám rád, právě proto však nestrpím, aby se mu křivdilo." Věta typická právě v onom (až jaksi povinném) negativním vymezení. Distance vůči Haškovi (a zejména vůči Švejkovi) tvořila odjakživa – minimálně v rámci Českobratrské církve evangelické a Církve československé husitské – nediskutovatelný „ekumenický konsensus". (Jak mi svého času vysvětloval jeden farář z CČSH, odkazovat na Švejka může prý být zejména před našimi německojazyčnými bratřími nebezpečné, neboť „oni nás potom mohou za Švejky považovat".) Vyjádření německé expertky na knihy tento doposud zdánlivě neotřesitelný konsensus zpochybňuje. Jistě zdravě!

František Schilla

Mezinárodní vězeňské společenství pořádá seminář pro dobrovolníky pro oblasti vězeňství

V sobotu 6. 2. 2016 se v Praze koná Seminář pro dobrovolníky pro oblasti vězeňství. Náplní semináře je seznámení účastníků s problematikou práce s odsouzenými a propuštěnými lidmi a dále s dobrovolnickou činností formou dopisování s odsouzenými.
Na výše uvedená témata budou přednášet Gabriela Kabátová a Mgr. Kateřina Uhrová. V závěru semináře účastníci od organizátorů obdrží certifikát o školení.
Místem konání akce je farní Thákurova 3, Praha 6 - Dejvice (v blízkosti linky metra A, zastávka Dejvická).
Konferenční poplatek činí 150 Kč.
Přihlášky je možné zasílat do 30. 1. 2015 na emailovou adresu info@prisonfellowship.cz



Listy M. Jana Husa

73. Svým přátelům v Kostnici

Rady Pána vážím si nad zlato a drahokamy. Proto doufám, že milosrdenství Ježíše Krista mi dá svého ducha, abych vytrval v pravdě; duch zajisté jest hotov, ale tělo mdlé. Pán všemohoucí buď věčnou odplatou mých pánů, kteří se vytrvale, pevně a statečně zasazují [2)] o spravedlnost. Jim dá Bůh, aby v království Českém poznali pravdu, ale aby ji následovali, je nutné, aby se navrátili do Čech, odmítli lichou slávu [3)] a následovali ne smrtelného a bídného krále, nýbrž krále slávy, který dává věčný život. Ó, jak mi bylo milé podání ruky pana Jana [4)], který se neostýchal podat ruku mně, ubohému, tak zavrženému kacíři a spoutanému a takřka ode všech proklatému.[5)] Patrně již nebudu s vámi mnoho mluvit. Proto pozdravujte, kdy to bude příhodné, všechny věrné Čechy. Páleč [6)] přišel ke mně do žaláře v době mé největší nemoci a takto mne pozdravil za přítomnosti komisařů: „Nepovstal nebezpečnější kacíř nad tebe od narození Kristova mimo Viklefa." Také řekl, že všichni, kteří navštěvovali mé kázání, jsou nakaženi tímto kacířstvím:[7)] Podstata chleba hmotného trvá ve svátosti oltářní. Já mu řekl: „Ach, mistře, jak krutě jsi mne pozdravil a jak těžce hřešíš! Hle, zemřu, nebo když se snad uzdravím, budu upálen. Jaké tedy odměny dostane se ti v Čechách?" atd. Toto snad neměl jsem napsat, [8)] aby se nezdálo, že ho zle nenávidím. Vždy zachovával jsem v svém srdci slova: „Nedoufejte v knížata," a opět: „Proklet buď muž, který doufá v člověka, opírá se o pouhé tělo." Pro Boha, buďte opatrni při pobytu i při návratu; nenoste listy, knihy různě posílejte skrz pomoc přátel. Jistě vězte, že veliký boj jsem měl se sny, nechci je však obšírně uvádět, neboť o útěku papeže [9)] se mi napřed zdálo, a hned tu noc potom, co mi o něm pan Jan vypravoval, řekl: „Vám se papež navrátí." Také o zajetí mistra Jeronýma [10)] se mi zdálo; třeba ne v tom způsobu. Všechno mé žalářování, kam budu veden a jak se potom vskutku stalo, jsem viděl, i když ne v tom způsobu. Mnozí plazi se mi častěji zjevili, měli hlavy i na ocasech, ale žádný nemohl mne uštknouti, a mnoho jiného. To píši, ne že bych se pokládal za proroka a vynášel, nýbrž abych vám pověděl, že pokušení jsem měl na těle i na duši a převeliký strach, abych nepřekročil přikázání Ježíše Krista. Již zvažuji slovo mistra Jeronýma, který řekl: Jestliže půjdu na sněm, tuším, že se nevrátím. Také mi řekl jakýs dobrý látař,[11)] Ondřej Polák, když se se mnou loučil:[12)] „Bůh buď s tebou! Zdá se mi, že se nevrátíš," atd. Milý [13)] v Bohu věrný a vytrvalý rytíři, pane Jene, ať ti dá nebeský král, ale ne Uherský [14)], věčnou odplatu za tvou víru a práci, kterou máš se mnou.

73. Husův dopis podle vydání Bohumila Mareše (1851 – 1901, evang. farář a církevní historik) z r. 1911 (již 3. vydání), který také připojil vykladačské poznámky, které zde uvádíme.
V roce 2015 Husovy dopisy převedeny do současnější češtiny.

73. Svým přátelům v Kostnici [1)]
R. 1415, po 8. červnu. (1415, 9 června.)

Páni a přátelé čeští v Kostnici přesvědčili se při třetím slyšení jednáním sněmovníků a zvlášť Zikmundovým (viz list 76), že Husovi není pomoci; proto mu, jak se zdá, poslali potěšný list, připomínajíce mu radu a usouzení Boží; odpovědí na to jest přítomný list. Hus doufá, že s pomocí Kristovou setrvá při pravdě, zpravuje o rozmluvě s Pálčem, vybízí k opatrnosti, vypravuje, jaké měl sny a jak mu někteří dávno již smrt předpovídali.

[1)] Pal. 222. [2)] Nyní nepochybně o dosažení ještě jednoho slyšení pro Husa. [3)] Ve službě Zikmundově. [4)] Z Chlumu. [5)] To stalo se při východu. když Hus od třetího slyšení byl veden. [6)] To se stalo v prvním vězení Husovu v klášteře dominikánském, asi v prosinci 1414, kdy před těžce nemocného předváděni byli svědkové, aby podle platného řádu v přítomnosti jeho přísahali. Viz také listy 56, pozn. 3, 57, pozn. 7, o Pálčovi vůbec úvod list 54. [7)] Viz č. 69, p(>zn. 4 a č. 70. [8)] Viz č. 62, pozn. 5. [9)] Viz úvod č. 65. [10)] Viz E. [11)] Krejčí v Praze. [12)] Následující slova až do konce jsou v latinském textě česká. [13)] Tímto oslovením Jana z Chlumu končí Mis. [14)] Zikmund.

Evangelický farář a církevní historik Josef Lukášek

(26. 1. 1874 – 3. 2. 1947)

Pocházel z evangelické učitelské rodiny v Humpolci a studoval teologii ve Vídni a v Erlangen. Působil pak jako vikář v Opatovicích (1895-96) a jako katecheta a správce Lutherova ústavu v Hradci Králové (1896-98), jako farář v Pozděchově (1898-1907) a spolu s Dr. Ferd. Hrejsou v Praze u Salvátora (1907-20). 1913 se stal licenciátem teologie a 1920-34 působil jako vojenský superintendent. Pracoval rovněž v České diakonii. Za svou historickou práci obdržel záslužný kříž a čestný doktorát teologie v litevském Kaunasu.
Z jeho spisů jmenujme: Joachim Ondřej hrabě Šlik, Příspěvky k dějinám evangelické církve v Praze, Bedřich Vilém Košut, Josef Růžička, Jan Janata a naše minulost; přispěl rovněž do Almanachu Kostnické jednoty.
Podle svědectví současníka byl neobyčejně pilný, svědomitý a povahou milý.

Bohuslav Vik

Kdo by se nebál tebe, Pane, a nevzdal slávu tvému jménu, neboť ty jediný jsi Svatý. Zj 15,4a

Ať sám Bůh, Bůh pokoje, nás učiní svatými v každém ohledu; ať nás uchovává neporušené na duchu, těle i duši, bez hříchu, když náš Pán Ježíš Kristus přichází. Ten, který nás povolává, zaslouží naši důvěru: on to učiní.

Pavel Filipi – kazatel

Už na fakultě jsem měl potíže s přijetím křtu jako svátosti. Pročetl jsem několik odborných článků k otázce teologie křtu, nějaké otázky a odpovědi z katechismů, s námahou jsem se prokousal i jednou statí Karla Bartha, ale marně; situace se nezlepšila a tak jsem byl po dobu několika let tajným heretikem, který tápe, hledá a nic nenalézá. S obavami jsem sledoval zápas a utrpení jednoho našeho faráře, který v severních Čechách se dostal do sporu s vlastním sborem a církevní vrchností ohledně křtu dětí. Tento konflikt skončil nakonec rezignací a vystoupením bratra faráře z církevní služby.
Křest dětí je i dnes pro naše některé kazatele problémem. Potíže mají i někteří věřící laici a rodiče, kteří se nakonec po rozhovoru s farářem rozhodli dát své dítě pokřtít.
Je zajímavé, že cestu z mých pochybností mi neukázali věhlasní biblisté, mágové exegetických kouzel a trpěliví luštitelé řeckého a hebrejského biblického textu, ale obyčejný docent, který byl v roce 1977 povolán evangelickou fakultou na katedru praktické teologie a po 38 letech poctivé učitelské a vědecké práce 28. 12. 2015 zemřel. Pohřební shromáždění se konalo ve Vinohradském sboru.
Byl to můj dobrý známý a bratr, a tak jeho náhlá smrt mě překvapila. Rád jsem četl jeho knížky, kázání a v roce 1997 vydaná knížečka s názvem *„Kdo slyší můj nářek“* (s podtitulem Poslání kajících žalmů) je opravdu výjimečné čtení, srozumitelné a potěšující. Také vřele doporučuji větší studii s názvem *„Hostina chudých“ (Kalich 1991)*, kterou by měl mít v knihovně každý evangelík.
Měl jsem štěstí, že jsem v miroslavském kostele s napětím a samozřejmě i se zvědavostí poslouchal křestní kázání bratra profesora. Příběh z knihy Jozue (3,14 - 4,8) vypráví o dvanácti kamenech, přecházení Jordánu a truhle úmluvy v korytu řeky; to nevypadalo jako nejvhodnější biblická látka pro křestní kázání, ale pozor, praktický teolog se nedal a vyložil starozákonní oddíl srozumitelně a s patřičnými důkazy a aplikacemi. Překvapení bylo na straně všech posluchačů.



Dvakrát na své cestě z Egypta do své zaslíbené země musel Izrael přes vodu: přes Rudé moře, když opouštěl Egypt, přes rozvodněný Jordán, když vstupoval do země zaslíbené. Dvakrát musel být vodní živel rozetnut ve dví, aby se otevřela cesta. Izrael putuje doslova „cestou necestou“. Voda je necestou, místem, kde cesta není. S trochou námahy se dá cestovat pouští, horami, skalami – ale vodou se cestovat nedá. Překročit Jordán na druhou stranu znamenalo život, nikoli smrt. Žádný Jordán cestu k novému životu v Božím království nemůže zavřít. Pro Boží lid je ve všech dobách příznačné: nezastaví se před žádnou překážkou, překračuje hranice časů a míst, neváže se na jeden způsob života, na jednu kulturu, na jeden jazyk, na jeden společenský řád. Lid, který jde a přichází, překračuje hranice – takové je naše určení.
Do tohoto Jordánu vstoupila truhla Hospodinovy úmluvy a „tu vody řítící se shora zůstaly stát a ty, které tekly dolů, se vytratily a lid mohl přejít suchou nohou.“ Jozue ve svém příběhu nešetřil vodou. a tak každé dítě i dospělý je po křtu viditelným znamením života a Kristovy věrnosti (podle J. M. Lochmana jde při křtu také o remissio peccatorum – odpuštění hříchů a na znamení teče voda, dítě pláče a za tím vším je skryt Boží laskavý čin).
A když v závěru svého kázání vyzvedl kazatel dítě vysoko nad hlavu, s pokorou oslovil posluchače a řekl jim: **to je vaše dítě a vy jste jeho bratři a sestry; vezměte je mezi sebe a společně s ním jděte do království Božího a dosvědčujte mu, co platí v životě a smrti. A že nebeskému otci se zalíbilo dát jemu i vám ten největší dar - dar království.**
A tak jsem v této chvíli pochopil co je to křest. Jde o start dítěte, rodičů, kmotrů, a sboru na trati po neznámé cestě, plné překážek a nečekaných překvapení, ale k cíli, který je ověnčen a provoněn Božím zaslíbením.

zš

* * *

Pavel Filipi (26.5.1936 - 28.12.2015)
Po studiu na Komenského evangelické bohoslovecké fakultě působil jako vikář ve farních sborech pražského seniorátu ČCE. Od 1. 1. 1967 se stal asistentem Ekumenického institutu při KEBF, následně odborným asistentem (1972) a v roce 1975 docentem (habilitační spis *Ekumenické motivy v českém evangelictvi 19. století, 1974*). Vroce 1977 byl jmenován profesorem pro praktickou a ekumenickou teologii na KEBF, po roce 1990 byl profesorem Evangelické teologické fakulty Univerzity Karlovy, vedoucím katedry praktické teologie a ředitelem jejího Ekumenického institutu.
V letech 1999 - 2005 zastával funkci děkana ETF UK, tutéž funkci vykonával pak ještě krátce i v roce 2010.
Z jeho publikací uvádíme např. *Do nejhlubších hlubin, Kalich, Praha 1990; Kdo slyší můj nářek. Poselství kajících žalmů, Mlýn, Jihlava 1997; Pozvání k naději. Kapitoly o homiletické hermeneutice a exegesi, Kalich, Praha 2006; Kolik zbývá z noci - kázání, Kalich, Praha 2006; Po ekumenickém chodníku, Kalich, Praha 2008; Pozvání k oslavě. Evangelická liturgika, Kalich, Praha 2011.*
Pavel Filipi byl dlouho aktivním členem redakční rady Kostnických jisker a s Kostnickou jednotou spolupracoval např. formou přednášek.

(red)

Nin – počátky starochorvatské církve



Za Římanů se nazýval Aenona. Pod názvem Nin byl jednou z prvních trvale Slovany osídlených osad. V 9. století je sídlem chorvatského knížete a biskupa . A právě sem přinesli z Čech vyhnaní žáci Cyrila a Metoděje slovanské písmo – hlaholici. Zdejší biskup Grigur se v 10. století stal obráncem staroslověnské církve. Utkal se slovně se splitským biskupem. Staroslověnská chorvatská církev byla pak zakázána. Hlaholice se však v Dalmácii udržela velmi dlouho a v podstatě se dá říci, že se zde udržela dodnes.
Kostel sv. Kříže je ukázkou předrománského chrámu v typicky chorvatském slohu. Byli tu korunováni první chorvatští králové. Je nejmenší katedrálou na světě. Velikost tohoto kostela, jeho harmonické pojetí a krása ztělesňuje ducha doby. Nedaleko stojící socha Grigura Ninského, jejímž tvůrcem je Ivan Meštrovič, je symbolem boje za starochorvatskou církev .
(Nedaleko Ninu (severozápadním směrem) můžeme vidět neobvyklou stavbu kostela sv. Mikuláše . Má čtyřlistovou dispozici . Nástavba, připomínající obrannou věž, vznikla v období turecké invaze.)

Ladislav Bulíček

Vážení bratři a sestry ,
pojeďte s námi na poznávací zájezd **„Za počátky křesťanství v Dalmácii”**, který pořádá CK Split tour Trutnov v termínu **9. 9. - 18. 9. 2016.**
Poznáte s námi krásnou přírodu Střední Dalmácie a nahlédnete též do její přebohaté historie . Budete zde dobře ubytováni nedaleko městečka Omiš s možností koupání a slunění na pobřeží stále modrého Jadranského moře.
Cena zájezdu je 7500 Kč za osobu (doprava, ubytování a pojištění).
Podrobnosti najdete detailně na www.tsplittour.cz;
dotazy na tsplittour@tsplittour.cz, tel.: 499 810 246 nebo kecilub@humlak.cz

Inzerce

MUCHOMŮRKA - V centru Krkonoš nabízím chalupu k pronájmu pro skupinové pobyty - max. kapacita 25 osob, týdenní turnusy.
Informace u bratra faráře Samuela Hejzlara,
e-mail: sammyhej@gmail.com;
tel.: 603578108.

č. 1

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607,
e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 481 Kč, jednotlivé číslo 13 Kč. Č.ú.: 228961190/0300
Redaktor: Bohumil Kejř
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne Grafotechna
Distribuci provádí:
* Pro jednotlivce: Česká pošta, s.p. bezplatná infolinka České pošty 800 300 302
adresa pro písemný styk:
Česká pošta oddělení periodického tisku Olšanská 9, 130 00 Praha 3
e-mail: postabo.prstc@cpost.cz
*Hromadné zásilky: A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

4/2016

3. února 2016 ✦ ročník 101 ✦ cena: 13 Kč

Příští číslo vyjde 10. února 2016

Z obsahu

* *Budete mi svědky*
* *Ano, ano*

Poselství k neděli Estomihi



Boží lásku znát nebo Boha milovat?
1 K 13,1–13

S uvedeným textem jsem už dvakrát narazil: jednou ve škole, ve třídě složené vesměs z nevěřící mládeže. Chtěl jsem, aby slyšeli, o čem se píše v Bibli (v základu naší evangelizace po léta letoucí je povědomí o tom, že Bůh ty lidi miluje), ale vůbec se jim to nelíbilo. Podruhé mezi křesťanskou mládeží, kdy mi jeden mladík řekl, že kdo byl párkrát na křesťanské svatbě, ten má tohoto textu už plné zuby.

V Bibli je plno nepohodlných textů, které stojí za to připomínat, a jestli se dnes mládež takovým slovům spíš vyhýbá, asi protože jim připadají nadnesená, tak jejich četba jednou za rok v kostele by mohla být doprovázena bez silných slov. Víš-li tedy o tom, že tě Bůh takto miluje, řekni mu to. Ne veřejně, jako v liturgii, ale až se budeš sám modlit.

Tímto apelem odkládáme otázku lásky, která je tu v popředí pozornosti, a podívejme se na to ostatní: zvony a činely, prorokování a poznání, rozdávání – to všechno jsou dobré, krásné, někdy i drahé věci. Mnozí je ocení. Všiml jsem si ale, že pokud jsou v jednom kotli s náboženstvím, jsou lidé ostražití i vůči nim. Dívají se ne na poznání samo, ne na obsah proroctví, nebo na to, co jim nabízíme, ale nedůvěřivě se snaží odhadnout, co to s nimi udělá. Za koho pak budou, například u svých přátel, když to přijmou.

Všechno je částečné, taky bych mohl říci ambivalentní. S dobrým úmyslem vyřčené slovo nemusí ještě dobře dopadnout. Co tedy musíme udělat například s kázáním v tuto neděli, aby bylo věrohodné, aby z něj Boží láska koukala bez velkých slov? A v jakou muziku nebo řeč by se to milování Boha mělo mezi lidmi otisknout, abychom byli opravdoví? Verš předcházející tomuto textu říká, že ta cesta není zprofanovaná, ale vzácná.

Oldřich Kadlec,
kazatel Církve bratrské,
Neratovice



Jak se chovat k muslimům?

Nečekaný nápor přistěhovalců nás i všechny evropské země překvapil. Vlády musely rychle řešit otázky organizační, bezpečnostní, hospodářské i právnické. Ale všichni víme, že tím věc nekončí. Je to záležitost vztahů, dlouhodobá, a vlastně se týká každého z nás. A k nesnázi přispívá, že většina z přistěhovalých jsou muslimové. My s nimi většinou nemáme zkušenosti, jen víme o neuvěřitelných hrůzách, kterých se okázale dopouští tzv. islámský stát.

A tak se poměr Evropanů k muslimům dá rozčlenit do trojího možného přístupu: První je nedůvěra, cizota, nepřátelství, v extrémním případě až nenávist. Nejsilnějším zdrojem tohoto přístupu je strach. To je ten nejnešťastnější způsob, ostatně právě ten si zřejmě jejich extremisté přejí. Těch extremistů mezi nimi je bezpochyby jen malé procento, ale vlivné, dobře vyzbrojené a mediálně hlučné. Soudní lidé mezi námi by však měli, navzdory oprávněnému rozhořčení, snažit se dopátrat podhoubí jejich zvráceného „nihilismu“ (tak to nazval jeden znalec islámu). A nezavdávat jim k tomu další příčiny.

Druhý přístup je snaha vyjít jim vstříc s respektem, třeba dokonce i odložit naše zvyklosti, abychom je neprovokovali. Současný úspěšný francouzský román má název Podvolení. Takový přístup snad u nás není zastoupený, ale v některých zemích ano. Na příklad v Bruselu se prý před časem městská rada rozhodla nevztyčit o Vánocích na náměstí vánoční strom, aby nebyly uraženy city muslimů. (Ponechme stranou, že vánoční strom je pro nás křesťany velmi druhotný, spíš folklorní zvyk. Ač jej máme rádi, víme, že s podstatou vánoční zvěsti nemá nic společného.) Tento přístup není tak škodlivý jako ten první, ale také není šťastný. Je spíš směšný, ne-li dokonce hloupý. Vždyť i když jsme k muslimům vstřícní, proč se před nimi vzdávat vlastní totožnosti a pokořovat se?

A tak zbývá třetí, ato nejvhodnější možnost: vstřícnost a trpělivost. Vždyť i islám je abrahamovské náboženství. Ten však neprošel podobným dějinným vývojem jako křesťanství. Je zřejmě strnulejší než křesťanstvo, které se muselo vypořádávat s omyly a s nárazy kritického myšlení. A muslimové, budou-li zde dlouhodobě usazeni, bezpochyby také budou muset vstupovat do dialogu a vypořádávat se s kritikou a určitě se také zbavovat pokušení primitivního násilí.

Kéž by zde v Evropě pokojní a pokorní čtenáři Koránu nacházeli více pokojných a pokorných čtenářů Bible. Přísun muslimů k nám ku podivu vyvolal i ve lhostejných Čechách hlasy, které se náhle dovolávají „křesťanských kořenů Evropy“. To jsme zde dlouho neslyšeli. Kéž tedy takové volání po křesťanských kořenech Evropy nezůstává na povrchu folklorních zvyklostí, ale vyústí u mnohých do touhy po odpuštění vin Boží milostí.

Blahoslav Hájek

Správné slyšení

Pán Ježíš činí mocná znamení, jestli chceme, tak přímo divy. Ty však nejsou nikdy samoúčelné. Nechtějí oslnit. Ježíš je jednoznačně proti laciné víře v zázraky. Odmítá konat mocná znamení na zakázku a objednávku.

V evangelijním příběhu čteme o uzdravení hluchoněmého člověka. Zde nejde ovšem jen o uzdravení tělesné, třebaže i ono hraje bezesporu také svou roli. Ježíšovy činy ukazují vždy ke hlubší skutečnosti. Uvažme jen: Co bychom měli dnes z toho, že se odehrál kdysi ve vzdálené zemi zhruba před 1980 lety zázrak? K čemu by nám asi byl? Čím nás konkrétně osloví? Pomůže nám nějak?

Evangelium je dobrá, radostná zpráva, přejná novina o Boží cestě za člověkem. Bůh v Kristu totiž nejen přišel, ale svým Duchem dodnes přichází a zasahuje do světa i do chodu jednotlivého lidského života. Ježíš Kristus rozhodně nepatří dávné minulosti a šeru dávných věků. Je a chce být přítomný i teď mezi námi.

Jsou arciť případy – leckdo se na ně i soustřeďuje -, kdy nemocní mohli či mohou zásahem shůry nečekaně i tělesně zakoušet vyléčení a navrácení do života. Sám se do této skupiny ostatně také počítám.

Na druhé straně je však třeba velice důrazně varovat před primitivní vírou v divy. Vždyť ani za svého krátkého pozemského života se Ježíš nedostal – a ani dostat nemohl – do

Dokončení na str. 2

Od svých milých příznivců jsme přijali minulý rok tyto dary na TF:

AVA s. r. o. (ses. Šťastná Věra)	5.000 Kč	br. Otter Jiří J. – Praha	500 Kč
Brněnská tisková misie	500 Kč	br. Pawlica	2.400 Kč
FS ČCE – Strmilov	360 Kč	br. Petratur Michal	1.000 Kč
Sbor Církve bratrské – Praha 5 Smíchov	3.000 Kč	br. Petrilák Luděk	1.000 Kč
II. sbor ČCE (místo neuvedeno)	1.634 Kč	br. Pokorný Milíč	1.000 Kč
II. sbor ČCE – Praha Žižkov	1.000 Kč	ses. Pražanová – Praha 2	500 Kč
Bártová Božena	300 Kč	ses. Průšová Renata – Praha Žižkov	500 Kč
br. Bulíček Ladislav	500 Kč	br. Przeczek Kazimír	200 Kč
ses. Buryjánová Žofie	200 Kč	ses. Říhová Věra	2.000 Kč
ses. Daňková Milena – Jičín	500 Kč	br. Schilla – Praha	3.000 Kč
ses. Dušková Věra	500 Kč	br. Sláma Milan	1.000 Kč
Fajfrovi D. a J. – Praha	5.000 Kč	ses. Smejkalová J.	500 Kč
br. Hanus Ladislav – Holetín	15.000 Kč	ses. Smržová Ludmila – Borkovice	700 Kč
br. Heřman – Praha 2	1.000 Kč	ses. Šlechtová Hana	700 Kč
ses. Janouchová Markéta	500 Kč	br. Švaříček Jaroslav	2.000 Kč
ses. Kadlecová Romana – Veselí n. Lužnicí	1.000 Kč	ses. Targoszová Jarmila	1.000 Kč
ses. Karbusová D. – Hrušovany 5, Úštěk	500 Kč	ses. Tichá	10.000 Kč
ses. Klimentová Daniela	1.000 Kč	br. Tomeš Daniel	500 Kč
ses. Kosatová Lydie	300 Kč	br. Toušek Daniel Ing – Praha 10	3.000 Kč
br. Krůta Zdeněk Ing.	600 Kč	ses. Vedralová	1.000 Kč
ses. Kunzok Eva	1.000 Kč	br. Verner Pavel – Klatovy	200 Kč
br. Mareček Miroslav – Praha	2.000 Kč	ses. Vobrová Žofie – Praha 5	1.000 Kč
br. Marek Vojtěch	2.000 Kč	ses. Voříšková Lydie	2.000 Kč
ses. Mařasová Marie – Zürich, Švýcary	1.000 Kč	nejmenovaní dárci	7.700 Kč
ses. Novotná Marta	3.000 Kč		

Všem dárcům velice děkujeme!

Z církví doma i ve světě

Papež František se zúčastní připomínky 500. výročí reformace v Lundu

Papež František se vydá do Švédska na připomínku 500. výročí reformace. Připomínková akce proběhne 16. října letošního roku v Lundu a bude mít ekumenický ráz. Jak bylo již dříve ohlášeno, pořadatelem bude Světová luterská federace společně s Římskokatolickou církví. Papež František jí bude proto předsedat společně s předsedou Světové luterské federace biskupem Mounibem Y. Younanem a jejím sekretářem Rev. Martinem Jungem. Na přípravách bude spolupracovat švédská církev a stockholmská římskokatolická diecéze.
Součástí události, která má nechat vyniknout pokroku v ekumenických vztazích mezi katolíky a luterány, bude společná bohoslužba podle nedávno vydaných směrnic „Common Prayer", tj. společné modlitby.
Program má být zároveň součástí recepce studijního dokumentu From Conflict to Communion (Od konfliktu ke společenství), zveřejněného roku 2013, který je prvním pokusem římskokatolické a luteránské strany o společnou reflexi dějin reformace na mezinárodní úrovni.

(RaVat)

Vědec v „neimpaktovaném" periodiku

(Prof. Pavel Filipi – žák J. L. Hromádky, souputník O. Chadwicka)

Opakovaně jmenoval arcibiskup z Canterbury Owena Chadwicka (20.5.1916-17.7.2015) svým zástupcem v rozhovorech anglikánů s pravoslavnými o věroučných otázkách. „Zájem o pravoslaví" zněl název prvního článku z monotematické série Pavla Filipiho (26.5.1936-28.12.2015) v Kostnických jiskrách v 70. letech 20. století …
Filipiho série o pravoslaví ukázala, že na stránkách populárního týdeníku lze čtivě traktovat náročné téma (navíc pak, že více samostatných článků bývá stravitelnější než „kláda" zveřejňovaná na pokračování). Rovněž Chadwick, odborník na novější obecné a církevní dějiny, který, jak se shodují nekrology ve světovém tisku, v anglosaském prostředí obliboval méně disent než establishment a obecně si ošklivil odsudky, se vyznačoval srozumitelným stylem. Filipiho i Chadwicka spojovalo více než společný měsíc narození a rok úmrtí. Oba byli vpravdě teology, ekumenickými diplomaty a pedagogy, navzájem pak akademickými souputníky. Jejich tematický záběr se místy sbíhal a překrýval.
Když za vrcholícího přestupového hnutí Filipiho pozdější učitel a vzor J. L. Hromádka publikoval v Kostnických jiskrách (KJ) seriál o římském katolicismu (převtělený roku 1925 v knihu Katolicismus a boj o křesťanství, dodnes v tuzemsku nepřekonaný pokus o vyrovnání se s katolictvím z protestantských pozic), stálo to týdeník tolik odběratelů, že musel být finančně sanován. Odtud snad pramenila Filipiho odolnost vůči ekonomickým tlakům, jimž musely „Kostry" od 90. let znovu čelit. (Hrozbu, že budou-li nadále publikovány články jistého autora, bude stěžovatel navádět odběratele k odhlášení předplatného a všechny k ignorování tiskového fondu, např. komentoval s nadhledem: „Co je tohle za přístup?!")
V redakční radě KJ jsem prof. Filipiho potkal naposledy, a sice někdy v rozmezí let 1999 až 2001. (Snažil se mne povzbudit k dalšímu z „obrázků z vojny"; poslední z nich vyšel v roce 1998. Zveřejnění prvních několika v redakční radě navzdory původně zamítavému verdiktu sám prosadil.) Tehdy už, vázán děkanskými povinnostmi, docházel do redakce sporadicky. Jeho věcnost (vrcholným odsudkem příspěvku bylo, že je to „jenom takový povídání"), rozhled, neohroženost a autorita pak citelně chyběly – nejenom mně, ale i redaktorům Dušanu Čapkovi a Zdeňku Škrabalovi. Ani spojenými silami jsme kolikrát bez prof. Filipiho nezmohli nic proti zásadě „Hlavně abychom nenarazili!". (Její důsledná realizace znamená faktickou smrt novin, jež sice vycházejí dál, avšak lze předem uhádnout jejich obsah.) Pro KJ přineslo nastavení grantového systému v české vědě odliv produktivních akademiků směrem k periodikům „impaktovaným" (odvozeno od anglického „impact", tj. vliv ve vědecké obci).
Prof. Pavla Filipiho mám v paměti spojeného nejen se zasedáními redakční rady KJ v 90. letech, ale i s Komenského evangelickou bohosloveckou fakultou (KEBF) od poloviny 70. let, večerními studentskými bohoslužbami v kostele U Salvátora a dalšími etapami své studijní a rané profesní dráhy. Navíc jsem se párkrát s dalšími studenty (mimo jiné, neklame-li mne paměť, s Danielem Ženatým, dnešním synodním seniorem ČCE) během studia na fakultě zúčastnil neformálního biblického semináře v jeho bytě. Myslím na něj i při pročítání koncizní, precizně formulované knížky The Christian Church in the Cold War (Křesťanská církev ve studené válce) Owena Chadwicka, kde je zhruba půldruhé strany věnováno J.L.Hromádkovi, jehož dílem se Filipi soustavně zabýval. Sotva tam (s. 40-42) lze, mám za to, najít pasáž, k níž by prof. Filipi nemohl přitakat. (Drobnou výhradu by asi připojil jen k informaci, že J. L. Hromádka „hovořil česky s polským přízvukem".)
Stejně jako J.L.Hromádka pro Filipiho byl pro Chadwicka orientačním modelem německý teolog Martin Niemöller. O to pozoruhodnější je, že Niemöllera (s. 6-7) řadí na první místo mezi těmi hrdiny Vyznávající církve, kteří sice osvědčili tvrdost vůči nacistické diktatuře, leč nehodili se po obnovení demokracie do vyšší církevní nebo akademické funkce. Nuancované, kritické úsudky bez „přijímání osob" a bez ohledu na dobové nálady byly, dodejme, vlastní též prof. Filipimu …
Shrnutí odkazu Owenova bratra Henryho jsme druhdy zarámovali dávným rozhovorem českých právniček Martiny a Lenky o významu slova „patristika". Snad se na závěr stručné rekapitulace vybraných důrazů z pedagogického a publikačního díla prof. Pavla Filipiho a prof. Owena Chadwicka hodí citovat rozhovor s Martininou a Lenčinou kolegyní/vrstevnicí Janou zhruba ze stejné doby. Ta mi zas při prvním setkání ani nechtěla věřit, že jsem vystudoval protestantskou teologii. Domnívala se totiž, že studium teologie bylo před listopadem 1989 v Československu „zakázáno". (Takže jsme tenkrát vlastně všichni na KEBF pod vedením pedagogického sboru vedli kolektivní třetí odboj …)

František Schilla

Odkaz:
Chadwick, O.: The Christian Church in the Cold War, Penguin Books London 1993, 240 s.

Správné slyšení

Dokončení ze str. 1

styku se všemi postiženými, nemocnými, se všemi zbědovanými chudáky – a tudíž je neuzdravil. A ti, které tělesně zachránil, časem stejně zemřeli. Odešli cestou všelikého těla.
K Ježíšovi je přiveden hluchoněmý člověk (Mk 7,31-37). Pravda, umí chodit, avšak nemůže vědět, že se na blízké scéně objevuje někdo, kdo mu může pomoci. Neslyší, a tudíž není schopen komunikace, sdílení. Z úst vydává pouze jakési nesrozumitelné zvuky. Na první a zběžný pohled se přirozeně zdá, že jde v první řadě o tělesné postižení a handicap. A nás jistě velmi potěší a povzbudí, že Ježíš nejde nevšímavě kolem tělesné lidské nouze. Nerozděluje člověka na tělo a duši, jeho zájem platí vždy člověku jako celku, dobře ví o tom, jak fyzická strázeň ovlivňuje vnitřní život, jak značný má dopad. A také ví, že se naopak obráží duchovní zakotvenost a zaměření i v tělesné existenci.
Pochopitelně: Kde neslyším Boží hlas, tam naň ani neodpovídám, tak nemohu Boha chválit. Kolik lidí je, žel, v tomto smyslu hluchoněmých. Zřejmě velká většina...
Hluchoněmý člověk netrpí ovšem jen poruchou sluchového orgánu. Jeho bída a strázeň je podstatně hlubší. Je totiž odloučen od Boha. Onen svírající a drtící kruh osamocenosti a vyřazenosti nemůže sám nijak prorazit. Vždyť o Bohu, který přichází ve svém milém Synu za člověkem, mu nikdo nemůže svědčit, ani vyprávět. Pochopitelně – vždyť zhola nic neslyší.
S hluchoněmým se Ježíš domlouvá tak, aby mu i navzdory svému postižení mohl porozumět. Hluchý nerozumí ničemu kromě řeči dotyku a posuňku. Ježíš sestupuje na jeho úroveň proto, aby u něho vzbudil víru i důvěru.
Nemoc postavila hluchoněmého do bolestné izolace, kamsi mimo řádnou společnost. A hle – Ježíš s ním vyhledává to vůbec nejužší možné společenství. Věnuje mu svůj drahocenný čas. Dokáže se mu cele věnovat.
Senzacechtivý zástup je patrně zklamán a nespokojen. K nějakému zázraku a očividné senzaci nedochází. Jak to? Ježíš „ho vzal stranou od zástupu, vložil prst do jeho uší, dotkl se slinou jeho jazyka, vzhlédl k nebi, povzdechl a řekl: Effatha, což znamená – otevři se".
Slině se připisovala ve starověku zvláštní léčebná moc. Užívalo se jí převážně u očních nemocí. Použití prostředku, který je všeobecně znám, má svůj dobrý smysl. Pravda – i když je nám dnes zcela cizí. S hluchoněmým se však Ježíš nemůže dohovořit jinak než symbolickým jednáním. Rozhodující však je, že vzhlédne k nebi. Tím prosí zřetelně nebeského Otce o uzdravující moc. Zároveň nemocnému, jakož ale i nám, ukazuje, odkud přichází ta pravá pomoc. Ano – shůry.
Hluchoněmého Ježíš v příběhu skutečně uzdravuje. S darem slyšení přichází, je úzce spjat, i dar řeči. Uzdravený se může sdílet, může komunikovat se svým okolím. Může rozmlouvat nejen s lidmi, ale může se obracet i k Bohu. Je navrácen do společenství. Ztracené společenství mezi Bohem a člověkem je tak znovu navázáno. Člověk je navrácen svému bytostnému určení. Je vřazen do společnosti, v níž smí chválit Boha, svého Tvůrce i Zachránce.
Zástup žasne – i když přímo neviděl div. „Dobře všecko učinil." „I hluchým dává sluch a němým řeč." V tomto provolání davu můžeme zaslechnout ohlas chvalozpěvu, který zaznívá nad Božím dílem hned na samém začátku Bible. „Bůh viděl, že všechno, co učinil, je velmi dobré" (Gen 1,31). Takže: rajský stav je znovu nastolován Ježíšem. V něm se přibližuje, přichází takřka na dosah ruky dobrá, milostivá Boží vláda. Bůh stvoří nový svět, v němž už nebude místo pro tělesné či duševní trápení a strázeň. Takový je ten nejzazší biblický výhled.
Ježíšův čin uzdravení ukazuje kupředu, k přicházejícímu Božímu království, kdy Bůh obnoví tvář země. Je ukazatelem a znamením, které předjímá nebeský stav, o němž čteme v knize Janova Zjevení: „A smrti již nebude, ani žalu, ani nářku, ani bolesti už nebude" (21,4).
Bývalý hluchoněmý mluví nyní správně, přesněji: pravověrně (ORTHOS). To ovšem zřejmě znamená, že nejenom zdárně a úspěšně vyslovuje slabiky, ale zároveň i poznává – a to je vskutku hlavní a rozhodující –, kdo je Ježíš. Může o něm vydávat věrohodné svědectví. A to i díky osobní zkušenosti.
Poselství evangelijního příběhu je velmi nadějné. Budoucnost, pravda, neznáme. Můžeme však do ní hledět bez bázně a s odvahou. Síly Bohu nepřátelské nebudou mít poslední, konečné slovo. Zástup, který tvoří jakousi kulisu vyprávění, je jakýmsi nepatrným předvojem všech těch, kdo budou jednou navěky a navždy chválit hlasitě svými jazyky Boží milosrdenství a Kristovo slavné vítězství.

Jaroslav Nečas

Jste stavbou...

Jste stavbou, jejímž základem jsou apoštolové a proroci a úhelným kamenem sám Kristus Ježíš. V něm je celá stavba pevně spojena a roste v chrám posvěcený Pánu; v něm jste i vy společně budováni v duchovní příbytek Boží.
Ef 2,20-22

Třináctý apoštol, jak někdy bývá Pavel z Tarzu nazýván, patří mezi velmi výrazné svědky biblické tradice. Jeho postava je nám také bližší než stejně podmanivé svědecké postavy proroků. Víme totiž mnohem víc o jeho vlastním životě a okolnostech jeho svědeckého díla. Skutky apoštolské jej dokonce líčí v barvách téměř heroických. Stačilo jen přiložit šátek, jehož se Pavel dotkl, na tělo nemocného, a ihned byl uzdraven, zpravuje nás Lukáš ve Skutcích 19 s přeháněním téměř novinářským. Jeho misijní horlivost ovšem byla téměř nepředstavitelná. Svědčí o tom právě jeho dopisy, které současně zrcadlí jeho hlubokou víru, na jejímž pozadí tím více vynikají přetěžké okolnosti osobního života, ale i jeho starostlivě pastýřský vztah ke sborům, které se zrodily z jeho kazatelské služby.
"Jste stavbou (vzdělání – Kral.), jejímž základem jsou proroci a apoštolové a úhelným kamenem sám Kristus," píše Pavel do Efezu. Zní to povzbudivě a před očima se vybaví krásný sbor, ve kterém je dobře být a žít křesťanskou naději pokojně a v ústraní lomozu světa.
Jenže opak byl pravdou. Efez byl metropolí Malé Asie, a tak se v něm koncentrovalo všechno pěkné i nepěkné, jak je tomu v metropolích světa dodnes. Úžasný chrám bohyně Artemis – pozdější Diany - byl považován za jeden ze sedmi divů tehdejšího světa. Ale jak už to bývá, úcta ke kultu se snoubí s obchodními zájmy. A Pavel, podobně jako kdysi Ježíš na chrámovém nádvoří, k tomu říká své NE. Jakýsi Demétrios, který přijde o "děvečku větší, - jak překládají Kraličtí –, prostě reklamní médium, Pavlovu horlivost nesdílí. Pavel, od damašského setkání se Vzkříšeným, se stává ovšem hlasem, který je neumlčitelný. Občas si vzpomenu na J. A. Komenského, u kterého také svědectví a martyrium splývají v jeden jediný akt poslušnosti Božího zavolání.
Pavel napsal v Efezu řadu listů, Galatským, Filipenským, vznikal tam i zárodek listu Římanům, ale především "list mnohých slz"- jak bývá nazýván 2. dopis do Korintu. "Od Židů jsem byl pětkrát odsouzen ke čtyřiceti ranám bez jedné (39 je svaté číslo), třikrát jsem byl trestán holí, jednou jsem byl kamenován, třikrát jsem s lodí ztroskotal, noc a den jsem jako trosečník strávil na širém moři. Častokrát jsem byl na cestách – v nebezpečí na řekách, v nebezpečí od lupičů, v nebezpečí od vlastního lidu, v nebezpečí od pohanů, v nebezpečí ve městech, v nebezpečí v pustinách, v nebezpečí na moři, v nebezpečí mezi falešnými bratřími, v námaze do úpadu, o hladu a žízni, v zimě bez oděvu. A nadto na mne ještě denně doléhá starost o všechny církve. Je někdo sláb, abych já nebyl sláb spolu s ním?" Kdo toto všechno ví, rozumí jinak slovu o vzdělání, o stavbě, která se stává duchovním příbytkem Božím. Žádná pýcha a vysoké smýšlení, ale tiché a vytrvalé následování Beránka Božího, Krista Ježíše. On je tím kamenem úhelným, který stavbu svírá a drží pohromadě tak, že se nerozpadá. Kdo každodenně hleděl na velkolepou stavbu Diany Efezanů a na nádheru i pompéznost slavnostních bohoslužeb k její poctě, kdo vděčně utrácel u Demetria a jiných nemalé částky za devocionálie a za suvenýry, tomu bylo asi zatěžko Pavla poslouchat. Přesto se takoví našli. A přibývalo jich. Ale s nimi přibývalo i roztržek a rodilo se také odpadlictví, skupinové zájmy a rivalita. "Já jsem Apollův a já zase Pavlův," známe napětí z korintského sboru, kam Apollo přišel právě z Efezu. Pavel tomu však statečně čelil. Svorníkem našich životů je Kristus sám. Jeho dílo, jeho zaslíbení, jeho vůle a jeho ospravedlnění našich bludných cest z nás činí lid Božího království. "V Kristu je celá stavba pevně spojena a roste v chrám posvěcený Pánu." Tak taková je odvaha víry. Vidět církev i tam, kde na společenství víry padá stín Artemidina chrámu, to je slavnou výsadou Velikonocemi otevřených očí. Takoví lidé pak navzdory všem stínům, které zůstávají v nás i nad námi "plésají Hospodi-

Dokončení na str.3

Bláznovství víry podle Jakuba

Jiří Mrázek: Výklad Jakubovy epištoly 4

První kapitola

Pokračování z minulého čísla

Ovšem pokud se to *nepovede* (nepovede dotáhnout až do konečného efektu), takže něco *chybí*, třeba moudrost, proste o ni Boha. Proste Boha o *moudrost*. To znamená, že i v předchozím verši zřejmě šlo o jakousi *životní moudrost*. V pátém verši nejde o modlitbu, aby mi Pán Bůh moje ubohé zvýšiti ráčil, nýbrž je to prosba právě o životní moudrost, kterou může mít i prosťáček Boží a může (a ovšem nemusí) ji mít universitní profesor. Moudrost, která je dána životní zkušeností a vůbec přístupem k životu. Zároveň je v tomto verši schována jen tak, jakoby mezi řečí, další myšlenka, která určitě stojí za pozornost. Jakub neříká prostě jen *proste Boha*: Bůh je opatřen hned několika přívlastky, které ve zkratce shrnují cosi, co tím pádem vypadá docela samozřejmě, ale tak samozřejmé to není: Proste Boha *dávajícího všem, štědře a bez odmlouvání.* Základem je myšlenka, že všechno, co máme, je od Boha. Bůh je stvořitelem všeho, a tudíž všechno, co máme (co máme k dispozici jako jeho stvoření), je nějakým způsobem jeho dar. On nám dal život, protože nebýt Stvořitele, nežijeme atd. … To samo o sobě není nikterak překvapivé konstatování. Řada starozákonních žalmů je touto myšlenkou doslova nadupána. Jakub ji však posune o kousek dál, než bývá žalmistům milé (nebo aspoň obvyklé). Totiž: Když je Bůh stvořitelem *všech a všeho*, pak logicky dává *všem* lidem život, chléb, obživu a vůbec to všechno, za co jsme zvyklí děkovat my jakožto privilegovaný vyvolený lid. *Neříká se tu nic o tom, že bychom se měli obrátit k Bohu, který si hledí spravedlivých nebo který si hledí svých věrných. Tady se najednou říká: Klidně se na něj obraťte, vždyť on dává všem: a štědře a nezdráhá se.* Samozřejmě, že je v tom zádrhel. Musí být. Protože jinak by chodili po světě jen moudří. Ale ten zádrhel – podle Jakuba – není v Bohu (v tom, že by se zdráhal dávat nebo byl štědrý jenom ke svým vyvoleným). Zádrhel je podle Jakuba někde v žadatelích:

Jk 1,6-8 *Ale ať žádá s vírou (s důvěrou) a nic nepochybuje. Kdo totiž pochybuje, podobá se mořské vlně, s kterou zmítá a pohazuje vítr. Ať si takový člověk nemyslí, že něco od Pána dostane. Je to muž dvojí duše, nestálý ve svých cestách.* Problém není v Bohu, který dává štědře a všem; problém je v tom, že ne každý si řekne, a ne každý, kdo si řekne, vlastně chce. Nezapomeňme, že tu není řeč o *jakýchkoli* prosbách za cokoliv, nýbrž jde o životní moudrost, úplnost lidství, kterou si člověk může odnést z prožitých úskalí, ale samozřejmé to není. Člověk může projít těžkými zkouškami tak, že ho něco podrží. Jeho víra, jeho přesvědčení. Nebo nic takového nemá, ale to, co prožil, ho *vede* ke hledání nějakého smyslu. A řečeno Ježíšovými slovy: *Kdo hledá, najde*. Ale pak je tu ještě ta méně šťastná alternativa, že člověk tím vším proplachtí jenom jako beztvará mořská vlna, o které se nedá říct, že by něco vydržela nebo že by si o tom dokonce něco *myslela*.

Jk 1,9 *Pokorný (nebo snad: ponížený) bratr ať se chlubí svým vyvýšením.* Poprvé se zde v epištole ozve téma bohatých a chudých, téma sociálních rozdílů. Ale připomínám, že jsme přitom stále ještě v úvodním tématu *pokušení* – zkoušek, které testují, jak obstojí naše víra. Zkouškou, zdrojem problémů není jen situace diaspory ve smyslu: křesťan obklopený nekřesťanským prostředím. Zdrojem problémů mohou být také sociální rozdíly a sociální postavení, a to na obou koncích společenského spektra: problém může působit jak chudoba, tak bohatství. Speciálním tématem pro Jakuba bude interakce obojího *uvnitř* křesťanské církve. Ale k tomu se ještě dostaneme v následující kapitole. Teď prozatím jen říká, že jak chudoba sama o sobě, tak bohatství jako takové mohou být speciálním testem naší víry. Jakub to znovu řeší svou *paradoxní* moudrostí: zatímco třeba ve starozákonní knize Přísloví by se bohatý chlubil Božím požehnáním (jako odměnou za to, že je věrný a spravedlivý; bohatstvím jakožto *dokladem*, že je věrný a spravedlivý a Pán Bůh mu za to požehnal na majetku), u Jakuba je to obráceno a s Boží přízní počítá chudý; docela tak, jako v Ježíšových blahoslavenstvích a ve výrocích o tom, jak první budou poslední a naopak. Evangelisté Lukáš a Matouš se trochu liší v podání Ježíšových blahoslavenství – Lukáš mluví prostě jenom o blahoslavených *chudých*, zatímco Matouš o *chudých duchem* (L 6,20; Mt 5,3). To, co zde říká Jakub, má zřetelně blíže ke kázání na hoře, tzn. k Matoušově verzi: také neříká prostě *chudý*, nýbrž *ponížený*. Ten, kdo se nejenom trápí pro svou *chudobu*, ale ještě navíc – kvůli rozšířenému názoru na bohatství jako požehnání – to s ním vypadá, jako by ani v tom *náboženství* neuměl příliš chodit a Bůh mu nežehnal: tak ten se podle Jakuba nemá trápit, ale naopak *chlubit* požehnáním. A naopak:

Jk 1,10-11 *Bohatý (se má chlubit) svým ponížením, protože pomine jako květ trávy. Vzejde totiž slunce se svým žárem a vysuší trávu: opadá její květ a pomine krása jejího vzhledu. Tak i bohatý vezme za své i se všemi svými cestami (záležitostmi).* Prostě to, co Jakuba *v této souvislosti* zajímá, není bohatství nebo chudoba jako problém hmotného zajištění, ale spíš *náboženské* (nebo potažmo vůbec společenské) problémy s nimi spojené. To, čím chudoba nebo bohatství *testují naši víru*. Chudoba má i tu stinnou stránku, že člověka ponižuje. Bohatství zase stoupá do hlavy – možná ani ne bohatství samo, ale pocit *úspěšnosti*. A čím zbožnější je takový „bohatec", tím snadněji se mu ten pocit transformuje do úspěšnosti u Boha. Jakub obojí postaví na hlavu ve smyslu své provokativní radosti z problémů. Tím, kdo se má radovat, je *ponížený*. Boháč se má radovat teprve až z naděje, že jeho úspěchy také někdy vezmou za své.

Jk 1,12 *Blahoslavený muž, který projde zkouškou, protože když dojde k osvědčení, dostane věnec života, který (Bůh) zaslíbil těm, kdo ho milují.* Tady Jakub pro tuto chvíli uzavře úvodní myšlenku. Shrne ji obrazem, který si vypůjčil ze sportu. Zvolený obraz je docela zajímavý, protože maratonského běžce, který si běží pro vítězný věnec, užívá s oblibou i apoštol Pavel. Věnec života zase poněkud připomíná Zjevení Janovo. Ale obraz života jako vytrvalostního běhu se natolik nabízí sám, že asi není třeba uvažovat o vzájemném ovlivnění. Když však už jsem zmínil apoštola Pavla, chtěl bych upozornit ještě na další paralelu. Nejen že si Jakub i Pavel pohrají s představou života jako vytrvalostního (v případě Jaku-ba možná i překážkového) běhu, ale celá Jakubova myšlenka, že víra se má osvědčit v pokušeních, se velmi podobně objeví i u Pavla, v Ř 5,3-4: Pavel tam nejprve mluví právě o svém „nejpavlovštějším" tématu: o tom, že jsme spaseni pouhou milostí a dostáváme se k tomu pouhou ví-rou. A potom dodá: A nejen to: *chlubíme se i utrpením, vždyť víme, že z utrpení roste vytrvalost, z vytrvalosti osvědčenost a z osvědčenosti naděje.* V jádru je to nápadně podobná myšlenka, ale přitom nezávisle formulovaná: Pavel nemluví o pokušení (problémech), nýbrž o soužení a vytrvalost se neosvědčí k opravdovějšímu lidství, nýbrž k naději.

Pokračování příště

Malá vzpomínka na profesora Pavla Filipi a jeho poslední biblický odkaz

Zhruba od poloviny 90. let minulého století byli Pavel Filipi i autor těchto řádků, členy redakční rady Kostnických jisker (později Evangelického týdeníku – Kostnické jiskry). To bylo příležitostí i našich častějších rozhovorů. Jednou jsme zavzpomínali na svá gymnaziální studia na přelomu 40. a 50. let a oba jsme si shodně sdělili, že jsme mezi léty 1949 – 1952 (1953?) navštěvovali extenze Komenského evangelické bohoslovecké fakulty (resp. její předchůdkyně, tj. evangelické větve dřívější Husovy bohoslovecké fakulty). Tyto veřejné fakultní přednášky se konaly v zimních měsících každý týden večer v Praze a některých dalších městech. Překvapující na nich byla jednak veliká účast laických posluchačů z evangelických církví, jednak i skutečnost, že v Praze byly extenze konány až do konce celého cyklu ve velké aule Filosofické fakulty UK na dnešním Palachově náměstí (obsazené ze tří čtvrtin!). Tato fakulta, jak je známo, byla krátce po únorovém puči 1948 orientována zcela politicky. Organizačně zajišťovala přednášky Komenského fakulta (bratr V. Sobotka a další) za vydatné spolupráce pražského seniorátního kurátora bratra Ant. Lipavského.

Z prvního roku extenzí (1949-1950) vydala KEBF Sborník „Základy učení křesťanského" s přednáškami profesorů Miloše Biče, Josefa L. Hromádky, Rudolfa Říčana a Josefa B. Součka. – Spisy Komenského evangelické bohoslovecké fakulty, řada A, svazek XVII, počet stran 319. Vzpomínáme, že odchodem prof. ThDr. Pavla Filipi se okruh přímých pamětníků extenzí z doby před 65 roky opět zmenšil.

Příručka Denní čtení 2016 – Úvahy nad Hesly Jednoty bratrské vychází již počtvrté jako výsledek společného úsilí členských církví Leuenberského společenství v České republice. Podnět k této iniciativě dal jejich společný synod v roce 2010, s cílem vydat takovou příručku u příležitosti 40. výročí podepsání Leuenberské konkordie v roce 1973. Synod vycházel z přesvědčení, že Písmo svaté je základním pravidlem víry a života a že všechny církve tuto skutečnost sdílejí. Každodenní četba Bible byla v církvích navazujících na reformaci již dávno uplatňována v denní praxi jejich členů. V naší době však tato skutečnost obecně poklesá. Některé církve vydávají proto příručky pro každodenní četbu Písma. Tento způsob má v českém prostředí dlouhou tradici. K naznačenému záměru synodu z roku 2010 se přihlásily tyto církve: Církev bratrská, Církev československá husitská, Českobratrská církev evangelická, Evangelická církev a.v. v ČR, Evangelická církev metodistická, Slezská církev evangelická a.v. a Starokatolická církev.

Stručnou informaci o aktivitě členských církví Leuenberského společenství v ČR zařazujeme do této vzpomínky na bratra profesora Pavla Filipi, protože právě on se dlouhodobě věnoval v rámci své celoživotní ekumenické orientace i tomuto úsilí o spolupráci křesťanských církví v Evropě. Byl mj. iniciátorem vzniku českého synodu společenství Leuenberských církví a jeho prvním předsedou. Do první ze zmíněných příruček z roku 2013 napsal podrobnou úvodní stať o celém hnutí v Evropě a zařadil do ní i příslušné dokumenty. Ve třech Denních čteních (2013, 2014 a 2016) jsou i krátké úvahy bratra Pavla k vybraným heslům. Jeho úvahy v letošním ročníku příručky (na 14. a 15. března a 15. až 21. června 2016) považujeme právem za odkaz tohoto biblisty české obci pravidelných čtenářů Písma. Doslovně otiskujeme tři z nich.

Lépe utíkat se k Hospodinu, než doufat v člověka. Ž 118,8

Přistupme tedy směle k trůnu milosti, abychom došli milosrdenství a nalezli milost a pomoc v pravý čas. Žd 4,16

Na první pohled to vypadá jako samozřejmost, obecně platná moudrost starověkého žalmisty. Moudrost, kterou rádi potvrdíme v situaci, kdy nás nějaký člověk zklamal. Ale to přece nejsou všechny situace, jsou i takové, že doufáme v pomoc člověka a nejsme zklamáni. Doufat v člověka není zakázáno. Jen se říká, že utíkat se k Hospodinu je lepší. Spolehlivější, bezpečnější. Jeho srdce je nekonečně širší než kterékoli srdce lidské. A jeho dům otevřený pro ty, kdo hledají azyl před útoky světa nebo i vlastního nitra.

Děkuji ti, Hospodine, žes mi nabídl a poskytl útočiště ve svém Slovu.

Jako bdí orel nad svým hnízdem a nad svými mláďaty se vznáší, svá křídla rozprostírá, své mládě bere a na své peruti je nosí, tak Hospodin sám ho vedl. Dt 32, 11–12

A pokoj Boží, převyšující každé pomyšlení, bude střežit vaše srdce i mysl v Kristu Ježíši. Fp 4,7

Toto je poezie. Dnešní heslo je součástí písně Mojžíšovy. V ní Mojžíš izraelskému lidu před vstupem do zaslíbené země připomíná, jak Boží lid vznikl a jak svou nevěrností všechno pokazil. Žasneme nad působivým obrazem z ptačí říše. Boží lid jako mládě orla, zatím bezmocné, ohrožené, neschopné samostatně létat. Hospodin však jako dospělý orel nad svým mládětem bdí, chrání je roztaženými křídly, nese je na svých perutích… Těchto obrazů, kde Boží lid je přímo nazván dítětem, synem Hospodinovým, je v Bibli více. Vedou nás k vděčnosti za to, že Boží lid, že naše církev zde je, a to ne z rozhodnutí mocných, nýbrž proto, že Bůh to chtěl a že je pod otcovskou ochranou a péčí.

Děkujeme, Pane Bože za tvou církev, za to, že ji vedeš a chráníš. Prosíme o moudrost Ducha svatého, aby tvůj lid nepropadl lákání jiných pánů.

Hospodin je vyvýšený, ale hledí na poníženého, zdálky pozná domýšlivce. Ž 138,6

Neurozené v očích světa a opovržené Bůh vyvolil. 1 K 1,28

Toto je jedno z ústředních poselství celé Bible, mnohokrát a v různých variacích opakované: Bůh je nekonečně vyvýšený. Nedosáhneš na něj. Ale v té své vyvýšenosti není apatický, neúčastný, sám v sobě uzavřený. Jeho účastnému zraku neunikne, co je malé, ponížené, zapomenuté. Bůh, který shlíží. Nejen to: Bůh, který sestupuje ze svých výšin do poníženosti lidství. Sestoupil ve svém Synu, Ježíši Kristu. Takový je náš Bůh.

Děkuji, Pane Bože, že ty, ač vyvýšený, máš ve svém pohledu, ve své paměti, ve své záchraně i mne, nepatrného.

Jan Štěpán

Jste stavbou...

Dokončení na str.3

nu a zpívají žalmy ke slávě jména jeho, a ohlašují slávu a chválu jeho". Jakpak jsme si to zasloužili, že do té církve namíchaných mnohých letor a tradic, a přece do obecenství svatých smíme patřit i my? Inu, ten kámen úhelný má zvláštní a podivuhodnou moc. To, co je nalomené, nedolamuje a to, co jako knot už jen doutná, nehasí. To, co hyne, on křísí k novému životu. Jistě je to důvod k tiché a hluboké vděčnosti, ale i k odvaze zůstat věrný a nebát se. Ani posměchu, ani neporozumění, ani chudoby, ba ani samé smrti. Být posvěcen znamená oddělení. A být oddělen Pánu znamená zůstat na věky jeho. Amen.

Modlitba

Milostivý Bože a Otče náš, s radostí dnes vyznáváme, že tvé dílo v dějinách je trvalé. Vždy znovu svou milostí otevíráš cestu, která bývá tak často zatarasena mnohými překážkami. Také směřování ke tvému pokoji, pokřivené svévolí, v moci své pravdy znovu napřimuješ. Máme také před očima obraz lidské víry i nedověry, poslušnosti i vzdoru, ale i tvoji vytrvalou příchylnost ke svému dědictví, které jsi neopouštěl ani ve chvílích jeho nejtěžší zrady. Vždy znovu jsi dával nebývalou možnost života posvěceného tvým požehnáním. Nalézal jsi svědky věrné a ochotné nést poselství tvého pokoje světem a dějinami v dobách dobrých i zlých. Děkujeme za ně. V Ježíši Kristu jako svědku nejvěrnějším smíme pak nalézat pastýře našich životů dodnes. Prosíme tě proto, aby Velikonocemi pootevřené dveře do budoucnosti jsme uměli přijímat jako veliký dar nových možnosti tvého pokoje mezi národy. Buď, Pane, prosíme, svým požehnáním při všech, na nichž leží odpovědnost za věci našeho světa a svoji církev dál ochraňuj jako obecenství víry, lásky a naděje pro své království. Tobě samému buď čest i sláva. Amen.

František Pavlis



Listy M. Jana Husa

76. Přátelům svým v Kostnici

Co se Petra týká,[2)] jsem spokojen; listů jeho neuschovávám, nýbrž je hned ničím. Ať se mi sexterny[3)] neposílají, protože se obávám velikého nebezpečenství pro posla i pro jiné osoby. Pro Boha ještě prosím, aby všichni shromáždění páni žádali krále o konečné slyšení, poněvadž on sám řekl ve sněmě, že v nejbližším čase slyšení mi dáno bude, abych krátce odpověděl písemně: zahanbení jeho veliké bude, jestliže onoho slova opomene. Ale obávám se, že jeho slovo je tak stálé jako slovo o bezpečném průvodě, o němž mi řekli v Čechách, abych se chránil od jeho bezpečného průvodu. A jiní pravili: ‚Sám tě předá nepřátelům." A pan Mikeš Divoký[4)] řekl mi před mistrem z Jesenice: ‚Mistře! Buď si jist, že budeš odsouzen." Myslím, že on znal úmysl králův. Soudil jsem, že (král) má[5)] smysl pro zákon Boží a pravdu, nyní poznávám, že jej má málo; odsoudil mne dříve nežli moji nepřátelé. Kdyby se byl aspoň řídil způsobem pohana Piláta, který když vyslechl obžaloby, pravil: „Žádné viny nenalézám na tomto člověku," anebo kdyby byl aspoň řekl: „Hle, já jsem dal mu bezpečný průvod; jestliže tedy sám nechce snést rozhodnutí sněmu, já ho odešlu nazpět českému králi s vašimi zjištěními a svědectvími, aby ho sám rozsoudil se svým duchovenstvem," protože mi to sděloval skrze Jindřicha Lefla [4)] a skrze jiné, že mi chce zjednat dostatečné slyšení, a jestliže bych se nepodrobil soudu, že mne chce bezpečně poslat zase nazpět.

76. Husův dopis podle vydání Bohumila Mareše (1851 – 1901, evang. farář a církevní historik) z r. 1911 (již 3. vydání), který také připojil vykladačské poznámky, které zde uvádíme.
V roce 2015 Husovy dopisy převedeny do současnější češtiny.

76. Přátelům svým v Kostnici
R. 1415, po 8. červnu. (1415, kolem 13. června.)
Zikmud průvodním listem zabezpečil Husovi nejen bezpečnost na cestě k sněmu, nýbrž i průvod a ochranu na zpáteční cestě, když by se totiž se sněmem nemohl dohodnouti, anebo se mu nechtěl podrobiti. Ten smysl měl průvodní list v soudě všech. A ačkoliv se Zikmund, v Kostnici ještě nepřítomný, rozhněval, uslyšev o uvěznění Husovu, a po svém příchodu i se sněmem se znesnadnil, pokoušeje se o jeho vysvobození, tedy brzo změnil úplně mysl. Na konci druhého slyšení děl Zikmund Husovi: „Někteří pravili, že jsem ti teprv po 15 dnech tvého uvěznění dal bezpečný průvod; to není pravda; já jsem ti ho dal dřív nežli jsi z Prahy vyšel... a poručil jsem pánům Václavovi a Janovi, aby tě sem přivedli, abys svobodně do Kostnice přicházející nebyl potlačen, nýbrž aby tobě dáno bylo veřejné slyšení, aby ses mohl ze své víry zodpovídati. Nyní ti dali veřejné slyšení a já jim za to děkuji, ačkoliv jiní říkají, že jsem neměl dávati průvodního listu kacíři. I já radím, aby ses dal cele na milost svatého sněmu. Budeš-li tvrdošíjným, oni vědí, co mají s tebou činiti. Já jim řekl, že nechci žádného kacíře se zastávati, ba že sám bych ho chtěl upáliti, a radím ti, by ses odevzdal na milost sněmu, čím dříve, tím lépe." Hus pak mu poděkoval za ochranný list. Zikmund domníval se býti nyní zproštěn všech závazků a míti pokojné svědomí. Na konci pak třetího slyšení, když již Hus byl vyveden, slyšeli přátelé jeho nepozorovaně, jak Zikmund otcům řekl: „Víte, že ze všech věcí pronesených jedna jediná dostačí k odsouzení Husovu. A proto, jestliže nebude chtíti ony bludy odvolati a odpřisáhnouti ... budiž upálen ... A cokoliv by vám slíbil, že odvolá, nevěřte mu, jako já bych mu nevěřil. Proto zapovězte mu vůbec kázání a zabraňte také, aby přišel k svým příznivcům... A také vězte, co psáno jest, že pod dvěma nebo třemi svědky stojí každé slovo; zde pak stý díl by dostačil k odsouzení jeho."
O tomto byv Hus svými přátely zpraven, naříká ve přítomném listě na Zikmundovu nestálost, před níž byl varován, a prosí pány, aby mu vymohli konečné slyšení, na němž tak záleželo a jež mu bylo králem i sněmem přislíbeno (viz konec listu 70. a úvod listu 72.). Tento nepřátelský výrok z třetího slyšení, když později o něm zpráva do Čech se dostala, velice tu Zikmundovi uškodil.

[1)] Pal. 221, Tom. 577. 55I pozn. qr. [2)] Z Mladenovic. [3)] Šesterky, arch na 6 listů složený. [4)] Mikeš Divoký z Jemnišť a Jindřich Lefl, dvořenínové, kteří jménem Zikmundovým s Husem v příčině osobního se dostavení do Kostnice vyjednávali, viz C a list 47. [5)] Král.

Jednou to bude naposled ...

Jednou to bude naposled –
dnes snad ne, snad zítra ano,
možná až za řadu let.
Jednou to bude naposled ...

Dnes ještě je ti to dáno
říct slovo lásky a něhy,
roztavit nenávisti led.
Jednou to bude naposled ...

Jako slunce loňské sněhy
tak dnes ještě odpuštěním
zapudit můžeš zášti vzlet.
Jednou to bude naposled ...

Dnes ještě lze – byť se chvěním –
vyprosit si odpuštění,
k nebesům obrátit svůj hled.
Jednou to bude naposled ...

Pojednou však bez prodlení
zavane smrti chladný dech –
a bude pozdě, nelze zpět,
neboť to bude naposled.

Zdeněk Soušek

Rozloučení s ThDr. Zdeňkem Souškem

Text kázání: 1 Janova 4, 9-10
Milí zarmoucení, bratři a sestry v Kristu, přátelé, loučíme se s panem farářem Zdeňkem Souškem, doktorem teologie, výrazným bohoslovcem církve, mužem nadmíru obdarovaným, energickým a cílevědomým. Šíře jeho zájmů byla obrovská, záběr velmi hluboký. Bylo by opovážlivé, ba pošetilé, kdybych nyní chtěl, - byť ve zkratce - zhodnotit jeho dílo a přínos. A přece je třeba právě v tuto chvíli zmínit to základní.
36 let byl farářem v Libici nad Cidlinou - "poslední Slavníkovec" mu říkali někteří přátelé. Začínal však na Kladně a v Rakovníku a jako farář (vikář) skončil ve sboru strměšském (1990-1994). Byl seniorem Poděbradského seniorátu (1971-1974, 1979-1989). Zamiloval si dva obory, které vyžadují soustavnou, drobnou a poctivou práci: Starý zákon a církevní dějiny. Jako starozákoník byl žákem profesora Slavomila Daňka ("Daňkovec") a profesora Miloše Biče. Byl badatelem, popularizátorem, překladatelem, editorem, neúnavným organizátorem. Od roku 1961 byl spolupracovníkem a tajemníkem Starozákonní překladatelské komise. Koordinoval práci mezi starozákonní a novozákonní skupinou. Podílel se na projektu českého překladu tzv. pseudepigrafů Starého zákona (Knihy tajemství a moudrosti I-III). - Byl regionálním historikem obou regionů, kde působil: v Libici nad Cidlinou a v Pelhřimově. - Zdeněk Soušek jako společensky angažovaný farář, regionální politik - člen pelhřimovského zastupitelstva a Sboru pro občanské záležitosti. Politicky orientovaný levicově s důrazem na sociální spravedlnost. - Zdeněk Soušek jako osvětový pracovník v Libici i v Pelhřimově. - V neposlední řadě farář, který pracoval s mládeží i za totality, když byly zakázány oficiální kurzy mládeže - kurzy se přece konaly třeba pod hlavičkou senných brigád (Herlíkovice).
***Zdeněk Soušek a Pelhřimov** - na tuto kapitolu se zaměřím.*
V Pelhřimově žil od svých 7 let do jinošského věku 20 let. Jeho tatínek Jaroslav zde v těchto letech působil jako velitel četnické stanice (1932-1945). V Pelhřimově tedy i se svou o 5 let mladší sestrou Miladou vyrůstal. Maminka Marie se starala o řádný chod rodiny a domácnosti. V Pelhřimově Zdeněk také odmaturoval a odešel pak na studia do Prahy.
A do Pelhřimova se pak vrátil - v létě 1989, když zde Souškovi, respektive Hlavičkovi - dcera Eva, lékařka s rodinou - zakoupili rodinný dům v ulici Na Obci. Souškovi - Zdeněk se svou manželkou Jaroslavou - sem přišli jako důchodci. Nicméně oba zde vykonali ještě velké dílo. Sestra Jaroslava Soušková posloužila řadu let ve sboru opatovském, bratr Zdeněk Soušek ve sboru strměšském. Nemohu nezmínit, jakou velikou celoživotní oporou byla sestra Soušková svému manželovi. A že jsme se s ní před půl rokem - 10. července 2015 - právě v tomto kostele loučili.
Bratr Soušek se práce ve strměšském sboru ujal v situaci, kdy ze zdravotních důvodů musel svou službu ukončit jeho dlouholetý farář Rostislav Nechuta, kterého Zdeněk znal z mládí. Velmi si ho vážil a pojilo je i osobní přátelství, stejně jako s Nechutovou manželkou Evou, rovněž farářkou.
Bratr Soušek se hned od 1. ledna 1990 nechal reaktivovat a stal se strměšským pastorem. Zažil zde a vykonal vskutku mnoho. Byl ještě plný energie a plánů a věděl, co chce. Po politickém převratu v listopadu 1989 se mu podařilo oživit strměšský sbor, zejména jeho tehdy kazatelskou stanici v Pelhřimově. Politická situace - dar svobody - mu v tom jistě napomohla. A on dokázal této příležitosti využít: jeho důraz na biblickou práci ve sboru - pravidelné biblické hodiny v Pelhřimově; přednášky i s hosty ve sboru i mimo sbor. Usiloval o zviditelnění evangelického životu v tomto jinak katolickém prostředí. A věděl také o tom, že je třeba být aktivní misijně. Ač věkem již kmet, začal vyučovat náboženství ve škole - zvláště na pelhřimovském gymnáziu, kde oslovil a získal některé mladé studenty. Při tomto misijním úkolu mu velmi pomohla skupinka angolských studentů na zdejší průmyslovce - "Familia Christi". Tito mládenci našli cestu do našeho sboru a znamenali pro něj povzbuzení a oživení. Jeden z nich, Leonardo Teca, pak vystudoval evangelické bohosloví v Praze a působí jako farář naší církve (nyní na Kladně).
Bratr Soušek myslel i na zcela praktické záležitosti - abychom se scházeli v důstojném prostředí a sborové budovy nebyly pastouškami. A tak zorganizoval hned od začátku svého působení ve sboru zásadní opravu strměšského kostela - slavnostně byl pak otevřen v říjnu 1991. Zdeněk Soušek prožil se sborem i těžké časy, rány či pohromy. Patřila k nim určitě ztráta pelhřimovské modlitebny Na Příkopech. Sbor objekt sice řádně koupil (1973), leč od nepravého majitele. Podle restitučního zákona musel modlitebnu koncem roku 1990 předat původnímu majiteli bez nároku na náhradu.
Bylo opět Souškovou zásluhou, že v červnu 1991 věnovalo městské zastupitelstvo sboru jako odškodnění dům čp. 82 v Růžové ulici. Byla to sice ruina, ale díky tomu, že došlo ke spojení sil s Cestovní kanceláří ČEDOK, díky darům členů sboru a především přátel ze zahraničí (1. dar přišel z drážďanského sboru Tří králů), se podařilo přeměnit ruinu v hezký sborový dům, kde je i byt pro faráře. Slavnostně byl sborový dům otevřen na svatodušní neděli 30. května 1993 za účasti synodního seniora Pavla Smetany.
Je Souškovou zásluhou, že byla na podzim 1995 instalována na tento objekt pamětní deska jeho oblíbenému táborskému teologu Mikuláši Biskupci z Pelhřimova a sborový dům nese tedy jméno tohoto významného bohoslovce. A ještě musím zmínit toto: díky bratru Souškovi má náš sbor sepsané své dějiny: "Dějiny evangelického sboru ve Strměchách", 2003. Ze Souškova pera je i publikace "Osobnosti Pelhřimovska 14. - 16. století", 2005, přeložená i do němčiny.
Farář Zdeněk Soušek vysoce převyšoval a přesahoval jakékoliv hranice či průměr. Byl uznávanou a váženou osobností i ve městě. Právem mu byla udělena Cena města Pelhřimova (2006).
Bratr Soušek byl až do posledních chvil aktivní a čilý - myšlenkově zcela bezkonkurenční. Dá se říct, že zemřel na kazatelně - na Štěpána 26. prosince 2015 byl připraven v Pelhřimově kázat (naposledy zde kázal v neděli 6. prosince 2015 - na 2. adventní neděli). Jeho rozpracované kázání ještě teď leží na pracovním stole! Na 4. adventní neděli 20. prosince 2015 se náhle ocitl v nemocnici, kde se musel podrobit operaci. Týden nato - v neděli 27. prosince umírá. Dožil se požehnaných 90 let.
Nezbývá než zvolat a vzdát chválu - samému Bohu sláva, čest za tak bohatý a naplněný život. Nezbývá, než se přidat k tomu verši z Daniele, který stojí na parte a který si pan farář pro tuto příležitost sám vybral: "Požehnáno buď jméno Boží od věků až na věky. Jeho je moudrost i bohatýrská síla." (Daniel 2,20)
Řekl jsem mnoho dobrého a pochvalného na adresu bratra Souška. Asi by se mu to moc nelíbilo a hned na začátku by mne zarazil. Řekl jsem, co jsem řekl, abychom si připomněli, co za zmínku stojí. Nikoliv abych "řečí panskou lhal mrtvému slávu", ale aby vyniklo, jak úžasné věci i dnes Hospodin mezi námi činí. Prostřednictvím svědků - mužů i žen -, kteří se mu dají cele k dispozici a jsou mu věrní. Vím, že pravé potěšení není v pochvalných řečech, jakkoli pravdivých. Pravá naděje a potěšení je v tom, jaký je Hospodin, Bůh Starého a Nového zákona, Bůh Otec, Syn a Duch svatý. Pravé potěšení je v tom, co jsem přečetl na začátku z biblického svědectví - z 1 J 4,9-10. Ještě jednou to tedy slyšme! Jak se Bible vyrovnává s naší konečností, pomíjitelností a smrtelností? Neříká - to nic, ono to není tak zlé. Buď statečný a rozumný, smiř se s ní! Tak nikoliv! Smrt je podle Bible zlá, je nepřítelem. Ale není pánem, tím posledním, definitivním. Písmo otevírá pravou naději, která je v Boží lásce. V tom, že si nás Bůh zamiloval a poslal na svět svého jediného Syna, abychom skrze něho měli život.
"Buď tobě sláva, jenž jsi z mrtvých vstal, smrt již nemá práva, vítěz tys a král!"

Strměchy - toleranční kostel,
5. ledna 2016
Michael Hána
(red. zkráceno)

Pozvánky

"Jak dostupnost nerostných surovin ovlivňuje naše životy: ohlédnutí, současnost a odhad budoucího vývoje" je téma únorové besedy Ekologické sekce české křesťanské akademie, při níž promluví geoložka RNDr. Zdeňka Petáková. Upřímně zveme k setkání nad tímto aktuálním tématem, k němuž se sejdeme v úterý 9. února v 17.30 h v přízemí pražského kláštera Emauzy.

(JNe)

* * *

Pozvánka Klubu Samaří,
Soukenická 15, Praha 1, přední dům (www.klubsamari.cz)
* **10. 2. v 18.30 h - Dobročinný bazar**
Přijďte si vylepšit šatník nebo jen posedět u kávy či čaje a něčeho k zakousnutí a podpořit tím dobrou věc. (Také v pátek 15 - 21 h a v neděli 11 - 14 h.)
* **24.2. v 19.30 h - Dobrořečení jako životní styl**
Rozhovor s Bohem může člověka těšit. Přednáška letohradského faráře Václava Vacka.

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 481 Kč, jednotlivé číslo 13 Kč. Č.ú.: 228961190/0300
Redaktor: Bohumil Kejř
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne Grafotechna
Distribuci provádí:
* Pro jednotlivce: Česká pošta, s.p. bezplatná infolinka České pošty 800 300 302
adresa pro písemný styk:
Česká pošta oddělení periodického tisku Olšanská 9, 130 00 Praha 3
e-mail: postabo.prstc@cpost.cz
*Hromadné zásilky: A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

5/2016

10. února 2016 ✦ ročník 101 ✦ cena: 13 Kč

Příští číslo vyjde 17. února 2016

Z obsahu

* *Pravý půst*
* *Zůstaňte*

Poselství k neděli Invocavit



Velekněz?
Žd 4,14–16

O Ježíši mluvíme nejčastěji v obrazech, kterým nějak rozumíme. Třeba Syn Boží nebo Kristus, Mistr nebo Pán. To jsou ta klasická vyznání. Pisatel listu Židům se ale odvážil použít vlastní formulaci, vlastní popis Ježíše. Velekněz. Popis, který zaskočí, víme-li, jak špatně se právě kněží a velekněz k Pánu Ježíši zachovali. Proč vybral tenhle titul? Jak mu rozumět?

Minulost izraelské chrámové praxe nám pomůže tento titul dešifrovat. Jednou ročně se totiž konal významný svátek. Velekněz měl možnost a povinnost vstoupit za oponu, která dělila chrámovou svatyni od místa nejsvětějšího. Místa, kde byla uložena schrána úmluvy a kde byly uloženy desky Božího zákona. Bylo to místo, kde velekněz směl vyslovit jméno Hospodinovo. Taky vyznával hřích celého lidu. Den smíření. Očekávaný a nejdůležitější den v roce! Za oponu, do té megasvatyně nikdo jiný a taky nikdy jindy nesměl.

Tenhle bezprostřední a přímý přístup do megasvatyně je jedním z důvodů, proč ten příměr, Ježíš jako velekněz, hezky sedí. On vstoupil až před Boží tvář. To je naším vyznáním.

Detail, ve kterém ten příměr nesedí, je opakování. Velekněz přinášel oběti za hříchy pravidelně. Byly to ale oběti nedokonalé. Pán Ježíš ovšem obětoval jenom jedenkrát za život. Z lásky. Sám sebe. Svůj život. Dokonalou smírčí oběť. Obětoval se za naše hříchy jako Syn Boží. To je naše vyznání.

Ježíš, náš velekněz nám není cizí. Bůh se stal člověkem, aby zakusil na vlastní kůži naše slabosti. Ano, i naše pokušení. Byl nám bratrsky podobný ve všem. Kromě hříchu. On na rozdíl od nás odolal. Ví, co znamená žít náš život. To je naše vyznání.

Začíná postní doba. Buďme smělí ve svém vyznání a držme se jej. Směle se k našemu veleknězi přiznávejme. On se k nám již přiznal. V něm k nám přichází milosrdenství. Milost a pomoc. V pravý čas. To je naše vyznání.

Martin Sabo,
vikář ČCE,
Praha - Strašnice



Ano, ano, ano...

Dva roky jsem v sobě tlumil pocit, že ano, ano, ano…, které jsem tehdy slyšel v Červeném kostele v Brně při církevní slavnosti z několika úst, nevyjadřují dost dobře slib několika bratří a sester, že budou věřit, doufat, milovat. Místo těchto a podobných sloves jsem uslyšel jen ano, ano, ano. Potom jsem o tom intenzivně nepřemýšlel, neboť jsem se dověděl, že Agenda, církevní knížka o tom, jak se konkrétně dělají ordinace presbyterů, právě jim předepisuje odpovídat na otázky směřující k výkonu jejich služby v Českobratrské církvi evangelické, kratičkým přitakáním ano, ano, ano a nic než ano.

Agenda mě uklidnila, ale pouze v tom směru, že jsem si řekl, že liturgický odbor musí mít nějaký důvod, že dal přednost krátkému a nehlasnému ano, ano před případným slovesem. Připadalo mi to i tak dost podivné, protože jsem nedokázal v sobě potlačit ten trapný pocit, když jsem místo jasné a hlasité odpovědi slyšel jen slabé štěknutí ano postupně z několika úst. Nicméně jsem brzy toto téma opustil a věnoval se jiným věcem, zasut však zůstal vězet v mém povědomí ten podivně znějící souhlas ano, ale ne vyznání.

Ten se probudil k životu a zase se pokusil, aby byl slyšet 15. března tohoto roku v Brně v Blahoslavově domě při ordinaci 9 presbyterů brněnského seniorátu a já jsem nerad slyšel 9 krát ano. Vím ovšem, že nemohu předpokládat, že množství přítomných bratří a sester sdílelo můj pocit. U nikoho z přítomných jsem to nezjišťoval. Ani pro sebe si nenárokuji mít pravdu nebo i jen pocit proti celému shromáždění. Daleko ochotněji nežli mistr Jan Hus se dám přesvědčit, že mám bludné pocity a pak bych se rychle zařadil, ale zase ne proto, že bych v každém případě bez diskuse od nich ustoupil.

Připomínka mistra Jana Husa by byla případnější, kdyby i v mém případě šlo o pravdu. Ale ono šlo jen o pocit, že by se nějaká maličkost mohla udělat lépe a pak by snad i další měli z ní lepší pocit: Slyšeli by už místo nehlučného ano, ano hlasité vyznání slovesem, které by oslovilo víc než ano, ano, a slavnost ordinace by byla pěknější a sdílnější.

„Já chci rád přijmout, kdykoli mne babka může dobrému naučit“ – tak kázal o Velikonocích mistr Jan Hus. Uvádím to proto, abych odvrátil námitku, že církev má jiné starosti, teologické i věcné. Připomínat jí něčí pocity ji jen zbytečně zdržuje od práce. Jsem si toho vědom, ale to mne neosvobozuje od toho, abych se zeptal, zda v naplněném Blahoslavově domě by nemělo zaznít hlasité vyznání slovy věřím, doufám, slibuji, miluji jako vyznání místo nehlučného ano, ano, ano. S církví nesouhlasíme, ale společně s ní vyznáváme. Nejsme jí dlužni souhlas, ale přiznání a vyznání.

Josef Veselý

Aktuálně: Netradiční půst?

Čtyřicet dní bez auta? V době předvelikonočního půstu si lidé mohou zkusit poznat hranice svých možností a postit se i netradičním způsobem. Nabádají k tomu organizátoři akce Autopůst.

Postní období začíná letos 10. února Popeleční středou a končí na Bílou sobotu 26. března. „Autopůst je jiná forma půstu, je impulsem k zamyšlení nad naším přístupem k životnímu prostředí; můžeme tak spoluvytvářet budoucnost, která si více váží života na Zemi,“ popsal smysl iniciativy její organizátor Marek Drápal. Dodal, že ideálním cílem je, aby akce měla přesah i do pozdější doby. „Bylo by hezké, kdyby si lidé uvědomili, že třeba autem tolik jezdit nepotřebují a začali využívat jiné, šetrnější alternativy,“ vysvětlil

V Bibli je v příběhu stvoření světa člověk pověřen správcovstvím Země. Je na nás, abychom posoudili, jak se nám daří s tímto darem nakládat. Znečištěné ovzduší způsobené dopravou má negativní dopady na zdraví. Podle výzkumů způsobuje každý rok předčasnou smrt asi 370 000 Evropanů. To je sedmkrát víc než lidí, kteří umírají při dopravních nehodách. Také hluk z automobilové dopravy má negativní vliv na psychiku a je častou příčinou nespavosti či zhoršení pozornosti.

Autopůst se v České republice koná pravidelně od roku 2011. Inspirací se mu stala podobná akce v Rakousku a Německu. Akci organizuje Poradní odbor pro otázky životního prostředí při synodní radě Českobratrské církve evangelické a zaštiťuje ji Česká křesťanská environmentální síť.

Kontakt: Marek Drápal: marek@drapal.org, www.autopust.cz

Světový den modliteb letos představí Kubu

“Když přijímáte děti, přijímáte mne” je téma letošního setkání Světového dne modliteb, které se tradičně koná první pátek v měsíci březnu (letos to bude 4. března) ve více než 180 zemích celého světa. Protože se ukazuje, že o této pravděpodobně celosvětově nejstarší ekumenické iniciativě u nás není mnoho známo, uveďme aspoň stručně její historii.

*** 1887 - Sestry z Presbyteriánské církve v USA byly znepokojeny vážnou situací přistěhovalců a nepříznivými důsledky otroctví ve své zemi. Vyzvaly další sestry k modlitbám. Brzy se k nim připojily ženy z dalších denominací, a tak vznikl den modliteb za domácí misii.**

*** 1890 - Sestry baptistky v USA vyhlásily den modliteb za zahraniční misii. Oba tyto dny modliteb byly později spojeny v den modliteb zaměřený na národ i na celý svět.**

*** 1920 - Byl ustanoven výbor, z něhož vyšla výzva k ženám všech církví, aby se každoročně sešly ke společným modlitbám v první postní pátek. Výtěžek sbírky konané při modlitebních shromážděních byl věnován na misijní účely v USA i v zámoří.**

*** 1927 - Na mezinárodní konferenci v Jeruzalémě bylo hnutí pojmenováno Světovým dnem modliteb. Jako společný modlitební den byl určen první pátek v měsíci březnu. Tuto zprávu přinesly do tehdejšího Československa sestry metodistky.**

*** 1941 - Koordinace SDM, na kterém se již podílelo mnoho křesťanských žen v různých částech světa, byla svěřena novému mezidenominačnímu hnutí v USA s názvem „Jednota křesťanských žen“.**

*** 1969 - Světová unie organizací katolických žen se rozhodla vzdát se vlastního Dne modliteb a připojit se k SDM.**

*** 1982 - Byl přijat symbol SDM navržený irskými sestrami, které na tento rok vypracovaly program. Ve znaku jsou znázorněny čtyři klečící ženy - symbolicky do každé světové strany – kolem celé zeměkoule. Uprostřed je kříž, který je všechny spojuje.**

*** 1983 - Po vzniku ekumenické pracovní skupiny žen při Ekumenické radě církví v Československu se rozšířila ekumenická příprava a účast na shromážděních SDM. Příslušná skupina zajišťovala konání modlitebního shromáždění v českých zemích a na Slovensku.**

Dokončení na str. 2

Z církví doma i ve světě

50 let ordinace žen v Sasku

Loni si evangelická církev v Sasku připomněla 50. výročí ordinace žen. Pozoruhodné v roce 1965 bylo, že tuto ordinaci po několik let rušil sňatek, později bylo toto omezení zrušeno. (U nás je ordinace žen už od roku 1953 a rekord měly zřejmě anglikánky v Hongkongu, kde byla první žena ordinována už 1944.)

„Když je kolegialita, uznání a tolerance mezi muži a ženami, pociťuji málo rozdílů mezi farářkami a faráři... Někdy vidím, že farář je vážen jaksi samozřejmě, kdežto farářka musí teprve ukázat, že umí dělat práci stejně dobře... Práce mezi samými kolegyněmi přináší jiné těžkosti, takže ráda pracuji tam, kde jsou spolu muži i ženy.“ (Andrea Biskiupski, nemocniční farářka v Lipsku)

Der Sonntag 3. 1. 2016, upraveno a přeloženo (B. Vik)

Česká televize připravila nový cyklus zaměřený na náboženské rozdíly

Soužití tří nábožensky smíšených manželských párů mapuje nový cyklus České televize Dokud nás víra nerozdělí. Šestidílný časosběrný seriál začala vysílat na stanici ČT2 7. února. Dokumentaristé sledovali tři manželské páry celý rok. Podle Patricka Diviše z brněnského studia České televize se ve výsledku potvrdilo, že pokud jsou lidé ochotni dělat kompromisy a akceptovat jeden druhého, jejich soužití je možné, i když mají každý jiné vyznání. První rodinu před kamerou tvoří dvojice římské katoličky a evangelíka, kterou reakce rodin na jejich společný vztah v jeho začátku málem definitivně rozdělila. Druhou rodinu tvoří náboženská skeptička, jejíž partner konvertoval k judaismu. Podle Diviše je právě vztah této dvojice nejdramatičtější. Poslední pár tvoří lidé, kteří se dlouho duchovně hledali. Ona nakonec zvolila římskokatolickou víru, on zenový buddhismus.

Na pořadu se jako režiséři podílejí Petr Kotrla, Michaela Rozbrojová, Bedřich Jetelina a Josef Fišer. Tvůrci dali dvojicím i malé kamery, aby mohly samy natáčet materiál a štáb je nerušil. Snažili se zachytit projevy zbožnosti jednotlivců i to, jak zvládají sladit rozdílné pohledy na svět.

Nový cyklus je rozdělený na šest dílů. "Snažili jsme se jít chronologicky. V každém dílu se ale zaměřujeme na určité téma, například jak se poznali, co je k sobě přivedlo, co na to říkali rodiče," dodal Diviš.

podle ČTK

Obama poprvé jako prezident navštívil americkou mešitu

Americký prezident Barack Obama navštívil 3. února baltimorskou mešitu a sešel se s členy americké muslimské komunity. Bylo to pro něho poprvé v prezidentské funkci, uvedla agentura AP. Podle amerického Bílého domu chtěl návštěvou vyjádřit veřejně podporu muslimům v době, kdy jsou náznaky toho, že se veřejné mínění v USA proti nim obrací z obav z teroristických činů páchaných extremistickými skupinami. Obama se do značné míry doposud od muslimů spíše distancoval, aby neposiloval spiklenecké teorie o tom, že je skrytým muslimem narozeným v Keni jako jeho otec. Obama se ale ve skutečnosti narodil na Havaji a je křesťanem. Přesto mnoho lidí v USA stále věří, že to není pravda.

podle www.christnet.cz

Tříkrálová sbírka opět rekordní – necelých 96 milionů Kč

Již tradiční Tříkrálová sbírka vynesla letos necelých 96 milionů korun. Uvedla to na svém webu Charita Česká republika. Obavy, že ji poškodí negativní kampaň českých nacionalistů kolem A. B. Bartoše, se nepotvrdily. V loňském roce se vybralo 89 373 094 Kč.

Nejvíce, a to téměř 24,8 milionu korun, letos vybrala opět Arcidiecéze olomoucká. Částka je i tady nejvyšší za uplynulých 16 let trvání této největší charitní sbírky v zemi. Přes 22 milionů vybrala Diecéze brněnská, kde ještě nejsou sečteny všechny příspěvky. Poslední pokladničky otevírají i v Diecézi královéhradecké, v ostatních mají už sečteno.

Podle představitelů Charity se na výnosu projevilo i to, že letos se koledování účastnilo víc dobrovolníků než loni. Pokladniček bylo letos zhruba 21 000, což je o tisíc víc než minulý rok. Koledníci zpívali na ulicích, u prahů domácností, ve firmách či na úřadech.

podle www.christnet.cz

Pozvánka na jarní seminář historické společnosti VERITAS

V přednášce s názvem „Husova kauza“ bude krok za krokem probíráno posledních pět let Husova života s důrazem na právní aspekty jeho případu. Přednese ji zakladatel a hlavní autor webu „husitství.cz“ Jiří Motyčka, který se husitstvím a českou reformací profesionálně zabývá přes 30 let. Protože jsme v jubilejním roce 2016, bude pozornost věnována i případu Jeronýma Pražského. Seminář se bude konat v sobotu 19. března 2016 v 10 h v Pardubicích, a to v sálku na faře ČCE ve Sladkovského ul. č. 638. Vstup je volný, zájemci jsou vítáni.

(red)

Vzpomínka

Začátkem roku vzpomínáme nedožitých 100. narozenin Libušky Růžičkové z Loun. Narodila se v evangelické věřící rodině. Její otec byl členem prvního staršovstva. Od mládí se účastnila sborového života. Na slavnosti při otevření chrámu v r. 1932 přednesla báseň, kterou ke dni otevření chrámu složil místní farář Vlastimil Svatopluk Juren. Libuška pracovala na všech úsecích sborového života: mládeže, pěveckého sboru, křesťanské služby, Kostnické jednoty. Zajímala se i o práci v církvi, takže byla i pravidelnou posluchačkou synodu a Evangelického díla. Sbor jí byl druhým domovem. Děkuji všem za tichou vzpomínku.

Libuše Šplíchalová, Louny

Budete mi svědky...

Uprchlická krize, příliv imigrantů do Evropy, to je dnes velmi časté téma rozhovorů, úvah a i kázání. Setkáváme se s širokým spektrem názorů, tvořených velice často na základě neúplné či zkreslené informace. Kdo jsou ti, kdo přicházejí hromadně do Evropy? Pronásledovaní, lidé ve veliké nouzi? Proč však nezůstanou v první bezpečné zemi a směřují až do Německa či Skandinávie? Či jde o bojovníky z Islámského státu? Proč však nevolí bezpečnější způsob přepravy? Složení přišedších do Evropy je určitě rozmanité a víme o něm jen málo. Jsou mezi nimi lidé v nouzi, jsou mezi nimi jistě mnozí, kteří chtějí využít, či spíše zneužít sociální systém některých evropských států, a je třeba počítat s tím, že takto přicházejí do Evropy i skuteční či potenciální přívrženci Islámského státu. Spousta lidí má strach, který po silvestrovských událostech v Kolíně nad Rýnem a dalších západoevropských a severoevropských městech rozhodně není neoprávněný. Jak mají na tuto situaci reagovat politici, církve, křesťané, jak jí máme rozumět a počínat si my jako jednotlivci? Politici by si rozhodně měli počínat racionálně, ve vědomí toho, že nerozhodují sami za sebe, nýbrž jsou odpovědni svým voličům.

Některá křesťanská kázání pro aktuální situaci vyzývají až nekriticky k angažovanosti ve prospěch uprchlíků, spojené s respektem k jejich náboženskému, tedy téměř vždy islámskému vyznání, přičemž se dost násilným a nepřirozeným způsobem odvolávají na různá starozákonní i novozákonní místa. K evangelizaci uprchlíků nevyzývají, ba spíš od ní zrazují. Přitom základní novozákonní motto pro kontakt křesťana s nevěřícím je získávat ho pro Krista. Nejde jen o verše, citované v závěru tohoto zamyšlení. Evangelizace rozhodně není aktem násilí na druhém člověku a respektuje jeho lidskou důstojnost. Je tou nejdůležitější službou, kterou křesťan může poskytnout tomu, kdo Krista nepoznal. V Písmu nejde o diskuse o tom, zda má pravdu Kristův následovník či jinověrec. Pravdou je totiž sám Kristus. Při hledání dohody mezi křesťany z Židů a křesťany z pohanů (Sk 15) šlo o něco docela jiného, totiž o hledání správného způsobu následování Krista; když se na ně díváme z dnešního hlediska, vnímáme je jako krok směřující k pochopení, jak úžasná je svoboda, již Kristus přináší. On však je jejím základem a středem.

Oprávněné je tvrzení, že dnešní Evropa je "vykořeněná". EU se ani formálně ke křesťanství nepřihlásila. Nepřispíváme k tomu my, křesťané, vágností a mdlobou víry? Nemizí Kristus se svými výzvami a nároky z našich myslí a srdcí? Očekáváme naplnění Duchem svatým?

Ježíšova slova jsou určena i církvi 21. století. Připomeňme si ta ze závěru jeho pozemského působení: "Je mi dána veškerá moc na nebi i na zemi. Jděte ke všem národům a získávejte mi učedníky, křtěte ve jméno Otce i Syna i Ducha svatého a učte je, aby zachovávali všecko, co jsem vám přikázal. A hle, já jsem s vámi po všecky dny až do skonání tohoto věku" (Mt 28,18-20). "Dostanete sílu Ducha svatého, který na vás sestoupí, a budete mi svědky v Jeruzalémě a v celém Judsku, Samařsku a až na sám konec země" (Sk 1,8). Kéž nás tato slova provázejí i při reflektování problémů současného světa.

Jiří Nečas

Světový den modliteb letos představí Kubu

Dokončení ze str. 1

*** 1986 - Na mezinárodní konferenci v USA bylo rozhodnuto, že program bohoslužby na rok 1990 připraví československé ženy.**

*** 1990 - Program z Československa měl téma “Lepší zítřek – spravedlnost pro všechny”.**

*** 1994 - Byl ustaven český výbor SDM.**

*** 2001 - V Praze se konala evropská konference SDM.**

V současné době se shromáždění SDM konají na více než sto místech v České republice. Podílejí se na nich prakticky všechny křesťanské církve, které u nás působí.

Předsedkyní českého výboru SDM je Mgr. Alena Naimanová, která je v současné době farářkou Církve československé husitské v Rychnově nad Kněžnou, výkladové poznámky zpracovává ThDr. Jana Opočenská z Českobratrské církve evangelické, na práci výboru se podílejí sestry z Bratrské jednoty baptistů, z Římskokatolické církve a další.

Letošní liturgii zpracovaly ženy z Kuby. A protože posláním Světového dne modliteb je: poznávat - modlit se – konat (pomáhat), nejprve si připomeňme několik údajů o vzdálené Kubě.

Kuba je největší ostrovní stát v Karibiku v souostroví Velké Antily. Stát Kuba tvoří hlavní ostrov, jehož tvar připomíná aligátora, a patří k němu další přibližně čtyři tisíce malých ostrovů a ostrůvků. Ne všechny mají zdroj pitné vody. Ve státě žije asi 11 milionů obyvatel. Hlavním městem je Havana s přibližně 2 miliony obyvatel.

Prapůvodní obyvatelé přicházeli z ostatních ostrovů i z pevniny. Živili se hlavně lovem. Postupně se zdrojem obživy stalo obdělávání půdy. V původním jazyce slovo „kuba“ znamená „obdělávaná půda“. Typickými plodinami byla kukuřice, tabák a maniok. V roce 1492 Kubu objevil Kryštof Kolumbus. Do té doby ji obývaly indiánské kmeny Sibonejů, Tainů, Karibů a dalších. Podle názoru některých historiků žilo na ostrově až 200000 původních obyvatel. Ti během španělské kolonizace z velké části vymřeli nebo se smísili se španělskými dobyvateli.

Španělská kolonizace začala v roce 1511 a Kuba zůstala kolonií téměř 400 let. 10. října 1868 byla sice vyhlášena nezávislost na Španělsku, to však rozpoutalo vleklý spor, ke kterému se přidala americko-španělská válka, takže nezávislost Kuby mohla být definitivně vyhlášena až 20. května 1902. Otroctví bylo zrušeno už roku 1886.

V hospodářské oblasti se během 17. století stával nejdůležitějším výrobkem tabák. Roku 1748 získala Havana monopol na vývoz cukru a tabáku z celého ostrova.

Období Kubánské republiky je spjato zejména se jmény dvou osob: Fulgencio Batista a Fidel Castro. Ten první kontroloval vládu na Kubě v letech 1933-1944 a poté opět 1952-1959. Následovala revoluce a začátek éry Fidela Castra. Tisíce lidí Kubu opustily, tisíce byly uvězněny, mnoho lidí bylo popraveno.

Nastala doba hospodářských problémů. Počátkem 60. let minulého století Kuba začala znárodňovat americké firmy a reakcí Spojených států bylo vyhlášení embarga na vývoz amerických výrobků na Kubu. Dlouhá desetiletí trvání tohoto embarga jsou také jednou z příčin neutěšené ekonomické situace.

Ekonomická krize se prohloubila ještě více po rozpadu Sovětského svazu a ukončení sponzorování země v rámci RVHP (Rady vzájemné hospodářské pomoci).

Fidel Castro ze zdravotních důvodů abdikoval a veškeré státní i stranické funkce převzal jeho bratr Raúl. Podle kubánské ústavy je stále veškerá moc koncentrována v rukou komunistické strany, další politické strany jsou v zemi zakázány, činnost opozice je zcela ilegální. Změny však nelze zastavit, a tak i ve vztazích Kuby a Spojených států dochází k pozvolnému oteplování, o čemž svědčí i krátké setkání amerického prezidenta Baracka Obamy s Raúlem Castrem na celoamerickém summitu v Panamě.

Kuba je vlivem španělské kolonizaci tradičně římskokatolickou zemí. Velký vliv má také afrokubánská santérie. Jde o mírumilovné náboženství původně praktikované africkými otroky přivezenými do Ameriky španělskými konkvistadory.

Po revoluci v roce 1959 Kuba silně omezila náboženský život, přestože oficiálně nadále uznávala svobodu náboženství. Výsledkem této "svobody" byl v letech 1959-61 odchod 80 % římskokatolických a protestantských kněží do USA.

V roce 1962 se Kuba oficiálně stala ateistickým státem a od roku 1969 byly v zemi zakázány Vánoce. Ty byly obnoveny až v roce 1998 po návštěvě papeže Jana Pavla II.

K Římskokatolické církvi se hlásí přibližně 60 %, k santérii až 80 % obyvatelstva (obě denominace se částečně překrývají). Různé protestantské církve zahrnují přibližně 6 % obyvatel. Na ostrově je i funkční židovská obec a v čínském městě v Havaně dominují buddhisté. Pozůstatkem doby, kdy zde žily desetitisíce Rusů, je zastoupení ruské pravoslavné církve.

Problémem Kuby je stále se zhoršující situace ve zdravotnictví. V rámci pomoci ostatním zemím Latinské Ameriky odešla ze země řada lékařů, na trhu je nedostatek léků. Letošní sbírka by měla posílit finanční prostředky našich spolusester z Německa, které mají na Kubě několik projektů pomoci. Jde zejména o projekty na pomoc ženám a dětem. I tam, kde se shromáždění konat nebude, lze přispět na účet SDM č.1925994339/0800 jakoukoli i malou částkou.

S využitím materiálů SDM
Helena Bastlová

Bláznovství víry podle Jakuba

Jiří Mrázek: Výklad Jakubovy epištoly 5

První kapitola

Pokračování z minulého čísla

Prostě analogická myšlenka (možná analogická zkušenost) u dvou různých myslitelů. Pikantní na tom je, že ty dva myslitele jsme zvyklí dávat do protikladu. To, co u Jakuba už někteří jaksi předem čtou prizmatem protipavlovské polemiky a skutkaření, u Pavla klidně můžeme najít hned vedle spasení pouhou milostí, jaksi jedním dechem, a nikoho to nepřekvapí. Ale zpátky k Jakubovi:

Jk 1,13 *Nikdo, kdo je pokoušen, ať neříká, že je pokoušen od Boha. Bůh totiž je nepokušitelný ke zlému a sám nikoho nepokouší.* Dosud se nás Jakub snažil naučit, jak vidět a zpracovat všemožné problémy *pozitivně*, jako zkoušku, která nás něčemu naučí, a ještě říkal, že když se to nepodaří dotáhnout ke kýženému poznání, máme se obrátit na Boha o moudrost. Teď by logicky mohlo následovat, že si nás těmi pokušeními vlastně vede a zpracovává sám Bůh. A jestliže Jakub domýšlí i to, že vlastně *všechno* máme od Boha, bylo by logické říct, že jsou od něj i problémy. Ale to Jakub rezolutně odmítne: Bůh nikoho nepokouší, a dokonce ani sám není „pokušitelný" – není ani v pokušení někoho pokoušet (skoro jako bychom v tom zaslechli polemiku s knihou Job, kde to na začátku vypadá právě tak, jako by satan pokoušel Boha, aby pokoušel Joba). Zajímavé je, že si na tomto místě Jakub nepomůže právě nějakým tím ďáblem nebo Pokušitelem; když Bůh nikoho nepokouší, mohl by říci, že to dělá právě Pokušitel. Jakub však o nikom takovém nemluví, spíše to vypadá, jako by mu byla blízká myšlenka, že zlo je jen nedostatek dobra. Takto doslova to sice neřekne, zato však v následujícím verši vysvětlí, že za pokušení (zkoušky, problémy) si většinou můžeme sami.

Jk 1,14 *Každý je testován od svých vlastních přání, která ho buď od něčeho odpuzují nebo k něčemu přitahují.* Když tedy Jakub z „pedagogických" důvodů odmítne, že by problémy a zlo přicházely od Boha, a neuchýlí se ani k odpovědi, že za všechno mohou nějaké zlé síly, zbývá mu pořád ještě odpovědět: *odkud tedy*? Odpoví veskrze a překvapivě *humánně* – v tom smyslu, že za zlo si může homo, tedy člověk sám. Přesně řečeno naše EPITHYMIA. Což je zase překladový problém, protože slovo EPITHYMIA můžeme přeložit jako *žádostivost* (jak to tady dělá ČEP), nebo dokonce *choutky* (jak tohle slovo překládá na jiném místě) – a vyjde nám z toho takový trochu starosvětský moralismus, jako že za všechno zlo mohou nějaké žádostivé choutky. Ale toto řecké slovo nemusí mít jenom negativní zabarvení. Také to může být jakékoliv, i pozitivní *přání* anebo *touha*. Podle Lukáše Ježíš říká *velmi jsem toužil s vámi jíst tohoto beránka* a používá právě toto slovo. Apoštol Pavel v různých dopisech zmiňuje, že touží nebo toužil k adresátům přijít osobně, ale nějak to zrovna nevyšlo… EPITHYMIA je prostě *přání, emoce*. Jakubova odpověď trochu připomíná stoiky, jmenovitě Epiktéta, který učí, že věci, které mne potkávají, samy o sobě nejsou zlé nebo dobré; záleží na tom, co o nich budu soudit. Mám vnitřní svobodu o nich smýšlet tak, aby mne nevyvedly z rovnováhy… Rozdíl je v tom, že Jakubovi na tomto místě nejde o vnitřní rovnováhu, nýbrž o pojmenování, kde začíná hřích. Protože teprve *hřích* je skutečné zlo, které působí destrukci. A *hřích* mi nikdy nikdo neudělá *zvenčí*. Zvenčí mohou přijít obtížné věci, které se třeba i těžko přežívají, ale to ještě není samo o sobě zlo, to je, řekněme, na úrovni jakési *výzvy*, se kterou se musím vyrovnat. Rozhodující se odehraje *uvnitř*. Protože teď nastupuje EPITHYMIA, přání, které Jakub charakterizuje velmi lapidárně jako touhu od něčeho utéci nebo touhu do něčeho vletět (*přání, která buď od něčeho odpuzují nebo k něčemu přitahují*). Jestliže před chvílí mluvil Jakub o osvědčení víry, mohla by zde EPITHYMIA i docela specificky znamenat touhu opustit to, čemu jsem věřil, utéci od toho, co by mě ve skutečnosti mohlo podržet, přeskládat si své životní hodnoty nějak jinak. Jakubovi nejde o laciné moralizování, neřekne, že už taková touha je hřích. Ale tady (v nás) se odehrává to pokušení, které jediné je pro nás směrodatné. Rozhodující bude, jak si to vyříkáme uvnitř, sami se sebou. V tom Jakub skutečně, podobně jako Epiktét, vyznává *také* jakousi vnitřní svobodu (i když to slovo nepoužije); a dokonce bych řekl s trochou nadsázky, že vyznává vnitřní *akademickou svobodu*, protože i EPITHYMIA, i ta touha *má právo* diskutovat a říct svůj názor – a ještě to není hřích. Opět si neodpustím jedno srovnání s apoštolem Pavlem. Pavel v listě do Říma mluví o poznávání svých lidských mezí: *Chtít dobro, to dokážu, ale vykonat už ne. Vždyť nečiním dobro, které chci, nýbrž zlo, které nechci* (Ř 7,18-19). Nechci rozhodovat, kdo z nich je hlubší nebo mělčí myslitel, ale Jakub zde vlastně řekne: Tentýž já někdy ani nechci to dobré; někdy i přímo toužím po tom, co je zlé. Ale to je pořád ještě jen něco, co mne zkouší (čím sám sebe pokouším), to ještě není hřích.

Jk 1,15 *Pokud ta touha počne, porodí hřích; a hřích, když dozraje, porodí smrt.* Teprve když to přání *uskutečním*, když se pohnu tím směrem, končí akademická diskuse a začíná kauzalita hříchu. Přání musí *počít*, musí *otěhotnět*, dostat šanci či zelenou nebo jak jinak to říct – a potom nakonec porodí hřích; a hřích, až dozraje jeho čas, až zase on „donosí", pak porodí smrt. Máme úsloví, že přání je *otcem* myšlenky. Tady je vlastně přání potenciální matkou hříchu, ale otěhotnět samo od sebe nedokáže. Na začátku člověk *má* rozhodující slovo – a když je řekne špatně, dál už to běží svým spádem a člověk už do toho nemá co mluvit. Když dopustím, aby (to špatné) přání „otěhotnělo", dál už si donosí samo a dřív nebo později se narodí hřích, to znamená něco, co se stát nemělo, a to zase dřív nebo později dozraje a porodí smrt.

Pokračování příště

Sedmé přikázání

Při bližším pohledu na tento paragraf Desatera zjistíme, že by měl spíše znít "nezcizoložíš" (je zde totiž užito hebrejského, případně řeckého výrazu v tomto smyslu). To znamenalo v oněch mojžíšovských a pomojžíšovských dobách zákaz rušivého vstupu do cizího manželství, jako by pohlavní styk s cizí manželkou či s cizím manželem měl vlastně dopad majetkový - porušení jedné ze společenských smluv (manželka patří manželovi a naopak). Problém smilstva, povýtce prostituce nebo sexuálních orgií nejrůznějšího druhu, tu řešen nebyl. Proroci však později mnohem více zdůrazňovali nebezpečí smilstva. Zejména jim šlo o chrámovou prostituci, kdy obcování s pohanskou kněžkou bylo rovno modloslužbě, odpadnutí od Hospodina.

Kralický překlad Písma cituje sedmé přikázání jako "nesesmilníš", kterýžto termín pro něj zahrnuje nerozdílně i cizoložství. Ekumenický překlad se tohoto výrazu přidržuje. Ježíš, jak se zdá, v tom rozdíl vidí - viz Mt 15,19: "Ze srdce zajisté vycházejí zlá myšlení, vraždy, cizoložstva, smilstva, krádeže, křivá svědectví, rouhání." Původní právní stránka věci u něho nehraje roli. Jde mu o vnitřní čistotu člověka, neboť "se přiblížilo království nebeské". Týž důvod vede apoštola Pavla ke zdůrazňování pohlavní zdrženlivosti, vždyť "Pán je blízko".

Katolicismus i protestantismus učinil sedmé, katolík myslí šesté, přikázání středobodem, jakýmsi výlupkem hříšnosti, takže když se řeklo hřích, automaticky většině lidí vytanul na mysli poklesek z oblasti sexuality. To vedlo k ohromnému pokrytectví, neboť sexualita, de facto pud na úrovni hladu a žízně, vytváří na muže i ženu těžko unesitelný tlak. Přitom Ježíš projevoval milosrdenství k cizoložné ženě a nevěstkám a hříšníkům, zatím co byl nekompromisní v kritice farizejského pokrytectví (viz Mt 23).

Moderní doba pohlíží na sexualitu shovívavějším zrakem, než to činili středověcí karatelé mravů či puritánští pastoři, kteří dělali z lidí nešťastné, ba zoufalé bytosti. Pokud má dnes církev vůbec odvahu se k tomuto tématu vyjádřit, měla by se zbavit oněch tradičních, dávno překonaných názorů, jako by orgasmus byl od ďábla. Cizoložství a smilstvo jsou hříchem nikoli proto, že jsou spojeny s pohlavní rozkoší. Jsou hříchem natolik, nakolik mají dopad na bližního. Uvažme ty strašné pocity klamané manželky či manžela, znásilněné dívky, opuštěných dětí kvůli nezvládnuté touze po milenci či milence, zaměstnankyně, jejíž lidská důstojnost je ponižována chlípným nadřízeným atd. - dosaďte si jakýkoli příklad, je jich nespočet. Masaryk, v plném souladu s Ježíšem, požadoval humanitu. A není humanity bez moderního pohledu na sexualitu, není humanity tam, kde v důsledku nemilosrdného, dogmatického přístupu k sexualitě trpí bližní. Sedmé přikázání není přikázáním exemplárním, není metlou na "hříšníky". Je to směrovka na cestě k životu pod zorným úhlem věčnosti.

Jaroslav Kraus, Mariánské Lázně

Blažené vaše oči, že vidí, i vaše uši, že slyší. *Mt 13, 16*

Když selžeš tak, že nevidíš osobnost, ale pouze její neschopnost, kdo je slepý?
Když tvé srdce a mysl nedosáhne k tvému bližnímu, kdo je postižený?
Jestliže neslyšíš zoufalé volání svého bratra po spravedlnosti, kdo je hluchý?

Tony Wong, Jamajka

Reakce čtenářů

Náměstí Jana Žižky v Hradci Králové – mýtus a realita

Hradec Králové má kompaktní staré město, jehož půdorys odpovídá bývalé tereziánské pevnosti. Kromě několika menších plácků jsou v tomto prostoru dvě náměstí, která se už od nejstarších dob jmenují Velké náměstí a Malé náměstí.

Z velkého (!) množství pramenů, kterými se to dá doložit, lze uvést např.:

a) Wirth, Tichý, Hradec Králové (průvodce), Melichar 1913, přílohy (plán starého města z doby před 1.světovou válkou)

b) Fotoalbum města Hradce Králové 1866 – 1918, Garamon 2000, str. 14 (fotografie Velkého náměstí ze 70. let 19.století)

c) Fotoalbum města Hradce Králové 1918 – 1945, Garamon 2002, str. 92 (fotografie Velkého náměstí z doby 1.republiky)

Výjimkou v pojmenování obou těchto náměstí bylo pouze období po Únoru 1945, kdy se komunisté ze známých důvodů přihlásili k (revoluční) husitské tradici: Velké náměstí bylo přejmenováno na Žižkovo náměstí (nikoli Náměstí Jana Žižky) a Malé náměstí na Husovo náměstí (Hus byl v komunistickém pohledu postavou zjevně menšího významu). „Dlouhá desetiletí", kdy Velké náměstí „hrdě" neslo Žižkovo jméno, tedy odpovídají době komunistického režimu, občané si na tato jména zvykli (jak jinak!), že by se ale jednalo o nějakou chloubu Hradečáků, o tom se dá oprávněně pochybovat. V roce 1990 došlo v Hradci Králové k přejmenování celé řady ulic a náměstí, a v jeho rámci se oběma náměstím na starém městě vrátila jejich původní jména: Velké a Malé. Což hradecká veřejnost, a patrioti města zejména přijali s pocitem historické satisfakce. Se vztahem k Husovi a Žižkovi (ani s nějakými zmatky při přejmenování ulic) to nemělo co dělat. Určitě nešlo o projev nějaké dobové „protireformace", nýbrž prostě a jednoduše o logický návrat k přerušené tradici. Z tohoto úhlu pohledu jméno Velké (a podobně i Malé) není nějakým „bezvýznamným" jménem, nýbrž jménem historickým a náležitým.

Žižkovo jméno nesou v Hradci Králové od roku 1971 sady pod starým městem, ve kterých byla tehdy (1971) odhalena velká Žižkova socha – v roce 550. výročí Čáslavského sněmu. Tato socha je dílem Josefa Škody, který vyhrál soutěž v roce 1924 (socha byla původně určena pro Velké náměstí). Pracoval na ní až do roku 1942 (kdy to nacisté přerušili), dokončena byla až po únorovém převratu a umístěna v sadech. Takže i to – vedle Sboru kněze Ambrože – připomíná husitskou minulost našeho města.

Ing. Josef Potoček, starosta města Hradce Králové v roce 1990, protestant (tehdy i nyní člen Církve bratrské)

Ad reakce Miloše F. Pechara z ET-KJ č. 3/2016

Posuzovat situaci na dálku je obtížné, a tak se bratr Miloš F. Pechar pozastavuje nad tím, že jádro utečenců do Evropy tvoří mladí silní muži. Přitom ví, že zajištění dopravy je nákladná věc a utečenec musí vynaložit tolik peněz, kolik bratr Pechar nikdy pohromadě „ve své peněžence neměl".

Vzhledem k té nákladnosti je téměř vyloučené, aby rodina sídlící v utečeneckém táboře někde v Jordánsku, Turecku či Libanonu byla tak zámožná, aby mohla zaplatit cestné za všechny své členy. Tak se finančně složí s cílem vyslat za novou budoucností toho z nich, kdo má největší šanci uspět: neutopit se v moři, naučit se jazyk, uchytit se na trhu práce. Tedy jdou mladí silní muži, kterým jejich rodiny koupily novou šanci: možná za cenu, že zbývající členové se jí tím navždy zřekli. Neříkám, že tím odpadá problém s tříděním uprchlíků a část z nich se možná bude muset vrátit tam, odkud přišla. Ale velmi bych prosil, abychom pro jejich situaci měli trochu empatie a neupadali do slovíčkaření. Když přicházeli Slované před tisíci lety do Čech, prchali před válkou, hladem, či hledali novou budoucnost? Obávám se, že se to v životě nedá přesně rozlišit.

Miloš Hübner

Něco mi to připomíná aneb historie se opakuje!

Není mi lhostejná situace Židů (Izraelitů) „v ještě vyspělých státech" Evropské unie, kteří jsou dennodenně ohrožování radikálními (sektářskými) islamisty. Něco mi to připomíná – konkrétně řádění nacistů ve třicátých a čtyřicátých letech minulého století! Právě likvidace všeho židovství byla tehdy posvěcena zákonem. K tomu dochází i v dnešní době, a to beztrestně dál! Historie se tedy opakuje tentokrát v jiném provedení, jež se podobá scénáři holokaustu v Evropě. Protižidovská nenávist přímo touží po vyvraždění nevinných lidí! Opět se blíží doba koncentračních táborů a nesvobody, pokud s tím něco neuděláme. Svobodná vyznání nesmí být lhostejná k nově příchozím hrozbám, nesmí usnout jednoduše na vavřínech, jenže „růžovým brýlím" je úplně cizí budoucnost evropských pilířů a Evropanů. Často se setkávám s tím, že i přes plánované a reálné hrozby křesťanství usíná, vždyť ještě není tak zle, aby nebylo hůř – dosti známá fráze! Názory pokrokových věřících se dneska nenosí, dokonce se ocitají v pozadí. Mediální cenzura si hraje na svém písečku, dalo by se říci laxně a sobecky. Bohužel demokraté působí jako ovce, které jdou na bolestivou porážku. A proto nechtějme žít ve strachu a obavách. Nechtějme extremismus a sektářství. Mějme rádi své životy i životy svých blízkých. Sdělujme a publikujme své svobodné názory bez cenzury dál, protože si zasloužíme občanskou svobodu. Svobodná vyznání nesmí usínat na vavřínech. A proto je třeba jednat, neustupovat zlu, žít život svůj, aby byl veřejně i individuálně užitečný.

Václav Kovalčík



Listy M. Jana Husa

78. Jindřichu Škopkovi z Dubé

Pán Bůh buď s tebou, milý pane !
Tvůj list jsem dostal ve středu před svatým Vítem, který jsem viděl s radostí, ačkoliv jsem seděl v žaláři v okovech a čekal odsouzení na smrt. Prosím, milý pane, abys byl tak živ, jak velí Boží zákon, a zachoval to, což jsi ode mne slýchal, a jestli jsi slýchal něco nehodného, abys toho zanechal. Ale doufám svému Spasiteli, že jsem tebe nic neučil, což by bylo proti jeho svaté milosti. Mnoho psáti nemohu, ale krátce ti pravím, abys vždy před svou myslí měl přikázání Boží, abys byl k chudině milostivý, zanechal pýchy, byl skromně živ a na toto myslil: Co jsi, co jsi byl, co budeš vždy uvažuj; co mluvíš a kde, o čem, proč, jak, kdy. [2] Milý pane! Pamatuj na mě a pozdrav svou paní i svou čeleď i známé; nebo již, jak se mi zdá, mne živého neuzříš, neboť již čekám odsouzení na smrt. Dáno ve čtvrtek před svatým Vítem. Bůh s vámi, milí Čechové! I se mnou hříšným, pro jehož svatý zákon trpím.

78. Husův dopis podle vydání Bohumila Mareše (1851 – 1901, evang. farář a církevní historik) z r. 1911 (již 3. vydání), který také připojil vykladačské poznámky, které zde uvádíme.
V roce 2015 Husovy dopisy převedeny do současnější češtiny.

78. Jindřichu Škopkovi z Dubé,. [1]
R. 1415, 13. června. (1415., 13. června.)

Hus poslav Škopkovi dne 9. června dva listy (č. 74 a 75), obdržel za tři dni po tom, 12. června, od téhož dopis povzbuzující, načež mu ihned druhého dne přítomným listem poděkoval, „prose ho, aby tak byl živ vedle Písma svatého, jakož jest od něho slyšal."

[1] Tom. 583. [2] Ta slova, počínající: Co jsi, jsou latinsky; i celá věta Dáno atd.



Na přelomu 2013 a 2014 oslovil majitele společnosti Vistafilm manžele Hlavsovy, upřímně věřící křesťany, kteří se podíleli na výrobě hraných dokumentů z dějin reformace: Filmy o Mikuláši Zinzendorfovi - Síla přesvědčení, Pod ochranou Žerotínů - k 400. výročí Bible Kralické, David Zeisberger - apoštol indiánů, Český Rixdorf 1737. Vedle historie jsou nezanedbatelné také jejich dokumenty pro současnou mladou generaci, jako je cyklus Exit 316 (celkem 80 dílů – odvysílané v ČT). Tyto a další filmy byly průkazním mementem pro mé rozhodování, které v sobě nosím od mládí a až nyní mi byla Spasitelem ukázána možná cesta.
Touha byla dát věřícím i nevěřícím skutečný pohled na mistra Jana Husa bez nějakých dobových přívlastků či příměsí. Společně jsme se na této vizi nejen sešli, ale i navzájem podpořili. Film vznikal od podzimu roku 2014 a se všemi dalšími náležitostmi i obstrukcemi byl dokončen během prázdnin 2015. Původní scénář byl po konzultacích nahrazen fiktivním příběhem se skutečnými osobami tehdejšího dramatu, který v sobě však nese nenásilné předávání evangelijní zprávy pro každého člověka bez rozdílů a navíc ukazuje, že je na nás samých, jak a pro co se rozhodneme. Jedná se o hraný dokument, který v příběhu Husova italského žalářníka Roberta Tallia a nevěstky Markéty popisuje historické události v Kostnici a poslední měsíce života Jana Husa. Tento film však nemá být věrnou historickou rekonstrukcí, ale za cenu určité fabulace má především zdůraznit některé z Husových myšlenek a přiblížit je současnému divákovi.
Premiéra dokudramatu „Jan Hus – Cesta bez návratu" (52 min.) se uskutečnila dne 13. listopadu 2015 v kině v Šumperku. A ohlas byl překvapivě dobrý nejen mezi diváky, kteří zhlédli tuto premiéru, ale také u managmentu a producentů České televize.
Česká televize, která je koprodukčním partnerem společnosti Vistafilm, smluvně přislíbila zařazení premiéry filmu během vánočních svátků 2015, což se však neuskutečnilo,avšak je příslib odvysílání dokudramatu o velikonočních svátcích, kam se téma odpuštění, víry a praktického života s Bohem výborně hodí. Dokud však není uveden v programové skladbě ČT konkrétní titul, nelze s tím závazně počítat. Současně ale s tímto příslibem dala ČT „obecný" souhlas k projekcím filmu v kinech na území ČR, a to ještě před uvedením premiéry v České televizi za určitých podmínek (projekce musí být v předstihu nahlášena společnosti Vistafilm,projekce nemá být výdělečná – pouze na pokrytí nákladů spojených s projekcí a propagací - a v rámci propagace se nesmí opomenout zdůraznění koprodukce ČT).
Nyní je právě povolena mimořádná kinoprojekce pro širokou veřejnost v Městském kině 99 v městě Kolín pod patronací Místní Kostnické jednoty - Sdružení evangelických křesťanů v Kolíně, zastoupené předsedou panem Josefem Ptáčkem. (Viz přiložený plakát k promítání v Kolíně pro den 19. 2. 2016 v 17 hodin.)
Pro členy a hosty Kostnické jednoty proběhne promítání v neděli 21. 2. 2016 odpoledne od 15 h ve Sboru Církve bratrské pod vedením bratra Josefa Ptáčka a bratra faráře seniora Miroslava Frydrycha.

JP

Hľadám cirkev, kresťanskú

Je to už dosť rokov, čo som si začal viacej všímať praktickú realitu v súčasných cirkvách (ktoré tvrdia o sebe, že sú kresťanské), v porovnaní s tým, čo je napísané v evanjeliách, či s tým, ako Ježišove pokyny realizovala v praktickom živote prvá kresťanská cirkev. Vo viacerých prípadoch som zistil až vyslovene protichodné výklady či konania, ktoré mali v histórii kresťanstva katastrofálne dopady nielen na povedomie o kresťanstve u neveriacich, ale i katastrofálne dopady na spoločnosť celkove.
Tak som sa pokúsil nejak lokalizovať obdobie, kde v histórii kresťanstva nastal tento **BOD ZLOMU**, v ktorom sa kresťanstvo začalo zásadným spôsobom odkláňať od pôvodného Ježišovho učenia.
Ako iste viete, kresťanstvo v počiatkoch bolo prenasledované, v lepšom tolerované.
No v žiadnom prípade sa nedarilo Rímu ho pokoriť či ovládnuť. Až prišiel na scénu cisár Konštantín I. (roky cca 273 až 337). Ten urobil geniálny štátnický ťah, ktorý sa s obľubou praktikuje dodnes, roku 313 sa rozhodol ukončiť prenasledovanie kresťanov a aby si mohol kresťanov podrobiť (keď to dovtedy nešlo po zlom), **rozhodol sa ich spriahnuť (skorumpovať) so štátnou mocou.** Korunu tomu nasadil cisár Theodosius I., keď roku 380 definoval kresťanstvo ako štátne náboženstvo.
Od tohoto obdobia začali kresťanskí duchovní vodcovia prispôsobovať kresťanskú náuku viac potrebám štátnej moci, ako potrebám Boha.
Teda môžeme konštatovať, že vzniklo nové náboženstvo, ktoré si ponechalo v názve pôvodnú osvedčenú "ochrannú známku" Ježišovho učenia, a to:

Kresťanstvo verzia 2.0
Toto kresťanstvo verzia 2.0 sa postupom času nabaľovalo takými zrúdnosťami, že niektorí duchovní vodcovia, ako napr. Luther, náš Hus apod., to už vnútorne nevydržali, a tak sa snažili aspoň čiastočne zbaviť nahromadeného balastu v cirkvi. Hlavný problém ale u väčšiny z nich vidím v tom, že sa snažili reformovať cirkev iba v rámci kresťanstva verzia 2.0. O reálnom návrate ku kresťanstvu verzia 1.0 prakticky neuvažovali. Jediným známejším (v našich zemepisných šírkach) reformátorom v tomto období, ktorý chcel realizovať návrat ku kresťanstvu verzia 1.0, bol Petr Chelčický.
Za zjavné rozpory medzi kresťanstvom verzia 1.0 a kresťanstvom verzia 2.0, ktoré sú dôsledkom spriahnutia sa moci štátnej a moci duchovnej, ktoré sú aktuálne práve i v súčasnej dobe a ktoré mali v histórii kresťanstva katastrofálne dopady nielen na povedomie o kresťanstve u neveriacich ale i katastrofálne dopady na spoločnosť celkove (minimálne s desiatkami miliónov násilne usmrtených ľudí), môžeme zaradiť práve tieto dva:

1. Vzťah k válčeniu alebo k násiliu celkovo.
Kresťanstvo vzhľadom k násiliu môžeme charakterizovať ako náboženstvo nenásilia. Je to odvoditeľné z viacerých miest Nového zákona. Ako postačujúci a jednoznačný dôkaz nájdeme napríklad u Matúša, 5. kapitola, 38. až 48. verš. Tak to chápali prví Ježišovi učeníci a na základe tohoto učenia **prví kresťania odmietali účasť na akýchkoľvek vojenských výpravách.** Až Augustín (cca 400 rokov po Kristu) po spriahnutí sa cirkvi so štátnou mocou a v dôsledku tohoto spriahnutia, začal vymýšľať doktríny, ktoré začali schvaľovať válčenia kresťanov. V súčasnosti (v dobe kresťanstva verzia 2.0) situácia dospela do takého štádia, že už ani štát nemusí kresťanov nútiť ísť válčiť - oni tam idú dobrovoľne. Čo je však ešte viac šokujúce, je to, že vo vojenských mundúroch nájdeme značné množstvo farárov - duchovných vodcov kresťanov, a to nie ako prostých vojakov, ale rovno i s dôstojníckymi frčkami. Ak by boli išli do týchto válečných zrúdností farári samostatne ako vojaci bez požehnania, posvätenia či súhlasu cirkví, dalo by sa to brať ako zlyhanie jednotlivca, čo je síce smutné ale stáva sa to. No oni boli vyslaní priamo cirkvami, a to naprieč denominačnému spektru!! Toto konanie cirkví radím však do kategórie vedomého sprenevernia sa svojmu poslaniu, ak vôbec ešte súčasné cirkvi sú schopné takýto pojem pochopiť.

2. Vzťah k majetku, v súčasnosti v ČR cirkevné reštitúcie.
Obhajovanie cirkevných reštitúcii bolo sprevádzané ľúbivým sloganom - "co bylo ukradeno, musí být vráceno". Cirkev si v reštitúciach nárokuje majetok, ktorý akože legálne nadobúdala stáročia spätne. **Tento majetok** (okrem iného) **pochádzal z povinných odvodov desiatkov cirkevníkmi.**
Zásadná otázka číslo 1. ohľadom právno-morálneho nároku na reštituovaný majetok teda znie:
Ako sa mohli slobodne, demokraticky poddaní rozhodnúť pred 200, 300, 500, 1000 rokmi, či budú členmi cirkvi alebo nie?!! Nedávno sme si pripomínali, že pred 600 rokmi "nejaký Hus" ani nechcel vystúpiť z cirkvi, len ju chcel trochu reformovať, a všetci dobre vieme, ako skončil.
Skúsme sa na cirkevné reštitúcie pozrieť i zo stránky kresťanskej vierouky. Na pomoc si zoberiem 16. verš z 5. kapitoly Matúšovho evanjelia: "Nech tak svieti vaše svetlo pred ľudmi, aby videli vaše dobré skutky a oslavovali vášho Otca, ktorý je v nebesiach."
Zásadná otázka číslo 2. teda znie:
Koľko asi neveriacich ľudí prijalo Ježiša ako svojho spasiteľa, keď videli u cirkví, naprieč denominačnému spektru, dobrý skutok vo forme cirkevných reštitúcii?!!
Alebo, že by mala otázka skôr znieť: Koľko ľudí asi nadobro odradila hamižnosť cirkví v presadzovaní cirkevných reštitúcii, aby sa stali kresťanmi?!!
V tejto súvislosti chcem pripomenúť, že ani v Novom zákone a ani v žiadnych iných zdrojoch som nenašiel zmienku o tom, že by sa na živobytie apoštolov Petra, Pavla či iných nasledovníkov Krista, v dobe kresťanstva v. 1.0, povinne museli skladať pohanskí daňoví poplatníci rímskeho impéria!
Po obsiahlejšom úvodníku môžem pristúpiť k deklarovanej otázke v nadpise.
Hľadám cirkev, kresťanskú (v Českej republike, ale budem veľmi spokojný, ak ju nájdem i na Slovensku), ktorá vyznáva hodnoty kresťanstva verzia 1.0, a teda aj háji podobné názory na válčenia kresťanov a súčasne i na cirkevné reštitúcie a v praxi ich aj napĺňuje.
Ak by bol problém s cirkvou, tak hľadám aspoň zbor s farárom či s nejakým duchovným vodcom, ktorý vyznáva hodnoty kresťanstva verzia 1.0, a teda aj háji podobné názory na válčenie kresťanov a súčasne i na cirkevné reštitúcie a v praxi vo svojom zbore ich aj napĺňuje.
Poradíte mi, prosím?

inzerce

Inzerce

MUCHOMŮRKA - V centru Krkonoš nabízím chalupu k pronájmu pro skupinové pobyty - max. kapacita 25 osob, týdenní turnusy.
Informace u bratra faráře Samuela Hejzlara,
e-mail: sammyhej@gmail.com;
tel.: 603578108.

č. 1

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607,
e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 481 Kč, jednotlivé číslo 13 Kč. Č.ú.: 228961190/0300
Redaktor: Bohumil Kejř
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne Grafotechna
Distribuci provádí:
* Pro jednotlivce: Česká pošta, s.p. bezplatná infolinka České pošty 800 300 302
adresa pro písemný styk:
Česká pošta oddělení periodického tisku Olšanská 9, 130 00 Praha 3
e-mail: postabo.prstc@cpost.cz
*Hromadné zásilky: A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

6-7/2016

17. února 2016 ✦ ročník 101 ✦ cena: 13 Kč

Příští číslo vyjde 2. března 2016

Z obsahu

* *Proč asi zmizely z Bible mapy*
* *Vrchol radosti*

Poselství k neděli Reminiscere

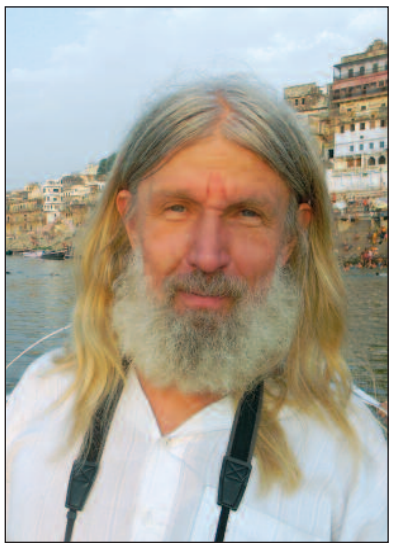

Žijeme z Boží milosti
Ř 5,1–11

Když jsme tedy ospravedlněni z víry, máme pokoj s Bohem skrze našeho Pána Ježíše Krista, neboť skrze něho jsme vírou získali přístup k této milosti. V ní stojíme a chlubíme se nadějí, že dosáhneme slávy Boží.

To je tvrzení velmi odvážné. Je to úžasná představa, ale my se na ni neumíme plně spolehnout. Pokoj s Bohem! Jak krásné. Ale vždyť my často nemáme ani pokoj s člověkem nebo i sami se sebou. Kdo má pokoj s Bohem, má i sám být zdrojem pokoje. Kéž by tomu tak bylo!

Skrze Krista jsme získali přístup k Boží milosti. Zcela zadarmo a z lidského pohledu i nezaslouženě. Kdyby měl Bůh „lidské poradce", tak by to nikdy neudělal. Jistě by mu poradili: Teď na to nemáme peníze, vykoupit celé lidstvo, pomoci těm, jejichž kultura je tak odlišná od té naší nebeské. Pomůžeme nejdříve těm našim. Máme tady přece padlé anděly nebo duše v očistci anebo vezmeme jen ten vyvolený národ. Na takhle široce pojatou pomoc prostě nemáme. A kdoví jak se vůbec zaintegrují a co do té naší čisté víry zanesou. Nezačnou ji rozdělovat? Jenomže Bůh naštěstí takto neuvažoval. Poslal svého syna ke všem. Tak není divu, že mu ti samospravedliví vyčítali, že je „žráč a pijan, přítel nevěstek a celníků". Koneckonců byl. A je to dobře. Protože potom i my, kteří se nevejdeme do těch správných škatulek, máme šanci. Nejsme zajatci své vlastní nedostatečnosti. Nemusíme se strachovat, zda uspějeme v tvrdém světě tržní konkurence. Žijeme z Boží milosti. A odpovědí na Boží milost je lidská solidarita. Solidarita se všemi lidmi, protože všichni jsme stejná, rovnocenná a v Božích očích stejně vzácná stvoření. Černí i bílí, křesťané i muslimové, uprchlíci i zdejší, houmlesové i ti, co bydlí, chytří i blbečci, cikáni i gádžové, ti, co se mi líbí, i ti, které bych nejraději poslal někam: zkrátka všichni.

Josef Bartošek,
ČCE, studentský farář

Pravý půst

„Dejte mi pokoj s jídlem, nemám na ně ani pomyšlení!" To často slýcháme od lidí, které potkala bolestná ztráta. Nebo od lidí, kteří se musí soustředit na obtížný úkol. Pro ně je půst zcela přirozený. U nich to ovšem není program, spíš důsledek jejich rozpoložení. Je-li někdo plný smutku, tělesné radosti mu nic neříkají. A nebudou mu nic říkat, dokud u něho nedojde k vyrovnání s nastalou situací, k hlubinnému uzdravení. Hledá-li někdo ze všech sil řešení, třeba ve výzkumu, nebude se chtít vytrhovat od práce a odkrvovat si mozek trávením opulentního oběda. Cestou do práce a z práce rychle zhltne téměř cokoli. Je totiž zaostřen na zkoumaný problém od probuzení do usnutí. Není ovšem těžké tyto zkušenosti zobecnit. A pak se už z postu stane program či prostředek. Ne však prostředek na zhubnutí, jak jej zná naše společnost, která obdivuje anorektické modelky. Všechna náboženství znají půst, jelikož si všechny kultury všimly, že po hojném jídle sice tělo vypadá blahobytně, ale mysl je otupělá, protože většinu energie spotřebuje trávení. A proto postem hledají osvobození duchovních a duševních sil člověka, aby člověk byl schopen přemýšlet o své cestě a spatřit skryté věci. Při postu se nejen omezuje jídlo a pití, ale také veškeré pohodlí, dále se odkládají ozdoby a vynechává sex. Postí se šamani a kněží, věštci a věštkyně, duchovní mistři a jejich žáci, panovníci před novoroční slavností, připravují se jím celá společenství na obřady, jinoši a dívky na uvedení mezi dospělé atd. I SZ uznává půst: jako projev lítosti nad hříchem, jako cestu k soustředění mysli na obnovu narušeného vztahu k Bohu, jako součást kázně Božích bojovníků v boji, jako součást truchlení nad mrtvým, a konečně i jako přípravu na sváteční bohoslužby a pravidelnou duchovní hygienu. V NZ se nikde půst nepřikazuje, to ovšem neznamená, že je ve všech situacích odmítán jako nenáležitý a překonaný. Pán Ježíš se postil hned na počátku své dráhy, při pokoušení na poušti. A když odcházel do ústraní, aby se modlil, nejspíš si s sebou nevzal víc než pár placek a vodu. Když prorocházel zemí, živil se tím, co hospodáři ponechali na stromech a polích, a spal na holé zemi. Jeho protivníci mu ovšem vytýkali, že nedodržuje postní dny, že rád hoduje a pije v pochybné společnosti a že svým učedníkům nenalinkoval postní praxi, jako třeba Jan Křtitel a farizeové. On na to odpověděl: *„Mohou se hosté na svatbě postit, když je ženich s nimi? Pokud mají ženicha mezi sebou, nebudou se postit. Přijdou však dny, kdy od nich bude ženich vzat; potom, v ten den, se budou postit."* (Mk 2,19-20) Z toho plyne, že radost z naplnění slibů a z Boží milosti, kterou tehdy apoštolové prožívali, dělala půst nesmyslným a nemožným. Pán však připouští, že po jeho odchodu k Otci nastanou v životě jeho církve znovu dny, kdy půst dostane smysl. První Ježíšovi následovníci a následovnice se při čekání na zmocnění Duchem sv. v Jeruzalémě nechovali jako hosté na veselce, spíš jako oddíl Božích bojovníků před vysláním do bitvy. Svorně

Dokončení na str. 2

Aktuálně: Velikonoce společně?

Arcibiskup z Canterbury a papež chtějí stanovit společné datum Velikonoc

Arcibiskup z Canterbury prozradil, že se spolu s papežem Františkem snaží stanovit společné datum slavení Velikonoc ve všech křesťanských komunitách. Dr. Justin Welby po skončení setkání anglikánských primasů z celého světa řekl novinářům, že společné datum pro slavení Velikonoc by mohlo být zavedeno během „pěti až deseti let". Doufá, že se Velikonoce budou slavit společně ještě než odejde ze své nynější funkce – uznal však, že předchozí snahy domluvit se na společném datu selhaly.

Arcibiskup Welby řekl, že zatím se rozhovorů o společném datu účastní on, papež František, koptský pravoslavný papež Tawadros a ekumenický konstantinopolský patriarcha.

Papež František loni v červnu uvedl, že Vatikán si přeje společné datum pro slavení Velikonoc a naznačil ochotu změnit za tímto účelem katolický kalendář. Mluvčí ruské pravoslavné církve prohlásil, že moskevský patriarchát by uvítal společné slavení – pokud by datum bylo stanoveno podle pravoslavného kalendáře.

Zdroj: http://rcmonitor.cz



Bezcestí

Před pár dny jsme stáli na běžkách před zavátou úzkou cestičkou v krkonošském lese. Byla to pěšina k cíli, ale na rozdíl od větších cest označených tyčemi postrádala zřetelnou stopu a v hustém lese i jakoukoliv orientaci. Stromy kolem byly pokryty sněhem, turistické značky nebyly rozpoznatelné, k tomu všemu byla mlha a do očí padal hustě sníh. Pokračovat v takovém případě v terénu, který člověk nikdy neprošel a kde ani vzdálenost mezi stromy nenaznačovala tušenou cestu, bylo riskantní. Kolem byla zima a mráz. Přešlapování na místě a čekání, až se vyčasí, nebo se objeví znalý lyžař průvodce, nepřipadalo v úvahu, zimní dny jsou krátké. Cesta se nám tak proměnila v bezcestí.

Bezcestí zřejmě existuje i v duchovním životě. Můžeme přece prožít život přešlapováním na místě, můžeme oddalovat rozhodnutí zvolit si konečně jednu z cest, můžeme i bezcílně bloumat sem a tam. I bezcílný pochod vpřed znamená pohyb a mnohým zcela postačí. Můžeme se také splést a vydat se cestou, jež vede, kam jsme nechtěli. Ať však bloumáme, či nerozhodně přešlapujeme na místě, nebo jen tak bezcílně kráčíme, čas nezastavíme. Uplývá nám neúprosně dál, den se krátí a soumrak dne i života je na obzoru. Nikam smysluplně jsme se neposunuli. Často se pohybujeme v kruhu a navracíme se tam, odkud jsme vyšli. Tenkrát v lese se to stalo i nám, museli jsme se obrátit a vrátit se zpět k východisku. S duchovním obrácením to bývá podobné. Představa, že nikam nevede žádná dobrá směrovka, je děsivá. To, že máme spolehlivé ukazatele na rozcestích pozemských i duchovních cest, je vlastně velký dar a Boží milost. Sama Bible je také mapou jednání i pohybu Božího lidu a ukazatelem východisek. Na výraz „bezcestí" jsem v ní narazila v českém studijním překladu, právě po našem nezdařeném výletu. V žalmu 107 se praví, že Bůh vylil pohrdání na šlechtice a nechal je bloudit v pustém bezcestí. V ekumenickém překladu jsou to bezcestné pustoty. Prostě bloudění, prázdno a pusto právě těm, kteří měli všeho nad pomyšlení. Proč se tak zřejmě stalo, naznačuje předešlý verš: bohatí šlechtici měli totiž na svědomí hrozný a bolestný útlak, až jejich poddaného lidu ubývalo. Narazili pak pro své jednání na bezcestí a dostalo se jim od Boha pohrdání. Dějiny i současnost nám ukazují, že mnozí mocní chtějí stále více bohatství i moci. Kráčí jiným směrem, než je láska k Bohu a k bližnímu. Volí Caesara a ne Ježíše. Kam povede taková cesta?

Dokončení na str. 2

Z církví doma i ve světě

Australské kostely nabídly pomoc migrantům, jimž hrozí vyhoštění

Australské kostely nabídly, že poskytnou útočiště žadatelům o azyl, kterým hrozí vypovězení do detenčního centra na ostrově Nauru v Tichém oceánu. Představitelé církve tak reagovali na rozhodnutí australského Nejvyššího soudu, který potvrdil, že vládní politika umožňující držení migrantů v zařízeních mimo australské území je v souladu s ústavou.

Austrálie v rámci své přísné azylové politiky znemožňuje běžencům, kteří doplují k australským břehům, usadit se v zemi a posílá je do táborů v ostrovních státech Nauru a Papua-Nová Guinea. Australská vláda prohlašuje, že tímto způsobem bojuje s převaděčstvím a nelegální migrací. Kritici ale poukazují na špatné životní podmínky v uprchlických táborech.

Po rozhodnutí Nejvyššího soudu hrozí vyhoštění z australské pevniny více než 260 žadatelům o azyl, z nichž většina byla převezena z Nauru na pevninu k lékařskému ošetření. Je mezi nimi až 80 dětí, z nichž 37 se narodilo v Austrálii. Podle australských zákonů vzniká nárok na občanství dětem narozeným cizincům v Austrálii až dovršením desátého roku věku, pokud prožily většinu života na australském území.

Rozhodnutí Nejvyššího soudu vyvolalo v Austrálii protestní akce a kriticky reagovala také Organizace spojených národů. Úřad vysokého komisaře OSN pro lidská práva varoval Austrálii, že by tímto krokem mohla porušit své závazky, které přijala podpisem Úmluvy o právech dítěte. Mezi migranty, kteří mají být deportováni, je i 12 žen a nejméně jedno dítě, které prohlašují, že v táboře na Nauru byly obětí sexuálního zneužívání či obtěžování.

Na demonstraci proti vyhoštění migrantů se dnes v Sydney sešly stovky Australanů a protestní akce jsou podle agentury Reuters plánovány i v dalších městech.

Některé kostely oznámily, že jsou připraveny poskytnout běžencům pomoc. "Toto rozhodnutí je ve své podstatě proti naší víře a naše církevní komunita cítí povinnost jednat, ačkoli nám za to hrozí individuální tresty," uvedl v prohlášení děkan anglikánské církve ve městě Brisbane Peter Catt. "Kostely v průběhu dějin poskytovaly útočiště těm, kteří hledali úkryt před brutalitou a útlakem," dodal. Pomoc migrantům, jimž hrozí vypovězení, nabídlo podle zpravodajského serveru BBC deset kostelů včetně katedrály v Brisbane. Ian Rintoul z australské organizace na pomoc uprchlíkům Refugee Action Coalition gesto církevních představitelů přivítal, uvedl ale, že jde převážně o symbolický krok. Pouze asi 30 žadatelů o azyl, jimž hrozí deportace, prý má možnost do kostelů chodit. Ostatní jsou v detenčních centrech na různých místech Austrálie.

podle ČTK

Papež se poprvé v dějinách setkal s moskevským patriarchou

Papež František se setkal s moskevským patriarchou Kirillem 12. února na Kubě. Setkání hlavních představitelů Římskokatolické a Ruské pravoslavné církve je první v dějinách.

K dlouho připravovanému setkání došlo na Kubě, kde papež František přistál s letadlem na cestě do Mexika. Patriarcha Kirill zde byl přítomen na oficiální návštěvě, po níž navštívil také Brazílii a Paraguay. Setkání mělo dvě části – osobní rozhovor na letišti a podpis společného prohlášení.

Papeže přivítal kubánský prezident Raul Castro, jenž jej také uvedl do letištního salonku na setkání s patriarchou. Pro soukromý rozhovor mezi oběma církevními představiteli byly vyhrazeny dvě hodiny. Po následném předání darů podepsali František a Kirill obsáhlé společné prohlášení a pronesli krátké projevy. „Toto historické setkání vrchních představitelů Římsko-katolické církve a Ruské pravoslavné církve, jež se dlouho připravovalo, představuje důležitou etapu ve vztazích mezi oběma církvemi. Svatý stolec a Moskevský patriarchát si přejí, aby bylo také znamením naděje pro všechny lidi dobré vůle."

Podle vatikánského mluvčího Federica Lombardiho se setkání připravovalo nejméně dva roky. Konkrétní příležitost se však naskytla teprve nedávno, kvůli čemuž byl o několik hodin posunut čas odletu papeže Františka do Mexika.

Podle juliánského kalendáře, který používá pravoslavná církev, je 12. únor svátkem tří učitelů: sv. Jana Zlatoústého, Řehoře Naziánského a Bazila Velikého. O dva dny později, 14. února, se v Římskokatolické církvi připomíná sv. Cyril a Metoděj.

K události dochází v období ekumenických snah i mezi jednotlivými pravoslavnými církvemi. V minulých dnech bylo ohlášeno konání koncilu autokefálních pravoslavných církví, k němuž dojde v letošním červnu na Krétě. Ruská pravoslavná církev je se zhruba 150 miliony věřících nejpočetnější z pravoslavných církví.

Tiskové středisko ČBK

Bezcestí

Dokončení ze str. 1

Absence víry a lásky a starání se především o sebe a své statky přivádí na nebezpečné scestí. Praktiky nabývání bohatství a moci jsou často bezohledné a působí druhým utrpení. Já jsem ta Cesta: říká jim i nám všem srozumitelně náš Spasitel Ježíš Kristus. Nebojte se! Nestarejte se! Následujte mne! Je tu směr, který vede k bezpečnému a žádoucímu cíli. Je to cesta úzká, ale vede k životu. Přísloví 14,22 dosvědčuje: Což nebloudí ti, kdo osnují zlé věci? Kdežto milosrdenství a věrnost provází ty, kdo chystají dobro. Žalm 107 pak končí slovy: Nuzného však uvedl do bezpečí před soužením a rodiny rozmnožil jako stádo. Přímí to vidí a radují se, ale každá podlost zavírá ústa. Kdo je moudrý, bude tyto věci zachovávat a porozumí Hospodinovým milosrdným činům.

Marie Plotěná

Pravý půst

Dokončení ze str. 1

a vytrvale se modlili a jistě se všemi prostředky snažili nebeskému Otci ukázat, že po splnění své prosby prahnou víc než po pokrmu a nápoji. Když byl později uvězněn apoštol Petr, drželi Jeruzalémští modlitební stráž za jeho propuštění i v noci. I v přerodu Saula v apoštola Pavla najdeme půst. Po svém setkání se Vzkříšeným tři dny neviděl, nic nejedl a nepil a modlil se za to, aby mu Pán ukázal další cestu. Antiochijští oddělovali jeho a Barnabáše k službě misionářů mezi pohany s modlitbou a postem. Tak jim vyprošovali požehnání. Později si Pavel na svých cestách a ve vězení užil víc než dost nedobrovolného postu a bezesných nocí, ale to nebyl hlavní důvod, proč vede členy svých sborů ke svobodě v této věci. Píše, že se křesťan nemusí stát vegetariánem, když je k dostání jen maso obětované modlám; čistota křesťana totiž nezávisí na tom, co sní, ale na tom, jak smýšlí. Když někteří dodržovali židovské postní dny a jiní ne, radí, ať si každý nechá své a vzájemně se tolerují. Když se některé páry chtěly zcela vzdát sexu, nesouhlasí. Schvaluje jen krátkou pauzu, aby se manželé uvolnili k modlitbám. Na adresu odpůrců vína píše, že se nemá zamítat nic, co se přijímá s díkůvzdáním. Že je bláhové přijímat víno při večeři Páně jako vzácný dar a mimo ni je démonizovat. A že mírné užívání vína může léčit. Základem toho liberálního postoje bylo u Pavla poznání, že Bůh nás nepřijímá pro naše výkony v odříkání, ale pro svou nepochopitelnou lásku k hříšným. Že nás přijal dřív, než jsme se narodili. Kdo si osvojí tento základ, umí vhodně zařadit půst do prožívání svého vztahu k Bohu a může říci spolu s apoštolem: *„Ve všem a do všeho jsem zasvěcen: být syt i hladov, mít nadbytek i nedostatek. Všecko mohu v Kristu, který mi dává sílu."* (Fp 4,12b-13)

Prorocká kritika se nestaví proti postu, nýbrž jen proti pokřivené postní praxi. Předně pranýřuje nepravdivost. Že Izraelci zůstávají starými sobci a jen si hrají na pokání. Rozhněvaného Boha si chtějí udobřit okázalým předváděním lítosti nad hříchy, ač ji necítí a ve svém nitru mají jen strach o sebe a své bydlo. Když se poměry změní, hned se otřepou a hřeší jako dřív. Těm říká prorok Jóel (2,13): *„Roztrhněte svá srdce, ne oděv, navraťte se k Hospodinu, svému Bohu, neboť je milostivý a plný slitování, shovívavý a nejvýš milosrdný."* K tomu se přidává i Pán Ježíš, když postní praxi svých současníků přirovnává k záplatování starého roucha novou záplatou, která nakonec způsobí ještě větší díru. Říká, že staří Adamové se marně vylepšují trochou tréninku ve zdrženlivosti, když přitom stále vidí Boha jako účetního, co si dělá kladné a záporné čárky, a ne jako milosrdného Otce. A že by se měli nejdřív dát proměnit evangeliem v nové nádoby, do kterých by bylo možné nalít nové víno radosti z Boží lásky a milosti. I reformační kritika směřuje sem – proti bláhové touze se před Bohem předvádět postem a jinými údajně záslužnými skutky a něco si na něm vymoci. Proti přehlížení toho, že jsme omilostněnými hříšníky, se kterými se Bůh rozhodl jednat jako se svými dětmi. Proti zaměňování milujícího Boha Otce za představu nebeského účetního. Jinde Pán Ježíš dodává, že se jeho bratři a sestry mají postit ve skrytosti a neinzerovat to okázale neupraveným zevnějškem. Vždyť půst je signál Bohu, ne cesta k získání lidského obdivu.

Další hrot prorocké kritiky míří proti sociální slepotě. Izajáš v 58. kapitole vyčítá bohatým, že ve dnech postu nemyslí na Boha ani na bližní, ale na své záliby a spory; že nepřipravují smíření, ale další svévolný úder. A místo aby šetřili své dělníky, kteří musí pracovat s prázdným žaludkem, nemilosrdně je honí a mnou si ruce, že ušetří za jejich stravu.

Ale těmito výtkami prorok nekončí: ukazuje také, že Hospodinu se líbí takový půst, který nejen odříká sobě, ale též obdarovává druhé. Že ušetřené jídlo máme nabídnout hladovým. Odříkáme-li si parádu a pohodlí, zároveň máme vidět nahé a bez domova a nabídnout jim oděv a přístřeší. Že máme ukázat změnu smýšlení spoluprací s Bohem Vysvoboditelem: napravovat křivdy, rozvazovat pouta, rozbíjet otrocké chomouty.

Tento půst otevřený sdílení je určitě těžší než pouhé odříkání. Dokážeme jej uskutečnit, jen máme-li Pána Boha skutečně rádi a umíme-li se dívat kolem sebe jeho očima. Tento půst nás nejen uzdraví, ale také nás učiní světlem a požehnáním a udělá i svět kolem nás harmoničtějším. Bůh se z nás bude radovat jako z tvůrců pokoje. Nebudeme se muset bát, že naše modlitby zůstanou bez odpovědi, i když Bůh nás svými odpověďmi vždycky překvapí.

Dagmar Ondříčková

Zůstaňte

1 K 10,1–6; J 8,28–36

Dávné příběhy Izraele bere apoštol jako podobenství své současnosti. V listu do Kolosis (2,17) dokonce starou, Zákonem stanovenou zbožnost pojímá jako stín věcí budoucích. Čekali bychom, že označí minulé jako nápovědu příštího; že z minulosti se rozbřesklo. Avšak on věří, že světlo Stvořitele časnosti září ze svaté skrytosti láskou doprostřed stvoření před ustanovením světa, jak se sám Pán před smrtí modlí podle Jana: „Oslav mne, Otče, tou slávou, kterou jsem měl u tebe dřív, než byl svět" (J 17,5).

Syn, Boží myšlenka (J 1,14), SLOVO, které je Bůh od počátku, tvoří a oslovuje Izrael. Nakonec záře obrácená na toho, jímž tvoří a jejž posílá, zjevuje v plnosti času Ježíše z Nazaretu. Zákon a proroci jsou průmětem jeho vůle a záměru přivést stvořený život ke svému věčnému. Jsou obrysem a stínem, jehož PRAVDA je tělo Kristovo, vysvětluje apoštol Koloským. Tak lze porozumět, že skála, která za nimi jde pouští, je Kristus (1 K 10,4). Všimněme si tedy, jak je Kristus důvodem a pointou vyvolení toho lidu. Vidíme tsunami běženců valící se pouští. Ne všichni prchají před egyptskou genocidou. Přidávají se i mnozí, jimž vysloveně o život nejde. Láká je zem Hebrejů slíbená jim jejich Bohem. Jdou za lepším. Ti pak, mimochodem, sotva se něco zadrhne, první reptají a do průšvihu zatáhnou ostatní.

Všichni nějak věří. Znají, co to je ze dne na den pod knutou faraona být i nebýt, ale uvěří poslu Boha, který jest. „JSEM poslal mne k vám…" (Ex 3,14). Věří v tajemství otců, Abrahama, Izáka a Jákoba, v Boha silného nejvyššího, plameni keře, který neshoří a posléze sloupu ohně toho Mojžíše, který dal přednost trápení a protivenství s lidem Božím před hříšným pohodlím v časnosti (Žd 11,25): „Propusť můj lid, ať slouží mně!" vyřídil vzkaz Boží a nakonec faraona přinutil. Všichni jsou svědky. Sloupem oblaků jim Bůh vymetá cestu mořem. V Mojžíše pokřtěné všecky živí tímtéž duchovním pokrmem a nápojem ze skály věků, kterou apoštol vidí jít za nimi. Ta skála, to pevné v přesypech každodennosti, byl Kristus. Jan říká: Boží Beránek (Zj 13,8).

Avšak Egypt je zotročil nejen v cihelnách. Oni s sebou vlačí pouští do služby Boží pro jistotu i svého Melecha a Kjuna, modly, na které si tam po staletí zvykli. Neodložili obraz a hvězdu božstev, která si tam udělali (Am 5,26). Nuže, na to musí zapomenout. S těmi se musí cestou rozejít, mají-li dosáhnout svobody, vymanit se ze závislosti. Hospodin jim v tom zůstává účinnou pomocí a záchranou, ale oni musí chtít.

Závisláci tvrdé šíje mají abstinovat od světa mámení. Abstinence je ovšem odhodlání ducha. K odvykání se musí z celého srdce rozhodnout, ze vší své duše a síly přivolit. Tím na hoře Sinaj začíná: „Slyš, Izraeli, Hospodin Bůh náš, Pán jeden jest…" Jedině jej budeš bytostně milovat. Pochopí zpohanštělí otcovskou lásku Boží? Jak je lítostivý, milostivý, dlouho shovívající a hojný v milosrdenství (Ex 34,6-7)? Nabízí se tolik cest a ošidných nabídek! Oni mají moci mermo pohanské pověře a porobě odvykat. A tak z Božího slova, z jeho rady a podané ruky slyší především „NE!". Ne svým nekalým náklonnostem a svodům. Vidí ploty a mantinely, zákazy a nařízení jeho Zákona. NEČINIT! Nečinit zlé. Nakonec vypreparují 613 příkazů a zákazů z pěti knih Mojžíšových. Ghetto zákona si stvoří sami, ačkoli vůle Boží je především činit dobré bez mezí. Málokdo slyší a rozumí ze Zákona Božímu „ANO" (Ex 34,10). Nemnozí budou s Davidem dobrořečit Hospodinu (Ž 103). Nemnozí srdcem vyznají: „Byť Zákon tvůj nebyl mé potěšení, dávno bych byl zahynul ve svém trápení" (Ž 119,92)…, a v nemnohých se zalíbí Bohu. Ostatní hynou na poušti (1 K 10,5), shrnuje apoštol. Zahynou Bohu navzdory. Vždyť jeho vůle je život (J 12,50).

„NE!", na které především slyší, přijde člověku moc fest a pro život málo. Jestliže přeslechnou „ANO" Boží, zas do toho spadnou. Brzy si dopřejí svá „ano" svévolná: Fetují hřích, ničí se, nicují, hynou. Možná jim to nepřijde. I na poušti si za ta léta občas užijí (třeba s Madiánkami Nu 25,1-9; 31) avšak k Boží lítosti (Gn 6,6). K bolesti srdce Božího končí v ducha prázdnotě.

Duch Zákona Hospodinova, (jakože Zákon je stínem odvěké záře upřené na Krista od začátku) věje přes ploty a omezení, která člověka straší. Své „ANO" lásky k Bohu a bližnímu (Dt 6,5; Lv 19,18) však zákonodárce nevnucuje. Svatou školu milosrdenství a pokory skrze proroky zjevuje, nabízí a doporučuje (Mi 6,8). Nasměrovává k pravdě, jak se to má s tebou a Bohem, a život rozhojňuje. „Ó jak miluji Zákon tvůj!" modlí se žalmista dobrovolně a svobodně. On je mým přemýšlením každý den" (Ž 119, 97). Jeho plností je láska. Ta bližnímu zlé neučiní (Ř 13,10), opakuje apoštol.

To se ovšem ví. Ježíšovi osvícení současníci to znají ze školy. Plynně, jako sumu Zákona, ocitují dvojpřikázání lásky. „Jenže jak to ohlídat, Mistře? Komu ano, komu ne?" ozývají se počtářsky. „Jak v tom být zaručeně kompetentní, aby se podle toho dalo soudit a rozhodovat? Snad ne milováním, když lidi jsou, jací jsou? Ani Bohu soudci přece nezbývá než po pravidle viny a trestu striktně žádat plnění, nemá-li se mu to vymknout. Mojžíš přikázal i kamenovat. Napřed pořádek! Láska je vítaná, ale jaksi navíc," zdá se oponentům Ježíše.

Dokončení na str. 3

Bláznovství víry podle Jakuba

Jiří Mrázek: Výklad Jakubovy epištoly 6

První kapitola

Pokračování z minulého čísla

Profesor Pokorný používá výstižné přirovnání, že hřích (v biblickém smyslu) je něco jako pomluva. Pomluva také na začátku závisí na člověku, zda ji vypustí do světa, a celkem snadno to může zvládnout – ale pak už si běží svou cestou a ani její „autor" už na ni nemá vliv, už ji nemůže zastavit, ani kdyby nevím jak litoval. Může mu být odpuštěno, může se smířit s tím, komu ublížil, ale nemůže odstranit z povrchu zemského to, co na něj vypustil. Toto pojetí hříchu má i Jakub: začátek je někde uvnitř člověka, jak si to vyříká sám se sebou, ale když si to vyříká špatně, rozběhne se něco, co už sám nezastaví. A to je vlastně i Jakubova odpověď na *unde malum* (odkud zlo): Ani velké zlo nepochází od velkého Boha (a není na ně zřejmě potřeba ani velký ďábel, aspoň o něm Jakub nemluví). Na začátku si na to stačí lidé sami (jenže potom už na to nestačí vůbec).

Jk 1,16 *Nemylte se, moji milovaní bratři*: Sloveso PLANÓ, které zde Jakub používá, znamená *mýlit se* nebo také *bloudit* a může být obrazně použito i o pobloudění ze správné životní cesty (v tomto významu se objeví třeba v Mt 18). Na první pohled bychom tedy tento verš mohli chápat jako výzvu *nehřešte*! Dejte pozor, ať nepobloudíte! Ve skutečnosti tento verš zřejmě znamená mnohem méně. Je to ustálená formulace, která uvádí a připomíná citát nebo myšlenku, kterou už posluchači dávno znají, ale je třeba jim ji připomenout. Volně bychom tento verš mohli parafrázovat asi takto: *nic si nenamlouvejte, víte přece, že…* nebo: *Znáte přece to úsloví, že…* Přesně v takovém významu – jako úvod nějaké obecně známé pravdy nebo poučky – najdeme tuto větu (kupodivu opět) u apoštola Pavla: *Neklamte se: ‚špatná společnost kazí dobré mravy' (1 K 15,33). Neklamte se, Bohu se nikdo nebude posmívat. Co člověk zaseje, to také sklidí. (Ga 6,7).*

Jk 1,17 *Každé dobré obdarování a každý dokonalý dar je shůry a sestupuje od Otce světel, u kterého není změny ani střídání (světla) a stínu.* Předchozí verš nás navedl k tomu, že tuto výpověď o Otci světel máme chápat jako citát něčeho, co posluchači znali. Jenomže my dnes už nevíme, odkud nebo jakým způsobem to kolovalo. (Přísloví? Pořekadlo? Součást nějakého literárního díla? Někteří badatelé upozorňují, že v originále má tato věta náběh na hexametr.) Je škoda, že původ výroku neznáme, protože označení Boha jako Otce světel zní velmi zajímavě. Musíme se však spokojit s tím, že my sice neznáme, ale oni znali; Jakub jim neříká nic nového, jenom připomíná to, co už vyznávají. Jakub takto podpírá svoji myšlenku, že od Boha není zlo ani pokušení; všechno, co od něj přichází, je dobro. To úsloví ovšem jde ještě dál: Nejen že všechno, co přichází od Boha, je dobro. Ta výpověď na to jde dokonce z druhé strany: O všem, co je dobro, o všem, co je dobré, můžeme říci, že je to od Boha. Do jaké souvislosti patří označení Boha jako *Otce světel*, se badatelé mohou jen dohadovat. Jednou z možností je chápat je jako narážku na stvoření. Nebo ta nebeská světla jsou andělé (jak je to občas v apokryfech a vůbec v judaismu novozákonní doby běžné)? Ale Jakub – ať už jej vzal kdekoli – nerozvíjí tento obraz do žádné kosmologie nebo kosmogonie, nýbrž pohraje si s ním jako s podobenstvím, kde *světlo* je metafo*rou dobra*. Tak jako od Boha pochází všeliké dobro, tak je také otcem světel. Pro nebeská světla je typické, že různě běhají po nebi a obíhají a tu svítí, tu zase jsou ve stínu něčeho. Pro všechna nebeská tělesa je charakteristické střídání světla a stínu a nestálost jejich „svícení pro nás". Ale někde za tím je Bůh, který jim to světlo dal, a ten takhle nepobíhá po nebi a nebliká a nezapadá do stínu. To je ten zdroj, otec světla, od kterého jde jenom světlo. V provedení těch, kdo to světlo dostali, už to však občas bliká, občas zapadne do polostínu a občas je dokonce i zhasnuto. Takhle je to – když domyslíme Jakubovo přirovnání – i s dobrem od Boha. Od Boha je jenom čisté a neproměnné dobro, ale v našem provedení už to občas bliká a občas zapadne do stínu…

Jk 1,18 *Protože chtěl, porodil nás slovem pravdy, abychom byli jakási prvotina jeho stvořených věcí.* Zde ještě Jakub pokračuje v dotažení podobenství z předchozího verše. Tak jako je Bůh Otcem nebeských světel, která teď blikají na nebi, tak také porodil nás, a to *slovem pravdy*. A my jsme proměnlivé stvoření, které pobíhá a bliká pravdu kolem sebe podle svých sil. Slovo BULÉTHEIS, které Jakub použil na začátku věty, znamená *protože chtěl* (tak překládají např. i Kraličtí). Protože se mu zachtělo. Nemusel – tak jako nemusí nic, ale udělal to, protože chtěl. Z dobré vůle. ČEP na tomto místě překládá *z jeho rozhodnutí*: to formálně možná znamená totéž, ale stylisticky zavání úřední češtinou; dělá z Jakuba tak trochu úředníka, který se dovolává nějakých úředních výnosů a rozhodnutí.

Závažnější je posun, který má ČEP v pokračování věty: *Jsme se znovu zrodili slovem pravdy*. Jakub zde odvážnou metaforou mluví o tom, že *Bůh* nás porodil, nikoli o tom, že bychom *my* zrodili sami sebe, a už vůbec neříká žádné *znovu*. V tomto ohledu je čeština zvláštní, člověk v ní může říct *narodil jsem se* – jako kdyby to byla vlastní akce a vlastní zásluha. Jiné jazyky obvykle používají pasivum (*byl jsem narozen*; narodila mě matka, nikoli narodil *jsem se* mamince). A tento zvláštní úzus chtě nechtě přenášíme i do obrazné roviny, takže český probuzenec chtě nechtě říká, že sám sebe (znovu)porodil. Jakub se ovšem důsledně drží porodnicky realističtější terminologie a používá slovo KYÓ, které znamená *být těhotná*, respektive APOKYÓ – *dotáhnout těhotenství do konce*, tedy *porodit*. Bůh nás tedy slovem pravdy přivedl na svět. Jako jakousi prvotinu stvoření. Jestliže máme tuto v podstatě zástupnou roli *prvotiny* (první části z většího celku), máme ji díky slovu pravdy, kterým nás zrodil.

Pokračování příště

Zůstaňte

1 K 10,1–6; J 8,28–36

Dokončení ze str. 2

„Odkud to máš, Nazaretský, že svým 'ale já pravím vám' koriguješ a rozvolňuješ tradici? Starý dobrý Zákon přicházíš naplnit? Rozléváš to do nádob nových? Hodláš snad člověka předělat? Verbuješ pro království, které evidentně z našeho starého, dobře zmáknutého světa není. Poslyš, nám se to nezdá. Kdo o to stojí, abys obligátní jho Zákona činil jhem rozkošným a břemenem lehkým?" namítají spravedliví. „Mizerům cestu usnadňuje, pochybné, zavrženíhodné existence zve, občerstvuje ty, s nimiž jsme skončili, a krmí je sebou. Považte, on je ten chléb života (J 6,48)? Slova, která nám mluví, jsou prý Duch a život…? (J 6,63) Slyšíte? Místo aby po právu trestal a varoval, aby připomněl hřích a smrt. Duch prý obživuje, samo tělo nic neznamená. Neznamená? To se uvidí, až na tebe dojde, Ježíši." „Duch je přesahem překážek a plotů," potvrzuje Ježíš. Duch je přesahem litery na deskách kamenných, přestože jej není za co vzít. Věje si, kam chce, inspiruje a těší někdy realitě navzdory. Rozechvívá srdce. Věcná pojednání, odborné komentáře ho zhusta nevzývají. Mívají svou pravdu a skutečnost, drží se při zemi. Jen očekávající na Hospodina se jako orlice vznášejí (Iz 40, 31), unášeni vanutím Ducha ve svobodě živené světlem, které svítí očím jejich myslí. Vznášíme se, přátelé? Zákon Hospodinův je duchovní a jeho plností je láska, na kterou sami ze sebe nemáme. „V tom je láska, ne že bychom my Boha milovali, ale že ON miloval nás a poslal svého Syna dobrořečícího nám. Krutě jsme ho utýrali. Neslýchaná JEHO LÁSKA náš zločin činí obětí slitování pro naše hříchy. Činí ho lékařstvím naší porušenosti" (1 J 4,9-10; Sk 3,26). V plnosti času způsobil vysvobození: Do stínu smrti přišlo světlo.

Bůh zjevil svoji lásku i bolest. Přišel v Synu, abychom skrze něho byli živi. Bůh, Otec věčnosti, je láska. Setbou svého království, sebou skrze Ježíše Krista, oséval svět. Kde vzklíčí láska k Bohu, tam člověk vírou poznává, že svými hříchy přidává k jeho bolesti. Láska v něm nalézá milost k pravému pokání. Darovaná láska je jeho předpokladem. Ona je duchovním světlem, ona je schopna bolesti u Kristova kříže a pravé lítosti i změny. „Odpusť," omlouváme se člověku, jemuž jsme ublížili. „Odpusť nám naše viny," ta prosba bez pomyšlení na bolest Boží se může stát stálou žádostí nebeské administrativě o čistý trestní rejstřík. Kajícně se otřepeme ve svém „nahoru-dolů", ze hříchu do hříchu, jakáž pomoc, postaru hynouce na poušti. Jen lásku zraňuje, jen láska šeptá: Odpusť mi KREV Krista Ježíše, své konkrétní trauma, Otče, své utrpení, zjitřené rány Božího beránka – můj hřích, hřích náš, hřích světa. To, co pro nás hynoucí učinil jednou v časnosti, je u Otce věčnosti trvale živou Smlouvou v jeho krvi, a nepomíjející událostí. Tobě smrtelnému, člověče, přináší živý Bůh sám sebe, oběť slitování. Probouzí provinilou lásku: Slituj se, člověče Boží, nad trápením Božím, nad bližním, nad sebou. Probouzí a očišťuje tě od všelikého hříchu (1 J 1,7): „Očišťuje tvé svědomí od skutků mrtvých k sloužení Bohu živému" (Žd 9,14) napořád. „Zůstaňte ve mně (volá Ježíš) a já ve vás, zůstaňte vštípeni jako ratolest ve kmeni" (J 15,4). „Zůstaňte v mém milování" (J 15,9)… ve smyslu toho, proč visím, trápen vámi kvůli vám. „Zůstanete-li v mé řeči, budete vskutku mými učedníky. Poznáte PRAVDU a PRAVDA vás vysvobodí" (J 8,31-32).

Zůstat v řeči znamená v daném jazyku myslet. Zůstat v řeči Pána Ježíše znamená myslet po jeho, a také dostát si s ním v slovu. Otevřít se Duchu slov toho království. Konat pravdu a být svoboden. Amen.

Samuel Jan Hejzlar

Naše recenze

Ladislav HERYÁN: Země bez obzoru. ***Edice Rozhovory nad biblí, svazek 8. Vyšehrad, Praha 2015. 271 stran. 288 Kč. ISBN 978-80-7429-640-6.***

Země bez obzoru je název již osmého svazku oblíbené vyšehradské edice, v níž již několik let vycházejí přepisy rozhovorů nad Biblí, které vede moderátor a kazatel Petr Vaďura již dlouhá léta se svými hosty v pořadech Ranní slovo na stanici Český rozhlas 3 – Vltava a Na křesťanské vlně Plzně (ČR Plzeň). Rozhovory jsou poměrně hojně poslouchané, a to nejen aktuální, ale i minulé. Různorodé jsou texty a hosté, s nimiž je Petr otevírá, takže každý nový díl je překvapením. Monograficky upravený přepis těchto rozhovorů spojených jen s jednou postavou pak umožňuje soustředěněji vnímat způsob, jakým se oba muži do textu ponořují. Zajímavé je sledovat, co Petr z probíraného textu vybere, jak klade otázky, co jej zajímá. Stejně tak je zajímavé, jak host otázku uchopí, jak pojme svou odpověď a jakými ohledy se ve své odpovědi řídí. Tedy zda se nechává vést vykládaným textem, nebo redaktorovou otázkou, nebo ohledem na posluchače (jež ovšem nezná), nebo svými zkušenostmi, nebo třeba důrazem na přesnost odpovědi, na zohlednění nastudovaných podnětů či snahou upozornit na něco neobvyklého. To je u každého hosta i každého rozhovoru jiné. U Ladislava Heryána je to dáno jeho působením kněze, praxí s mladými lidmi, tedy pastoračními ohledy a homiletickým přístupem. Snaží se být srozumitelný jakémukoli posluchači. To je asi nejzřetelnější, když zamíří do hlubin textu. Na tom ukazuje nejen, že biblickému textu rozumí, ale že zvěst Bible má pro něj spirituální přesah a že sám vykládaným textem žije. Neboli že mu rozumí zevnitř. A pomocí svých zkušeností pak svého posluchače konkrétně vede k tomu, jakým způsobem se lze studovaného textu chopit a přesazovat jej do svého života. To je jistě velmi cenné s ohledem na to, že povědomí o biblické zvěsti postupně slábne stejně jako schopnost čtenáře soustředit se na psaný text.

Ladislav Heryán studoval teologii v Římě a v Olomouci. Doktorát má z Nového zákona (*Parrhesia* v janovské literatuře). Překládá knihy, je členem Kongregace salesiánů Dona Boska a učil biblistiku na Teologické fakultě v Českých Budějovicích. Kniha rozhovorů s ním obsahuje většinou výklady evangelií (17) a žalmů (7). Několik rozhovorů je tematických. Obsah vykládaných textů je seřazen podle pořadí biblických knih v ČEPu s tím, že kromě názvů rozhovorů je v obsahu i označení probíraného úseku. To jistě ocení ti, kdo potřebují nalézt výklad konkrétního biblického místa.

Země bez obzoru je vlastně Heryánův překlad názvu alba *No Line On the Horizon* (261.262) irské skupiny U2. Písním této skupiny jsou věnovány dva rozhovory (z let 2006 a 2012) a jedna anonce pro křesťanský časopis. Převzetí motivu názvu alba do názvu svazku je svým způsobem příznačné. Oba muže evidentně texty U2 oslovují, oba mají o produkci této skupiny zájem a pozoruhodné znalosti a oběma umožňují písně vystoupit z náboženského prostoru do širšího společenského kontextu, až se zdá, že jim oběma srdce nad U2 hoří více než nad biblickými texty. Heryán užívá skladby U2 při svých exerciciích s mladými jako mostu, jímž je navádí k duchovním skutečnostem života, nebo jako prizmatu, jímž umožňuje přemýšlet o společnosti a úkolu člověka. Mnoho skladeb U2 také v knížce Heryán uvádí ve svém překladu. Název *Země bez obzoru* interpretuje Heryán podle obrazu na přebalu stejnojmenného alba jako výraz *„splynutí země a nebe, kdy se to Boží nějakým způsobem propojuje s tím lidským"* (262). To myslím hodně vypovídá o způsobu Heryánovy práce s biblickým textem a představuje to klíč pro vstup do knihy rozhovorů.

Heryána zajímá živý člověk a mrtvý text je mu jen cestou k tomuto živému posluchači či čtenáři. Ve svých výkladech nechává proto zvěst Bible dopadat do života, včetně života svého. Jediným relevantním kontextem slov Bible je mu proto jen kontext lidského života. Samotný text Bible Heryán vnímá přes (a) překlady; (b) důkladnou znalost založenou nejen na studiu odborné literatury, ale na vlastním prožití textu, na jeho uchopení meditací (zejména na výkladech Janova evangelia je to patrné) a zvnitřnění; (c) svou osobní zkušenost, kterou často posluchači nabízí (četbu to příjemně odlehčuje). Ve výkladu mnohde uplatňuje volné asociace, které vyvažuje nemnohými vhledy do původního znění biblického textu, kterým kriticky překladatelskou práci koriguje.

Jakkoli je práce na přípravě tištěného vydání těchto výkladů zásluhou Petra Vaďury tradičně velmi pečlivá, neobešlo se to bez zbytečných stereotypů. Zmíním tři a to proto, že dobrá literatura by měla stereotypy bořit. Myšlenku o dvou bozích – tom starozákonním a tom novozákonním (36) – není třeba přiživovat. Je dostatečně hloupá na to, aby byla zapomenuta. Je to laciné klišé, které nemá právo na život a není proto třeba jeho pomocí nadbíhat protinábožensky založeným laikům. Ti stejně knihu číst nebudou a budouli, pak to jistě nebudou chtít pochopit. Druhým klišé je důraz na štěstí (43). Blahoslavený je přece ten, kdo to má u Boha dobré, o němž Bůh ví a s nímž počítá. Nikoli šťastný. Vždyť ti, jimž to Ježíš říká, jsou hluboce nešťastní a on jim pocit štěstí neslibuje. Slibuje jim vysvobození. Štěstí (stejně jako např. úspěch) patří do slovníku konzumenta náboženských zážitků, pro nějž je náboženství zdrojem zábavy, nástrojem užívání si, nikoli do úst starozákonních postav. Ti nežili pro štěstí, ale pro Boha. A tím třetím klišé je pojetí evangelia jako dobré zprávy (213nn). Výraz „dobrá zpráva" je přeci jen překlad pojmu *euaggelion*, nikoli jeho obsah. Ten apoštol Pavel přesně definuje v 1 K 15,1-5; Ř 1,2-4.16 (srov. str. 211).

Děkuji za další knihu podnětných rozhovorů oběma protagonistům. Vážím si pracovitosti Petra Vaďury a jeho neutuchajícího nadšení sdílet poznání a podněcovat myšlení. Děkuji Ladislavu Heryánovi za dosvědčení věrohodnosti biblické zprávy, za odvahu, ve které formou osobního svědectví nechává posluchače / čtenáře nahlédnout do svého uvažování a angažovaného křesťanství. A děkuji panu Jaroslavu Vrbenskému, odpovědnému redaktoru z nakladatelství Vyšehrad za podporu celé této edice a za prozíravost, s níž myslí i na prostého křesťansky smýšlejícího čtenáře, na zmateného a tápajícího konvertitu, nebo na začínajícího studenta bohosloví, pro které jsou tyto pomůcky velmi důležité a aktuální.

Jiří Beneš



Listy M. Jana Husa

77. Celému národu českému

Mistr Jan Hus, v naději Boží sluha, všem věrným Čechům, kteří Pána Boha milují a milovat budou, vzkazuje svou žádost, aby jim Pán Bůh dal přebývat v své milosti i skonat a v nebeské radosti na věky přebývat. Amen.
Věrní a Bohu milí páni a paní, bohatí i chudí! Prosím vás a napomínám, abyste Pána Boha milovali, jeho slovo velebili a rádi jej slyšeli a plnili. Prosím vás, abyste Boží pravdu, kterou jsem vám z Božího zákona a svatých řečí psal a kázal, zachovávali; prosím také, kdyby někdo ode mne slyšel na kázání nebo soukromě něco proti Boží pravdě, anebo kdybych kde něco takového psal (jenž doufám v Boha, že toho není), aby toho nezastával. Prosím také, kdyby někdo vídal mé lehké obyčeje v mluvení nebo ve skutcích, aby se jich nedržel, ale aby prosil za mě Boha, aby mi Bůh ráčil odpustit. Prosím, aby kněží milovali dobré obyčeje a velebili a ctili je, a zvláště, když káží slovo Boží. Prosím, aby se varovali lstivých lidí a zvláště nehodných kněží, o nichž Spasitel říká, že jsou v ovčím rouchu, ale uvnitř hltaví vlci. Prosím, abyste se svou chudinou laskavě jednali a řádně ji poučovali. Prosím měšťany, aby své obchody vedli podle práva. Prosím řemeslníky, aby věrně své dílo konali a měli z něj užitek. Prosím sluhy, aby svým pánům a paním věrně sloužili. Prosím mistry, aby řádně žili, věrně své žáky učili, nejprvé aby Boha milovali, pro jeho chválu se učili a pro prospěch obce a pro své spasení, ale ne pro lakomství, ani pro světskou slávu. Prosím studenty a jiné žáky, aby své učitele v dobrém poslouchali a následovali a aby se pilně učili pro Boží chválu a pro spasení své i jiných lidí. Prosím všech spolu, aby pánům, [2] panu Václavovi z Dubé, jinak z Leštna, panu Janovi z Chlumu, panu Jindřichovi z Plumlova, panu Vilémovi Zajícovi, panu Myškovi a jiným pánům z Čech a Moravy, i věrným pánům [3] polského království děkovali a za jejich horlivost byli vděčni, že oni jako Boží stateční obránci a pomocníci pravdy se častokrát postavili proti celému koncilu, dokazovali a odpovídali, aby mě vysvobodili, a zvlášť pan Václav z Dubé a pan Jan z Chlumu, jimž věřte, což budou vypravovat; protože oni byli ve sboru, když jsem já byl vyslýchán po několik dní. Oni vědí, kteří Čechové a kterak mnohé a zlé věci na mě shazovali, kterak celý sbor proti mně křičel, jak jsem já odpovídal, co po mně žádali. Prosím vás také, abyste prosili za Jeho Milost římského a českého krále Pána Boha, i za svou královnu [4], i za pány, aby milý Pán Bůh s nimi v milosti přebýval nyní a potom ve věčné radosti.
Psal jsem vám list tento v žaláři v okovech, s očekáváním, že zítra budu odsouzen na smrt, ale s plnou nadějí v Bohu, abych neustupoval od Boží pravdy a bludů, z nichž mě křiví svědkové obviňovali, abych se pod přísahou nezříkal. Jak se mnou Pán Bůh milostivě činil a že je se mnou v divných pokušeních, poznáte, až se u Boha v radosti z jeho milosti shledáme. O mistru Jeronymovi, [5] mém milém tovaříši nic neslyším, než že je v těžkém vězení a jako i já čeká na smrt, a to pro svou víru, kterou již Čechům statečně ukazoval; a naši Čechové, nejukrutnější nepřátelé, nás předali jiným nepřátelům do jejich moci a do vězení. Prosím, abyste za ně Pána Boha prosili. Také prosím vás, zvláště Pražany, abyste na Betlém [6] byli laskaví, dokud Pán Bůh popřeje, aby tu kázali Boží slovo. Pro toto místo se ďábel rozhněval a proti němu faráře a kanovníky [7] vzbudil, když viděl, že se jeho království na tomto místě bořilo.
Doufám v Pána Boha, že to místo podle své vůle zachová, a učiní v něm větší prospěch skrze jiné, než skrze mne nestatečného učinil. Také prosím vás, abyste se milovali, dobrých násilím tlačiti nedali a pravdy každému přáli. Dán list v pondělí v noci před svatým Vítem, po dobrém andělu.

78. Husův dopis podle vydání Bohumila Mareše (1851 – 1901, evang. farář a církevní historik) z r. 1911 (již 3. vydání), který také připojil vykladačské poznámky, které zde uvádíme.
V roce 2015 Husovy dopisy převedeny do současnější češtiny.

77. Veškerému národu českému. [1]
R. 1415, 10. června. (1415, 10. června.)

Hus louče se s českým lidem napomíná: aby Boha a jeho pravdy se drželi, kněží dobrých milovali, nehodných pak se varovali, aby měšťané, řemeslníci, páni a služebníci, mistři a žáci povinnost svou konali, aby všichni děkovali pánům, kteří v Kostnici spravedlnosti se ujímali, zvlášť Václavovi z Dubé a Janu z Chlumu, aby se modlili za královskou rodinu, aby na Betlém byli laskavi; oznamuje, že odpřisáhnouti nemohl a že největšími nepřáteli jeho byli Čechové; a vyslovuje doufání, že Bůh učiní větší prospěch skrze jiné.

[1] Tom. 582. [2] Viz č. 55 pozn. 5 a č. 64, pozn. 15. [3] Viz č. 67 pozn. 16.
[4] Král Václav choval se k Husovi, pokud byl v Čechách, nestejně; kdykoliv mu byl nakloněn a protivníky jeho potíral, činil to ponejvíce, ba snad výhradně z příčin politických a osobních: o tom, že by se Husa v Kostnici nějak byl ujímal, také není ničeho známo; král vůbec si nevšímal sboru Kostnického, na němž ani své posly neměl, a to opět kvůli Zikmundovi, s nímž si právě zase navzájem odpíral titulu Římského krále. Králová Žofie pak byla vždy upřímnou příznivkyní a horlivou posluchačkou Betlémského kazatele, i když byl již v klatbu dán, jehož se i přímluvnými dopisy k papeži a kardinálům, a to kolikerými r. 1410 byla ujala. [5] Viz úvod č. 42. [6] Kaple Betlémská, kde Hus mravokárnými kázáními svými dílo reformace české začal, byla Janem (Hanušem) z Milheimu (také z Pardubic) pomocí Kříže kramáře v duchu Miličově r. 1391 24. května vystavěna pro kázání slova Božího českým jazykem (viz list 9); poskytovala místa 3000 posluchačům; po upálení Husa a Jeronyma byla vyzdobena obrazy obou mučedlníků; v pozdější době brali navštěvovatelé z kazatelnice Husovy na památku odštípnuté třísky, takže na mnohých místech díry velikosti pěstě povstaly (jak je Zach. Theobald kolem r. 1750 ještě viděl); při ní měl Hus obydlí o dvou místnostech; po bitvě na Bílé hoře dostala se do rukou jezovitů; r. 1786 jest následkem vydaného dvorského dekretu zavřena a zbourána, z čehož zbyly toliko jedny kamenné veřeje dveřní. [7] Viz č. 91, pozn. 5.

Sůl v žižkovském těstě



Chci dnes připomenout osobu známou daleko víc ve světě, než u nás na Žižkově. Přemysl Pitter (21. 6. 1895 – 15. 2. 1976) byl protestantsky orientovaný kazatel, sociální pracovník, spisovatel, publicista, radikální pacifista. Se skupinkou spolupracovníků a okruhem přátel a sponzorů vybudoval za hospodářské krize ve dvacátých letech minulého století na Žižkově v Sauerově ulici Milíčův dům (dnes se v domě nachází mateřská škola), kde pracoval s dětmi z celé čtvrti, které by jinak vyrůstaly na ulici. Na tehdejší dobu to byl velmi pokrokový čin, nad kterým někteří vrtěli hlavou. I za války svým jednáním Přemysl Pitter předešel nejen dobu, ale přesáhl i hranice Žižkova. Pomyslně stojí po boku sira Nicholase Wintona, který zachránil za války životy stovky dětí. I přes přísné zákazy Pitter za války navštěvoval a zásoboval židovské rodiny. Po válce od ministerstev vyžádal několik znárodněných zámků v okolí Prahy a staral se v nich o zubožené židovské děti, které se vracely z koncentračních táborů a nenacházely své blízké, německé bezprizorní děti při odsunu i české sirotky. Společně s ním u jednoho stolu tak slavily Vánoce děti německé i židovské. Mnohým z nich zachránil život a především otevřel novou poválečnou cestu odpuštění. Dodnes vzpomínají ti, co prošli Pitterovými domovy, jak tato zkušenost zásadně formovala jejich další život. Přestože za sebou měli zlé, nepřátelské časy, láska a odpuštění jim léčily válečná zranění.
Po nástupu komunismu musel Přemysl Pitter uprchnout ze země; usadil se ve Švýcarsku, kde se také věnoval sociální práci.
Když si vzpomenu na Pitterovy aktivity, napadá mne, že by dnes jednal stejně soucitně. Najal by několik autobusů, svážel běžence a pomáhal jim na další cestě. A nejspíše by byl - jako už poněkolikáté - nepochopen či spíše i odsuzován.
Nenávisti a nedůvěry máme kolem sebe vždy dost. Naproti nim milosrdenství, láska a odpuštění jsou hodnotami, které otevírají nadějnou budoucnost. Věřím, že je to právě tichý hlas, kterým křesťanské církve mohou sloužit světu k dobrému. Přemysl Pitter je svědkem, který ukazoval světu k milujícímu Bohu nejen slovy, ale také svými činy.

Pavel Kalus,
farář z Kaple Betlémské
na Žižkově, Prokopova 4

Brněnská diecéze Církve československé husitské se sídlem Joštova 7, Brno

vypisuje výběrové řízení na obsazení pozice vedoucího diecézního ekonoma.

Požadavky:
- **pracovní poměr na plný úvazek**
- **vysokoškolské vzdělání ekonomického směru**
- **praxe v oboru**
- **občanská a mravní bezúhonnost doložená výpisem z rejstříku trestů**
- **členství v CČSH výhodou**

Platové podmínky na vyžádání na adrese:
Brněnská diecéze CČSH, Joštova 7, 602 00 Brno.
e-mail: michaela@ccshbrno.cz, tel: 532 162 111

č. 6

SET

Sdružení evangelikálních teologů
ThDr. Pavel Černý, Th.D., předseda: tel. 777 559 231, e-mail: pavel.cerny@cb.cz
Mgr. Zdeněk Halas, Dis., Ph.D., tajemník: e-mail: zdenek.halas@etspraha.cz
Kontaktní adresa: Sdružení evangelikálních teologů, Soukenická 15, 110 00 Praha 1
www.etspraha.cz/set www.evangeliklani-teologie.cz
IČ: 68381549, č. účtu: 2500212981 / 2010

Teologické fórum

Křesťanská etika ve společnosti

Inspirace Závazku z Kapského Města, In: Theologia vitae 2/2014
Místo konání: Sbor Církve bratrské v Praze 1, Soukenická 15
Datum: pondělí 14. 3. 2016

09:00 – 09:30	**Registrace**
09:30 – 09:50	**Zahájení a uvedení fóra – Bible jako zdroj etického rozhodování (Mgr. Peter Cimala, Th.D.)**
09:50 – 10:25	**Láska jako jazyk Smlouvy – láska k Božímu slovu a světu (Mgr. Roman Mazur)**
10:25 – 10:40	**Diskuse**
10:40 – 11:15	**Pravda a výzva pluralismu (ThDr. Pavel Černý, Th.D.)**
11:15 – 11:35	**Diskuse**
11:35 – 13:10	**Přestávka – polední občerstvení**
13:10 – 13:45	**Šíření Kristova pokoje: mezi trpícími a utlačovanými – reakce na uprchlickou krizi v širším etickém kontextu (ThDr. Tadeáš Firla)**
13:45 – 14:05	**Diskuse**
14:05 – 14:40	**Skromnost a bohatství (Bc. David Novák, ThM)**
14:40 – 14:55	**Diskuse**
15:00	**Závěr**

Prosíme o **zaslání přihlášek k účasti do 9. 3. 2016** na adresu: pavel.cerny@cb.cz nebo písemně na: Dr. Pavel Černý, Soukenická 15, 110 00 Praha. Přihláška je třeba pro zajištění občerstvení, které je zahrnuto v registračním poplatku. Cena setkání je **150 Kč** na osobu (polední občerstvení a další výdaje spojené s konáním TF). Platit je možné převodem na účet (číslo účtu SET je v záhlaví této pozvánky, variabilní symbol 160314). Je možné také zaplatit v hotovosti při registraci až na místě. Pro členy SETu platí cena 120 Kč na osobu. **Bezprostředně po ukončení Teologického fóra v 15 h se bude konat členské shromáždění SET. Prosíme, počítejte s tím.**

Výbor SET, leden 2016

Cyrilometodějský kalendář 2016

(uspořádali Jan Paulas, Renáta Holčáková a Josef Pala)
se po mém soudu podařil. Čtenáře provázejí vzpomínky Jiřího Grygara (Lidé, kteří mě v životě „oslovili“), historické stati Tomáše Petráčka (Katolická církev a moderní společnost/, zamyšlení nad slovy papeže Františka, několik statí o vině a odpuštění, různé životopisy - rovněž luterského arcibiskupa Nathana Soederbloma), řada jiných zajímavých článků a fotografií a také grafika G. Gruberové-Goepfertové, jakož i Schematismus katolické církve. To vše na 270 stránkách.

Bohuslav Vik

Inzerce

MUCHOMŮRKA - V centru Krkonoš nabízím chalupu k pronájmu pro skupinové pobyty - max. kapacita 25 osob, týdenní turnusy.
Informace u bratra faráře Samuela Hejzlara,
e-mail: sammyhej@gmail.com;
tel.: 603578108.

č. 1

Noemi - seznamka pro křesťany,
www.noemka.com,
info@noemka.com, sms: 777 222 877

č. 5

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2,
Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607,
e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 481 Kč, jednotlivé číslo 13 Kč. Č.ú.: 228961190/0300
Redaktor: Bohumil Kejř
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne Grafotechna
Distribuci provádí:
* Pro jednotlivce: Česká pošta, s.p. bezplatná infolinka České pošty 800 300 302
adresa pro písemný styk:
Česká pošta oddělení periodického tisku
Olšanská 9, 130 00 Praha 3
e-mail: postabo.prstc@cpost.cz
*Hromadné zásilky: A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Evangelický týdeník Kostnické jiskry

rejstřík ročníku 100 (2015)

Aktualita (A), Církev doma (CD), Církev ve světě (CS), Nad Biblí (NB), Poselství k neděli (PO), Reakce čtenářů (RČ), Recenze (RE), 100 let Kostnických jisker (100) – přetisk starých materiálů, Listy M. Jana Husa (600).
(Drobné zprávy z církví u nás i ve světě přejaté z jiných zdrojů neuvádíme.)

Bárta Zdeněk – První evangelický kostel s věží a zvony v Čechách slaví 160 let 17/18
Bastlová Helena – Z tradičního pietního shromáždění na Staroměstském náměstí **(A)** 23/24
- Ženu statečnou kdo nalezne...? (Drahomíra Garajová 18.4.1924-22.3.2015) 12
Baťová Eliška – Mistr Jan Hus – skladatel duchovních písní? . . . 30
Benešová Iva – Pravá podoba Jana Husa **(RE)** 28
Beranová Ludmila – Jaký by byl náš poslední sen? (Klub Samaří na Starém Městě pražském) 5
Bílková Milena – Jan Hus ve výtvarném umění církve podobojí v 15. a 16. století 20-27,29,30
Bistranin Jan – Průvodce po bratrských památkách v Polsku . . . 35
Bratr Alois – Pouť důvěry – Praha, čtvrtek 1. ledna večer 8/9
Budzáková Eva – A zas budou Velikonoce 10
- Uhlí 8/9
Clemens Theodor – Poselství k Heslu roku 2015 (Ř 15,7 K) **(PO)**. 1
Čáp Josef, Čáp Pavel – Večer s Moravankami Edity Štěříkové 25/26
Černý Pavel – Jaro Křivohlavý – učitel, bratr a přítel 3
- 33. ekumenické setkání biskupů v Římě 1
Daněčková Jana – Vydávejte svědectví i v nebezpečí (J 15,26 - 16,4) **(PO)** 15
(Der Sonntag č. 27 přel. BV) – Obamova burcující řeč v Charlestonu 27
Doležal Bohumil – Babiš, Rusové, Havel 5
Drápal Dan – Demokracie, Bible a Korán 1
- Evropské hodnoty 30
- Letnice – svátek a realita 17/18
Drápal Marek – Křesťanský pohled na ochranu přírody 23/24
Duka Dominik, Fajfr Daniel, Papoušek Petr – Společné prohlášení předsedů ČBK, ERC, a FŽO k teroristickým útokům ve Francii (**A**) 3
Dvořáková Zdeňka Naděžda – A Bůh ji měl rád (Vl. Češková zemřela ve věku nedožitých 110 let) 3
- Pěkný den ve Vraclavi 30
e-cirkev – Do funkce byla ustanovena nová synodní rada Českobratrské církve evangelické **(A)** . . . 34
Ehmig Dušan – Cestu k očištění od špatností a prostředí, v němž je nedostatek lásky a dobra, začínejme hledat u sebe **(NB)** 20
Fáber Karel – Pokora jako pravá zbožnost (L 18,9-14) **(PO)** 25/26
Fajfr Daniel – Ke shromáždění na Staroměstském náměstí (projev u desky se jmény popravených) 25/26
FiLe + PeHa – Ze synodu Českobratrské církve evangelické 19
Franců Jan – Den tiskařů v Památníku Bible kralické 32
Gerloff Johannes (překl. Kultová Ivana) – „Je suis Charlie“? 4
Gerloffová Krista – Mezinárodní den žen a Bible 10
Grombiřík Martin – Kompetentní pastýř (J 10,19-29) **(PO)** 12
Grulich Petr – Na co rozum nestačí (J 3,1-8) **(PO)** 16
Hájek Štěpán – Cizinec příkladem (L 17,11-19) **(PO)** 27
Halama Ondřej – Bratr Rudolf Borski (2.7.1927-19.1.2015) 6
Halamová Anna – Následovat Krista (Mk 8,31-38) **(PO)** 5
Hallerová Ludmila – Přání všem křesťanům 36/37
Haška Petr, Ruml Joel, Valková Lia – Společné stanovisko synodní rady ČCE a Diakonie ČCE k uprchlické krizi 31
(**HB**) – Náboženští představitelé k teroristickým útokům v Paříži **(A)** 33
Hejzlar Pavel – Skrytý Bůh (Ex 20,4) **(PO)** 20
Hejzlar Samuel Jan – K „Ospravedlnění pouhou vírou“ (ET – KJ 5/15 – Josef Veselý) **(RČ)** 7
- Konec světa 2
- O víře Kristově **(NB)** 5
- Oběť 11
- Slovo Boha – Slovo Tělem – Slovo přicházející (trvalé podněty) 25/26
- Vzdor smrti **(NB)** 16
Heller Daniel – Den reformace – 31. října 31
- Ptáme se po Božím království? (L 17,20-30) **(PO)** 31
Henych Daniel – Co se našlo na půdě 35
- Ježíšek a Sibylka 36/37
- Rybí polévka 36/37
Hier Marvin Rabbi (přel. a upr. Kejř B.) – Nadějný Nový rok! Roš Ha Šana 5776 **(A)** 29
Holeka Pavel – Přesýpací hodiny 36/37
Horecký Jiří – Fakt se Diakonie ČCE tak nekřesťansky chová? **(CD)** 15
Hušek Petr – Radostně služ Hospodinu 34
- Reformační kaleidoskop 32
Hübner Miloš - J. L. Hromádka mezi mnohými 10
- Koncilium u lůžka ČCE 15
- Na prahu Husových oslav 21/22
- Po stopách zapomenuté genocidy 13/14
- Profesor Jan Blahoslav Kozák ve vzpomínkách 2/3
- Se srdcem na dlani 36/37
- Zákon a děti (Mk 10,2-16) **(PO)** 30
Hýsek Daniel – Kdo má přístup k Ježíši? (J 12,20-26) **(PO)** 8/9
Chlápek Petr – Ježíš jim řekl:„Pro tvrdost vašeho srdce vám napsal toto ustanovení.“(Mk 2,1-16) **(PO)** 29
Chlebounovi Eva a Přemysl – Husova oslava před 100 lety 25/26-27
christnet.cz – Řeholníci k ožehavým otázkám **(A)** 13/14
iForum – Světově uznávaný biblista Petr Pokorný dostal čestný doktorát petrohradské univerzity 12
ICEJ – Mladí Češi a Němci přebírají štafetu od Židů, kteří přežili holokaust 15
Javornický Pavel – Brány pro příchod Krále 27-36/37
J. P. – Sestra Lydie Plevová oslaví 100 let 3
Just Jiří – Kutnohorský mír 35
Kábrt Tomáš – Nový předseda Vězeňské duchovenské péče **(A)** 16
Kaczmarczyk St. – „Ježíš, ne Caesar, toť smysl našich dějin a demokracie“ 7
- Originál, nebo padělek 12
- Svědek Ježíše Krista sedmkrát vyznamenán 21/22
Kaďůrková Milada – Etický odkaz Alberta Schweitzera 32-33
- Farářova zodpovědnost 10
- Ještě jedno zamyšlení nad slovním spojením věčný život 3
- Marek Vácha: Věda, víra, Darwinova teorie a stvoření podle knihy Genesis **(RE)** 20
Kaleb - Nesmiřitelná řeč Evy Kantůrkové 13/14
Kantor Jiří – Má Ježíš plnit naše přání? (Mk 10,35-45) **(PO)** 10
-kar – Oficiální logo Českobratrské církve evangelické **(A)** 7
Karban Jiří – Hráze malichernosti 19
- Menšinová radost 13/14
- Na správném místě 20
- Navzdory pyšným obludám 15
- Osvětlovač a kameraman 23/24
- Ve dvou nejsme sami 31
- Vysvoboď 12
- Vzkříšení všedních dnů 16
- Ztraceni v sítích? 29
Kašper Jan – Čtyři roky po přijetí rodin z Barmy 29
- Dialog a obnova **(RE)** 19
- Kalich, Martin a víra **(RE)** 2
- K naději patří i pokojná zvědavost vůči budoucnosti (rozhovor s J. Rumlem) 13/14
- Pamětní deska na Žilkově vile 30
Kejř Bohumil – Bylo referendum na Slovensku prohrou? 7
- Historik s pohledem do věčnosti (Michal Flegl) 2
- Ke kázání Jana Blahoslava Šourka 31
- Krátké vyjádření (odpověď na reakci na článek „Na prahu Husových oslav“ (ET-KJ č. 21/22) 25/26
- Křesťanská Pegida, nebo nekřesťanská Pegida? (Kalista Viktor – překl. podkladů) 8/9
- Nově jmenovaní kardinálové **(CS)** 7
- Prof. PhDr. Jaro Křivohlavý, CSc. (19. 3. 1925 - 27. 12. 2014) 3
- První anglikánská biskupka v Anglii **(A)** 5
- Připojení gratulace ET-KJ br. Bl. Hájkovi k 80. narozeninám 29
- Společné prohlášení ČCE a její Diakonie k situaci v domově pro seniory v Sobotíně **(CD)** 15
- Svědectví o riskantní cestě migrantů napříč Řeckem 28
- Týden modliteb za jednotu křesťanů 2015 4
- Usilujme o naději (rozhovor s Bohumilem Doležalem) 1
- Velikonoční přání lásky a pokoje 11
- Výstraha s potěšením (1 K 4,1-5) **(PO)** 35
- Vzhůru do vydavatelského roku 2016! 33
- Zpětné (mediální) zrcátko 19
Kitta Michal – Od nabídky přes prokletí a maličkost k odpočinutí (Mt 11,25-30) **(PO)** 13/14
Klačko Maroš – Pane, prosíme, zachraň nás před svými následovníky! (L 9,51-62) **(PO)** 7
Klimeš Pavel – Vše je pod Božím soudem (Mt 25,31-46) **(PO)** 32
Kostnické jiskry (100) – Antika, 13. března 1914 11
- Betlémská kaple na Žižkově, 5. června 1914 29
- Buď Jan Hus – nebo Jan Nepomucký..., 8. května 1914 19
- České veřejnosti – k Husovu roku, 25. května 1914 . . . . . 23/24
- Dělají si čest – 17. července 1914 35
- Do svědomí, 27. února 1914 10
- Dodržme slovo! - 19. července 1914 32
- Hlasy o Janu Nepomuckém. - 8. května 1914 20
- Chraňte jména Husova! - 5. června 1914 29
- K narozeninám Komenského (28. března), 27. března 1914 . . . . . 13/14
- Kus českých dějin, 19. července 1914 30
- Lidové pomníky pro naše reformátory, 3. července 1914 33
- Mistr Jeroným Pražský, 5. června 1914 31
- Modlitba za národ, 30. ledna 1914 3
- Myjavci v Praze, 25. května 1914 27
- Na obranu., 13. března 1914 12
- Na postupu., prosinec 1914 2
- Náboženství a politika, 17. července 1914 34
- Naše první konfiskace., 8. května 1914 6
- Neuvěřitelná zpráva., 8. května 1914 . . . . . 17/18
- Ničeho nezapomněli a ničemu se nenaučili..., 5. června 1914 29
- Opětná konfiskace Kostnických jisker, 25. května 1914 27
- Organizační věstník., 15. února 1914 7
- Pomník Žižkův., 15. února 1915 6
- Schůze vzdělávacích odborů okrsku berounského, 25. května 1914 28
- Sv. – vítský chrám, 17. července 1914 35
- Šíření korupce., 15. února 1915 5
- Špatné svědomí., 25. května 1914 . . . . . 21/22
- Účast Američanů na Husových slavnostech v roce 1915., 8. května 1914 .17/18
- Upozornění - Prémie zdarma!, 27. února 1914 . . . . . 8/9
- Úvod redakce., prosinec 1913 1
- Už vzpomínají... – 13. března 1914 12
- V mrákotách., 25. května 1914 . . . . . 25/26
- Z redakce a administrace., 30. ledna 1914 4
- Za zemřelým drem J. Podlipným, 27. března 1914 15
- Žižkův pomník: prostá věž v podobě kalicha., 27. února 1914 . . . . . 8/9
Kraus Ivo – Agresivní multikultura 10
- Když dítě nepřichází 3
Kraus Jaroslav – A co církev? 10
- Dvojí vjezd 13/14
- „Hostem jsem byl...“ **(A)** 25/26
- Ulrich Grünsleder – následovník mistra Jana Husa (z knihy „Několik postav z českých dějin) 7
Kulík Petr – Trpělivé čekání (Jk 5,7-8) **(PO)** 34
Kvapil Jiří – Dobré rozloučení (J 14,23-27) **(PO)** 17/18
Kvapilová Šárka – Hodně vzdálená diaspora aneb Stručná historie Židů v Číně 17/18
Kynčl Jaroslav – Blahoslav Hájek – významné životní jubileum (80 let) 29
Lexová Jana – Betlém, první nestátní zařízení svého druhu u nás, osloví pětadvacetiny **(A)** 30
Listy M. Jana Husa – 13. Anglickému mistru Richardovi **(600)** . . .7
- 22. Bratřím z kláštera v Dolanech **(600)** 10
- 51. Českým přátelům **(600)** 27
- 48. Českým přátelům při počátku cesty do Kostnice **(600)** 23/24
- 16. Janu Bradáčkovi a Krumlovským **(600)**. 8/9
- 61. a 62. Janu z Chlumu **(600)** 32
- 69. Janu z Chlumu **(600)** 35
- 12. Králi polskému Vladislavovi **(600)** 6
- 10. Lounským **(600)** 5
- 42. M. Janu Sybartovi na universitě Vídeňské **(600)** 19
- 37. Mistru Krišťanu z Prachatic, rektoru Vysokého učení v Praze **(600)** 16
- 38. Mistru Křišťanu z Prachatic, rektoru Vysokého učení Pražského **(600)** 17/18
- 49. Mistru Martinovi, mému žákovi **(600)** 25/26
- 23. Mistrům Martinovi a Mikuláši z Miličína **(600)** 11
- 6. Nastupujícímu soudci **(600)** 3

- 8. Nějakému zemanovi **(600)** 4
- 4. Pannám, které společně žijí **(600)** 2
- 55. Panu Janu z Chlumu **(600)** 30
- 56. Panu Janu z Chlumu **(600)** 31
- 67. Petrovi z Mladenovic **(600)** 34
- 31. Pražanům **(600)** 12
- 34. Pražanům **(600)** 13/14
- 43. Pražanům **(600)** 20
- 54. Pražanům **(600)** 29
- 35. Pražskému synodu **(600)** 15
- 63. Svým přátelům **(600)** 33
- 70. Svým přátelům v Kostnici **(600)** 36/37
- 53. Věrným Čechům **(600)** 28
- Zbyňkovi, arcibiskupovi pražskému **(600)** 1
- 47. Zikmundovi, králi Římskému a Uherskému **(600)** 21/22

Lukáš Roman K. – Věříte na zázraky? (Nasycení zástupu) **(PO)** 23/24

Macek Ondřej – Zemřel ThDr. Jiří Melmuk, farář na jižní Vysočině 23/24

Malý Jakub – Máme se vůbec z čeho radovat? **(PO)** 36/37

Mandysová Naděje – Mezinárodní setkání žen v Praze 23/24

Mašek Jan – Státní svátky 34

Mazur Roman – Sdílet moc Ježíšova příběhu 36/37

Medková Jüptner Marie – Na dobrý život! (J 2,1-11) **(PO)** 2

Média – Nadační fond chce do České republiky dostat 152 iráckých křesťanů **(A)** 27
- Pražské fórum o antisemitismu **(CD)** 5

Miklík Otto – Z toho se nestřílí... 6

Motyčková Petra – Poselství Husovských slavností přibližuje program i logo **(A)** 21/22

Nečas Jaroslav – Neúspěch útěku 21/22

Nečas Jiří – Adventní zamyšlení 35
- Křesťanský pohled na ochranu přírody 23/24
- Laudato si' 34
- Základ a plnost Zákona 4

Nerková Delicie – Advent 36/37
- Podivné tělo 36/37

(noe) – Mariánský sloup na Staroměstském náměstí letos určitě nebude **(A)** 19
- Po rekonstrukci znovu otevřen Husův rodný domek **(A)** 20
- Světový den modliteb představí Bahamy) **(A)** 6

Ondříčková Dagmar – Bohem obdarovaní umí správně obdarovávat 36/37

- Duch svatý – zapalující a strhující moc (Sk 2,1-21) 27

Otter Jiří J. – Hrdinka v životě i ve smrti (K 65. výročí popravy JUDr. Milady Horákové) 20
- Ježíšův rod a rodina podle evangelistů **(NB)** 8/9
- K otázce víry ve věčný život **(NB)** 1
- O Hospodinově dobrotivosti v „zemi živých" **(NB)** 4
- Ohlédnutí za rozhlasovým vysíláním nedělních bohoslužeb **(RČ)** 32
- Vzpomínka na osvobození českých politických vězňů před sedmdesáti lety 17/18

Pacovský Tomáš – Semeno života (L 8,4-15) (PO) 4

Pavlis František – A ty Betlémě v zemi judské,... ... 36/37

- Amen, amen, pravím vám... (NB) 19
- Husova hranice 27-28
- Jotamova bajka (Sd 9) .. 13/14
- Moudrost moudrých se setkala s Boží slávou 36/37
- Nikdo jiný . 21/22
- Pane, ke komu půjdeme? 8/9
- Pouze s ním a v něm 23/24
- Trojí pravda ... 30
- Vyvolte sobě dnes 12

Pechar Jaroslav – Co dělal na sjezdu mládeže v Litoměřicích mistr Jan Hus? **(A)** 32

Pikousová Olga – „Husův rok 2015" končí 34
- Objev století 28
- V kostele v Českých Budějovicích tvoří už dvouleté děti 5

Piťha Petr – Lidé, lidé... 11

Plotěná Marie – Čas stanů 27
- Pravda 6
- Radujte se s radujícími, plačte s plačícími 5

Pokorný Jan - Pouhá milost 2
- Poznej sám sebe 12
- Stará léčka 10
- Zemřela sestra PhDr. Věra Doleželová 11

Pokorný Petr – ThDr. Zdeněk Soušek – požehnaných devadesát let 29

Pokorný Zdenek – Ještě je místo (L 14,15-23) **(PO)** 19

Polma J. – Ing. Eliška Šolcová 15.10.1938 – 28.1.2015 7

Polma Jiří – Bylo krátce před židovskými Velikonocemi (z pašijního kázání) **(NB)** 10
- Husova slavnost v Železném Brodě 25/26

Poschová Michaela – Medzinárodná teologická konferencia doktorandov opäť na pode EBF UK 19

Potoček Josef – Ještě k TGM: Mravnost v životě i v politice (reakce na ET-KJ 7/2015) **(RČ)** 11

Pouť důvěry - Taizé Praha 29/12/2014 – 2/1/2015 . . . . . .8/9

Představitelé Ekumenické rady církví – Tisková zpráva ERC k uprchlické krizi 29

Představitelé křesťanských, muslimských a židovských obcí – Prohlášení iniciativy Společný hlas, fórum židů, křesťanů a muslimů **(CD)** 5

Přívratský Milan – Rovnice ekonomického přežití sboru 15

RaVat – Evangelikálové u papeže **(CS)** . 17/18
- Kubánský prezident ve Vatikánu **(CS)** .. 17/18
- Švédská luteránská arcibiskupka u papeže **(A)** . . . 17/18

(red) – Vzácná provázaná jubilea – Josef Veselý a Kostnické jiskry **(A)** 8/9

Říčan Daniel – Mistr Jan Hus a Delawaři 35
- Projekt Manhattan connection 34

Sahm Ulrich W. (překl. Kultová Ivana) – Morálka bez vztahu k realitě 16

Schilla František – Jádrem křesťanství je lidská důstojnost 1
- Každý člověk nejprvé dobré víno dává 4
- Lutherovo náměstí v Římě (Reformátor, učenec, tatrman) **(A)** 31
- Mezi loajální lhostejností a znovu-okouzlením 34
- Sólokapry a evangelium 8/9

Schneider Jan – Netrpělivost a naděje 2

Silná Sandra – Ekumenická rada církví má nové předsednictvo **(A)** 35

Sirický Ján – Úsmevné spomínanie z nemocnice 6

Stachová Michaela – Zemětřesení v Nepálu – Středisko humanitární a rozvojové spolupráce Diakonie ČCE (HRS) se zapojilo do pomoci 20

Stebel Stanislav – Vzpomínka na MUDr. Roberta Moravce 33

Susa Zdeněk – Nebojte se (vzpomínka na bratra Rogera u Martina ve zdi) 8/9

Světlík Pavel – Křesťanský pohled na ochranu přírody 23/24

Šimr Karel – „On zemřel za nás, abychom my, ať živí či zemřelí, žili spolu s ním." 11

Šlechta Marek – Happening Pamatuj! 2015 12

Šlechta Miroslav – Miroslav Ransdorf: Mistr Jan Hus (RE) 19

Šlechta – Pardubice – Motto: Nikdo není víc slepý než ten, kdo odmítá vidět (PO ET-KJ č. 30) **(RČ)** 34

Šmahel František – Jaký svět si přál a představoval mistr Jan Hus (projev na Růžovém paloučku 6. července 2014) 25/26

Šorm David – Hostinský v Betlémě 36/37
- Ztracený kámen 11

Šourek Jan Blahoslav – Stačí víra? 31

Šourek Michal – Pouť důvěry – Starost hostitelů, radost z hostiny 8/9

Štěpánová Lucie – Večer na téma „Duchovní proudy Balkánu" v klubu Samaří 12

Štěříková Edita – Přínos reemigrantů (potomků českých exulantů) evangelické církvi 25/26

Šusták Marian – Protimluv 33
- Výhled z hory Proměnění (Mt 17,1-9) **(PO)** 3

Talán Jan – Stvořitel času se neopozdí (J 11,1-45) **(PO)** 28

Trnka Jan – Jakub Jan Ryba (26.10.1765 – 8.10.1815) 36/37

Trnková Lydie – Pouť důvěry – O otevřených dveřích bytů – i srdcí 8/9

Tučný Pavel – Pouť důvěry – Stručně z historie 8/9

Účastníci Pouti důvěry – Co o pražském setkání řekli někteří jeho účastníci 8/9

Valeš Jiří – Povolený dluh (Ř 13,8-14) **(PO)** 33

Vašíček Štěpán – Znáš svého Otce? (L 15,1-3.11-32) **(PO)** 21/22

Vejnar Emanuel – Místo naděje 11
- Stal se člověkem 36/37

Veselý Josef – Bůh a rozum 4
- Bůh ve Starém zákoně není jiný než v Novém 13/14
- Cesta víry 20
- Církev je apoštolská 19
- Církev je jedna a je apoštolská 23/24
- Církev káže 32
- Ďábel a andělé 15
- Jaká je naše víra 16
- Je Bible neomylná? 6
- Jenom věřící může pochybovat 33
- Ježíšovo nanebevzetí 17/18
- Kam s ní 28
- O rozdílu mezi věčným životem a Božím královstvím 34
- O tom příkopu a jak přes něj 35
- Ospravedlnění pouhou vírou 5
- Poznáváme Krista, když poznáváme jeho dobrodiní 1
- Rozdělený člověk má nemocnou duši 7
- Smysl života a evangelium 10
- Solidarita ve hříchu 3
- Třikrát o církvi 29

Vik Bohuslav – Braniborský markrabě Fridrich Vilém – „velký kurfiřt" 17/18
- Bratrská spisovatelka Leontina Mašínová 5
- Bratrský biskup a myslitel Jan Amos Komenský 32
- Bratrský biskup Matěj Kunvaldský 3
- Církevní historik František Michálek Bartoš (5.4.1889 Rychnov n. K. – 12.5.1972 Praha) 11
- Církevní učitel, redaktor a básník Josef Baštecký (volně podle Louisy v. Hainové) 15
- Český spisovatel Alois Jirásek 8/9
- Český superintendent a.v. Karel Eduard (z) Lány . . . 12
- Exulantský senior Jan Teofil Elsner 13/14
- Evangelický církevní historik Rudolf Říčan (23. 9. 1899 Hovězí – 2. 10. 1975 Praha) 31
- Německý evangelický farář a filantrop Friedrich Chr. K. v. Bodelschwingh st. 19
- Německý evangelický teolog, filosof, lékař a hudebník Albert Schweitzer (14. 1. 1875 - 5. 9. 1965) 28
- Paní Jitřenka na jevišti 6
- Puritánský vojevůdce a státník Oliver Cromwell 27
- Švýcarský náboženský socialista a pacifista Leonhard Ragaz 35

Vymětal Mikuláš – Prohlášení o vztahu křesťanů k muslimům 7

www.krestandnes.cz – Dny víry v Praze **(CD)** 17/18

www.radiovaticana.cz – Papež František přijal prezidentovo pozvání na Velehrad **(A)** 15
- Papež o genocidě Arménů 13/14

Zavadil Tomáš – SOS Sýrie **(A)** 2

Zemánková Marta – modlitba 36/37

Zikmund Marek – Muž, který házel stín (Josef Lukl Hromádka 1889 - 1969) 4

Zikmund Martin T. – Islám představuje pro církev výzvu 7

Žemlička Michal – Naděje odvaleného kamene (Mk 16,1-8) **(PO)** 11

Ženatá Daniela – Den pro Kubu 2015 **(CD)** 12

Ženatý Filip – Číhající pokušení (Mt 4,1-11) **(PO)** 6

Židovský tiskový a informační servis – Nový film zobrazuje papeže Pia XII. jako zachránce Židů **(A)** 10

Básně:

Kepr Tomáš – Budem si říkat 36/37

Rafajová Marie – Koniklec 8/9

Písně:

Hejda Tomáš – Staňte se solí země – 8/9

Fotografie:

Bárta Zdeněk – 17/18; Bastlová Helena – 2,3,7,15,16,21/22,23/24, 25/26,31,32,35-36/37; Bílková Milena – 20-27,29,30-; Černý Pavel – 1; Dvořáková Zdeňka Naděžda – 30; FiLe + PeHa – 19; Kábrt Tomáš – 16; Kašper Jan – 8/9,10,13/14, 19,30; Kejř Bohumil – 4,8/9,29; Kvapilová Šárka – 17/18; Lexová Jana– 30; (noe) – 6,20; Pikous Tomáš – 13/14; Pikousová Olga – 28,34; Polma Jiří – 25/26; Říčan Daniel – 35; Susa Zdeněk – 8/9; Světlík Pavel – 23/24; Šlechta Marek – 12; Šorm David – 11; Štěříková Edita – 25/26; Švec Hugo – 34

Kresby:

Henych Daniel – 35,36/37; Plotěná Marie – 5,6,27

Články bez uvedení autora:

Ranní modlitba Mahátma Gándhího – 2, Vědci zkoumají nábožensképchování (dokumentární cyklus ČT) – 15, Z kázání mistra Jana Husa na 1. neděli adventní – 33, Z kázání Jana Husa na 1. neděli po Kristovu narození – 36/37



Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

8/2016

2. března 2016 ✦ ročník 101 ✦ cena: 13 Kč

Příští číslo vyjde 16. března 2016

Z obsahu

* *Adam a Eva nebyli Izraelité*
* *Utrpení*

Poselství k neděli Laetare



Je mi potěšením
2 K 1,3–7

Jaký je význam slova potěšení? Apoštol Pavel píše: Bůh veškeré útěchy. V komentářích a příručkách se dočteme, že původní význam ukazuje na pomoc, pomocníka. Na někoho, kdo se dostaví. Odtud je krůček k obhájci, advokátovi. Křesťanům se vybaví působení Božího Ducha. Starý i Nový zákon ujišťuje, že Hospodin se člověka ujímá, zastává, znovu ho staví na nohy. Dostaví se k pomoci, k vydání důležitého svědectví. Dostaví se, aby poradil, aby vytáhl z deprese.

Apoštol oprávněně, z osobní zkušenosti, začíná svůj dopis chválou (2 K 1). Prožil těžké týdny a měsíce. I Korintští vědí, o čem mluví, když zmiňuje útěchu v soužení a utrpeních. Není to žádná fráze, když po tom všem prohlásí: Je mi potěšením, že mám Boha, který mne vytrhl ze všech trápení. Není to planá útěcha, žádné konejšení nebo chlácholení. Pán Bůh skutečně potěšuje, jako potěšuje matka. (Iz 66,13)

Apoštol myslel „židovsky" a psal do řeckého světa. Srozumitelné bylo ale všem, že ta slova označují utěšení od hlubokého vzdychání, když člověk trpí. Nebo uklidnění, když člověk prudce dýchá. Ale také utěšování člověka, který se trápí. Je úžasné, když máte někoho, kdo s vámi sdílí vaše hoře, vaši bolest, utrpení a zoufalství. Kdo dovede trpět s trpícími. V běžném životě je však mnohem častější něco jiného. Bývá to milé, že se vás někdo snaží utěšit. Obě strany přitom vědí, že jde o omezenou úlevu. Situaci to nezmění. Musíte to nějak vydržet. Ustát. Nedělejte si to ještě horší nějakou hysterií. Vyplačte se, zanadávejte, trochu se vám uleví.

Pán Bůh nechce jen chlácholit. Přináší řešení problému. Když je malé dítě vyděšené, nemůže strachem popadnout dech, přiběhne k matce a ta ho schová v náruči. Dítě se znovu nadechne a vrátí se mu jistota. Na něco takového myslí apoštol.

Co my s tím dál? Jdeme k lidem se svědectvím o úžasném Bohu. Utrpení a problémy k životu patří. Není v naší moci je ze života vymazat. Leccos jsme si prožili. Ale také zakusili, že nás Bůh podržel, přišel v pravý čas. „Je mi potěšením" pak není žádná fráze, ale hluboký prožitek.

Josef Červeňák,
farář ECM, Protivín



Proč asi z Bible zmizely mapy

Jistě si vzpomínáte, že jste ve své kralické Bibli měli aspoň dvě mapy, nejprve mapu Palestiny, na níž jste si mohli nalézt Betlém, to malé judské městečko, v němž se Pán Ježíš narodil. Egypt, kam Josef s dítětem a jeho matkou utekli před zlobou židovského krále Heroda, už na té mapě nebyl. Stal se hostitelskou zemí pro svatou rodinu jen krátce, dokud Herodes nezemřel. A teď už si vyhledáme Nazaret, který najdeme na severu, v Galileji; je to město Ježíšova mládí. Do Betléma se Josef se svou rodinou nevrátil, obával se, že nástupce krále, jeho syn, bude pokračovat v otcově zlobě. Nazaret poskytl mladé rodině tak trvalé bezpečí, že sousedé a známí byli první, kdo jejich syna Ježíše označili přídomkem Nazaretský.

Ježíš chodil s rodiči každou sobotu do místní synagogy a každý rok se vydával na velikonoční pouť do Jeruzaléma, do chrámu, jak se slušelo na každého hodného židovského mladíka. A to je asi všechno, co z té mapy vyčtete, neboť ona víc neví, ani ji víc nezajímá, je ke skutečným lidským osudům lhostejná. Řekli bychom, že je studená a nelidská, kdybyste přehlédli, že jí není určeno zjevit tajemství toho nazaretského hocha, ale pouze představit nám ho jako jednoho z nazaretské mládeže, což ona učinila.

Už u té mapy déle neprodlévejte, ale otevřete stránky té knihy, která zjevuje, co jiným knihám není dáno, a proto se nazývá evangelium – radostná novina, která v nejkratší formě zní „Bůh je tu s námi". Evangelium Markovo pak uvede své čtenáře k Jordánu, kde byl Ježíš od Jana (Křtitele) pokřtěn. Když vystupoval z vody, otevřela se nebesa, Duch na něj sestoupil a z nebe se ozval hlas: „Ty jsi můj milovaný Syn, tebe jsem si vyvolil." (Mk 1,11)

Na rozdíl od Jana, který křtil vodou, Ježíš bude křtít Duchem svatým. Vy se podíváte na mapu a nemůžete minout Jordán, který protéká Gene-

Dokončení na str. 2

Aktuálně: Historické setkání papeže a pravoslavného patriarchy

Papež František a patriarcha Kirill se 12. února sešli poprvé v životě. Zároveň jde o první setkání v dějinách mezi hlavami Římskokatolické a Pravoslavné církve, které se rozešly v 11. století. Při vítání se objali a třikrát políbili na tvář. "Konečně se vidíme. Jsme bratři," zvolal František. "Je naprosto zřejmé, že to je Boží vůle," citovala jej média. "Teď je vše snazší," odpověděl Kirill. Schůzka se konala v budově havanského letiště.



Po dvouhodinovém rozhovoru vydali společné prohlášení, kdy oba odsoudili "ztrátu jednoty" mezi křesťany a vyjádřili přání, aby byla obnovena. "S vědomím, že řada problémů přetrvává, doufáme, že naše setkání přispěje k obnovení jednoty chtěné Bohem," dodali také oba činitelé.

"V mnoha zemích Blízkého východu a severní Afriky jsou celé rodiny, obce a města našich bratří a sester v Kristu zcela vyhlazovány," uvedli dále církevní představitelé. "Jejich kostely jsou pustošeny a barbarsky drancovány, jejich posvátné objekty jsou znesvěcovány a jejich památky ničeny," uvádí se dále v textu společně s výzvou mezinárodnímu společenství, aby přijalo opatření, která by křesťany na Blízkém východě zachránila.

Dějiny vztahů obou církví byly od jejich rozkolu v roce 1054 trnité. Cestu k jejich sblížení v posledních desítkách let přerušil pád komunismu ve východní Evropě a obnovení náboženské svobody.Ruská pravoslavná církev totiž vinila Vatikán ze snahy získat vliv v některých regionech prostřednictvím Řeckokatolické církve.

podle agentur
(hb)

Novum Instrumentum omne

Pod tímto poněkud tajuplným latinským názvem bylo 1. března 1516, právě před pěti sty lety, dotištěno první vydání Nového zákona v jeho původním jazyce, v řečtině. Připravil jej Erasmus Rotterdamský a byl to převratný krok, který je považován za počátek moderní biblistiky.

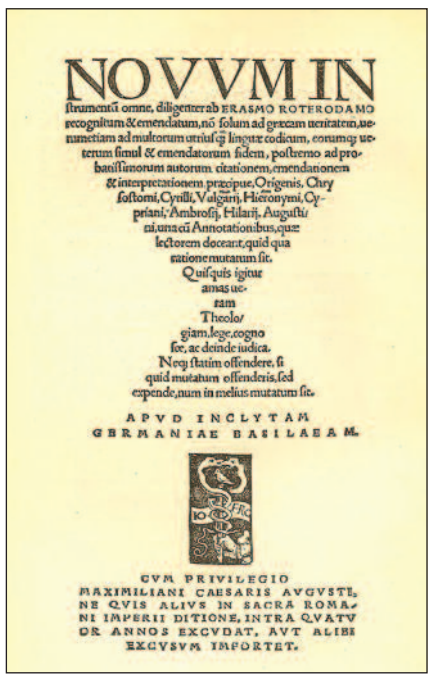
NOVVM IN
strumentũ omne, diligenter ab ERASMO ROTERODAMO
recognitum & emendatum, nõ solum ad graecam ueritatem, uerumetiam ad multorum utriusq; linguæ codicum, eorumq; ueterum simul & emendatorum fidem, postremo ad probatissimorum autorum citationem, emendationem & interpretationem præcipue, Origenis, Chrysostomi, Cyrilli, Vulgarij, Hieronymi, Cypriani, Ambrosij, Hilarij, Augustini, una cũ Annotationibus, quæ lectorem doceant, quid qua ratione mutatum sit.
Quisquis igitur amas ueram Theologiam, lege, cognoce, ac deinde iudica. Neq; statim offendere, si quid mutatum offenderis, sed expende, num in melius mutatum sit.
APVD INCLYTAM GERMANIAE BASILEAM.
CVM PRIVILEGIO MAXIMILIANI CAESARIS AVGVSTI, NE QVIS ALIVS IN SACRA ROMANI IMPERII DITIONE, INTRA QVATVOR ANNOS EXCVDAT, AVT ALIBI EXCVSVM IMPORTET.

Erasmus byl významným dobovým učencem, teologem, filosofem, filologem a předním protagonistou učeneckého hnutí, které dnes nazýváme renesančním humanismem. Přiléhavě bývá označován jako „kníže humanistů". Zanechal za sebou impozantní literární dílo, řada jeho prací se stala již za jeho života v dnešním smyslu „bestsellery". Jeho úsilí přesto nemělo čistě učenecký charakter. Erasmus usiloval o reformu církve, která se nacházela v neutěšeném stavu. Sledoval tedy podobný cíl jako Martin Luther, i když se představy obou osob o tom, jak tuto reformu provést, lišily a jejich cesty se postupně rozešly.

Erasmus se zabýval studiem biblického textu dlouhodobě a intenzivně. Již v roce 1505 vydal soubor filologických poznámek k Novému zákonu, které zanechal v rukopise italský humanista Lorenzo Valla. Vedle práce s původním řeckým textem na základě rukopisů, které Erasmus na různých místech sám postupně objevil nebo mu je obstarávali přátelé, připravoval i novozákonní překlad do latiny. Nechtěl, aby čtenář zůstal v přístupu k Písmu omezen na Vulgátu, ale usiloval o „modernější" překlad, byť se nám dnes toto slovo – s ohledem na to, že Erasmus publikoval v latině – může zdát poněkud nepatřičné.

Již první vydání řeckého Nového zákona proto paralelně doplnil svým vlastním latinským překladem. Vydání celého díla zajistil basilejský tiskař Johann Froben. Obě osoby pojilo přátelství a dlouhodobá spolupráce. Froben i Erasmus, který v žil Basileji od roku 1514, s prací na Novém

Dokončení na str. 2

Z církví doma i ve světě

Tisková zpráva ERC: Péče o děti

My níže podepsaní představitelé církví sdružených v Ekumenické radě církví v ČR apelujeme na Vládu ČR, jednotlivé poslance, aby se začali více zabývat právy českých dětí, a to u nás, ale i u rodin občanů ČR žijících v zahraničí. Uvědomujeme si složitost a citlivost problematiky a nutnost citlivého přístupu k otázkám fungování a podpory rodiny v dnešní době, ať už ze strany církví, neziskových organizací, sociálních institucí či státu. Z dlouhodobé perspektivy vnímáme často diskutabilní zásahy veřejných institucí do soukromí rodin, stagnující podporu alternativních forem rodinné péče pro děti, které z různých důvodů nemohou vyrůstat se svými biologickými rodiči, mnohdy nejednoznačnou podporu státních institucí mladým rodinám a rodinám, které se vymykají dnešnímu průměru, např. tím, že pečují o více dětí či ze svobodného rozhodnutí přivedou na svět dítě s handicapem.

Odmítáme, aby byly děti nechtěné či z nefungujících rodin téměř automaticky umisťovány do ústavní péče, kde jim, přes veškerou obětavost personálu, nemůže být poskytnuto takové psychické zázemí a saturace jejich potřeb, jako v milující rodině, a to i náhradní. Apelujeme na urychlení procesů adopce, osvojení, umísťování do pěstounské péče.

Případ paní Michalákové a jejích synů, kteří jí byli odebráni norskou autonomní organizací Barnevernet, církve v ČR zajímá. I přes složitost celého případu chceme vyslovit naději na zdárný vývoj pro dobro dětí i jejich rodičů a vyjádřit názor, že děti mají vyrůstat pokud možno ve svých biologických rodinách, a tam, kde to není možné, u příbuzných či v náhradních rodinách, v pěstounské péči, ale s možností kontaktu se svými biologickými rodiči, pokud o to projevují zájem.

Za Ekumenickou radu církví v ČR

Daniel Fajfr, předseda,
Daniel Ženatý, 1. místopředseda, Petr Procházka, 2. místopředseda,
Martin Moldan, Jan Klas, Tomáš Butta, Luděk Šíp, Bronislav Stebel,
Dušan Hejbal, Milan Horváth, Marián Čop, Marek Prosner

Celopražské setkání Světového dne modliteb

Organizace celopražského setkání Světového dne modliteb se letos ujala Církev československá husitská. Ekumenické setkání se koná v pátek 4. března od 17 h v Husově sboru (Praha 10 - Vinohrady, Dykova 1).

(hb)

Novum Instrumentum omne

Dokončení ze str. 1

zákoně pospíchali, neboť se proslýchalo, že vydání biblických textů v jejich původním jazyce zamýšlí i jiná skupina katolických učenců. Tento „konkurenční" překlad skutečně vyšel, a to dokonce ještě dříve; v roce 1514 byl ve španělské Alcalá de Henares vytištěn řecký Nový zákon s latinským vulgátním překladem, ale vydavatelé chtěli distribuovat dílo jako celek a čekali až do roku 1517 na dokončení tisku Starého zákona. Jeho zveřejnění pak bránilo privilegium, které mezitím na Nový zákon obdržel od císaře Maxmiliána I. Erasmus a tak mohlo být toto vydání bible, dnes známé jako tzv. Complutenská polyglota, šířeno mezi čtenáře teprve po roce 1520.

Erasmovo vydání Nového zákona, dotištěné 1. března 1516 v počtu 1200 exemplářů, se velmi rychle prodalo. Jeho názvem, Novum Instrumentum, se Erasmus odchýlil od dosavadní tradice a již v následující revidované edici se raději vrátil k důvěrně známému Novum Testamentum. Revidoval i každé své další velké vydání. Také proto, že první mělo z důvodu chvatu vydavatelů řadu nedostatků. Je například známo, že v jediném řeckém rukopise knihy Zjevení, který měl Erasmus k dispozici, chybělo závěrečných šest veršů. Erasmus nechtěl čekat, až získá úplnější rukopis, a sám si je z Vulgáty přeložil do řečtiny. Při přípravě dalších vydání pracoval s dalšími a dalšími rukopisy a v rámci dobových možností text nadále vylepšoval. S pomocí této textově-kritické metody, neustále zdokonalované, vznikají edice biblického textu v původních jazycích dodnes.

Do konce svého života v červenci 1536 připravil Erasmus celkem pět základních edic Nového zákona (poslední v roce 1535; každá z nich vyšla opakovaně v různých neautorizovaných dotiscích), přičemž hned tu druhou, z roku 1519, použil pro překlad Nového zákona do němčiny Martin Luther. Erasmova řecko-latinská vydání se v průběhu 16. století stala nezbytnou pomůckou každému překladateli Nového zákona do národního jazyka. Hojně používány byly i Erasmovy latinské parafráze jednotlivých novozákonních knih a zejména jeho obsáhlé poznámky k řeckému textu, Annotationes, které byly tištěny souběžně s biblickým textem v jím připravených hlavních edicích Nového zákona.

Erasmova vydání se rozšířila i v našich zemích, jak je zřejmé z množství u nás dochovaných exemplářů. Jím připravený řecko-latinský text byl hlavní předlohou Jana Blahoslava při jeho překladu Nového zákona do češtiny (vyšel v Ivančicích letech 1564 a 1568) a pracovali s ním ještě překladatelé Bible kralické, kteří měli k dispozici již novější vydání Nového zákona, připravená reformovaným teologem Theodorem Bezou, a celou řadu dalších biblických překladů.

Jiří Just

Na obrázku: ***Titulní strana Erasmova prvního vydání řecko-latinského Nového zákona z roku 1516. Zdroj: Wikipedia Commons / Autor: Concord.***

Proč asi z Bible zmizely mapy

Dokončení ze str. 1

zaretským jezerem, jemuž rybáři říkali moře, a dál protéká hlubokým korytem a končí v Mrtvém moři. Není divu, že kolem Genezaretského jezera se odehrává mnoho setkání, v nichž Ježíš projevuje svou božskou moc, zvláště uzdravováním a odpuštěním hříchů. O tom ovšem mapa nemůže nic vědět, zvláště nic neví o hlavním tajemství Ježíšova života, jež nechtěli pochopit ani jeho učedníci, že přišel, aby položil život za všechny lidi.

Mapa vám jen ukáže, kde leží Jeruzalém, svaté město všech Židů, kteří do jeho chrámu přicházeli zvláště o velikonočním svátku nekvašených chlebů; přicházeli z Galileje, Samaří a Judska, aby poděkovali Bohu za vysvobození z egyptského otroctví. Židovský velekněz a římský prokurátor, představitel církve a představitel římské říše v hanebné spolupráci si podali ruce, aby se zbavili jediného svatého a spravedlivého. Tajemství té smrti jim však zůstalo skryto. Jen Bůh je znal a sdělil je své církvi: „Tak Bůh miloval svět, že dal svého jediného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný." Mapu však z toho hrůzného procesu zajímá jediné: Kde najít ten Holý vrch, židovsky Golgota, kde byl Ježíš ukřižován. Našla jej hned za branami města Jeruzaléma. Turisté jej zajisté také najdou.

Ale je tu ještě jiná mapa. Apoštol Kristovy církve Pavel, vědom Ježíšova příkazu jít ke všem národům s evangeliem, podnikl v 60. letech 1. století tři misijní cesty po zemích kolem Středozemního moře. Mapa by je měla zakroužkovat, aby si je každý čtenář mohl snadno najít.

Jenže to není celý svět. Pavel sám se nedostal dál než do Sýrie a do Jeruzaléma. Z jeho postoje k náboženství Athéňanů lze usoudit, že na rozdíl od vědců, kteří s respektem zkoumají náboženství každého národa, Pavel ten respekt neměl. Pokládal Kristovo evangelium za jedině správné a spasitelné a každému národu je tak zvěstoval: Aby poznali toho pravého Boha a sloužili jemu. (1 J 5,20) Athéňany vyzval, aby litovali své neznalosti a obrátili se k Bohu.

Pavlův spolupracovník Apollo překonával Židy přesvědčivými důkazy, že Mesiáš je Ježíš. (Sk 18,28) Mapa o tom mlčí. Znovu a znovu je slovu a zvláště Božímu slovu dána přednost přede vším: „Pane, ke komu bychom šli? Ty máš slova věčného života." (J 6,68) Mapa Pavlových cest mate dvakrát: Poprvé předstírá, že svět kolem Středozemního moře je celý svět. (Kde zůstalo Japonsko, Austrálie, celý černý kontinent africký?) Za druhé už vůbec nedovoluje, abychom Krista Pána vzývali jako toho, kdo stvořil svět viditelný i neviditelný (Ko 1,16) a skrze něho bylo smířeno všechno, co jest, jak na zemi, tak v nebesích.

Ta první mapa musí Krista tísnit, činí mu násilí, činí jej Nazaretským nebo jen naším milým Pánem Ježíšem. Ta druhá zase nechce Pavlovi dovolit, aby ve službě Pána vycestoval ze Středozemí dál až na konec světa, jako by dosud platilo, že bez výjezdní doložky mu není pas nic platný – co o tom soudíte?

Josef Veselý

Vrchol radosti

Důvodů k radosti máme v životě mnoho. Patří k nim nádherná Země, na které žijeme, krása jarní přírody, zpěv ptáků, ale také harmonické manželství, laskaví rodiče, poslušné děti, příjemné bydlení, milí sousedé, krásné písně, které smíme zpívat a poslouchat a mnohé další hodnoty, které obohacují náš život.

Ve SZ píše o radosti nejvíce David. Měl opravdu mnoho důvodů k tomu, aby se radoval. Jako nejmladší z osmi Jišajových synů byl pastýřem ovcí. Již v dětství si zamiloval Pána Boha a měl k němu velikou úctu a důvěru. Pán Bůh to viděl a zvolil si ho za budoucího vůdce národa. Samuel dostal úkol, aby ho pomazal. Nejprve posvětil otce Jišaje i jeho sedm synů, a pak pomazal Davida. Jistě neprozradil, k čemu má pomazání olejem sloužit. U Davida se to projevilo tím, že ho duch Hospodinův zmocňoval. (1 S 16,13) To bylo jistě důvodem k radosti.

Jako mladý chlapec zjistil, že má hudební talent a naučil se hrát na citaru. Pásl stádo svého otce a při tom si vyhrával. Stal se tak skvělým hudebníkem, že ho lidé obdivovali. Když král Saul prožíval chvíle depresí, jeden služebník mu doporučil Davida, aby mu svou hudbou přinášel úlevu. David byl povolán a hrál v královském paláci. Kdykoli Saul prožíval chvíle deprese, „bral David citaru a hrál na ni. Saulovi to přinášelo úlevu a bylo mu dobře." (1 S 16,23) David měl jistě důvod k radosti, že může svou hudbou obšťastňovat druhé.

David měl nejen hudební nadání, měl také schopnost psát texty písní, které skládal. Tedy nejen hrál, ale také zpíval a texty svých písní si zapisoval. Obsahem jeho písní bylo vše, co prožíval, ale především veliká vděčnost vůči Pánu Bohu, který ho doprovázel, chránil a hojně mu žehnal. Jeho písně si mnozí lidé oblíbili a rádi je zpívají. Do dnešního dne máme v knize Žalmů 73 Davidových písní. Měl jistě radost, že může velebit svého Stvořitele a inspirovat lidi k radostnému životu.

V mládí prožil také zvláštní zážitek, který ho učinil slavným v celém národě. Dostal od svého otce úkol, aby zanesl pokrm svým bratrům, kteří byli v armádě. Když slyšel, jak se Goliáš posmívá Izraelcům a tupí živého Boha, rozhodl se, že půjde s Goliášem bojovat. Saulovi řekl: „Hospodin, který mě vytrhl ze spárů lva a medvěda, ten mne vytrhne i ze spárů tohoto Filištejce." Pak šel s prakem v ruce proti Filištejci, který se mu posmíval. David mu odpověděl: „Ty jdeš proti mně s mečem, kopím a oštěpem, já však jdu proti tobě ve jménu Hospodina zástupů, Boha izraelského, kterého jsi potupil." „Celý svět pozná, že při Izraeli stojí Bůh." (1 S 17,45) Porážka Goliáše byla zdrojem radosti pro celý Izrael, a pro Davida i zdrojem slávy.

Po těžkém období pronásledování přišla chvíle, kdy „přišli judští muži a pomazali Davida za krále nad domem judským." 2 S 2,4. Po sedmi letech kralování nad pokolením Juda přišli k Davidovi představitelé všech izraelských kmenů a požádali ho, aby kraloval nad celým Izraelem. Pak ho také pomazali za krále. David kraloval celkem čtyřicet let. Pán Bůh mu žehnal, a lid ho měl ve veliké úctě. I to byl pro Davida důvod k radosti.

David prožil i jako král těžké životní zkoušky a pády. Když pokorně vyznával své hříchy a prosil o milost, Pán Bůh se nad ním smiloval, odpustil mu a zahrnul ho svým milosrdenstvím. David chtěl z veliké vděčnosti vůči Bohu vybudovat chrám. Pán Bůh mu však sdělil, že chrám vybuduje jeho syn. David se rozhodl, že připraví materiál pro budování chrámu. „Připravil jsem sto tisíc talentů zlata, milión talentů stříbra, mědi a železa tolik, že se ani nedá zvážit. Připravil jsem též dřevo a kámen." (1 Pa 22,14) (Jeden talent byl přibližně 30 kg.) Měl tedy obrovské bohatství. Může bohatství učinit člověka radostným a šťastným?

David měl ještě jeden důvod k radosti. Měl velmi nadaného syna Šalomouna, který se stal po něm králem. Byl pokorným mužem, klekal na kolena před Hospodinem a prosil, aby ho Pán Bůh obdařil potřebnou moudrostí k vedení národa. Pán Bůh vyslyšel jeho prosbu a dal mu potřebnou moudrost. Vybudoval nejen chrám a královský palác, ale napsal také tři knihy, které byly zařazeny mezi biblické knihy. Když David viděl pokoru, bázeň Boží i velikou důvěru k Bohu v srdci svého syna, měl jistě velikou radost.

David měl tedy mnoho důvodů k radosti. Z čeho se asi radoval nejvíce? Co bylo pro něj zdrojem trvalé radosti, pocitu štěstí a blaženosti? Bylo to hudební a básnické umění, nebo sláva z vítězství nad Goliášem? Bylo to vyvýšení na královský trůn, anebo obrovské bohatství, nebo radost z moudrého syna?

Odpověď nám David dává v Žalmu 16. Ve verši 2. čteme: „Pravím Hospodinu: Ty jsi, Panovníku, moje dobro, nad tebe není." V 8. verši vyznává: „Hospodina stále před oči si stavím, je mi po pravici, nic mnou neotřese."Pak radostně volá: „Proto se mé srdce raduje a moje sláva jásá, v bezpečí přebývá i mé tělo." V 11. verši odhaluje největší ta-jemství: „Stezku života mi dáváš poznat; vrcholem radosti je být s tebou, ve tvé pravici je neskonalé blaho."

David s velikou radostí konstatuje, že zdrojem největší radosti – tedy vrcholem radosti je osobní důvěrné společenství s živým Bohem. Jistě se mnohokrát přesvědčil, jako každý člověk, že radost ze zemských hodnot velmi rychle pomíjí. S velikou vděčností však zjistil, že trvalou radost a blaženost může dát člověku jen důvěrné společenství s Bohem. Vyjadřuje to slovy: „Vrcholem radosti je být s tebou, ve tvé pravici je neskonalé blaho." Jistě nad tím často přemýšlel, proč je důvěrný život s Bohem zdrojem

Dokončení na str. 3

Pozvánky

Ekologická sekce České křesťanské akademie zve na besedu s prof. RNDr. Bedřichem Moldanem, CSc., věnovanou závěrům a přínosům prosincové pařížské Konference OSN o klimatické změně. Beseda bude v úterý 8. března 2016 v 17.30 h v přízemí pražského kláštera Emauzy.

JNe

* * *

Jarní seminář historické společnosti VERITAS

V přednášce s názvem „Husova kauza" bude krok za krokem probíráno posledních pět let Husova života s důrazem na právní aspekty jeho případu. Přednese ji zakladatel a hlavní autor webu „husitství.cz" Jiří Motyčka, který se husitstvím a českou reformací profesionálně zabývá přes 30 let. Protože jsme v jubilejním roce 2016, bude pozornost věnována i případu Jeronýma Pražského. Seminář se bude konat v sobotu dne 19. března 2016 v 10 hodin v Pardubicích, a to v sálku na faře ČCE ve Sladkovského ul. č. 638. Vstup volný, zájemci jsou vítáni.

Bláznovství víry podle Jakuba

Jiří Mrázek: Výklad Jakubovy epištoly 7

První kapitola

Pokračování z minulého čísla

Tak bychom měli ono slovo pravdy hledat a držet se ho. A tímto směrem rozvine myšlenku v dalším verši.

Jk 1,19-20 *Vězte tedy, bratři moji, že každý člověk má být rychlý k naslouchání a pomalý k mluvení, pomalý ke hněvu; lidský hněv totiž spravedlnost Boží neprosadí.* Když nás přivedlo na svět slovo pravdy, pak Boží věc neprosadíme tím, že budeme křičet a vztekat se, že máme pravdu (resp. že *náš* Bůh má pravdu), nýbrž přiměřený postoj je, že budeme tomu slovu naslouchat. Kdo křičí, u toho je zřejmé, že příliš nenaslouchá. Křičet o Bohu a poslouchat, co Bůh říká, jsou dvě dost odlišné věci a většinou je nelze skloubit. Tady může být Jakub až překvapivě aktuální – i do dnes tak oblíbených úvah o střetu civilizací mezi křesťanským a muslimským světem, kde *obě* strany ctí každá jakousi *svou* pravdu, ale kdyby obě strany byly pomalejší ke křiku a hněvu a rychlejší k naslouchání, nebylo by třeba o střetu mluvit. A vůbec tím (pro začátek) nemyslím naslouchání sobě navzájem, pro začátek by stačilo, kdybychom každý naslouchali tomu slovu, které nás zrodilo. Jakub samozřejmě nemluví *jenom* do konfliktu civilizací – i když jsme viděli na samém začátku dopisu, že situace jeho tehdejších posluchačů v menším měřítku něco takového představuje: totiž konflikt *diaspory* s většinovou civilizací, pro kterou jsou cizí a trochu nečitelní. Ale podle všeho se zdá, že situace, do které Jakub mluví, má daleko do otevřeného *pronásledování* (v tom se liší od 1. listu Petrova). Problémy, se kterými se jeho posluchači vyrovnávají, mohou být obecněji různé *těžkosti* a *„nespravedlnosti“* života. A teď: jedna možnost je, že člověk různé takové těžkosti a rány bere s pocitem křivdy (proč zrovna já?). A může i prožít celý život s pocitem permanentní ukřivděnosti. Jsou takoví a je to dost smutný pohled a hlavně smutný život. A na to platí Jakubova odpověď: Ano, je něco jako nespravedlnost v životě; ale Boží spravedlnost neprosadíš tím, že se budeš vztekat. Řešení je, že se vrátíš ke kořenům, že budeš hledat slovo, které tě zrodilo a které tě může podržet; že podnikneš jakousi cestu k počátkům, k tomu, co věříš. Tady už se začíná rýsovat, že Jakub není snůška volně nahozených témat a pouček, ale že pořád řeší z různých stran jeden základní problém. Víru, která má člověka podržet v ohrožení.

Jk 1,21 *Proto odložte všechnu špínu a spousty zla a v pokoře přijměte to slovo, které do vás bylo zaseto a které má sílu zachránit váš život.* Tato slova můžeme chápat jako volnou narážku na Podobenství o rozsévači i jako další myšlenku, která vychází z toho, že nás Bůh porodil slovem; ale především je to další variace na Jakubovu výzvu z předchozího verše: Rychlý k naslouchání, pomalý ke vztekání. To, co je klíčem k pochopení, co může podržet a zachránit, je vlastně na dosah. Je zaseto v nás. Člověk se nemusí ukřičeně dovolávat Boží spravedlnosti. Ale aby to poselství pochopil, musí se ztišit. A musí mít **pokoru** k naslouchání. Pokoru, aby přijal, že ho má zachránit něco, co vypadá jako hořčičné zrnko. O této záchraně pak mluví Jakub slovy SÓZEIN TAS PSYCHAS, což je docela zajímavé pro překlad. SÓZEIN může znamenat *zachránit*, *spasit*, nebo také *uzdravit*; Jakub si ještě jednou, na samém konci epištoly s dvojznačností *uzdravit/ spasit* vyloženě pohraje. A PSYCHÉ může znamenat *duši* anebo také *život*. Takže si pro překlad můžete vybrat vlastně kteroukoliv kombinaci: že to zaseté slovo je schopné *zachránit život*. Nebo *uzdravit duši*. Nebo *zachránit duši*. Nebo *uzdravit život*. Vtip je v tom, že v řečtině jsou to všechno vlastně odstíny jediného významu. To, co Bůh do nás vložil tak, že to máme na dosah, může *uzdravit duši* od ukřivděnosti; ale také to může *zachránit život*, když člověk sám o sobě nemá sílu jak dál; popřípadě *spasit* i v případě, že to život aktuálně nezachrání. A všechno je to o jednom něčem, co Bůh vyslovil, ale člověk se musí prvně ztišit, aby to nepřekřičel.

Jk 1,22-25 *Staňte se ale dělníky slova (vykonavateli slova), nejenom posluchači, kteří si sami něco namlouvají; protože pokud někdo poslouchá slovo, ale nic s tím nedělá, tak ten se podobá muži, který si prohlíží svou skutečnou tvář v zrcadle a když se dost naprohlíží, odejde, a hned zapomene, jaký byl.*

Z Hamleta známe myšlenku, že *umění nastavuje zrcadlo*. Podobná myšlenka je v podstatě už tady: Je tady něco, co umožňuje, abych se na sebe podíval. Boží slovo, zaseté v nás – když se člověk patřičně ztiší a přestane vykřikovat ty své pravdy o něm – nám mimo jiné nastaví zrcadlo a umožní, abych se v něm poznal. Umožní mi určitý pohled na sebe, na to, co dělám. Zrcadlo umožní se na sebe podívat zvenku (popřípadě se na sebe podívat tak, jak mě vidí ti druzí). Prostě nastavit zrcadlo je důležitý krok. A hlavně *poznat se* v tom zrcadle, připustit si, že *tohle* jsem já. Jenže pokud s tím dál nepracuji, pokud radši hned zapomenu, co jsem tam viděl, a zase dál vykřikuji ty své pravdy anebo ukřivděnosti, je to samozřejmě k ničemu. Proto zde Jakub najednou už nemluví jenom o naslouchání, nýbrž o činnosti. *O dělnících slova.* Člověk, který je posluchačem a nic s tím nedělá, je jako pacient, kterému doktor řekne, který lék by mu pomohl – a on to přijme jako pravdu, která zachraňuje. Že by mu ten lék pomohl. Ale nevezme si ho.

Jk 1,25 *Kdo se však ponoří (zahledí) do dokonalého zákona svobody a vytrvá, nestane se zapomnětlivým posluchačem, nýbrž tvůrcem skutečnosti, ten bude blahoslavený v tom, co tvoří.* Dalo by se říci, že Jakub svým originálním způsobem rozvíjí jakousi parafrázi Podobenství o rozsévači. Bůh do nás zasel slovo – a to slovo teď může mít rozdílnou budoucnost: - někdo mluví o Bohu tolik, že ani nestihne slyšet, co vlastně Bůh doopravdy říká; je neoslovitelný ve svém horlení; - a někdo jiný je zase neoslovitelný proto, že hned pustí z hlavy, co vlastně slyšel; - do třetice v tomto verši přijde pozitivní příklad, kdy by zaseté slovo mělo přinést úrodu: člověk, který se v tom zhlédne. Kterýkoliv člověk, který se v tom, co zaslechl, zhlédne natolik, že ho to ovlivní a že to ovlivní celý jeho další život.

Pokračování příště

Vrchol radosti

Dokončení ze str. 2

trvalé radosti a blaženosti. Odpověď dává na několika místech: „V Hospodinu je spása.“ (Ž 3,9) „Hospodin pro svého věrného koná divy… Mému srdci dáváš větší radost, než mívají oni z hojných žní a vinobraní.“ (Ž 4,4.8)

„Moje srdce jásá nad tvou spásou. Budu zpívat Hospodinu, neboť se mě zastal.“ (Ž 13,6)

„Hospodine, král se raduje z tvé moci, nad tvým vítězstvím vděčně jásá… oblažuješ ho radostí z tvé přítomnosti.“ (Ž 21,2.7)

Pán Bůh je Bohem lásky a dobra; když má člověk osobní důvěrné společenství s Bohem, má vztah se zdrojem lásky a všeho dobra. Jelikož si nás Pán Bůh zamiloval, je jeho stálou touhou blažit nás svojí láskou a vším dobrým, co pro nás připravil. (1 J 4,9-10) Když David zhřešil, společenství s Bohem bylo přerušeno, zmizela i radost z Davidova srdce. Když pak činil pokání, vyjádřil to velmi upřímně v 51. žalmu, kde prosí také o navrácení radosti: „Navrať mi radost spasení svého,“ - „Dej ať se zase veselím z tvé spásy.“ (ČEP)

Je mnoho křesťanů, kteří věří v Pána Boha, chodí do kostela, poslouchají Boží slovo, modlí se, ale radost a blaženost neprožívají. Příčinou je to, že s Bohem důvěrně nežijí. Nestačí o Bohu vědět a uznávat jeho existenci. Skrze Pána Ježíše přichází svatý Bůh až k nám a chce v nás bydlet. Proto Pán Ježíš praví: „Stojím přede dveřmi a tluču; zaslechne-li kdo můj hlas a otevře mi, vejdu k němu a budu s ním večeřet a on se mnou.“ Zj 3,20. Pán Ježíš chce bydlet v člověku, chce mít s ním osobní nejdůvěrnější vztah. Když ho člověk vědomě přijme, prožívá zázrak. „Těm pak, kteří ho přijali a věří v jeho jméno, dal moc stát se Božími dětmi.“ J 1,12. Každý člověk, který vědomě přijímá Pána Ježíše a žije s ním, prožívá radost a blaženost – tedy pocit štěstí.

V moderní společnosti přibývá lidí, kteří po pocitu štěstí touží, zároveň však ztratili naději, že by ho mohli dosáhnout. Mají všechno, co k životu potřebují, ba žijí v hojnosti, ale ve svém nitru prožívají prázdnotu. Jistě se ptají proč. Odpověď je jednoduchá: Člověk je stvořen pro společenství lásky se svým Stvořitelem a jen důvěrný osobní život s ním může učinit člověka radostným, blaženým a trvale šťastným. I ve 21. století platí Davidova slova: Ty jsi, Panovníku, moje dobro, nad tebe není. Vrcholem radosti je být s tebou, ve tvé pravici je neskonalé blaho.“

St. Kaczmarczyk

Naše recenze

Rezonanční příběhy

(vydal: Návrat domů)

V knížce, která vyšla v závěru roku 2015, nám její autoři, Pavel a Věra Javorničtí, předkládají soubor "rezonančních příběhů", které vybrali převážně ze svých zkušeností s Božím vedením a ochranou, ale doplnili jej i několika příběhy přejatými. Poněkud neobvyklé spojení "rezonanční příběhy" zvolili jako název celého souboru autoři proto, že podle jejich slov "... jsme poznali, že bývají v souzvuku s pravdami Bible".

Celkem 60 vyprávěných příběhů je volně přiřazeno do 15 kapitol (např. Rozmanité Boží oslovení, Modlitby a Boží odpovědi). Jednotlivé zkušenosti jsou podávány krátce na jedné až maximálně třech stranách, ale jsou pečlivě a užitečně zpracovány s důsledně uváděným doplňkovým a návodným "aparátem". Tedy nejenže každý příběh má svůj výstižný název a je přiřazen do jedné z 15 kapitol, je také uveden vhodným veršem z Bible, ať podle ČEP nebo Kralického překladu, případně podle biblického textu, jak jej vyjadřuje pro současného člověka Slovo na cestu; ale ještě po vlastním příběhu následuje přiléhavý citát od většinou známých autorů, převážně zahraničních (např. L. N. Tolstoj, M. L. King, matka Tereza z Kalkaty). A nakonec jsou uvedeny nejčastěji dvě otázky, které mají vést jak k hlubší osobní reflexi nad vlastními zkušenostmi s Bohem, jednajícím podivuhodným způsobem v našich životech, tak k zamyšlení nad poučením a povzbuzením, které každé vyprávění poskytuje. Nejen tedy obsah jednotlivých jednoduchých a živých příběhů, ale i ony doprovodné texty mohou posloužit nejen při individuální četbě, ale také jako podklad pro společné křesťanské vzdělávání třeba na domácích skupinkách, při sborových rekreacích apod.

Domnívám se, že ten název "Rezonanční příběhy" je náležitý dokonce ve dvojím smyslu: nejen že rezonují s biblickým svědectvím (jak jsem uváděl na počátku), ale že i rezonují s různými vlastními zkušenostmi každého křesťana s Božími podivuhodnými zásahy do jeho všedního života.

Je poněkud škoda, že v jinak celkem na pohled strohé a jednoduché, ale pečlivě připravené publikaci se neshoduje název knihy a její autoři v tom, co je vytištěno na obálce, s tím, co je uvedeno v tiráži.

Bohumil Kejř

Rizika horlivosti

„Někteří umějí běhat, ale jiným nezbývá než jít a další se sotva šourají. Vžijme se tedy do postavení druhých a pomáhejme si navzájem. “ (Martin Luther)

Uvedený citát jsem si vypůjčil z beletrizované biografie, kterou sepsal anglický autor Mike Fearon před třiceti lety (česky vyd. Stefanos, 2002). Věta, kterou měl vyslovit Martin Luther v roce 1522, byla věnována tehdejším dychtivým reformátorům. Ve Wittenbergu doslova řádili horlivci, jimž nebylo zatěžko ničit sochy, malby nebo knihy. Všechno rychle – a hned!

Moudrému muži Lutherovi se projevy vandalismu nelíbily. Vyzýval ke zdrženlivosti a k důstojnému jednání. Zřejmě se obával, že každá další „hrrr akce“ může zhatit jeho snahy o reformu. To, nad čím delší dobu rozjímal a co důkladně promýšlel, mohlo být zničeno jen proto, že se několik jedinců tak trochu zbláznilo. „Dejte lidem čas,“ nabádal reformátor bratry, jimž zářily oči nadšením, že mohou být aktivní součástí změn. Lutherův zdravý úsudek měl částečnou odezvu, avšak na zrychlené extremisty ani jasné slovo neplatilo.

A právě tak to na světě občas chodí. Urodí se myšlenka, vize, idea a různí lidé si ji zpracují všelijak. Problém, s nímž v šestnáctém století zápasil stále inspirativní reformátor Martin Luther, není pouze zábleskem dávných časů. Také v novodobých dějinách bychom našli několik příkladů, jak to vypadá, když se dostane ke slovu horlivec. Známe to z učebnic dějepisu, z historických knih, z filmů i z divadelních představení.

S extrémními snaživci (nejen s náboženskými nebo politickými) se potýkáme i v naší každodennosti. Poznáte je snadno: jsou to ti, co by vám chtěli radikálně změnit váš život, zvyky či prostředí, v němž se pohybujete. Vůbec neberou v úvahu, že svobodný člověk nemusí přijmout vše, co je mu vnucováno a diktováno. Anebo si zvyká déle, než poslové změn očekávají. Řečeno s Lutherem: *„Nejdříve musíte získat srdce lidí. Protože získáte-li srdce, získali jste celého člověka.“*

Jiří Karban

Český reformovaný farář, redaktor a básník František Kozák

(14. 11. 1857 v Lísku u Jimramova – 24. 2. 1926 v Praze)

Po teologickém studiu ve Vídni, Lipsku a Edinburghu sloužil jako vikář ve Vanovicích (1883) a jako farář ve Velké Lhotě u Dačic (1884-1888) a v Čáslavi (1888-1925). V době jeho působení se sborová práce v Čáslavi rozrostla, vzniklo pět kazatelských stanic, dobročinné sdružení žen a dívek „Marta“, spolek mládeže „Blahoslav“, nový učitelský seminář a sirotčinec „Husův asyl“ (1915). Významně pomáhala i jeho manželka Dr. Zdena rozená Císařová (1858-1926). Spolupracoval téměř ve všech odvětvích reformovaného církevního života, namnoze s kolegy Ferdinandem Císařem a Janem Pelíškem (říkali si „císařští kozáci“). Pod skotským vlivem usiloval o prohloubení duchovního života, konal osvětovou činnost, bojoval proti alkoholismu a dbal na církevní kázeň. Intenzivně se snažil o spojení reformované a luterské církve, k němuž pak došlo v prosinci 1918.

V době přestupového hnutí po 1. světové válce získal čáslavský sbor řadu nových členů. Jako uznání za pilnou činnost udělila Kozákovi bohoslovecká fakulta ve Vídni tituly licenciát teologie (1900) a doktor h.c. (1913).

Z jeho četných spisů lze připomenout: Co jest pravda? Českobratrský katechismus, V duchu a v pravdě, Přehled dějin církve křesťanské, Marta a (básnickou sbírku) Písmáci. Rovněž později spolu s J. Pelíškem redigoval časopis Hus (od 1888).

Ó Hospodine, přioděj, nás mocí z výsosti!
Ó Duchu svatý, přijď a dej nám dar své milosti!

Kéž plá tvůj oheň nad námi, jenž nad dvanácti plál,
i nad našimi snahami, by život tvůj nám dal!

Bohuslav Vik

Listy M. Jana Husa

79. Žáku mistru Martinovi

Mistře Martine, nejmilejší žáku a bratře v Kristu! Buď živ podle Kristova zákona a věnuj péči tomu, abys kázal slovo Boží. Pro Boha tě prosím, aby sis nezamiloval skvělé roucho, jaké jsem já, žel! si oblíbil a nosil, a tak nedával žádný příklad pokory lidu, kterému jsem kázal. Rád čti Bibli a zvláště Nový zákon, a kde nechápeš, ihned se obraťk vykladačům, dokud je můžeš mít. Chraň se důvěrných hovorů se ženami a zvláště buď opatrný při naslouchání zpovědi, aby ses nedal polapit osidlem prostopášnosti, protože myslím, že jsi čistý panic, Bohu zachovaný. Neobávej se zemřít pro Krista, chceš--li s Kristem žít. On sám přece říká: "Nebojte se těch, kteří zabíjejí tělo, ale duši nemohou zabít." Jestliže budou na tebe dorážet kvůli tomu, že jsi mým přívržencem, řekni: „Myslím, že mistr byl dobrý křesťan; co však napsal nebo ve školách učil výslovně jako své vlastní názory, tomu jsem ne všemu rozuměl, ani jsem nepřečetl všechno, co napsal." Co si myslím, to také říkám; avšak mám naději v milosrdenství Božím a v pomoci dobrých lidí, že vás propustí v pokoji, ačkoliv Páleč se svými spojenci pracuje na tom, aby všichni moji přívrženci[2)] byli odsouzeni. Věz, že dosud je živý Pán, který vás všechny bude moci zachovat ve své milosti, avšak nepřátele pravdy usmrtit a do pekla zatratit. Nejmilejší, svěřuji tobě své bratry, učiň s nimi, jak rozumíš. Doufám, že pozdravíš zbožnou Petru[3)] s Dorou[4)] a čeledí, a všechny druhy náležející k Betlému. Kateřinu,[5)] zvanou Hus, doufám, že pannu ctihodnou; faráře Jiříka,[6)] paní na Zderaze,[7)] Michala z Prachatic,[8)] Mařika Kačera[9)] a všechny milovníky pravdy, Ješkovou, pána Řehoře[10)] a všechny mistry, Jesenice,[11)], Kubu,[12)] oba Šimony,[13)] Mikoláše,[14)] Havlíka.[15)] Ať je opatrný na knihy ten, kdo je má nebo bude mít. Doktory, mé milované bratry v Kristu, příštipkáře (pozn.: pouze boty spravovali, nešili je), látaře (pozn.: pouze šaty spravovali, záplatovali) a také pozdravuj písaře[16)] (pozn.: vykladače Písma) a řekni jim, ať dbají na Kristův zákon a pokorně smýšlejí, a ať neužívají vlastní výklady, nýbrž ty svaté. Pana Jindřicha Lefla[17)] zvláště požádej, aby dal písaři Jakubovi jednu kopu,[18)] kterou mi slíbil. Pozdravuj Matiáše,[19)] dříve Betlemitu, a zvláště pana Matiáše Chudého, aby se modlil za mne hříšníka, pozdravuj i věrného Jana Vitlina. Syny mého bratra, bude-li to možné, obraťk řemeslu, protože se obávám, že nebudou, kdyby dosáhli duchovního stavu, zachovávat jej tak, jak by měli. Věřitelům, kterým jsem zavázán, tak, jak rozumíš, dej náhradu. Budou-li však chtít odpustit pro Boha a mou lásku, Bůh jim dá více. Čemukoli dobrému jsi se naučil ode mne, to drž! Jestliže jsi na mně shledal cokoliv nesprávného, to odmítni a pros za mne Boha, aby mne chtěl ušetřit. Co jsi, co jsi byl, co budeš, vždy uvažuj! Oplakávej minulé, zlepšuj přítomné a střez se budoucích, totiž hříchů! Bůh vší milosti nechť posiluje tebe se všemi bratry svrchu jmenovanými, a také s jinými, a ve své milosti ať přivede k slávě, ve které - doufám v jeho milosrdenství - se budeme všichni společně radovat, dříve nežli uplyne třicet roků. Buď vždycky zdráv v Kristu Ježíši, bratře nejmilejší, se všemi, kteří milují jméno Pána našeho Jezu Krista. Psáno ve vězení v neděli po svatém Vítu.

79. Husův dopis podle vydání Bohumila Mareše (1851 – 1901, evang. farář a církevní historik) z r. 1911 (již 3. vydání), který také připojil vykladačské poznámky, které zde uvádíme.
V roce 2015 Husovy dopisy převedeny do současnější češtiny.

79. M. Martinovi, žáku svému.[1)]
R. 1415, 16. června. (1415, 16. června.)
M. Martina neb Martinka z Volyně (viz listy 23 a 49) Hus napomíná k životu pobožnému a bezúhonnému, radí mu z čisté lásky, co by říci měl, až bude z přívrženství k Husovi obviněn, vzkazuje pozdravy některým přátelům, na péči mu dává své příbuzné a napomíná, aby držel to dobré, čemu od něho jest naučen, a vystříhal se zlého, co při něm viděl.
1) Tom. 583, 584. 2) Viz č. 59 a 73, pozn. 7. 3) Viz č. 71, pozn. 4.4) Z Betléma, která s Petrou pannou a pannou Markétou z Peruce společně bydlila v domě nedaleko Betlémské kaple, viz č.4 5) To nezdá se býti sestra Husova, nýbrž vůbec příbuzná. 6) Viz č. 49, pozn. 4 a 71, pozn. 6. 7) Jinak neznámá. 8) Veřejný písař nebo notář, viz č. 9. 9) Někdejší místopísař zemský, zvaný též Mikeška, zeťVáclava Češíře. 10) Je-li to mistr Řehoř Lévův z Prahy, neví se. 11) Viz č. 25; a č. 59, pozn. 5. 12) Mistra Jakuba ze Soběslavě. 13) Mistry Šimona z Tišňova a Šimona z Rokycan. 14) Mikuláše z Miličína, kazatele Betlémského, viz č. 23. 15) Kazatel Betlémský, viz č. 84. 16) Ty nazývá doktory bohosloví a bratry, poněvadž péči měli o čtení a vyložení písem svatých. 17) Viz B. C. 18) Viz č. 51, pozn. 9. 18) Místopísař zemský Mat. z Chřenova

Vysvětlení:
Pravidelní čtenáři Husových dopisů v našem týdeníku si patrně povšimli, že se toto znění liší od všech minulých: na několika místech jsem do textu umístil vysvětlující poznámky, kterými jsem se snažil objasnit pojmy (příštipkáře, látaře, písaře), které bych nedovedl nahradit jediným slovem a které možná nejsou pro všechny plně srozumitelné.
Až do tohoto dopisu jsem si vystačil s tím, že jsem vyrůstal na kralické Bibli, byť její text dělí bez jednoho roku dvě století od J.Husa, ale nás od posledního kralického vydání oddělují takřka 4 století, ve kterých ten posun v jazyce byl jistě výraznější. Hodně mi také pomáhá Malý staročeský slovník (Praha 1977), který není až tak malý, má téměř 700 stran. Ostatně část těchto dopisů psal autor latinsky, takže my máme již pozdější překlady do češtiny, byť také archaické. Navíc mým záměrem nebylo (a ani nemohlo být) předkládat jazykově vytříbený a jazykově co nejnáležitější převod do současnější češtiny. Sleduji především přístupnost a lehkou čtivost spolu s tím, aby se nevytratilo Husovo svědectví o tehdejší době a událostech a o jeho věrnosti pravdě evangelia, což má být pro nás duchovním povzbuzením a nasměrováním.
V tomto dopise jsem se ovšem setkal s výrazem, s kterým jsem si nevěděl rady a potřeboval jsem jej konzultovat s odborníky: "co však psal a učil pod ohražením ve školách" - ano, jde o to nesrozumitelné slovo "ohražení", což je překlad latinského "sub protestatione" (dopis je psán v originále latinsky). Pokusil jsem se dotazem obrátit o pomoc na Ústav pro jazyk český, kde mě přesměrovali na své oddělení Vývoje jazyka a jeho pracovnice PhDr. Milada Homolková, Ph.D. mně ochotně zprostředkovala vyjádření PhDr. Jana Kalivody z Ústavu řeckých a latinských studií, předního znalce Husova latinského díla a středověké latiny. Ten mi navrhl překlad, který jsem použil: "co však napsal nebo ve školách učil výslovně jako své vlastní názory". A svůj návrh mi pečlivě a přesvědčivě zdůvodnil řadou citátů od Husových současníků i z o něco pozdějších husitských textů. Přiznávám, že když jsem zadával svůj dotaz na Ústav pro jazyk český, že jsem si nebyl jist, zda mi vůbec odpoví - o to více mě překvapila jejich ochotná a vstřícná spolupráce, za což všem jeho pracovníkům a zvláště oněm dvěma jmenovaným osobám velice děkuji!

redaktor

Kazatel Miloslav Jech devadesátníkem

Kazatel Církve bratrské M. Jech se narodil 8. února 1926 v Toušeni. Po maturitě vystudoval na filosofické fakultě UK profesorskou aprobaci dějepis-filosofie a až do nástupu na prezenční vojenskou službu učil na střední škole v Teplicích. Vojenskou službu absolvoval jako aktivní křesťan u PTP; po návratu se již nevrátil do školství a v roce 1956 nastoupil do archivní služby ve státním archivu v Děčíně. V tomto městě byla čile se rozvíjející práce kazatelské stanice ústeckého sboru CB. Do ní se zapojil bratr Miloslav jako laický kazatel a sloužil zde až do roku 1965. Po převzetí archivní služby ministerstvem vnitra zažil jako křesťan šikanu i v civilním životě. Byl bezdůvodně přeložen do Litoměřic s denním dojížděním z Děčína. Když pátral po důvodech, byl propuštěn. Po zhruba dvou letech manuální práce v místních podnicích, byl v roce 1965 přijat do služeb CB a stal se kazatelem jejího nejstaršího sboru v Bystrém. V roce 1971 byl povolán do Prešova, do jednoho z tehdy největších našich sborů s mnoha kazatelskými stanicemi.
Zde odbočíme, abychom připomněli některé důležité skutečnosti. Evangelický týdeník se vrací tímto článkem již po třetí za uplynulých 30 roků k osobě našeho jubilanta. Přesto lze již nyní konstatovat, že v tomto třetím článku nemusíme kromě základních nosných životních údajů téměř nic opakovat. Naopak bude nutno mnohé doplnit, zejména proto, že tvrdá cenzurní hlediska (plně platná ještě před zmíněnými 30 roky v době komunistické normalizace) byla často nesmyslně překrucována a zneužívána „aparátčíky" státního tiskového dozoru, Ministerstva kultury a dalších orgánů, zejména vůči církevním publikacím.
První krátký článek k šedesátinám kazatele M. Jecha (KJ 71/6) napsal v roce 1986 tehdejší předseda Kostnické jednoty a zároveň předseda redakční rady Kostnických jisker, bratr T. Č. Zelinka. Autor článku musel být velice opatrný, aby ani nejmenší zmínkou nenaznačil, jaké nepříznivé politické podmínky čekaly na bratra Jecha a jeho rodinu v nejvýchodnějším kraji Československé republiky.
Po deseti letech, v roce 1996, napsal článek k sedmdesátým narozeninám kazatele M. Jecha jeho dlouholetý partner v archivní službě a později kazatel sousedního náchodského sboru, kazatel Miloslav Košťál. To už bylo po pádu komunistické totality a autor mohl svobodně, bez jakýchkoli zábran psát zejména o tom, co sám věděl o jednom ze svých nejbližších přátel a vrstevníků ze společné kazatelské služby. Viz první odstavec shora.
Autoři obou článků – bez ohledu na to, co je uvedeno dále – shodně hodnotili službu Jechových v Prešově jako náročné a veliké dílo, které je dlouhou vyoranou brázdou pro další etapy růstu sboru. Konkrétně uvádějí např. nutnost nejenom zvládnout do roka mluvenou slovenštinu, ale naučit se rozumět i značně odlišnému východoslovenskému nářečí; systematickou biblicko-výchovnou práci, vedení k biblické kázni a odpovědnosti za Boží dílo. Velikou a mnohostrannou zátěží bylo, když jim městské úřady oznámily nutnost asanace modlitebny z důvodu rozvoje města. To znamenalo nejen najít dočasné náhradní prostory, ale hledat i možnosti na stavbu nové modlitebny v totalitním státě! (Připomeňme, že mnohé o východním Slovensku a Prešově bylo napsáno v textu i mezi řádky v monografii „Sto let ve službě evangelia", 1981, str. 140 a 142.)
Nyní nechme v několika odstavcích promluvit dokumentaci, kterou po pádu komunistické totality shromáždila CB. Na podzim 2015 vyšla tato dokumentace v knize s názvem „Babylónské zajetí církve"(str. 303, technické zpracování a výroba Studio CreoPress, Náchod. – Praha 2015). Je to bilance podkladů, které v letech 1990-92 podle projektu byly získány od (většiny) sborů CB jako odpovědi na dotazník; v polovině 90. let min. století studiem vyšetřovacích spisů StB odsouzených kazatelů a některých laiků CB; v letech 2009 a 2010 byly otiskovány v měsíčníku Brána jako seriály „Kauza 1948-1989" a „Ozvěny doby 1948-1989" a konečně v letech 2013-14 doplněny při přípravě výše citované knihy.
Předchůdce bratra Jecha na prešovské kazatelně Frant. Ciesar ve svých vzpomínkách „Iskry zo zaviatej pahreby" píše, že komunisté prohlásili tehdejší Jednotu českobratrskou (CB) za nebezpečnou sektu, kterou je nutno zlikvidovat. Že to zfanatizovaní komunisté brali doslovně, předvedli ještě v lednu 1964 ve stanici prešovského sboru v Bodružale, kde funkcionář KSS úkladně zavraždil laického kazatele bratra Jána Biroše. Stejnému nebezpečí díky Boží ochraně unikli jak bratr F. Ciesar, tak další předchůdce bratra M. Jecha kazatel Miroslav Cvrček.
Nedlouho po dokončení stavby nové modlitebny a po téměř dvou desetiletích služby v Prešově zamířili Jechovi na důchod do Prahy - Dolních Počernic. Tehdy netušil ani bratr Miloslav, ani jeho manželka (ani nikdo z lidí), že Pán církve, který má vše ve svých rukách, měl pro střední a východní Evropu svoje plány.
Také vyhlížená poklidná důchodová léta manželů Jechových musela ještě nějaký čas počkat. V září 1990 bylo totiž nabídnuto místo prvního ředitele vznikajícího Evangelikálního teologického semináře právě bratru M. Jechovi. Vedení semináře ukončil v roce 1996. Na ETS vyučoval až do roku 2002 církevní dějiny, dějiny dogmatu, ekumenickou eklesiologii, latinu a úvod do studia teologie. Protože mezi učiteli ETS byl ve své době snad jediným, kdo měl kromě úplného odborného vysokoškolského vzdělání i kvalifikaci pedagogickou, významně se podílel na léčení „dětských" nemocí nově budovaného semináře. Pro studenty semináře napsal i dva studijní texty: „Dějiny křesťanské církve. Mezi autoritou Písma a tradice."- Studijní texty, sv. 2, str. 111, Oliva, Praha 1997. „Pátrání po církvi: pokus o teologickou reflexi církevních dějin." – str. 319. Návrat domů, Praha 2010. (Za údaje k tomuto odstavci děkuji současnému řediteli Mgr. J. Valešovi ml.).
Závěrem tohoto článku se s bratrem Janem Valešem ml. připojujeme k milým Jechovým a k jejich děkováním Hospodinu za všechna jeho dobrodiní. Zvláště za to, že je milostivě provedl všemi úskalími, šikanami i ohroženími života v kazatelské službě za komunistické totality. Za to, že jim dal sílu, moudrost a bohatě žehnal jejich práci na všech místech. A pro nynější období, kdy i k nim se dostavila léta, v nichž podle starozákonního Kazatele není žádného zalíbení, jim přejeme, aby je jejich Pán a Spasitel „nesl na křídlech orličích" a pod jeho křídly měli vždy své bezpečné útočiště.

Jan Štěpán



Inzerce

Koupím knížku B. Jehličkové: Vzpomínky. tel.: 732 324 956
č. 2

Kdo prodá či zapůjčí knížku L. Mašínové: Milíč z Kroměříže?
č. 3

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 481 Kč, jednotlivé číslo 13 Kč. Č.ú.: 228961190/0300
Redaktor: Bohumil Kejř
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne Grafotechna
Distribuci provádí:
* Pro jednotlivce: Česká pošta, s.p. bezplatná infolinka České pošty 800 300 302
adresa pro písemný styk:
Česká pošta oddělení periodického tisku
Olšanská 9, 130 00 Praha 3
e-mail: postabo.prstc@cpost.cz
*Hromadné zásilky: A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

9/2016

16. března 2016 ✦ ročník 101 ✦ cena: 13 Kč

Příští číslo vyjde 23. března 2016

Z obsahu

* *Ze smrti do života*
* *Nikdy tě neopustím*

Poselství ke Květné neděli



Cesta k jednotě
Filipským 2,5–11

Při psaní listu do Filip prochází Pavel nelehkou situací. Je uvězněn. Ale světe, div se! Raduje se, neboť jak píše, jeho okovy zvěstují Krista! (Fp 1,12nn) Jednak jsou svědectvím pro „nevěřící“ (v. 13), ale také posilou pro bratry (v. 14).

Vida svou situaci povzbuzuje Pavel Filipské: *„Nechť je mezi vámi takové smýšlení jako v Kristu Ježíši.“* (Fp 2,5) Pavel to vysloví jako určitou korunu baterie příkladů jednoty v církvi: *„…buďte stejné mysli, mějte stejnou lásku, buďte jedné duše, jednoho smýšlení…“* (Fp 2,2) Jinými slovy naladěte se na stejnou vlnu.

Co znamená naladit se na stejnou vlnu? Být stejně jako Kristus ochoten překročit všechny možné hranice, abych mohl být nablízku lidem. Tak jako Ježíš překročil hranici, když se vtělil a stal se jedním z nás (Fp 2,6nn).

Jeden příklad za všechny. V dětství jsem chodil do vodáckého oddílu. Jednou jsme sjížděli Berounku. Celou cestu ve vlaku jsme se s kamarádem, s přiléhavou přezdívkou Čochtan, bavili o tom, že se musíme vyklopit. Aneb jak se v naší hantýrce říkalo: „udělat se“ nebo "otočit se". Když jsme přišli k řece, nemohli jsme se dočkat, proto jsme vytáhli loď na vodu a křižovali sem a tam. Po chvilce jsme se do-mluvili, že vyrazíme proti proudu. Pádlovali jsme, co nám síly stačily. Najednou Čochtan říká: „Hele, otočíme to!“

„Tak jo,“ odpovím, chytnu boky lodě a vyklopím nás do vody.

Mně svítily oči radostí, ale když jsem se podíval na Čochtana, neradoval se, spíše byl trochu v šoku a říká: „Co blbneš!“

On se chtěl jenom vrátit ke břehu.

Vzájemná komunikace je jednou z hranic nutných k překročení, chceme-li být blízko těm, které nám Bůh posílá do života. Zápas někdy o to těžší, že i když mluvíme o tomtéž a volíme ta stejná slova, přece mluvíme každý o něčem jiném. Proto tuto hranici po vzoru Kristově začínáme překračovat vzájemným naslouchánim, abychom se nemíjeli s těmi, kteří jsou kolem nás, ale mohli jim posloužit.

Martin Tabačan,
kazatel Církve bratrské,
Pardubice



Od popeleční ke škaredé

Od Vánoc k Velikonocům. Od adventu k postnímu období. Od zimy k jaru. Od středy ke středě. Pokud jde o ty středy, není tomu jak z bláta do louže? Ta prvá, popeleční středa, bývala dnem přísného postu a připomínkou pomíjivosti pozemského života. Traduje se, že kajícník býval na začátku postní doby v dávných dobách biskupem vyzván, aby zahájil uložené pokání. Oblékl se do kajícího roucha a hlavu si posypal popelem. Obřadně byl vykázán z kostela a před vchodem až do Velikonoc žádal křesťany o modlitbu. Instituce veřejného pokání se ještě před koncem prvního tisíciletí postupně vytrácela, avšak výmluvné gesto, kajícího sypání popela na hlavu, se začalo později uplatňovat při všech účastnících bohoslužeb. Popeleční středa připadá na 46. den před Velikonoční nedělí. A znamenání popelem dnes? O popeleční středě v římskokatolickém kostele vám kněz na čelo naznačí popelem kříž, s nímž pak jdete i domů. Jste tím povzbuzeni: „Čiňte pokání a věřte evangeliu!“ Spolu s připomenutím: „Pamatuj, že jsi prach a v prach se obrátíš…“

V židovské praxi doby Ježíšovy se tradovalo, že pomazání se olejem sloužilo v prvé řadě péči o tělo a tím lidskému požitku, což bylo pro postní dny zapovězeno. Obdobně truchlícímu nad úmrtím blízkého člověka. Ježíš to musel vědět, přesto v opačném gardu poví: „Když se postíš, potři svou hlavu olejem a tvář svou umyj, abys neukazoval lidem, že se postíš, ale svému Otci, který zůstává skryt; a tvůj Otec, který vidí, co je skryto, ti odplatí. “. Aneb je třeba se varovat vnějšího zdání.



My evangelíci to takto nedodržujeme, byť trochu popela nám pro tělo i pro duši také jen prospěje. Přitom ale v členění církevního roku máme také postní období. Hrozí nám spojit je s reji masopustu a na sám půst zapomenout. Kdo čte Hesla Jednoty bratrské nebo příručku ke čtení Bible pro každý den, najde (rovněž v Evangelickém kalendáři) středu 10. února označenou jako „Začátek postní doby“, či Popeleční středu. A jaká je ta středa „škaredá“? O velikonočním týdnu se k této středě pojí počínající Jidášova zrada. A kruh postního období se uzavřel. Od středy ke středě.

Jan Kašper

Adam a Eva nebyli Izraelité

Na to se často zapomíná, že Bible má světový historický horizont. Nevypravuje pouze o Izraelcích, Abrahamovi a jeho potomcích, ale i o člověku vůbec, o lidstvu, a to v prvních 11 kapitolách. Její zájem ovšem patří především a hlavně Abrahamovi a jeho potomkům, kteří uvěřili Božímu slibu, že budou učiněni velkým národem, jenž bude užívat zvláštní Boží ochrany a bude pro ostatní národy svědkem Boží pravdy a milosti. Dlouhá historie Božího lidu je uvedena povoláním Abrahama: odešel „ze své země, ze svého rodiště a z domu svého otce do země, kterou mu Bůh ukáže“. Jeden z jeho synů, Jákob, bude nazván Izraelem = zápasí Bůh. Jákob zápasil s Bohem i s lidmi a obstál. Nadále jsou potomci Abrahamovi zváni Izraelité.

Tím, že Bible nejprve vypráví o lidech, kteří nebyli Izraelité (Gn 1,1-11,9), chce říct, že lidstvo tvoří jednotu. Činí to ovšem způsobem, že dnes žádný historik dávnověku nemůže z těch kapitol použít ani jednoho data. Jsou napsány jako básně nebo namalovány jako velké obrazy. A ty mu nepomohou k tomu, aby podle nich mohl napsat „počátky lidstva“, ačkoliv se někteří o to až do 18. století marně pokoušeli. Člověk na samém počátku je schopen slova, mluví a má morální svědomí. To zaručuje jednotu lidské rasy a dějiny lidskosti. Člověk je popsán jako společenská bytost, stvořen, aby si podmanil zemi. Sám je schopen žít svůj život ne jako rostlina, ale jako odpovědný jedinec, který utváří svůj život podle své vůle. I všem národům je určeno, aby podle Božího plánu sehrály na světě svou úlohu.

Je zajímavé zjistit, že žádné náboženství kromě judaismu a islámu ani žádná filosofie starověku nemá ponětí o dějinách lidstva. Judaismus se tomu naučil z Bible, zvláště ze Starého zákona, islám zase z judaismu a z křesťanství. Řecká filosofie, která nevynechala žádné téma, naprosto ignoruje téma dějin. Západní země přijaly toto téma za vlastní tak, jak jim byla vlastní Bible. Odtud také vznikla víra v pokrok, která však ve 20. století utrpěla skoro smrtelnou ránu dvěma světovými válkami a otroctvím totalitních států, uplatňovaným nejen vůči vlastním občanům, ale také vůči národům podrobeným. Dnes z víry v pokrok zbývá jakýsi nejasný optimismus anebo beznaděje.

Křesťanská víra věří, že dějiny lidstva směřují k cíli podle Božího plánu, zjeveného v Ježíši Kristu, jak to čteme v listu Efezským 1,9n: „Když nám dal poznat tajemství svého záměru, svého milostivého rozhodnutí, jímž si předsevzal, že podle

Dokončení na str. 2

Výročnímu Heslu roku 2016

Hospodin praví: "Jako když někoho utěšuje matka, tak vás budu těšit." Izajáš 66,13a

Matka

Tak jako nás potěšuje matka,
tak nikdo jiný nás nepotěší
na světě...
Totiž potěšení matky je to největší
potěšení,
ať se to děje v zimě nebo v létě...
To potěšení od naší vlastní matky,
utiší každou bolest, každý stres,...
který postihuje nejhlubší
hlubiny těla
a vede duši vzhůru až do nebes...
Náš Otec na nebesích,
chce býti všem nám Utěšitel,...
proto přišel na zem on sám,
aby se k nám v jeslích sklonil
jako Spasitel...
On žil a mnoho trpěl ve
Svaté zemi,
zemřel na kříži smrtí krutou,...
ale v to velikonoční ráno
vstal z mrtvých,
a všem nám se stal
věčnou záštitou...

Proto mu vydejte své srdce,
všichni přátelé,...
dejte mu svoji důvěru
a celou oddanost,
vždyť Kristus nám dá
v každém případě
víru, odvahu a život
až na věčnost...

Věnováno ThDr. Josefu Veselému k jeho 102. narozeninám, které oslavil 9. 3. 2016.
Mgr. Vlastislav Svoboda, věrný čtenář a emeritní farář ČCE

Z církví doma i ve světě

Jeroným Pražský 2016: Evropan – vzdělanec – buřič

Letos uplyne 600 let od upálení Jeronýma Pražského na kostnické hranici. Ačkoli tento významný aktivista českého středověku stojí v Husově stínu, jedná se o osobnost možná dokonce významnější. Po Husově smrti byl mučen a ze strachu o život své názory odvolal. Později se k nim však znovu přiznal a skončil stejnou smrtí jako jeho přítel. Českobratrská církev evangelická tuto osobnost připomene řadou akcí.

Letošní akce jsou součástí šestiletého projektu Českobratrské církve evangelické Naše reformace. „Jeho cílem je připomínat významná církevní výročí. Začali jsme v roce 2013, kdy uplynulo 400 let od vydání Bible kralické, a skončíme v roce 2018 oslavami k 100 letům existence Českobratrské církve evangelické," sdělil Gerhard Frey-Reininghaus, předseda komise, která akce připravuje.

Průvodcem letošního roku se stane 65 centimetrů vysoká loutka vyřezaná Janem Růžičkou. „Loutka má podobu Jeronýma Pražského, inspiraci řezbář našel ve vyobrazení této osobnosti v Richentalově kronice," popsala mluvčí Českobratrské církve evangelické Jana Vondrová.

Vrcholem událostí spojených s výročím bude jednodenní festival 28. května na Střeleckém ostrově v Praze. Návštěvníci se mohou těšit na hudební kapely, loutkové divadlo nebo diskuzi o Jeronýmovi. Program zahájí bohoslužby. Chybět nebude ani program pro děti.

Českobratrská církev evangelická připravuje také další aktivity. „Budeme například promítat filmy v kostele u Martina ve zdi s následnou diskusí s odborníky, nebo chystáme malou brožuru o Jeronýmovi, jeho životě a odkazu. Vznikne také interaktivní test, ve kterém si lidé mohou ověřit znalosti o této osobnosti," přiblížila Jana Vondrová.

Jeroným Pražský se narodil okolo roku 1378. V roce 1398 dokončil studia na pražské univerzitě. Z Oxfordu přivezl do Prahy Wyclifovy nejdůležitější spisy. Přednášel na pařížské Sorbonně a na univerzitách v dnešním Německu a Rakousku. Podílel se na vydání dekretu Kutnohorského. Složil několik básní a „protest-songů". Jako diplomat krále Václava IV. zavítal i do Jeruzaléma.

V dubnu 1415 přijel Jeroným i přes varování do Kostnice. „Po uvěznění a trýznivém mučení své názory odvolal. Ve znovuobnoveném procesu se přiznal k Husovým a Wyclifovým myšlenkám. Byl odsouzen církevním koncilem a 30. května 1416 upálen na stejném místě jako Hus," řekl Pavel Keřkovský, vyučující na Evangelické teologické fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Více na:

http://www.nase-reformace.cz/
https://www.facebook.com/JeronymPrazsky2016/
Kontakt: Jana Vondrová 734 170 486; vondrova@e-cirkev.cz

Zakladatel metodismu John (Benjamin) Wesley

(narozen 28.6.1703 v Epworthu – zemřel 2.3.1791 v Londýně)

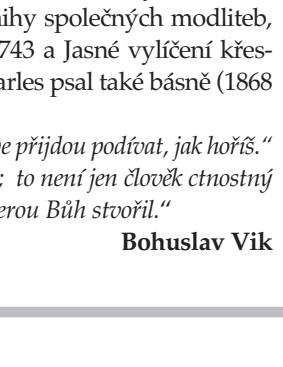

Byl patnáctým dítětem anglikánského faráře a rektora Samuela a jeho manželky Susanny roz. Annesleyové, od které obdržel základní vzdělání. Jeho smutným zážitkem byl nebezpečný požár, který je postihl jedné noci 1709. Prošel školami v Londýně, Oxfordu a Lincolnu, stal se magistrem filosofie, členem koleje, diakonem a knězem. Ovlivnila ho četba mj. Tomáše Kempenského a Jeremy Taylora. Jeho bratr Charles (1707-1788) založil 1729 mezi studenty svatý klub, ke kterému se John připojil a který rozšířil. Cílem členů bylo vést posvěcený život s pravidelnými modlitbami a půstem. 1735 přijali oba bratři spolu s Georgem Whitfieldem (1714-1780) povolání k misii a evangelizaci v americké Savanně v Geogii mezi osadníky a Indiány. Cestou se seznámili s ochranovskými misionáři a John se přidal k Jednotě bratrské.

Po návratu do Anglie 1738 zažil John v bratrském shromáždění v Londýně při čtení Lutherovy předmluvy k listu Římanům náhlé obrácení. (Po návštěvě Ochranova se však od Jednoty oddělil.)

Bratři Wesleyové a Whitfield pak pod širým nebem i v kaplích evangelizovali ve městech i na venkově všecky vrstvy obyvatelstva, často s nasazením života. Anglikánské duchovenstvo jim rovněž kladlo překážky. Během několika let oslovili velké množství lidí. Obrácené zavazovali k životu podle přísného církevního řádu. (S Whitfieldem se však rozešli pro odlišné pojetí předurčení a svobodné vůle.)

1743-1758 žil John v manželství s ovdovělou Mary Vaseilleovou, matkou čtyř dětí, nikoli však šťastně, takže se po patnácti letech rozešli.

John Wesley byl velmi pracovitý, vstával denně ve čtyři hodiny ráno, kázal dvakrát i třikrát denně, věnoval se kromě evangelizace, vzdělávání laických kazatelů a organizace „společností" a „tříd" rovněž veřejné, sociální a kulturní práci, která zahrnovala i vězeňství a boj proti otroctví. (Při svých evangelizačních cestách na koni najezdil asi 250 000 mil.)

Jeho literární činnost obsahuje asi 200 spisů a překladů. Jmenujme Poznámky k Novému zákonu 1755, Deníky (1740-89), Kázání, Úvahy o otroctví 1774, Učení o původním hříchu 1775, úpravu Knihy společných modliteb, Vážnou výzvu mužům rozumu a náboženství 1743 a Jasné vylíčení křesťanské dokonalosti 1766. Stejně jako jeho bratr Charles psal také básně (1868 vyšlo 13 svazků).

„Rozhoř se ohněm a nadšení lidé z celého světa se na tebe přijdou podívat, jak hoříš."
„Bližní – to není jen tvůj přítel, příbuzný, nebo známý; to není jen člověk ctnostný a přátelský..., nýbrž každá lidská bytost, každá duše, kterou Bůh stvořil."

Bohuslav Vik

Adam a Eva nebyli Izraelité

Dokončení ze str. 1

svého plánu, až se naplní čas, přivede všechno na nebi i na zemi k jednotě v Kristu." Celý vesmír směřuje k tomu cíli dějin, ke království Božímu, kdy dojde k dokonalému Božímu podrobení všeho a zároveň k dokonalému společenství Boha se vším. Bůh je Bohem všech národů, řídí je všechny a vede je všechny k věčnému cíli způsobem, jemuž mnohdy nerozumíme.

Z těch prvních kapitol má pro život jednotlivce rozhodující význam 3. kapitola, nadepsaná jako vzpoura člověka proti Stvořiteli. Snad je to nejznámější scéna z celé Bible: Žena a její muž stojí pod stromem, z něhož jim Bůh zakázal jíst. Podlehnou pokušiteli. Vzali z jeho plodů a jedli. Proto byli vyhnáni z ráje. Od té chvíle člověk napořád = hříšník. Nedovolá se své nevinnosti, protože ji nikdy neměl, kdežto svou hříšnost poznává každý den. Obdobou pádu jednotlivců je pád celého lidstva, které stavělo věž mířící až do nebe – a Bůh je rozehnal po celé zemi. Čteme o tom v 11. kapitole knihy Genesis.

Do této perspektivy tak obrovské vstoupil zvláštní příběh jménem Izrael a církev Ježíše Krista. Skutečný živý Bůh nemůže být poznán mimo Izrael a církev Ježíše Krista, ačkoliv Bůh se dává částečně poznat všem skrze svou věčnou moc a božství (Ř 1,20). Neexistuje žádná civilizace, která by neměla jakési ponětí o Bohu. Všichni lidé jsou potomci Adamovi vyhnaní z ráje. V tom se projevuje jednota lidstva i jeho dějiny. Člověk, Boží stvoření a částečka lidstva, nemůže být nikdy pokládán za potomka zvířete. Je mu v něčem podobný, což svedlo některého neuváženého evolucionistu k názoru, že člověk vzešel ze zvířete.

Podobně i zjevení Boha sleduje přirozený vývoj člověka a lidu Izraele, je postupné. To pozorujeme na rozdílu, jímž se Bůh zjevuje Mojžíšovi a potom Izajášovi: nezjevuje všechno najednou, nýbrž postupně v čase, který je od sebe vzdálen až o 15 století. Jako moudrý vychovatel Bůh bude rozdávat svůj dar podle schopnosti toho, kdo jej přijímá. Proto nelze srovnávat to, co svěřil primitivnímu lidu v době soudců, s tím, co zjevil svým prorokům v době královské. Zalíbilo se mu sdělovat nejprve nedokonalé, potom dokonalejší a posléze to zcela dokonalé. Tak se Bůh zjevoval v Izraeli a pouze v Izraeli, ne v přírodě, ale v událostech a historických osobách, při vysvobození z Egypta, při záchraně lidu u Rudého moře a při pochodu pouští – zjevoval mu svůj soud i svou milost.

Tento Bůh nenadiktoval Izraeli neomylnou knihu, Starý zákon, aby zůstal trvalou památkou jeho mocných a slavných činů, nýbrž naopak, dal jej napsat lidmi i s jejich chybami a omyly, aby Izrael z ní objevil a uslyšel Boží živé slovo, mocné a slavné jako jeho činy. Neomylná kniha by ztratila krok s časem, a pak by nutně patřila do antikvariátu. Je však a zůstane knihou církve.

Josef Veselý

Naše recenze

Babylónské zajetí církve
1948 - 1989
Jan Štěpán

Jedna z nejmladších protestanských církví u nás, Církev bratrská, poměrně pečlivě mapuje svou historii. Ke stému jubileu svého vzniku vydala v roce 1981 dost obsáhlou knihu "Sto let ve službě evangelia", která popisuje období let 1880 - 1980. Je to publikace nejen graficky velmi zdařilá (zvláště když si uvědomíme, v jaké době vycházela), představuje rovněž prostřednictvím již mnohdy dávnověkých fotografií význačné osobnosti a pohledy na život této církve; je ale především obsahově bohatá a důkladná v přibližování svého vzniku a vývoje v Čechách, na Slovensku a na Těšínsku nejen v historickém popisu, ale také ve snaze zachytit duchovní základy a teologický vývin této církve, která se nechtěla a nechce vzdát důrazů, které vedly k jejímu vzniku. Tato kniha je ale také záznamem proměn, které vycházely ať z vnějších tlaků či podnětů, či jako důsledek vlastních vnitřních zápasů a dozrávání.

Pohled na Církev bratrskou (dříve Jednotu českobratrskou, původně Svobodnou církev reformovanou) dokreslují v této knize ještě kratší kapitoly o její slovesné tvorbě, zpěvu, sociální práci a stavební činnosti. Závěrečná část předkládá portréty kazatelů a přehled o tom, kteří kazatelé a v jakém období působili na jednotlivých sborech. Tato kniha byla kolektivním dílem, na kterém se podílelo jedenáct autorů. A jeden z nich, Jan Štěpán, který zde zpracoval zmiňovaný Přehled o působení kazatelů ve sborech a Rejstřík, je autorem navazující knihy "Babylónské zajetí církve".

Již na první pohled se představovaná kniha liší od té, kterou jsem se pokusil výše stručně charakterizovat. Je o něco útlejší, ale o dost graficky a zpracováním obálky chudší (což je asi ovlivněno ekonomickým hlediskem). Přesto užitečně a zajímavě přináší řadu fotografií, převážně portrétů kazatelů a jiných důležitých osobností této církve. Výrazně se však liší svou strukturou. Ačkoliv se také věnuje dějepisnému zachycení podoby totalitního období (na které se "zadělávalo" již před koncem druhé světové války) a dopadu nastoleného zrůdného režimu na život církví i jednotlivců, a neváhá dokonce dělat, v rozporu se svým podtitulem, výlety do hodně vzdálenějších časů (např. kapitolky Od tolerančního k protestantskému patentu, o příchodu YMCY do českých zemí, o působení Jednoty českobratrské na Podkarpatské Rusi...), přece největší část tvoří portréty či medailonky převážně kazatelů Církve bratrské, ale i dalších postav. Věnuje se ovšem také např. obtížné a obětavé práci s dětmi za těchto nepříznivých podmínek i akcím připravovaným pro mládež (stanové tábory a Letní biblické kurzy), šíření a vydávání samizdatové literatury i dovážení Biblí do SSSR a na Ukrajinu. A jistě tento přístup, kdy do popředí vystupují jednotliví lidé, má dobré křesťanské zdůvodnění, protože významnější než popisy situace a nejrůznější dokumenty a prohlášení jsou osobní svědectví těch, kteří se museli vyrovnávat s tak nepříjemnými a mnohdy nebezpečnými podmínkami, a navíc v nich dokonce hledali cesty ke službě a k oslovování nových lidí evangeliem i k upevňování víry u těch, kteří se již k Bohu přihlásili.

I když autorem této knihy je br. J. Štěpán, využil spolupráce i dalších autorů, kteří buď o některých tématech psali, podali zprávu o osudech svých spolubratří a spolusester, nebo zaznamenali své vlastní zkušenosti.

Zcela zřetelně se zde projevilo, že br. Štěpán býval velice pilným spolupracovníkem Evangelického týdeníku - Kostnické jiskry se značným přehledem. V této publikaci je přetištěno - zvláště v těch "profilech kazatelů" - 46 příspěvků z Kostnických jisker, které tam vycházely při příležitosti životních jubilejí představovaných pracovníků církve nebo jako nekrology. A v této knize se najdou i další odkazy na to, co náš týdeník uveřejňoval. Jsme rádi, že se Kostnické jiskry tímto způsobem osvědčují jako pramen, ze kterého lze spolehlivě čerpat, a nejsou tiskovinou jen na jedno použití.

V celé knize, která chce podat zprávu o bezesporu obtížném období "babylónského zajetí církve", se kromě poměrně srozumitelného vylíčení této politicko - společenské éry v dějinách Božího lidu v bývalém Československu a o tom, jak zasahovala do života členů Církve bratrské, vlastně vyskytují pouhopouhé dvě stránky, které zmiňují i selhání, ke kterým v té babylónské době došlo ze strany této církve. Jednak je jím odstavec, který zde cituji celý:

Omluva a odvolání

Za dvacet let existence Bratrské rodiny (pozn.: časopis Církve bratrské) vyšlo na jejích stránkách několik článků s vynucenými prohlášeními k různým událostem, které dnes vzbuzují naše politování a zahanbení. Zvláště některé z nich mohly být i za tehdejších okolností formulovány moudřeji a pravdivěji. Týká se to především našeho prohlášení k Chartě 77, s nímž mnozí členové, zvláště mladí, nesouhlasili. Nenapadáme přímé autory článků, cítíme se odpovědni všichni alespoň svým mlčením. Kořímе se za tento hřích nestatečnosti a prosíme za odpuštění všechny, jejichž jednání bylo naším vyjádřením bez znalosti věci odsuzováno.

Rada Církve bratrské,
Redakční rada Bratrské rodiny

A dále je zde reagováno na skutečnost, že se v tzv. Cibulkových seznamech tajných spolupracovníků StB objevila i jména kazatelů této církve. Je zmíněno, jak k tomu Církev bratrská přistoupila: asi jako i některé další církve, totiž výzvou, aby se uvedení pracovníci (v té době už jen české části) k tomu vyjádřili a mají-li zájem, aby se dostavili k osobnímu rozhovoru se členy zvláště jmenované komise... Není mým úmyslem a ani není v mých možnostech tuto záležitost nějak podrobněji rozebírat či komentovat. Jen nad tím povzdechnu: bylo-li těch selhání za onu dobu "zajetí církve" jen tak tak na dvě strany z třísetstránkové publikace, která se soustřeďuje na toto období, pak ten poměr zasluhuje náš obdiv! A přes lehce ironický nádech předchozí věty vůbec nechci snižovat dobré svědectví, obdivuhodnou

Dokončení na str. 3

Bláznovství víry podle Jakuba

Jiří Mrázek: Výklad Jakubovy epištoly 8

První kapitola

Pokračování z minulého čísla

Opět je tady zajímavá terminologie: *Ten, kdo se zhlédne v zákoně svobody, stane se tvůrcem skutečnosti,* stane se poetou, tvůrcem toho, co se z něj uskuteční… Zákon svobody se pro něj stává *skutkem*. Realitou.

Jenže co je to *zákon svobody*? Že zákon Mojžíšův je třeba nejenom *znát*, ale taky *dodržovat*, to je myšlenka, kterou zná celé židovstvo. A kterou naplno řekne i apoštol Pavel: *Před Bohem nejsou spravedliví ti, kdo zákon slyší; ospravedlněni budou, kdo zákon svými činy plní* (Ř 2,13 – mimochodem v řečtině jsou zde pro *slyšící* a *činící* stejná slova, jakých užívá i Jakub). Pavel to ovšem v případě zákona Mojžíšova vypointuje tak, že Zákon nás nemůže spasit: právě proto, že ho nestačí slyšet, nýbrž je třeba i uvést ve skutek, a to Mojžíšův zákon jako celek. Porušit jeden článek znamená zbourat všechno. Ovšem týž Pavel, který je tak skeptický k zákonu Mojžíšovu, mluví – dokonce ve stejné epištole – o *zákonu Ducha*, který *vede k životu* a který *osvobozuje* (*neboť zákon Ducha, který vede k životu v Kristu Ježíši, osvobodil tě od zákona hříchu a smrti*; Ř 8,2) Jakub mluví o Zákonu svobody. Myslí tím ten Mojžíšův z Ř 2,13 (a říká to v polemice k Pavlovi)? Nebo ten, co vysvobozuje, z Ř 8,2 (ve shodě s Pavlem)? Jakub sám zřejmě předpokládá, že jeho čtenářům je obsah *zákona svobody znám*. Nicméně o několik odstavců dále (2,12) se k němu vrátí a tam je ze souvislosti jasné, že zákonem svobody myslí *milosrdenství* (snad v návaznosti na Ježíšova slova *Blahoslavení milosrdní, neboť oni milosrdenství dojdou*, Mt 5,7; nebo *Buďte milosrdní, jako je milosrdný váš Otec*, L 6,36). *Milosrdenství* je tedy u Jakuba zcela v ježíšovském duchu shrnutím toho, oč v Zákoně jde; ale navíc je nazývá zákonem *svobody*. Protože osvobozuje. Vzpomeňme si, že jedním z východisek Jakubovy úvahy bylo: *Hně-vem spravedlnost Boží neprosadíš* (1,20). Milosrdenstvím ano. Milosrdenství vysvobodí toho, koho bys jinak pronásledoval svým hněvem. A milosrdenství vysvobodí *tebe* od hněvu. Do-konce by se dalo říct, že milosrdenství vysvobozuje i od zákona Mojžíšova, nebo aspoň od *soudu* podle zákona Mojžíšova, protože milosrdný může počítat s milosrdenstvím Božím. Nyní už si můžeme shrnout celý verš 25: Ten, kdo se zhlédne v Božím milosrdenství, kdo aspoň trochu pochopí, že Bůh je milosrdný, toho to ovlivní i v jeho životě. To znamená, že začne být milosrdný také. Kdo by jen *zahlédl*, že Bůh je mi-losrdný, a sotva vyjde ven mezi lidi, hned na to zapomene, ten ani sám z toho milosrdenství nic nebude mít, a jeho okolí už vůbec ne. To je *zapomnětlivý posluchač* (opět si můžeme vzpomenout na Ježíšovo podobenství o nemilosrdném služebníku, který také vyšel ven a zapomněl a nic z toho neměl – Mt 18,23-35). Být milosrdný není totéž jako úzkostlivě dodržovat nějaké příkazy nebo zákazy a vůbec to nesouvisí s počítáním jednotlivých skutků. *Realizace* slova, o které Jakub mluví, je někde v celkovém *vyznění* nebo *pohledu* na život.

Jk 1,26 *Pokud se někomu zdá, že je zbožný, a přitom nedrží na uzdě svůj jazyk, klame tím své srdce a jeho zbožnost je k ničemu.* Tady Jakub upřesní další část toho, co řekl ve 20. verši: Máme být nejen rychlí k naslouchání a pomalí ke hněvu, nýbrž také pomalí (rozvážní) k mluvení. O řeči a mluvení pojednává jinak, než bychom možná právě od něho čekali: varoval sice před pouhým (planým) naslouchá-ním, ale takřka nikde (snad až na jednu výjimku 2,16) nezná či neuznává, že by existovalo *pouhé* mluvení. Nezná náš protiklad dělat, nebo jenom mluvit. Řeč a slovo má totiž pro Jakuba vždycky sílu a vždycky „dělá" – *tvoří* – ať chceme nebo nechceme. Mluvení není *méně* reálné, než když člověk něco dělá. Naopak: mluvením toho člověk napáchá *víc* (spáchá těch *skutků víc*), než kdyby aspoň chvilku mlčel a poslouchal. A nejvíc toho napáchá *zbožným mluvením*. Právě *zbožné* mluvení je souvislost, jíž tyto verše zapadají do svého kontextu. Jakub ani tady neuhne k novému tématu, které by ho teď právě napadlo, nýbrž drží stále jednu, dost pevnou nit: *Buď* naslouchá-me Bohu – a pokud vzápětí nezapomeneme, co jsme zaslechli, nějak nás ovlivní Boží milosrdenství. A pozná se to přinejmenším na tom, že získáme pokornější a milosrdnější pohled na život a na lidi okolo nás. *Anebo* se rozčilujeme, pohoršujeme a kážeme o Božím hněvu a proti nemravnostem… Ale pak si nenamlouvejme, že jsme zbožní. Pak to jen znamená, že rádi posloucháme sami sebe, nedržíme svůj jazyk na uzdě – a o Bohu toho moc nevíme. Kdežto pravá zbožnost, skutečné náboženství podle Jakuba vypadá takto:

Jk 1,27 *Náboženství čisté a neposkvrněné u Boha a Otce je takové: navštěvovat sirotky a vdovy v jejich soužení a sám se držet nepošpiněný od světa. Navštěvovat vdovy a sirotky* je takřka evergreen starozákonních proroků, takže to vypadá, že nic konvenčnějšího už Jakub ani říct nemohl. Ale právě to, že se nějaký motiv objevuje tak opakovaně, už naznačuje, že nebylo až tak zbytečné ho připomínat. Možná proto, že vdovy a sirotci jsou „nevděčná" cílová skupina: potřebují té péče hodně a pořád, a nezaručují přitom žádnou publicitu. Vdovy a sirotci byli ve starověku (a pokud jde o děti v dětských domovech, tak nejenom byly a nejenom ve starověku) typická marginalizovaná, bezprávná skupina, která se nemá jak a kudy ozvat, nemá vliv, a přitom je odkázaná na to, co jim kdo dá nebo co pro ně společnost udělá; ale právě proto, že nemají tak silný hlas, jakákoli pomoc nemá publicitu. Daleko vděčnější a efektnější je hřímat: hřímat na obranu křesťanských hodnot – proti zkaženosti světa nebo dokonce proti islámskému terorismu; nebo hřímat na obranu islámských hodnot proti zkaženému Západu. Nebo vyzývat davy k pokání a evangelizovat zástupy… Ostentativně se štítit *špíny* ve společnosti, špíny tohoto světa. To všechno je daleko efektnější než vdovy a sirotci, zvlášť když se tady neříká, že by jim měl člověk (jednorázově) něco dát, nýbrž starat se, být *s nimi*. Pořád. Právě takové nenápadné a „nevděčné" milosrdenství ve stylu kázání na hoře je ovšem pro Jakuba čisté „náboženství", které je mimo špínu světa.

Pokračování příště

Což pak Bůh nevyvolil chudáky tohoto světa, aby byli bohatí ve víře a stali se dědici království, jež zaslíbil těm, kdo ho milují?

Jk 2,5b

Pane, dej dnes chudým jejich denní chléb našima rukama, a skrze naši chápající lásku dej pokoj a radost.

Matka Tereza z Kalkaty

Člověče, nejsi jediný

„Postil se čtyřicet dní a čtyřicet nocí, až nakonec vyhladověl." (Mt 4,2)

Vyprávěla mi jedna známá, jak prý závidí křesťanským ženám, kterým nedělá problém držet půst. A pak ještě chvíli hovořila o dietách. Přednášku jsem poslouchal se zájmem; jednak byla obohacující a jednak mi ukrátila cestu vlakem. Už vím, co bych neměl zařazovat do jídelníčku. To se hodí.

Jsou chvíle, kdy na polemiku není čas, prostor ani vhodná chvíle. A tak jen posloucháte a trochu žasnete. Třeba nad tím, že leckdo si slovo půst dává do souvislosti pouze s potravinami nebo s konzumací alkoholu. Nic proti vylepšování životosprávy, nejeden lékař by uznale pokýval hlavou - jen tak dál. Potíž je jinde. Poněkud omezené chápání postní výzvy uvězňuje člověka v představě, že by v tomto období měl myslet ještě více na sebe. Co udělat pro vylepšení fyzické kondice a tělesného vzhledu. Jak se vylepšit, abych působil svěže. Nejen před zrcadlem, ale i před lidmi, kteří si mě tak rádi prohlížejí. Navíc se říká, že ten, kdo dobře vypadá, dostává více zajímavých nabídek.

No vida: starý trik se stále uplatňuje. Ale vzpomeňte si na inspirativní čtení z Matouše: nedaleko od úvodního úryvku totiž narazíte na chytráka, který to na Ježíše taky zkoušel: *„Toto všechno ti dám, padneš-li přede mnou a budeš se mi klanět."* (Mt, 4,9)

Spousta z nás žije v přesvědčení, že je středobodem světa. Vy ne? Anebo jen někdy, občas, výjimečně…? Chápu. Jak kdo. Obvykle si tu zmíněnou pozici budujeme v rodinách, v různých vztazích, týmech (kolektivech). Jsme ta „slunce", kolem nichž by mělo všechno správně obíhat. A když tomu tak není, cítíme rozčarování. Mírné, větší, silné, zdrcující. Leckdo si pak o tom dlouze vypráví s odborníky – terapeuty, a ti se mu snaží vysvětlit, že všechno je trochu jinak, než si od dětství myslel.

Přitom je to tak prosté… Člověče, nejsi ten jediný!

To je velmi zjednodušený, ale řekněme základní vzkaz pro tyto dny. Pojďme to tedy zkoušet. Každý má šanci ubrat na sebestřednosti, která není ničím jiným, než výsledkem ďábelského ponoukání.

Jiří Karban

Utrpení

Tedy řekl Hospodin satanovi: Odkud jdeš? I odpověděl satan Hospodinu, řka: Procházel jsem zemi a obcházel jsem ji…

Vyprávění knihy Jób patří k těm nejstarším, které v Písmu máme. Málo se čítává, snad pro obtížný obsah a míru utrpení, kterého je plná. Krásný a šťastný konec Jóbova zápasu potom zní jako pohádka, která se v životě přihodí jen velice vzácně. Utrpení s námi však zůstává, a každý z nás bez výjimky jím občas prochází. Jiní v něm žijí i trvale. Co v takových chvílích dělat? Otázka je o to palčivější, že víme, jak mnoho věcí lze sdílet společně s jinými, ale utrpení si musí probolet každý sám, velmi často všemi opuštěn. Starozákonní Jób je tak předobrazem Trpitele Velkého pátku. Oba společně, Ježíš i Jób, však nám lidem dosvědčují, že ani v hlubinách lidského zoufalství a porážky nepřestává být člověk dítětem Božím, s životem sice sevřeným, ale stále s životem chráněným pro Boží lásku a pro společný domov Boží rodiny synů a dcer všech věků.

V židovské bibli patří kniha mezi Spisy, zařazené až po Zákonu, který k víře volá, a po Prorocích, kteří víru pročišťují slovem Božích soudů. Ve Spisech, k nimž patří třeba i Žalmy, Kazatel, Přísloví a také Jób, je však víra vystavena celé řadě zkoušek, při kterých zemdlívá a ztrácí se. Chřadne. Právě v takových chvílích je možné sáhnout po vyprávěních, která obnovují naději proti vší naději. V Novém zákoně to jsou evangelia. Ale vraťme se k Jóbovi. Krátká scéna nejprve ukáže Jóba v kruhu rodiny uprostřed pozemského štěstí i strastí zároveň. Sám Jób je pro čtenáře připodobněn k velkým postavám biblické víry, jako byl "syn dávnověku" Henoch či Noe. Otcovskou láskou přikrývá selhání svých dětí především před Bohem, vždyť jeho stvoření má být "dobré", má být Božím obrazem. Proto je Jób spravedlivý. Ví o Božím právu na obecenství s každým člověkem. Neví ale, že nad ním, na nebesích, se koná velký Boží sněm. Budoucnost, zítřek naší naděje, cesta, kterou se budeme ubírat, zákruty a nebezpečenství života, to všechno je před námi jako veliká neznámá. Ale na nebi, kde se schází dvořanstvo obklopující Boží trůn, se to ví. Jób je v přízni Boží, nemusí se bát. Ale Jób dole to zatím jenom věří. Čtenář příběhu se tak může jen ptát: obstojí Jób a zůstane Bůh věrný? A tu příběh dostane velmi nečekaný spád. Do sněmovního sálu přichází satan. Je to slovo těžko přeložitelné. Významem nejčastěji pokušitel a osočovatel. Zosobněná moc, která dovede ze života udělat skutečné peklo. "Odkud jdeš?" ptá se ho Hospodin. „Procházel a obcházel jsem zemi," překládají přesněji Kraličtí. A tu se mi vybavil obrázek - snad od slavného portugalského malíře Francisca Goy – jmenuje se Pomluva. Mlhovitý had, táhnoucí se údolím bez začátku a bez konce. Had všechno pohlcující. Není úniku. Malíř celý život vnitřně zápolil s Inkvizicí, která procházela zemí a obcházela v soustředných kruzích člověka, až ho dostala do svých žalářů a mučíren, kde z něho udělala trosku lidství. Takový je osočovatel dodnes. Stejně kruté dovedou být i zákeřné nemoci, tragédie osobní i společné. Procházejí zemí, jsou všude, ale náhle se přiblíží k domovnímu prahu a udeří. A tu přichází utrpení. Věc od nepaměti známá. "Zdalipak sis všiml mého služebníka Jóba, satane?" "Všiml, a také ho "obcházím" a obhlížím, ovšem ty nad ním držíš svoji ochrannou ruku, Hospodine. Ale stáhni ji zpět a vezmi všechno, co má. Až pak se uvidí, zda dál ponese tvůj obraz, zda zůstane odevzdán tvé lásce a soudům, zda složil celou svou naději ve jménu tvém, zda mu za škody stojíš!" Půjč mi ho, a já ho zavřu do mraku pomluv, odkud není úniku, sevřu ho vředy po celém těle, zbavím ho zázemí lásky blízkých a zavřu do kláry tajných služeb všech věků. Pak se pozná, zda nepřestane věřit, že život je tvým nezcizitelným a požehnaným darem. - Z nebeského trůnu zní podivuhodná odpověď. Odpověď Vládce, před kterým i Osočovatel – satan má jen omezenou moc. "Budiž tvé všechno, co jsem Jóbovi svěřil, ale on sám je Můj! Ruku na něho nevztáhneš." A satan od Hospodina odešel. Odešel za Jóbem, aby spustil celý řetězec událostí, s nimiž přichází pláč, smutek, zoufalství a utrpení. Židé pro to mají nezaměnitelné pojmenování – šoa, holokaust. Utrpení bez východiska a bez naděje. "Zlořeč Bohu a umři," řekne jednou Jóbovi jeho žena. Utrpení na hraně snesitelnosti je nepochopitelné. Proč ho Bůh dopouští? Čtenář příběhu ví, že Bůh svého spravedlivého neopustil, ale před Jóbem, mužem víry, leží dlouhý čas zápasu, jehož rozuzlení je až v budoucnosti. Ani pro Ježíše z Nazaretu nebylo ráno vzkříšení kreditní kartou v kapse. Cesta k němu byla kalvárií. V kapse nemá kreditku na lidské štěstí nikdo z nás. Jen Credo in Deum Patrem…Věřím v Boha Otce…Stejnou cestou se ubíral i ten, k němuž voláme Pane náš. "Tyto věci pak napsány jsou," píše Jan o slavných skutcích lásky i o utrpení Páně v závěru evangelia, abyste věřili, že Ježíš je Syn Boží a věříce, život měli v jeho jménu" (Jan 20,31). Jób se svou vírou se však opíral o jiné skutky Boží lásky a věrnost i tichá oddanost se rodily jako zázrak milosti Boha na nebi, jehož tvář i trůn zůstávaly Trpiteli skryty za hranicí světa i času. Pro onu milost na nebi, která se jednoho dne zjeví, je i Jóbův příběh studnicí naděje a odvahy zůstat Bohu věrný až do té smrti. A co se stane se satanem? "Viděl jsem ho padat s nebe," říká Ježíš (L 10,18). Na místo Osočovatele se vrací do nebeského dvora Přímluvce, který procházel a obcházel zemi jako ten, který hledá, aby spasil, což bylo zahynulo. To je naší nadějí ve všelikém trápení a bolesti. Jen vytrvat. Amen.

Ó ujmi ruku naši; Beránku Boží, abychom si nezoufali a naše víra neumřela. Amen.

F. Pavlis

Naše recenze

Dokončení ze str. 2

statečnost a úžasnou věrnost nejen mnohých kazatelů a pracovníků, ale ještě většího množství laických členů této církve. Považuji za nedostatek, že např. u křesťanských písní, které uvozují jednotlivé kapitoly (jak je známe povětšině ze zpěvníku Svítá), nejsou uvedeni autoři textů. - Nevím také, proč zde byl zařazen portrét br. Zdeňka Toužimského, bezesporu význačného svědka Ježíše Krista, člověka se zajímavým osudem, který zvláštní Boží milostí uvěřil jako vězeň v uranových dolech... Mám na něj krásné osobní vzpomínky, mohlo by být o něm pravdivě napsáno ještě mnohem více dobrého, ale co vím, vždy byl členem pouze Českobratrské církve evangelické, byť s širokým ekumenickým srdcem.

Na závěr chci poděkovat, že tato kniha byla napsána a sestavena. A zároveň přiznat, že jsem dost dlouho čekal, že se objeví nějaká fundovanější recenze. Tato vznikla z mé netrpělivosti. Ale snad poslouží k rámcové informovanosti čtenářů. Představovaná kniha vyšla vlastním nákladem autora (s podporou br. prof. Jána Valacha) v počtu 600 kusů. Jsou-li ještě nějaké k mání, by bylo asi možné zjistit ve sboru CB Soukenická 15, Praha 1.

Bohumil Kejř



Listy M. Jana Husa

80. Otci

Všemohoucí Otec, nejmoudřejší a nejsvětější, ať pro Krista Ježíše milostivě udělí věčný život slávy mému otci! Ctihodný otče, jsem velice vděčný za vaši dobrotivou a otcovskou laskavost. Neosměluji se podrobit tomu znění, které mi podává sněm, jednak proto, že by bylo třeba mnohé pravdy zatratit, které, jak jsem od nich slyšel, nazývají pohoršlivými; jednak proto, že bych musel upadnout do křivopřísežnictví z odpřísahání, když bych přiznal, že jsem držel bludy, čímž bych dal veliké pohoršení Božímu lidu, který v kázání ode mne slyšel opak. Jestliže tedy svatý Eleazarus,[2)] člověk Starého zákona, o němž se píše v knihách Makabejských, nechtěl lživě přiznat, že požil maso zapovězené zákonem, aby nejednal proti Bohu a nezanechal špatný příklad potomkům; jak bych já, kněz Nového zákona, i když nehodný, kvůli strachu před trestem, který rychle mine, měl bych chtít přestoupit Boží zákon a tak učinil těžší hřích? Po prvé odstoupit od pravdy, po druhé vykonat křivou přísahu a po třetí dát bližním pohoršení. Opravdu mi více prospívá zemřít, než se vyhnout okamžitému trestu, upadnout do rukou Pána a snad potom v oheň a věčnou hanbu. A poněvadž jsem se odvolal[3)] ke Kristu Ježíši, nejmocnějšímu a nejspravedlivějšímu soudci, jemu svěřil svou při; proto stojím podle jeho rozhodnutí a nálezu a vím, že bude soudit jednoho každého člověka nikoli podle křivých ani bludných svědectví, nýbrž podle pravdy a zásluh.

80. Husův dopis podle vydání Bohumila Mareše (1851 – 1901, evang. farář a církevní historik) z r. 1911 (již 3. vydání), který také připojil vykladačské poznámky, které zde uvádíme.
V roce 2015 Husovy dopisy převedeny do současnější češtiny.

80. Otci. [1)]
R. 1415, po 8. červnu. (1415, kolem 20. června.)

Ve třetím slyšení oznámil kardinál Florentinský, Zabarello, Husovi, že mu bude předložena přísaha, mírně a opatrně sepsaná (viz úvod č. 71). Ale prve než k tomu došlo, učinil vynikající, neznámý kardinál, jehož laskavost při výslechu Hus byl zkusil (viz list 68, pozn. [5)]), soukromě pokus, aby Husa k odvolání naklonil. Za tím účelem napsal tento „Otec", jímž byl sotva Jan z Brogni, tím méně Matěj z Knína, Husovi mírnou formuli odvolání a podrobení se k přijetí, aby na základě tohoto soukromě docíleného souhlasu dále úředně mohlo býti jednáno. Bylať pak tohoto znění: .„Já ... . Přes prohlášení mnou učiněná, kteráž tímto chci považovati za odvolaná, prohlašuji znova, že byť se mi mnoho připisovalo, co jsem nikdy nemyslil, nicméně stran všeho mi připsaného, ať proti mně postaveného, ať z knih mojích vyňatého, ať také svědků výpověďmi, poddávám se pokorně milosrdnému nařízení, rozhodnutí, napravení svatosvatého sněmu obecného, k odpřisažení, k odvolání, k zpět vzetí, k podstoupení pokání útrpného a k učinění všeho i jednotlivého, cokoliv řečený svatosvatý sněm pro spásu mou uzná milosrdně a k milosti své nařiditi, a nejpokorněji jemu se poroučím."
Na to Hus odpovídá přítomným listem, proč nechce a nemůže způsobem navrženým sněmu se podrobiti.

[1)] Tom. 580. Pal. 225. [2)] Jeden z předních zákonníků židovských, který za doby syrského krále Antiocha Epifana, nutícího Židy k jezení svinského masa (v polovici 2. století př. Kr.), raději volil mučedlnictví, a nepřistoupil na rady přátel svých, aby zdánlivě se příkazu královskému podrobil a se tvářil, jako by jedl nejeda. 2. Mak. 6,18-31. [3)] Viz č. 25; na tom odvolání setrval Hus i ve vězení vůči komisařům ho vyslýchajícím.



Veřejné čtení Bible o Velikonocích opět U Branky

Plzeň, 24. března 2016:

Během letošních velikonočních svátků bude opět plzeňská ekumena pořádat u Vědecké knihovny **v Plzni (U Branky)** veřejné čtení Bible. Čtení zahájí biskup Radkovský **ve 14 hodin na Zelený čtvrtek 24.3.** a potrvá až do 20 hodin téhož dne.

Číst se bude z ekumenického překladu. Tento překlad Bible, stejně jako i jiné, bude možné na místě zakoupit. Připravena bude také expozice různých výtisků Bible, včetně textů jazyků originálu – hebrejsky a řecky.

Ve 16,30 bude připraveno 20ti minutové čtení vybraných oddílů z evangelií formou rozhlasové hry, která tak posluchačům zprostředkuje intezivněji celý velikonoční příběh.

K veřejnému čtení Bible jsou opět pozvány i známé osobnosti veřejného života v Plzni, současný i bývalí primátoři města Plzně, představitelé kulturního a společenského života.

Do čtení se může zapojit každý, kdo přijde k Brance na **Zelený čtvrtek 24.3. mezi 14. a 20. hodinou**. Přihlásit předem se můžete na **http://3pe.cz/cteni_Bible**.

Kontakt:
Ing. Radomír Škaloud, lasport@volny.cz, 608 703 331
Mgr. Filip Jandovský, filip.jandovsky@gmail.com, 774 647 550

Partnery čtení jsou:

Plzeňského kraje SVK · ČESKÁ BIBLICKÁ SPOLEČNOST · Bible Překlad 21. století · Plzeň Český rozhlas



Hľadám cirkev, kresťanskú

Je to už dosť rokov, čo som si začal viacej všímať praktickú realitu v súčasných cirkvách (ktoré tvrdia o sebe, že sú kresťanské), v porovnaní s tým, čo je napísané v evanjeliách, či s tým, ako Ježišove pokyny realizovala v praktickom živote prvá kresťanská cirkev. Vo viacerých prípadoch som zistil až vyslovene protichodné výklady či konania, ktoré mali v histórii kresťanstva katastrofálne dopady nielen na povedomie o kresťanstve u neveriacich, ale i katastrofálne dopady na spoločnosť celkove.
Tak som sa pokúsil nejak lokalizovať obdobie, kde v histórii kresťanstva nastal tento **BOD ZLOMU**, v ktorom sa kresťanstvo začalo **zásadným spôsobom** odkláňať od pôvodného Ježišovho učenia.
Ako iste viete, kresťanstvo v počiatkoch bolo prenasledované, v lepšom tolerované.
No v žiadnom prípade sa nedarilo Rímu ho pokoriť či ovládnuť. Až prišiel na scénu cisár Konštantín I. (roky cca 273 až 337). Ten urobil geniálny štátnický ťah, ktorý sa s obľubou praktikuje dodnes: roku 313 sa rozhodol ukončiť prenasledovanie kresťanov a aby si mohol kresťanov podrobiť (keď to dovtedy nešlo po zlom), **rozhodol sa ich SPRIAHNUŤ (skorumpovať) SO ŠTÁTNOU MOCOU.**
Korunu tomu nasadil cisár Theodosius I., keď roku 380 definoval kresťanstvo ako štátne náboženstvo.
Od tohoto obdobia začali kresťanskí duchovní vodcovia prispôsobovať kresťanskú náuku viac potrebám štátnej moci, ako potrebám Boha.
Teda môžeme konštatovať, že vzniklo nové náboženstvo, ktoré si ponechalo v názve pôvodnú osvedčenú "ochrannú známku" Ježišovho učenia, a to:

Kresťanstvo verzia 2.0
Toto kresťanstvo verzia 2.0 sa postupom času nabaľovalo takými zrúdnosťami, že niektorí duchovní vodcovia, ako napr. Luther, Kalvín apod., to už vnútorne nevydržali, a tak sa snažili aspoň čiastočne zbaviť nahromadeného balastu v cirkvi. Hlavný problém ale u väčšiny z nich vidím v tom, že sa snažili reformovať cirkev iba v rámci kresťanstva verzia 2.0. O reálnom návrate ku kresťanstvu verzia 1.0 prakticky neuvažovali. Jediným známejším (v našich zemepisných šírkach) reformátorom v tomto období, ktorý chcel realizovať návrat ku kresťanstvu verzia 1.0, bol Petr Chelčický.
Za zjavné rozpory medzi kresťanstvom verzia 1.0 a kresťanstvom verzia 2.0, ktoré sú dôsledkom spriahnutia sa moci štátnej a moci duchovnej, ktoré sú aktuálne práve i v súčasnej dobe a ktoré mali v histórii kresťanstva katastrofálne dopady nielen na povedomie o kresťanstve u neveriacich, ale i katastrofálne dopady na spoločnosť celkove (minimálne s desiatkami miliónov násilne usmrtených ľudí), môžeme zaradiť práve tieto dva:

1. Vzťah k válčeniu alebo k násiliu celkovo.
Kresťanstvo vzhľadom k násiliu môžeme charakterizovať ako náboženstvo nenásilia. Je to odvoditeľné z viacerých miest Nového zákona. Ako postačujúci a jednoznačný dôkaz nájdeme napríklad u Matúša, 5. kapitola, 38. až 48. verš. Tak to chápali prví Ježišovi učeníci a na základe tohoto učenia **prví kresťania odmietali účasť na akýchkoľvek vojenských výpravách.** Až Augustín (cca 400 rokov po Kristu) po spriahnutí sa cirkvi so štátnou mocou a v dôsledku tohoto spriahnutia začal vymýšľať doktríny, ktoré začali schvaľovať válčenia kresťanov. V súčasnosti (v dobe kresťanstva verzia 2.0) situácia dospela do takého štádia, že už ani štát nemusí kresťanov nútiť ísť válčiť - oni tam idú dobrovoľne. Čo je však ešte viac šokujúce, je to, že vo vojenských mundúroch nájdeme značné množstvo farárov - duchovných vodcov kresťanov, a to nie ako prostých vojakov, ale rovno i s dôstojníckymi frčkami. Ak by boli išli do týchto válečných zrúdností farári samostatne ako vojaci bez požehnania, posvätenia či súhlasu cirkví, dalo by sa to brať ako zlyhanie jednotlivca, čo je síce smutné ale stáva sa to. No oni boli vyslaní priamo cirkvami, a to naprieč denominačnému spektru!! Toto konanie cirkví radím však do kategórie vedomého sprenevervenia sa svojmu poslaniu, ak vôbec ešte súčasné cirkvi sú schopné takýto pojem pochopiť.

2. Vzťah k majetku, v súčasnosti v ČR cirkevné reštitúcie.
Obhajovanie cirkevných reštitúcii bolo sprevádzané ľúbivým sloganom - "co bylo ukradeno, musí být vráceno". Cirkev si v reštitúciach nárokuje majetok, ktorý akože legálne nadobúdala stáročia spätne. **Tento majetok** (okrem iného) **pochádzal z povinných odvodov desiatkov cirkevníkmi.**
Zásadná otázka číslo 1. ohľadom právno-morálneho nároku na reštituovaný majetok teda znie:
Ako sa mohli slobodne, demokraticky poddaní rozhodnúť pred 200, 300, 500, 1000 rokmi, či budú členmi cirkvi alebo nie?!! Nedávno sme si pripomínali, že pred 600 rokmi "nejaký Hus" ani nechcel vystúpiť z cirkvi, len ju chcel trochu reformovať, a všetci dobre vieme, ako skončil.
Skúsme sa na cirkevné reštitúcie pozrieť i zo stránky kresťanskej vierouky. Na pomoc si zoberiem 16. verš z 5. kapitoly Matúšovho evanjelia: *"Nech tak svieti vaše svetlo pred ľudmi, aby videli vaše dobré skutky a oslavovali vášho Otca, ktorý je v nebesiach."*
Zásadná otázka číslo 2. teda znie:
Koľko asi neveriacich ľudí prijalo Ježiša ako svojho spasiteľa, keď videli u cirkví, naprieč denominačnému spektru, dobrý skutok vo forme cirkevných reštitúcii?!!
Alebo, že by mala otázka skôr znieť: Koľko ľudí asi nadobro odradila hamižnosť cirkví v presadzovaní cirkevných reštitúcii, aby sa stali kresťanmi?!!
V tejto súvislosti chcem pripomenúť, že ani v Novom zákone a ani v žiadnych iných zdrojoch som nenašiel zmienku o tom, že by sa na živobytie apoštolov Petra, Pavla či iných nasledovníkov Krista, v dobe kresťanstva v. 1.0, povinne museli skladať pohanskí daňoví poplatníci rímskeho impéria!
Po obsiahlejšom úvodníku môžem pristúpiť k deklarovanej otázke v nadpise.
Hľadám cirkev, kresťanskú (v Českej republike, ale budem veľmi spokojný, ak ju nájdem i na Slovensku), **ktorá vyznáva hodnoty kresťanstva verzia 1.0, a teda aj háji podobné názory na válčenia kresťanov a súčasne i na cirkevné reštitúcie a v praxi ich aj napĺňuje.**
Ak by bol problém s cirkvou, tak hľadám aspoň zbor s farárom či s nejakým duchovným vodcom, ktorý vyznáva hodnoty kresťanstva verzia 1.0, a teda aj háji podobné názory na válčenie kresťanov a súčasne i na cirkevné reštitúcie a v praxi vo svojom zbore ich aj napĺňuje.
Poznáte nejakú cirkev alebo aspoň nejakého farára, či duchovného vodcu, ktorý by spĺňal tieto moje požiadavky, prosím?

Milan Pečeňa

P. S.: V žiadnom prípade som nechcel nabudiť dojem, že hľadám nejakú ideálnu cirkev. Však i tá prvá cirkev riešila kopec problémov, stačí si prečítať listy apoštolov, no bola to cirkev **K**resťanská.

Výročí narození bratra faráře Daniela Henycha

Dne 29. ledna 2016 uplynulo 85 let od narození bývalého hořického faráře Daniela Henycha.
Bratr farář, který se narodil v Praze roku 1931, prožil své dětství v Hořicích na evangelické faře, kde toho času působil jeho otec jako duchovní pastor. Asi těžko si představíme dobu vyostřenějších mezilidských vztahů a nelehkých životních osudů než první půli 20. století. Nejinak tomu bylo i u „Dáni"- jeho přezdívka ze studentských let.
V průběhu svých studií na Bydžovském gymnáziu Dáňa přišel o 22 spolužáků. K maturitě postoupilo pouhých 14 z 36. Těch 22 „se ztratilo". Další nelehký okamžik na sebe nenechal dlouho čekat a jeho snaha o přijetí na studium medicíny byla zastavena tehdejšími stranickými výbory pro špatný rodinný původ uchazeče.
Na radu svého otce si podal přihlášku na Komenského evangelickou bohosloveckou fakultu. Po jejím úspěšném dokončení nastoupil jako farář v Jičíně, odkud se ujal administrace našeho sboru, a to mezi lety 1961 – 1968. V přímé pastorační činnosti hořického sboru pokračoval po svém otci Bedřichu Henychovi. Stal se tak historicky 7. farářem našeho sboru.
V hořickém evangelickém sboru na bratra faráře vděčně vzpomínáme a přejeme dobré zdraví a Boží požehnání.

Staršovstvo FS ČCE Hořice

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 481 Kč, jednotlivé číslo 13 Kč. Č.ú.: 228961190/0300
Redaktor: Bohumil Kejř
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne Grafotechna
Distribuci provádí:
* Pro jednotlivce: Česká pošta, s.p. bezplatná infolinka České pošty 800 300 302
adresa pro písemný styk:
Česká pošta oddělení periodického tisku Olšanská 9, 130 00 Praha 3
e-mail: postabo.prstc@cpost.cz
*Hromadné zásilky: A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

KOSTNICKÉ JISKRY
Evangelický týdeník

10/2016

23. března 2016 ✦ ročník 101 ✦ cena: 13 Kč

Příští číslo vyjde 6. dubna 2016

Z obsahu

* *Boj s nedůvěrou*
* *Povelikonoční zamyšlení*

Velikonoční poselství



ZASE DALŠÍ VELIKONOCE?
1 K 15,1–11

Chci vám připomenout, bratří, evangelium, které jsem vám zvěstoval, které jste přijali, které je základem, na němž stojíte, a skrze něž docházíte spásy…

Každý rok se některé věci opakují: Svátky, narozeniny, oslavy a události církevního roku. Také Velikonoce patří mezi takové každoroční události. Jako mladý kluk z necírkevního prostředí jsem s pomlázkou proháněl děvčata. To byly moje Velikonoce.

Dnes jako kazatel o Velikonocích přemýšlím jinak, Kristus se stal jejich středem i pro mě. Stal se mým vykupitelem i mým Pánem. Někým, kdo se obětoval za moje viny. Velikonoce ale slavíme stále znovu, má to smysl?

Je-li evangelium základem, na kterém stojíme a skrze který docházíme spásy, jde o něco důležitého. Nejde jen o svátek, připomínku, další bohoslužbu navíc, ale o vztah se vzkříšeným Kristem. On je základ všeho. Stojíme ještě na něm? Nebo je základem našeho života již něco jiného? A je-li to něco jiného, přináší to spásu člověka?

Když Pavel píše do Korintu, tak znovu připomíná, že Ježíš je živý. Vstal z mrtvých a žije. Jak na to mohli v Korintu zapomenout? Jak mohli pochybovat? Pro samý shon, starosti a radosti zapomínáme na samotnou podstatu života - na Ježíše Krista, který vstal z mrtvých a žije. On je naší nadějí na život věčný. Bez něj nic nedává smysl. Je-li Ježíš živý, máme i my naději pro budoucnost. Pokud Ježíš nebyl vzkříšen, proč by Bůh křísil nás? Pak žádná naděje není, jen smrt a nic. Ježíš ale žije!

Jaký jiný základ kromě Božího Syna má rozměr záchrany člověka? Co je tak pevného, stabilního a neměnného? Co je tak svatého, že to obstojí i před Božím soudem? O ničem takovém nevím.

Lidské srdce je zrádné a hledá jiné "jistoty", o kterých si namlouvá, že nám zvýší stabilitu života. Samozřejmě různé věci se nám v životě hodí. Peníze, vztahy, vzdělání, dobrá práce, vysněné bydlení. Nic z toho nás však na věčnost nedostane. Nic jiného nevyřeší naši vinu před Bohem. Nic z toho nemá moc nás v Božích očích vylepšit. Proto potřebuji Krista. Proto stojím na něm. Je základem mého žití. Proto slavím Velikonoce. Ježíš zemřel i za mě a je živý i pro mě. Pro tebe už ne?

Libor Trousil,
kazatel CB, Litvínov



Ve Västerås ve Švédsku zhotovili model sochy vzkříšeného Ježíše Krista podle dánského sochaře Bertela Thorvaldsena z 19. století. Spotřebovali na něj 30000 kostiček lega. Model je vysoký 1,8 m, věřící na něm pracovali rok a půl a dokončili ho na Velikonoce před sedmi lety.

Ze smrti do života

Podle Bible hřích není jen vina, je to také smrt. Hřích je rozpad, rozklad. Člověk opouštějící Boha se odlučuje od pramene života, a tak podléhá smrti. Místo, aby měl středem své existence Boží slovo, učinil sám sebe svým středem, rozpadá se. Rozloží svou osobnost, prožívá ztrátu pravého života: „Byli jste mrtví pro své viny a hříchy" (Ef 2,1).

Z hlediska tohoto světa se podobné výroky jeví jako hrozně přehnané. Ti lidé, které církev označuje jako nenapravitelné hříšníky, žijí, a žijí silně, jednají, jsou aktivní a tvůrčí. S vášní věnují velkou energii na to, aby ovládli přírodu a uvedli v chod civilizaci. Jaký smysl to má označit tuto dynamickou realitu jako zbavenou života, tohoto člověka, bojovníka, který s odvahou a vítězně vede svůj boj, aby založil svou existenci v rámci univerza, plného nebezpečí a překážek, toho člověka, jenž tisíckrát upadl na zem a vždycky povstal, který ze všech osudných lavin se vždy znovu vzchopí, ujistí se a pokračuje v cestě, toho člověka, který jako pravý tvůrce vytváří umělecká, vědecká a technická díla. Tváří v tvář těmto zřejmým skutečnostem musíme si být vědomi, jak strašně odvážné je biblické zjištění, že tito lidé jsou mrtví. Na čem se toto zjištění zakládá?

Začněme srovnáním, které každý člověk dobře zná. Před námi chodí lidé, kteří vypadají, že mají život, překypují silou, a přece v očích zkušeného lékaře nesou v sobě zárodek smrti. Úplně tajně zlo zničilo kořen jejich vitální síly. Tak lze konkretizovat slovo „mrtvý", které v Novém zákoně předchází před novým narozením. Bůh, Pán života, který nás zná až do dna, vyslovuje nad námi všemi verdikt, který vyřkl v mysli lékař nad tímto kandidátem smrti: nemocný k smrti.

Co je tato smrtelná nemoc? Zkoumal ji v jednom ze svých nejhlubších pojednání S. Kierkegaard: Nemoc k smrti. Pomocí nemilosrdné analýzy duše odhalil podstatu této smrtelné nemoci v jejích mnohých projevech. Avšak tato nemoc je v podstatě vždycky tatáž: beznaděj, zoufalství. Toto zoufalství je nám dobře známo, ale jen jako výjimečný stav. Kierkegaard naopak ukazuje, že zdánlivá výjimečnost je ve skutečnosti dispozicí ducha všech lidí, i těch, kteří vypadají, že se jich ta nemoc netýká. Být hříšník a být zoufalec je jedna a tatáž věc, neboť hříšník je ten, kdo žije v protikladu se sebou a s Bohem. Ale ten, kdo žije v protikladu se sebou, nežije skutečně jako člověk, jeho bytost je rozpolcena, už se rozpadá, člověk je nemocen k smrti.

Člověk sám se nemůže vysvobodit z tohoto protikladu. Všechno, co dělá, je již jím nakaženo. Zvítězit nad ním může jen jeho stvořitel, a to aktem smíření v Kristu, když potlačí protiklad milostí, přijatou ve víře. Prostřednictvím ospravedlnění vírou člověk se vzchopí jako zdravý. Odpuštěním hříchů je protiklad zničen, člověku je obnovena jeho originální bytost, je úplná, harmonická tím, že člověk je prohlášen Božím dítětem, Božím synem, a toto prohlášení se stává vnitřní realitou. „Jsem ukřižován spolu s Kristem, nežiju už já, ale žije ve mně Kristus" (Ga 2,20). Tato událost se děje skrze

Dokončení na str. 2

RÝMOVÁNÍ VELIKONOČNÍ

Utekl ten čas od Vánoc.
Zrození, to je sláva,
a dárků lépe víc než moc,
tónů roj se rozdává.

Pak jaro s vlaštovkami
začne,
půst strne ve Velkém pátku.
Jakpak se lidstvo soběstačné
vejde do těchto svátků?
Po našem svět se nevrtí,
dny neprotančíš lehce,
a potkávání se smrtí –
do toho se nám nechce.

Tajemství, žádná idyla,
Jen víra k němu může.
Co lidská ruka přibila
Vrací se, kvítek z růže.

Velikonoční neděle,
snad i to slunce si zpívá!
Do naší víry nesmělé
vlévá se naděje živá!

EVA BUDZÁKOVÁ

Velikonoční zamyšlení (s fotbalovou nahrávkou)

Tuším, že části čtenářské obce Kostnických jisker se bude hodit krátký úvod do pravidel kopané - alespoň k tomu, jak je stanovován čas utkání: Při některých sportech (např. hokej), trvá zápas 60 minut čistého času. To znamená, že při každém přerušení hry (kdy rozhodčí zapíská kvůli porušení pravidel, vstřelení branky atd.) se měření času zastaví a spustí se zas, až rozhodčí hru opět zahájí. Naproti tomu se např. kopaná hraje 90 minut - a rozhodčí může podle svého rozhodnutí tento čas o pár minut nastavit (obvykle 2 - 5 minut), když se mu zdá, že třeba jedno mužstvo zdržovalo, nebo probíhalo delší ošetřování zraněného hráče a z dalších důvodů.

Při sportu se dějí někdy podivuhodné věci. Však také často fotbaloví komentátoři a fandové užívají úsloví, že "míč je kulatý", čímž chtějí dát najevo, že "fotbal nemá logiku", jak také často z jejich úst zaznívá. A o jednom takovém zápase chci poreferovat, byť to není čerstvá novinka - ale hodí se mi to k dalšímu výkladu: 10. března 2012 se v naší prvoligové fotbalové soutěži domácí Liberec utkal s Mladou Boleslaví. Po uplynutí řádné hrací doby to bylo 0:1 pro hosty, Liberec prohrával - ale v tom nastaveném čase během 4 kratičkých minut Liberec vývoj obrátil a vyhrál 2:1.

Dovoluji si vyjít z této "neduchovní" předlohy. Ostatně, některá Ježíšova podobenství, např. o pochváleném nepoctivé správci, nám také připadají dost zvláštní. A tak snad přijmete alegorické vyprávění o urputném zápase, který za nás vedl ten Boží pověřenec, který nás zastupuje, reprezentuje v nejvážnějším zápase na život i na smrt s tím nejmocnějším Nepřítelem. Sluší se poznamenat, že stadionem je celý svět! Zápas se netýká jen těch, kteří jej ze svého vlastního zájmu sledují... Ano, mohli bychom uvádět, kdo měl herní převahu, kdo hrál fair-play, kdo potěšil líbivou hrou fanouškovo srdce - jenže fotbal se hraje na góly, záleží na tom, kdo jich vstřelí více, jaký bude nakonec na ukazateli skóre výsledek. A po nějakém čase zapadne dojem ze hry, okolnosti, jak bylo vítězství dosaženo, až zůstane v paměti a statistikách jen strohý poměr vstřelených a obdržených branek. A ono už se zdálo, že je rozhodnuto: ten Protivník už už sla-

Dokončení na str. 2

Z církví doma i ve světě

ČCE jednala s německým velvyslancem o uprchlické krizi

O možnosti spolupráce při práci s uprchlíky diskutovali 1. března zástupci Českobratrské církve evangelické a německý velvyslanec Arndt Freiherr Freytag von Lorinhoven. Synodní senior Daniel Ženatý nejprve krátce přiblížil historické pozadí i současnost ČCE. Následoval popis uprchlické situace v České republice. Své zkušenosti z uprchlických táborů přiblížil farář ČCE Mikuláš Vymětal a koordinátorka pro práci s uprchlíky Alena Fendrychová.

Mikuláš Vymětal navštívil loni několikrát detenční tábory v Bělé-Jezové, kam byly umístěny hlavně rodiny, a v Drahonicích, kam byli později přesunuti muži, kteří přišli do ČR sami. Z jeho zkušeností byla horší situace samotných mužů. Zpočátku byl v Drahonicích patrný strach zaměstnanců z uprchlíků – nedokázali se s nimi dorozumět žádnou řečí, měli strach z neznáma nebo z toho, že do Česka přišli teroristé. Tyto obavy ale postupně mizely. Podle Mikuláše Vymětala se v obou táborech změnily od léta podmínky k lepšímu (strava, zdravotnická péče, psychologická pomoc, dostatečná kapacita atd.).

Alena Fendrychová pracuje v Diakonii ČCE s migranty přes deset let. V současné době je koordinátorkou pro pomoc uprchlíkům. V porovnání s ostatními státy je v ČR uprchlíků velmi málo. Letos má přijít několik stovek lidí v rámci relokace nebo přesunutí (už je zde například několik desítek křesťanských uprchlíků z Iráku). Alena Fendrychová jezdila mnoho let do tábora v Bělé-Jezové, kde vedla šicí dílnu. V posledních třech měsících objíždí sbory ČCE, kde mluví s lidmi o tom, kdo jsou uprchlíci, jakou roli při jejich přijetí má stát, neziskové organizace a co by mohly dělat sbory.

V diskusi se účastníci setkání shodli, že velkým tématem je přijetí muslimských uprchlíků českým obyvatelstvem, které má strach z neznámého; s muslimy se dosud mnoho lidí nesetkalo. ČCE by proto mohla čerpat z německých zkušeností a vzájemně se inspirovat při tvorbě informačních materiálů nebo při komunikaci s ministerstvem vnitra.

podle e-cirkev.cz

Slovenští církevní představitelé k výsledkům voleb

Zástupci Římskokatolické církve a židovských obcí na Slovensku se vymezili vůči krajně pravicové straně Lidová strana Naše Slovensko (LSNS), která uspěla v nedávných parlamentních volbách a bude mít své zástupce ve slovenské sněmovně. "Doufáme v obrácení těch, kteří případně i usedají do parlamentních lavic a hovoří jedním dechem o Bohu a národu, ale zároveň neváhají útočit na lidi jen z důvodu jejich jiné barvy pleti či odlišného náboženského přesvědčení. Naše náboženství jsou neslučitelná s rasismem, antisemitismem a výzvami k násilí," uvedli v prohlášení.

podle ČTK

Velikonoční zamyšlení (s fotbalovou nahrávkou)

Dokončení ze str. 1

vil vítězství. A jak to bývá, zklamaní příznivci prohrávajícího týmu ani nečekají na konec. Už se jim zdálo, že je hotovo. Ten jejich Reprezentant je na tom špatně, došly mu síly, už by si na něj snad nikdo nevsadil. Vypadá vysílen, je zraněný, šance na obrat se nezdají reálné - a tak někteří opouštějí svá místa, z Jeruzaléma si to namíří do Emaus, už to mít za sebou, pryč odtud! Odvrací se od něj. Měli jsme naději - ale už pominula.

Jenže do hry vstupuje Rozhodčí, ten, který je Pánem času i věčnosti. Prodlužuje se! A boj pokračuje dál, až do velikonočního jitra, do prázdného hrobu. Ne, ten Nepřítel to nepodcenil, tuší, že by se na poslední chvíli něco mohlo stát - a tak si to chce ohlídat. Ale ani zvláště povolaná ochranka nezabránila, aby se v tom nejdůležitějším, nejvlivnějším a neopakovatelném zápase neprojevilo, kdo je Vítězem. Totiž ten, který o sobě a svém přínosu pro své příznivce mohl bez vychloubání prohlásit: „Já jsem vzkříšení a život. Kdo věří ve mne, i kdyby umřel, bude žít" (J 11,25).

Při sledování tohoto zápasu však opravdu nejsme jen diváky, které sympatie mohou přivést na tu či onu stranu, a vlastně je zčásti nevysvětlitelné, proč se člověk přiklání k určitému klubu (v naší rodině otec a my dva synové jsme fandili každý jinému pražskému teamu). Ale v tom nejdůležitějším zápase o život (i věčný) či o smrt musíme bytostně stát na té či oné straně se vším, co jsme a co máme. Nelze jen tak říci, že mě se to netýká; každý máme svého zástupce, svého reprezentanta. Pro kterého se rozhodneme? Ten, který zároveň představuje a uskutečňuje dobré Boží záměry, se už pro nás rozhodl. Bez nějakých marketingových triků a líbivé reklamy nám oznamuje: Je dobojováno! Jsem tu pro vás! Ne, ani tento match neměl logiku, kterou bychom mohli svým rozumem pochopit. Můžeme jen přijmout, nebo odmítnout, ovšem se všemi důsledky.

A tak nám všem přeji - byť je asi v nás zakódovaný pocit menšinového společenství, které přivyklo, že je spíše odstrkováno, které prohrává, které se neumí (a možná někdy ani nechce) prosazovat -, abychom si nejen o těchto Velikonocích, ale i vždycky po právu užívali radost a povznesení nad tím, co nás trápí, co nás bolí, co se nám nedaří, totiž že jsme na té vítězné straně a máme podíl na Kristově vzkříšení i životě! Buď Bohu a našemu Zachránci čest a sláva!

Bohumil Kejř

* * *

A zároveň vám v tomto svátečním a pro nás tak jedinečném čase vyřizuji srdečný pozdrav jménem předsednictva KJ, redakce i administrace našeho týdeníku. Přejeme vám především vše dobré od Dárce všech dobrých darů, jeho ochranu a vedení. A také radost z toho, co prožíváte, i z toho, co je před námi. Ježíš Kristus nás ve Zj 2,10 vybízí i povzbuzuje: "Buď věrný až na smrt, a dám ti vítězný věnec života."

Ze smrti do života

Dokončení ze str. 1

Ducha svatého, který mluví v nás: "Tak Boží duch dosvědčuje duchu našemu, že jsme Boží děti" (Ř 8,16). Nyní již se účastníme na skutečném životě, na věčném životě v Bohu, základu našeho života, jsme získali svou integritu. Tak jsme přešli ze smrti do života (1 J 3,14).

Vírou se člověk stává novým člověkem. Avšak tady dávejme pozor, abychom nepropadli perfekcionismu, který říká, že nový člověk je skutečně nový, bez hříchu. Tento perfekcionismus je stejně falešný jako ten pesimismus, který absolutně popírá přítomnost nového bytí v člověku. Nový člověk se viditelně objevuje jen v těžkém boji o posvěcení – svatost člověka.

Josef Veselý

K výročí 130 let YMCA v českých zemích

V šestém roce po vzniku Svobodné církve reformované (nyní Církev bratrská) byl založen Křesťanský spolek mladíků (YMCA). Během První valné hromady Křesťanského spolku mladíků v Čechách konané dne 25. března roku 1886 přednesl předseda A. W. Clark o KSM tato slova: „Nejsou to žádným způsobem církve, nýbrž spíše společnosti mladíků, obyčejně rozličných vyznání, kteří majíce Pána Ježíše za vzor a Slovo Boží za vůdce, spojují se, aby pomáhajíce si navzájem v boji proti pokušením, podávali bratrskou ruku, jak dalece mohou, svým druhům v bídě tělesné i duševní postaveným. Ve mnohých amerických a evropských městech mají křesťanské spolky mladíků vlastní dům, v němž jest čítárna, síň pro přednášky, tělocvična atd."

Ke zrodu hnutí YMCA v Čechách 1879

V historické monografii Církve bratrské „Sto let ve službě evangelia" (Praha 1981, str. 27) se dovídáme, že „když na jaře 1879 přišel Alois Adlof na studie do Prahy, byl uveden do mládeneckých hodin, které se konaly v neděli odpoledne u Burdů v Karlíně. Misionáři (společnosti American Board z Bostonu, kteří přišli do Čech v roce 1872) si přinesli tento způsob práce evangelia s mládenci ze své americké vlasti." Mezinárodní organizace YMCA vznikla z iniciativy Georga Williamse v Londýně 6. června 1844 a prvními městy, do kterých přišlo toto hnutí na severoamerickém subkontinentu, byly Montreal a Boston v roce 1851.

V první polovině 80. let 19. stol., krátce po vzniku Svobodné reformované církve, se začaly i v Čechách nesměle objevovat náměty na vypracování návrhu stanov k ustavení zákonitého spolku mladíků. Ve své 10. výroční zprávě Křesťanského spolku mladíků za rok 1895/96 píše A. Adlof, že si tehdy myslel, že není zapotřebí zakládat zrovna spolek. Ale postupně se myšlenka na ustavení spolku těšila stále větší oblibě, až bylo v roce 1885 přikročeno k práci na přípravě stanov.

Zakladatel YMCA George Williams v Praze 1884

Jak vysvítá z obsáhlých dějin světové aliance křesťanských spolků mladých mužů YMCA, předcházely tomu první dva kontakty členů mezinárodního ústředí YMCA v Praze. První orientační cestu do Rakousko-uherské monarchie uskutečnil budoucí první světový sekretář YMCA Charles Fermaud na podzim 1883. V Praze s jejími 16 tisíci studenty a v Brně měl několik soukromých schůzek se studenty. Pravděpodobně rozhodujícím impulsem k zahájení prací na přípravě stanov spolku mladíků byla v roce 1884 společná návštěva zakladatele YMCA George Williamse, W. Seagrama a již výše zmíněného člena mezinárodního ústředí YMCA Ch. Fermauda v Německu a Rakousku. Uskutečnila se krátce po skončení 10. Mezinárodní světové konference YMCA v Berlíně v tomto roce. Kromě Drážďan a Mnichova navštívili Prahu a Vídeň. V obou těchto posledně jmenovaných městech „mladí členové místních malých skupin velice rádi naslouchali vždy přesvědčivým slovům našeho ctihodného přítele, George Williamse, a tato návštěva byla pro ně velikým povzbuzením".

Krátce po tomto konstatování změněných dějin světové aliance YMCA, je do jejich textu vložena věta o tom, že jeden ze sekretářů ústředního mezinárodního výboru našel již v Praze činný spolek YMCA, založený v roce 1886.

A.W. Clark a A. Adlof na XII. Mezinárodní konferenci YMCA 1891

Když se připravovala dvanáctá Mezinárodní světová konference křesťanských spolků mladíků (YMCA) v Amsterodamu v roce 1891, byli na ni přihlášeni i předseda (prezident) Dr. A. W. Clark a sekretář české YMCA A. Adlof. Pro tuto mimořádnou a lze říci historickou událost zpracovali tištěnou slavnostní a zároveň informativní zdravici pro všechny účastníky konference.

Z nedávné české historie se dozvídáme, jak byl tehdy národ ještě stále pobouřen rozhodnutím Zemského sněmu zamítnout návrh na umístění desky mistra Jana Husa na fasádu Národního muzea a rovněž do muzejního pantheonu postavit Husovu sochu. Tomuto aktu předcházela jistě dosti bouřlivá debata poslanců, v níž označil kníže Karel ze Schwarzenberga husity za bandu lupičů a žhářů. Praha tehdy na tyto urážky odpověděla skvělým gestem. Když nesmí stát Husova socha v pantheonu a jeho pamětní deska nad jedním z oken Národního muzea, postaví Praha mistru Janovi monumentální pomník na význačném a památném místě.

V těchto měsících přispěl i Křesťanský spolek mladíků v Čechách zhotovením Husova životopisného tabla k větší informovanosti české veřejnosti o základních meznících života a díla tohoto českého předchůdce světové reformace. Ve finanční části Výroční zprávy Křesťanského spolku mladíků za pátý správní rok (1890-91) je uvedeno, že Spolek zakoupil reprodukční práva k dřevorytině životopisného Husova tabla za 108,73 zlatého.

Clark s Adlofem využili tohoto životopisného Husova tabla a otiskli je na 1. stránce výše zmíněné zdravice pro účastníky XII. mezinárodní světové konference křesťanských spolků mladíků YMCA v Amsterodamu v srpnu 1891.

Z tohoto tabla nechal KSM vytisknout pohledy a prodával je po 20 kusech, poštou po 25 krejcarech.

Husovo tablo tvoří sedm obrazů se čtyřjazyčným popisem: 1. Rodný domek v Husinci, 2. Betlémská kaple v Praze, 3. Husovo obydlí v Kostnici, 4. Vězení v Gottlieben, 5. Kostnický chrám, v němž byl Hus odsouzen, 6. Upálení mistra Jana, 7. Husův pomník v Kostnici. Uprostřed tabla je v oválném rámu Husova podobizna.

Na dalších třech stranách v angličtině otištěného pozdravu českých spolků YMCA je stručně vylíčena jejich historie od založení v roce 1886, jejich duchovní zaměření, současný počet členů a úsilí získat finanční prostředky na výstavbu domu YMCA v Praze. Vize tehdejšího sekretáře A. Adlofa byla: „Hlavní snahou Křesťanských mladíků je získat duše pro Mistra. Když On zakládá Ymku v zemi, kde vládnou pověry, nevíra a netečnost, určuje tomuto sdružení zvláštní poslání. Naše činnost a odpovědnost jsou obrovské, my jsme slabí, máme málo zkušeností a stojíme tváří v tvář vážným potížím. V našich slabostech nám Bůh požehnal. Dává nám odvahu obstát, probouzí naději, že uvidíme ještě větší potvrzení jeho moci." Tehdy měl KSM 129 členů. Z nich osmdesát pět získalo první kontakt s Biblí skrze úsilí sdružení v Praze. Během pěti let se mnoho mladých rozptýlilo do všech částí Čech a založili na mnoha dalších místech novou práci.

Adlof dodává: „Křesťanský spolek mladíků v Čechách – YMCA má oprávnění organizovat další pobočky v kterémkoliv městě Čech, kde je víc než deset členů. Naše zahajovací modlitba, aby si Pán Bůh použil spolek k prosazování jeho království, byla vyslyšena."

V další části zdravice informovali o útocích katolických novinářů, kteří nevítají spolek, protože má na svůj štít napsána slova „Jenom Ježíš a Jeho Slovo".

Zmiňují se o vydavatelských aktivitách YMCA v Čechách.

Zatím vzdálenou vizí české YMCA je získat prostředky a postavit v Praze dům, který by byl centrem skutečného křesťanského vlivu na okolí.

V roce 1894 měla YMCA devět sdružení v Čechách (tři v Praze, dále Plzeň, Černilov, Šenov, Bohuslavice, Proseč, Bukovka) s 301 členy a čtyři sdružení na Moravě (Nosislav, Vsetín, Brno, Lhota) s 46 členy. YMCA se dále rozvíjela v souvislosti s uvolňováním poměrů v monarchii. Kladně byla práce s mladíky přijata i v dalších protestantských církvích.

Užívání znaku YMCA v KSM Bohemia

Na deváté Mezinárodní světové konferenci křesťanských spolků mladíků YMCA v Londýně 1881 bylo přijato usnesení zavést jednotný spolkový znak. Jím by bylo vyznačeno bratrství a stejný účel všech křesťanských spolků mladíků na celém světě.

Česká YMCA – Křesťanský spolek

Dokončení na str. 3

Bláznovství víry podle Jakuba

Jiří Mrázek: Výklad Jakubovy epištoly 9

Druhá kapitola

Jk 2,1 *Bratři moji, nepleťte si víru našeho Pána Ježíše Krista slávy s rozlišováním lidí.* Nebo, volněji přeloženo: Nepleťte si víru v Krista s předcházením si lidí. Nepleťte si to, co vám nabízí víra, co se dá čekat od Boha – s tím, co se dá vytěžit z lidí. Nebo také: *Nepleťte si víru v Ježíše Krista s předsudky vůči lidem!* Slovo PROSÓPOLÉMPSIA znamená, že se dá člověk ovlivnit tím, koho vidí před sebou, s kým má tu čest: někomu nadbíhá, a vůči někomu jinému má už rovnou na první pohled předsudky. My tento verš většinou vnímáme prostě jako výzvu: *Nebuďte takoví, nemějte předsudky vůči lidem*! A pak je tam pro nás spíš takový dodatek: *Jako křesťané* tohle nedělejte. Dobrý křesťan by tohle neměl. Jenže ten „dodatek" je v tomto případě jednak sám o sobě zajímavý a jednak stejně důležitý jako samotná výzva. Závěr verše tvoří totiž nezvykle dlouhá řada genitivů: víra (koho čeho) Pána (koho čeho) nás (koho čeho) Ježíše Krista (koho čeho) slávy. Kdybychom takovou komplikovanou konstrukci našli třeba ve Zjevení Janově, mohli bychom ji rovnou přisoudit stylistické neobratnosti autora, který si tak úplně neporadil s řeckým jazykem. Ale Jakub má řečtinu hodně dobrou a těžko si představit, že se najednou zapomněl. Měli bychom zde tedy hledat spíše naopak hodně dobrou, „načechranou" řeckou vazbu. V tom případě bych nečetl *víru našeho Pána Ježíše Krista slávy* (a nevylepšoval *na Pána Ježíše Krista, Pána slávy*), nýbrž: *Mějte víru ve slávu našeho Pána Ježíše Krista*. Víru v jeho oslavení; v to, že skutečná sláva patří opravdu jemu. Nebo dokonce: že *slavné* je skutečně to, co Ježíš Kristus považoval za slavné – a ne to, co oslavuje svět. Něco v tomto smyslu. Tyto dvě výpovědi – začátek a konec verše – stojí proti sobě jako alternativa. Jako protiklad. Zde není žádné: *Jako křesťané byste měli* nebo *neměli*, nýbrž vyostřeně: *Buď vaše víra spočívá v tom, čemu věřil Ježíš, co* on *považoval za slavné*, popřípadě v čem byla ta *jeho* sláva – anebo v tom, že nadbíháte některým lidem. Buď spoléháte na stejné hodnoty jako Ježíš – anebo to není ježíšovská víra. A vzápětí Jakub připojí příklad, aby bylo jasné, co míní:

Jk 2,2 *Do vašeho shromáždění přijde člověk obalený zlatými prsteny (navlečený do zlatých prstenů), v oslnivém oblečení – a přijde tam i chudák ve špinavých šatech.* Už v tomto náčrtu situace je znát určitá ironie a smysl pro humor. CHRYSODAKTYLIOS je Jakubův novotvar. Doslova znamená *zlatoprstenný*. To není prostě muž s prstýnkem na ruce, ale něco jako *navlečený do zlatého prstenu*. Nejde prostě jen o to, že je někdo bohatý, ale že to musí být vidět. Že je to pan někdo. S tím pak souvisí ještě další okolnost: zlatý prstýnek v tomto případě neznamená např. že je ženatý, nýbrž celkem jednoznačně je to *pečetní prsten*. A to zase v jiném ohledu znamená také být *pan někdo*, být někým, kdo má právo rozhodovat a jeho jméno (a pečeť) něco znamenají. Některé komentáře dokonce dovozují, že prsten tady znamená příslušnost k římským *jezdcům* – tedy té vrstvě, do které patřili například římští prokurátoři v Judsku (včetně Piláta). A zase: když tam přijde chudák, Jakub jeho šaty charakterizuje jako *špinavé*. Před chvílí jsme se točili kolem *náboženství a špíny* – jak se zbožnost štítí špíny tohoto světa. Jenže co je špína, která pošpiňuje naši víru, a co je ta, se kterou se kontaminovat má? Dál se příklad rozvine celkem podle očekávání, protože Jakub zná své zbožné.

Jk 2,3 *Začnete si hledět (začnete uctivě obskakovat) toho, co nese skvělý oděv, a řeknete: Ty se krásně posaď tady; a tomu chudému řeknete: Ty se postav támhle nebo si sedni tady ke mně pod mou podnožku*. Slova *krásně se posaď* dokonce někteří vykládají jako uctivé štěbetání: *Ty se ráčíš posadit tady*. Až potud je to příklad. Nevíme, do jakého *konkrétního* sboru Jakub píše, ale nejspíše oslovuje diasporu jako takovou. Není tedy proč se domnívat, že by tím komentoval jednotlivý, konkrétní případ, který se stal tam a tam. Je to takový příklad: co se stane (nebo co by se stalo, kdyby…). Ale odpověď vyznívá natolik jednoznačně, že by se jim (nám?) těžko odpovídalo něco jiného, než jak si odpověděl Jakub sám. Těžko by se jim tvrdilo, že toho páchnoucího bezdomovce posadí uctivě do první lavice (ne-li hned do farářské) a tomu důležitému hostu řeknou: „Zalez si někam do kouta." Chování, které Jakub předpokládá a které nám vyčítá, může mít různá postranní nebo dodatečná zdůvodnění. Můžeme mít pocit, že ten vlivný bohatý je přece počestný muž, protože si ho všichni váží. Nebo že by nám mohl být užitečný. Anebo by aspoň mohl být naší chloubou (jsme jenom malá církev, ale jaké to osobnosti tady mezi námi seděly!). Anebo to nemusí mít zdůvodnění vůbec žádné. Prostě jsme takhle navyklí: chovat se uctivě k těm, kdo se tváří, že bychom se k nim chovat uctivě měli. A ten špinavý bezdomovec je prostě podezřelý – protože je to přece špinavý bezdomovec. V dalším pokračování si ten příklad vyhodnotí sám Jakub.

Jk 2,4 *Copak to neznamená, že soudíte sami sebe? Stali se z vás soudci, kterým to (ještě ke všemu) špatně myslí.* To znamená: Hrajete si na znalce lidí, soudíte (tím, že si lidi škatulkujete). Soudíte – už to byste neměli (v předchozím verši padlo, že by se nemělo nadržovat jedněm ani druhým, v církvi by měli mít šanci všichni stejnou). Ale když už to děláte, tak ještě ke všemu podle úplně opačných měřítek. Vyhodnocujete úplně špatně. Když už nedáváte všem stejnou šanci, potom by bylo logičtější (třeba podle kázání na hoře), abyste obskakovali ty chudé. Protože ti budou vlivní a důležití v království Božím. Anebo tomu nevěříte a je to jenom o postavení církve tady a teď? Tady souzní hned několik textů. Jeden je z Pentateuchu, z knihy Leviticus: *Nedopustíte se bezpráví při soudu. Nebudeš nadržovat nemajetnému ani brát ohled na mocného; budeš soudit svého bližního spravedlivě* (Lv 19,15). Nebudeš nadržovat chudému, protože je chudý, a nenecháš se fascinovat bohatým nebo mocným. Tam je soudce v podezření, že bude stranit chudému. Vy, když už straníte (říká Jakub), tak ještě ke všemu opačně. Ale už samo o sobě to znamená, že jste se pasovali do role soudců (nad lidmi, nad příchozími). A tady zas (a řekl bych, že ještě mnohem víc) rezonuje kázání na hoře: *Nesuďte, abyste nebyli souzeni* (Mt 7,1). Když soudíte, koledujete si o stejný soud. Jste-li milosrdní, naopak si koledujete o milosrdenství.

(S laskavým svolením vydavatele – Nakladatelství Mlýn, Vrchlického 1, 586 01 Jihlava)

Pokračování příště

Nikdy tě neopustím!

„Tu jim Ježíš řekl: „Vy všichni ode mne této noci odpadnete, neboť jest psáno: „Budu bít pastýře a rozprchnou se ovce stáda." Po svém vzkříšení však vás předejdu do Galileje." Na to mu řekl Petr: „Kdyby všichni od tebe odpadli, já nikdy ne!"

Matouš 26,31-33

Učedníci jsou si nyní v čele s Petrem jistí svou věrností možná pro množství zkušeností s Boží zachraňující a žehnající mocí, která skrze Ježíše k učedníkům pronikala. Jsou si jistí věrností svému učiteli, mistru, jeho učení a zvěsti o Božím království, které dává šanci všem. „Nikdy neodpadnu, nikdy tě neopustím, vždy ti zůstanu věrný". Ta slova dobře známe, slýcháváme je, někdy je sami říkáme. Třeba i v duchu sami sobě. Proč je vlastně říkáme, když známe své omezené možnosti a slabosti? Nějak to tak cítíme, rádi bychom setrvali, chceme vyznat svou věrnost. Ve větší či menší míře však zpravidla selháváme. Dříve nebo později. Rádi bychom při všech dobrých slibech a předsevzetích vytrvali, ale…

I tak může chutnat život, jako hořké byliny při velikonočním „hodu beránka". Porušený slib může život na nějakou chvíli zastavit, zaseknout. Jako když se na cestu svalí balvan. Normálně by jej člověk překonal. Ale co když chybí síly? Co když balvany člověk překonává opakovaně? Jednou to odhodlání může skončit. Chuť života může zhořknout. Ovšem, kdo se bude bát jej ochutnat, kdo se bude bát cesty, nikdy nevyjde a neokusí jeho krásu. Jak ale jít dál?

Odhodlání Petra a učedníků vyjádřené „nikdy a vždy" se odehrává na pozadí dramatu ukřižování jejich učitele, Ježíše. Ježíš sám ještě za svého života svůj kříž vnímal jako oběť pro druhé, nebo za viny druhých. Oběť, kterou nepřinášejí lidé Bohu pro odpuštění, ale oběť, kterou přináší Bůh člověku. Aby člověk odpuštění s pokorou přijal, stal se svobodným, nesvázaný vinami. Aby život nezůstal hořkým a cesta nezůstala zavalena. Odpuštění – to je snad jediná možná odpověď na lidské „nikdy a vždy". I když se každé porušené sliby stávají dalšími hřeby vraženými do Ježíšova kříže.

Jen s odpuštěním lze jít dál. Bůh nás učí odpouštět. Učí nás to jeho kříž. Ale také ne nějak naivně. Cesta k odpuštění je také cestou poznání a moudrosti. Kdo po ní jde, či byl na ni postaven, zpětně viděno, by svou cestu neměnil. Hořkost k životu patří, ale s odpuštěním ztrácí na své intenzitě. Pak mohou proniknout i další krásné chutě a vůně, které by člověk možná předtím neokusil, nebo si jich nevšimnul. Jen to chce čas. Tak jako Petr a ostatní učedníci potřebovali čas, aby k nim došla zpráva o Ježíšově prázdném hrobu (jako pečeť odpuštění). Potřebovali čas, aby se opět vrátili do života, ke svému poslání. Asi pak mnohem více vážili slova „nikdy a vždy". Věrnost Ježíšově cestě si již dokazovat nemuseli.

„Pane Bože, i když tě někdy opouštíme a zrazujeme všechno to, co je pro tebe důležité a nám je to k dobrému životu, děkujeme, že ty neopustíš nás. Snad se na naší slabosti projevuje právě tvá síla. Děkujeme i letos za velikonoční svátky. Smíme si opět přisvojit odpuštění, novou šanci, nový začátek. Ať nás provází tvá síla a kéž z tvého učení smíme přijímat moudrost do života, abychom jej dobře žili a mohli se s vděčností obracet za sebe. Abychom bez úzkosti též mohli hledět kupředu. Amen."

David Šorm

Jděte do Galileje (Marek 16,1–8)

Tři ženy se vydávají prvního dne po sobotě k Ježíšovu hrobu. Vyšly brzy ráno, sotva vyšlo slunce. Chtěly pomazat Ježíšovo tělo vonnými mastmi. V pátek to nestihly. Západem slunce totiž začínal židovský sabat a tělo muselo být do té doby uloženo v hrobě. Cestou ty tři řešily technický problém. Lámaly si hlavu tím, kdo jim odvalí kámen od vchodu do hrobu. Když se však před nimi hrob objevil, tak s překvapením zjišťují, že kámen už je odvalen. Vstoupí dovnitř, ale Ježíšovo tělo v něm nenaleznou. Překvapí je tu ovšem mládenec v bílém rouchu, který jim sděluje: „Neděste se! Hledáte Ježíše, toho Nazaretského, který byl ukřižován. Byl vzkříšen, není zde."

Skutečnosti, které si nedokážeme vysvětlit, nás znejišťují. Dokonce i ty, které nás neohrožují a jsou zjevně v náš prospěch. Mládenec dopoví své evangelium, ale ženy, místo aby se z něho radovaly, berou nohy na ramena. Pryč z místa, kde se dějí nepochopitelné věci, kde hrůza smrti není přemáhána pouze symbolicky – vonnými mastmi - ale doopravdy. Kde se toto děje, tam musí působit nějaká nadpozemská síla. Moc, která se vymyká lidskému rozumu a která jedná zcela svrchovaně. Pro nás lidi je příznačné, že jsme klidnější s mocnostmi temnosti, které máme přečtené a jejichž kroky si dovedeme vysvětlit, než s posly světla, jejichž způsoby nás stále znovu uvádějí v úžas.

Křesťanské Velikonoce jsou svědectvím o tom, že Ježíš z Nazareta, podřízený zákonu smrti, kletbu tohoto zákona prolomil. Jeho tělo bylo lámáno, jeho krev se vylévala, prošel peklem, byl uložen do hrobu - a přesto nebyl jeho život vynulován. Smrt ho neudržela ve své moci. Tři dny se jí to dařilo. Pak jí však došly síly a kámen uzavírající vchod do hrobu se dal do pohybu. Křesťanská víra je přitakáním k onomu šokujícímu sdělení velikonoční neděle, že „Ježíš, ten Nazaretský, který byl ukřižován, byl vzkříšen". Bůh v jeho osobě zvítězil nad diktaturou smrti. Toto je evangelium, které se o Velikonocích rozeznělo do světa. Nevíme, jak se to stalo, ale věříme, že tomu tak je.

Ježíšovo vzkříšení je Božím tajemstvím. Bible se mu nepokouší přijít na kloub. Ta pouze předkládá svědectví osob, které Ježíše nenalezly v hrobě. Ony tři ženy k nim patří na prvém místě. Mládenec v bílém rouchu jim dává poselství pro Ježíšovy učedníky: mají se vypravit do Galileje, tam svého vzkříšeného Mistra spatří! Mají se vrátit do míst, kde jim bude každý kámen připomínat, co říkal a dělal. Vzkříšený dokáže zastavit člověka kdekoli. Jdeme-li mu však vstříc, tak pravděpodobnost setkání roste. Naší Galileou je nejspíš náš kostel. Tady k nám Ježíš promlouvá a tady nás sytí. Kdo zde hledá „Ježíše, toho Nazaretského, který byl ukřižován", ten se tu s ním - Vzkříšeným setká.

Emanuel Vejnar

K výročí 130 let YMCA v českých zemích

Dokončení ze str. 2

mladíků se k používání tohoto znaku dostal poměrně pozdě. Teprve v roce 1906 je v měsíčníku Mladý křesťan (roč. 14/7 : 83 – 84) stručně vysvětleno, jak je ve znaku graficky vyjádřen tento základní záměr a jeho pojetí. Kruh je rozdělen na 5 dílů, nesoucích jména všech kontinentů. Ty jsou spojeny v jednom rámci, na němž jsou v několika řečech začáteční písmena jména YMCA. V prostředním kruhu je Kristův monogram, jak jej malovali již první křesťané ve starořímských katakombách. Toto znamení má všem spolkům stále připomínat, že Kristus musí být jejich středem, nejvyšším cílem, jejich silou a základem jejich života.



Láska Kristova má pak všechny členy vázat. Na otevřené Bibli je možno číst citát z evangelia Janova 17, 21: „Aby všichni jedno byli".

V letech 1906 až 1913 (v ročníku 14. až 21.) každé číslo měsíčníku Mladý křesťan mělo v záhlaví první stránky umístěn tento nepatrně upravený znak.

Jan Štěpán a Radislav Novotný

(Bůh) nás spasil a povolal svatým povoláním ne pro naše skutky, nýbrž ze svého rozhodnutí a z milosti.

2 Tm 1,9

Pane, pomoz mi, abych řekl "ano".

Michel Quoist



Listy M. Jana Husa

82. Přátelům v Kostnici

Velevzácní páni a nejvěrnější milovníci pravdy a moji posilovatelé, vpravdě mně od Boha seslaní jako andělé! Nemohu důkladně psát, jsem však vděčný za vaši stálost a za laskavá dobrodiní, která jste prokázali mně hříšníku, v naději však sluhovi Pána Jezu Krista; avšak přeji si, aby sám Ježíš Kristus, náš nejsvětější stvořitel, vykupitel a spasitel, odplatil vám v přítomnosti, když vám dává sama sebe za odměnu nejlepší v budoucnosti. Proto napomínám vás pro jeho milosrdenství, abyste dbali na jeho zákon a zvláště na jeho nejsvětější přikázání. Urozený pane Václave![2)], ožeň se a svatě buďte živi v manželství, zavrhni marnosti světa. A vy, pane Jene,[2)] zanechte již službu králům smrtelným, s manželkou svou a chlapci doma vytrvejte ve službě Boží; vidíte zajisté, jak se točí kolo marnosti světa, brzo jednoho pozvedá, druhého snižuje; dává však velmi nakrátko povznesenému potěšení, po kterém následuje věčný trest v ohni a temnotách. Již pozorujete slova těch duchovních, kteří říkají, že jsou pravými a zřejmými zástupci Krista a jeho apoštolů, nazývají se svatou církví a nejsvětějším sněmem, kterýž nemůže pobloudit; ačkoliv přece pobloudil, když se dříve kořil Janu XXIII. s koleny ohnutými, líbal jeho nohy a nazýval jej nejsvětějším, i když věděl, že je ohavný vrah,[3)] homosexuál,[4)] svatokupec[5)] a kacíř, jak se potom při jeho odsouzení[6)] vyslovili. Již hlavu církve sťali, srdce církve vytrhli, pramen církve nevysýchající vyčerpali, útočiště církve, které ji duchovně živí, je pramen nevysychající, plný vážnosti, studnice, ze které prýští všechna moc k nižším, a útočiště bez nedostatku, které zcela dostačuje každému křesťanu; k čemu jinému by se musel každý křesťan obracet o pomoc? Již stojí věrné křesťanstvo bez papeže, pouhého člověka, a má Krista Ježíše za hlavu, která jej nejlépe řídí; za srdce, které jim dává milost, a tak je duchovně živí; za pramen, který je svlažuje sedmi dary[8)] Ducha svatého; za studnici, z které prýští všechny potoky milosti; za útočiště velice bohaté a bez nedostatku, ke kterému se já ubohý utíkám a pevně doufám, že mně ve vedení, oživování a pomáhání nedá nedostatku, nýbrž že mne odmění neskonalou radostí, osvobodí mne od hříchů a od vezdejšího bídného života. Sněm také třikrát nebo vícekráte pobloudil, když z mých knih špatně články vytahoval, některé s porušením a zmatením zavrhl, a ještě v posledním[9)] počtu článků některé v jedno smísil, jak bude zjevné těm, kdo se podívají do knih a na ten článek. Z toho jsem spolu s vámi plně poučen, že ne každý čin, výrok neb nález sněmu je pochválen od Ježíše Krista, nejspravedlivějšího soudce. Blaženi tedy ti, kdo zachovávají zákon, poznávají, vyhýbají se nádheře a odmítají ji, stejně jako lakotu, pokrytectví a lest Antikrista a jeho služebníků, trpělivě očekávají příchod nejspravedlivějšího soudce. Zapřísahám vás pro myšlení Ježíše Krista, abyste se vyhýbali špatným kněžím, dobré však podle jejich skutků milovali a pokud na vás jest, zároveň s jinými věrnými zemany a pány nedopouštěli, aby byli násilím utiskováni; protože proto vás Bůh postavil před jiné. Já si myslím, že v království Českém bude veliké pronásledování těch, kteří věrně slouží Bohu, jestliže Bůh nepřiloží svých rukou skrze ty světské pány, které ve svém zákoně osvítil více než duchovní. Ó, jaká pošetilost! Evangelium Kristovo,[10)] list Pavlův,[11)] který - jak praví - nikoliv od člověka, nýbrž od Krista obdržel, a čin Kristův s činy jeho apoštolů a jiných svatých jako blud zatracovat! Totiž o ustanoveném přijímání svátosti kalicha Páně pro všechny věrné dospělé. Hle, bludem nazývají, že věrným nekněžím dovoleno je pít z kalicha Páně; a jestliže by některý kněz tak pít dal, aby byl považován za bludného, a kdyby nepřestal, aby byl odsouzen jako kacíř. Ó, svatý Pavle! Ty říkáš všem věrným: „Kolikráte byste koli jedli chléb tento a kalich tento pili, smrt Páně zvěstujte, dokudž nepřijde"; to jest až ke dni soudu, ve kterém přijde; a hle, již se říká, že tomu odporuje zvyk Římské církve.

82. Husův dopis podle vydání Bohumila Mareše (1851 – 1901, evang. farář a církevní historik) z r. 1911 (již 3. vydání), který také připojil vykladačské poznámky, které zde uvádíme.
V roce 2015 Husovy dopisy převedeny do současnější češtiny.

82. Přátelům svým v Kostnici 1)
R. 1415, po 18. červnu. (1415, mezi 18-21. červnem.)

Kdežto Hus každým dnem již očekával rozsudek a smrt upálení, pokračoval sněm ve svých pracech; i odsoudil ve 13. sezení, dne 15. června, podávání kalicha nekněžím, Jakoubkem v Čechách opět zavedené (viz č. 57), odůvodňuje to zvyklostí, že ač z prvopočátku večeře Páně pod obojí způsobou se rozdávala, přece později prý z rozumných příčin od toho upuštěno, kterážto zvyklost nyní za zákon pokládána býti má, takže každý odpírající jako kacíř budiž stíhán. Bulla o tom byla ihned poslána do Čech, ale tam jen více ještě rozdmýchala boj mezi oběma stranami, mezi mistrem Jakoubkem ze Stříbra a Ondřejem z Brodu.
Dále byly dne 18. června ve sněmu čteny poslední články, naproti učení a osobě Husově sestavené, a sice 29 článků ze spisů Husových vytažených a 17 článků z výpovědí svědků proti jeho osobě; tyto poslední články, z nichž k 25 Hus ještě připsal kratičce buď vysvětlující neb obmezující poznámky, měly tvořiti konečný základ odsouzení Husova. Těmito články byl naplněn slib, předsedou a Zikmundem Husovi při konečném slyšení daný (viz listy 70, pozn. 11 a 71, pozn. 2). Po tom napsal Hus přítomný list; v něm činí díky pánům za jejich vytrvalost a dobrodiní; pány Václava a Jana napomíná, aby odložili marnosti světa; dokazuje, jak hanebně sněm bloudil v poměru svém k papeži Janu XXIII. a při vytahování článků proti Husovi ze spisů jeho; konečně předvídaje pronásledování v Čechách následkem odsouzení kalicha, napomíná, aby dobré kněze obhajovali.

[1)] Pal. 223, Tom. 380. [2)] Ani Václav z Dubé, ani Jan z Chlumu neopustili službu Zikmundovu, ač to Husovi slíbili (viz č. 95, pozn. 3), ba první z nich dokonce r. 1419 přestoupil k straně Husových protivníků. [3)] Jan XXIII. (Viz úvod listu 65.) čili Baltazar Cossa, muž veskrz znemravnělý a beze všeho svědomí, týž, který vyřkl nad Husem velikou klatbu, byl mimo jiné zločiny také v podezření, že svého předchůdce Alexandra V. se světa sprovodil. [4)] (**poznámka redaktora:** v Husově dopise v originále označován jako "němý hříšník") = sodomita, který nepřirozeně ukojoval pud pohlavní, jak kdys v Sodomě se dálo dle I. Mojž. kap. 19. 5) Duchovní věci (dary, úřady) za peníze prodávající. Viz doklady č. 88. [6)] Dne 29. května 1415. [7)] Viz č. 88 ve spise, který jako zvláštní ještě dobrozdání Stanislav Znojímský jménem „doktorů" katolických synodu dne 6. února 1415 byl podal, viz B. a listy 36-38. [8)] Dar moudrosti, rozumu, rady, síly, umění, pobožnosti a bázně Boží. [9)] Dne 18. června. [10)] Ev. Mat. kap. 26.-26.-28. [11)] I. Kor. kap. 11. - 23. - 30. viz list 84.

Moravská konfese z roku 1566

Letošní rok je spojen s významným jubileem, uplynulo 450 let od vydání tzv. Moravské konfese, která se měla stát sjednocujícím věroučným textem moravských nekatolíků. Na rozdíl od České konfese téměř upadla v zapomnění, přestože vznikla ještě o devět let dříve, než se na českém zemském sněmu dohodli nekatoličtí stavové a duchovní na společném vyznání, které je tomuto velmi podobné. Její text známe z jediného rukopisu, kterým jsou příznačně Akta jednoty bratrské.
Důvodem vzniku konfese, alespoň jak její signatáři v úvodním textu oznamují, byla přílišná náboženská rozvrženost na Moravě, nad čímž se prý pozastavovali i obyvatelé okolních zemí. Konfese měla ukázat, že ti, kdo se k ní přiznávají, v ničem neodporují „církvi svaté obecné" a usilují o její jednotu. Téměř neomezené šíření reformace ve všech jejích podobách podporovala na Moravě náboženská snášenlivost, která se zde prosadila v širší míře než v Čechách. Habsburský panovník zde byl téměř bezmocný vůči zemské šlechtě, která považovala svobodu vyznání za své základní právo. Když se Ferdinand I. pokusil po potlačení české stavovské rezistence v roce 1547 prosadit své představy o uspořádání náboženských poměrů i na Moravě, musel si vyslechnout tvrdá slova zemského hejtmana Václava z Ludanic: „Dříve Morava v ohni a popeli zahyne, než aby utrpěla nějakého ve víře nucení!"
Nekatolíci tvořili na Moravě velmi pestrou společnost. Šířilo se zde bez zábran luterství, ale i švýcarský typ reformace. Na jižní Moravě působily četné křtěnecké skupiny, jednota bratrská zde měla více sborů než v Čechách, byť to většinou byly jen malé obce. Z hlavní země soustátí Svatováclavské koruny sem navíc neustále odcházeli duchovní, kteří v Čechách se svými sympatiemi k evropským reformačním proudům naráželi. Autorita pražské konzistoře podobojí zasahovala na Moravě jen několik oblastí a poté, co panovník výrazně omezil její moc, pozbyla vliv úplně. Postupující reformace byla zcela v režii vrchností jednotlivých panství, o čemž svědčí i řada dochovaných řádů, které vrchnosti k organizaci náboženských poměrů až do bělohorských událostí vydávaly.
Moravští nekatolíci přesto nerezignovali na pokusy o náboženské sjednocení. Podnětem k tomu jim bylo i zavádění reforem, které katolická církev přijala na Tridentském koncilu. Když se olomoucký biskup Vilém Prusinovský pokusil prosadit právo vizitace v moravských farnostech, narazil na odpor šlechty. Nekatoličtí kněží z Prostějovska, okolí Hranic a Uherského Brodu se poté spojili v úsilí o sjednocení celé moravské církve. O celém dění nás, žel, informují jen stručně a tendenčně bratrské prameny. Z nich a z pozdějšího líčení uherskobrodského děkana Pavla Kyrmezera vyplývá, že definitivní text Moravské konfese vznikl někdy v průběhu jara roku 1566 právě v Uherském Brodě. Hlavními aktéry měli být někdejší prostějovský učitel a kyjovský farář Pavel Aquilin Vorličný, farář v Uherském Ostrohu Benedikt Mičinský a tehdejší uherskobrodský děkan Ondřej. Konfese byla následně přijata na synodu kněží v Prostějově a předložena olomouckému biskupovi. Ten ji z pochopitelných důvodů odmítl.
Proti konfesi a zamýšlenému novému uspořádání moravských nekatolíků se však postavila i jednota bratrská, která chtěla jít ze zásady vlastní cestou, a některá panství s luterskou církevní správou, kde se již dříve prosadila Augustana. Další odstředivé tendence pak měly za následek, že do konce 16. století zůstala Moravská konfese v platnosti jen v obvodu uherskobrodského děkanství, přičemž na západě Moravy se současně prosadila Česká konfese. Oba texty si jsou ostatně svým charakterem blízké. Moravská konfese zřetelně formuluje hlavní křesťanské pravdy, zastává umírněný reformační postoj a podobně jako Česká konfese neobsahuje ani anathemata, výroky proti jinověrcům. Je na ní patrný vliv Augustany, ale i smířlivého filipismu se specificky českým důrazem na řádný život křesťana. Moderní badatelé po právu oceňovali její ekumenický potenciál a považovali ji za typický projev českého reformačního myšlení.

Zdroj a další informace:
Petr Zemek: Konfese moravských (novo)utrakvistů z roku 1566. In: Studia Comeniana et Historica 33, 2003, č. 69–70, s. 109–149 (zde na s. 133–142 je rozbor jejího textu vzhledem k Augustaně a České konfesi a na s. 142–148 její úplná edice).

Jiří Just

K poznávacímu zájezdu do Dalmácie

Největším městem Dalmácie je Split. V roce 78 n. l. obsadili tuto oblast Římané. Jejím centrem byla Salona, dnešní Solin. V době největšího rozkvětu měla asi 10 tisíc obyvatel. Akvadukt sem přiváděli pitnou vodu z pohoří Mosor. V roce 295 až 305 nechal císař Dioklecián vybudovat na místě dnešního Splitu obrovský palác - Asphalatos; tento římský název byl odvozen od řeckého názvu žlutě kvetoucího keře nazývajícího se chorvatsky brnistra (česky vítečník sítinový- příbuzný našeho janovce).
Kolem roku 615 se tu objevili Avaři spolu se Slovany. Salona byla tehdy vypleněna a její obyvatelé se přestěhovali pod ochranu zdí paláce a již zde zůstali. Později postupně splynuli s Chorvaty, kteří osídlili okolí města. Původní římský název se časem změnil na Split.
Později se Split stává sídlem arcibiskupa a Diokleciánovo mausoleum uprostřed paláce je přeměněno na křesťanskou katedrálu. Kolem roku 1000 zde biskup Grigur Ninský obhajuje používání chorvatštiny v církevním životě. Autorem jeho monumentální sochy, která dnes stojí za hradbami paláce, je největší chorvatský umělec Ivan Meštrovič. Roku 812 je Split obsazen Byzantinci. Po roce 1420 město na 300 let ovládnou Benátčané. Později, kolem roku 1800 jej ovládají Francouzi a oblast dostala nový název Ilyrská provincie Dalmatica. Generál Marmont zde dává budovat přímořskou silnici a zavádí školství. Po porážce Napoleona zde vládnou až do konce 1. svět. války Rakušané. Na nějaký čas je svobodným městem a po roce 1929 se stává spolu s celou Dalmácií součástí království SHS.
Split je dnes správním centrem Dalmácie a má kolem 250 000 obyvatel. Je též významnou dopravní křižovatkou lodní, ‚silniční a železniční dopravy. Z přístavu vyplouvají trajekty na většinu středodalmatských ostrovů a připlouvají sem i mnohé mezinárodní lodní linky.
Dnes je Split zapsán do světového kulturního dědictví UNESCO .
Poznávacího zájezdu „Za počátky křesťanství v Dalmácii", který pořádá CK Split tour Trutnov, se můžete zúčastnit 9. 9. - 18. 9. 2016.
Cena zájezdu je 7500 Kč za osobu (doprava, ubytování a pojištění).
Podrobnosti najdete detailně na
www.tsplittour.cz

Z velikonočních bohoslužeb Církve bratrské

Praha 1 – Soukenická
Zelený čtvrtek v 18 h - Sederová večeře (nutno se přihlásit)
Velký pátek v 10 h - společné shromáždění s kázáním předsedy Rady CB a Ekumenické rady církví Daniele Fajfra a s písněmi skupiny Shirim Ashirim.
Velký pátek v 18.30 h – velikonoční evangelium a sv. večeře Páně (Černý a Novotný)
Velikonoční neděle v 10 h – velikonoční evangelium vzkříšení (Černý a Novotný)

* * *

Praha 5 – Smíchov
Velký pátek v 18.30 h - večerní bohoslužba s tématem Opuštěný Ježíš podle Marka 15,22-41
Velikonoční neděle v 9.30 h - slavnostní bohoslužba s tématem Kristus vzkříšený podle Marka 16,1-8.

Inzerce

Farní sbor ČCE v Chomutově nabízí k pronájmu byt 2+1 v ulici 28. října. Jde o čerstvě rekonstruovaný byt ve 2. poschodí. Rozloha: 70 m². Nájemné: 5000 Kč měsíčně (lze mírně upravit dle dohody). Kontakt: chomutov@evangnet.cz, 736 171 631.

č. 7

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 481 Kč, jednotlivé číslo 13 Kč. Č.ú.: 228961190/0300
Redaktor: Bohumil Kejř
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne Grafotechna
Distribuci provádí:
* Pro jednotlivce: Česká pošta, s.p. bezplatná infolinka České pošty 800 300 302
adresa pro písemný styk:
Česká pošta oddělení periodického tisku Olšanská 9, 130 00 Praha 3
e-mail: postabo.prstc@cpost.cz
*Hromadné zásilky: A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

11/2016

6. dubna 2016 ✦ ročník 101 ✦ cena: 13 Kč

Příští číslo vyjde 13. dubna 2016

Z obsahu

* *"Požehnání svého uděliž nám Bůh"*
* *Rozhovor se zahraničním zpravodajem*

Poselství k neděli Misericordias Domini



Dobře se narodit
1 Pt 2,21b–25

Přemýšlel jsi o tom, co by bylo, kdyby? Kdyby ses narodil jako královské dítě, nebo naopak někde v Sýrii? Hm… Já osobně Pánu Bohu děkuji za to, že jsem, kde jsem, a když vzpomínám na exulantskou minulost naší rodiny, tím více Bohu děkuji, že jsem zde, kde jsem.

Je to spravedlivé, že někteří se rodí zde, jiní jinde? Někteří mají milující rodiče, kteří se i spolu miluji, zatímco jiní musí prožívat drama hádek, zrady, nevěrnosti mezi rodiči? Je to spravedlivé?

Myslím, že Petr svědomitě psal o narozeninách – tak nadšeně, s takovým nadhledem: „Veleben buď Bůh a Otec Pána našeho Ježíše Krista, neboť nám ze svého velikého milosrdenství dal vzkříšením Ježíše Krista nově se narodit k živé naději…"A chce nám tím sdělit něco důležitého.

Něco ve smyslu: „ Přes všechno, co zakoušíš, přes všechno, co již patří ke tvé minulosti, Bůh ti nabízí a dává nový počátek, nový život. Co více, obdarovává tě dědictvím, a to velice zvláštním. Nehynoucím... (v. 4.). Slyšet tyto věci v tak nejisté době, jaká vládne dnes, to je nová šance, nová naděje. Možná si myslíš, že je to naivní, že zase tě někdo podvádí lákáním prázdných slibů. Můžeš mít pravdu, ale jen do chvíle, než se do toho nového života s Kristem pustíš, než jej ochutnáš, než se osobně zaangažuješ.

„A Boží moc vás skrze víru…" přečti si, jak to pokračuje dál a co bude úžasného dělat ve tvém životě (v.5.). Máme mít radost i ve chvíli zkoušek, protože se zde jedná o pravost naší víry. Z nevíry k lásce není daleko, je to něco jako vzdálenost mezi rozumem a srdcem. Prostě je nutné jen se s ním spojit v lásce, i když ho nevidíme.

Navíc, Petr píše dál, že je možné, ačkoli ho nevidíme, přece v něho věřit a jásat nevýslovnou, vznešenou radostí. Je ta cesta dlouhá? Cesta od rozjímání nad křivdami ve svém životě (i přes to všechno) do radosti? Tato změna, toto nové narození se může i ve tvém životě stát, protože země (i ta, po níž šlapeš) je plna Boží milosti. Miserocor-dias Domini. Soli Deo gloria.

Miroslaw Jelinek,
farář ČCE, Kateřinice



Den pro Kubu

Potřebujeme prolomit zdání, že Kuba už pomoc nepotřebuje, říká kubánská aktivistka

Situaci na Kubě po uvolnění vztahů mezi ostrovem a Spojenými státy připomněl v pátek večer Den pro Kubu v Praze, pořádaný Českobratrskou církví evangelickou a Člověkem v tísni. Hlavním hostem akce s podtitulem Kuba – flirt se svobodou? byla kubánská aktivistka Rosa María Payá, která se na Kubě zasazuje o svobodné a pluralitní volby.

Den pro Kubu zahájil v podvečer průvod asi šedesátky lidí s bílými deštníky a balónky, který přešel přes Karlův most. Následovala bohoslužba v kostele sv. Tomáše na Malé straně, na ni navázala panelová diskuze s Rosou Marií Payá a poslancem evropského parlamentu Pavlem Teličkou.

Před rokem se začaly uvolňovat vztahy mezi USA a Kubou. Podle Rosy Marii Payá se ale pro obyvatele ostrova nic nezměnilo. „Potřebujeme zlomit zdání, že Kuba už pomoc nepotřebuje, že se doba mění a Kuba spěje k demokracii. Není to pravda," upozorňuje mladá aktivistka, dcera Oswalda Payá, laureáta Homo Homini a Sacharovy ceny, který zemřel za podezřelých okolností při autonehodě v roce 2012.

Rosa María Payá je také koordinátorkou projektu Cuba decide zasazujícího se o referendum za svobodné a pluralitní volby. „Je důležité, aby svět na Kubu nezapomněl. Aby se něco změnilo, potřebujeme podporu veřejnosti a té docílíme, pouze pokud lidé budou cítit, že naše nabídka má šanci na úspěch, že lidem umožní lepší život," dodává.

Kuba je stále autoritářským státem, který omezuje základní práva svých občanů. Zůstává tam mezi 27 a 30 známými politickými vězni, prostor pro občanskou společnost je velice omezený a v zemi stále nejsou povolena jiná než státní média.

Den pro Kubu pořádala Českobratrská církev evangelická ve spolupráci s Člověkem v tísni jako připomínku na 18. březen 2003, kdy došlo na Kubě k zatčení 75 předních disidentů, kteří byli následně odsouzeni k mnohaletým trestům odnětí svobody. Na svobodu se předčasně dostali až v roce 2010 a většina z nich odešla pod nátlakem vlády do exilu.

Kontakt: Jana Vondrová 734 170 486; vondrova@e-cirkev.cz

Povelikonoční zamyšlení

Ježíš zvolal hlasem velikým, řka: Eli, Eli, lama zabachtani? To je: Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil? A někteří z těch, kteříž tu stáli, slyšíce, pravili: Eliáše volá tento… **Mt 27,46- 47**

Knihy o skutcích králů izraelských a judských jsou psány jako letopisy. Svým úsporným rozsahem 4 drobných svazků dvou Královských a dvou Paralipomenon pokrývají celou dobu vlády od prvního z králů Saula až po konec samostatnosti, cca půl tisíciletí, ale i po nový začátek v době Kýrově (538). Činy králů jsou ovšem jen pozadím, do kterého je vpisováno vytrvalé působení vůle Hospodinovy s Izraelem i se světem kolem něho. Po dlouhá staletí celé generace ona vyprávění nejen uchovávaly, ale především zbavovaly dobových nánosů. Zůstaly tak živé, ale především zvěstné příběhy, ve kterých skutky lidí jsou poměřovány soudem Božím. Pokrytectví ani pochlebování tu proto nemají místa a velice plastické podobizny kladných postav k nám hovoří v celé své síle a oddanosti víry, ale i slabosti a zoufalství. Ani postavy záporné však nejsou jen snůškou démonie, ale i k nim se sklání bolestná moudrost Boží a soudy neukvapené: *Pro otce tvého Davida,* či *pro slovo dané Izraelovi* bývá nabízen odklad podmíněného trestu. Odmítnutá nabídka slitování končí ovšem v temnotách jidášovské noci. Platí to také o Jezábel a Achabovi.

Ani karmelský div, jasné znamení moci a vyvýšenosti Hospodinovy, nezmění smýšlení manželského královského páru. Říkává se, že moc je ješitná. A zraněná ješitnost tím víc nenávidí. Prohra baalovských kněží u obětních oltářů neznamená prohru ideologie. Ta bez změny smýšlení zůstává. Biblický hřích, - hebrejsky cesta nepravá – pokračuje. Je proto třeba postihnout ty, kteří se odvážili kritiky. Někdy na životě, jindy jen posměchem a útrpností. To je dějinná zkušenost se zpupnou mocí nejenom v Izraeli, ale také zkušenost víry v prostředí skepse a lhostejnosti dodnes. Žádný div, žádný důkaz není tak silný, aby změnil okoralá srdce. Co teď udělá Eliáš, muž Boží, prorok Hospodinův? Neudělá nic. Je zdrcený a prchá. Přemožen prostým pudem sebezáchovy stejně jako učedníci po událostech velkopátečních a po nich pak mnozí až do dnešních dnů. Tento strach a hořký kalich smrtelné nenávisti znal i Ježíš. *Otče, je-li možné, vezmi to ode mne. Neli, pak půjdu.* Byl to ale těžký zápas v Getsemane. Proto mu dal Bůh jméno nad každé jméno.

Eliáš však neprchá do emigrace. Překračuje sice hranici z Izraele do Judstva, ale cílem jeho útěku není ani

Dokončení na str. 2

Aktuálně: Záchrana chrámu narození Páně

Přestože Palestinci jsou převážně muslimové, považují tento Chrám narození Páně v Betlémě za národní poklad a jedno ze svých nejnavštěvovanějších turistických míst. Do projektu na jeho záchranu se aktivně zapojil i prezident Mahmúd Abbás. Chrám nechala ve 4. století postavit císařovna Helena nad jeskyní, kde se údajně narodil Ježíš. Navzdory svému duchovnímu významu byl kostel po staletí zanedbáván a je uveden na seznamu ohrožených památek UNESCO. Ještě před dvěma lety dešťová voda pronikala těžce poškozenou střechou a ohrožovala hodnotná umělecká díla uvnitř chrámu. V roce 2013 se palestinská samospráva ujala financování rekonstrukce. Další prostředky pocházejí z palestinského soukromého sektoru, od římskokatolické, řecké pravoslavné a arménské církve i ze zahraničí. Zatím bylo vynaloženo téměř 8 milionů dolarů.



Renovaci provádí společný tým Palestinců a Italů z firmy „Piacenti", která se specializuje na rekonstrukce historických staveb a pracovala již na desítkách vil, paláců, kostelů a klášterů v Itálii a Rusku.

První návštěvníci budou moci chrám navštívit koncem tohoto roku.

(hb)

Bratra ve víře slabšího přijímejte mezi sebe, ale nepřete se s ním o jeho názorech.

Ř 14,1

Nejdi za mnou, já nemohu vést.
Nechoď přede mnou, nezvládnu tě následovat.
Jen prostě jdi po mém boku a buď mi přítelem.

Albert Camus

Z církví doma i ve světě

Církev v Izraeli čelí „komplexní krizi“, oznámil jeruzalémský vikář

Katolická církev čelí v Izraeli „komplexní krizi“ kvůli finančním tlakům a novým tlakům ze strany místních vládních úředníků, sdělil tiskové agentuře AsiaNews generální vikář Jeruzalémského patriarchátu. Biskup Giacinto-Boulos Marcuzzo uvedl, že někteří místní úředníci naléhají na katolické farnosti, aby platily administrativní poplatky, které nikdy nebyly od církví vyžadovány, ani když byl tento region pod nadvládou Osmanské říše. Někteří městští úředníci zablokovali účty katolických farností a církevních řádů. Jelikož jsou faktury propláceny přímo z bankovních účtů, které jsou však nyní zablokovány, hrozí, že se farnosti ocitnou bez elektřiny a plynu...

Tíživá situace církve se ještě zhoršuje, řekl Biskup Marcuzzo, protože v roce 2015 prudce poklesl počet poutníků, kteří navštěvují Svatou zemi; jejich počet se oproti předchozímu roku snížil o téměř 30 %.

Tento pokles počtu návštěvníků je neblahý ze tří důvodů. Za prvé, farnosti nedostávají finanční podporu, kterou poutníci přinášejí. Za druhé, křesťané žijící ve Svaté zemi přicházejí o příjmy, protože „téměř 30 % křesťanů pracuje v oblasti cestovního ruchu a služeb poutníkům“. Za třetí, propad počtu návštěvníků pravděpodobně bude znamenat snížení podpory křesťanů ve Svaté zemi. Biskup Marcuzzo proto vyzval křesťany v západním světě k návštěvě Svaté země a uvedl, že by se neměli obávat tamějších konfliktů. „Židé a muslimové považují poutníky za osoby hledající Boha a respektují je,“ řekl. „Takže lidé by se neměli bát.“

podle zahraničních agentur

80. výročí založení zlínského sboru ČCE

V dubnu tohoto roku oslaví zlínský sbor Českobratrské církve evangelické 80 let od svého založení. Při této příležitosti bude uspořádána dvoudenní oslava, která se bude konat 9. a 10. dubna 2016, zaměřená na historii i současnost evangelíků ve Zlíně. Součástí programu jsou například slavnostní bohoslužby za účasti synodního seniora, vzpomínání pamětníků, reflexe role křesťanů v současnosti formou panelové diskuse se zajímavými hosty, koncert nebo komentovaná prohlídka města s názvem Po stopách zlínských evangelíků. Srdečně všechny zveme k účasti.

Pavlína Pejlová, ČCE Zlín

Tesař a hrabě

Díky soustavné práci historičky české náboženské emigrace osmnáctého století Edity Štěříkové máme před sebou mimo jiné také plastický obraz hornolužické kolonie Herrnhutu-Ochranova. Zcela na počátku bylo setkání dvou mužů – německého šlechtice Nicolause Ludwiga Zinzendorfa a českého tesaře Christiana Davida, původem z nevelké převážně německé vesničky Ženklava (Senftleben) na podměstí lašského Štramberku. Mladý muž z končin, které – jak se povrchnímu pohledu už delší dobu jevilo – byly s konečnou platností normalizovány (rozuměj: rekatolizovány), se dozvěděl o možnostech pro odchylkáře ve s Čechami sousedícím Sasku a odvážně se tam vypravil. Říšské pravidlo „Čí země, toho náboženství“ neúprosně dusilo jinak smýšlející v Čechách a na Moravě, avšak v německých knížectvích zaručovalo možnost věroučně se orientovat podle pána; pokud ten byl evangelík, směl i poddaný věřit a žít evangelicky. Ač neznáme podrobnosti jejich setkání, přece víme, že Moravan žádal udělení asylu pro sebe, případně pro pár svých přátel. Věc ovšem měla háček: V císařských výnosech se k záležitostem tohoto typu výslovně uvádělo, že knížatům není dovoleno přijímat obecný lid z jiných panství. Hrabě Zinzendorf žadatele sic přijal a ukázal místo, kde by mohl stát první dům, s tím, že snad pro jednou nebude zle. Netušil, že v tu chvíli zakládá budoucí věhlasnou osadu, ale pro sebe také docela vážné problémy a postihy. Pootevřel tím dveře dalším a dalším migrantům z Novojičínska, Suchdolska či Fulnecka a učinil krok k založení střediska, které se nedalo utajit, tím spíše, že neslo provokativní název (v českém překladu) „Ochrana Páně“. – Vztah hraběte a tesaře společensky nerovný byl osudový, trval bezmála třicet let až do skonu CH. D.(1751), ale nebyl nijak jednoduchý. Pan šlechtic předpokládal, že se David se svými soukmenovci prostě zařadí a splynou s tamním luterstvím, dotčeným vlivem hallského citově zabarveného pietismu. Jenže Moravané neskrývali snahu oživit prvky už jen v podzemí dožívající „Unitas fratrum“ – Jednoty českých bratří, s jejich důrazem na sborové řády a kázeň – zrovna akcenty, které se v německém evangelictví nepěstovaly. Také jméno „Moravští bratři“ se mělo postupně opustit a zapomenout. Rovněž kontakty s holandskou (kalvínskou) větví reformace v ovzduší luterského konfesionalismu nebyly viděny příznivě. Hrabě a tesař si ovšem rozuměli v tom, že biblické evangelium nesmí zanedbávat a pomíjet misijní rozměr zvěstování. V tomto bodě se Christian cítil osobně pověřen, povolán, nezkrotný a nevypočitatelný. (Ochranovským ústředím mu vytýkáno, že svoje záměry a plány nemívá schváleny.) Opět a opět se z ochranovského závětří vydával na nebezpečné cesty na Moravu (E. Š. jich zdokumentovala celkem dvanáct, ale mohlo jich být i víc), ale pak objevil možnosti evangelizace v Livonsku (území překrývající Estonsko a Lotyšsko), přes styky v Kodani vzal do misijního plánu Eskymáky v Grónsku (3 cesty) a nevynechal ani Spojené státy (2 spěšné cesty). Autorka knihy Christian David (s podtitulem: Zakladatel Obnovené Jednoty bratrské) si dala práci a na devíti závěrečných stránkách chronologicky seřadila akční radius Davidova misijního pohybu. Nestačíte se divit, jak mohl tolik štrapací zvládnout – v éře, která mohla nabídnout bohatým nanejvýš strastiplné dostavníky, nezámožným pak dobré boty, případně ochotu přepravců zboží po evropských cestách necestách. - Navštívíte-li Muzeum Obnovené Unitas fratrum v Herrnhutu, upoutá vás obrovitá maketa zeměkoule a na ní schéma osmnácti provincií (prý je jich už více) církve ve světě známé pod názvem „Moravians“ (nebo Moravian Bretheren). Jejich stanice (sbory) najdete na nejneuvěřitelnějších místech; jako nehlučné, nemasové hlasatele Kristova výroku: „Já jsem ta cesta, i pravda, i život.“ Základ k takovému rozpětí misie položil mladý muž ze Ženklavy v okrese Nový Jičín. – Jiná věc je, že téma misie dnes představuje něco jako špatně (nebo vůbec ne) čerpané fondy Evropské unie.

KALEB

Povelikonoční zamyšlení

Dokončení ze str. 1

chrám Hospodinův v Jeruzalémě, ani záštita krále judského. I on je sňatkem svého syna Jehoráma s Atalií, dcerou Achabovou v nepěkném spojení. Právě Atalie, jediná žena královna na judském trůnu, který v dynastických sporech uchvátila (842-836 6 let), dala povraždit všechny potomky davidovského rodu včetně vlastních vnuků. Jak se nebát. Jen mladičký Joas - příští král – byl statečností velekněze uchráněn. Kritik poměrů, karatel zvůle, ale především prorok Hospodinův, Eliáš, se proto i městu “pokoje” obloukem vyhýbá. Jeho kroky směřují do pouště, na které jen trnitý keř je svědkem jeho rezignace. Eliáše jistě bolelo srdce i nohy. Celý člověk. Nejsem lepší otců svých. Ani jim, ani mně se ve službách Hospodinových nedaří. Obrá-tit srdce synů i otců k Hospodinu je nad lidské síly. Bůh spravedlivý i žárlivý zároveň, to není bůh přírodních národů skrytý jednou v prameni a jindy ve stromu. Eliáš to ví. Tím více bolí, že i zbořené oltáře na Karmeli mají dál svou magickou sílu. Vlci znovu oblékají roucha ovčí a pastýři nepraví dál zubožují stáda, bude vyprávět svá podobenství Ježíš. I věrná víra proto mívá své chvíle – na dně -. V takových okamžicích ale přicházívá anděl. Pozna-la to Hagar na útěku, Jákob na cestě do ciziny, Jonáš, ale i Marie u prázdného hrobu. Poznal to i Eliáš. V síle pokrmu, který trochu připomíná manu na poušti, se vydává na horu Boží, Oreb. Místo poznamenané da-rem smlouvy na deskách kamenných, slovo platnosti věčné… *Já jsem Hospodin, Bůh tvůj, který jsem tě vyvedl ze země Egyptské, z domu služby.* Bůh, který dává životu rovnou páteř, srdce čisté a přímý pohled. Jen hlava věrného svědka se sklání, aby přitakala k Božímu majestátu a slávě lásky bez přívlastků.

Jako Achab s Jezábel nedocenili sílu karmelského ohně, tak ani Eliáš ale nedocenil sílu divuplného pokrmu. I na Orebu sténá. *Velice horlil jsem pro Hospodina, ale všemu je konec.* Proroci povražděni, smlouva pošlapána, tvůj lid si našel jiné zdroje naděje a jinou životní cestu. Zbývám jen já sám. Islám je silnější než křesťanství. Nevěra je silnější než spolehnutí na Boha na nebi. Moderní oltáře falešných božstev vítězí. Prázdné sliby a retušované tváře polobohů fascinují. Mýlíš se, Eliáši, zní hlas tichý. Hospodin se nerozčiluje, nemá sklony velice lidských bohů a nadlidských model. Jen tiše, ale rozhodně přikazuje: Jdi…!! a dokonce do Damašku, a tam pomažeš Chazaele králem nad Aramem. Aram ale není zemí Boží. Bude jen nástrojem v Božím díle, které trvá. A také ty, Eliáši, nejsi sám. Pro své království jsem zachoval ještě 7 tisíců jiných. Dokonce i za tebe mám náhradu, aby neskončilo mé volání, až tvá služba skončí. -

Přeběhla staletí a z jiné hory Hospodinovy zazněl také úzkostný hlas. *Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil… Vyprahla jako střepina síla má… rota zlostníků oblehla mne… dělí mezi sebou roucha má… ale já budu vyprávět bratřím o jménu tvém… chváliti budou Hospodina ti, kteří ho hledají a živo bude srdce jejich na věky… nebo Hospodinovo je království…*Byl to hlas tiché modlitby Ž 22. A nakloniv hlavu, skonal. Tu otevřela se vrata věčná, aby vejíti mohl král slávy. Konec krále Achaba a královny Jezábel byl ovšem hořký. Vy však jdouce po všem světě kažte EVANGELIUM všemu stvoření a nedávejte svůj hlas a důvěru vladařům, kteří selhávají jako Achab a Jezábel. Amen.

František Pavlis

Boj s nedůvěrou

Nedůvěra, která má celou řadu podob, prostupuje naši společnost. Na základě dlouholeté pastorační praxe usuzuji, že jejím hlavním zdrojem je rozpad rodiny, zejména mizení „funkčních“ otců. Pro zdravý vývoj dítěte je naprosto nezbytné, aby vyrůstalo v rodině, kde rodiče spolu vycházejí. Pochopitelně každá rodina zakouší občasné konflikty; s tím se dítě dokáže vyrovnat. Pokud se ale rodina rozpadne, dítě je tím hluboce poznamenáno.

Ani v nejmenším to neříkám jako sudič. Vím, jaké to je, když hrozně moc nechcete, ale ono se to stejně stane. A sám musím rovněž do konce života žít s vědomím, že jsem dětem mohl dát víc, než jsem jim dal. Někdo možná usoudí, že tedy o tom nemám psát. Nicméně pokud chci psát o těžkém neduhu naší společnosti, nemohu se vyhnout hledání příčin. A všechny, kdo o odchodu z rodiny uvažují, vážně varuji. Následky jsou vskutku nedozírné.

Jelikož se téměř čtyři desítky let aktivně podílím na životě církve, mohu z vlastní zkušenosti konstatovat, že lidé, kteří do církve dnes přicházejí (mám na mysli lidi, kteří nevyrůstali v křesťanských rodinách), jsou mnohem rozbitější než ti, kteří přicházeli před třiceti lety. A od psychiatrů vím, že podíl těch, které tito odborníci označují za psychotiky, stále stoupá. Částečně to lze přičíst skutečnosti, že chodit k psychiatrovi je dnes „košer“, kdežto před třiceti lety to bylo ještě vážné stigma. Ale i při započtení tohoto faktoru platí, řečeno psychiatrickou terminologií, že „duševní zdraví“ společnosti se zhoršuje.

Proto je dnes pro lidi těžší uvěřit, než tomu bylo dříve. Lidé nevěří tomu, co neznají, a protože církev neznají, nedůvěřují jí. (Církevní restituce, jakkoli je považuji za spravedlivé, v tomto ohledu rozhodně nepomohly a k nárůstu nedůvěry vůči církvím vydatně přispěly.) Když už do nějakého společenství křesťanů přese všechno cestu najdou, trvá jim mnohem déle než dříve, než uvěří, že to se svým křesťanstvím fakt myslíme vážně a nesledujeme nějaké postranní cíle. A stačí, když je pak někdo z církve v něčem zklame, a mnozí si řeknou: „No jo, já jsem to vlastně tušil.“ V podstatě od církve od počátku podvědomě vyžadují, aby byla dokonalá a aby křesťané v ničem nechybovali a projevovali za všech okolností dokonalý charakter.

Člověk znalý věci ví, že se jedná o nesplnitelný požadavek. (Podotýkám, že tento požadavek zpravidla nebývá nahlas vysloven.) Ježíš přišel pro hříšníky. Obrácení ke Kristu je klíčová věc, ale Mirky Dušíny z lidí automaticky neudělá. Je počátkem zrání, duchovního růstu. Když se obrátí líný člověk, máte líného křesťana. Když se obrátí vzteklý člověk, máte vzteklého křesťana. Samozřejmě by takový neměl zůstat do konce života. Měli bychom směřovat k dokonalosti – na tuto výzvu by církev neměla rezignovat. Ale čím více hříšníků do církve přichází, tím je ten úkol těžší.

Jak tak jezdím po sborech a kážu, stalo se mi dvakrát nebo třikrát, že mi v předsálí někdo řekl: „Bratře, ten kabát si tady klidně nechte, u nás se nekrade.“ Bylo to zpravidla řečeno s určitou pýchou. Když to uslyším dnes, tak člověka, který něco takového vysloví, trochu zpražím: „To tedy znamená, že sem nechodí hříšníci.“ A dám mu za vzor jeden rostoucí evangelikální sbor, kde jsou v předsálí cedulky: „Církev je pro hříšníky. Na kabáty si musíte dát pozor.“ (Necituji patrně přesně, ale podle smyslu ano.)

Církev tedy stojí před zdánlivě neřešitelným úkolem. Má být přitažlivá pro hříšníky, ale má být také důvěryhodná. Toto dilema je schopna vyřešit jedině tehdy, je-li naplněna Duchem svatým.

Nedůvěra prostupuje celou naši společnost. Všichni to víme a všichni se s tím setkáváme. Já to nyní intenzivně prožívám při snaze pomoci pronásledovaným křesťanům z Iráku. Jde o zcela nezištnou akci, ale námitek je bezpočet, a to i od křesťanů. Že nepomáháme těm pravým, že utrácíme peníze daňových poplatníků (stát hradí pouze zdravotní péči, nic jiného), že sem taháme skryté muslimy, že jim tam vlastně žádné nebezpečí nehrozí atd. Od nás se očekává, že neuděláme žádnou chybu, a ještě více se to očekává od iráckých křesťanů. Pokud chybu udělají, nejsou hodni, abychom jim pomáhali.

Nepíšu to proto, abych si stěžoval nebo abych hořekoval. Myslím, že podobnou zkušenost dělá dnes a denně spousta lidí, kteří usilují o nějakou dobrou věc. Zakoušejí to i poctiví politici. Zakoušejí to i mnozí lékaři, kteří se snaží dělat svou práci odpovědně a co nejlépe.

Proč o tom tedy píšu? Myslím, že bychom měli tento problém pojmenovat (což jsem, doufám, právě učinil), odhalit jeho příčiny a snažit se mu čelit. Ano, měli bychom usilovat o dokonalost, ale nedělejme si iluzi, že jí snadno dosáhneme. I přes veškerou snahu se dopustíme chyb. Připomínejme si, že žijeme z Boží milosti a že Bůh od nás nečeká dokonalost. Čeká od nás takové věci jako je láska, soucit, milosrdenství.

Pamatujme na to, že odpuštění a důvěra jsou dvě odlišné věci. Odpuštění je věcí vůle. Odpustit můžeme hned, v jediném okamžiku. Důvěra ale není věcí vůle. Je věcí zkušenosti. Když vám přítel špatný řidič rozbije auto, můžete mu to odpustit (nejen můžete, ale měli byste), ale to neznamená, že k němu pojmete důvěru a příště mu auto půjčíte znovu. A nenechte se citově vydírat: „Tak tys mi vlastně neodpustil.“ „Odpustil, ale nemám důvěru ve tvé řidičské schopnosti.“

Existuje ovšem cosi jako chorobná nedůvěra. Tu mají lidé, kterým sice druzí mnohokrát pomohli a kteří by už mohli svou nedůvěru opustit, ale jim se nechce. Někdy je snazší žít

Dokončení na str. 3

Bláznovství víry podle Jakuba

Jiří Mrázek: Výklad Jakubovy epištoly 10

Druhá kapitola

Pokračování z minulého čísla

Jk 2,5 *Poslyšte, milovaní bratří: copak si Bůh nevyvolil chudé tohoto světa, aby byli bohatí ve víře a zdědili království, které zaslíbil těm, kdo ho milují?* Slova o vyvolení chudých připomínají mimo jiné i 1 K 1,26-31, ale především samozřejmě blahoslavené chudé z kázání na hoře (Mt 5,3). K tomu pak ještě alespoň rezonují všechny ty výroky o úzké bráně (Mt 7,13-14), o tom, jak do Božího království se dostaneme leda jako děti, bez zásluh a vůbec bez ničeho (Mk 10,14 par), a o tom, jak těžko tohle chápou bohatí a hlavně významní (Mk 10,17-25). Ti chudí jsou bohatí vírou (*jenom* vírou, protože nic jiného nemají). Onen Významný muž, vybavený pečetním prstenem, zaslouží stejnou péči, Bůh ho má stejně rád (tak jako Ježíš se zalíbením pohleděl na bohatého mladíka) a měl by mu to někdo říct; ale zároveň by ho měl někdo decentně upozornit, že na jeho významném postavení a bohatství *tady* nezáleží. A do Božího království že vejde jedině jako *bezvýznamný*.

Jk 2,6-7 *Vy jste ale ponížili chudého. Cožpak to nejsou bohatí, kteří vás utiskují, a oni, kdo vás tahají k soudům? Nejsou to oni, kdo se rouhají krásnému jménu, které bylo nad vámi vysloveno?* Tahání před soudy už zřejmě naznačuje problémy křesťanů s úřady: nejsou to obecně problémy chudých (a bezmocných) s bohatými a vlivnými. *Jméno, které nad vámi bylo vysloveno*, je totiž zřetelně narážka na křest. Oni (bohatí, vlivní) se mu rouhají, neváží si ho – ale vysloveně o pronásledování, kamenování nebo házení lvům Jakub nemluví. Problémy, o kterých mluví, jsou zřejmě zatím jen na úrovni úřední šikany. Pokud je Jakub důsledný v argumentaci, pak tyto výpady proti bohatým mají význam takového *ještě ke všemu:* Vy byste neměli stranit nikomu a měli byste být milosrdní ke všem. Ale když už tak neomaleně straníte, tak nechápu, *proč ještě ke všemu* zrovna těm, kteří vám ubližují. Ale po tomto "ještě ke všemu" se zase vrátí k tomu, že nemáme stranit nikomu. Máme křesťansky milovat všechny stejně; a pokud toto porušujeme, je to chyba, ať už straníme komukoliv.

Jk 2,8 *Jestliže však naplňujete královský zákon – podle Písma: Milovat budeš bližního jako sebe sama – dobře děláte.* Královský zákon není nakonec upřednostňování chudých, nýbrž milování všech. Jakub je opět dokonale zakotvený v ježíšovské tradici: milování bližního je podle Ježíše shrnutím, o co ve Starém zákoně jde. Aspoň ve vztahu k lidem. Otázka je, proč tomu říká *královský* zákon. Proto, že je v něm shrnuto všechno? Zajímavější možnost by byla, že je to *zákon, který odpovídá Božímu království.*

Jk 2,9-11 *Jestliže nadržujete osobám (jestliže uplatňujete předsudky), způsobujete hřích a zákon vás usvědčuje z přestoupení. Kdo by totiž dodržel celý zákon a šlápl vedle v jediném, provinil se proti celku. Ten, kdo řekl nesesmilníš, řekl totiž i nezabiješ; jestliže sice nesmilníš, ale zabíjíš, stal ses přestupníkem Zákona.* To je opět myšlenka pozoruhodně sdílená s apoštolem Pavlem: Zákon je *systém, řád*. Něco jako ekologická rovnováha. Nedá se říct, že ekologickou (nebo jakoukoliv) rovnováhu zachováváme s nějakou výjimkou. Jakmile ji narušíme v jednom, bouráme celý systém. A takhle Pavel i Jakub vnímají Zákon. Jenže Pavel z toho dál vyvozuje, že skrze Zákon, dodržováním Zákona nemáme šanci. Kdežto Jakub se drží Ježíšova (nebo aspoň synoptického) výkladu, že naplněním Zákona je láska; potažmo milosrdenství. Kdo je tedy milosrdný ke všem, ten už tu rovnováhu má, a má šanci ji neztratit. Ovšem kdo se proviní zrovna proti tomuhle, opravdu to zboural celé. Zajímavé je z našeho moderního a postmoderního pohledu Jakubovo pořadí hodnot. My bychom asi normálně vyšli spíš z toho, že člověk většinou nezabíjí. Neprovinit se vraždou je pro slušného evangelíka celkem splnitelný závazek – jenže co je to platné, když člověk *pohlédne na ženu chtivě* nebo něco podobného – a už je to v troskách celé, protože Zákon je celek. Jakub kupodivu vychází z toho, že nesesmilnit je snadnější. Nebo možná přesněji: *Ti zbožní*, kteří si zakládají na své zbožnosti, si obvykle zakládají na tom, jak jsou mravní, a jaksi augustinovsky to celé posouvají zrovna do sexuální roviny. Zakládají si na tom, jak nesesmilní. Jenže co je to platné, když vraždí? Což nás možná u počestných občanů překvapí, ale vzpomeňme si, jak Jakub varoval před hněvem (dokonce „spravedlivým" hněvem, který ve jménu Božím hřímá), a jak mluvil o ponižování bratra (jen proto, že je shodou okolností bezdomovec). A jsme doma. Totiž velice přesně v kázání na hoře: *Slyšeli jste, že bylo řečeno nezabiješ, já však vám pravím, že už ten, kdo se hněvá na bratra (zabíjí), a ten, kdo ho odsuzuje nebo ponižuje nebo mu dokonce upírá spásu,* ten ještě bezohledněji zabíjí! (Mt 5,21-22) Toto přesně musí mít Jakub před očima – včetně toho, že v kázání na hoře i tady je v této souvislosti klíčovým slovem bratr.

Jk 2,12-13 *Tak mluvte a jednejte jako ti, kteří chtějí být souzeni zákonem svobody: Nemilosrdný soud těm, kdo se chovají nemilosrdně: ale milosrdenství se může na nějaký soud vytahovat.*

Tady podruhé použije Jakub výrazu *zákon svobody* (srovnej 1,25) a na tomto místě už se zřetelně rýsuje jeho obsah: Ten, kdo je milosrdný, může počítat s milosrdenstvím Božím. (Srovnej Ježíšovo Blaze milosrdným, neboť oni dojdou milosrdenství, Mt 5,7; *Nesuďte, abyste nebyli souzeni. Neboť jakým soudem soudíte, takovým budete souzeni, a jakou měrou měříte, takovou Bůh naměří vám,* Mt 7,1n.)

Jk 2,14 *K čemu je to dobré, bratři moji, jestliže někdo říká, že má víru, ale nemá skutky? Ta víra ho nemůže spasit.* Dostáváme se k pasáži, která je z celé Jakubovy epištoly nejznámější a nejcitovanější. Je-li něco nejcitovanější, je po čase docela užitečné se podívat, zda citujeme přesně a zda to autor myslel opravdu tak, jak ho citujeme. Tato část epištoly má docela zřetelnou rétorickou strukturu: nejprve Jakub vysloví tezi. Tuto tezi bychom pro začátek mohli opatrně parafrázovat: *Víra – za jistých okolností – nemůže spasit.* Řekněme to zatím takto opatrně: *Za jistých okolností*, protože teprve z dalšího Jakubova výkladu bychom se měli ujistit, co vlastně myslí tím pověstným *bez skutků*. Takže: za jistých okolností víra není schopná spasit. Tím není řečeno, že by nebyla k ničemu: pořád ještě to může být například zajímavé učení, zajímavý myšlenkový, náboženský či filosofický systém; nebo rodinné stříbro, vzácná tradice, předávaná z generace na generaci; má v sobě náboj, který může oslovit, který může dokonce hory přenášet – když ji někdo do těch hor pustí.

Pokračování příště



Ach, ti Ukrajinci!

„To jsem šťastná, že jsi zas doma!" uvítala Marcela Houžvičková manžela z dvoudenního školení. „Já si, Říšo, s těma Ukrajincema nevím vůbec rady. Jsou to pracanti, to se jim musí nechat. Dělají od rána do večera jako šrouby a podlahu by mohli mít hotovou do konce tohohle tejdne. Ale chovají se ke mně tak divně." – „To snad ne!" podivil se Richard. „Ten vedoucí, co je přivedl, o nich přece říkal, že to jsou ti nejdobrosrdečnější mužský!" – „No, právě proto! Starám se o ně, jak nejlíp dovedu, vyvařuju jim a prostírám jim jako nejvzácnější návštěvě, ale oni jako by se toho jídla ode mě štítili! Odstrčej kastról s masem a vezmou si jen krajíc s máslem a zapijou to moštem. A pořád mi jen blekotají něco o pasech. Prosím tě, Říšo, zajdi za nima! Ty jsi přece měl ve škole ještě ruštinu – a to je přece podobná řeč. Snad se teda s nima domluvíš!" Chvíli potom, co Richard odešel dolů za dělníky, ozval se odtamtud hlasitý smích. Zřejmě se tam dobře bavili. Marcela čekala s napětím, s jakou se manžel vrátí. „No, můžu tě, Marcelko, potěšit," začal Richard po návratu s vysvětlováním. „Ty jsi říkala, že oni pořád melou něco o pasech. Tak tedy pokud jde o pasy, mají všecko v naprostým pořádku. Jenže oni o nich vůbec nemluvili! Oni ti jen několikrát opakovali, že bude pascha – a tys tomu nechtěla rozumět!" – „A co to teda je ta pascha?" trochu uraženě namítla Marcela. – „Víš, oni tam u nich doma říkají tak Velikonocům. Převzali to od židů." – „A ta jejich pascha má něco společného s jídlem, co jim tady pracně vařím a servíruju?" – „No, právě že má," pokračoval Richard. „U nich doma na Ukrajině jsou pro ně Velikonoce vůbec ty největší svátky v roce a v pobožných domácnostech se na ně chystají tak, že dodržujou důkladnej půst." – „To docela chápu," připustila váhavě Marcela. „Ale Velikonoce jsou už přece za námi! Už v nedělní škole nám vysvětlovali, že se datum řídí podle prvního jarního úplňku. A ten už byl. A kvůli svátkům jsme přece čekali s tou podlahou, až bude právě po nich!" – „Jenže problém je v tom, že tyhle mužský jsou pravoslavný a v pravoslavný církvi to mají s datem paschy a s půstem trochu jinak. Proto se tak bránili, když jsi je pobízela, ať se nadlábnou tou tvou vyhlášenou vepřovou roládou!"

Bylo vidět, že Richardovo vysvětlení je dostačující, poněvadž paní Marcela, usmířena vysvětlením, manžela pověřila: „Dojdi tedy, prosím tě, za nima a zeptej se, co vlastně mají dovoleno v půstu jíst! Makaj chudáci celej den jako nevolníci, ať jim tedy ten předvečerejšek a včerejšek nějak vynahradím!"

Daniel Henych

Boj s nedůvěrou

Dokončení ze str. 2

s nedůvěrou – ta totiž do jisté míry chrání před dalšími zraněními. Nicméně tato zvolená a pěstovaná nedůvěra rovněž zaslepuje a znecitliví člověka pro Boží doteky.

Pokud sami přijmeme Boží lásku, může nás osvobodit od všech dětských traumat a nadto nám dá ochotu stát se zranitelnými. Ne, nevede nás k naivitě. Chcete-li ale někdy nešťastného člověka pozdvihnout, dejte mu důvěru, i když do jisté míry riskujete.

Soudím rovněž, že otázka důvěry a nedůvěry je velmi dobré téma pro domácí skupinky. Jako křesťané víme o Boží lásce, a pokud jsme ji přijali, budeme schopni i ochotni vnášet důvěru do naší nemocné společnosti. Začněme ale v kroužku nejbližších přátel, kde se můžeme ke své nedůvěře přiznat, kde můžeme odhalovat její kořeny a kde – půjde-li vše dobře – možná zjistíme, že v některých oblastech už je zbytečná a my ji můžeme odložit. Jako křesťané se nebudeme tvářit, že žádné problémy nemáme. Nebudeme rovněž tvrdit, že vyřešit problém chronické nedůvěry je snadné. Ale jako stateční Kristovi následovníci se můžeme s tímto problémem utkat – a snad i zvítězit.

Dan Drápal

Posvěť se Jméno – K „oskarovému" filmu Saulův syn

„Posvěť se jméno tvé," zní první prosba Otčenáše. Obdobně začíná židovská modlitba Kaddiš (dle této prosby nazvaná), jež též pokračuje prosbou o Království. (Jen místo zájmena „Tvé" z modlitby Páně se v Kaddiši používá zájmeno „Jeho".) Právě o Kaddiš běží ve filmu **Saulův syn** (Saul fia, z roku 2015) maďarského režiséra **Lászla Nemese**, situovaném do vyhlazovacího tábora Osvětim v říjnu 1944.

Ze zástupu lidí přežije shodou okolností pobyt v plynové komoře zhruba dvanáctiletý chlapec, který napůl v bezvědomí lapá po dechu. Přispěchavší esesácký lékař jej vlastnoručně zardousí a přikáže, ať je chlapec připraven k pitvě. Anomálie, jakou přežití v plynové komoře představuje, jej z vědeckého/anatomického hlediska zajímá. Hlavní hrdina Saul Ausländer (příslušník tzv. Sonderkommanda, tj. týmu vězňů zajišťujícího chod plynových komor) si ale usmyslí něco jiného: Chlapec, jehož nadále označuje za svého syna (což druzí rozporují), nejenom nebude pitván a spálen, ale bude řádně pochován s modlitbou Kaddiš z úst rabína. Celý děj filmu Saulův syn lze charakterizovat jako umanutý (byť zoufale nerovný) zápas náboženství proti odlidštěné vědě (na jejíž straně stojí hladce fungující smrtící mašinérie).

Jedná se o film zcela mimořádný, vpravdě „oskarový". Zmiňme jedinou scénu: Při shánění rabína se Saul (v rozporu se svým přiřazením k Sonderkommandu) vetře do týmu, který mimo areál tábora hází do řeky popel. Tam však dotyčný heftlink na dotaz, zda je či byl rabínem, nereaguje; mlčky, mechanicky a otupěle pracuje dál. V zoufalství řeší Saul komunikační blok radikálně: Odebírá dotyčnému lopatu a hází ji do řeky, pak se vrhá za ní. (Dozorujícímu esesákovi vysvětlí incident tak, že zachraňoval ztracený pracovní nástroj. Proto není na místě zastřelen on, ale nemluvný spoluvězeň.) V sekulární morálce klíč k této brutální scéně, mám za to, sotva najdeme – musíme chtě nechtě přibrat zřetel náboženský: Sypat popel hromadně povražděných a anonymně spálených lidí jen tak do řeky prostě není v pořádku. Alespoň v posledním (a nejslabším) článku je třeba řetězec zločinných kroků nějak zpochybnit …

Plasticky vylíčený náboženský zápas jednoho koncentračníka proti ušinuté vědě vyvolává u našince též reminiscence na nadvládu tzv. vědeckého světového názoru, kdy byla vystoupení duchovních na pohřbech striktně limitována a občas mívala mocenskou dohru. Jistá základní organizace KSČ třeba nařkla autora těchto řádků coby začínajícího kazatele na jaře 1981 z překročení vymezeného času při pohřbu v obřadní síni v Rožnově pod Radhoštěm. (Nikdy jsem se nezbavil dojmu, že straníkům vadilo spíš, že k závěrečné modlitební prosbě o posvěcení Jména a příchod Království se spontánně připojilo příliš přítomných.) Otevření otázky okresním církevním tajemníkem (OCT) využili vzápětí vsetínský senior a střítežský farář ČCE k boji za rozšíření daného časového limitu v rožnovské obřadní síni. Zápas byl sice tenkrát neúspěšný (recenzentovi dal nakonec OCT důtku), z širší perspektivy a v intencích Nemesova filmu lze nicméně konstatovat, že stál za pokus.

František Schilla



Listy M. Jana Husa

84. Havlíkovi, kazateli v Betlémě

Nejmilejší bratře, mistře Havlíku! Kazateli Kristova slova!
Nechtěj se protivit svátosti kalicha Páně, který sám Kristus i skrze svého apoštola ustanovil: protože žádné Písmo tomu neodporuje, ale jenom zvyk, který, jak myslím, z nedbalosti se zakořenil. Avšak nesmíme následovat zvyk, nýbrž Kristův příklad a pravdu. Již sněm, dokládaje to zvykem, odsoudil podávání kalicha jako blud pokud se týče nekněží, a aby ten, kdo by jej vykonával, jestliže by nezmoudřel, byl trestán jako kacíř. Ejhle, zlomyslnost! Kristovo ustanovení již odsuzuje jako blud! Prosím pro Boha, abys více neodporoval mistru Jakoubkovi, aby mezi věrnými nenastala roztržka, ze které se těší ďábel. Také se, nejmilejší, připrav na utrpení při přijímání a podávání kalicha a stůj pevně v pravdě Kristově, nedovoleného strachu zanech, posilňuj jiné bratry v evangeliu Pána Jezu Krista. Důvody pro podávání kalicha, které jsem[2)] napsal v Kostnici, tobě - jak myslím - doručí. Pozdrav Kristovy věrné! Psáno v okovech v předvečer desíti tisíc bojovníků.

84. Husův dopis podle vydání Bohumila Mareše (1851 – 1901, evang. farář a církevní historik) z r. 1911 (již 3. vydání), který také připojil vykladačské poznámky, které zde uvádíme.
V roce 2015 Husovy dopisy převedeny do současnější češtiny.

84. Havlíkovi, kazateli v Betlémě[1)]
R. 1415, 21. června. (1415, 21. června.)

Následkem sporu o kalich, povstavšího v Čechách (viz č. 57), byl Hus tázán o své mínění. Hus odpověděl, že kalich sice není nutný, ale užitečný, a proto vyzval přátele své v Kostnici, aby k tomu pracovali, by bullou podávání kalicha žádostivým se povolilo (viz č. 6o, pozn. 4). Když pak sněm podávání kalicha odsoudil (viz č. 82), ozval se Hus rázněji v té příčině.
V přítomném listě Havlíka, svého zástupce v Betlémě, napomíná, aby podávání kalicha a Jakoubkovi neodporoval, a osvědčuje, že Kristova příkladu a ne zvyku protivného musí býti následováno.

[1)] Tom. 583, Pal. 203, 224- [2)] Viz list 6o, pozn. 4.



Farní sbor Českobratrské církve evangelické v Chrástu
zve ke společnému připomenutí

60 let
EVANGELICKÉ FARY V CHRÁSTU

(1956 – 2016)

sobota 16. dubna
15 hod - koncert kapely **Zdivočelé pletivo**
17 hod - přednáška architekta a herce **Davida Vávry** s názvem „Duchovní stavby"

neděle 17. dubna
9,30 hod - bohoslužby s vysluhováním sv. večeře Páně a kázáním bývalého faráře sboru **Daniela Matějky**

program pro děti - ohlédnutí do historie - občerstvení

Zakládejte si na tom, že budete žít pokojně, věnovat se své práci a získávat obživu vlastníma rukama.
1Te 4, 11

Užívej zemi laskavě,
užívej zemi laskavě,
protože jestli bude země pokažena,
nemůže být opravena.
Užívej zemi laskavě.
z národu Yoruba, západní Afrika

Rozloučení s bratrem farářem

Bratr farář Lubomír Hána, třiadevadesátník, dobromyslný, usměvavý. (Kdo jste ho znali, jste ochotni dosvědčit, že ten svůj úsměv až na výjimky vůbec neodkládal, ba že jej dokonce odkázal svým dětem.) Narodil se 16. září 1922 ve Střílkách na Kroměřížsku a měl ještě starší sestru Milušku. S duchovním prouděním těch let zřejmě souviselo, že Hánova rodina vystoupila z Římskokatolické církve a vstoupila do ČCE. A protože se otec mezitím stal instruktorem letectví v československé armádě (v rodině se dodnes předává obrovitá vrtule kteréhosi prvorepublikánského letounu), poměrně často se stěhovala. Tak pobyla i delší dobu v Prostějově; zde ve tvořícím se sboru působil farář Emil Stehlík, který také chlapce Lubomíra konfirmoval. Jakousi existenční přestupní stanicí se Hánovým stal Hradec Králové. Ale to už se obzor zatahoval chmurami druhé světové války. Hlava rodiny (jednu chvíli také v nepříjemné pozornosti gestapa) se musela poohlédnout po jiných pracovních příležitostech; objevila se možnost zaměstnání v Baťových závodech ve Zlíně. Mladík Lubomír se takto mimoděk stal mladým mužem v Baťově škole práce, kde měl získat aprobaci v oboru zámečnictví. S koncem války však pojal zcela jiné záměry. Zřejmě pod vlivem nedělní školy, některých členů sboru a také ovšem bratří farářů pojal úmysl studovat evangelické bohosloví. Svoje čtyřleté studium končil v roce 1950. Ústředí církve mladého absolventa poslalo na Valašsko, nejprve k službám tamního seniora Bohuslava Buriana na Vsetíně a následně už k samostatnému spravování nově utvořeného sboru v Leskovci, který v tu chvíli neměl ani kostel ani faru a scházel se v místní škole. Pro četné cesty za vyučováním náboženství ve školách a rozptýleným členstvem existoval jediný dostupný dopravní prostředek – jízdní kolo. - Na svatbě své sestry Milušky se Lubomír seznámil s učitelkou Miladou Švandovou a jejich vzájemný vztah byl stvrzen v roce 1954 uzavřením manželství. V té době už také byl bratr Lubomír povolán na další služební místo – do Zlína. Tam se Hánovým narodily děti Michael, Irenka a Esterka. V těch časech vzrůstal ideologický tlak v celé oblasti školství a sestra Hánová byla postavena před výzvu vzdát se víry. Takovou nabídku odmítla a byla na hodinu ze školství propuštěna; mohla být jen uklizečkou v muzeu. Po dvanácti letech zlínské služby byl bratr farář Hána povolán do zcela jiných poměrů – do Veselí u Jimramova na Českomoravské vysočině. Jedenadvacet let služby v tomto venkovském prostředí (a celkových 37 let farářské činnosti) uzavírá aktivní čas našeho bratra. - Vynořila se otázka: Kam jít na důchod? Nabídka bydlení na ostravské faře přišla vhod Hánovým, ale velmi z ní získával zdejší sbor. Bratr Hána si byl dobře vědom toho, že Boží povolání ke službě Slova je doživotní. Ostravská ČCE tak získala dalšího ze spolehlivých varhaníků, příležitostně pak zaskakujícího kazatele, pomoc v kanceláři, ale také navštěvovatele nemocných a okrajových členů. – Stín vstoupil do života bratra Lubomíra r. 2001 v podobě náhlého skonu manželky Milady (po 47 letech společného života). Celkových 29 let pobytu na ostravské faře bylo dobrým důvodem, aby se jedno rozloučení evangelické veřejnosti se zesnulým bratrem konalo právě tady, v místě, kde ne aby podle fráze z minulé éry „zaslouženě odpočíval", ale aby den po dni odevzdával své zbývající síly věci Kristově. Samý závěr života prožil u své dcery Esterky v Brně.
Pán života si jej odvolal dne 11. ledna 2016. Z jeho vedlejších činností ať není opominuta zahrádka (ta aktivita by mohla souviset s ev. Jan 15) a letité sbírání poštovních známek (kde zájem o biblické „poslední končiny země" je nepřehlédnutelný).
Ostravský sbor se s ním rozloučil slovem Božím a modlitbami v sobotu 12. března odpoledne. V rozlučném shromáždění byli přítomni členové sboru, dále přátelé, ale také okolní kazatelé a se svým pozdravem nechyběl ani bratr synodní senior Daniel Ženatý.

KALEB

Kulturou proti antisemitismu

Zveme vás k partnerství v potírání antisemitismu a zápase o pravdu

Česká pobočka Mezinárodního křesťanského velvyslanectví Jeruzalém (ICEJ) Vás zve do Prahy na veřejnou akci „Kulturou proti antisemitismu", která se koná v neděli 17. dubna 2016.
Jedná se o „Pochod dobré vůle" centrem Prahy a následující veřejné shromáždění v sídle Senátu ve Valdštejnské zahradě. Sraz účastníků Pochodu dobré vůle je před 14. hodinou na náměstí Franze Kafky (na rohu Staroměstského náměstí). Odtud projdou částí židovského města, na Palachově náměstí před Rudolfinem vzpomenou v pietním aktu obětí šoa a pochod zakončí ve Valdštejnské zahradě, kde se připojí k navazujícímu shromáždění. Cílem je vytvořit pokojným a kulturním chováním kontrast k agresivním vystoupením rasistů a společně deklarovat, že antisemitismus do slušné společnosti nepatří.
Podobně jako v předchozích letech, kdy se pochodu zúčastnilo několik stovek lidí, se i letos můžeme těšit na zpěv a modlitby v ulicích a kvalitní uměleckou náplň. Další podrobnosti a aktuality naleznete na stránkách: www.vsichnijsmelidi.cz a na facebookové stránce „Kulturou proti antisemitismu". Pokud byste se na akci chtěli nějakým způsobem podílet kupř. dobrovolnickou pomocí, kontaktujte nás prosím na icej@ecn.cz.



EVANGELICKÝ TÝDENÍK - KOSTNICKÉ JISKRY
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 481 Kč, jednotlivé číslo 13 Kč. Č.ú.: 228961190/0300
Redaktor: Bohumil Kejř
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne Grafotechna
Distribuci provádí:
* Pro jednotlivce: Česká pošta, s.p. bezplatná infolinka České pošty 800 300 302
adresa pro písemný styk:
Česká pošta oddělení periodického tisku Olšanská 9, 130 00 Praha 3
e-mail: postabo.prstc@cpost.cz
*Hromadné zásilky: A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

12/2016

13. dubna 2016 ✦ ročník 101 ✦ cena: 13 Kč

Příští číslo vyjde 20. dubna 2016

Z obsahu

* *Jedinečnost křesťanské víry*
* *Kdo tedy, Pane?*

Poselství k neděli Jubilate



Vítězství nad světem
1 J 5,1–4

Když jsem ve svých 18 letech – rok po své konverzi – začal žít v církvi, dopustil jsem se hned duchovního omylu. Jakého? Začal jsem se domnívat, že svět za dveřmi kostela jednoduše neexistuje. Jaká naivita! A myslel jsem si, že všichni mí bratři a sestry se mají rádi, že si přejí jen to nejlepší, že se chtějí povzbuzovat, jak jen to jde; zkrátka, že jim půjde pouze o to, co si přeje náš společný Pán. Ale udělal jsem chybu, kterou jsem si po mnoha letech formuloval asi takto: „Chtěl jsem vidět druhé svým přístupem k věci."

Dnes vím, že duchovní boj se odehrává nejen v celé naší společnosti, ale stejně tak v církvi, a to opravdu napříč. Se zlem se zkrátka můžeme setkat tam i tam. Jak je to možné? V tom nám pomůže historická souvislost Janova dopisu a jeho poselství.

Křesťanské sbory v Malé Asii koncem 1. století trápila nejen nenávist pohanského světa, která je obklopovala, ale také falešní učitelé, kteří přišli s lákavým tvrzením, že Boží Syn neměl tělo, tedy, že kristovci nemusí příliš řešit svou vlastní hříšnost vykupitelským dílem Spasitele. Jaký byl praktický důsledek? Nemuseli jste se příliš starat o svoji svatost ve vztazích. Ano, když neřešíte své celoživotní posvěcování se jako výraz průběžného duchovního růstu, otevíráte se světu v plné jeho síle, a to i když v církvi žijete a třeba i něco děláte. Proto je autor dopisů tak nekompromisní, když připouští, že i mezi námi mohou být ti, kteří se z Boha zatím ještě nenarodili, nebo dokonce ti, kteří se narodili, ale žijí dvojí život. Obojí jde samozřejmě proti Otcově vůli.

Jaké je tedy poselství dnešního textu? Řekl bych: brát vážně evangelium, že Ježíš, tj. Vykupitel, je Kristem – tj. Pomazaným, tedy Duchem svatým určeným, aby nás zachraňoval od světa nezávislosti na Božích nárocích. Ty nejsou těžké, ale naopak vedou k životu, například od naší lidské pohodlnosti, duchovní lhostejnosti, lákavé netečnosti, cílené přezíravosti až k pomlouvání druhých lidí včetně nenávisti, která je samozřejmě ovocem myšlení těla, řečeno slovy apoštola Pavla. Opakem je ovšem víra, která tento pomíjivý svět přemáhá: láska k bratřím a sestrám, ke všem lidem, za které Ježíš také zaplatil, jako za nás, ke všemu, co se děje na této planetě – včetně modlitební podpory každého, kdo má co říci či ovlivnit pro užitek ostatních: od politiků až k obyčejným lidem v jejich profesích či žen s dětmi v domácnosti. Úcta ke stvoření - věrnost Stvořiteli, vydanost Pánu Ježíši Kris-tu a jeho moci slova.

Ve stručném obsahu křesťanské víry a naděje, že „svět pomíjí i jeho chtivost, kdo však činí vůli Boží, zůstává na věky" (1 J 2,17), je souhrnně řečeno to, co nás má každý den motivovat, abychom následovali pokorného Beránka Božího a spolu s ním zvítězili nad světem.

Jiří Kantor
místní kazatel v ECM
Horšovský Týn



16. ročníku Pochodu pro život se 2. dubna v Praze zúčastnily více než čtyři tisíce lidí

Požehnání svého uděliž nám Bůh...

„Požehnání svého uděliž nám Bůh, Bůh náš; požehnej nás Bůh a bojte se jeho všechny končiny země." Žalm 67,7.8
Gn 22,15-18; Nu 6,22-27

Abram uposlechl Boží výzvu: Směr Kanán!, o které se v rodině nejspíš vědělo (Gn11,31). On šel. „Požehnám tobě a budeš požehnáním," ujistil ho Bůh.

Požehnání je víc než blahopřání či přímluvná modlitba. V dobách, kdy o ně jeho vnuk Jákob tolik stál a posléze je bratru Ezauovi lstivě uzmul, rozuměli oba požehnáním zvláštní životní sílu a úspěch ve věcech vezdejších, a to na základě adresně výslovného a předaného odkazu jakožto nehmotného dědictví.

Na útěku před hněvem bratra se běženec potmě ukládá ke spánku poblíž městečka Luz v kamení, které se ráno ukáže být gilgalem, posvátným kamenným kruhem (Gn 28,17). Tam mu Hospodin na cestu, která potrvá dvacet let, přidá ujištění: „Budu s tebou." Vidíš, nemusel sis k požehnání podvodně pomáhat. „Neopustím tě," rozhoduje se Bůh a názorně mu vysvětlí spojení své svaté skrytosti se zjevným světem, se zemí. Jak je přítomen. Spáč vidí žebřík. Nahlédne do tajemství: Boží poslové se ubírají tam i sem. Ten sen Jákob nezapomene. Potvrdí, podepíše, co viděl, slibem své odevzdanosti Bohu (Gn 28,11-22).

Požehnaný se stává požehnáním svému okolí. Strýc Lában to dobře ví. Službou Jákoba zbohatl a je velmi nerad, že ho synovec opouští. Proti Božímu zastání však nic nesvede (Gn31,24). Jákob se cítí v právu... Ale teď? Vstříc rozezlenému bratru a jeho kavalkádě čtyř set? Jak snadno může o všecko, o mzdu dvaceti let, přijít! Má poznat, oč víc je požehnání než bohatství, které s sebou valí z Pádan Syrské. O tajemné „víc" běží u potoka Jabok. Jákob je tuší a zápasí o ně celou noc. Bytostně o ně stojí. Pere se o ně, až zchromlý zas pozná, že silou ne, že na to nemá: „Ne já, to Bůh bojuje se mnou o mne." Izrael, abys nezapomněl! „Statečně jsi jednal s Bohem i lidmi a přemohls" (Gn 32,28). Boha? Ale kde! Něco bezbožného v sobě. Jákob, v tom nočním

Dokončení na str. 2



Kamenná kašna na Rejskově náměstí v Kutné Hoře s charakteristickým typem lomeného oblouku, užívaným v době vlády Jagellonců. Zdroj: Wikipedia Commons / Autor: Michal Bjalek. ---------->

Bratří a král Dobře

Vladislav II. Jagellonský byl jedním z našich nejdéle vládnoucích panovníků. Pocházel z dynastie, která kralovala značné části tehdejší Evropy. Vlády v Čechách se ujal v roce 1471, poté, co byl na sněmu v Kutné Hoře zvolen českým králem. Volba to nebyla náhodná. Ve druhé polovině 60. let 15. století sužovala naše země válka mezi Jiřím z Poděbrad a Zelenohorskou jednotou, do níž vstoupil na katolické straně uherský panovník Matyáš Korvín. Porazit Jiřího se mu nepodařilo, ale v roce 1469 se nechal českými a moravskými katolickými stavy v Olomouci zvolit českým králem. Jiří z Poděbrad se s ohledem na tyto okolnosti vzdal koruny pro své nástupce a nabídl ji Jagellonc̊um, v nichž předpokládal Matyášovy silné protivníky.

Kvůli válce s uherským králem panoval Vladislav nejprve jen v Čechách. Na Moravě, ve Slezsku i v obou Lužicích vládl Matyáš Korvín, a to až do své smrti v dubnu 1490. Teprve pak bylo celé soustátí opět sjednoceno pod jedním panovníkem. Poté, co byl Vladislav v červenci 1490 zvolen i králem uherským, přesídlil natrvalo do Budína a do Čech se vydával již jen na přechodnou dobu. V zemi sice kvůli vzrůstající konkurenci mezi šlechtou a městy opět rostlo napětí, ale její ekonomický a kulturní rozkvět byl znát na množství nových staveb, jejichž sloh je označován jako „jagellonská gotika". Naposledy se vzchopily kutnohorské doly, české stříbro alespoň na krátký čas opět ovládalo středoevropský trh.

S panováním krále Vladislava Jagellonského je spojeno několik událostí, které významně ovlivnily naše dějiny. V březnu 1485 byl na českém zemském sněmu v Kutné Hoře uzavřen mezi utrakvisty a katolíky mír, zvaný podle místa podpisu smluv „kutnohorský". Zrovnoprávňoval obě strany a do budoucna měl zaručit jejich pokojné soužití. Byl mimořádný i svým sociálním dosahem. Nevztahoval se jen na privilegované vrstvy, ale svobodnou volbu vyznání povoloval bez dalšího omezení i poddaným. Z tohoto ujednání ovšem byla vyloučena Jednota bratrská, která se dočkala legálního uznání teprve v roce 1609 vydáním Rudolfova majestátu na náboženskou svobodu. Po porážce povstání českých stavů a jejich spojenců na Bílé hoře pak byla panovníkem zrušena platnost obou dokumentů.

Přestože utrakvisté měli svou vlastní církevní správu, reprezentovanou konzistoří, nebyli ochotni rezignovat na kanonické svěcení svého kněžstva a zůstávali tak nadále závislí na katolických biskupech. Cesty za svěcením duchovních byly nákladné a znamenaly i značný morální kompromis, neboť svěcenci se často museli formálně zřeknout kalicha. Jednota bratrská si zvolila jinou cestu. Ustanovila si v roce 1467 svůj vlastní kněžský řád s biskupy, kteří sami prováděli

Dokončení na str. 2

Z církví doma i ve světě

Stovky odpadlých katolíků osloveny díky autobusu milosrdenství

Misijní aktivity v Roce milosrdenství zaznamenaly zajímavý obrat v diecézi Salford, kde jsou odpadlí katolíci zváni do „autobusu milosrdenství", aby znovu nalezli svou víru. Autobus, na jehož boku je vyobrazen papež František, projíždí po diecézi. Každou sobotu parkuje v rušné části Manchesteru nebo v některém z odlehlejších měst a dobrovolníci oslovují nakupující s tím, že jim jako dar nabízejí papežem požehnané zázračné medailky.

Frankie Mulgrew, kněz ze Salfordu, který pomáhal tento projekt pro Rok milosrdenství realizovat, řekl, že zájem veřejnosti „předčil očekávání".

V prvních dvou týdnech, kdy autobus navštívil Salford a potom Bolton, jej navštívilo více než 400 lidí, řekl agentuře Catholic News Service. Kněží později oznámili, že vyslechli zpověď „značného počtu" odpadlých katolíků, z nichž někteří nebyli již „několik desetiletí" v kostele.

„Setkáváme se s lidmi tam, kde jsou, parkujeme tam, kde se odehrává jejich život," řekl osmatřicetiletý Frankie Mulgrew, bývalý komik, který opustil kariéru v televizi s dětským programem, aby se stal knězem poté, co při zpovědi osobně zakusil Boží milosrdenství.

Iniciativa je inspirována Ježíšovou veřejnou službou „na hoře, na tržišti a u stolu", ale i bohoslužbami, které kardinál Jorge Bergoglio sloužil pod širým nebem ve slumech v argentinském Buenos Aires, než se stal papežem Františkem. Původně bylo plánováno použít autobus každou sobotu v postní době, ale iniciativa je natolik úspěšná, že v ní představitelé diecéze hodlají pokračovat až do konce Svatého roku.

Podle F. Mulgrewa udělil papež František této iniciativě své osobní požehnání, a dokonce se i „spontánně rozesmál", když si prohlížel fotografie autobusu milosrdenství. „Věnoval mi zářivý úsměv, který je pro mě velkým povzbuzením a potvrzením toho, na čem pracuji," řekl Frankie Mulgrew.

Autobus doprovází až 40 dobrovolníků a skupina hudebníků, kteří hrají, aby vzbudili pozornost lidí procházejících kolem. Mezi dobrovolníky je i Hannah Beckfordová, která každou sobotu od 11 do 16 hodin nabízí lidem zázračnou medailku. „Právě toto by církev měla dělat," řekla pětadvacetiletá Beckfordová, která také slouží jako kaplanka na katolické střední škole sv. Josefa v Horwichi. „Již dlouho jsem si přála působit v misii a je úžasné, že v Salfordu právě to církev dělá," pokračovala. „Je pro mě radost se na této akci podílet. Moc se mi to líbí."

podle zahraničních agentur

Českobratrská církev evangelická nabízí unikátní příležitost navštívit tři filmové projekce věnované Jeronýmu Pražskému v pražském kostele Martin ve zdi. Po každé z nich bude následovat diskuse s odborníky či autory filmů a dokumentů. Filmové středy jsou součástí projektu Jeroným Pražský 2016: Evropan – vzdělanec – buřič. Průvodcem všemi večery bude sám Jeroným Pražský coby loutka.

Program:
20. dubna od 19 h: Ohnivý máj (1974)
+ beseda s Janem Winklhöferem
27. dubna od 18 h: Ecce Constantia (1992)
+ beseda s Pavlem Kohoutem
4. května od 19 h: Nezvladatelný buřič Jeroným Pražský (2016)
+ beseda s Martinem Chadimou

Bratří a král Dobře

Dokončení na str. 2

ordinace duchovních. Za tuto odluku od utrakvistů musela pak opakovaně snášet různá příkoří.

Mezi odpůrci Jednoty nebyli jen utrakvističtí duchovní (někteří z nich se k ní ostatně chovali i více než shovívavě), ale i někteří katoličtí učenci, jako například humanista Augustin Olomoucký. Ti se často pohybovali v okolí panovníka, nebo dokonce působili při jeho dvoře v různých úřadech, a tak přiměli krále, aby proti bratřím zakročil. Od počátku 16. století Vladislav proti Jednotě (formálně proti tzv. „pikartům", za něž byli bratří označováni) vydal několik nařízení. Nejznámější z nich je tzv. svatojakubský mandát z 25. července 1508. Přikazoval uzavření sborů, ukončení veškerých shromáždění, likvidaci bratrských spisů a přestup kněží, které měli následovat všichni členové sborů, buď do církve podobojí nebo podjednou, podle toho, jakou stranu si kdo vybere.

Bratří se těmto útokům pokoušeli čelit. Psali listy královským úředníkům a dvoru blízkým osobám, od nichž si slibovali zastání. Obrátili se i na krále, kterému poslali své české i latinské vyznání, v němž se snažili vysvětlit základy své víry. Tyto snahy se většinou nesetkaly s úspěchem. Známá je iniciativa Marty z Boskovic, která se za bratří u krále přimlouvala. Od osob blízkých králi se dočkala jen pohrdání za to, že si dovolila překročit hranice, které byly tehdy ženám ve společnosti vykázány. Protože bratři měli mezi nižšími i vyššími šlechtici v Čechách i na Moravě nemálo příznivců, svoji existenci uhájili alespoň na jejich panstvích. Když se časem ukázalo, že snahy potlačení Jednoty jsou více méně marné, král Vladislav ve své snaze pronásledovat „pikarty" poněkud polevil. Svatojakubský mandát přesto nadále zůstal v platnosti a Vladislavovi nástupci až do počátku 17. století jeho nařízení opakovaně obnovovali. Přezdívka „král Bene" (tj. „dobře"), kterou tento panovník údajně získal kvůli svým příliš častým ústupkům šlechtě, jež za jeho vlády nebývale zvětšila svou moc, měla tedy i svou odvrácenou tvář.

Vladislav Jagellonský zemřel právě před 500 lety.

Jiří Just

Požehnání svého uděliž nám Bůh...

Dokončení ze str. 1

mátožném střetu, svého dosáhne... i nedosáhne: „Jaké je JMÉNO tvé?" Odpověď mu zůstane protivník dlužen... Dlouhá staletí se na to Izrael nepřestává ptát.

„Proč se ptáš na JMÉNO mé, které je divné?" a dal mu tu požehnání. Jákob to místo nazval Fanuel, Boží tvář. Sta a sta let budou vzývat její osvícení nad sebou a milost. Budou se ptát, hledat, očekávat. Vyvolení.

To neznamená, že Bůh je nechá v nejistotě a bez nápovědy. „V největším zmatku v zemi stínu smrti slavně zazáří a lid uzří veliké světlo," slibuje v Duchu Božím prorok někdy v osmém století před Kristem (Iz 9,6): Znovu David? Znovu sláva Šalomouna. Narodí se nám dítě; dítě s knížetstvím na rameni. Předivné, řeknou o něm: Vědoucí. Stvořitel. Vykupitel. Alfa i omega. Smírce.

„Divné je mé JMÉNO," slyší Jákob. „Předivně se stane to dítě Rádcem, Bohem silným, Rekem udatným, Otcem věčnosti, Knížetem pokoje..."

„Nazveš jeho JMÉNO Ježíš," slyší ve snu nazaretský tesař Josef, když se naplnil čas. „On zajisté vysvobodí svůj lid od jejich hříchů" (Mt 1,1). „JEHOŠUA," – Hospodin je spása.

Nic divného se nezdálo tehdy na tom jménu, a přece tak předivně se přiblížilo Boží království a moc ke spasení, tak nečekaně jinak, že mnozí nic nepochopí. Evangeliu takového království neuvěří a pokání činit nebudou, ačkoli právě na tomto kazateli v plnosti spočívá proroky slíbený Duch Hospodinův (Iz 11,2). Pyšným se to protiví: zatvrdí svá srdce vůči divnému kázání Božího evangelia lidem bezvýznamným. Udeří ruku obvazující zkroušená srdce. Okřiknou hlas svobody nad zajatci hříchu, a otvírající se dveře žalářů přirazí. Radost milostivého léta Hospodinova, která mnohým svitne v slzách smutku, je mine, a chválu, místo ducha sevřeného nepochopí (Iz 61,1-3) a nesnesou.

Než žehnajícího Syna člověka odsoudí, utýrají a popraví, zaznamenává Jan, jak modlitbou Ježíš završuje v srdci přátel radost: „Oznámil jsem, Otče, JMÉNO tvé lidem, které jsi mi dal ze světa... Dal jsem jim tvé SLOVO... Já za ně prosím..., zachovej je ve svém JMÉNU, aby byli jedno jako my..." (J 17, 6.9.11.14.).

Výslovně se přimlouvá i za ty, kteří skrze jejich slovo v něho uvěří (J 17,20). Za ty, kteří se po předivném Bohu dodnes ptají, odhodláni se s ním smířit, jak se dává poznat a jaký vpravdě JEST. Smířit se s tím, že předivně, nepochopitelně, nevýslovně trpí hříchem všech lidí, a tváří v tvář mně pak především hříchem mým. Ve své lásce přišel v Synu do naší časnosti dosvědčit, co se v jeho svaté skrytosti naší vinou děje, aby nás, aby mne i tebe vykoupil z dočasnosti pro věčnost. Aby mocí svého vzkříšení nás změnil k novému životu. Skrze oponu svého těla vede k PRAVDĚ (Žd 10,20). Nechme se svědectvím jeho krve přesvědčit. Živou vírou s námi činí ten div.

Setkáním s živým Bohem skrze jeho trápení s námi, skrze jeho krev a smrt, poznáváme sami sebe. A jako že z mrtvých vstal, poznáváme skrze jeho OSLAVENÝ ŽIVOT i svoji šanci žít nově (Ř 4,25).

Zkus tedy sám sebe, člověče, radí apoštol, a tak ten chléb jez a z toho kalicha pij... (1 K 11,28). Jako vstal Kristus z mrtvých k slávě Boha Otce, tak se chápej nově života (Ř 6,4). Veden Duchem vcházej a vycházej jako jeho vlastní. Jím opatrován v ohrožení ducha i těla, bez obav, že by tě kdo vytrhl z jeho ruky.

ON je nám světlem poznání JMÉNA Otce, aby milování, jímž Syna miluje, bylo v nás a i ON v nás (J 17,26). Obrací se k nám tváří s darem pokoje, osobně nám, mně i tobě, přítelem vždycky. Tak prožíváme jeho požehnání.

Amen.

Samuel J. Hejzlar

Hledání křesťanské církve

Milan Pečeňa zveřejnil v Evangelickém týdeníku (16. března t. r.) článek s názvem „Hľadám cirkev, kresťanskú". V podstatě hledá denominaci, která je důsledně pacifistická a která odmítá církevní restituce.

Kdyby nepožadoval splnění obou podmínek současně, rád bych mu nabídl svou denominaci, tedy Církev Křesťanská společenství, která nikdy nebyla financována státem, a to z principu. Proto se jí církevní restituce netýkaly a tato církev se na nich pochopitelně nijak nepodílela. Sám jsem mnohokrát vyjádřil názor, že církvím zabavený majetek sice právem patří (v tom bych se asi od Milana Pečeni názorově lišil), ale z hlediska svého evangelizačního úkolu by bylo bývalo lépe, kdyby se ho nedomáhala. Takže z tohoto hlediska by nás Milan Pečeňa možná vzal na milost.

Jenže… běda! Nesdílím křesťanský pacifismus a souhlasím s tím (ba dokonce to doporučuji), aby křesťané sloužili v policii a v armádě. Jsem totiž přesvědčen, že státní moc je od Boha a že odmítání podílet se na zajišťování bezpečnosti země je nezodpovědné. Rád budu s Milanem Pečeňou – či s někým jiným – o této otázce polemizovat, ale rozvíjení této myšlenky by vyžadovalo samostatný článek, proto tuto myšlenkovou linii dále sledovat nebudu.

Kdybych přistupoval k církvi jako Milan Pečeňa, měl bych na denominaci, do které bych se rozhodoval vstoupit, jiný požadavek. Chtěl bych, aby má denominace nebyla součástí Světové rady církví, protože tato organizace, která byla v osmdesátých letech prolezlá sovětskými agenty, se naprosto hanebně a nespravedlivě chová ke státu Izrael.

Jenže… k církvi přistupuji jinak než Milan Pečeňa. On se sice v dodatku ke svému článku distancuje od hledání „ideální církve", nicméně přesto přistupuje k církvi jako k instituci či organizaci, která by měla splňovat „tieto moje požadavky".

Otázkou ovšem je, zda vůbec lze takto k církvi přistupovat. Pokusím se vysvětlit ošidnost tohoto postoje.

Když jsem sepisoval stanovy Křesťanských společenství, dal jsem do preambule, že „Křesťanská společenství se nepovažují za jedinou správnou církev". Hodně mi totiž vadila rivalita mezi denominacemi, jak jsem ji pozoroval v osmdesátých letech (tehdy byla mnohem silnější než dnes), a ačkoli to jen některé denominace hlásaly otevřeně, mnohé se vskrytu považovaly za „tu nejlepší", případně „nejvěrnější" církev. Nechtěl jsem, aby členové Křesťanských společenství někdy takto vystupovali a aby se vytahovali, že jsou v té nejlepší denominaci. Jenže ouha! Ono se může stát, že člověk začne být pyšný na to, že je v denominaci, která – považte! – je tak dobrá, že si dá do stanov, že není tou nejlepší církví! Nu, Dane, a jsi tam, odkud jsi chtěl utéci. Denominační pýše se mi sice podařilo částečně zabránit, úplně vymýtit však nikoli.

Všimli jste si, že vlastně nemůžete nijak vstoupit do Ježíšova podobenství o farizeovi a celníkovi? Kdo z nás by chtěl být farizej? Jistě nikdo. A kdo z nás by chtěl být ten celník, který odcházel ospravedlněn? Raději bychom se identifikovali s ním než s nějakým farizejem. Jenže jakmile bychom si o sobě pomysleli: „Já jsem ten celník, já vyznávám své hříchy a nepovyšuji se nad druhé, jako třeba támhleten farizej!", kdo vlastně jsme? Ne, do tohoto podobenství nemůžeme vstoupit, jakkoli bychom chtěli. Ale ono je nad námi jako neustálá připomínka, že pýcha je hrozně vlezlá… V čem byl ostatně farizejův problém? Vždyť on jednal správně, a dokonce děkoval Bohu za to, že může jednat správně. Problém nebyl v tom, že by si připisoval zásluhy za své správné jednání, ale v tom, že se dokázal poměřit s oním celníkem (nebo s kýmkoli jiným). A jako je nebezpečné, ba téměř nemožné poměřovat se s jednotlivci, je velmi nebezpečné, když se denominace poměřují mezi sebou.

Církev není tam, kde lidé věří správným věcem. Církev není dokonce ani tam, kde lidé dělají správné věci. Správnou církev nepoznáme podle ortodoxního učení. Církev totiž může být pravověrná, ale naprosto nemilosrdná. Církev je tam, kde se setkáme s Ježíšem. A nemyslím to jako frázi. Z hlediska denominačního patriotismu můžeme zažít velice nepříjemnou věc, když v denominaci, která je nám opravdu hóóódně nesympatická, narazíme na člověka, na kterém vidíme ovoce Ducha, které na nás z nějakého důvodu zatím nevyrostlo. Možná nás k pochopení, co je „pravá církev", přiblíží můj oblíbený bonmot od neznámého autora: „Církev je jediné společenství lidí, kde podmínkou členství je nehodnost kandidátů."

Boží milost je velká. Jsem už poměrně starý člověk a mohl jsem pozorovat vývoj různých sborů a denominací. A vím o sborech, které začínaly s nesmírnou pýchou a přihlouplou teologií. Na počátku se nijak netajily postojem: „My vám teď všem ukážeme, jak se to dělá správně!" Když jsem to viděl, říkal jsem si, z tohoto nemůže vzejít nic dobrého. A podívejme se … takové sbory zpravidla prošly obrovskými krizemi. Nicméně některé existují dodnes a nezůstali v nich ti nejhlasitější, ale ti, kteří v oněch krizích zpokorněli. Ježíš neuhasí doutnající knot. A některé z těch sborů jsou dnes krásné.

A tak se z Boží milosti stává, že se setkáme s Kristem tam, kde bychom ho nečekali. Třeba i v denominaci, která schvalovala církevní restituce.

Říkám tím, že je jedno, co si myslí-

Dokončení na str. 3

Bláznovství víry podle Jakuba

Jiří Mrázek: Výklad Jakubovy epištoly 11

Druhá kapitola

Pokračování z minulého čísla

Ale za jistých okolností je paralyzována a nemůže zachránit život, nepomůže v krizi a třeba ani neuvede do Božího království. Tak zní teze. Po ní budou v následujících verších následovat argumenty, dokonce jako diatribé – to znamená, že autor předjímá všechny možné i nemožné námitky, které by v živé diskusi mohly zaznít, a snaží se odpovědět i na ně. Nakonec znovu dospěje k výchozí tezi, ale to už ji formuluje v přesnější a expresivnější podobě: že totiž víra – za těch dotyčných okolností – je taková úctyhodná mrtvola. Taková dobře udržovaná mumie (2,26). Na tomto místě si nejprve připomeneme *souvislost*, jak se Jakub k této tezi dostal. Pak se budeme věnovat tomu, co jsem pracovně označil jako *okolnosti*, to znamená tomu, co všechno by mohlo znamenat mít nebo nemít skutky. A nakonec si to od Jakuba necháme vysvětlit na příkladech.

Souvislost

Nechci se u ní zdržovat dlouho, ale je důležité si uvědomit, že tato teze opět nepřišla zčista jasna. Není to tak, že by začátek byl o něčem jiném, a teď se Jakub najednou dostal k novému tématu. Začátek epištoly byl o tom, že nejrůznější problémy, krize, křivdy a dokonce snad i osobní selhání můžeme vnímat *pozitivně*, můžeme *přetvořit* pozitivně, jako zkoušku, ve které se osvědčí, jestli to, na co spoléháme, skutečně k něčemu je. Jestli to, čemu věříme, nás dokáže podržet – anebo to můžeme hodit po psu. Zbytek listu až doposud řešil různé aspekty: to, že se to takhle podaří, není samozřejmé. I tak je to *zápas*, kterým člověk prochází. Pak zase, že to není *Bůh*, kdo tyhle věci na nás sesílá. Že si řešíme povětšině vlastní problémy sami se sebou – ale Bůh nám v tom může pomoct. A nakonec, že k tomu pozitivnímu řešení nedojde člověk hlasitým *horlením*, nýbrž tím, že v tichosti bude naslouchat tomu, co říká Bůh. Stále to bylo o tom, že právě *víra* – při všech těch aspektech, které bylo potřeba dovysvětlit – že zrovna to, čemu *věříme*, nás podrží a pomůže nám přežít. Anebo dokonce nás podrží i za hranice smrti. Nezastaví se ani na prahu smrti, tam, kde jiné věci, na které spoléháme, už povětšině končí.

Okolnosti

Víra je nemohoucí, pokud MÉ ECHEI ERGA – což nejobvykleji najdeme přeloženo jako *nemá skutky*. A okamžitě se nám vybaví skautík, který má každý den udělat aspoň jeden dobrý skutek. A když ho má, tak si ho může odškrtnout. A když si *my* takhle splníme všechny dobré skutky a ulovíme všechny bobříky, potom si někdo někde odškrtne, že už můžeme do nebe. Tak *tohle* Jakub určitě nemyslí. Předně neříká, že ty skutky, o kterých mluví, máme dělat *my*, nýbrž říká, že se takhle hodlá předvést víra. Ale především: slovo ERGA má mnohem širší význam, než jenom skutek nebo bobřík, kterého je třeba ulovit. Ve slovnících klasické řečtiny najdeme třeba, že ERGON ECHEI znamená *dát si tu práci; dát si tu námahu*. V tomto významu jsme je už dokonce potkali přímo v Jakubovi (1,4). *Takže víra, která si* (s námi) *dá tu námahu*. Dá tu práci. Ale to zdaleka není všechno. Najdeme, že třeba v Iliadě je slovo ERGA zdaleka nejčastěji ve spojení s POLÉMEIA *válečné*, což neznamená, že by si třeba *válečník* odškrtával skutky, nýbrž jsou to prostě *válečné akce*. Takže ERGA znamená také *akce* a vůbec *aktivity*. Kromě toho najdeme ve slovníku třeba také THALASSIA *(mořské)* ERGA, což neznamená, že by moře konalo skutky, nýbrž jde prostě o *rybaření*. ERGA DAITOS je dokonce *hodování* („skutky hostiny"). Jestliže ve spojení s POLÉMEIA znamená slovo ERGA *válčení*, ve spojení s THALASSIA *rybaření* atd., pak ve spojení s vírou by také mohlo znamenat prostě *věření*. Co je platná víra – říká Jakub – pokud ji nepoužíváš k věření? Jakubova teze tedy vůbec neříká, že bychom víru měli nějakými skutky *dokazovat* (aby nám v nebi uvěřili) nebo dokonce *doplňovat*. Jeho teze říká jenom velice základní věc, že aby vám víra k něčemu byla, *musí dostat šanci*. Musí být puštěna do *reálu*. Do *skutečného* života (ve slově *skutečný* i v češtině ten *skutek* cítíme v docela širokém významu). Pokud máme nějakou víru (doma ve vitríně), ale ve skutečnosti na ni nespoléháme a rozhodujeme se jinak, pak nás ta víra těžko může spasit. Je paralyzována a v *akci* je něco jiného – něco, na co *skutečně* spoléháme. A to je zhruba všechno, co Jakub chce říct. Vůbec to není o plnění jednotlivých skutků. Mluví o konfrontování víry se skutečným (reálným) životem. Pokud máme víru zavřenou do kostela – a ve *skutečném* životě jí moc nedůvěřujeme, pak nemá šanci se tam osvědčit. Pochopitelně. Teď k tomu přijde Jakubova argumentace:

Jk 2,15 *Dejme tomu, že váš bratr nebo sestra nemají oblečení a nemají dneska co jíst.* Doslova je tam, že jsou *nazí* (GYMNOI), ale z pokračování je jasné, že Jakub myslí *nedostatečně oblečení*, když je zima. Nejsou nazí v tom smyslu jako Adam a Eva v ráji: nepotřebují bederní roušku, aby nepohoršili. Potřebují kabát, aby nezmrzli. Ale zajímavější než nahota je v tomto případě jídlo. Jakub říká, že se jim nedostává EFÉMERÚ TROFÉS. Efemérní znamená doslova *na den* – aby bylo jasno, že nežádají nějaké zásoby na zimu. Nedostává se jim ani takové to *z ruky do úst*, ani to v ruce nemají. Potud je úplně jasné, co chce říct. Zajímavé je na tom, proč místo EFÉMERÚ neřekne EPIUSION – *vezdejší, každodenní* – slovo, které říkáme v modlitbě Páně a které se tady, jak se zdá, přímo nabízí. To znamená, že buďto je Jakub tak starý, že ještě není ustálená řecká terminologie v modlitbě Páně (je pravda, že slovo epiusion potkáváme poprvé až u Matouše a Lukáše), nebo slovo *vezdejší* v modlitbě Páně nechápal ve smyslu *na každý den*, nýbrž *eschatologický*. Ale to jsme trochu odbočili od příkladu samého, který takovéto teologické záludnosti právě neřeší. Zatím tedy Jakub nastolil situaci: Jestliže se váš bratr nebo sestra ocitne v pozici nezkušeného bezdomovce (který najednou nemá, co si obléct, a nemá co z ruky do úst):

Jk 2,16 *a někdo z vás jim řekne: Jděte v pokoji! Zahřejte se a najezte se! ale nedáte jim to, co je potřeba pro tělo – tak k čemu je to dobré?* Pokud jsme zvyklí Jakuba číst jenom prvoplánově, pak si ten příklad vyložíme asi takto: My máme sice víru, ale to nestačí. Pokud k tomu neuděláme ještě ten dobrý skutek, že nasytíme a oblečeme hladovou sestru, nebudeme spaseni, víra nás nespasí. Takové pochopení není tak úplně špatné, zejména pokud si vzpomeneme na Podobenství o posledním soudu z Mt 25,31-46 (kdo neoblékl nahého a nenasytil hladového, z toho se stane kozel nebo koza). Ale Jakub ten příklad používá téměř jako podobenství. Nejde v něm o naše spasení, nýbrž o to, co pomůže hladovému a zmrzlému. V tom příkladu jsou klíčová slova: *jděte v pokoji! zahřejte se! nemějte hlad!* A tato slova jsou *podobenstvím* k naší víře. Ve 14. verši Jakub napsal: *Co prospěje, když někdo řekne: Mám víru* a tady dá příklad: *Co prospěje, když někdo řekne: Zahřejte se a najezte se!* Ta slova jsou *slibná*. Řeší situaci zmrzlé a hladové sestry. Ale také jsou za jistých okolností *bezmocná*. Pokud je nemyslíme vážně. A stejně je to i s naší vírou. Je *slibná*. Ale je také bezmocná, pokud ji nemyslíme vážně. Nebo ještě hůř: pokud si (v obou těch případech) upřímně myslíme, že jsou to jenom slova – taková ta, která se takhle mají říkat.

Jk 2,17 *Stejně tak i víra, pokud není realizována (pokud zůstane mimo skutečný život), je sama o sobě mrtvá.* Tady si Jakub onen první příklad shrne. Jako slova o zahřátí zůstanou *mrtvá*, pokud je někdo neoživí, tak i ta víra.

Jk 2,18 *Ale někdo řekne: Ty máš víru, a já mám skutky. Ukaž mi tu svou víru bez skutků, a já ti ukážu ze skutků tu svou.*

Pokračování příště

Hledání křesťanské církve

Dokončení ze str. 2

me? Ani v nejmenším! Já mám na restituce velmi silný názor, hodně podobný názoru Milana Pečeni. A na křesťany v armádě a policii mám taky velmi silný názor, hodně nepodobný názoru Milana Pečeni. Jenže církev… to je tajemství. Církev je tam, kde působí Kristus. A on hodně působí mezi hříšníky. Jistě, neutvrzuje je v jejich hříchu. Ale těžko mu zabránit, aby chodil do těch denominací, které se nám nezdají.

Bohužel je v naší zemi denominací až moc. Možná několik tisíc. Mnohé mají jen jednoho člena, který je ovšem členem té jediné pravé a věrné církve.

Na závěr bych rád těmto lidem dal radu, kterou dal jedné dámě chicagský kazatel Dwight L. Moody. Ta postarší distingovaná dáma za ním přišla a žádala ho o radu, do jaké církve má vstoupit. Prý už tu pravou církev hledá deset let. Moody jí odpověděl: „Milostivá, na této straně nebe tu dokonalou církev nenajdete." Když smutně odcházela, zarazil se a ještě na ni zavolal: „A prosím vás, kdybyste ji náhodou našla, nepřibližujte se k ní. Jen byste ji zkazila!"

Dan Drápal

Naše recenze

Tabita Landová. Liturgie Jednoty bratrské (1457-1620). Červený Kostelec, Pavel Mervart 2014.

Kniha Tabity Landové, mladé učitelky Evangelické teologické fakulty, přináší poprvé důkladně a přehledně zpracované dějiny liturgie užívané v Jednotě bratrské od jejích počátků až do Bílé Hory. Je to samozřejmě čtení, které vyžaduje soustředění a zájem, o vývoji liturgie si lidé nečtou na plovárně nebo ve vlaku. Je to kniha odborná a důkladná, přinášející množství materiálu i výkladů k vývoji liturgie v Jednotě v historických, teologických i bohoslužebných souvislostech.

V úvodní části se dozvíme hodně o historických souvislostech a teologických předpokladech utváření liturgie v Jednotě. Zajímavé pro nás může být například, že od začátku Jednota bratrská zachovávala sedm svátostí, ačkoli již Petr Chelčický, který bratry tolik ovlivnil, uznával pouze dvě. Výrazné bylo působení Lukáše Pražského, který v Jednotě ustavil jednotný liturgický řád. Zůstal nám po něm zachován spis Zprávy kněžské, který je souborem liturgických komentářů k sedmi svátostem a také jejich teologickým výkladem. Teprve pod vlivem reformace se Jednota přiklonila k omezení svátostí na dvě.

Autorka sleduje období, kdy byla Jednota okouzlena luterstvím, i pozdější rostoucí vliv kalvinismu a bratrskou snahu o zachování vlastní identity. Poslední období života Jednoty bylo ve znamení sbližování se s církví podobojí, k čemuž vedlo uspořádání církve podle Rudolfova majestátu (utrakvisté a Jednota ve společné konsistoři).

Tabita Landová ve své knize ukazuje, že liturgie Jednoty bratrské nebyla už od počátku nijak chudá. Sice se inspirovala táborskou liturgií, která byla hodně jednoduchá, ale podržela si i mnohé prvky z církevní tradice.

Napínavou částí knihy je čtvrtá kapitola, která se zabývá otázkou, na jaké texty se v Jednotě má o nedělích a svátcích kázat.

Zdá se, že v prvních generacích měli kazatelé volnost ve volbě textů pro kázání, záleželo na tom, kdo z jakého prostředí vycházel a co mu bylo blízké. V době, kdy do vedení Jednoty nastoupil bratr Lukáš, kolem roku 1500, zavedl užívání starocírkevních perikop, tedy oddílů z evangelií a epištol, které se užívaly a užívají od středověku (v různých bratrských vydáních Nového zákona, samozřejmě i v kralickém, najdeme „rejistrum" nedělního čtení a epištol na konci knihy).

Touto „novotou" se však nezavděčil radikálnějším bratřím, kteří v tom viděli návrat k dědictví papežské církve, a ani bratrský sněm 1504 tyto texty nenařídil jako závazné – ponechal možnost volby. Během zhruba jedné generace se však tyto texty v Jednotě vžily a vyznání bratří z roku 1535 uvádí, že se ve sborech Jednoty čtou „zvláště evangelia a epištoly podlé nařiezenie cierkve davnieho". Tedy starocírkevní perikopy se staly pevnou součástí bratrské bohoslužby.

O nějakých deset let později se však objevila snaha tento zvyk změnit. Jejím iniciátorem byl biskup Jan Augusta, který zdůraznil nebezpečí, že tyto prastaré texty vedou k přejímání hotových výkladů a opakování starých věcí, hrozí formálnost a nedostatek pozornosti k živé zvěsti Slova. Pokusil se proto vypracovat zcela novou řadu biblických textů pro nedělní kázání, která by víc odrážela „pravdu víry, lásky a naděje spasitelnou". A protože pravda víry je shrnuta ve vyznání víry, strukura Augustových textů pro kázání byla určována apoštolským vyznáním víry.

Nové texty pro kázání byly ve 40. letech vyzkoušeny v řadě sborů, s podobným výsledkem jako kdysi starocírkevní perikopy. Tentokrát byly stížnosti na nová čtení, že kazatelé nemají pomůcky pro kázání na tyto texty, že lidé umějí mnohá stará čtení zpaměti a teď jsou mateni čtením nových a neznámých... Augustovy perikopy byly přijaty jako alternativní řada, vedle starocírkevních, na řadu let, v době, kdy Augusta již byl vězněn na Křivoklátě.

Ve vězení, pokud mohl, se věnoval usilovně své práci, vypracoval výklady na všechny nové oddíly pro všechny neděle a svátky. Tento spis, nazvaný Summovník, byl dlouho pokládán za ztracený, až nedávno byl objeven mezi starými tisky Národní knihovny (ne celý, jen dva svazky ze tří).

Kniha T. Landové přináší na str. 349-360 seznam biblických oddílů z Augustova díla.

Augustův výběr textů nakonec vedení Jednoty neodsouhlasilo, nechali jej dost významně přepracovat a vydat tak rejstřík nedělních čtení hodně odlišný od Augustova návrhu. Následkem byly neshody a napjaté vztahy mezi Augustou a novým vedením Jednoty. Nový rejstřík nedělních čtení však byl v souladu s Augustovým záměrem vytvořen podle struktury Apoštolského vyznání víry.

Vedení Jednoty kladlo důraz na tradiční uspořádání církevního roku a zachovávání křesťanských svátků, tedy spíše podporovalo starocírkevní perikopy, nezakazovalo však užívání nové řady a r. 1563 nechalo vytisknout její novou úpravu. Nakonec se vahou tradice a zvyku prosadily oddíly starocírkevní, jak ukazují i zachované postily z poslední čtvrtiny 16. století, a konečně i kritika od kalvinistických teologů, kteří v Kalvínově duchu prosazovali kázání na Bibli průběžně, tak, jak je psána (lectio continua) a nelíbilo se jim bratrské zachovávání církevního roku.

Co důležitého celý tento dlouhý spor přinesl, byla starozákonní čtení, která byla ke starocírkevním textům přidána, aby tak byla, jak chtěl Augusta, v bohoslužbách čtena „řeč prorocká", „řeč evangelická" i „řeč apoštolská".

Vedle tohoto napínavého příběhu textů ke kázání však kniha přináší mnohé další. Podává výklad Lukášova liturgického díla „Zprávy kněžské", liturgie ke všem svátostem a ukázky ze starých bratrských agend. Zaujme například nečekaná „Agenda k rozlučování manželství".

Liturgický vývoj Jednoty bratrské je v knize vyložen a ukázán způsobem odborným, ale srozumitelným a stojí za to dát si trochu práce tam, kde je věc složitější. Kniha Tabity Landové by určitě neměla chybět v žádné sborové knihovně.

A. Halamová a J. Halama



Listy M. Jana Husa

83. Přátelům svým v Kostnici

Toto je ve jménu Jezu Krista mé konečné rozhodnutí, že nechci články, které jsou po právu vytaženy, přiznati za bludné a nechci odpřisáhnout články, křivými svědky mi připisované[2)], protože odpřisáhnout by znamenalo přiznání, že jsem bludy nebo blud držel, a od oněch ustoupit a opak držet. Neboť ví Bůh, že jsem nikdy nekázal ty bludy, které oni vymysleli, mnohé pravdy vyjmuli a klamy připojili. Velmi rád však, kdybych věděl o některém ze svých článků, že odporuje pravdě, bych jej opravil, odvolal a jeho opak učil a kázal; ale myslím, že žádný neodporuje zákonu Kristovu a výrokům svatých mistrů,[3)] i když je nazýván od těch, kterým se nelíbí, pohoršlivým nebo bludným. Proto kdyby v kterémkoli z článků, které nesou mé úmysly, byla obsažena jakákoli lživá myšlenka, té se odříkám, všemocnému a nejlepšímu mistru se poddám, aby mě napravil, při čemž spoléhám na jeho neskončené milosrdenství, že mne on sám přemilostivě očistí od mých skrytých hříchů. Děkuji všem pánům, rytířům a vladykům Českého království, a zvláště králi Václavu a paní králové, své milostivé paní,[4)] díky činím, že mne v lásce měli, laskavě se mnou jednali a vynaložili péči pro mé osvobození. Děkuji také králi Zikmundovi za vše dobré, které mi prokázal. Děkuji všem pánům českým a pánům polským,[5)] kteří vytrvale a pevně stáli na pravdě a na mém osvobození, pro ně pro všechny si žádám spásu, nyní v milosti a potom ve slávě věčné. Bůh vší milosti nechť život váš se zdravím duše i těla dovede do Čech, abyste tam sloužili Kristu králi a tak přišli k životu slávy. Pozdravte všech přátel, jež nemohu vypsati a jestliže bych některé psal a jiné ne, zdál bych se jim býti přijímačem osob, a ti, jež bych nenapsal, mysleli by, že na ně nepamatuji, aneb že je nemiluji, jak bych měl. Psáno ve vězení, v okovech, v pátek před svátkem svatého Jana Křtitele.
Jan Hus, v naději sluha Jezu Krista, od jehož naděje mne nikdy ďábel nemohl odloučiti a ani neodloučí, s pomocí Otce i Syna i Ducha svatého velebeného na věky věků.
Amen.

83. Husův dopis podle vydání Bohumila Mareše (1851 – 1901, evang. farář a církevní historik) z r. 1911 (již 3. vydání), který také připojil vykladačské poznámky, které zde uvádíme.
V roce 2015 Husovy dopisy převedeny do současnější češtiny.

83. Přátelům svým v Kostnici. [1)]
R. 1415, 21. června. (1415, 21. června.)
Vzhledem k posledním článkům ze dne 18. června, sobě předloženým (viz předcházející list), Hus v přítomném dopise přátelům svým Kostnickým oznamuje své konečné rozhodnutí, že neodvolá a neodpřisáhne proti pravdě, pak děkuje králi i královně, rovněž i Zikmundovi a přátelům svým českým i polským a pozdravuje všech.
[1)] Pal. 225. [2)] Viz list 69, pozn. 4. [3)] K. p. Augustina, Jeronyma. [4)] Viz list 77, pozn. 4. [5)] Viz list 77, pozn. 2 a, 3.

Johannes, strážný anděl Arménů–Lepsius

V Turecku v letech 1895-96 došlo k masakru Arménů. Křesťanský svět to ignoroval. Německá říše byla spojencem Turecka, dokonce přikázala, aby všichni k tomu strašnému dění mlčeli. Johannes Lepsius, evangelický filosof a teolog vzbudil nelibost německých úřadů i své církve, když se nejen u tureckých úřadů zastával ohrožených křesťanských Arménů, nýbrž různými publikacemi poukazoval na jejich genocidu.
Tento strážný anděl Arménů, jak jej nazval Franz Werfel ve svém románu „40 dní Musa Dagh“, se narodil v Berlíně 1858 jako syn egyptologa. Nejprve začal studovat teologii v Erlangách, potom přešel do Mnichova na filosofii a matematiku. Již roku 1880 byl doktorem filozofie, ale vrátil se k teologii. První a druhou státní teologickou zkoušku složil ve Štětíně. Ordinován k duchovenské službě byl v Berlíně 1884. Při svém přecházení z filosofie k teologii dal Lepsius nakonec přednost teologii, protože mu představovala praktickou kritiku skutečnosti. Teologie se mu propojovala se sociálním i politickým jednáním, ale ani filozofii neopustil. Na svých mnohých cestách ve věci pomoci Arménům studoval v tichých chvílích svůj Nový zákon a svého Emanuela Kanta, které nosil v pravé a levé kapse své bundy.
V Jeruzalémě působil v letech 1884-86 jako učitel a kazatel. Tam potkal svou budoucí manželku Margaretu. Vzali se v Jeruzalémě. V roce 1886 získal místo faráře ve Friesdorfu v Harzu. Díky své ženě získal vztah k hnutím, která pěstovala společenství. Byla totiž z misionářské rodiny. Po průzkumné cestě do Turecka roku 1896, po uveřejnění první dokumentace „Arméni a Evropa“ a po velkých demonstracích proti zločinu na nich v celém Německu Lepsius požádal svou církev o dovolenou, aby se mohl věnovat pomocnému dílu. Dovolená mu však nebyla udělena a Lepsius se vzdal



svého úřadu, aniž věděl, jak svou rodinu uživí. Koncem roku 1896 založil komitét na pomoc Arménům a svou rozsáhlou činností publikační i přednáškovou získal podporu církevní, akademickou, občanskou i šlechtickou v Německu a ve Švýcarsku.
Trvalkou jeho práce byla pomoc arménskému obyvatelstvu, které žilo v osmanské říši v nebezpečí života a periodických masakrů. Masový charakter měl masakr ve Vilajets Adana a v Aleppu roku 1905. Tato událost ukázala, že slib evropských velmocí zasadit se o změny ve prospěch Arménů se nenaplnil. Konečně však došlo k tomu, že mezinárodně uznávaný ochránce Arménů Lepsius dostal možnost zúčastnit se konference, která měla vymoci na osmanské říši reformy. Při té příležitosti založil Lepsius roku 1914 „Německo - arménskou společnost“. V červenci a srpnu roku 1915 podnikl polooficiální cestu do Konstantinopole, kde se setkal s ministrem války Enverem Pašou, který byl hlavním aktérem při ničení osmanských Arménů.
Jeho činnost proti německému a tureckému mlčení o ničení arménského obyvatelstva z něho udělala v jistých kruzích německé vlády, nakloněné Turecku, persona non grata. Na druhé straně jiné politické seskupení jej chránilo a staralo se o to, aby mu byl vydán pas. Dokonce mu opatřili v Holandsku skrovné místo na vojenském oddělení berlínského zahraničního úřadu. Tohoto postavení však Lepsius využil k tomu, aby mohl svou proarménskou činnost vést dále proti zákazu německého vyslance v Haagu. Taky tam mohl lépe pečovat o svou cukrovku, která byla vlastním důvodem jeho pobytu v Holandsku. Po svém návratu do Německa koncem 1918 přijal úkol vydávat akta o Německu a Arménii v letech 1914 až 1918. Německé ministerstvo zahraničí chtělo tímto vydáváním ukázat, že německá diplomacie nemá na arménské genocidě žádnou vinu. Avšak Times a skandinávský tisk hodnotily vydaná akta jako důkaz viny Německa na masakru Arménů. Pro zahraničí jsou vydaná akta stálým zdrojem k objasňování genocidy arménského lidu. Začátkem 20. let byl Lepsius ministerstvem zahraničí jmenován spoluvydavatelem „Velké politiky kabinetu 1871-1914“. Rodinu tak materiálně zajistil.
Lepsius byl po první světové válce uznáván jako nezávislý, kritický duch, takže byl jako jediný Němec zvolen za člena internacionální ligy proarménské. Měl v plánu postavit arménský sirotčinec a archiv k novým dějinám Arménie v Potsdamu. Uskutečnila se Arménská akademie v Potsdamu., která však nepřežila svého zakladatele, jenž zemřel 3. února 1926 v Meranu, v jižním Tyrolsku. Jeho dílo žilo dál v německo-orientálním díle Dr. Lepius a Německo-arménské společnosti. Až dodnes vysvětluje historickou a politickou situaci, v níž byla na Arménech spáchána první genocida 20. století.
Jako nezávislý evangelický teolog přispěl k vybudování internacionální etiky. Fridtjof Nansen označil Lepsia za významného předbojovníka za lidská práva. Lepsiusova role je srovnatelná s rolí Alberta Schweitzera a Dietricha Bonhöffera. Šlo mu o to, aby teologie byla praktickou kritikou skutečnosti. V teologii je to neobvyklý, ba jediný obraz teologa, který se vmísil se svou teologií do mezinárodní politiky. Jeho teologie je podobná teologii Alberta Schweitzera, Dietricha Bonhöffera, Martina Luthera Kinga a Heldera Camary, kteří se prakticky postavili proti totalitě a jejím nelidským činům.
Proti tureckému masakru napsal Lepsius kritiku ve spise Arménie a Evropa. Je to obžaloba křesťanského Německa a křesťanských velmocí. Vyšla již roku 1896 v Berlíně. Lepsius přešel od kritiky vlád ke kritice církví, neboť zástupci evangelických a vůbec křesťanských církví se zavázali v Německu mlčet, jak si to přála německá vláda. Spolupráce západních a orientálních mocností vedla ke zničení východního křesťanství. V jeho teologii je citelný vliv jeho manželky a také vliv jeho matky, která sociálně působila v duchu J. H Wicherna. Lepsius byl strhující řečník a kazatel. Četl Nový zákon a celou Bibli v původních jazycích a pomocí Friedricha Nietzscheho se dostal k přesvědčení, že evangelium je pro tento svět, pro člověka zde na zemi. On sám tvrdil, že Ježíš o tom , co je mimo pozemský svět, nic nevěděl. Minulost, přítomnost a budoucnost jsou mu dostatečným jevištěm pro království Boží a jeho naplnění. Čestný doktorát, k němuž se odhodlala berlínská teologická fakulta k 400. výročí Lutherovy reformace, nepřijal Lepsius osobně, zahraniční úřad ho odsunul do Holandska.
Děkan fakulty Adolf Deisman ho zhodnotil: Johannes Lepsius zaujímá zvláštní místo mezi čestnými doktory. Bohatě obdařen, originální až k omylné paradoxii, samorost, nezřídka osamocený, společenský, často protispolečenský, věnoval své nejlepší síly křesťanům na východě. Jako mladý duchovní vzdal se svého jistého úřadu, aby se v míru i ve válce věnoval svobodnému psaní a misii mezi velmi chudými křesťany. Fakulta mu věnuje doktorát v plné úctě k jeho poctivé práci.
A já dodávám: svatý, na nějž jsme úplně zapomněli.

Josef Veselý

Naše recenze

Úctyhodná hebrejská biografie z pera izraelského historika a novináře **Toma Segeva „Simon Wiesenthal – ha biografia“**, která záhy dostala anglickou a německou podobu, se překladatelským počinem Terezy Černé a 261. vydavatelským počinem nakladatelství Paseka **SIMON WIESENTHAL, SKUTEČNOST A LEGENDA** dostala k našim čtenářům. Ani zdaleka se nejedná o propagační ódu na tohoto „lovce nacistů“, který ve spolupráci s izraelskou tajnou službou Mosad dostal jednoho ze strůjců a vykonavatelů „konečného řešení židovské otázky“ před řádný soud v Jeruzalémě. Autor sic využije na 30 vlastních Wisenthalových písemností, avšak přidá k nim úctyhodné další desítky jiných pramenů, včetně těch, jež jsou vůči S. W. kritické, a postihují dobové příčinné i následné souvislosti. Wiesenthalovi nikdo nemůže upřít jeho základní záměr ve zmatečné době roku 1945 po dobytí Berlína Rudou armádou a podepsané kapitulaci Německa sestavit alespoň zběžný rejstřík nějakých 150 lidí, odpovědných za organizování a realizaci holokaustu. Vyšel s tím podnětem v době, kdy se na jedné straně mezinárodně šířily nálady po-msty, na druhé straně pak nechuť se hrůznými zločiny vůbec zabývat, zrovna tehdy, když byly podezřele často uplatňovány argumenty: „nevěděl jsem, netušil jsem, jen jsem plnil vyšší rozkazy“. Přizváním širokého



okruhu svědků a písemných pramenů berou pojednou za své jednostranné pohledy a názory, kdo vlastně lavinu všech těch nelidskostí dostal do pohybu. Ustálené předsudečné pohledy dostávají trhliny. Ani samo židovstvo netvoří morální monolyt; nebyli jen ti, kdo nepředstavitelně trpěli, i mezi nimi se našli jednotlivci, kteří nelidskému režimu krátkozrace přisluhovali ve snaze se zachránit. (Tom Segev také nesmlčí námitku: Což za hitleriády trpěli jenom Židé?). Autor titulu si také povšimne rozdílů: nacismus ryze německý a skrytější zavilý rakouský; bývalí pachatelé zla se bezostyšně tady i tam dostávají do politických funkcí a vzdychají, že válečná doba byla prostě zlá. Zvlášť nápadní zločinci stačili zmizet do Jižní Ameriky. Úporný zápas o spravedlnost se nevyhne ani rozhodování: Kdo má být odměněn a komu se má dostat uznání? (Wiesenthal měl na své straně spoustu aktiv, ale Nobelovu cenu dostal Američan Elie Wiesel, který peklo genocidy neprožil). Takové jsou otázky, které ve dvaadvaceti kapitolách rozprostírá izraelský historik, který nic nechce zjednodušit, jen se přes mýty a legendy chce dobrat co nejblíže k pravdě té doby. - Kniha chce jistě lidské paměti posloužit (stalo-li se to vůbec někdy), aby se podobné propady humanity už nikdy neopakovaly.

KALEB *(foto: Simon Wiesenthal)*

Inzerce

Sbor ČCE Nový Jičín nabízí na faře pokoje k rekreaci. (Beskydy, Poodří, řada památek v okolí)
Tel.: 732 638 517, 731 664 545

č. 8

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607,
e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 481 Kč, jednotlivé číslo 13 Kč. Č.ú.: 228961190/0300
Redaktor: Bohumil Kejř
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů. Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne Grafotechna
Distribuci provádí:
* Pro jednotlivce: Česká pošta, s.p. bezplatná infolinka České pošty 800 300 302
adresa pro písemný styk:
Česká pošta oddělení periodického tisku Olšanská 9, 130 00 Praha 3
e-mail: postabo.prstc@cpost.cz
*Hromadné zásilky: A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

13-14/2016

20. dubna 2016 ✦ ročník 101 ✦ cena: 13 Kč

Příští číslo vyjde 4. května 2016

Z obsahu

* *Dvě či tři tváře času*
* *Ztroskotání na cestě do Říma*

Poselství k neděli Cantate



Vyvoleným sluší Boží šaty
Koloským 3,12–17

Tak jako Bůh v ráji přiodělAdama s Evou koženou suknicí, aby zakryl jejich nahotu, tak i nám věřícím lidem nabízí Bůh přiodění ctnostnými vlastnostmi, které by zakryly naše hříšné přirozené jednání. Lidské oblečení sestává z mnoha částí a nejinak je tomu i s Božími vlastnostmi, které proměňují náš charakter. Někdo rád nosí například skromnost, která mu navíc dobře padne, protože byl zvyklý ji nosit už od dětství. Horší už to může být s trpělivostí, která se v jeho šatníku nenacházela. Mám za to, že Pánu Bohu nejde o to, abychom nosili jen to, co se nám líbí a na co jsme zvyklí (tak jako jsem byl já v době svého dospívání schopen nosit jedny kalhoty a mikinu třeba celý rok), ale ukázali na sobě světu celou Boží kolekci charakterových přiodění. Právě jejich pestrost a vzájemná kombinace ukazují na schopnosti toho, který je stvořil a dal k dispozici. A pokud patříte k těm, kteří mají někdy problémy sladit Boží šatník s tím, jak se cítí, a tak si raději vezmete svoje staré dobře ošuntělé tričko (rozumějte starou přirozenost), čímž naštvete svoji manželku či někoho jiného, nezoufejte. V dnešním textu je napsáno, že se máme snášet navzájem a odpouštět si. To ukazuje na to, že i mezi křesťany jsou chvíle a situace, které působí napětí a zranění. Jestliže něco nebo někoho snáším, tak u toho nemusím mít kdovíjak blahé pocity, ale jsem rozhodnutý to překonat a s Ježíšovou pomocí hledat odpuštění a smíření. Protože je to někdy hodně těžké, potřebujeme, aby v nás slovo Kristovo přebývalo v celém svém bohatství. Čím větší bohatství Božího slova mám a znám, tím větší naděje, že v něm najdu tu správnou perlu (verš), která přinese pokoj a světlo do mé situace.

Pavel Novosad,
kazatel BJB, Uherské Hradiště

Jedinečnost křesťanské víry

Apoštol Pavel byl první, kdo vztah k Bohu označil slovem víra. V islámu ani v hinduismu a ovšem v buddhismu se slovo víra nevyskytuje. Luther byl pak první z reformátorů, který přiřkl víře prvořadou důležitost tím, že ji označil jako způsob existence a ne toliko jako souhlas s určitými věroučnými větami. A pak viděl, že každý člověk stojí před nevyhnutelnou volbou, buď žít ve víře, nebo v nevěře.

Z Bible se nám podává, že životadárným kmenem víry je Ježíš Kristus, v něm je víra historicky ukotvená a je osobní a humánní, lidská. Je rozhodující silou lidského života. Nic většího a důležitějšího není. Když vyznávám, že věřím v Ježíše Krista, znamená to, že nepatřím sám sobě, ale svému Pánu. Toto vědomí víry mne však usvědčuje, že jsem lhář, žiji-li tak, jako bych byl sám svůj. Vracím se tak do stavu, v němž jsem byl, než jsem uvěřil, v němž jsem se cítil svým vlastním pánem. Člověk uzná radikálně, že je hříšník potřebný odpuštění vin, až když se setká s živým Bohem či s evangeliem Ježíše Krista a tehdy toto setkání přivodí rozhodnutí: já nebo ty. Ty jsi Pán, já nepatřím sobě, ale tobě. A i když stále budou sociální a politické okolnosti věřícího ovládat nebo pokořovat, už se nezmocní jeho srdce. Ježíš Kristus vítězí svou vůlí nad nároky vlastní vůle člověka. Teprve tehdy jde o víru, jejíž moc se snoubí s pravdou.

K tomuto konci dospěje boj mezi lidskou vůlí a vůlí Páně. Rozhodu-

Dokončení na str. 2

Aktuálně: Hledáme zájemce, kteří by v létě učili děti v krajanských sborech

Do Bohemky a Veselynivky, českých vesnic na Ukrajině, každé léto přijíždějí dvě dvojice studentů, které se tři týdny (někdy i více) věnují místním dětem. Pomáhají jim zdokonalovat češtinu, vyprávějí jim biblické příběhy a hrají si s nimi nebo zpívají.

Vesnici Bohemku založili potomci pobělohorských evangelických exulantů v roce 1905, reformovaný sbor tam vznikl o rok později. V roce 1962 byl z nařízení sovětské vlády zrušen a obnoven byl až v roce 1992 po vzniku nezávislé Ukrajiny. Letos na podzim uplyne 20 let od dokončení stavby tamního kostela, jehož základní kámen byl položen v roce 1994 za přítomnosti tehdejšího synodního seniora Pavla Smetany.

Jednou z posledních osad založených potomky pobělohorských exulantů byla v roce 1912 Veselynivka na území dnešní Ukrajiny. Původní název Sirotinka se několikrát měnil, současné jméno nese vesnice od roku 1950. Tamní evangelický sbor byl založen pravděpodobně v roce 1923, zrušen byl stejně jako v Bohemce roku 1962 a obnoven až v roce 1998. Díky finanční pomoci Českobratrské církve evangelické se podařilo zakoupit bývalý obchod a přebudovat jej na útulnou modlitebnu.



České evangelické sbory v zahraničí, které, ač nejsou součástí Českobratrské církve evangelické, jsou s ní spojeny vztahem vzájemnosti (Bible, zpěvník, tradice, Sbírka kázání, časopisy, kontakty). Tradicí je i letní pobyt českých studentů, kteří se věnují tamním dětem.

Doprava, bydlení a strava je zajištěna, slušné kapesné také. Máte-li chuť se vypravit za českými krajany na Ukrajině, podrobnosti rád sdělí Miroslav Pfann – farář v Libiši, pověřený péčí o české evangelické sbory na Ukrajině.

Psát lze na miroslav.pfann@evangnet.cz

(foto: Petr Marek)



Body

Jmenuje se Body, malý pes našich sousedů. Dostal jméno, jež v angličtině znamená tělo. Body je chytré zvířátko, miluje svého pána, projevuje mu respekt a věrnost. Chová se důstojně a hrdě, až je to vzhledem k jeho chundelaté, nízké postavičce komické. Vždyť také s ním jeho pán získal nemálo medailí v různých kynologických soutěžích. Teď však chodí Body jako tělo bez duše. Jeho pána odvezli do nemocnice, odkud se nevrátil. Body vychází na ulici a svého pána stále vyhlíží. Z jeho očí zmizela jiskra a usadil se v nich smutek. Body je jako bez života.

V našich zemích je běžné vlastnit psa. Němá tvář je milým společníkem mnoha osamělých lidí, pomocníkem postižených a radostí dětí početných rodinek. Mít dobrého pána je pro každé domácí zvíře životní terno. Šťastné zvíře poznáte na první pohled. Ne nadarmo říká Bible, že všechno tvorstvo očekává zjevení synů Božích. Zajímavý je i oddíl ve Skutcích 10,15, kde Bůh prohlašuje všechny živočichy apoštolu Petrovi za čisté. Dodnes je totiž pes pro muslimy zvířetem nečistým, které nesnášejí. Nečistým bylo i ve Starém zákoně. V zemích Předního východu se venku volně potulují po nocích smečky divokých psů bez pána, jimž není radno se dostat do cesty. Odráží ve svém chování lidské zacházení s nimi. V Evropě je pes nazýván čtyřnohým přítelem člověka. Pes o lidskou přízeň stojí. Vždycky když nějakého potkám, překvapí mne jeho zvídavé, pozorné a testující oči, sblížení visí přímo ve vzduchu. Jeho mluva tělem vyjadřuje však i opatrnost , zábrany a strach. Slyším se, jak říkám: Neboj se, pojď ke mně, a napřahuji k němu vstřícnou ruku. Strach je překonán, nesmělý ostych se proměnil ve vrtění chvostem a blažené spočinutí pod hladící, konejšivou rukou. Vzápětí již leží pes na zádech a ukazuje, že se vám vydává se vším a všudy. Stáváte se tím, koho respektuje a rád by následoval. Nepřipomíná nám to něco?

Pes hledá dobrého pána. To, že mnozí lidští pánové právě dobří nejsou, je už úplně jiná věc. Viděla jsem v Řecku psa, který dobrého pána hledal. Běhal po pláži sem a tam, testoval lidi a u kterých mu připadlo, že by to

Dokončení na str. 2

Z církví doma i ve světě

Starokatolíci zvolili novým biskupem Pavla Stránského, který nahradí Dušana Hejbala

Na 49. synodě Starokatolické církve v České republice, která se konala 8. dubna v Želivském klášteře, byl ve třetím kole volby zvolen biskupem Pavel Benedikt Stránský. Ten se ujme vedení církve 17. července. Stránský je od roku 2003 farářem ve Zlíně. Podle ČTK nový biskup pracoval v minulosti u policie, kam nastoupil v roce 1999 a loni se stal tiskovým mluvčím jejího zlínského krajského ředitelství. Do svého biskupského svěcení bude uváděn jako biskup elekt (tím se stává po volbě).

Starokatolická církev má v celé České republice jediného biskupa, který je zároveň biskupem-ordinářem pro anglikánské věřící na celém území ČR. Současným biskupem je Dušan Hejbal, který byl zvolen v roce 1991. Podle ústavy Starokatolické církve do biskupské služby je volitelný kněz: "pověřený službou ve Starokatolické církvi, který dosáhl věku nejméně 35 let, v době volby působí nejméně 10 let v pastoraci Starokatolické církve, má pobyt na území České republiky a osvědčí víru, znalosti, mravy a další osobní vlastnosti odpovídající náročnosti biskupské služby." Biskupy volí synoda složená z kněží i laiků. Církev neklade celibát jako podmínku svátostného svěcení.

Starokatolická církev, ke které se podle ČTK v posledním sčítání lidu v roce 2011 přihlásilo 1700 věřících, vznikla v 2. pol. 19. století po I. vatikánském koncilu. Důvodem pro oddělení od Římskokatolické církve byl zejména nesouhlas v základních doktrinárních otázkách, především pak v oblasti papežské neomylnosti a božském původu papežské moci. Starokatolické církve v jednotlivých zemích jsou autokefálními církevními společenstvími. Některé z nich jsou sdruženy v Utrechtské unii Starokatolických církví v čele s arcibiskupem v Utrechtu.

podle ČTK a www.christnet.cz

Bombastická akce?

V rozpomínce na davové misijně-uzdravovací shromáždění zkraje devadesátých let by oznámení a pozvání na megakonferenci v Brně mohlo zapadnout. Komu je to blízké, nabídku přijme, jiný nikoli. Co je na letošní konferenci zvláštní, je především její protagonista. Lékař Dr. David Owuora z Keni. Měl přijmout ojedinělé proroctví, dary uzdravování a misijního působení. V rozjitřeném křesťanském prostředí Afriky měl zapůsobit přímo i televizním přenosem na miliony lidí. Co je však varující, je jeho deklarace způsobu pověření: On sám o svém povolání říká: „V roce 2003 při pobytu v Chicagu jsem jedné noci spal v posteli, když se mi ve vidění ukázal Pán doprovázený Danielem, Elijášem a Mojžíšem jako svědky. Dotkl se mne levou rukou a pozvedl mne. Nechápal jsem, co to znamená. Řekl mi: „Chci, abys byl mou rukou na Zemi," ukázal mi cestu, po které mám jít, ukázal mi trůn a uvnitř byla Truhla Nové smlouvy." Dále se mu měl ukázat Bůh doprovázený Janem Křtitelem a říci mu, aby přikazoval čtyřem stranám světa, aby se připravily na příchod Ježíše Krista. Owuora dále tvrdil: "Pán mi dal Mojžíšovu hůl a požádal mne, abych varoval všechny národy Země, aby činily pokání ze sexuálních hříchů, lží, čarodějnictví a kázání prosperity tak, aby byl obnoven Pánův oltář." Prostě se cítí být autoritativním prorokem posledního času. V českém prostředí obdobně získal skupiny příznivců v minulém století William Marrion Branham. Je dosti zarážející, že ve svých materiálech doporučuje Davida Owuoru z Keni Brněnská tisková misie.

-kar

Body

Dokončení na str. 2

mohli být ti praví, se uvelebil. Tiše a poslušně vedle nich stále ležel a dával najevo svou vstřícnost. Člověka ani nenapadlo, že k těmto lidem nepatří. Když se den nachýlil, lidé z pláže odešli a psa s sebou nevzali. Jak také, byli to sezónní hosté a za pár dní odletěli domů. Tohle pes nevěděl. Potkávali jsme ho na ulici, tu se přidal k tomu, tu k onomu. Veselá děvčata mu házela klacek a chtěla aport. Pes ale chtěl něco docela jiného. I k nám se přiblížil a sledoval nás až do hotelu. Jeho oči byly smutné. Přesto v nich byla pořád malinká jiskřička naděje. Co když to tentokrát vyjde? Existují lidé, kteří takhle vytrvale hledají svého Pána a Boha? Vidíme je mezi námi? Spíše naopak. Člověk se od Boha emancipoval, je svobodný, po poddanosti vůbec netouží. Boha by byl ochotný vzít v potaz jedině jako toho, po němž může vyžadovat „aport" svých přání. Vodítko chce ovládat sám. Vidíme často, jak některý pejsek na šňůře pánečka doslova vleče sem a tam. Tak i tělesný člověk by rád radil tomu, kterým by se měl nechat vést. Vede jej touha očí a kdoví co ještě. Existují však i praví hledači Boha. Může nás těšit, že jejich touha nezůstane bez výsledku. Bůh jde člověku vstříc a říká: Neboj se. Já se tě ujmu a budeme chodit spolu. Už nemusíš být sám, budeš mít u mne bezpečí , radu i pomoc. Vezmi mne za slovo, nedám tě. Můžeš se na mne spolehnout, jsem věrný. Myslím, že tě to bude se mnou bavit. Z bezdomovce se staneš tím, kdo domov obdrží. A s domovem i moji lásku. Můj hlas bude ve tvém srdci. His masters voice – hlas tvého pána nebude jen iluze z dávné gramofonové desky. Vodítkem, jímž tě upoutám, jsou provázky mého milování. Popustím ti je, nebudou tě škrtit, budou tě citlivě udržovat na bezpečných a dobrých cestách. A nebude to tak, že ty za ně potáhneš mne - i když i to také někdy připustím, protože tě respektuji a tvé touhy mám na zřeteli. Pak poznáš, že vodítko je více svobodou než poutem. Já jsem také připoután k tobě vodítkem lásky a své milosti. Jsem ti nakloněn náklonností nepřestajnou. Nejsi otrokem, jsi mým milovaným dítětem a já tvým otcem. Budu s tebou a budu ti nápomocen. Jsem tvůj stvořitel a mám na zřeteli tvoje dobro a život. Poddáváme-li se Bohu, poddáváme se nejvyššímu dobru a lásce. Ne-li, nejvyššího dobra se zříkáme.

Marie Plotěná

Jedinečnost křesťanské víry

Dokončení ze str. 1

jící úlohu při tom, jak jsme již řekli, hraje setkání s historickou osobou. K víře se člověk nedopídí svým myšlením, svou fantazií, citem. Tyto všecky mocnosti nejsou s to přemoci svobodnou vůli člověka. Musí ji přemoci něco zvenku, nikoli něco neosobního, ale osoba, již oslovujeme „ty" a která musí být mnohem mocnější a vznešenější než já, jíž se pak dobrovolně poddám. Jen tak se lidská svobodná vůle promění v přináležitost k Bohu, přijme Boží členství. Takové přináležitosti říká Bible víra.

Řekli jsme, že setkání s Boží osobou je rozhodující důvod toho, proč a jak Nový zákon užívá slova víra. Nevypovídá jen, že Ježíš je Pán, jehož požadavky věřící rád plní, ale že tyto požadavky nejsou výrazem Ježíšova nároku, nýbrž darem jeho milosti. Touto milostí je věřící posílen proti své vůli, která konečně rezignuje, už nic nenamítá proti přináležitosti člověka k Bohu. Bůh ve své milosti dává neskonale víc, než by člověk získal starostlivostí své vlastní vůle.

Tímto darem, jímž poznávám, že Bůh je pro mne, dostává moje nová přináležitost další význam. Pán mne nestaví pod sebe jako nádeníka, ale vedle sebe. A já se na tom místě mohu cítit bezpečný a jistý a už bez lítosti opouštím to místo, které jsem dříve pokládal za své. Toto nové místo vedle Pána přijímám s radostí a to dřívější opouštím bez lítosti. Pán mně daroval nové bytí, existenci, která se celá koupe v jeho milosti. Tato nová přináležitost mne přivádí blíž k Bohu, jenž mne už svými požadavky nedeptá a nesnižuje v nicku, ale přijímá mne jako otec s otevřenou náručí. Už nejsem dokonce jen vedle Boha, ale podle jeho pověření vládnu a s ním si podmaňuji všecky věci a panuji nad nimi (Gn 1,27).

Připadá mi to, a je to asi tak, že jsem byl Bohem stvořen jako nový člověk ve víře, avšak zároveň jsem byl obnoven k podobě původního člověka stvořeného k obrazu Božímu. Moje víra tak získala pevnou půdu pro svou existenci a rozhodování, nalezla místo v původním pořádku, je uzemněna, odolná proti nevěře. „Vytrvale běží s pohledem upřeným na Ježíše, který vede naši víru od počátku až do cíle." (Žd 12,1-2)

Josef Veselý

Kdo tedy, Pane?

Kaz 8,16–17; 9,1–4a; Mt 19,16–26

Učedníci se zhrozili (Mt 19,25): „Kdo potom může být spasen?" Mně se vedlo stejně, ale šlo o jiný rozhovor.

„Říkáte Armagedon... a soud nad světem? Ano, znám Bibli. Vy jste svědek Jehovův? Já zase Ježíšův, to bychom si mohli rozumět."

„Je mi líto. V otázce Boha se nesjednotíme."

„Pročpak?"

„Chybné učení o Trojici. To je pozůstatek pohanských náboženství, to učení o více bozích. Náš Bůh je jeden a má zcela konkrétní jméno: Jehova."

„Jak jste na to přišel, o té Trojici?"

„Tady, vidíte? Pravda, která vede k věčnému životu..."

„A co Ježíš, ten tam nevede?"

„Jistě. Vede. Ale jen toho, kdo je v pravdě."

„Souhlasím. Ale do Pravdy uvádí Duch svatý, tak to říká Ježíš."

„Duch svatý je Boží účinná síla. Jehova nám dal Bibli a rozum".

„Ve všem ale nemáme jasno. Naše poznání je částečné, píše apoštol Pavel."

„Bylo částečné, ale poznání se rozšiřuje".

„Máte pravdu. Však Bůh poslal církvi reformátory."

„Učení všech církví je falešné. A křesťané vedli samé války. Proto zahynou spolu se světem v Božím soudu. Poslední bitva v údolí Armagedon se nezadržitelně blíží."

„A kdy ten soud podle vás vypukne…? Abych byl připraven…"

„V roce 1914 se Ježíš ujal vlády v nebi. Soud přijde ještě během této generace, tedy v našem století."

„Ale Ježíše už jste čekali, pokud si vzpomínám, aspoň třikrát?"

„Neměli jsme plné poznání. Ale poznání se rozšiřuje, jak už jsem řekl."

„Takže „Pravda, která vede k věčnému životu" se mění?"

„Nemění, jenom poznání se rozšiřuje."

„A u jiných církví ne? Co ekumenické hnutí?"

„Na falešném základě je všechno falešné. Oddělte se! Vyjděte z Babylonu!"

Vyšel jsem z Babylonu značně otřesen. Zdálo by se, že rozum zvítězil. Ano, ale ne ten můj, nýbrž jehovistický. Chladný, psychologicky zpracovaný, rádoby dialektický, bez šance na dialog. Biblické verše jsou propojeny do systému, a nezná-li člověk souvislosti, je ztracen. A když je zná, stejně to nepomůže, neboť „vážného badatele Bible", jak si jinak říkají, stejně nepřesvědčí. Studovat s nimi Bibli – a v tom jsou jistě příkladní – jejich ideové sevření vesměs nezmění. Jejich životní postoj je nekompromisně zákonický, svévole je „hříchem k smrti" (Žd 10,26). Jde přitom o tvrdý boj proti tělu a proti světu, obojí je doménou ďábla. Patří k těm, kteří nejsou jako „ostatní lidé" (L 18,11). S výjimkou důsledného pacifismu se jejich životní styl podobá šíitskému radikálnímu islámu. Kde je radostná Ježíšova zvěst, láska a naděje pro hříšného člověka a tápající svět? Kde je radostná úleva, vydechnutí, že jsou mi hříchy odpuštěny pro oběť Kristovu? Kde je prožívaná jistota, že spása začala dnes, v jediném a jedinečném spolehnutí na Ježíše? Je snad spása jen posmrtný život a celý zdejší život je jen vyčerpávajícím úsilím, jak si ho vydobýt? V případě takového chápání se nutně nastoluje otázka, jak si věčnou spásu pojistím pravým učením či postačujícími skutky. Skutky? Hanba, ostuda, naprosté selhání. Učení? Bolestná nejednotnost a fragmentace do desítek, ba stovek oddělených a vyhraněných společenství! Kdo tedy, Pane, bude vyvolen? „Všichni, kdo žijí, mají naději" (Kaz 9,4a).

I. Především k tomu nás, bratři a sestry, Pán Bůh nepovolal, abychom byli porotou, která má v otázce spásy druhých vynést konečný verdikt, který by Bůh jen slavnostně potvrdil. Jak se nám učení toho či onoho církevního společenství a naše skutky mohou stát modlou, která se nabízí vedle Krista anebo dokonce místo Krista jako prostředek

Dokončení na str. 3

Generace 21, Iráčané a má to smysl pomáhat!

Přesídlení Iráčanů do naší vlasti neproběhlo tak klidně, jak mnozí očekávali. Zhruba jedna třetina z těch, kteří k nám již dorazili, licitovala o lepší ubytování, byť by obdržela rekonstruovaný byt v centru Jihlavy. Poté tajně utekla do Německa (zřejmě po kontaktu s návštěvou z Německa), odkud by měla být nyní předána do České republiky a poté navrácena do Iráku. Mluvčí a ředitel nadace se zprvu vyjadřoval nejasně, posléze přiznal pochybené zastupování nadace jistým Iráčanem, křesťanským konvertitou Salmanem Hasanem. Pozornost vzbudily právě jeho kontakty s kontroverzním národoveckým aktivistou Martinem Konvičkou, hnutím Úsvit a Blokem proti islámu. Věc byla silně a dosti věrohodně medializována pro velký zájem veřejnosti. Ministr vnitra Chovanec pozastavil projekt Generace 21 na záchranu 153 iráckých křesťanů. Je třeba ocenit vyjádření jednoho z obětavých organizátorů Generace 21 Dana Drápala: „Padá to na naši hlavu." Nelze však odepsat ohromné nasazení nezištných pracovníků nadace v naději, že zbylé dvě třetiny dalších vybraných Iráčanů, u nás nakonec domov naleznou. A posléze se otevřou dveře i pro zbylé zájemce, s nimiž se již počítalo.

-kar

Možná si ještě pár z nás vzpomíná, jak po otevření hranic se na některých rakouských supermarketech objevily nápisy: "Češi, nekraďte nám tady!". Tehdy se nám, co jsme v supermarketech nekradli, podobné nápisy moc nelíbily. Proč? Protože se jednalo o princip kolektivní viny. S podobnými argumenty nyní operují ti, kdo odsuzují irácké křesťany a Generaci 21. Odsuzují nikoli to, že by zde Iráčané kradli, ale že, slovy ministra Chovance „zneužili pohostinnosti ČR".

Co z toho pro myšlení davu plyne? To, že nemá smysl iráckým křesťanům pomáhat. Někdo (z Čechů) kradl, a proto všichni kradou. Někdo se (z iráckých křesťanů) pokusil ilegálně vstoupit do Německa, proto to udělají všichni. Proč se zdržovat nějakým rozlišováním? Co na tom, že se jedná jen o některé? Že v místech, z kterých odešli, probíhá genocida křesťanů? Mnozí lidé nyní mají skvělé alibi, že pomáhat zoufalcům prchajícím před válkou nemá smysl.

Jako pastor snažící se pomáhat lidem jsem někdy udělal chyby, které mě štvou. Několikrát se našli lidé, kteří zneužili můj čas, energii, důvěru i peníze. Přiznám se, že jsem do svých chyb někdy zatáhl i sbor. Přesto bych si nedovolil udělat závěr, „všichni"… bezdomovci, bývalí vězni, děti alkoholiků, lidé bez práce jsou… Jen stupidní člověk by na základě mých zcela prokazatelných chyb mohl udělat závěr, že „všichni" duchovní jsou naivní, hloupí atd. Prostě nelze z několika chyb, kterých se dopustíte, když někomu pomáháte, udělat jakoukoli generalizaci. Proto nelze šmahem odsoudit irácké křesťany, kteří přišli do ČR.

David Novák (z internetetového článku ze 7. 4. 2016)

Bláznovství víry podle Jakuba

Jiří Mrázek: Výklad Jakubovy epištoly 12

Druhá kapitola

Pokračování z minulého čísla

Výklad tohoto verše se potýká se dvěma problémy, které na první pohled mohou znít absurdně: (a) námitka zní přesně opačně, než bychom čekali; (b) není jasné, kde končí námitka a začíná Jakubova odpověď. (a) Čekali bychom námitku *Já* mám víru, a *ty* si měj ty své skutky. Takto si nejspíše představujeme, že by oponoval apoštol Pavel – a Jakub by odpověděl: To přece nejde. Ukaž mi tu svou víru bez skutků. Taková víra není. Vždyť opravdová víra se vždycky nakonec projeví ve *skutečném životě*. Naopak, já ti ze skutků ukážu tu svou víru. Takto nějak by nám to dávalo smysl. Jenomže námitka je řečena *opačně*. Ten, kdo s Jakubem polemizuje, říká: *Ty* (Jakube) máš víru – a *já* mám skutky. (b) Nyní přistupuje i druhý problém: Kde vlastně končí námitka a začíná Jakubova odpověď? Jestliže pomyslný odpůrce předhazuje Jakubovi víru (a sám si vyhrazoval skutky), pak slova *ukaž mi tu svou víru bez skutků* stěží mohou být Jakubova odpověď (protivník si neosobuje víru bez skutků, nýbrž právě skutky). Je tedy i druhá část verše stále ještě součástí námitky: Ukaž mi (Jakube) tu tvou víru bez skutků – a já (který s tebou nesouhlasím) ti ukážu ze svých skutků tu svou. *Gramaticky* jsou role docela jednoznačně rozděleny takto. Proč by ale zrovna Jakubovi měl někdo předhazovat víru bez skutků? A proč by proti Jakubovi měl používat jeho vlastních argumentů? Odpověď hledejme v tom, že Jakub předjímá všechny případné námitky. A tato námitka je buďto vedena z pozic naprosto protilehlých Pavlovi (z opačného extrému) – anebo (pravděpodobněji) je to námitka, která říká *ty vlastně tvrdíš*. Když domyslím tu tvou tezi (Jakube), tak by to znamenalo, že člověk vlastně nemusí mít *žádnou* předem formulovanou víru. Nech si tu svou staromódní víru, je k ničemu. My máme skutky, a ty jsou naše víra. Nutno říci, že představa, kterou zde nastolil pomyslný protivník, nezní židokřesťansky a už vůbec ne pavlovsky, ale ze všeho nejspíše připomíná to, co si pod vírou představuje sekularizovaná společnost: Věrouka je zbytečná. Víra v nějaké nadpřirozené bytosti vede jen ke strachu. Prostě člověk nějak žije a potom, při zpětném ohlédnutí, se o něm dá říct: Věřil na slušnost. Věřil na to, že si mají lidi pomáhat nebo že se nemá podvádět nebo tak něco. Nebo naopak věřil jenom svým ostrým loktům. Jakub s tím bude prudce nesouhlasit. Ale nejprve si ještě musíme vyslechnout pokračování námitky:

Jk 2,19 *Ty věříš, že jeden je Bůh! – to dobře děláš. Tomu věří i démoni a třesou se.* Toto je – gramaticky i striktně logicky vzato – pořád ještě námitka pomyslného protivníka, který se ohání tím, že má skutky, a víru přenechá klidně Jakubovi. K čemu je dobrá taková víra, že existuje Bůh? Tomu věří i démoni, a nezachrání je to. Třesou se. Víra je dobrá jenom k tomu, aby naháněla strach.

Jk 2,20 *Jestli tedy chceš vědět, prázdný člověče, tak víra bez skutků je nečinná (nebo neúčinná).* Teprve tady přichází Jakubova odpověď. Formálně je naznačena slovy *jestli tedy chceš vědět* (= chceš-li znát odpověď) a novým oslovením: *Prázdný člověče!* Toto poněkud expresivní oslovení naznačuje, že protivník je „mimo": argumentuje sice z Jakuba, ale uniklo mu to podstatné. Je prázdný, unikl mu obsah. Nebo: ty jeho skutky bez víry, skutky, ze kterých si každý odečte víru, jak chce, jsou prázdné, chybí jim cosi podstatného. Ve své odpovědi bude Jakub hájit nerozlučnost víry a skutků, víry a *skutečného života*. Nejprve se tedy zastane *víry*: Nelze říct *ty* máš víru a *já* mám skutky. Víra bez dopadu do skutečného života je defektní, nečinná (nebo také *nezaměstnaná*). Není bez *realizace* (*uskutečňování*) myslitelná. V následujících příkladech ukáže, že na druhou stranu ani skutky – ani skutečný život se neobejde bez předem uvědomělé víry:

Jk 2,21 *Abraham, náš otec: nebyl ospravedlněn ze skutků, když položil Izáka, svého syna na oltář(?)* Je docela kuriózní, že v novozákonní řečtině, která byla psána bez interpunkce, může tato věta být stejně dobře konstatováním – nebo otázkou. Konstatování znamená: Abraham *nebyl* ospravedlněn ze skutků. Zatímco otázka se ptá: Což nebyl ospravedlněn ze skutků? (Očekává se odpověď: *byl*.) Ale ještě mnohem kurióznější je, že je to vlastně jedno. Obojí by zde dávalo smysl – jednou jako odpověď apoštolu Pavlovi: Abraham byl ospravedlněn (i) ze skutků (nejenom vírou); podruhé jako odpověď na tu námitku, že skutky stačí, víra je k ničemu: Abraham *nebyl* ospravedlněn (jenom) ze skutků.

Zní to absurdně, že by bylo jedno, kterou z těch protichůdně znějících možností si vybereme, ale je tomu tak. Klíčová je totiž pro Jakuba až následující věta, která ať jednu nebo druhou možnost uvede do souvislosti a na pravou míru:

Jk 2,22 *Vidíš, že víra spolupůsobila se skutky (nebo: spolupůsobila na skutečnost) a teprve v nich (v ní) došla naplnění.*

To, co je tu u Abrahama podstatné, je *víra*, která se projevila *v životě* a která mu v tom životě skutečně pomohla. Jakub odmítá jedno od druhého oddělit. Na jednu stranu: víru *musel použít*. Na druhou stranu: to, co dělal, by bez víry nedávalo smysl. Samozřejmě je nápadné, že Jakub použije stejný příklad (stejného Abrahama), kterým apoštol Pavel argumentuje pro ospravedlnění vírou. Při podrobnějším srovnání však zjistíme, že každý z nich si z Abrahama vybírá jiný příklad.

Pokračování příště

Kdo tedy, Pane?

Kaz 8,16–17; 9,1–4a; Mt 19,16–26

Dokončení ze str. 2

k záchraně. Kolik běhá po světě křesťanů, kteří se domnívají vlastnit dostatek pravdy a plnost Ducha k neomylnému výkladu Písma! Touha člověka chtít „znát jako Bůh" ho přivedla jen k poznání vlastní bídy. Plnost Ducha měl jedině Ježíš, my poznáváme jen „z částky" (1 K 13). A proto nám sluší vždy pokora, vstřícná a otevřená k duchovnímu poznání, jež bylo svěřeno jiným.

II. Kdo tedy může být spasen? (Mt 19,25; L 18,26)

„Mistře, co dobrého mám dělat, abych získal věčný život?", ptá se onen majetný a hledající mladý muž (Mt 19,16n). Ježíš rozumí jeho touze si tento život zasloužit. A tak mu vychází vstříc: „Zachovávej přikázání!" a jmenuje ta, která se týkají lásky k bližnímu, ta „z druhého koše". Ježíš ví, že zde je ten mládenec „silný v kramflecích", ale také ví, že jeho problémem jsou právě ta z prvního koše, kde nebo co je tvůj bůh. Onen mládenec neprohlédl, kam Ježíš míří, a proto odpovídá s jistou hrdostí: „Přikázání plním od mladosti. Co mi ještě schází?"

Dnes bychom řekli: byl to humanista a zároveň náboženský člověk, vzácná a dobrá kombinace, jež pootevírá nebe. Jeho život – to byly skutky lásky a správné učení, znal přece Boží zákon. A přece cítil, že mu něco schází, úžasné rozpoznání! Neměl jistotu, že bude žít věčně. A možná ani tu druhou, že skutečně žije! Proto vlastně vyhledal Ježíše, proto přichází se svou otázkou. Ale nejspíše čekal jeho přitakání: „Děláš to dobře, jen vytrvej!" A mohl by pokračovat. V čekání na smrt, s permanentkou pro věčnost.

Ale Ježíš na něj pohlédl, jen pohlédl! Pohlédl s láskou a ten pohled, to byla naděje!

„Chceš skutečně vejít do života?"

„Ano, Pane, proto jsem přišel".

„A pro co žiješ teď?"

„No, mám hodně majetku a spoustu starostí. Ženu jsem pojal, dům jsem koupil, nevím, kam dřív skočit…"

„Život člověka není zajištěn tím, co vlastníš. Není možno sloužit dvěma pánům, živému Bohu a mamonu. Živý Bůh je Bůh „žárlivě milující", znáš přece přikázání: Já jsem Hospodin, tvůj Bůh, Bůh žárlivě milující. Nebudeš mít jiného boha mimo mne."

„Ale já přece věřím, Pane, věřím, že je nad námi živý Bůh! Znám pravé náboženství…"

„Ale sloužíš modle, můj synu. Lidské srdce, to je dílna na výrobu model. Nejen majetek, také náboženství nebo i tvá žena může být „tvůj bůh". Všechno, na co spoléháš, pro co žiješ, čemu nebo komu z této země celým srdcem sloužíš, to je „tvůj Bůh". Mrtvý, nepravý bůh… Nevede do pravého života, a proto nemáš pokoj. Do života vede jediná cesta: Pojď za mnou, následuj mne!"

„Mám strach vykročit, Pane… To je krok do nejistoty; kam mě povedeš, jaká to bude cesta?"

„Já jsem cesta, i pravda, i život. Kdo mě následuje, má život věčný a přešel již ze smrti do života. Neboť na to jsem přišel, abyste život měli, a to v plnosti."

„Pane, smiluj se nade mnou a odpusť, že sloužím mrtvému bohu, že spíš nežiji než žiji. Jsem zahleděn do sebe, do svých kšeftů, mám oči a nevidím, uši a neslyším, mám srdce a nemiluji… Chci to zkusit s tebou, Pane, chci tě následovat a učit se od tebe, chci ti věřit…"

„Veliké je tvé rozpoznání i tvá odvaha. Staň se ti podle tvé víry, vejdi do radosti mého Otce!"

Petr Hušek
revidováno 2014

Naše recenze

Matúš Kocian: Etika životního prostředí. Praha, ČZU 2015. 124 s.

Chování jednotlivců vůči životnímu prostředí se u nás po pádu komunismu beze sporu v mnoha ukazatelích zlepšilo (třídění odpadu, šetření vodou i elektrickou energií), v jiných ovšem zas zhoršilo (rozmach automobilismu). Nemusí jít o zásluhu či vinu jednotlivých lidí; cena vody se výrazně zvýšila, hromadná doprava v méně exponovaných oblastech do určité míry přestala fungovat, řada obcí je v sobotu a v neděli bez dopravní obsluhy. A podobně některé nově vytvářené zákony jsou životnímu prostředí příznivé, jiné jsou orientovány proti němu. Náš vztah k životnímu prostředí však nemůže být určován ekonomickými či právními nástroji, byť aspoň do určité míry se tyto normy do našeho jednání promítnou.

Vnímání životního prostředí, naše postoje a chování vůči němu vychází z hloubky osobnosti. Je ovlivněno jak praxí okolí, tak i osobními vědomostmi, především v oblasti přírodních věd. Pro křesťana je důležité, aby bylo v souladu s biblickým poselstvím; aby stvořený svět přijímal jako dobré Stvořitelovo dílo, aby do svých vztahů promítnul Ježíšovu etiku. A můžeme říci obecně, i když překročíme hranice křesťanství, že vztah člověka k životnímu prostředí je záležitostí etiky. V publikaci Etika životního prostředí se autor RNDr. Matúš Kocian, Ph.D., přírodovědec (jeho specializací je entomologie) a římskokatolický kněz, spolupracovník Ekologické sekce České křesťanské akademie, nepředpokládá u čtenářů křesťanskou orientaci. Obrací se především k "typickému" posluchači České zemědělské university. Seznamuje ho se základy etiky a přehledně probírá vývoj vztahu člověka k životnímu prostředí. Věnuje se v rámci rozsahu publikace podrobně různým ekoetickým koncepcím. Výklad doplňuje několika důležitými "klasickými" ekoetickými texty, mezi nimiž na prvním místě je Desatero Božích přikázání.

Kocianova kniha je beze sporu obohacením českého knižního trhu. Je psána přehledně, srozumitelně, systematicky a velmi čtivě, a tak ji skutečně lze potenciálním čtenářům doporučit.

Jiří Nečas

Reakce čtenářů

Hledám církev, křesťanskou (ET-KJ č. 9/2016)

Bratr Milan Pečeňa srovnává církev z doby Ježíšovy s církvemi dnešní doby a rád by našel nějakou podobnou té z 1. století. Předně kritizuje „pozitivní" vztah k válčení a k násilí celkově. Má možná na mysli křižácká tažení za dobytí Svaté země vyhlašovaná papeži ve středověku? V tom bych s jeho kritikou asi souhlasil. Ale „reconquista" ve Španělsku v 15. století, nebo těžké obranné boje křesťanů s Turky při jejich opakovaných taženích na Balkán a do střední Evropy s cílem podrobit území – to vše v zájmu přežití evropské civilizace židokřesťanské asi bylo nutné. Anebo kritizuje dnešní účast našich vojáků v zahraničních misích a existenci vojenských kaplanů v armádě?

Dovolte, abych citoval Tomáše Halíka z jeho knihy Chci, abys byl (2012), protože lépe bych to říct nedovedl: *...Ve světě „těch druhých" jsou lidé, kteří naši kulturu nenávidí, považují nás za nepřátele, nepřátelsky se k nám chovají a usilují o to nás zničit. Před násilím nelze ustupovat, je třeba chránit a bránit nevinné. ...Člověk může nastavit pouze svou vlastní tvář, je-li naděje, že tím zastaví zlo, nikoliv však tváře druhých; ty musí bránit, za ně máme odpovědnost. Avšak můžeme a musíme udělat všechno, aby věci tak daleko nedošly. Na mnoha ohrožených místech je ještě čas pro prevenci a terapii násilí, k němuž se sice schyluje, avšak ještě nepropuklo natolik, aby lidské mozky zatemnila jako droga nenávist a pohled na krev. Smysluplný dialog je možný jen mezi střízlivými.*

K druhému „problémovému" tématu – vztahu církví k majetku – se vyjádří třeba někdo jiný, povolanější.

Nevím, jestli bratr Pečeňa najde svou církev, přál bych mu to, ale pochybuji. Pohan Herakleitos, vrstevník doby Starého zákona, by nám asi řekl, že nikdo nevstoupí dvakrát do téže řeky.

Zdeněk Krůta

Anglický dramatik William Shakespeare

(narozený 26.4.1564 – zemřel 23.4.1616 ve Stratfordu nad Avonou)

Byl synem rukavičkáře /ze šesti dětí/, asi získal středoškolské vzdělání ve svém rodišti, 1582 se oženil s Annou Hathawayovou a měli tři děti. Jeho divadelní činnost je však spojena hlavně s Londýnem. 1592 už byl známým hercem a dramatikem. Morová epidemie přinutila divadelníky, aby hráli na okraji města v Banksidu, od roku 1599 do 1613 v budově The Globe. Shakespeare se však už dříve vrátil do rodného města, kde jako úspěšný divadelní podnikatel skoupil řadu pozemků a mohl provdat obě dcery.

Jeho život a slavné dílo spadá do doby královny Alžběty I. (1533/58-1603) a řadí se k renesanci. Jeho tvorba zahrnuje historická dramata, milostné tragedie, dvorské veselohry, satirické komedie i pohádkové hry. Látku namnoze převzal a nově zpracoval. O jeho autorství jsou četné dohady, ale ty jsou asi důležité jenom pro badatele. Shakespearova tvorba prý představuje jakousi paralelu k anglickému překladu Bible z roku 1611 („Verze krále Jakuba") a podle jisté domněnky se ho účastnil. Pokud Bibli cituje (Jób, Kazatel, Efezským), pak ovšem starší překlady. Jeho dílo je však plné biblických narážek.

Z jeho děl jmenujme: *Sonety, Hamlet, Král Lear, Othello, Richard III., Macbeth, Kupec benátský, Romeo a Julie, Veselé paničky windsorské, Večer třikrálový, Sen noci svatojánské, Zkrocení zlé ženy a Zimní pohádka.*

Bez citu zákon popírá sám sebe, neboť se může zvrhnout v tyranii. (Timon Aténský)
Milosrdenství nelze vynutit. Snáší se z nebe jako něžný déšť na zprahlou zemi. Je dvojím požehnáním: kdo dává, blažen jest jak ten, kdo bere. (Kupec benátský)

B. Vik



Listy M. Jana Husa

85. Nějakému knězi

Pokoj Pána našeho Ježíše Krista. Bratře nejmilejší!
Buď pilný v kázání evangelia a čiň dílo dobrého evangelisty, povolání své nezanedbej, pracuj jako dobrý Kristův vojín: nejprve zbožně a svatě buď živ; potom věrně a správně uč; buď jiným příkladem v dobrém skutku, abys nebyl zahanben v řeči, trestej hříchy a ctnosti doporučuj; těm, kteří zle jsou živi, hroz věčnými tresty, těm pak, kteří jsou věrní a jsou pobožně živi, slibuj věčné radosti. Kaž krátce, avšak s užitkem,[1)] a rozvážně rozuměj Písmům svatým. Nejisté a pochybné věci nechtěj nikdy tvrdit, abys nebyl usvědčen od protivníků, kteří se radují, že mohou pomlouvat své bližní a tím i Božím služebníkům způsobit zahanbení. Napomínej k vyznávání víry a přijímání pod obojí způsobou[2)] těla a krve Kristovy, aby ti, kteří ze svých hříchů učinili opravdové pokání, tím častěji přistupovali k přijímání. Tebe pak napomínám, abys do krčem s hosty nechodil, abys nebyl pro ostatní lidi všedním; nebo čím vzdálenější je kazatel od kamarádství lidí, tím je příjemnější. Ale proto přece neodpírej svou službu, kterou můžeš prospět jiným. Proti přepychu, jakkoli můžeš, bez přestání kaž; protože to je nejlítější šelma, která pohlcuje lidi, za které trpěla lidská přirozenost Kristova. Proto tě, nejmilejší, zapřísahám, abys před smilstvem utíkal, protože kde budeš chtít pomoci, tam se bude ukrývat. Mladých žen se varuj[3)] všemi způsoby a nevěř jejich nábožnosti; protože sv. Augustin říká: Čím je nábožnější, tím je více nakloněna k rozpustilosti (smilstvu), a pod záminkou náboženství ukrývá se lest anebo jed smilstva. Také toho, nejmilejší, buď si vědom, že obcování s nimi zničilo mnohé, které světské působení nemohlo oklamat ani poskvrnit. Také do svého domu pro jakoukoli věc žen nevpouštěj a neměj s nimi častějších rozmluv, což vzbuzuje pohoršení. A ať cokoliv činíš, Boha se boj a přikázání jeho zachovávej; tak půjdeš rovně a nezahyneš, tělo zkrotíš, svět potupíš, ďábla přemůžeš, v Boha se oblečeš, život nalezneš, jiné upevníš, sebe budeš korunovat korunou slávy, kterou ti dá spravedlivý soudce. Amen.

85. Husův dopis podle vydání Bohumila Mareše (1851 – 1901, evang. farář a církevní historik) z r. 1911 (již 3. vydání), který také připojil vykladačské poznámky, které zde uvádíme.
V roce 2015 Husovy dopisy převedeny do současnější češtiny.

85. Jakémusi knězi.
R. ? (1414, 20. října - 4. listopadu.)

Přítomný list Palacký považuje buď za úplně podvržený, aneb aspoň jistě později pozměněný, každým způsobem podezřelý, poněvadž prý jest neuvěřitelno, že by Hus již před r. 1415 užívání kalicha se strany nekněží byl doporučoval. Ale my shledáváme tu myšlenky, kteréž neodporují povaze Husově, ba přímo v jiných listech téměř stejnými slovy jsou vyjádřeny, zejména v listech Martinovi č. 49 a 79. Také žádná okolnost není na závadu domněnce, že Hus již před r. 1415 kalich doporučoval, poněvadž nepochybně Havlík (viz č. 84 a 57), když kalich zaváděl, tak s vědomím Husovým a za jeho ještě přítomnosti činil; také nic nebrání sepsání tohoto listu do r. 1415 položiti, leč snad svědectví starých sběratelů a vydavatelů listů Husových. V přítomném listě Hus napomíná neznámého kněze, aby pilen byl v učení i dobrém obcování, pochybných věcí aby netvrdil, aby pobádal k přijímání pod obojí způsobou, aby důstojnost svou před lidmi si zachoval, aby rozpustilost kazil, smilstvu utíkal, zvlášť mladých žen se bál a přikázání Božího ostříhal.

[1)] Spasitelně. [2)] Viz č. 84. [3)] Viz počátky listů 49 a 79.

Zmužile sobě čiňte,
(a posilní Bůh srdce vašeho,)
všickni, kteříž naději
máte v Hospodinu.
Ž 31,25



V úterý 5. dubna 2016 po dlouhé těžké nemoci zemřel v kruhu rodiny

Jan Šimsa

(2. 10. 1929 – 5. 4. 2016)

Působil v Ymce, v Lize lesní moudrosti, Svazu mládeže, v poválečném brigádnickém hnutí, Středoškolském kroužku a na konferencích Akademické Ymky. Vystudoval Akademické gymnázium a Husovu bohosloveckou fakultu. Vedl řadu ymkařských a evangelických brigád. Na vojně byl přeřazen do oddílů PTP. Jako vikář a farář působil na sborech ČCE v Pardubicích, v Praze na Vinohradech, v Klášteře nad Dědinou a v Prosetíně. Spoluzaložil hnutí Nové orientace. Na schůzi farářského spolku, na jehož činnosti se léta aktivně podílel, veřejně vystoupil proti způsobům, jimiž StB získávala nedobrovolné spolupracovníky. Byl zbaven státního souhlasu k výkonu duchovenské služby. Pracoval pak jako zaměstnanec Ústavu makromolekulární chemie. Podepsal Chartu 77. Zastával se vězněných, podílel se na vydávání samizdatu, přednášel, působil v M-klubu. Sám byl vězněn a nesčetněkrát vyslýchán. Inicioval znovuzaložení Masarykovy společnosti, podílel se na činnosti Občanského fóra v Brně, Hnutí československého porozumění a obnovení práce sociálně demokratické strany. V roce 1991 byl vyznamenán řádem T. G. Masaryka „za vynikající zásluhy o demokracii a lidská práva".

(ze smutečního oznámení, které jsme obdrželi od rodiny)

Rozhovor se zahraničním zpravodajem

Odpovídá David Miřejovský

Bývali jsme zvyklí se s příjmením Miřejovský setkávat v protestantském prostředí především zásluhou dvou bratří, Jana (*1911) a Lubomíra (*1925), kteří byli výraznými osobnostmi. Oba projevovali jednak silný zájem o věci veřejné, zvl. Lubomír (silně ovlivněn J. L. Hromádkou a J. Šimsou) se angažoval na mnoha platformách jako stoupenec křesťanského levicového myšlení, byl např. generálním tajemníkem Křesťanské mírové konference, organizace, která tedy církvím vposledu moc nepomohla, spíše se v mnoha ohledech stala nástrojem prosovětské propagandy); L. Miřejovský snad naivně chtěl stavět mosty mezi různými postoji a směry (ale nejde zde o žádné hodnocení, spíše jen o uvedení toho, že se zde projevoval zájem o politické a společenské dění). Navíc oba bratři, vystudovaní teologové a faráři, byli literárně činní - zvláště s vděčností vzpomínám na Janovu útlou publikaci Víra bez důkazů. Nyní se pravidelně setkáváme se jménem Miřejovský při sledování zpráv České televize. Nezačínal jsem tím úvodem samozřejmě proto, že by šlo o pouhou shodu jmen, David Miřejovský, rovněž člen ČCE, svým způsobem navazuje na ony zmíněné postavy - své předky, když se nám jako zpravodaj snaží zprostředkovávat potřebné informace.



** Kdy ses rozhodl pro tuto dráhu a co tě na ní hlavně přitahovalo?*
Pro studium žurnalistiky jsem se rozhodl v posledních ročnících gymnázia. Tehdy jsem měl o povolání novináře značně idealistické představy. Netušil jsem tehdy, že novinařina je nesmírně časově náročná práce, kdy neexistují víkendy, svátky nebo ohraničená pracovní doba. Chtěl jsem zaměstnání, které nebude jednotvárné, dovolí mi cestovat a zblízka sledovat důležité události a mluvit se zajímavými lidmi. Tato přání se mi splnila. Vedla k tomu ale opravdu dlouhá cesta.

** Když ses v roce 2012 stal zahraničním zpravodajem na Slovensku, možná se to jevilo jako příjemná etapa. V místě ne až tak vzdáleném od Prahy, s celkem lehkou jazykovou srozumitelností, ve společnosti s mentalitou, kterou dost chápeme a ve státě, s kterým nás spojuje společná historie... Nebo nás rozděluje? S jakým očekáváním ses chystal na svou misi? A byla to tvoje volba?*
Nabídku pracovat pro Českou televizi ze Slovenska jsem dostal den před narozením třetího syna. S manželkou jsme proto museli zvažovat mnoho okolností, nejen pracovních. I když se před nás stavěly a dále staví různé výzvy, je pro nás nejdůležitější být jako rodina spolu. Práce zahraničního korespondenta pro Českou televizi chápu jako jeden z nejvyšších vrcholů, které může novinář v České republice dosáhnout. Manželka s dětmi mě podpořily a přestěhovaly se se mnou. Předpokládali jsme také, že v Bratislavě budeme více spolu. Z Prahy jsem často jezdil na služební cesty do vzdálených zemí. Ze Slovenska ale vyjíždíme na natáčení do okolních zemí i většiny balkánských států. Kvůli uprchlické krizi jsem například v loňském roce doma příliš času nestrávil.

** Převládá v tvých neformálních rozhovorech se Slováky jejich uznání, že ten společný "dům" byl pro ně přínosem, nebo převládají stále důrazy na důvody, které vedly k rozdělení Československa?*
Velmi záleží na tom, koho člověk potká. Lidé, kteří si přáli rozdělení Československa na začátku devadesátých let, stále zdůrazňují především pozitiva samostatnosti. Vlastní stát dnes oceňuje naprostá většina Slováků. Velká část z nich na Československo vzpomíná v dobrém. Slováci si navíc, z mnoha důvodů, uchovali silnější vazby na Česko, než má většina české společnosti ke Slovensku.

** Následující dost bouřlivé roky s problémy nátlakové migrační vlny, se kterou si Evropa nedovede poradit (a obávám se, že řešení nepřijde ani brzo, ani snadno, ani lacino - jestli vůbec přijde!), tě přivedly takřka každodenně na obrazovky našich televizí. A vídáme tě se zprávami z Maďarska, Rakouska, balkánských zemí... Jistě je tvou profesionální povinností pravdivě referovat o tom, čeho jsi svědkem. Přesto tě určitě také osobně a citově zasahují události a scény, kterým jsi byl přítomen. Můžeš nám zmínit některé případy, které se tě obzvláště hluboce dotkly?*
Během roku 2015 jsem na balkánské cestě uprchlíků viděl mnohé situace, které mi dlouho z paměti nezmizí. Na začátku léta panovaly velmi vysoké teploty a počty běženců ještě nebyly tak vysoké jako v následujících měsících. Balkánské státy běžencům neposkytovaly téměř žádnou pomoc a dobrovolníků nebo humanitárních organizací bylo v regionu minimum. Lidé putovali skrytě lesy, aby se vyhnuli zatčení. Pamatuji si, jak jsme na jihu Maďarska našli u silnice dvě rodiny ze Sýrie s malými dětmi, které ve vedru kolabovaly. Báli jsme se o jejich životy. Darovali jsme jim vodu i jídlo a přivolali pomoc maďarských orgánů. Na jiném místě v Srbsku jsme narazili na místo, kde hledali útočiště ti nejchudší uprchlíci. Přežívali v zoufalých podmínkách, neměli už žádné prostředky, ani netušili, kde jsou. Tito lidé se často stávali obětí různých kriminálních skupin. Organizovaný zločin na uprchlících vydělával obrovské peníze a netoužil po publicitě. Střetnutí s převaděči patří k mým nejhorším zážitkům za poslední roky.

** Je jasné, že v této době ve zpravodajství převládají pohledy na problémy, které jsou způsobeny migrací tak početné a nesourodé masy lidí, z které má většina našich obyvatel obavy. Přece jsou však představovány i aktivity zejména dobrovolníků, kteří obětavě z naší vlasti cestují do těch nárazníkových oblastí, aby pomohli zmírnit utrpení unavených, vyhladovělých poutníků. Máš v mysli nějaký výrazný projev lidské solidarity?*
Na sklonku léta už působilo v balkánských zemích tolik humanitárních organizací, že nedostatkem nikdo z přicházejících netrpěl. Mezi prvními přijížděli na místo dobrovolníci z České republiky. Nakonec tvořili jednu z nejpočetnějších zahraničních skupin. Šlo o jednotlivce, malé skupiny přátel i větší výpravy organizované církevními zařízeními.

** Jak se vyrovnáváš se skutečností, že oficiální stanoviska politiků a úřadů nemusí vždy zcela odrážet realitu?*
Vycházím z toho, že nikdo nemá patent na rozum. Jakékoliv vyjádření - ať politika, instituce, nebo úřadu atd. proto dávám do kontrastu s relevantním oponentním názorem. Mým úkolem není stranit ani jednomu názorovému proudu, ale přinést maximum informací, aby si diváci sami mohli udělat názor.

** Kdo jezdí s tebou, jaké máte zkušenosti s dostáváním se na nebezpečná místa (např. natáčení uprostřed davu rozčílených lidí...)?*
Tvořím dvoučlenný štáb s kameramanem. Musíme se spoléhat sami na sebe. Máme mnoho let zkušeností z krizových situací a oblastí. Problémovým situacím se snažíme předcházet a případné konflikty uklidňovat dřív, než přerostou únosnou mez. Je ovšem pravda, že několikrát nám nezbývalo než věřit, že vše dobře dopadne.

Za ochotu odpovídat na mé otázky a pootevřený pohled do práce novináře velmi děkuje za sebe i za naše čtenáře

Bohumil Kejř

Inzerce

Farní sbor ČCE v Karlových Varech hledá kazatele s nástupem podle dohody v r. 2016 nebo počátkem r. 2017. Jedná se o prosperující a funkční sbor městského typu. K dispozici je prostorný byt 3+1, modlitebna přímo ve sborovém domě.
Bližší podrobnosti na kontaktní adrese sboru.

č. 9

FS ČCE v Humpolci a Opatově hledají společně faráře na půl úvazku s možností bydlení na faře v Humpolci v bytě 4+1 se zahradou. Nástup možný od září 2016. Po stránce provozní a hospodářské jsou nezávislé.
Kontakt:
Pavel Šindler, farář 777 065 911.

č. 10

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2,
Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607,
e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 481 Kč, jednotlivé číslo 13 Kč. Č.ú.: 228961190/0300
Redaktor: Bohumil Kejř
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne Grafotechna
Distribuci provádí:
* Pro jednotlivce: Česká pošta, s.p. bezplatná infolinka České pošty 800 300 302
adresa pro písemný styk:
Česká pošta oddělení periodického tisku Olšanská 9, 130 00 Praha 3
e-mail: postabo.prstc@cpost.cz
*Hromadné zásilky: A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

ET

Příloha 2

13–14/2016

vychází: 20. dubna 2016

Jan Hus v šesti staletích
Proměny husovské tradice od středověku do současnosti

Velké výročí Husovy smrti v Kostnici se stalo v roce 2015 podnětem pro mnohé akce, které tuto událost připomínaly. Na rozdíl od podobných počinů v minulosti připomínka kostnických událostí již nevyvolávala takové kontroverze. Přesto se v naší společnosti patrně nenajde nikdo, kdo by si pod jménem Jana Husa nebo slovem „husité" nebyl schopen vybavit vůbec nic. Povědomí o Husovi a o hnutí, které český reformátor svým vystoupením vyvolal – Husa samotného nelze označit za zakladatele husitského hnutí v pravém slova smyslu, ani za původce určitého uceleného systému „husitské" teologie – je ovlivněno také tím, jak se na kauzu Jana Husa a husitskou epochu dívaly minulé generace. Úcta k Janu Husovi (spíše v náboženském smyslu) a památka na Jana Husa (převážně v sekulárním smyslu) se formovala na základě dobového společensko-politického a náboženského kontextu a každá generace si svůj vztah k tomuto období českých dějin musela nově formulovat. Přiblížit hlavní zlomy v pohledu na Husa a husitství v průběhu staletí a alespoň v hrubých rysech charakterizovat vrstvy paměti, které dodnes náš pohled ovlivňují, je záměrem tohoto článku.

Úcta k Janu Husovi v českých zemích v dobách konfesní plurality

Úcta k Janu Husovi a Jeronýmovi Pražskému začala v Čechách bezprostředně po jejich upálení. V kostelích, spravovaných faráři nakloněnými církevní reformě, se konaly za obě osoby zádušní mše a „kacíři" z Kostnice byli oslavováni jako mučedníci. Jako akt mučednictví byla interpretována zejména Husova smrt a jeho oddanost do poslední chvíle byla srovnávána s věrností Kristu, s jakou šli na smrt raně křesťanští mučedníci. Podle vzoru oblíbených kázání pod širým nebem, která Hus konal před rokem 1414, se ještě před vypuknutím válečných akcí setkávali na rozličných místech Čech Husovi stoupenci, nazývaní – zprvu pejorativně – husité, a tímto způsobem dále šířili reformí myšlenky. Masová shromáždění za účasti tisíců lidí se často konala na návrších, která byla nyní označována biblickými jmény (Oreb, Tábor). Při těchto „poutích na hory", v jejichž centru stála bohoslužba, kázali husitští faráři, zpívaly se duchovní písně a přítomní byli povzbuzováni k jednotě a vytrvalosti. I v době po roce 1420, kdy naplno propuklo válečné běsnění a názory na intenzitu a dosah reformy církve se začaly považlivě štěpit (vedle středního proudu umírněných husitů se etablovali vojensky silní a teologicky radikální Táborité a další skupiny), zůstal Hus jednotící a respektovanou autoritou. Byl označován za svědka pravdy, který všem Čechům ukázal cestu a za *lux bohemice gentis* – světlo českého národa.

Jako původní a charakteristický výraz husitské (později též utrakvistické) identity se rozvinula vzpomínka na upálení Jana Husa a Jeronýma Pražského v den 6. července. Inovovala a novým obsahem naplnila mnohé prvky středověké tradice církevních slavností. Již při prvním výročí Husova upálení byl veřejně čten příběh o jeho mučednické smrti a dopisy psané Husem z Kostnice do Čech. Postupně se ustálily liturgické texty předčítané při této příležitosti i zpívaný písňový repertoár, sestávající jak z textů Husových písní, tak těch, které připomínaly jeho kostnický příběh. V předvečer svátku a v jeho den se konala procesí, při nichž byly neseny korouhve s Husovou postavou. Vývoj úcty k Janu Husovi byl ovlivňován jak politicko-společenskou situací v českých zemích, tak vnitřním vývojem utrakvistické církve. Od konce 15. století byl Husův svátek na pozadí vzrůstající konfrontace s katolickou církví pojímán stále více reprezentativně a jakékoliv jeho rušení ze strany katolíků nebo zeměpanských úředníků bylo chápáno jako nemístná provokace. Výjimkou nebyly ani lokálně omezené pouliční nepokoje mezi oběma tábory.

Kolem roku 1500 dostala úcta k Janu Husovi nový rozměr: v jeho jméno byly zasvěcovány oltáře utrakvistických kostelů, ale i kostelní stavby samotné, jako např. kostel „na Konstanci" u Hradce Králové. Role Husa jako prvního národního světce se příznačně odrážela v ikonografii. Brzy po upálení obou reformátorů došlo k ustálení jejich obrazového zpodobnění, které se udrželo po převážnou část 15. století. Hus byl zobrazován jako bezvousý a se svatozáří, s kacířskou čepicí a s hranicí, které se staly jeho atributy. Pravděpodobně nejstarší vyobrazení Jana Husa se nalézá v tzv. Martinické bibli a pochází z doby okolo roku 1430. Od poloviny 15. století vznikaly také oltářní obrazy s Janem Husem, nezřídka ve spojení se svatým Vojtěchem, patronem pražské arcidiecéze. I přes pravděpodobně relativně autentické zobrazení Husovy podoby na kostelních obrazech se ke konci 15. století prosadila nová typizovaná podoba Jana Husa, jejímž inspiračním zdrojem se stal nejspíše dřevořez ze Světové kroniky Hartmanna Schedela z roku 1493. Hus začal být ztvárňován jako vousatý učenec s baretem, často stojící u písařského pultu a s knihou (Biblí) v ruce. Poměrně brzy se tato podoba vlivem rychlého šíření knihtisku jako nové formy komunikace prosadila a zdomácněla v domácí i evropské reformační ikonografii, kde se v podstatě bez výraznějších změn udržela až do pozdního 18. století. V této typizované podobě se Husova postava objevuje i v knižní ilustraci utrakvistických a bratrských tisků (zejména kancionálů), přičemž je zřejmé, že na její šíření měl vliv i oběh typografického materiálu, který se k nám většinou dostával z vyspělých tiskařských center západní Evropy, především z Německa. Jinou formou zobrazování Jana Husa byly centrální plotny a medailony s jeho postavou nebo poprsím na slepotiskových knižních vazbách. Husova postava se objevovala jako dekorace také na kostelních zvonech, na kachlích tehdy rozšířených kachlových kamen, mincích a medailích. Podobně se v ikonografii prosadil kalich jako obecně srozumitelný symbol husitského hnutí, od 30. let 15. století i v liturgickém kontextu (při výzdobě sakrálních prostor).

S nástupem luterské reformace dostala Husova úcta nový impuls. V souvislosti s pozorností, jakou životu a dílu Jana Husa věnoval Martin Luther, bylo Husovo vystoupení v českém prostředí zasazováno do nové teologicko-dějinné perspektivy: „Věrný Čech" začal být chápán jako nástroj, s jehož pomocí Kristus mezi evropskými národy ten český vytrhl jako první z temnot Antikrista. Tento motiv se objevuje ještě u Jana Amose Komenského, nacházíme jej například v jeho dopisu švédskému kancléři Axelu Oxenstiernovi z 11. září 1648. Naproti tomu v táboře konzervativních utrakvistů, kteří hleděli na úspěchy evropské reformace a její šíření v Čechách a na Moravě s nedůvěrou a obavami o udržení své vlastní identity, dostala úcta k Janu Husovi zřetelné národnostní zabarvení.

Od dob protireformace ke vzniku Československa

Po porážce protestantských stavů v bitvě na Bílé hoře v roce 1620 byla v rámci následující rekatolizace Čech a Moravy úcta k Janu Husovi a veškeré její projevy systematicky potlačovány. Byla odstraňována starší vyobrazení obou českých reformátorů stejně jako husitské symboly, patrně nejznámějším případem je odstranění kalicha a sochy „husitského krále" Jiříka z Poděbrad z průčelí pražského Týnského chrámu v roce 1623. Mikuláš Dačický zachytil podobné počínání v tomtéž roce i v Kutné Hoře: „Na potupu Čechům, jenž se evanjelitského religionu přidrželi, ... vyškrtán jest obličej mistra Jana Husi, mučedlníka českého, na jednom oltáříku v kaple mincířské namalovaného, v chrámě Barborském; a v kaple havéřské v témž chrámě vylomen kalich na hrobě kamenném, pěkně vytesaném s obrazem Filipa, biskupa sidonienského." Také z kostelních zvonů byla odstraňována dekorace s vyobrazením Jana Husa, nebo ničeny nápisy svědčící o někdejší reformační minulosti. Na uměleckých projevech doby baroka se objevoval Hus již jen ve výrazně negativním světle: ve společnosti kacířů.

Určitá forma úcty k Janu Husovi se udržovala v zemi jen mezi tajnými nekatolíky a zejména pak mezi exulanty, kteří hledali útočiště v okolních zemích a v 18. století často nazývali své nově vybudované osady podle dřívějších husitských lokalit (Husinec u Střelína nebo Friedrichův Tábor u Kempenu ve Slezsku, obě místa byla založena v roce 1749), nebo sakrální stavby podle Betlémské kaple v Praze (Bethlehemskapelle v Berlíně-Neuköllnu). V představách domácího lidu, který byl po dlouhou dobu odkázán jen na příležitostný a improvizovaný kult spjatý s někdejším nekatolickým vyznáním, se pak vzpomínky generací na život a dílo Jana Husa již značně rozostřovaly. Hus pro ně byl chudým a spravedlivým člověkem, který musel po celý svůj život snášet útrapy od zlomyslných boháčů a mocných tohoto světa, než byl nakonec pro Boží pravdu upálen.

Teprve v době vlády císaře Josefa II. se opět objevily prvky pozitivního oceňování Jana Husa. Husitství se stalo předmětem vědeckého zájmu prvních osvícenských a obrozeneckých historiků (Kašpar Royko, František Martin Pelcl). V souvislosti s rostoucí náboženskou tolerancí doby osvícenství byl Hus nově vnímán a oceňován jako předchůdce josefínských církevních reforem, jako mučedník za svobodu svědomí a jako patriot. Stranou pozornosti nezůstaly ani jazykové a literární kvality jeho díla (Josef Dobrovský). V době napoleonských válek podporovala vídeňská vláda dokonce čistě vlasteneckou formu vzpomínky na vojenské úspěchy husitů a jejich symbol, válečníka Jana Žižku z Trocnova, s cílem motivovat poddané



habsburské monarchie k odporu vůči Napoleonovi. Během revolučního roku 1848 se Jan Hus etabloval jako hrdina českého národního hnutí. Toto postavení mu zajistil historik František Palacký ve svých monumentálních *Dějinách národu českého v Čechách a na Moravě*. Se zřetelnými sympatiemi v nich vylíčil životní osudy Jana Husa a husitství samotné představil dokonce jako vrchol slovansko-českých dějin a rozhodující krok lidstva na cestě od despocie ke svobodě.

Ve druhé polovině 60. let 19. století, po krátkém období rakouského neoabsolutismu, se husitství dočkalo ještě větší pozornosti při formování české národnostní ideologie. V roce 1868 vyvrcholilo hnutí velkých lidových shromáždění, tzv. táborů lidu, pořádaných na místech, která měla skutečný nebo jen domnělý vztah k husitství. S tím se ruku v ruce rychle rozvinuly nové lokální husitské tradice. Vedle podniků, jichž se účastnily mnohatisícové zástupy, měla zvláštní význam „pouť" do Kostnice. Tam se ve výše uvedeném roce z podnětu časopisu *Svoboda* na někdejším místě Husova upálení shromáždilo ke vzpomínce na českého reformátora nejméně 300 osobností českého veřejného života. O rok později dorazilo ke vzpomínkové akci, konané při příležitosti domnělého 500letého výročí Husova narození, k tzv. národní pouti do jihočeského Husince okolo padesáti tisíc osob. Předmětem zvláštní pozornosti, až úcty, se stávala místa spojená s Husovým životem. Byla to jednak Husova „rodná světnička" v Husinci (lokalizovaná ovšem na základě lidové tradice), nebo místo Betlémské kaple v Praze. K jiným formám posilování kolektivní paměti patřilo od poslední čtvrtiny 19. století budování Husových pomníků. První z nich byl odhalen v Jičíně v roce 1872, v následujících desetiletích pak na řadě dalších míst. V reakci na konfrontační výrok knížete Karla Schwarzenberga, pronesený v roce 1889 před českým zemským sněmem (husité byli prý jen pouhou „bandou lupičů a žhářů"), vznikla idea vybudování Husova pomníku také v Praze. Po vášnivých diskusích bylo za vhodnou lokalitu k tomuto účelu vybráno Staroměstské náměstí. Sousoší podle návrhu Ladislava Šalouna bylo ovšem dokončeno teprve v době první světové války a odhaleno roku 1915 v souvislosti s pětistým výročím Husova upálení. Zvláštní program v den 6. července byl pochopitelně důležitou součástí památky na Jana Husa. Jeho pevným rámcem byla slavnostní řeč s navazující přednáškou popularizačního charakteru, zpěv písní – zejména válečné písně husitů *Ktož jsú Boží bojovníci*, slavnostní dekorace za použití zemských barev (červené a bílé), instalace obrazů s Janem Husem, osvětlení veřejných budov i soukromých domů, ohňostroj a zapalování ohňů (na památku kostnické hranice) na vyvýšeninách v okolí měst, kde se slavnosti konaly. Nechyběla ani zábavní pyrotechnika, jejíž odbyt měly zajistit někdy až morbidní slogany, nabízející např. „Husův oheň". Upálení Jana Husa, resp. jeho proces se stával také vděčným námětem seriózních uměleckých projevů, zejména historické malby (Václav Brožík).

Intenzivní a masově podporovanou památku na Jana Husa však na straně druhé nijak nevyvažoval odborný zájem o tohoto reformátora ze strany historiků. Když v roce 1869 vyhlásil Slovanský dobročinný výbor v Petrohradě z podnětu Františka

Palackého cenu za nejlepší historický spis o Husově životě a díle, předložený ve slovanské řeči, nepřihlásil se ani jeden uchazeč z Čech nebo Moravy. První česká Husova biografie vyšla teprve v roce 1915 a jejím autorem byl příznačně katolík, Jan Evangelista Sedlák, teolog působící na brněnském biskupském semináři.

Nacionalizace Husovy památky v Čechách narážela ale i na silnou kritiku. Evangelická inteligence hlasitě odmítala sekularizovanou formu akcí konaných na Husovu památku, především těch, které se odehrávaly v režii národně liberální strany Mladočechů. V roce 1903 byla proto českými protestanty založena *Kostnická jednota* se záměrem podporovat rozvoj husitských a bratrských tradic popularizační formou, nezkreslenou dobovou národnostně konfrontační optikou, a upozorňovat na duchovní (křesťanský) základ domácí reformace. Její odbor byl do relativně nedávné doby činný i v Kutné Hoře a zdejší vzpomínkové akce na Jana Husa mají ještě někteří občané staršího data narození v živé paměti. Jiné důrazy památky na Jana Husa přicházely ke slovu v tzv. svobodných církvích, tedy těch, které se u nás formovaly až v průběhu poslední čtvrtiny 19. století na základě vládou vydaného Protestantského patentu (1861). V tomto prostředí byl Hus pojímán především jako svědek a následovník Ježíše Krista a „lidový evangelista"; neskrývaným motivem při organizování akcí konaných k Husově památce, byl očekávaný misijní úspěch, tedy získávání nových věřících.

Na konci 19. století využil společensko-kritický a národnostně-emancipační potenciál Husovy památky pro svůj program český filozof a politik Tomáš Garrigue Masaryk. Formuloval smysl českých dějin jako konflikt mezi principy reformace a protireformace, přičemž oba termíny silně ideologizoval. V reformaci spatřoval náboženskou a mravní opravdovost a baštu národní identity proti germanizačním tendencím. Protireformaci naproti tomu identifikoval s politickým programem Habsburků, který zostřeně vnímal jako absolutismus a germanizaci: „Naše národní obrození je pokračování idejí reformních, za něž Hus podstoupil smrt mučednickou." Náboženství bylo pro Masaryka úzce spjato s naplňováním etického a morálního kodexu, který v Husově vystoupení inovativně rozkrýval. Motto *„Pravda vítězí"* (inspirováno husitským heslem *Veritas Domini super omnia vincit – Pravda Páně vítězí nade vším*), které se za doby první republiky stalo součástí prezidentské standarty, odráželo Masarykovu ideu pokroku, který měl mít náboženský, duchovní základ, stejně jako jeho pevné přesvědčení, že ve světových dějinách se nezadržitelně musí prosadit „Boží řád" a „Boží pravda". Proto nemůže již překvapit, když si Masaryk po vypuknutí první světové války zvolil datum 6. července 1915 jako den pro osobní vyhlášení války rakouské monarchii. S tím se pojí i jeho zdůrazňování vojenských úspěchů starých husitů, které měly motivovat československé legie při jejich boji za samostatný stát.

Po vzniku Československé republiky v roce 1918 se husitská tradice logicky stala součástí státní ideologie, jak názorně ukazuje i Masarykův výrok „Tábor je náš program". Dobové, národnostně zabarvené a větší nebo menší měrou nábožensky podmíněné tužby pak byly v masovém měřítku vyjádřeny vznikem *Československé církve* (v roce 1971 přijala do svého názvu i přívlastek „husitská") a přestupovým hnutím. Ideologizující a státotvorně orientovaná recepce husitství měla ovšem i konfliktní potenciál. Většina obyvatelstva se totiž nadále hlásila ke katolické církvi. Kritické hlasy katolických intelektuálů, například Jaroslava Durycha nebo Josefa Pekaře, varovaly před instrumentalizací a zneužitím Husovy postavy pro dobové politické účely. Když se stal 6. červenec v roce 1925 na základě zákonného rozhodnutí státním svátkem a Masaryk nechal v tento den na Pražském hradě vyvěsit husitskou zástavu, došlo k diplomatické roztržce s Vatikánem, urovnané teprve po několika letech. Ve 30. letech 20. století, když začala být, zjevně v reakci na opojení husitstvím, zdůrazňována role svatého Václava jako zakladatele českého státu a jako patrona české země, Husův kult oslabil. Teprve bezprostředně před vypuknutím druhé světové války, v době ohrožení územní integrity státu, byla husitská tradice opět akcentována. Další vývoj památky na Jana Husa byl citelně poznamenán totalitními režimy.

Hus a husitství ve dvacátém století a v současnosti

Jakkoliv byla památka na Jana Husa v době Protektorátu Čechy a Moravy (1939–1945) z pochopitelných důvodů silně potlačována, po skončení druhé světové války opět získala na síle, avšak v jiném kontextu a s použitím nových forem. Představitelé komunistické ideologie si husitskou tradici úspěšně přivlastnili a nelze popřít, že k tomu měli předem připravenou půdu. Levicově orientovaní politici a publicisté vnímali husity již od konce 19. století jako revolucionáře a bojovníky za sociální pokrok, tedy do značné míry jako své předchůdce. Pro sociální demokraty byl Jan Hus první, kdo se pokusil o „socializaci Boha ve prospěch všech lidí". Také reformátorův sociální původ jej vlastně již předurčil pro roli ikony chudých v boji proti bohatým. Novým ideologům přišel k dobru i antiklerikální akcent Husovy památky, stejně jako onen národnostní, který na Husovi ulpíval v důsledku národnostní konkurence mezi Čechy a Němci i v době první republiky.

Nejvýznamnější příspěvek pro marxistickou ideologizaci husitství vykonal Zdeněk Nejedlý, první a dlouholetý československý ministr kultury, do své smrti v roce 1962 prezident Československé akademie věd. Hus byl pro něj „první revolucionář nového věku" a „národní hrdina". V roce 1950 Nejedlý inicioval novou výstavbu Betlémské kaple v Praze, jejíž budova v 18. století zanikla, avšak její základové a z části i obvodové zdi byly objeveny v roce 1919. Tato zcela sekulární iniciativa měla být důkazem péče o husitskou tradici ze strany komunistické moci. Do konceptu ideologizované kulturní propagandy bylo přejato i dílo českého spisovatele Aloise Jiráska, vlivnými se staly zejména jeho romány *Proti všem* (1892/93) a *Jan Hus* (1911). Jiráskův beletristický pohled pak silně ovlivnil oficiálně propagované pojetí husitství, které našlo svůj výraz v působivé filmové trilogii *Jan Hus, Jan Žižka a Proti všem* (1954–1957) režiséra Otakara Vávry.

Čtvrtstoletí po politickém obratu k demokracii v roce 1989, při němž zažily renesanci některé elementy Masarykovy politické tradice první Československé republiky (Václav Havel: „Pravda a láska zvítězí nad lží a nenávistí") se ukazuje, že vztah velké části české společnosti k husitství je stále silně zatížen pokřivenými interpretacemi minulosti. Na církevní rovině došlo v poměrně široké ekumenické shodě k serióznímu pokusu o prozkoumání Husova úsilí o reformu církve. V roce 1993 vznikla „Komise pro studium problematiky spojené s osobností a dílem M. Jana Husa při České biskupské konferenci" a výsledky její práce byly prezentovány na mezinárodních konferencích (1993 v německém Bayreuthu a v roce 1999 na Lateránské univerzitě ve Vatikánu) i v odborných publikacích. Husovo úsilí o reformu církve, která v době vrcholného středověku procházela těžkou krizí, pozitivně zhodnotili nakonec i nejvyšší představitelé katolické církve (Jan Pavel II. a František). Pozoruhodně okomentoval vztah české společnosti k Janu Husovi katolický teolog Tomáš Halík, který v roce 1999 prohlásil, že Jan Hus je, jako každá velká osobnost dějin, „projekčním plátnem, na něž si různé skupiny a názorové proudy v průběhu dějin promítaly své ideály, ale i své obrazy nepřítele".

Literatura k tématu:

Toto pojednání vychází z textu, vytvořeného pro německou publikaci, která byla věnována „místům náboženské paměti" v zemích středovýchodní Evropy: Jiří Just, *Jan Hus*. In: Religiöse Erinnerungsorte in Ostmitteleuropa. Konstitution und Konkurrenz im nationen- und epochenübergreifenden Zugriff. Vyd. Joachim Bahlcke – Stefan Rohdewald – Thomas Wünsch. Berlin 2013, s. 637–648. Bližší poučení o naznačených problémech může čtenář nalézt v těchto dílech a studiích (řazeno chronologicky): Tomáš G. Masaryk, *Jan Hus, naše obrození a naše reformace*. Praha 1896; Kamil Krofta et al., *Mistr Jan Hus v životě a památkách českého lidu*. Praha 1915; Jaroslav Purš, *Tábory v českých zemích 1868–1871*. In: Československý časopis historický 6 (1958), s. 234–266, 446–470, 661–690; Jiří Rak, *Bývali Čechové*. Jinočany 1994; Joanna Królak, *Hus na trybunie*. *Tradycje narodowe w czeskiej powieści historycznej okresu realizmu socjalistycznego*. Warszawa 2004; Jan Galandauer, 6.7.1915. *Pomník Mistra Jana Husa. Český symbol ze žuly a bronzu*. Praha 2008; Kateřina Horníčková – Michal Šroněk (vyd.), *Umění české reformace*. Praha 2010.

Jiří Just

Vyložte mi sen této noci ...

Připomenu vám sen, který měl Jan Hus ve vězení v noci ze 4. na 5. března 1415. Napsal o tom v dopise svému nejvěrnějšímu příteli, Janovi z Chlumu: Vyložte mi sen této noci: Spatřil jsem, jak preláti chtěli v Betlémě zničit všechny obrazy Kristovy a také je již ničili. Následujícího dne jsem vstal a spatřil jsem mnoho malířů, kteří zhotovili ještě více a krásnějších obrazů, na něž jsem patřil s radostí. Malíři pak s četným zástupem pravili: "Nechť přijdou biskupové a kněží a zničí nám je!" Nad tím se radovali mnozí zástupové a já s nimi. Když pak jsem procitl, poznal jsem, že se usmívám.

Sny jsou důležité, máme je v Bibli a stojí na nich i základy moderního psychologického pojetí člověka s jeho vědomím a nevědomím. Vzpomeňme si na Freudův výklad snů! I Jan Hus tedy viděl, že jeho sen je důležitý.

Pro výklad snu je důležitá situace, v níž se člověku zdá. Přiblížím ji několika větami: Hus nechal na zdi Betlémské kaple vypsat v latině texty o šesti bludech. Štěpán Páleč, někdejší Husův přítel a v Kostnici úhlavní nepřítel, byl jimi tak rozzuřen, že je chtěl nechat zničit. To vyvolalo Husovy úzkostné sny.

Jenže sny mají ještě širší dosah - vypovídají totiž o tom, co si člověk uvnitř přeje - a snad i něco o budoucnosti, co ve svém nevědomí tuší, protože nevědomí si lépe uvědomuje následky některých současných dějů než vědomí. Sny však mluví řečí symbolů. Poslyšte, jak Husovy sny vyložil rytíř Jan z Chlumu: Obraz Kristův na stěnách vymalovaný je jeho život, hodný následování. Rovněž Písmo svaté nezničitelné, tamtéž napsané. A to obojí se pokoušejí nepřátelé kříže Kristova zničit navečer, kdy slunce spravedlnosti jim zajde, čímž se myslí jejich převrácený život, a mají za to, že obojí v paměti lidu v zapomenutí padne. Ale druhý den, když slunce spravedlnosti vyjde, kazatelé obojí skvěleji obnovují a malují, co v uši mluveno a téměř již v zapomenutí kleslo, po domech hlásajíce. A z toho všeho vzejde mezi lidem velká radost. A přestože byl Hus vydán, složil své slabé tělo a byl ponížen, přece v budoucnosti s tím, jenž přebývá na nebesích, jako kdyby ze sna tohoto bídného života procitl, posměch si bude činiti z těch ničitelů obrazů a zároveň Písma. Ba snad i nyní s Božím dopuštěním ony obrazy a ono Písmo obci a milým svým přátelům s největší horlivostí jasněji obnoví a vymaluje.

Jenže Husovy sny se splnily i ve skutečnosti: Betlémská kaple byla nakonec zbořena - a poté obnovena a její stěny vymalovány obrazy z Jenského kodexu. V současnosti patří Betlémská kaple ČVUT - a dnes se v ní odehrávají bohoslužby. Usmíval by se nad tím Hus? Kdybychom se vrátili k malbám na stěnách Betlémské kaple, byly tam vybrány takové, které zrcadlí dobu malby - 50. léta, takže působí také protikatolicky a trochu komunisticky. Ale nezapomeňme, že Hus byl také věrný katolík! A vůbec, jak by viděl naši dnešní situaci Jan Hus, kdyby procitl? Líbilo by se mu, že má tolik soch a že se jeho památka stále připomíná? Některé sochy má Hus dokonce mezi indiány v Jižní Americe, kde působí Jednota bratrská, která na něj také navazuje. Myslím, že ani ne - vždyť si nebudoval kult osobnosti, sám ze sebe si dělal legraci, dopisy končil slovy: Pamatujte na husu, přátelé moji!

Naopak si myslím, že by se Husovi líbilo i ledacos, co se dnes děje v katolické církvi. Hus bojoval proti zbohatlictví církevních hodnostářů, stejně jako papež František. Když psal z vězení 4. ledna 1415 Janovi z Chlumu ohledně večeře Páně pod obojí, doporučoval: "může-li to býti, pokuste se, aby bylo povoleno podávati alespoň těm, kdo by o to ze zbožnosti požádali s náležitým uvážením okolností." Tak to katolická církev učí po 2. vatikánském koncilu. Hus by tedy asi dnes nebyl protikatolík. Co by se mu líbilo na evangelících a husitech? Určitě důraz na kázané slovo, vždyť Hus proslul jako kazatel, všade se za ním táhly davy. S tím, že se faráři žení, by se musel asi vyrovnávat, ale snášel by to nejspíše lépe než kněžský konkubinát, proti němuž mluvil. (Hus žil osobním životem jako dnešní vzorný katolický kněz.) Hus vystupoval proti světské moci církve a jejímu bohatství, kterou viděl v protikladu s chudým Kristem. Vystupoval ale i proti boháčům, kteří neberou ohled na chudé - třeba v kázání o boháči a Lazarovi. Kdyby Hus procitnul ze svého 600 let dlouhého spánku, co by chtěl, aby stálo na stěnách Betlémské kaple dnes? Určitě by to byl sociální apel - A domnívám se, že by to bylo i poselství víry: Třeba podobné tomu, které vyjádřil Komenský: Národe český, vrať se ke Kristu! Amen.

Mikuláš Vymětal

Řekli o husitství

František Palacký:
"Nic nebylo jejich úmyslům vzdálenější než útok a válka; ne oni, ale jejich protivníci vyvolali krveprolití a hrůzy ničení. Oni byli první v Evropě, kdo ne pro pozemský majetek, ne pro světskou moc a vládu, ale na ochranu ohrožených nejvyšších lidských statků, práva na sebeurčení a svobody svědomí, jen z donucení sáhli ke zbrani a strašlivý dlouhý boj proti celému ostatnímu světu, který nezamýšlel nic menšího než jejich úplné vyhubení, nejen přijali, ale podivuhodně vítězně dovršili."

Josef Pekař:
"Liší-li se má práce v pojímání české revoluce náboženské, v tom především táborství, v nejednom směru od obrazu kresleného velmistrem naší vědy Františkem Palackým, je to možno vysvětlit především velikým rozdílem časovým, jenž dělí od sebe obojí konstrukci. Velikost husitství, jeho pathos i jeho ethos je právě v jeho goticko-středověké základně a povaze; ve všem tom stojí nepochybně výše než německý protestantismus, jemuž razil cestu rozličně a jenž nepřestává býti středověkem, třeba že byl již prolomen myšlenkami renesance."

František Šmahel:
"Husitství pro mne vždy bylo součástí obecných dějin, a proto jsem předem upustil od hledání jeho smyslu pro české dějiny. Nebylo také mým záměrem psát dílo pro každého a tím méně pak promlouvat přes historii k minulému nebo současnému dnešku. Je-li a má-li zůstat historie vědeckým poznáním, ani nelze dbát na všechny. Tím více to platí dnes, kdy se husitství stalo terčem posměšků i kritických výtek a kdy největší z českých snů o lepším světě znovu doplácí na svou osudovou nadčasovost."

www.husitstvi.cz

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

15/2016

4. května 2016 ✦ ročník 101 ✦ cena: 13 Kč

Příští číslo vyjde
11. května 2016

Z obsahu

* *Trojiční zamyšlení*
* *Meze vědění*

Poselství k neděli Exaudi



Na čem stojí sbor?
Efezským 3,14–21

Mluvíte o obsahu svých modliteb s těmi, za něž se přimlouváte? Většinou jen řekneme – myslím na vás, přimlouváme se za vás. Ale čeho se konkrétně naše přímluvy týkají, zač prosíme? Pisatel svou modlitbu poslal těm, za které prosí. Považoval za důležité sdělit jim, co vidí jako potřebné, to hlavní, podstatné, na čem sbor stojí.

Především prosí, aby se dali přetvářet Duchem svatým k plnému lidství, aby „vnitřní člověk" nabýval na síle. Křesťan by neměl být hříčkou nahodilostí, zvyklostí, potřeb. Duchem svatým může být osvobozen ke svobodnému životu. Společenství křesťanů, která dovedou potlačit sobectví, své zájmy, zjevují už teď cosi z Boží slávy tady na zemi.

To druhé důležité je, aby Kristus vírou přebýval v srdcích křesťanů. Na jedné straně je víra dar z Boží milosti, ale cesta následování je vlastní pohyb křesťanů. A jde o to, aby se křesťané uměli za všech okolností spoléhat na Krista, důvěřovat mu, aby čím dál víc panoval v lidském srdci.

A do třetice prosí o poznání Kristovy lásky v plnosti. V ní máme být zakořeněni, zakotveni. Když člověk uvěří, bývá zcela uchvácen bohatstvím Boží lásky v Kristu, ale postupně se prvotní úžas vytrácí. I do společenství sboru pak vstupuje zvyk namísto Kristovy lásky a o to jde - aby se z toho zvyk nestal, aby Kristova láska proměňovala naše společenství neustále znovu, abychom objevovali nové dimenze Boží lásky. I proto potřebujeme sbor, církev, společenství věřících – ty nově příchozí, užaslé, i ty, kteří se dovedou každý den radovat z Boží přízně.

Pán Bůh ale vidí potřeby církve v celé šíři, my jen částečně. Proto mu patří chvála od všech křesťanů za to, že pečuje o svůj lid a dělá mnohé nad naši představivost i nad představivost autora modlitby listu Efezským.

Eva Halamová,
farářka ČCE,
Nové Město pod Smrkem



8. května Den matek

Víra se vztahuje k minulosti, přítomnosti i budoucnosti

Křesťan, věřící člověk, protože věří, má jinou minulost, přítomnost i budoucnost než nevěřící. Jako by žil v jiném světě. On ovšem žije v tomto světě jako nevěřící, avšak nepřijímá všechno tak, jak mu to svět včera, dnes a zítra předloží. Vybírá si – tak vybíravá je jeho víra. Aby bylo jasno: Za jeho vírou stojí Bůh, Otec Ježíše Krista a Duch svatý. Odtud ta vybíravost věřícího. Jeho Bohu se nelíbí všecko, čemu svět tleská. Nedá si vnutit k uctívání jména, která svět vytváří postupně tak, aby lid nezůstal bez boha, ať na jevišti, na obrazovce, v knihách, ve sportu.

Asi bude lépe, když si ukážeme na příkladu, jak jinak se vztahuje věřící k minulosti než nevěřící. Vybere si z ní to, co směřuje k ústřední události dějin, kdy Bůh navštívil všechno lidstvo a poslal k němu svého Syna Ježíše Krista, aby cestu hříšného lidstva obrátil od zahynutí ke spáse. Stálo ho to ovšem život. A my, kdo tomu věříme, získali jsme život: Zemřel za mne, hříšníka, vrátil mi svobodu, kterou jsem svým hříchem ztratil, z celé minulosti si především vybírám především tuto spásnou událost a potom k ní přiřadím to, jak ji připravuje kniha, kterou mi církevní společenství věřících vložilo do rukou, abych zbytečně netápal a poznal Abrahama jako otce víry. Jeho rozhodnutí odejít z otčiny do neznámé země pěkně převyprávěl Štěpán Hájek v knize vydané v Kalichu jako šíp vystřelený směrem k Ježíši Kristu. Prorok Malachiáš je poslední prorok, jímž končí Starý zákon, příprava na Kristův příchod. Tato kniha označila

Dokončení na str. 2

Aktuálně: Konference Zlomené srdce na téma nevyslyšených modliteb

V sobotu 7. 5. 2016 se v Brně uskuteční jednodenní konference s názvem Zlomené srdce. Akce bude zaměřena na téma nevyslyšených modliteb, informují o tom internetové stránky www.modlitby24-7.cz.

Hlavním řečníkem je Pete Greig, spisovatel, zakladatel sborů a modlitebního hnutí 24-7 Prayer (Modlitby 24-7). Pete se svou ženou Sammy vede sbor Emmaus Rd. v Guildfordu, slouží jako viceprezident křesťanské neziskové organizace Tearfund. Dále působil v týmu vedení sboru HTB v Londýně, kde měl na starosti oblast modliteb.



"Pro Peta je toto téma velmi osobní, protože na vlastní kůži zažil bolestné modlitební zápasy, kdy na kolenou z nejhlubšího místa svého srdce prosil, ale Bůh mlčel," uvedl Daniel Raška, hlavní koordinátor Modliteb 24-7 v ČR.

„Již několikrát v životě jsem zažil zázračnou moc modlitby, ale mnohem častěji zažívám jako Boží odpověď ticho. Hlavou se mi honí spousta otázek, pochybností a někdy i bolesti, když Bůh nemění situaci, za kterou prosím. Myslím, že podobnou zkušenost má mnoho lidí, a proto se nám zdálo důležité přinést toto téma více na světlo," uvedl dále Daniel Raška.

Mezi další konferenční řečníky patří Jiří Unger, tajemník České evangelikální aliance, a Julius Slovák, ředitel projektu GodZone a frontman skupiny eSPé.

Součástí programu je panelová diskuse s řečníky, večer modliteb a chval se zapojením umělců a představení českého překladu knihy Peta Greiga Když Bůh mlčí. Chvály na konferenci povede kapela Donebevolající a zpěvačka Gina.

Modlitby 24-7 jsou mezinárodním a mezidenominačním modlitebním hnutím odkazujícím se na Moravské bratry.

V České republice jsou reprezentovány sítí modlitebních místností a lidí, kteří se zapojují do modlitebních řetězců.

www.modlitby24-7.cz

Rozmařilý životní styl není všechno

Často se setkáváme s fenoménem, který již ovládl naše děti i mládež. Jde o značkové zboží a rozmařilý životní styl - konzumace drog a alkoholu, což sice vede k úniku od reálného prostředí, ale jakmile se to přežene, pak následuje krutá realita bolestného a nepříjemného odvykání. Kdo nevede tenhle životní styl, je vlastně proti nám! Tak se chovají děti zámožných rodičů proti těm, kdož pocházejí z chudých poměrů. Proto dochází k různým šikanám, kde si nezletilí synové a dcery bohatých mohou dělat co chtějí - tak jako na divokém Západě.

Navíc jejich vzhled mnohdy připomíná vzhled dospělých, s čímž mají provozovatelé restaurací obrovský problém – vždyť mohou být tvrdě pokutováni, i když za to nemohou. Zkuste v dlouhé frontě žádat každého o občanský průkaz. Klienti se vám vysmějí. Možná se to dá řešit namátkově a intuitivně, ale jednoho dne, nedej Bůh, se šlápne vedle. Náhoda je hrozný „blbec", vždyť pokazí provozní den a hospodaření i těm poctivým podnikatelům.

Něco je skutečně špatně, lidé často nadávají, jak je mládež špatná. Rodiče se nevěnují svým dětem, z pracovních důvodů nezbývá čas na výchovu a smysluplné trávení volného času. Proto se mladí uchylují ke krvavým a drastickým hrám, ubližují svým vrstevníkům. Dělají hlouposti a předvádějí se nevhodně na sociálních sítích. Navíc se může stát, že se jednoho dne dostanou do spárů pedofilů a vrahů. Všechno totiž může začínat zcela nevinně, abychom se jednoho dne nedivili!

Jaké děti, jaká mládež, takoví dospělí, takový stát – podle moudrého algoritmu. Možným řešením je ujasnit si hodnoty ve společnosti. Pokud rodiče nemají peníze na zájmové činnosti, tak by měly automaticky nastoupit církve a mládežnická hnutí, jež se zabývají přírodou a volnočasovými aktivitami. I firmy by se měly zajímat o své okolí, stejně tak stát – nelze již bezdůvodně škrtat na úkor kladných hodnot ve společnosti. Také vedení státu musí nést odpovědnost za své občany, dále pak občané za svou volbu. Nelze do nekonečna házet klacky vznikajícím a existujícím rodinám. To bychom se přímo demograficky odrovnali!

Václav Kovalčík

Z církví doma i ve světě

Proč křesťanští uprchlíci potřebují naši pomoc víc než muslimští?

Projekt Nadačního fondu Generace 21 ztroskotal. Ministři i prezident prohlašují, že si migranti udělali z Česka cestovní kancelář a obešli pašeráky. Analytik Břetislav Tureček ale vidí problém jinde.

„Generace 21 nevybírala irácké uprchlíky podle toho, nakolik potřebují pomoc, ale zda jsou to křesťané," říká Břetislav Tureček. Cílem nadace bylo s podporou vlády pomoct více než 150 iráckým křesťanským uprchlíkům. Do Česka se jich dostalo jen 89. Asi 50 během pár týdnů odjelo do Německa, nebo dokonce domů.

Pomoc nepotřebovali

Dnes je tady asi 40 lidí, kteří žijí v Praze a Soběšovicích na Frýdecko-Místecku. Podle analytika se sem tak dostali lidé, kteří pomoc prostě nepotřebovali. Ti lidé tvrdili (a taky to bohužel opakovala i Generace 21), že utíkají před jistou smrtí, že jim vyvraždili příbuzné a že jim doma hrozí jen smrt.

„Najednou se ale asi třetina z nich vrací domů. Tak to tam asi tak zlé není," napadne teď podle analytika každého. „Tady se ale taky moc neví, že jim doma pomáhají muslimští šíité na jihu země. Tedy i křesťanům vyhnaným ze severu sunnitským Islámským státem," vysvětluje.

Pomoc potřebují hlavně chudí

Na naši pootevřenou náruč tak nakonec nedosáhnou lidé, kteří ji opravdu potřebují. „Nedostane se jim jen proto, že jsou muslimové. Prostě se tady použil předpoklad, že křesťané potřebují naši pomoc víc." Skutečné dělítko analytik nevidí ve víře, ale v životním stylu.

U vzdělaných elit žijících ve velkých městech je úplně jedno, jestli jsou to křesťané nebo muslimové. A stejně tak je to u chudých lidí. „Obávám se, že si tady s námi někdo nepěkně pohrál na protimuslimské notě," říká Tureček. A asi stejně byla oklamána i Generace 21.

„Lidé, kterým chtěla Generace 21 pomoct, ji ve výsledku jen pořádně zdiskreditovali. A bohužel to přispělo i k posílení negativních postojů veřejnosti k uprchlíkům jako celku. Nalilo to vodu na mlýn odpůrcům jakékoli další pomoci všem migrantům."

Češi už pomáhat nechtějí

Nadace teď ještě řeší, co se zbývajícími irackými rodinami, které na přesídlení čekají doma. Lidé prodali majetek, odhlásili děti ze škol. Podle analytika tady už vůle pomáhat není.

„Není tady ani žádná záruka, že nechtějí Česko použít jen jako přestupní stanici do Německa nebo že nemají příbuzné v jiné části Evropy," uvažuje o jejich patové situaci. „Pořád se jen divím, že za to tady někdo jednoznačně nepřevzal odpovědnost."

Nota bene - Hyde Park baptistů

KSČM chce kvůli církvi zvláštní zákon o Hradu

Nemovitosti v areálu Pražského hradu, které nyní patří státu, by mohly být ve státním vlastnictví přímo ze zvláštního zákona. Navrhli jej poslanci opoziční KSČM. Předloha by se dotkla i březnové dohody o majetkovém vyrovnání mezi Hradem a Římskokatolickou církví. Nevztahovala by se naopak na budovy, které v soukromém držení už v současnosti jsou, vyplynulo z vyjádření předsedy komunistické strany Vojtěcha Filipa.

"Cílem návrhu zákona je ochrana majetku státu vzhledem k tomu, že došlo k jednání, která jsou v podstatě za hranou toho, co vůbec umožňuje zákon o takzvaných církevních restitucích," řekl ČTK Filip v souvislosti s dohodou. Metropolitní kapitula má na jejím základě získat budovu Nového proboštství, kapitula Všech svatých kostel Všech svatých a Náboženská matice klášter sv. Jiří. Církev se naopak vzdá nároků na dalších sedm hradních nemovitostí. Smlouva podle Filipa ani není podepsaná oprávněnými osobami, není tedy v současnosti právně platná a zapsatelná. "Zákon by znemožnil, aby se takovýmto způsobem zacházelo s majetkem státu," řekl. Návrh zákona, který před projednáváním v zákonodárných sborech posoudí vláda, by státu zakotvil právo hospodaření k nemovitostem areálu Pražského hradu, k ostatním nemovitostem tvořícím s nimi jeden funkční celek a k souvisejícím movitým věcem. Za součást hradního areálu by norma výslovně stanovila katedrálu sv. Víta, Václava a Vojtěcha.

Soukromé nemovitosti na Hradě by zůstaly právně tak, jak jsou. "Zákon je výčtový a postihuje jen majetek státu, který je v současné době zapsán na stát," dodal Filip.

podle ČTK

Víra se vztahuje k minulosti, přítomnosti i budoucnosti

Dokončení ze str. 1

minulost jako událost před Kristem, připravovala narození spasitele Ježíše Krista, mého Pána, o čemž máme zápis v Novém zákoně. Starý zákon byl po dlouhých debatách připojen k Novému zákonu tak, že Bible jako jedna kniha obsahuje nejprve Starý a pak Nový zákon. K Ježíši Kristu patří Bible stejným právem, jako ke mně patří občanská legitimace. Není to kniha k přečtení za jedno odpoledne, ani za týden, neboť k jejímu porozumění potřebuje čtenář celý život, neuloží ji nikdy do knihovny jako přečtenou. Je stále čtena, jako je Ježíš při mně. Mnoho jiného, důležitého a méně důležitého se vynoří z minulosti s nárokem, aby tomu byla věnována pozornost. Tomu nároku lze vyhovět s upozorněním, že věřící je zavázán pozorností, uctivostí a láskou Ježíši Kristu a jeho knize především.

Věřící žije svou vírou v přítomnosti: Žije v lásce Kristově, v jeho přítomnosti, a tak se stává Kristovým současníkem. Život v Kristu nemá nic společného se vzpomínáním na mrtvého, Kristus přece vstal z mrtvých a žije mezi námi, kteří v něho věříme. Neviditelný nikoho nestraší, ani nepřesvědčuje o své pravdě, je tu jen pro své věřící, kteří s ním žijí, jako by viděli neviditelného. Jejich láska si hledá svůj protějšek. Jejich srdce je otevřeno, aby nikdo nezůstal sám. Společenství, které Kristova láska vytvořila, se stalo středem pozornosti. Je známo, že pohané s jakýmsi nechtěným obdivem museli o křesťanech říkat: Ach, jak se milují. Láska, která svazuje jedny s druhými ve skutečném bratrství, je vyznáním, že Kristus je jejich Pán a že jeho láska je silná jako smrt, nikoho nevynechá. Pro život společenství je láska potřebnější než dar uzdravování nebo mluvení jazyky. Těm, kdo se omlouvají, že nemohou dát církvi milion, protože jej nemají, budiž řečeno, ať dají, co mají, lásku, bez níž církev chřadne, ale s ní je bohatá.

K budoucnosti posunul Ježíš své učedníky hned svým prvním kázáním o Božím království, jež se přiblížilo. Těm, kteří ho prosí, slíbil Ducha svatého, který v Novém zákoně představuje a přináší jistotu naděje a její dokonalé naplnění. Církev jako tělo Kristovo je stejně mesiášským společenstvím, které očekává příchod Pána v slávě. Kde je Duch svatý, tam se otevírá budoucnost. Kdo věří, rád se účastní naděje, která směřuje dál, než kde se uskutečňují lidské krátkodobé naděje. Věřící křesťan, protože se podílí na naději budoucích, posledních věcí, získává odtud svou svobodu, radost a jistotu vítězství. Apoštol Petr dokonce o křesťanech napsal, že jsou znovu narozeni pro živou naději. (1 P 1,3) To znamená, že všechno, co víra věří, myslí, dělá, obsahuje neodmyslitelný prvek naděje: očekáváme své přijetí za syny a vykoupení našeho těla. (Ř 8,23) Doufáme, neboť nežijeme viděním, ale vírou. Chválíme Ducha svatého, že nás připravuje pro budoucí život tak, jako nás připravil pro tento život, když dávného Krista učinil naším živým Pánem.

Josef Veselý

Ztroskotání na cestě do Říma

To není míněno symbolicky. Jde o nadpis 27. kapitoly Skutků apoštolských v ekumenické Bibli. Zde je popsán příběh skutečného ztroskotání bárky, která do Říma Neronova měla dopravit znamenitého misionáře a prominentního vězně, apoštola Pavla. A hned se nabízí „křesťanské zhodnocení": neuposlechli muže Božího (v. 10, 11 a 21), museli ztroskotat! A přece jim byla dána milost vyvodit z nezdaru poučení: naučili se poslouchat (v. 31 a 32), důvěřovat (v. 34-36) a život jim byl zachován. Může být lepší svědectví o požehnaném působení křesťana uprostřed cizozemců?

A přece se symbolický výklad vnucuje z nejednoho důvodu. Už sám Pavel nás staví před záhadu, když námořníkům rozděluje chléb na způsob poslední Večeře: „vzal chléb, vzdal přede všemi díky Bohu, lámal jej a začal jíst" (v. 35). Pavel svým liturgickým dobrořečením přivodil zásadní obrat, od beznaděje k naději: „Všichni nabyli dobré mysli a přijali pokrm potřebný pro svou záchranu." Došlo zde k přesunu od lidské náboženskosti směrem k důvěře v živého a jednajícího Boha? Bylo toto přijímání „pod jednou" v jistém smyslu „pod obojí" – jistá a osvědčená víra na straně jedné a počínající důvěra na straně druhé? Chce autor Skutků symbolicky vyjádřit, že eucharistie se musí stát pro svět „pokrmem spásy"? Zde se mínění rozchází, ale označit Pavla za „liberála" by bylo jistě nepřiměřené. Bárka uprostřed vzdutých mořských vln – toť už klasický symbol Kristovy církve! Byl to bratr Lukáš Pražský, kdo použil označení „Bárky" ve své knize o církvích pravých a nepravých. Existuje „bárka pravá", složená jen z obrácených křesťanů stejné míry víry? Kolikrát v dějinách bylo vynaloženo úsilí téměř sisyfovské o její ustavení! Zapomnělo se na Ježíšovo podobenství o koukoli a pšenici na jednom poli nebo na Augustinovo zhodnocení poměru věřících v církvi a ve světě: mnozí uvnitř jsou vně a mnozí vně jsou uvnitř? Tedy něco jako skutečný svět v církvi a latentní církev ve světě. Kdo jsou ti, co plují s Pavlem či s námi na „jedné lodi"? „Jako údy Kristovy církve a účastníci jednoho chleba a jednoho kalicha jsme za všechny lidi, své bratry a sestry, před Bohem odpovědni, neboť spolu s námi tvoří jednu rodinu Božích dětí" (V. Borovoj).

Troskotá se na cestě do Říma až dodnes. Vzpomeneme-li na „útěk od Říma", pozdějšího stolce Petrova, v letech po první světové válce, a na Hromádkovu snahu přimět „ovce bez pastýře" k zastavení a přemýšlení: „Touha po jednom ovčinci a pastýři patří k základním složkám skutečného křesťanství, ať si jakkoli dnešní člověk libuje v osobitém, svém, svéprávném, subjektivním náboženství…", pak u vědomí vlastní roztříštěnosti a nerespektování pokynů jediného Lodivoda musíme doznat, že se troskotá právě na této cestě. Ale jestliže, navzdory všem útrapám, Pavel do Říma přece jen dospěl, neměli bychom mít naději, že tam později dorazí i církve „pavlovské"? Znepokojivá je ovšem úvaha, že tam byl umlčen jednou provždy. To byl ovšem Řím ještě pohanský…

Dá se také pochopit, že to byli lidé situace nejlépe znalí – lodníci – kdo chtěli loď opustit nejdříve. A to ještě pod záminkou, že dělají akci všem prospěšnou (v. 30). Takovými „obeznámenými lodníky" jsou především teologové a filosofové… Kolikrát se chtělo sednout do člunu a se stejně smýšlejícími opustit nehybný a nezvladatelný kolos. Vždycky bylo snazší kotvit „na zádi" (v. 29), tedy v tradici, než spouštět kotvy „na přídi" (v. 30), tj. vytrvat v naději i v pohledu kupředu. Pavel byl zakotven v Kristu. Nemyslí tedy předně na sebe, ale varuje apatickou většinu: „Nezůstanou-li oni na lodi, nemáte ani vy naději na záchranu" (v. 31). Ani vy, ani oni. Nezůstanou-li Duchem svatí osvícení jedinci a nepřevezmou štafetu, je ztroskotání i v dnešní plavbě postmodernou spíše nevyhnutelné.

A nakonec: Pavel nezprostředkovává spásu tradičním způsobem. Nevyčítá osazenstvu, že ho neposlechli, a že tedy musí nést následky. Nezvěstuje jim „nadpřirozeno" a spásu věčnou jako šanci poslední a jedinou. Naopak, v konkrétní situaci je vyzývá, aby neztráceli naději, i když loď, ta vnější opora (!), vezme za své. Pavel jim dává Boží slovo a pokrm k posilnění do dalších zápasů, modlí se za spásu svých spolubližních. Co je to spása v této situaci i obecně? „Jakékoli milostivé vysvobození způsobené Bohem…" (prof. Adolf Novotný). Důsledkem hříchu je cesta v koncích. Křesťan Pavel nabízí východisko. To je i náš úkol, zvláště jsme-li Kristovi.

Petr Hušek

Česká konfese 1575

Katolicismus dostal v polovině 16. století několikerou vzpruhu: 1540 byl založen jezuitský řád (od 1556 působil i v Čechách), 1545-63 se konal Tridentský koncil, 1547 byl v Německu poražen Šmalkaldský spolek a ve Francii 1562-94 probíhaly války „hugenotské" (1572 „Bartolomějská noc").

Protestantům v Německu se 1555 na Augsburském sněmu podařilo dosáhnout rovnoprávnosti a také ve Štýrsku bylo stavům přiznáno Augsburské vyznání z r. 1530.

V Čechách byla 1567 konečně zrušena Basilejská kompaktáta (vyhlášená 1436), která již novoutrakvisty omezovala, a nyní bylo potřeba dosáhnout právního zakotvení podobně, jako se to stalo ve Štýrsku. Pokus prosadit Augsburské vyznání v r. 1571 ovšem skončil neúspěchem („pro jeho cizotu").

Novoutrakvisté a Jednota bratrská sestavili komisi z pánů, rytířů a měšťanů, v jejichž čele stáli Bohuslav Felix Hasištejnský z Lobkovic za novoutrakvisty a Krištof Markvart z Hrádku za Jednotu bratrskou. Teology byli Pavel Přáza, Matěj Dvorský z Hájku a z bratrské strany Jan Kálef, Izaiáš Cibulka a Jiří Strejc. Během dvou měsíců vypracovali společně České vyznání, blízké Augsburskému, Bratrskému a novoutrakvistickému z r. 1562, a Církevní řád. Obojí bylo přijato 1575 na zemském sněmu v Praze a 18. května předloženo císaři Maxmiliánovi II. k podpisu. Císař se však opřel o katolickou a staroutrakvistickou stranu, souhlas dal jen ústně, podpis nakonec odmítl a šíření tiskem zakázal. Konfese obsahuje 25 článků a žádné odpůrce neodsuzuje. Tato společná bohoslovecká práce se stala podkladem pro uspořádání církve a později pro jednání o „Majestát", který 1609 nakonec pod tlakem okolností podepsal císař Rudolf II. V r. 1918 se k němu přihlásila Českobratrská církev evangelická.

„Nebo kdež se koli tak slovo Krista Pána věřícím káže a velebnými svátostmi vedle nařízení jeho posluhuje, tu jistě částka církve jeho jest, a v takovém shromáždění Kristus Pán právě přítomen jest." (Článek XXI,8)

Bohuslav Vik

Bláznovství víry podle Jakuba

Jiří Mrázek: Výklad Jakubovy epištoly 13

Druhá kapitola

Pokračování z minulého čísla

Apoštol Pavel (v listu Galatským) dokazuje, že Pán Bůh ospravedlnil Abrahama několik století před vydáním Zákona, takže ještě nemohl být ospravedlněn z dodržování Zákona, ani kdyby chtěl. Musel dostat zaslíbení pro svoji víru – a na tom zaslíbení už ani Zákon nemohl nic změnit. Jakub si naproti tomu vybere z Abrahamova života obětování Izáka – příběh, v němž otec málem obětoval svého syna. To je příběh, ve kterém Abrahama víra podržela v životních zkouškách (nebyla to "pouhá" víra – ve smyslu nečinná). Ale ještě něco: je to drsný příběh, ve kterém Abraham tu víru musel mít *předem*. Jakub tím odpovídá i na námitku z 18. verše, že stačí mít skutky a z nich už se dodatečně odvodí, jakou „víru" ten člověk měl. Kdybychom tady vytěsnili víru v Boha, kterou měl Abraham *předem*, vyšel by nám z jeho skutků krvežíznivý zabiják, kterému jenom na poslední chvíli zabránili v zabití vlastního syna.

Jk 2,23 *A naplnilo se Písmo, které říká: Abraham uvěřil Bohu, bylo mu to počteno za spravedlnost a byl nazván přítelem Božím.* Tato věta, která se měla naplnit, je řečena v Gn 15,6, tedy mnohem dříve než obětování Izáka (Gn 22), s nímž ji zde Jakub spojuje. Většina komentářů to vysvětluje jako ospravedlnitelnou nedůslednost (obě události Jakubovi splynuly; bere Abrahamův život jako celek, apod.). Ale zkusme vzít vážně, že jde o *dvě* různá místa. Jakub přísně vzato *netvrdí*, že by slova: *Abraham uvěřil Bohu a bylo mu to počteno za spravedlnost* byla řečena až v Gn 22 jako pointa tohoto příběhu. Ta slova byla řečena v Gn 15 poté, kdy Abraham dostal zaslíbení, že bude mít syna a že z tohoto syna vzejde množství potomků (jako písku v moři a hvězd na nebi). Abraham v Gn 15 reaguje tak, že tomuto zaslíbení *uvěřil.* V Gn 22 (v příkladu, o kterém Jakub mluví) *došla tato víra naplnění (Naplnilo se Písmo…)*. V Gn 22 se Abrahamovi víra, že skrze Izáka bude mít spousty potomstva, *osvědčila v životních zkouškách*. Tady se ukázalo, že to, čemu uvěřil v Gn 15, ho může podržet.

Jk 2,24 *Vidíte, že ze skutků je člověk ospravedlněn, a ne pouze z víry!* Závěr tohoto verše ukazuje, že Jakub stále drží nerozlučnost obojího. *Ne pouze z víry* de facto znamená i *ne pouze ze skutků*. Po tomto vyhodnocení prvního příkladu bude následovat ještě další, v určitém ohledu ještě výraznější.

Jk 2,25 *Což nebyla i nevěstka Rachab podobně ospravedlněna ze skutků, když přijala posly a propustila je jinou cestou?* Tento příklad ukazuje zřetelně, že Jakub není prostě jen moralista. Rachab byla nevěstka. Prostitutka, která přijala do svého domu izraelské vyzvědače. A její skutek víry, její víra se neprojevila v tom, že by od setkání s nimi přestala páchat smilstvo a začala vést cudný život. Tím by ostatně vyzvědačům, kterým šlo o život, příliš nepomohla. Rachab *uvěřila*, že Bůh těch vyzvědačů a vůbec těch neznámých kočovníků z pouště zvítězí nad jejím městem. Byla to odvážná víra. Ale především: na jejím příkladě Jakub ukazuje, jak by víra držená mimo skutečný život nedávala smysl a nepomohla. Kdyby Rachab jen teoreticky uvěřila, že Bůh těch kočovníků zvítězí, a nevyvodila z toho důsledky, byla by za pár dní mrtvá nejen ta víra. Zahynula by spolu s ostatními svědomitými občany Jericha. Její víra se však projevila tím, že skutečně „vsadila" na vítězství kočovníků a jejich Boha. Riskovala. A to, čemu uvěřila, jí zachránilo život. To není o výchovné morálce. To je o tom, že víra se používá, aby se člověk udržel při životě. K tomu je použitelná.

Jk 2,26 *Tak jako tělo bez ducha je mrtvé, tak i víra bez realizace je mrtvá.* Tělo (hmota) musí být teprve oživeno duchem, aby žilo, a stejně je to i v případě víry: musí být oživena (musí být „zapnuta"), aby nám k něčemu byla.

Třetí kapitola

Jk 3,1 *Ne mnozí buďte učiteli, bratří moji. Víte, že tím na sebe bereme větší soud.* V tomto verši mají zajímavé různočtení některé rukopisy, které místo *mnozí učitelé* čtou *mnohoučitelé.* Nebuďte *mnohoučiteli* znamená: netvařte se, že rozumíte všemu a musíte každého poučovat o všem. Tato varianta je nepůvodní, vznikla až někdy v rukopisech z 9. a 12. století, ale docela dobře vystihuje (nebo aspoň doplňuje), oč Jakubovi jde. Nejde mu o obsazování učitelských kateder (že by v jeho době a v jeho obci byla taková poptávka zrovna po učitelských místech). Volně přeloženo, Jakub varuje: *Nemyslete si, že když jste ti křesťané, musíte pořád všechny o něčem poučovat a pořád jim něco vysvětlovat.* Víra se má pustit do života, ale ne v tom smyslu, že budete všechny okolo dirigovat a moralizovat, jak se co má dělat podle té vaší víry správně. Vzpomeňme si, že Jakub už měl podobnou myšlenku v 1,20, když říkal, že spravedlnost Boží neprosadíš hněvem a rozhořčeným horlením (nad zkažeností světa nebo čím). Spravedlnost Boží neprosadíš tím, že budeš na všechny prskat v Božím jménu, nýbrž místo toho je třeba se ztišit a jít do sebe, abych zaslechl, co Bůh skutečně říká. Mně. A ne, co já jeho jménem vykřikuji jako hotové soudy. Tady na počátku třetí kapitoly je to vlastně podobná myšlenka, jenom v trochu jiné poloze. Tentokrát nejde o rozhořčené horlení, jak to být nemá, nýbrž o věčné poučování, jak to být má. Výsledek však může být dost podobný. Samozřejmě by se dalo rozumět přísnějšímu soudu docela jednoduše tak, že když někdo takto hlasitě a halasně hlídá morálku a pravověrnost těch druhých, koleduje si o to, aby mu řekli *začni od sebe, hlídej si sebe* – a o to přísněji soudili jeho. Ale Jakubovi jde o víc. O sílu slova.

Pokračování příště

(S laskavým svolením vydavatele – Nakladatelství Mlýn, Vrchlického 1, 586 01 Jihlava)



Přístav

(ke Dni matek)

Od chvíle, kdy se to dozvěděl, uplynulo už kolik hodin, ale hořkost z něho ještě nevyprchala. K čemu byla všechna ta dřina a všechna ta „ačka", když studovat do Švédska pojede nakonec někdo jiný?

Neměl ani chuť spěchat domů. Jak budou na jeho informaci reagovat rodiče? Otcovu reakci si dovedl představit: „Pěkná spravedlnost! Nemůžou tě jen tak odstrčit! Musíš se bránit, Jardo! Copak nemůžeš podat alespoň nějaké odvolání?" Otec ho vždycky navigoval tímhle směrem. Už jako prvňáčka ho přihlásil do fotbalového žákovstva a pilně s ním docházel na tréninky. „Nestůj na místě! Vyraz! Nedej se! Odstav ho, Jardo!" Tak ho vždycky hecoval zpoza lajny.

Otec s oblibou užíval některá cizí slova. Před lety to byla „šikana": Nikdo nikdy nesmí jeho syna šikanovat! V poslední době zas měl v oblibě „asertivitu": Dávej světu znát, že sis vědomý své ceny! Lidi tě musejí respektovat! Nesmíš se před nikým krčit, i kdyby měl kdoviják postavení, ale musíš být drsňák! – Patrně i teď prohlásí otec něco podobného.

Maminka byla jiná. Jak jen asi ti dva mohli v sobě najít vzájemné zalíbení? Zatím co otec našel dobré uplatnění v realitní agentuře, maminka už před Járovým narozením pracovala v odběrech krve a zůstala tam doposavad. Na tom místě mohla uplatnit své přirozené vlohy. Tam, kde se i zkušení doktoři nebo sestřičky marně snažili strefit do žíly, ona citlivými prsty téměř vždycky nacházela spolehlivě místa, kam vpíchnout jehlu. Byla trpělivá a dovedla uklidnit stejně tak vzlykající dítě jako dospělého hromotluka, který při pohledu na stříkačku málem omdlíval. Lidé si ji pamatovali a obyčejně se snažili dostat se na křeslo právě u ní. I otec ji zřejmě obdivoval: „Měla by sis s těmi svými schopnostmi najít lukrativnější flek nebo alespoň zabojovat o lepší ohodnocení!" Ale maminka zůstávala klidná a na domluvy tohohle rázu nedbala.

Dokud byl Jára malý, stavovala se maminka pro něho v družině. Ještě v dospělosti si dobře pamatoval, jaké zoufalosti propadl, když se jednou v zimě z nějakého důvodu opozdila a nechala ho čekat až do tmy. Otec jí někdy nadhodil, že kluka rozmazluje, ale nebyla to pravda. Pravda byla, že všade, kde maminka byla, jaksi mimoděk vytvářela bezpečný přístav pro malé i velké.

Nebylo to patrně tak docela samo sebou. Matčina mírnost měla zřejmě hlubší příčiny. Měla místo, kam chodívala ten svůj klid „natankovat", jak sama říkala. Bylo to na faře, kde se každý čtvrtek scházela kolem Bible nevelká parta písmáků. Před lety brávala Jardu s sebou a nechávala ho, aby si hrál v koutě s autíčkem nebo s puzzlemi. Nechápal tehdy zdaleka všecko, o čem dospělí debatují, ale cítil, že když mluví o Ježíši nebo se modlí, jde o něco důležitého pro život. To ovšem byla už minulost.

Když se blížil k domovu, srazil se s maminkou, právě když vycházela z Kauflandu. Maminčino pozorné oko rázem postřehlo něco na jeho výrazu: „Co je, Jarko? Nechceš mi něco povědět? Můžeme si tady na chvíli sednout na lavičku."

Bolest ze zklamání z něho vyrazila jako horká pára. „Takových zklamání zažiješ v životě ještě víc," konejšila ho maminka. „Neměl by ses té hořkosti poddávat! Právě minulý týden jsme v biblické uvažovali nad Pavlovým slovem: Hněvejte se, a nehřešte! Nenechte nad svým hněvem zapadnout slunce! No a došli jsme k závěru, že je to takové osvobodivé slovo. Hněv dovede člověka pěkně spoutat! Nemůžeš na toho svého kolegu pohlížet jenom jako na protekčního soupeře! Patrně to ohodnocení taky nezískal zadarmo." Jára cítil, jak v něm při maminčiných pokojných úvahách opadává napětí. Věděl sice, že se k celé té záležitosti ještě víckrát vrátí, ale už to nechutnalo tak hořce.

Došli k domovu a zahlédli v okně bytu světlo. „Táta je doma!" konstatovala maminka. „Já půjdu nahoru, ale ty bys mohl zaskočit ještě do lékárny s tímhle receptem na mastičku. Měla být připravená už po obědě." Dobře tušil, že ho maminka chce schválně pozdržet, a byl jí za to docela vděčný. Dovedl odhadnout, jak asi otec vzplane, až uslyší o jeho nezaviněné prohře. Dopadlo to však úplně jinak. Když o něco později vstoupil do kuchyně, seděl otec za stolem a potutelně se usmíval: „Tak co, bojovníku! Poslal jsi předem vyjednávačku? Ta přece umí každého odzbrojit a zchladit, ani se člověk nenaděje! Máma má ale pravdu: všem dnům není konec. Nač se zlobit a tu záležitost rozmazávat! Však my jednu porážku ustojíme, no ne? Ale pak se zas pustíš do boje, co?"

Daniel Henych

Dvě či tři tváře času

Začátkem ledna bývám hostem na kazatelně v jednom milém pražském sboru. Bylo tomu tak i letos, už více než po dvacáté. Vždy se na toto setkání těším a vracívám se s velice hezkým pocitem radosti z vzájemného setkání. Milé setkání, které se periodicky, rok co rok opakuje. Ona periodicita, pravidelné opakování v čase, prostupuje i myslí starozákonního Kazatele, když o ní v první kapitole své knihy mluví. Je pravda, že jeho slova vyznívají pesimisticky, zatímco moje zmíněná zkušenost je radostná. Na časové periodicitě procesů staví klasická popisná astronomie se svou schopností určovat přesně doby slunovratů a rovnodenností, zatmění Slunce a Měsíce a další astronomické jevy. Pohyby nebeských těles jsou popsány Newtonovými pohybovými zákony. Zajímavé je, že ty nijak neurčují směr plynutí času, podle nich by nejrůznější procesy mohly probíhat obráceně.

Čas, jaký vnímáme, je však přece jen poněkud jiný. Když ona mně tak milá tradice začínala, byl jsem mužem v "dobrém věku", plný sil a životní aktivity. "Vnouče" pro mne byl jen jakýsi abstraktní pojem. Dnes mám široké dědečkovské zkušenosti, a posluchači mých kázání mají před sebou muže patřícího zřetelně - v dnešní terminologii - mezi seniory. I složení posluchačů je jiné. Mnohé milé tváře tam už nevídám a jiné mladé, sympatické a radostné, se objevují. Kromě své periodické tváře (koloběh, opakování) má tak náš čas i tvář lineární a orientovanou - spějeme odněkud někam. Před nějakými dvěma či třemi staletími přírodovědci různých zaměření věřili, že pomocí Newtonových zákonů se vysvětlí všechno v přírodě. Jenže to, že v nich lze čas obrátit, neodpovídá skutečnosti, kterou vnímáme. Všichni stárneme. Ze zboží v řeznickém obchodě živé prasátko nevznikne. Oslazenou kávu neodsladíme. Atd. A ono směřování odněkud někam se projevuje i v tom, že stále máme co poznávat, stále hlouběji vnikáme do tajů Bohem stvořeného světa, nicméně onen rajský strom poznání dobrého i zlého zůstává trvale nepřístupným. Dokonce, čím více poznáváme, tím více si můžeme uvědomit, kolik toho neznáme. A to je dobře; prostor pro poznávání je cenným Božím darem daným lidem.

Čas, který vnímáme, má dvě tváře - periodickou a "směřovací". Ta přívlastková vedlejší věta ("který vnímáme") je ovšem důležitá. Vděčně vzpomínám, jak starozákonní teolog prof. Miloš Bič v kázáních připomínával, že ten námi vnímaný čas je jakýmsi průmětem Božího času, jakéhosi "nadčasu", který vysoce přesahuje náš hmotný svět. V Božím čase neplatí ona jednosměrná orientace. Kristus je Alfou i Omegou, počátek i konec v něm splývají. V tomto "nadčase" Boží slavná budoucnost, nebeské království, vstupuje do tohoto světa a do našich životů. Tato třetí tvář času se však už netýká toho, jak svými smysly a svým rozumem čas vnímáme. Dovídáme se o ní prostřednictvím Písma a přijímáme ji vírou.

Jiří Nečas



Listy M. Jana Husa

86. Mistru Krišťanov

Mistře Křišťane, můj učiteli a zcela zvláštní dobrodinče. Stůj v Kristově pravdě, přidržuj se věrných, neobávej se, protože Hospodin již brzy poskytne ochranu a rozmnoží počet Kristových věrných. Buď dobrotivý k chudým, jako jsi byl vždycky; doufám, že jsi zachoval čistotu, vyvaroval ses chtivosti po bohatství a vystříhej se toho i nadále, kvůli sobě nedrž větší majetek. Církev vždycky drž, aby se věrní utíkali k tobě jako k laskavému otci. Pozdrav, nejmilejší, mistra Jakoubka[2)] a všechny milovníky pravdy. Psáno v okovech, v čekání upálení.

86. Husův dopis podle vydání Bohumila Mareše (1851 – 1901, evang. farář a církevní historik) z r. 1911 (již 3. vydání), který také připojil vykladačské poznámky, které zde uvádíme.
V roce 2015 Husovy dopisy převedeny do současnější češtiny.

86. M. Krišťanovi. [1)]
R. 1415. (1415, 27.? června.)

I s přítelem svým Křišťanem z Prachatic (viz list 37, úvod listu 5I, 64, pozn. [5)] rozloučil se Hus přítomným listem, v němž napomíná ho, aby stál v pravdě, vystříhal se nešlechetností a byl záštitou věrným.
[1)] Tom. 584. [2)] Viz č. 84.

Blýská se na lepší časy?

Dnes už každý milovník Husovy památky ví, že si jeho dědictví nemůže přivlastňovat pro sebe. Tedy ani pro své hnutí, tím méně pro jakoukoliv instituci, včetně organizovaných pozemských církví. Žádná není ta pravá, že by si směla nárokovat jeho dědictví jako jediná právoplatná. Když naši předchůdci před sto lety pojmenovali svůj časopis Kostnické jiskry, snad tím chtěli skromně vyjádřit, že i jim náleží jen stopy svědectví tohoto reformátora a že z plamene jeho hranice dokáží zachytit jen jiskry. Byť zřejmě důvěřovali, že i jiskry dokáží roznítit plamen nového odhodlání.
Vždyť i katolická církev dnes prostřednictvím svých nejpovolanějších míst uznává, že dávné rozhodnutí kostnického sněmu bylo zlým omylem s mnoha neblahými následky i pro ni samu. K bezpočtu studií, památek, knih, obrazů i her na počest českého reformátora přibyl v roce 2015 další příspěvek. Je jím kniha C. V. Pospíšila, katolického bohoslovce-systematika a historika, která nese název Husovská dilemata. Autor nejen že se bedlivě zabývá dobou před šesti staletími a sleduje vývoj Husova stanoviska až po jeho poslední odvážně důsledné rozhodnutí, a činí to s hlubokým respektem. Ale především se vší odpovědnou vážností vystihuje, před jakými dilematy stál tehdy nejen sám reformátor, ale i mnozí jeho současníci. Tím je jeho historická studie tolik podnětná i pro dnešek a smíme v tom pozorovat, že se blýská na lepší časy. Autor upozorňuje, že i protilehlá stanoviska si zasluhují citlivý vhled a důvěryplné porozumění. Dokonce i rozhněvaní násilníci si je zasluhují. Pevně doufá a vtipně poznamenává, že i pro mnohé z nich „je v nebi místo, v němž se paradoxně nemohou nesejít ve stejném speciálním oddělení pro horlivce, používající nepatřičné prostředky“. Ač jde o knihu historickou a odborně teologickou, ona nepřímo i přímo zasahuje až do naší doby. Naznačuje totiž, že skutečnost má více dimenzí a teprve pokorné posouzení všech jejích aspektů nás přiblíží k nadějnému pokoji, kterému patří biblická zaslíbení. Jestliže máme dnes čelit novému nebezpečí výbuchů nenávisti, tato riskantní cesta je před námi jako výzva. A zkoušejme skrze ni přispívat k blýskání na lepší časy.

Blahoslav Hájek



Naše recenze

BÁNDY Juraj: Slávnostné a kajúce Žalmy. Univerzita Komenského. Bratislava 2015. ISBN 978-80-223-3894-3, 174 stran v nákladu 100 kusov.

Vedoucí katedry Starej zmluvy na Evanjelickej bohosloveckej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave, prof. ThDr. Juraj Bándy (1950) je v českém prostředí poměrně známý svými předchozími pracemi z oblasti starozákonní biblistiky a poctivé exegeze luterského střihu. Jsou to např. *Dekalóg – rozbor Desatora* (1999), *Úvod do exegézy Starej zmluvy* (2002), *Úvod do Starej zmluvy* (2003), *Teológie Starej zmluvy* (2003), *Exegéza knihy proroka Jonáša* (2004), *Dejiny Izraela* (2006), *Nová zmluva na kazatelnici* (2008), *Kniha Rút* (2012).
V závěru roku 2015 pak vyšla užitečná pomůcka ke studiu žalmů, která patří do kategorie pomůcek českému čtenáři dobře známých z doby práce na Českém ekumenickém překladu Bible, kdy jednotliví překladatelé buď časopisecky nebo knižně vydávali výsledky svého studia, které se z nějakého důvodu nemohly stát součástí publikovaného Překladu s výkladem. Ekumenický překlad vznikl v nepříliš vzdálené době (2008; první vydání: *Nová zmluva a Žalmy* 1995) také na Slovensku a prof. Bándy, vedoucí člen překladatelské komise předkládá v recenzované knize *„okrem kajúcich žalmov aj tie žalmy, ktoré sa najčastejšie používajú v kresťanských cirkvách“* (3). Z toho plyne, že Bándyho kniha necílí jen do prostředí luterské církve či akademické obce evanjelickej fakulty. Její přínos pro českého čtenáře spatřuji v tom, že prof. Bándy bere v potaz i Lutherovy výklady žalmů, které jsou jinak českému čtenáři neznámé a téměř nedostupné.
Užitečnost Bándyho žalmů zesiluje přehlednost jejich rozboru, tj. struktura, kterou jednotlivé kapitoly (vykládané žalmy) mají. Vykládaný žalm je nazván první větou žalmového textu. Tento nadpis pak tvoří prisma pro vstup do textu žalmu. Vychází se z přesvědčení, že první věta (nadpis) formuluje jakýsi sumář, tresť výpovědi, která je pak dalším sdělením postupně rozpouštěna.
Každý vykládaný žalm je uveden v překladu autora výkladů, *„ktorý sa opiera o text ekumenického prekladu Biblie z r. 2008“* (3), a to v takové grafické úpravě, aby vyniklo, že jde o poetický text.
Po překladu žalmu se prof. Bándy v kapitole nazvané *Textovo – kritické poznámky* věnuje kritické reflexi textových variant na základě poznámkového aparátu Biblia hebraica Stuttgartensia. Sympatické je, že k redakčním zásahům do hebrejského textu se staví značně rezervovaně.
V kapitole *Forma* se prof. Bándy věnuje uspořádání, tj. kompozici a formálnímu rozdělení žalmů na menší jednotky, aby pak zřetelněji vynikla stavba žalmu a záměr jeho sdělení.
Těžištěm knihy je *Výklad*. Ten je veden po verších, a to běžnou praxí od formy sdělení k jeho obsahu a od obsahu pak k záměru výpovědi. Vykladač ctí reformační pravidlo sola scriptura a proto do svého výkladu nevnáší prvky, které nelze odvodit z hebr. textu. Slova či fráze žalmu, které jsou při výkladu vypuštěny, jsou buď obtížně analyzovatelné, nebo pro záměry publikace nefunkční. Ve své lexikální analýze tedy prof. Bándy nesleduje každé slovo, ale všímá si slov klíčových, sleduje teologumena a výrazy homileticky či pastoračně vytěžitelné. Zohledňuje však intertextuální souvislosti, neboli sleduje vnitřní myšlenkovou linii vykládaného žalmu, propojuje vykládaný žalm s ostatními žalmy nebo s jinými texty Tanachu.
Autora žalmů nazývá prof. Bándy standardně žalmista a pokouší se zformulovat vlastními slovy jeho sdělení, případně záměry, v čemž si vydatně pomáhá zasazením vykládaného textu do několika kontextů.
V jeho výkladu lze tedy rozpoznat ohled na kontext literární (Žalmy, Tanach), kultický a bohoslužebný, historický (Sitz im Leben), teologický (obraz Boha), vykladačský (sekundární komentářová literatura, resp. textově kritická práce s žalmy), homiletický (Luther) a spirituální (možnost využití zvěsti žalmu aktuálním čtenářem v jeho osobním životě víry). Výklad však na aktuálního čtenáře necílí, stejně jako nemíří k důkladnému rozboru textu. Prof. Bándy chce postihnout zvěst, případně porozumět postavě žalmisty. Je proto v živém rozhovoru s vykladačskou tradicí, o kterou se opírá a na kterou odkazuje v poznámkovém aparátu. Standardními komentáři má své výklady dobře zajištěné.
Poslední kapitola je nazvaná *Ozveny žalmu v Novej zmluve a v Symbolických knihách*. Prof. Bándy zde rozšiřuje kontexty, do kterých vykládaný žalm zasahuje o kontext novozákonní a věroučně praktický. Sleduje, jaké má žalm uplatnění v bohoslužbě luterské církve a jak je jeho zvěst zohledňována v základních dílech lutherské věrouky.
Na závěr mohu konstatovat, že všechno sdělení je stručné a přehledné. Čtenář ve vykládaných žalmech nalezne mnoho podnětů, které je možné nejen domýšlet, ale také převzít do své vlastní duchovní praxe. Bándyho výklady žalmů zcela jistě poslouží jak laickým čtenářům k lepšímu porozumění žalmům, tak farářům k přípravě kázání a biblických hodin, ale i studentům bohosloví jako metodika pro vstup do analýzy žalmových textů.

Jiří Beneš

Horský domov Herlíkovice ukončí provoz



V důsledku dlouhodobě nepříznivé finanční situace Horského domova Herlíkovice rozhodla synodní rada po náročných debatách o ukončení provozu střediska k 30. 9. 2016. Objekt nabídne církev k pronájmu a v případě nezájmu k prodeji. Inventář střediska bude nabídnut k dalšímu využití v rámci církve, nebo bude odprodán.
Středisko ročně končí s velkou hospodářskou ztrátou, která je mimo jiné zapříčiněna také nevhodnou dispozicí jednotlivých objektů střediska. Pro zajištění dalšího chodu Horského domova by bylo nutné do objektu a jeho provozu věnovat další finanční prostředky řádově v milionech korun.
Vedení církve vynaložilo velké úsilí pro hledání možností, jak středisko udržet v provozu. Bohužel se ale nepodařilo najít jiný vhodný způsob, než středisko pronajmout, a pokud se to nepodaří, pak prodat.
Je potřeba také vyřešit budoucnost dalších budov spojených se střediskem. Herlíkovický kostel bude proto nabídnut k užívání farnímu sboru ve Vrchlabí a chata Kunzárna k převodu na SEM – Přátelé Herlíkovic.
Synodní rada si velmi váží práce manželů Bártových – správců Horského domova, stejně tak oceňuje práci kuratoria. Doufáme, že rozhodnutí ukončit provoz nevnese nikomu do krásných vzpomínek na časy strávené v Krkonoších příchuť hořkosti.
Vzhledem k množícím se dotazům sděluje vedení ústřední církevní kanceláře, že provoz Horského domova Herlíkovice je zajištěn do 30. 9. 2016 a že všechny rezervované a potvrzené akce a pobyty se uskuteční v plánovaných termínech.

www.e-cirkev.cz

Pozvánky

Ekologická sekce České křesťanské akademie zve na besedu "Jak nestrčit hlavu do písku (Letiště Vodochody – Penta v nedbalkách)", na níž promluví Ing. Petr Stulík (ÚJV Řež; občanské sdružení Stop Letišti Vodochody). Beseda bude v úterý 10. května 2016 v 17.30 h v přízemí pražského kláštera Emauzy (předpokládaný konec kolem 19. h).

JNe

Inzerce

Noemi - seznamka pro křesťany,
www.noemka.com.
info@noemka.com,
SMS: 777 222 877

č. 5

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 481 Kč, jednotlivé číslo 13 Kč. Č.ú.: 228961190/0300
Redaktor: Bohumil Kejř
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne Grafotechna
Distribuci provádí:
* Pro jednotlivce: Česká pošta, s.p. bezplatná infolinka České pošty 800 300 302
adresa pro písemný styk:
Česká pošta oddělení periodického tisku Olšanská 9, 130 00 Praha 3
e-mail: postabo.prstc@cpost.cz
*Hromadné zásilky: A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

16/2016

11. května 2016 ✦ ročník 101 ✦ cena: 13 Kč

Příští číslo vyjde 25. května 2016

Z obsahu

* *Čas jako dar od Hospodina*
* *Vzpomínka na spisovatele Viktora Fischla*

Poselství ke Svatodušní neděli

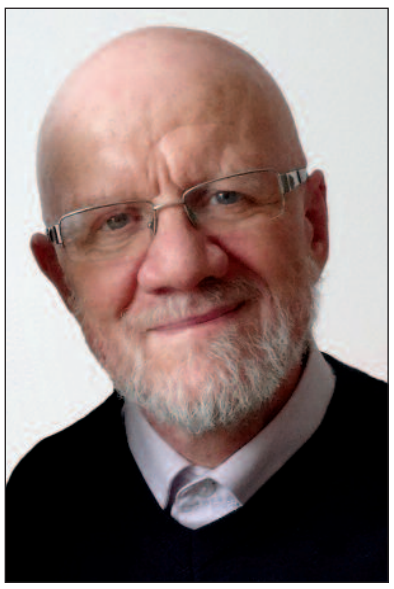

Když Duch Boží zavane
Skutky apoštolské 2,1–12

Když zavane Duch Boží, tak se dveře otvírají a učedníci Kristovi vycházejí do ulic. Už to není uzavřený kroužek, ale otevřené společenství, které zve ostatní k tomu, co od Krista přijalo a z čeho žije. Duch svatý je jako prudký vítr, který vyrazí dveře, zalomcuje okenicemi a provětrá všechno, co je zatuchlé. Když Duch Boží, který z Otce i Syna vychází, začne ovlivňovat naše životy, sbory, církev, pak se přestáváme točit kolem sebe a začne nás především trápit otázka, jak předat evangelium lidem kolem nás. Duch Boží bourá hranice, které jsme si mezi sebou nastavěli, prověřuje všechno, na co jsme si v církvi i ve svých životech zvykli, nutí nás, abychom se stále ptali, co je v naší víře i v našich církevních tradicích nosné a co je naopak třeba změnit. Otvírá nás pro nové důsledky Kristova evangelia a otvírá dveře kostelů a modliteben směrem ven.

Otevření dveří tu ale začíná pohybem opačným. "Když nastal den letnic, byli všichni shromážděni na jednom místě." Uzavřeni v jeruzalémském domě. Ale už to není uzavřenost ze strachu,. Ti uvnitř jsou tu spolu a modlí se. A kdo se modlí, ten očekává na Boha, na jeho možnosti, na jeho slovo a na jeho sliby. Kudy dál? Ukaž nám to, Pane Bože, ukaž nám to, Kriste. Takové "uzavření se" je potřebné nejen pro naši osobní víru, ale také pro sbor a církev. Za takovou uzavřenost se stydět nemusíme. Stále jsme odkázáni na Boží sklonění a dary jeho Ducha. Nedisponujeme jimi. Přesto berme vážně Ježíšovo slovo: "Kdo tluče, tomu bude otevřeno". Prosme o Ducha svatého. A ať je pro nás také každá neděle posilou ze zdroje, který je v Bohu, u Krista a v Duchu svatém.

Petr Firbas,
farář ČCE, Horní Počernice



El Greco: Sestoupení Ducha svatého (r. 1597 - 1600 - muzeum Prado, Madrid

Trojiční zamyšlení

Svatý, svatý, svatý je Hospodin zástupů, celá země je plná jeho slávy.

Iz 6,3

Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj, lidem dobrá vůle.

L 2,14

Oba biblické texty spojuje to, co je na Bibli jedinečné a co odlišuje křesťanství od jiných náboženství. Tou zvláštností je ZJEVENÍ. Je to jednak skutečnost a potom i slovo často nechápané, a přesto nenahraditelné. Co vidí Izaiáš na nebi a co vidí i slyší pastýři na horách, to jsou pohledy víry, kterou Pán Bůh probouzí i u těch posledních slepých u cesty do Jericha. (L 18,35). Říkává se, že zjevení nelze fotografovat. Je to jedinečná milost, o níž někdy mluvíme jako o lásce, která je projevem tvůrčí moci. To, co je víře zjevené a potom také ZJEVNÉ, si připomínáme celý církevní rok. Na Nový rok zní slovo o stvoření, o Velikonocích slovo o vykoupení a o Svatodušních svátcích slovo Páně, že „Otec můj posavad dělá“. Přichází Duch svatý jako Utěšitel se svými dary, jak je zná celá apoštolská církev. Dílo Boží se tak vine dějinami jako jeho svrchovaná vůle, která hledá i nachází „to, co bylo zahynulo“. Protože jako lidé myslíme dějinně, vnímáme Boží dílo jako na časové ose. Ve Starém zákoně je to Stvořitel i Otec Izraele. V Novém zákoně přichází jako Slovo, které se stává tělem. Boží Syn sestupuje s výsosti do jeslí a jde s námi cestou našich životů i smrtí. V Duchu svatém se stejně nám jako Pavlovi u Damašku otevírají oči pro slávu vzkříšeného Pána, který totéž oslavení nabízí i nám. V dějinách vyznání se tomu říká TROJICE ekonomická. OIKOS je řecky dům a NOMOS pravidlo, řád. Říká-li Ježíš, že v domě Otce jeho je mnoho příbytků i pro nás, pak se nám Boží svět na nebi i na zemi jeví jako Dům, nebo domov, v němž platí všemu navzdory jeho dobrá vůle. Podobenství o marnotratném synu je toho příkladem. Tohoto výkladu se už drželi překladatelé Kralické bible, kterým byl text Písma pravidlem víry i života. Potrojné Boží působení v dějinách, které plynou, ale Hospodin je věčný, bylo a zůstává tak tajemstvím, které je otevřené jenom víře. Bůh Otec, Bůh Syn a Bůh Duch svatý. Člověk je ale hloubavý a někdy i skeptický a ptá stejně jako

Dokončení na str. 2

Aktuálně: Na okraj útoků na kavárny a Diakonii ČCE

Tak už projevy lži a nenávisti došplouchly i na církev - a z logiky věci nejdřív na její Diakonii. Díky synodní radě, že to vzala jménem církve (a tedy i našeho seniorátu) „za své“ a jasně a rychle se vyjádřila a navíc šla manifestačně drbat dveře. Když přemýšlím, jak se nás ty projevy nenávisti dotýkají, napadá mne především, že už není čas mávat nad tím rukou. Ve chvíli, kdy se cíleně vyhrožuje těm, kdo usilují o smír, toleranci, překonání štvaní proti někomu jinému a kdo slouží potřebným, si takovým máváním rukou řežeme pod sebou větev – byť bychom se vyjadřovali z pozice jakýchsi nestranných moudrých, kteří se uprostřed rozbouřených emocí cítí nad věcí.



Ti, kdo se v současnosti pasují do role „nestranných moudrých“, označují často ty ostatní (fašizující i antifašisty) za „radikály“. A tady mne napadá další potřebný příspěvek evangelíků: úklid v pojmech (jak říkával bratr profesor Heller). „Radikál“ je sice v současnosti obecně užívané klišé pro lidi, kteří svou nesnášenlivostí a násilnictvím překračují meze obecně přijatelného jednání (a občas i pro ty, kdo jim v tom angažovaně brání), jako evangelíci nicméně připomeňme sobě i druhým: Radikál je člověk, jehož motivy a jednání koření ve skutečně hlubokém porozumění vlastním kořenům. Tak patří k radikální reformaci např. Jednota bratrská, k níž se ČCE hlásí.

Ti, kdo pomalovali a zhanobili místa deklarovaná jako hate-free, tedy „bez nenávisti“, jsou naopak lidé bez kořenů, vykořenění a lehce manipulovatelní nenávistnou propagandou. Myslím, že české slovo násilníci či nenávistní vandalové vyjadřuje daleko lépe a jasně, oč v tomto případě jde. Je to „jen“ slovo, ale způsob, jak takové jevy pojmenujeme, připravuje půdu, jak se s nimi vyrovnat.

Tomáš Trusina 30. 4. 2016 /Zpravodaj pražského seniorátu

Žeravický synod a Jan Amos Komenský

Může být pro některé překvapivým faktem, že posledních třicet let před bělohorskými událostmi představuje v dějinách historické Jednoty bratrské období, o němž nevíme zdaleka tolik, jako o dění v mnoha předcházejících desetiletích. Je to především proto, že svazky Akt Jednoty bratrské (Acta Unitatis Fratrum), hlavní sbírky pramenů, které dějiny Jednoty zachycují, a usnesení bratrských synodů (tzv. dekrety) se z tohoto období v prvním případě nedochovaly vůbec a ve druhém jen z malé části. Obraz některých významných událostí, k nimž v Jednotě došlo i po roce 1609, kdy byla tomuto malému společenství výnosem císaře Rudolfa II. legálně zaručena náboženská svoboda, proto můžeme často skládat jen jako mozaiku z jednotlivých střípků a konečný výsledek je sotva víc než torzovitý.

Jedním z takových případů je synod, který se na konci dubna 1616 sešel v Žeravicích u Kyjova. Sjeli se k němu bratrští kněží a biskupové nejen z diecézí českých a moravských, ale i polských, na místě bylo také mnoho stoupenců Jednoty z řad šlechty. Šlo totiž o jeden z těch velkých synodů, které byly nazývány „generální“, na nichž se projednávaly zásadní záležitosti, závazné pro celou Jednotu a do svých úřadů byli uváděni noví bratrští duchovní všech stupňů.

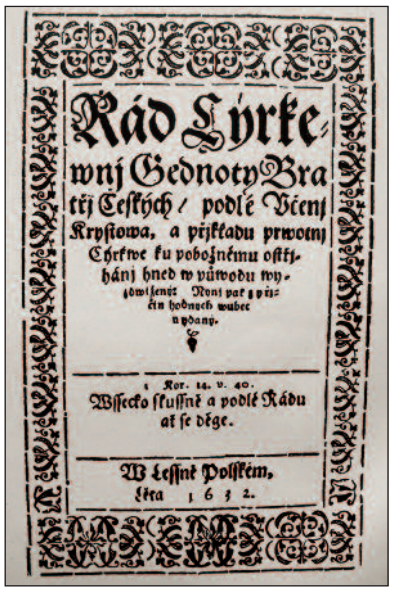
Řád Církewnj Gednoty Bratrj Českých / podlé Wcenj Krystowa, a příkladu prwotnj Církwe ku pobožnému ostříhánj hned w počátku wystawený. Nyní pak z přičin hodných wubec wydaný.

1 Kor. 14. v. 40.
Wšecko slušně a podlé Řádu ať se děje.

W Lessně Polském, Léta 1632.

Základní obrysy celé události známe z deníkového záznamu Martina Graciána Gertycha, prvního biskupa polských sborů, který se synodu účastnil spolu s dalšími dvěma polskými konseniory a všemi tehdejšími českými i moravskými biskupy. Synod zasedal od 22. do 29. dubna a v předposlední den jeho konání bylo slavnostně posvěceno 27 nových kněží, mezi nimi i Jan

Dokončení na str. 2

Z církví doma i ve světě

Vyjádření synodní rady Českobratrské církve evangelické k útoku vandalů na Diakonii ČCE

PRAHA (26. dubna 2016) – Cílem organizovaného útoku vandalů na několika místech v Praze se o víkendu stalo i sídlo Diakonie Českobratrské církve evangelické v Belgické ulici. Vandalové se zaměřili na instituce a podniky zapojené do sítě HateFree Zone, tedy na ta místa, kde se nesetkáme s nenávistí a násilím.

Tyto události nás velmi znepokojují. Agresivita a volání po smrti je proti duchu evangelia. Takové jednání nechceme podceňovat a přecházet lhostejností. Budeme usilovat o to, aby tyto útoky byly řádně vyšetřeny. Jsme rádi, že církev byla, je a bude místem otevřeným pro všechny.

Daniel Ženatý	***Vladimír Zikmund***
synodní senior	***synodní kurátor***
Pavel Pokorný	***Jiří Schneider***
první náměstek synodního seniora	***první náměstek synodního kurátora***
Ondřej Titěra	***Eva Zadražilová***
druhý náměstek synodního seniora	***druhý náměstek synodního kurátora***

Oslavy výročí Jeronýma Pražského

Českobratrská církev evangelická pořádá v sobotu 28. května na Střeleckém ostrově v Praze oslavy výročí Jeronýma Pražského. Úvodní bohoslužby proběhnou od 14 h, kázat bude Lenka Ridzoňová, zpěv a hudbu povedou Ladislav Moravetz a Alena Jelínková.

(red)

Naděje v marasmu

(30 let od úmrtí Renata Schillera)

„Lépe než si zasloužím.“ Tak máme odpovídat na otázku, jak se máme, zdůrazňoval farář Schiller na jakési akci pražského seniorátu. Hlavní postava Havlovy hry Audience (pocházející zhruba z téže doby) na tutéž otázku v závěru hry odpovídá: „Stojí to za ...“. Havlova hra je pronikavou diagnózou normalizačního marasmu. Právě do onoho marasmu (jehož diagnózu sdílel) vnášel farář Renatus Schiller v kázáních a přednáškách naději.

František Schilla

Trojiční zamyšlení

Dokončení ze str. 1

Nikodém způsobem, který neproniká k tajemství. Ovšem tajemství není věc nepoznaná, ale nepoznatelná. Musí být zjeveno. Ježíš říká vzdělanému Židu, že se musí stát člověkem jiného rodu (Jan 3,1nn). A to někdy lidi dráždí a namítají, že máme jako křesťané tři bohy. Tomu se bránila už mladá církev vyznáním, že věří jen Bohu, který s námi v dějinách jedná jako svrchovaný jediný Bůh, ale trojím způsobem, který je nám lidem srozumitelný, jako je srozumitelná láska, kterou prokazuje v Božím zastoupení sám Ježíš Nazaretský. Otcům mladé církve bylo pomocí i řecké divadlo, ve kterém i více rolí hrál jeden herec. Dodnes to zní na plakátech divadelních jako označení: osoby a obsazení. Takže jeden herec a tři role. Ale ani to není plné vyjádření tajemství Boží slávy, která se sklání ke svému stvoření. Číslo 3 je ovšem v Písmu číslem svatosti. Je proto symbolické a náznak, že Hospodin s námi jedná svrchovaně více způsoby, viděli už otcové mladé církve i v textu z Izajáše: Svatý, svatý, svatý. To je vrchol křesťanského poznání víry. Bůh není daleko, je s námi jako Immanuel. Ježíš není jen altruista nebo reformátor. Duch svatý není výplodem naší duše a mysli, abychom s ním mohli manipulovat. Ať se modlitbách obracíme k Otci, Synu nebo Duchu svatému, stojíme v pokoře vždy před tím, který JEST a zůstává autoritou jedinou a nedělenou. I to mladá církev vyznala v učení o vnitřním vztahu v Trojici. Říká se tomu Trojice imanentní. Dodnes to neumíme povědět jinak než oni: Otec od věků plodí Syna a Otec se Synem od věků vydechují Ducha. Sluchu moderního člověka to zní tajuplně. V evangelických věroukách to bývalo zmiňováno jako tajemství především proto, že člověk stvořený nepostihne, ani slovem plně nevyjádří svého Stvořitele, člověk hříšný svatého Boha a člověk tělesný věčného svatého Ducha. Pán Bůh je tak sám tím, kdo zjevuje - posílá anděly a serafy, proroky, je sám zjevením milosrdenství, které lze spatřit vírou na Ježíši Kristu, a je to také on sám, kdo pro toto zjevení otevírá oči. Být křesťanem tak znamená přijmout Boží svrchovanou autoritu stejně jako služebnice Páně – Marie. Odmítnout znamená odchod do hluboké noci bez návratu. Jak vidí nebo nevidí Boží slávu jiní, není v naší moci. Svědek jen svědčí o tom, co „viděla jeho víra“. Jak jeho svědectví použije Pán Bůh sám, je jeho svrchovaná výsada.

My k tomu jen v důvěře připojujeme prosbu i bratrský pozdrav zároveň: Milost Pána našeho Ježíše Krista, láska Boží, dar a účastenství Ducha svatého se všechněmi vámi.

Pane Bože a Otče náš,
skláníme se před tebou, protože jsme poznali tvoji moc a slávu. Uvěřili jsme tomu, že jsi Stvořitelem nebe i země jako místa pro zjevení tvé vůle a slávy. Uvěřili jsme také tomu, že tvoje moc nalezla své dovršení v lásce, korunující ukřižovaného Ježíše z Nazaretu novým životem před tebou. Uvěřili jsme i tomu, že hřích náš i hřích světa přemáháš stejným způsobem – milosrdenstvím. Za tento dar víry, která otevírá čas naděje, ti s pokorou děkujeme. Prosíme však také, aby víra tvé církve byla na každý den nesena mocí Ducha svatého, který přemáhá pochybnosti a nedostatek trpělivosti. Svému království nalézej a povolávej nové svědky s věrností a láskou, abychom spolu s nimi měli sílu přemáhat v dobrém zlé. V bolestech a neduzích času prosíme o vytrvalost a věrnost až do chvil, kdy nás ze služby svých svědků povoláš do slávy svých synů. Prosíme za svůj sbor i tvoji církev a děkujeme i za ty nejmenší dary, které každý den zbohacují naše životy. Pane, tobě samému budiž čest i sláva. Amen.

František Pavlis

Meze vědění

Byly doby, kdy se lidé domnívali, že rozumem jednou vyloží, vysvětlí a obsáhnou všechno. Takovou nám nejbližší dobou bylo osvícenství, především v 18. století. Přineslo některé kladné hodnoty, jako je vzájemná tolerance, osvobození z poručnictví církve a rozvoj vědeckého bádání. Církve se najednou dostaly do nové situace. Octly se v sebevědomém, náročném prostředí plném naděje, že se mu podaří vyřešit všechny otázky. V pozadí zároveň byla myšlenka, že se víra v Boha stane zbytečnou, poněvadž byla vlastně jen vycpávkou mezer v dosavadním vědění. Je prý náhražkou vědy pro nevzdělané lidi. Pokrok překoná víru a odstraní strach. Tuto dobu charakterizuje E. Rádl ve svých Dějinách filosofie takto: „Vývoj bude pokračovat, osvěta se bude rozvíjet do nekonečna, slunce bude svítit jen na svobodné občany, kteří nebudou znát jiného vládce než rozum.“ Na prosté členy církve působily pak tyto myšlenky a mnozí začali pochybovat o biblické zvěsti a církevním učení.

Záhy se však ukázala nedostatečnost takových postojů. Jednak vyřešením jednoho vědeckého problému vyvstalo hned několik problémů nových, jednak se teorie poznání nečekaně měnily a každý nový objev měl i záporné účinky. Vědci začali být skromnější a vzdali se myšlenky vysvětlit všecko. Uznali, že v nejlepším případě se mohou snad geniální jedinci k takovému cíli přiblížit, filosoficky řečeno, jen „s maximální aproximací“, s nejvyšším přiblížením, a to jen v jednom oboru (např. A. Einstein). To neznamená, že by se teologové mohli nad ně povyšovat. Od počátku novozákonní církve, jak čteme v 1. epištole ke Korintským, byli lidé, kteří se domnívali, že se dožili konečného překonání smrti na konci věků (1 K 15,26) přemoženi všech život ohrožujících sil, a tak plného království Božího. Pavel je musí napo-mínat ke skromnosti a vést k poznání toho, co prof. Souček nazval „zdvojenou eschatologií“. Na rozdíl od židovského očekávání, že Mesiáš přijde na konci věků, je už tady v postavě Ježíše Krista. Od jeho příchodu v těle a jeho nanebevstoupení běží poslední rozhodující doba a teprve v jeho druhému příchodu k soudu a omilostnění nastane konečné naplnění všech nadějí a nastolení plného království Božího. V této poslední době, jak píše jiný současný teolog: *„Jsme pozváni v Písmu s otevřenýma očima a srdcem, ale také s plným očekáváním bádat, a možná se nechat překvapit na nejméně očekávaných místech osvícením, povzbuzením nebo napomenutím.“* Co z toho vyplývá? Vědci a teologové jsou skromnější. Vědí, že jsou na cestě, běží k cíli, ale posledního cíle co svět stojí světem nedosáhnou. Ten přijde z milosti Boží. Přesto a právě proto mají statečně postupovat kupředu, být znovu překvapeni na nečekaných a nenápadných místech a prožít v tomto úsilí i všelijaké prohry. Skromnost, vědomí, že se k cíli mohou jen přiblížit nejvýše „s maximální aproximací“, je spojuje. To zároveň dává teologii místo mezi ostatními univerzitními disciplínami. Vždyť tady je v souboru hledačů a běžců k poslednímu cíli, a možná by měla být jak za starých dob na prvním místě, poněvadž má v biblickém poselství a v postavě Ježíše Krista pevný startovní blok a průvodiče během směřování k zaslíbenému Božímu království, jehož předobrazy, znamení a pečeti v Duchu svatém teologa povzbuzují. *„A tak, moji milovaní bratři, buďte pevni, nedejte se zviklat, buďte stále horlivější v díle Páně; vždyť víte, že vaše práce není v Pánu marná.“* (1 K 15,58)

Jan Pokorný

Šamotulský kancionál 1561

„Písně chval Božských – Písně duchovní evangelistské“ byl skutečný titul tohoto už pátého a nikoli posledního českého zpěvníku Jednoty bratrské, který v důsledku perzekuce po Šmalkaldské válce mohl vyjít jen v polské emigraci nedaleko Poznaně. Na 418 foliových listech bylo vytištěno 735 písní, z toho 221 nových. Biskup Jan Blahoslav je pečlivě zrevidoval, usiloval o co nejdokonalejší formu a dbal na shodu mezi textem a nápěvem. Z pověření vedení Jednoty s ním spolupracovali Jan Černý a Adam Šturm, korektury provedl Václav Solín. 450 písní má vlastní nápěv, jiné se zpívaly „obecnou notou“ a bylo použitu i světských melodií. Obsah kancionálu odpovídá věrouce Jednoty. Jan Blahoslav, autor teoreticko-praktického spisu „Musica“ r. 1558, sám také básník, napsal i předmluvu o dějinách českého duchovního zpěvu a kancionálů. Kancionál vytiskl Alexandr z Aujezdu (v tiskárně založené vojvodou Luk, Görkou) a je to dílo po grafické stránce velmi zdařilé – všecky stránky jsou orámovány ornamenty. „Kancionál co klenot drahý a milý v kostelích chován a při slavnostech jako na slávu i Boží i vlastní vystavován a upotřebován býval.“ (Ign. Hanuš a J. L. Zvonař v Riegrově SN.) Řada písní se zpívá dodnes. Rádi se hlásíme k tomuto odkazu reformačních otců.

Bohuslav Vik

Svatodušní bohoslužba pražských sborů Církve bratrské
15. května 2016 od 18.30 h ve Sboru CB Praha 1, Soukenická 15
Bohoslužbu uvádí: Pavel Černý, kázání: Robert Hart

Žeravický synod a Jan Amos Komenský

Dokončení ze str. 1

Amos Komenský, který jen krátce předtím, na začátku února, obdržel v Praze jáhenskou ordinaci, a také Mikuláš Drabík. Kázání při této příležitosti bylo svěřeno pražskému biskupovi Matějovi Cyrovi st., který jako senior zastupoval Jednotu také v obnovené konzistoři podobojí. Ještě 29. dubna, v samotném závěru synodu, bylo zvoleno sedm nových konseniorů, kteří doplnili úzkou radu, mezi nimi Václav Elam, známý typograf kralické tiskárny.

Pravděpodobně tím nejdůležitějším textem, který byl v Žeravicích schválen, byl nový řád Jednoty bratrské. Je to poslední předbělohorská redakce dokumentu, který začíná záznamem povinností všech stupňů bratrských duchovních, ale i laiků zapojených do správy společenství na úrovni sborů. Druhá část pojednává o řádu, podle nějž mají být konány synody a ordinace duchovních. Ve třetí je charakterizován průběh jednotlivých církevních obřadů (kázání, křest, přijímání nových členů do bratrského společenství, sňatky, pohřby a slavení svátků církevního roku). Čtvrtá část zachycuje řád v tzv. bratrských domech, kde spolu žili správce sboru a jeho pomocníci. Pátá formuluje zásady, podle nichž se mají aktivně účastnit duchovního života řadoví členové sborů. Šestá část je návodem k provádění vizitací a sedmá je věnována vykonávání kázně.

Text řádu dnes známe díky mírně upravenému českému vydání, které připravil v roce 1632 v Lešně již jako biskup-písař Jan Amos Komenský. Latinsky a německy jej nechal vytisknout o rok později a v těchto jazycích řád spatřil světlo světa ještě v mnoha dalších vydáních. Jedno z nich je zvláště důležité. To, které vyšlo v roce 1702 v Halle péčí Johanna Franze Buddea, luterského teologa ovlivněného pietismem, v červenci 1727 s velkým zájmem přečetl Mikuláš Ludvík z Zinzendorfu. Publikace podnítila jeho zájem o dějiny historické Jednoty a spisy Jana Amose Komenského. Samotný text řádu jej zaujal natolik, že Zinzendorf se jím nechal inspirovat při promýšlení a formulování statutu nově vznikajícího společenství Moravských bratří. I v tomto smyslu dnes můžeme hovořit o souvislosti historické a obnovené Jednoty. Mnohé části bratrského řádu jsou z hlediska církevní praxe bezpochyby inspirativní i dnes.

Co se pak týče oné samotné události, od níž právě uplynulo 400 let, biskup Gertych nám zanechal ještě jedno, téměř kuriózní svědectví. Podle jeho zprávy se 30. dubna účastníci žeravického synodu vydali na cestu domů a on sám cestou hned 1. května kázal v Napajedlích, kde byl pozván na oběd a „znamenitě“ pohoštěn majitelem panství Janem Jakubem z Rottalu (jeho syn Jan je naproti tomu nechvalně známý krutým potlačením valašského povstání). Druhého dne si Gertych prohlédl hranickou propast a 3. května se zase nechal pohostit od pana Skrbenského z Hříště ve Fulneku, kde se zastavil na večeři. Domů do Ostrorógu pak přijel až 11. května. Z jeho zápisků můžeme vidět, že ve starých dobách již samotná cesta na synod nebo zpět mohla být naplněna mimořádnými zážitky.

Jiří Just

Český i latinský text bratrského řádu, o němž je v článku řeč, může čtenář nalézt v publikaci: Veškeré spisy Jana Amosa Komenského. Sv. 17. Praha 1912, s. 1–155. K vydání jej připravili Joseph Th. Müller a Jan V. Novák.

Na obrázku: Řád církevní jednoty bratří českých, vydání 1632 v Lešně

Bláznovství víry podle Jakuba

Jiří Mrázek: Výklad Jakubovy epištoly 14

Třetí kapitola

Pokračování z minulého čísla

O to, že kdo vede a učí jiné, nedělá případné chyby jenom sám a jenom za sebe, nýbrž způsobuje, že chybují ti, které ovlivnil. V tomto okamžiku je sympatické, že si Jakub sám za sebe uvědomí: Nabádám ostatní, aby pořád nepoučovali, a přitom sám po celý tento dopis nedělám nic jiného. Dokonce přímo v tuhle chvíli, kdy je poučuji, že nemají poučovat. A tak zbytek věty řekne v první osobě: *My* (kteří poučujeme) si tím koledujeme o přísnější soud.

Jk 3,2 *Hodně chybujeme všichni. Pokud někdo nechybuje v tom, co říká, je to dokonalý muž, který dokáže držet na uzdě celé tělo.* Slovo *chybovat* (PTAIÓ) použil Jakub už v 2,10. Doslova znamená *zakopnout, šlápnout vedle* nebo *špatně stoupnout*. Mohli bychom tedy doslovněji přeložit: *Všichni často šlápneme vedle. Kdo nešlápne vedle v tom, co říká…* Další slovo, které není úplně obvyklé, ale u Jakuba je také potkáváme už podruhé, je CHALINAGÓGÓ – *držet na uzdě* (1,26). Možná má v češtině ještě restriktivnější nádech než u Jakuba. U něj neznamená *držet zkrátka*, nýbrž mít pod kontrolou, *ukočírovat*. Pomocí uzdy řídit. Nám se při takových slovech nejspíše může vybavit moderní politik nebo nějaký tiskový mluvčí – ten je dnes pod tlakem, aby *nešlápl vedle* v tom, co řekne, protože jediným nevhodným slovem může způsobit obrovské škody (sobě samému, své další kariéře, společnosti či straně, kterou zastupuje…). Když nešlápne vedle v tom, co prezentuje (a jak se prezentuje), leccos dalšího už mu projde. Jakub ovšem nemá na mysli politiku, ale (už od prvního verše této kapitoly) křesťany, kteří rádi *poučují* druhé; kteří chtějí být autoritou pro ostatní a *učit* je, jak mají žít. Jakub jim říká: Chybujeme, *šlapeme vedle* všichni a často. I ti, kteří chtějí poučovat jiné. To samo o sobě neznamená, že by už neměli co říct nebo neměli co mluvit. Spíše naopak: ten, kdo prošel krizemi a selháními, ten aspoň ví o čem mluví, když mluví o životě (tak, jak to Jakub rozebíral hned v úvodu). Ale ten, kdo *šlápne vedle v tom, co říká*, kdo chce poučovat jiné a *poučí špatně* – ten může napáchat dalekosáhlé škody. Mnohem závažnější, než když chybuje sám v tom, co dělá. Jakub má velký smysl pro sílu jazyka a sílu slova. Opět vidíme, že pro něj nehraje velkou roli protiklad *pouhého mluvení* a *činu*. Protože tím *pouhým* mluvením se dá napáchat mnohem víc, než co člověk dokáže svými činy. Své posluchače o tom však musí ještě přesvědčit, proto uvede příklady podobenství:

Jk 3,3-5a *Jestliže koňům dáváme uzdy do huby, aby nás poslouchali, ovládáme celé jejich tělo. A podívejte se na lodě, jak jsou velké a silnými větry hnané, a ovládají se tím nejmenším veslem, kam chce vůle kormidelníka. Tak i jazyk je malý úd a velké věci si nárokuje* (nebo: *tím, co je velké, se chlubí*). V komentářích občas najdeme námitku, že tyto dva příklady vlastně tak úplně nesedí: protože uzdou vnucujeme svou vůli někomu *jinému* (jinému zvířeti) než sobě; a kormidlem ovládáme také něco jiného než sebe – kdežto předtím že Jakub mluvil o tom, jak máme ovládat *svůj* jazyk, a kdo ovládne svůj jazyk, ovládne i *své* tělo… Ta námitka je trefná a navede nás správným směrem: Jakub tu totiž opravdu nemyslí na ovládání *sebe*, nýbrž stále ještě varuje před poučováním a tím i ovládáním a manipulováním *jiných*. Tyto dva příklady právě nejsou o tom, jak máme sami sebe umluvit (?) jazykem. Jsou o tom „učiteli", o kterém už byla řeč na začátku. O tom, co všechno zvládne takový náboženský guru nebo v horším případě náboženský podomní agent nebo prostě křesťan, který všem do všeho mluví a usměrňuje je a prezentuje to jako víru. Ty příklady upozorňují, jak takový člověk – pokud je úspěšný – dokáže ovládat a uvádět do pohybu *jiné* pouhým nějakým slovem. Koně *kočírujeme* uzdou, lidi jazykem. Plachetnice je hnaná (a často i zmítaná) mnohem mohutnějšími silami, než jakou má nějaké mrňavé kormidlo. A přesto tím malinkým, směšným veslem ji šikovný kormidelník dokáže manipulovat klidně napříč všem těm mohutným přírodním (nebo společenským) silám a tlakům tam, kam *on* chce. Nejsou to tedy příklady, *jak* máme držet na uzdě jazyk, nýbrž *proč*. Proč Jakub varuje před horlivostí poučovat a manipulovat lidi kolem sebe.

Jk 3,5b-6a *Podívejte, jaký oheň zapálí jaké lesy. I jazyk je oheň.* Nebo volněji: Jak malý plamének stačí na to, aby nakonec shořel celý les! Tento třetí příklad už přináší gradaci: zatímco první dva mluvily o manipulaci, tento už rovnou ukazuje ničivé důsledky, kterých je zdánlivě malý jazýček ohně schopen. Slovo může zfanatizovat davy a zapálit požár. Nebo může vyvolat hádku, spor, nakonec válku nebo pogrom. Na začátku je slovo jako rozbuška.

Jk 3,6b *Jazyk se prokazuje jako svět nepravosti v našem těle, poskvrňující celé tělo.* Teprve teď obrací Jakub pozornost k tomu, v jakém vztahu je to, čím manipulujeme druhé, k nám samým. Do jaké míry ovlivňuje jazyk a řeč i nás samé, naše myšlení, a tedy i chování. Zdá se, že Jakub tady pojímá sféru jazyka a řeči jako takovou zvláštní autonomní oblast – v naší hlavě. V naší osobní integritě.

Pokračování příště

> ***Z naděje se radujte, v soužení buďte trpěliví, v modlitbách vytrvalí.***
>
> ***Ř 12,12***
>
> ***Ať tě tvá naděje rozradostní. Buď trpělivý v těžkých časech a nikdy se nepřestávej modlit.***

Moje setkání s muslimem

Poslední třetina září l989 (necelé dva měsíce do velké změny u nás). První smutnou část své zahraniční cesty jsem už měl za sebou: Mojmírův pohřeb. Ryze český člověk uložen do hrobu v kamenité švýcarské stráni. - Teď naplnit ještě část druhou: účastnit se čtyřdenní teologické konference v Bonnu, což znamenalo přejet vzdálenost nějakých 400 kilometrů. Věci dojednány tak, že tam pojedu sám a po skončení svoji manželku přiberu na smluvené německé železniční stanici. A pojedu v noci za minimálního provozu na dálnici. - Dobré dvě hodiny jízdy jsem si pochvaloval, jak dobře jsem cestu naplánoval a že než vlastní program začne, podaří se mi ještě po příjezdu na místo někde se maličko prospat. Ale pak jsem zavadil pohledem o měřič teploty chladicí kapaliny a klid byl ten tam: ručička místo normálních osmdesáti byla už na devadesáti a blížila se stovce. Něco se děje, což se vzápětí potvrdilo i akusticky – škodovky spolehlivě prozradí zvuk vařící vody. Bylo jasné, že v jízdě nemohu pokračovat. Jako na zavolanou dálniční značení ohlašovalo možné odbočení; nešlo o vybavené parkoviště, bylo to jen neosvětlené odpočívadlo. Zastavil jsem v blízkosti obrovského kamionu, zhasnul světla a začal přemýšlet, co podniknout dál. Je půl druhé v noci, tma jako v pytli. Čas i místo jako stvořené pro aktivity nekalých živlů. Asi budu muset počkat do rána a snad se naskytne někdo, kdo mi pomůže či poradí. Zastávka v jakémkoli servisu by byla nemilou a nejspíše neúnosnou komplikací. - Asi po čtvrt hodině moje úvahy přerušeny klapnutím kamionových dveří; spíše hluk naznačoval, že se někdo souká ven. Tu a tam projíždějící vozidla v kratičkých intervalech odkrývala postavu, která se blížila k mému autu. Pomyslel jsem si: Budu hrát mrtvého nebo aspoň spícího brouka. Stínový zjev se však šinul cílevědomě a lehce zaklepal na moje boční sklo. Bylo teď na mně, abych se projevil. Stáhl jsem kličkou tu pětimilimetrovou překážku mezi námi a ocitl se tváří v tvář řidiči nákladáku. A ten mě oslovil zřejmě mezinárodní větou: ***Ima probléma?*** *Bez dlouhého rozvažování jsem hlesl: Ima. A zase on:* ***Kaki probléma ima?*** *(Napadlo mě: Asi Balkánec – bude lepší přejít na němčinu.) Odpovím: Mit Kühlwasser (S chladící vodou).* ***Also da ist kein Problem!*** *(Tak to tu není problém). Otočil se a vrátil ke kabině kamionu a už vlekl dvacetilitrový kanystr s vodou a zavelel:* ***Öffnen Sie die Kapotte!*** *(Otevřete kapotu!). Ujal jsem se příslušných asistenčních úkonů a můj žíznivý chladicí systém přijímal ničím nenahraditelný nápoj a konečným „zbluňk" ohlásil, že zatím má dost.* ***Und nun fahren Sie schnell*** *(A teď rychle jeďte), pokynul mi ten neznámý. Ale ještě než jsem stotřicítku nastartoval, stačil jsem se zeptat: Sie sind vielleicht der Jugoslawe?* ***Nein, ich bin der Türke. Moslem aus Türkei*** *(Jste snad Jugoslávec? - Ne, jsem Turek. Muslim z Turecka). Nezadržel jsem nevhodnou otázku: Und wieviel Frauen haben Sie (A kolik máte žen?) Zasmál se a řekl:* ***Nur eine. Weitere Frauen bei uns sind nicht billige Sache.*** *(Jenom jednu. Další ženy u nás nejsou levná záležitost.) Poděkoval jsem tomu ochotnému muslimovi a vyrazil. Na jeho vodu jsem dorazil v šest hodin ráno do Bonnu.*

Kaleb

Halík a ČBK se u tématu migrace neshodnou? Prohlášení vydali i husité

Čeští a moravští biskupové v tiskovém prohlášení o dvou krátkých větách komentovali vyjádření Tomáše Halíka pro ČT24. Rozhovor trval půl hodiny. „Dnešní prohlášení Mons. Tomáše Halíka, která zazněla v podvečerním vysílání ČT24, jsou jeho soukromými názory, nikoliv oficiálním stanoviskem ČBK," stojí doslova na webu cirkev.cz. V krátkém sdělení na webu ČBK se jednalo o rozlišení mezi oficiálním hlasem české církve a soukromými názory, uvedl na dotaz Magazínu Christnet.cz pracovník tiskového střediska ČBK Ondřej Mléčka.

Dialog nebo spor o pohled na migrační krizi?

Sdělení se podle Mléčky týkalo tématu migrace. „Chtělo se jím pouze upozornit na to, že oficiálním hlasem české církve je stanovisko, které k tématu vydali čeští a moravští biskupové v tomto týdnu. Názorová pluralita je samozřejmě legitimní, zde šlo jen o rozlišení oficiálního hlasu české církve a soukromých postojů," dodal Mléčka.

Na facebooku se objevilo i širší vyjádření vedoucího tiskového střediska Františka Jemelky, který odpovídal na dotaz Petra Pavlíčka. „Chápu, že naše stanovisko může vyvolat vlnu nevole v obou názorových táborech (zastánci a odpůrci, kteří bez pochyb v církvi jsou). V krátkém sdělení iniciovaném předsedou ČBK jsme se pokusili o rozlišení mezi oficiálním hlasem české církve a soukromými názory. Mons. Tomáš Halík je významná a velmi mediálně citovaná osobnost, tak mi to ‚vyjasnění pravidel' nepřijde úplně bezpředmětné," uvedl Jemelka.

Mezi textem prohlášení ČBK a názory Tomáše Halíka z citovaného pořadu lze nalézt shodné, ale i odlišné nebo doplňující pohledy na problematiku migrace. Halík se zejména velmi kriticky vyjadřoval k současnému stavu české společnosti, mimo jiné mluvil o provincialismu, protievropských náladách a krátkozrakém myšlení. Použil příměr o rakovinném bujení extremismu v Česku, které proniklo do samotného centra. Kriticky se také vyjádřil k výrokům a postojům prezidenta Zemana. Jednalo se o veřejný rozhovor a osobní názory známé osobnosti, nikoliv o prezentaci ucelených dokumentů. V rozhovoru také uvedl, že byl nucen se ve svých názorech v poslední době výrazně vyhranit, a tak například nepředpokládá, že by mohl být v budoucnu zvolen prezidentem, i když, pokud by to situace vyžadovala, tak by možnost kandidovat zcela nevyloučil.

Reakce ČBK na papežskou návštěvu na Lesbu

Biskupové své prohlášení k migraci postavili především na dokumentu, který společně prezentovali papež František s ekumenickým patriarchou Bartolomějem a arcibiskupem Athén a celého Řecka Heiornymosem při nedávné návštěvě na ostrově Lesbos. Biskupové v prvé řadě konstatovali, že jde o tragickou situaci uprchlíků, migrantů a žadatelů o azyl, kteří unikají z míst konfliktů, jsou oběťmi vysídlování a pronásledování. Zdůrazňují, že jde o to řešit příčiny i následky.

Připomněli, že papež dlouhodobě kritizuje politické a vládní představitele za pomalost, s jakou se snaží řešit migrační krizi, které bylo možno předcházet a zmírnit ji - v souvislosti s tím hovoří o podkopávání základů humanistického smýšlení Evropy, která si nemůže dovolit ztrátu hodnot, principů lidskosti, respektu k důstojnosti člověka, subsidiarity a solidarity. V prohlášení se také připomíná povinnost uprchlíků respektovat zákony a tradice zemí, které je přijímají.

Biskupové dále citují slova kardinála Taurana o minimálních pokrocích v dialogu s islámem, ve kterém je však třeba i tak pokračovat. Tauran tvrdí, že Blízký východ v minulém slova smyslu přestal existovat, protože býval mostem mezi křesťanským Západem a muslimským Východem. Tam, kde před 100 lety bylo 20 % obyvatel křesťanů, dnes zůstala sotva 4 %. Prohlášení ve svém závěru upozorňuje, že demografický pokles obyvatelstva, často spoluzapříčiněný kulturou sobectví a potratů, není možné řešit rychlou inkulturací migrantů.

Husité na Plzeňsku se také bojí extremismu ve společnosti

Pro srovnání je možné upozornit i na prohlášení k aktuální společenské situaci, které vydalo shromáždění Plzeňské diecéze Církve československé husitské jen o několik dní později po textu katolických biskupů.

„Třebaže uprchlická krize dosud naši zemi přímo nezasáhla, pozorujeme, jaké vášně tato krize vyvolává, jak jí zneužívají extremistická uskupení k rozsévání strachu a nenávisti mezi lidmi, jak nejrůznější populisté chtějí na této krizi získat politické body a dosáhnout společenského vlivu," píše se v textu plzeňských husitů.

Zástupci CČSH z Plzně také vnímají absenci rozumné a věcné diskuse o příčinách, průběhu a možných řešeních uprchlické krize, která musí vycházet z ověřitelných faktů, nikoli z předem daných ideologických stanovisek, či dokonce z iracionálních domněnek a pocitů. Dále také prosí odpovědné ústavní činitele, aby takovou veřejnou diskusi podporovali a sami do ní vstupovali s apelem na solidaritu s lidmi, kteří sice pocházejí z jiných kultur a národů, ale prchají před válkou a hledají u nás pomoc.

„Nepodceňujeme rizika vyplývající z masové migrace a nezavíráme oči před hrozbou radikálního islamismu. Naši občanskou společnost však bezprostředněji ohrožuje radikalizace nás samotných," stojí dále v prohlášení, ve kterém husité, podobně jako Tomáš Halík, vyjadřují svoji obavu nad znovuoživáním temných myšlenkových proudů z dob nacistické a komunistické totality. „Nesmíme podlehnout nacionalistickým a fašizujícím proudům, které volají po vládě pevné ruky a slibují rychlá a konečná řešení," varují.

Závěrem svého textu pak vybízejí rodinu církve i širokou laickou veřejnost k poctivému rozboru otázky, jaké reálné hodnoty vlastně vyznáváme a do jaké kulturní a civilizované společnosti chceme uprchlíky integrovat, aniž bychom odsouvali stranou všechny ty potřebné, kteří již jsou mezi námi.

Jan Kirschner (z www.christnet.cz)



Listy M. Jana Husa

87. Přátelům v Kostnici

Nejmilejší příteli! Vězte, že mi Páleč[2] radil a řekl, že prý bych neměl dbát na zahanbení, kdybych popřel svou přísahu, nýbrž abych uvážil dobro, které z toho vzejde. Já jsem mu řekl: „Je větší zahanbení být odsouzen a upálen, nežli přísahou popřít, co jsem zastával; jakého se tedy já obávám zahanbení? Avšak řekněte mi svůj úmysl, co vy byste chtěli učinit, když byste na jisto věděli, že jste nezastávali bludy, které vám připisují? Chtěl byste to odpřisáhnout?" A on odpověděl „to je těžké" a začal plakat. O mnohém jiném jsme mluvili, co jsem mu vytýkal. Michal,[3] chudák člověk, byl před žalářem několikrát s posly,[4] a když jsem byl já s posly, on řekl strážcům, že „s Boží milostí brzo toho kacíře upálíme, kvůli kterému jsem já vydal mnoho zlatých". Vězte, že pro to psaní[5] si pro něho nepřeji pomstu, kterou jsem přenechal Bohu, a horlivě za něho prosím Boha.

Ještě vás napomínám, abyste byli opatrní s dopisy. Michal také způsobil, že nikoho již nevpouští před žalář; ani manželky strážců se nevpouštějí. Ach, svatý Bože, jak široko moc a krutost Antikristus rozprostřel! Avšak doufám, že jeho moc bude omezena a jeho nespravedlivost bude jasněji odhalena v Božím věrném lidu. Ať všemohoucí Bůh posílí srdce svých věrných, které vyvolil před ustanovením světa, aby přijali nevadnoucí korunu slávy. A ať Antikristus zuří jak chce, proti Kristu nebude mocnější, on jej zničí dechem svých úst, jak říká apoštol. A tehdy bude stvoření vysvobozeno od služby porušení a uvedeno do slávy svobody Božích synů, říká apoštol[6] a zdůvodňuje to: „My sami v sobě lkáme po vyvolení synů Božích, očekáváme vykoupení svého těla."

Velice mne potěšuje to slovo našeho spasitele: „Blahoslaveni budete, když vás lidé budou nenávidět" a „když vás vyobcují a budou pomlouvat, a vaše jméno vyvrhnou jako zlé, radujte se a veselte se pro syna člověka; nebo hle! vaše odplata v nebesích je mnohá" (Luk. VI.). Je to dobrý, ano nejlepší pozdrav, avšak těžký, ne k pochopení, ale k plnému snášení, totiž radovat se z oněch trápení. Onoho pravidla se držel s jinými apoštoly Jakub, který říká: „Za největší radost mějte, moji bratři, když upadáte v rozličná pokušení, víte, že zkoušení vaší víry působí trpělivost, trpělivost pak má dokonalý skutek." Je jistě těžké se radovat bez zármutku a mít v rozličných pokušeních všechnu radost; je snadné to říkat a vykládat, avšak je těžké to naplnit, když i ten nejtrpělivější a nejstatečnější bojovník, který věděl, že třetího dne zase vstane, svou smrtí přemáhal nepřátele a vykupoval vyvolené ze zatracení, po poslední večeři byl na duchu skleslý a řekl:[7] "Smutná je duše má až k smrti." O němž říká evangelium,[8] že se počal chvět, tesknit a být smutný; ano, když se ocitl v smrtelných úzkostech, byl posilněn andělem, a jeho pot byl jako krůpěje krve, kanoucí na zem. On však přece, i když byl takto trápen, pravil svým věrným: „Nermutiž se srdce vaše, ani strachuj; nermutiž se kvůli mé krátké nepřítomnosti, aniž se strachuj jasných ukrutností, protože i mne míti budete a přemůžete ukrutnost zuřících." Proto ti, kteří jako jeho bojovníci vzhlíželi k onomu vůdci a králi slávy, vedli veliké zápasy, přešli přes oheň a vodu, a byli uzdraveni a přijali od Pána Boha korunu, o které Jakub říká v obecném listu: „Blahoslavený muž, který snáší pokušení; nebo když bude zkušen, vezme korunu života, kterou Pán zaslíbil těm, kdo jej milují." Podílníkem té koruny, doufám pevně, učiní mne Pán spolu s vámi, nejvřelejší milovníci pravdy, se všemi, kteří pevně a vytrvale milují Pána Ježíše Krista, který za nás trpěl a zanechal nám příklad, abychom jeho šlépěje následovali. On sám musel trpět, jak sám praví, a my musíme trpět, aby údy trpěly společně s hlavou, jak říká:[9] „Chce-li kdo za mnou přijíti, zapři sám sebe, a vezmi svůj kříž a následuj mne." Ó, nejmilostivější Kriste, táhni nás slabé za sebou, neboť jestli ty nás nepotáhneš, nemůžeme tebe následovat; dej pevnou mysl, aby byla připravena a bude-li tělo slabé, tvá milost předcházej, provázej i následuj, poněvadž bez tebe nic nemůžeme učinit, a zvláště jít na krutou smrt kvůli tobě. Dej ducha hotového, srdce neohrožené, víru přímou, naději pevnou a lásku dokonalou, abychom pro tebe veletrpělivě a s radostí nasadili svůj život. Amen. Psáno v žaláři v okovech, v předvečer svatého Jana Křtitele, který v žaláři a v okovech pro kárání špatnosti byl sťat, ten ať za nás prosí[10] Pána Ježíše Krista. Amen.

87. Husův dopis podle vydání Bohumila Mareše (1851 – 1901, evang. farář a církevní historik) z r. 1911 (již 3. vydání), který také připojil vykladačské poznámky, které zde uvádíme.
V roce 2015 Husovy dopisy převedeny do současnější češtiny.

87. Přátelům svým v Kostnici. 1)
R. 1415, 23. června. (1415, 23. června.)

Po třetím slyšení učiněno více pokusů, soukromě i úředně, aby Hus odvolal (viz list 72).
V přítomném listě, jenž svědčí dle Novotného Janu z Chlumu, Hus vykládá o návštěvě Pálčově (viz č. 90), v té příčině bezvýsledně konané, a o Michalově zuřivosti, a jaké potěšení má ve slovu Božím a v příkladu Kristovu a končí prosbou ku Kristu o vytrvalost.

[1] Tom. 581. Pal. 225. [2] čís. 38, 36 B. [3] Viz čís. 51, 54. [4] Sněmovními, kteří s Husem jménem sněmu vyjednávali a zejména ho k odvolání přiměti se snažili. [5] Husem Jakoubkovi psané a Michalem de Causis zachycené, viz list 57. [6] Ep. k Řím. 8., verš 21. [7] Evang. Mat. 26. [8] Luk 22. [9] Evang. Mat. 16. [10] Viz č. 95, pozn. 8.

Jestliže tedy vy, ač jste zlí, umíte svým dětem dávat dobré dary, čím spíše váš Otec v nebesích dá dobré těm, kdo ho prosí!

Mt 7, 11

Usiluj učinit svůj domov místem láskyplného přátelství a radosti, kde by všichni, kteří zde žijí nebo jsou jen na návštěvě, mohli najít klid a občerstvení z Boží přítomnosti.

Kázání při pohřebním rozloučení s Janem Šimsou

Shromáždění v Blahoslavově domě
Lidická 79, Brno 16. dubna 2016

Čtení: *1 Pt 1,3-9*
Základ kázání: *Zmužile sobě čiňte, (a posilní Bůh srdce vašeho.) všickni, kteříž naději máte v Hospodinu. Ž 31,25*
Písně: *161 Tebe, Bože, 383 Mne zajmi, 182 Pán Bůh je síla má, 200 V tvé síle, 346 Buď tobě sláva*

Milá Mileno Šimsová, Martine a Jano, Anno Hrudková, Jirko, milá vnoučata, milá Jano a Ladislave Pokorných, milé neteře, milí příbuzní, bratři a sestry, přátelé.

Přečtený verš ze žalmu je konfirmační heslo Jana Šimsy, které pro něho vybral pozorný pastýř sboru v Praze Nuslích farář Václav Urban a ten verš provázel Jana Šimsu po celý život. Jeho konfirmace byla v roce l944 uprostřed druhé světové války. Janův tatínek Jaroslav byl vězněn v koncentračním táboře Dachau u Mnichova, maminka Marie zápasila na úřadech Gestapa o propuštění manžela na svobodu, synové Pavel a Jan a dcera Jana prožívali úzkosti a naděje té doby, která tak tvrdě zasáhla do života rodiny. Jan sám říkal, že v roce 1940, kdy byl tatínek zatčen za odbojovou činnost, skončilo jeho dětství. Konfirmační slova pak naznačila směřování do zítřka. Jaroslav Šimsa zemřel v koncentračním táboře nedlouho před koncem války.

Naděje v Hospodinu je vztah k Bohu, který bdí nad člověkem, vyučuje, těší a posiluje, ale v situacích se rozhoduje člověk sám v částce víry a v riziku víry, a přece v touze, aby před Boží tváří ve svém svědomí obstál. O Bohu jsme přemýšleli a debatovali celý život. Jan Šimsa jako farář svých sborů v Pardubicích, v Praze na Vinohradech, v Klášteře nad Dědinou a v Prosetíně o Bohu mluvil každou neděli i jindy, a to v pokusech o civilní interpretaci, to jest v setkání evangelia s obyčejným životem a s problémy současných lidí. O Bohu jsme mluvili v hnutí Nové orientace při debatách, jak se vymaňovat z předmětného myšlení, které tvrzeními představuje Boha jako dané jsoucno a jak svědčit o něm jako o živém Bohu, který solidárně sestupuje do lidské bídy. O Bohu a jeho díle jsme vedli zajímavý dialog s atheisty. Theologická témata přicházela ke slovu také v setkáních s lidmi z literárního a politického světa s jejich viděním člověka a společnosti.

Tázali jsme se po Bohu uprostřed nemocí a úmrtí svých příbuzných, přátel a kolegů, ale také zejména v otázce nad tím, proč tak obrovské množství Židů bylo utraceno za války ve jménu vražedného nacismu. V Boha jsme nepřestali věřit, protože on byl a je „studně nepřevážená všech božských milostí", jak napsal Komenský. Bůh v Kristu je zdrojem duchovního bohatství, které apoštol Pavel vyjmenovává v 1. listu Korintským slovy moudrost, spravedlnost, posvěcení a vykoupení. Duchovní myšlení je předpokladem myšlení sociálního a politického. Jan Šimsa rád připomínal Masarykova slova, že „veřejný život je skrovnější částí života duchovního".A právě opomíjené svědectví o Duchu svatém je mohutným zdrojem duchovní výbavy a výstroje pro situace osobní, rodinné, církevní i veřejné. Člověk však musí o ni stát v modlitbách, chtít ji a přijímat ji v očekávání království Božího, které podle Pavla má v sobě spravedlnost, pokoj a radost v Duchu svatém, tedy protiklad křivdy, války a smutku.

V Bohu je pravda, která vítězí, a je to přece pravda Páně. Pravda odtud živená se stala tématem Jana Šimsy a nás všech v diskusích Nové orientace v promýšlení odkazu Tomáše Garrigue Masaryka a Emanuela Rádla. Navazovali jsme na naše theologické učitele jako byl Josef Lukl Hromádka a Josef Bohumil Souček a jiní, a filosofické učitele jako byli Jan Patočka a Božena Komárková a jiní, kteří měli na mysli odpovědnost před Boží pravdou, když prodělávali druhou světovou válku, vězení anebo exil a poválečná desetiletí nazvaná socialistická a hledali cestu pro církev a společnost ve svých koncepcích a výhledech.

Bůh v Kristu dokonal ospravedlnění poničeného člověka, aby jej vyzbrojil spravedlností a odpovědností za spravedlnost a také mu dodal důstojnost ve smyslu slov žalmu: Rozmnožíš důstojnost mou a zase utěšíš mne. Odtud pramenil také naléhavý zájem na lidských právech, kvůli kterým Šimsa a další podepsali Chartu 77. Spravedlnost učí člověka ohleduplně a v lásce dbát na lidi trpící, nemocné, odstrčené a uvězněné. Na ně Jan Šimsa myslel vždycky a byl připraven se jich zastávat. Ježíš blahoslaví ty, kteří protivenství trpí pro spravedlnost. Zřetelem na spravedlnost se člověk zbavuje bezohlednosti, k níž může vést samolibost, strach a sobectví.

Živý Bůh nad člověkem bdí, vyzbrojuje jej charismaty, ale v situacích si člověk musí poradit v míře své víry sám a nalézat cestu právě v rozporech a dilematech, a to zmužile a statečně. Že přitom naději máte v Hospodinu, jak říká Šimsův konfirmační verš, znamená podle dopisu Kolossenským, že máte naději složenou vám v nebesích. Tam je zakotvena, ale jako pružina nás táhne dopředu k odvaze a k činům a třeba uprostřed trosek. Na to upozorňoval mistr Jan Hus, který před smrtí se modlil „Ó nejsladší Kriste, táhni nás slabé za sebou, poněvadž když ty nás nepotáhneš, nemůžeme tě následovati." Hus a s ním česká reformace svou snahou po věrnosti pravdě zůstali evangelíkům našich časů odkazem, který mají tlumočit současnému člověku a společnosti. Českou reformaci a s ní také českou otázku Jan Šimsa měl trvale na mysli.

Ten verš v Kralickém překladu to říká přesně: Zmužile sobě čiňte a posilní Bůh srdce vašeho. Nejprve se musíš třeba i s rizikem zmužile rozhodnout a jednat a zrovna tehdy Bůh posilní tvé srdce, abys neustupoval a nevzdával svou při. Posilnění je právě z Ducha svatého, který není dogmatickým pojmem, ale mocí, která vstoupí do srdce. Člověk žije před Božím obličejem. To by mohl nalézat současný člověk, když hledá svou totožnost a seberealizaci. Jde přece o vnitřní život člověka s jeho motivacemi pro jednání a ne o to, jak se člověk navenek předvádí. Má být upřímným a otevřeným člověkem, nikoli člověkem umělým a studeným, který má potíž oslovit bližního a mluvit s ním a dokonce jej trvale mít rád a trvale zůstat přítelem. Jan Šimsa byl mužem citlivého srdce a věděl, co je to lidský vztah, a proto si také vážil poezie. Na konci roku 1950, před 65 lety jsem byl na zimní a to poslední konferenci Akademické Ymky ve Starém Městě nedaleko Kralického Sněžníku. Jan Šimsa tam přijel a z batohu vytáhl jako první věc sbírku básní Sestry v krásе, kterou uspořádal Jan Blahoslav Čapek. Chtěl mít ty básně u sebe a zřejmě je potřeboval.

Zmužile sobě čiňte. To měl Jan Šimsa na paměti, když se pouštěl do jednání s úřady, při psaní dopisů a článků, když na schůzi Svazu duchovenstva žádal, aby Státní bezpečnost nedorážela na faráře s úmyslem získat je ke spolupráci, když mu byl odňat státní souhlas k službě faráře, při potyčce s úřední osobou kvůli dopisu filosofa Patočky, když byl vyslýchán, když seděl ve vězení. Dovedl být polemický uvnitř církve, v níž docházelo k rozrůznění stanovisek, k rozdílným přístupům a odlišným postojům. Říkal věci laskavě, ale také vyostřeně, když došlo ke konfliktu. Hledal však zase cestu k lidskému sblížení, k přátelství a k odpuštění.

A ta zmužilost a odvaha se týká jistě mužů a žen, ale ať to slyší hlavně muži současné Evropy, kteří ve svých funkcích vzali na sebe odpovědnost za své národy, ale také za zubožené lidi, kteří se na útěku ocitli v bídě, pod stany a v blátě. Šimsův konfirmační verš ovšem říká: Zmužile sobě čiňte všickni, a to se týká každého z nás, abychom si dali pozor na svůj sklon k pohodlí a pasivitě.

Jan Šimsa měl svou rodinu, památka jeho otce ho provázela, maminka s ním vedla hovory na farách sborů, kde působil, vážil si svého bratra Pavla a sestry Jany. Jeho manželka Milena, svědomitá historička, byla a je žena statečná, měl na mysli děti, Martina, Aninku a Jirku, vnoučata a další příbuzné bližší a vzdálenější. Záleželo mu na upřímném společenství evangelického sboru mezi bratřími a sestrami, na přátelství mezi lidmi a mnohá přátelství trvala celá desetiletí a nikdy nevymizela.

Janu Šimsovi v posledních časech ubývalo sil, ležel doma, naslouchal a v jeho tváři se objevoval plachý úsměv. Odcházel provázen lékaři a všemi pečujícími, kterým platí naše vděčnost, a odcházel v kruhu rodiny v péči a lásce, a to do poslední chvíle. Vám všem zde přítomným patří dík za účast při tomto rozloučení.

Dostavila se smrt. Dostaví se také k nám všem. My však vyznáváme: Věřím v těla z mrtvých vzkříšení a život věčný. A s apoštolem Pavlem víme, že ten, kdo vzkřísil Pána Ježíše, také nás s Ježíšem vzkřísí a postaví před svou tvář spolu s vámi. Ve vděčnosti za vzkříšení Ježíše Krista věříme, že Jan Šimsa nás předešel do věčného života. Pokoj Boží budiž se všechněmi námi. Amen.

Jan Čapek

Inzerce

FS ČCE v Humpolci a Opatově hledají společně faráře na 1/2 úvazku s možností bydlení na faře v Humpolci v bytě 4+1 se zahradou. Nástup možný od září 2016. Po stránce provozní a hospodářské jsou nezávislé.
Kontakt:
Pavel Šindler, farář 777 065 911.

č. 10

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 481 Kč, jednotlivé číslo 13 Kč. Č.ú.: 228961190/0300
Redaktor: Bohumil Kejř
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne Grafotechna
Distribuci provádí:
* Pro jednotlivce: Česká pošta, s.p. bezplatná infolinka České pošty 800 300 302
adresa pro písemný styk:
Česká pošta oddělení periodického tisku Olšanská 9, 130 00 Praha 3
e-mail: postabo.prstc@cpost.cz
*Hromadné zásilky: A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

17/2016

25. května 2016 ✦ ročník 101 ✦ cena: 13 Kč

Příští číslo vyjde
15. června 2016

Z obsahu

* *Jeho kralování*
* *Naděje či zklamání*

Poselství k 1. neděli po sv. Trojici



Cíl Boží lásky
1 J 4,16b–21

Mít v životě cíl je důležité. Máme dílčí cíle - pořídit si nějakou věc; škála je široká - od dobrého jídla až po vlastní vrtulník na zahradě u své vily. Máme cíle vztahové - od nejbližší rodiny až po mezinárodní vztahy. Máme cíle sportovní a kulturní - od nebýt poslední ve třídě až po vyhrát na olympiádě; od zvládnutí několika akordů po koncertování v Carnegie Hall. Máme spoustu dílčích cílů. Je dobře, že je máme. Máme o co usilovat, máme pro co žít. Nemít žádné cíle je smutné. Jaký je však náš životní cíl? Jaký je náš jeden cíl, ke kterému ty ostatní dílčí cíle směřují, aby dávaly smysl? Máme nějaký takový jeden cíl? Pro někoho je to těžká otázka, jiný má srovnané, kam chce ve svém životě dospět. Ježíš mluvil často o Božím nebo nebeském království. Myslím, že to je dobrý cíl, kterým lze dílčí cíle poměřovat. Žít tak, abych byl co nejvíce v souladu s Bohem.

Má i Bůh nějaký cíl? Podle našeho oddílu ano. **V tom jeho láska k nám dosáhla cíle, že máme plnou jistotu pro den soudu.** Náš cíl je spojený s Bohem (pokud nám jde o Boží království) a Boží cíl je spojený s námi. Bůh usiluje o to, abychom se nebáli, abychom měli jistotu (podle kralického překladu: bezpečné doufání). Tak si říkám, že jsme hloupí, když to Hospodinu kazíme tím, že svou spásu v jednom kuse zpochybňujeme odkazy na vlastní nedostatky. Cíl Boží lásky je naše bezpečí pro soudný den. Že nás Bůh k něčemu vede, ponouká, napomíná, dává přikázání? To jsou jeho dílčí cíle s námi. Je užitečné na ně dbát, mít je na paměti. Konečný cíl však je, abychom se nebáli a věděli, že jako milovaní Boží spočineme v Boží lásce.

Je něco víc, co bychom si mohli přát? Ne? Proč tedy Bohu neumožnit, aby jeho láska k nám dosáhla svého cíle?

František Hruška,
farář FS ČCE ve Štramberku

Čas jako dar od Hospodina

Kazatel 3, 1–13

„Časy jsou zlé… krásný čas našeho mládí… je to těžký čas… časy se mění… měl dobrý čas… školní čas se vleče… Mohli bychom uvést mnoho dalších běžně používaných rčení týkajících se času – vždyť náš život se nemůže odvíjet jinak než v čase/časech a že ty časy jsou/mohou být různé.

A co to je vůbec ten „čas“?

Věda by nás poučila, že čas je fyzikální veličina jako prostor nebo energie, je s nimi svázána objektivními zákony obecné teorie relativity a je jí srdečně jedno, jak ji chápe (pociťuje) z hlediska vesmíru taková nicotná anomálie, jakou je člověk. Současně však cítíme, jak je fyzikální pojetí podstaty času pro náš život jaksi prázdné, bezobsažné, protože je s podstatou lidské duše nějak mimoběžné. Nesmírně obdivuji moderní fyziky a jejich – pro běžné smrtelníky nedosažitelný vědecký (zvláště matematický) aparát, ale jsem přesvědčen, že i oni prožívají různé časy radosti, smutku, zklamání i jásavého nadšení jako my všichni – odolní proti vysvětlování nejnovějších poznatků fyziky. Tak co tedy s tím?

Jak se má ten objektivně měřitelný čas (pokud takový vůbec jest) k našemu lidskému prožívání běžícího času? Ve chvílích radostných bychom ho chtěli zadržet, ve chvílích smutku nebo trápení bychom ho chtěli nějak uspíšit: už aby to bylo za námi! Bylo by to výborné, ale víme, že to nejde, že běh času objektivně neovlivníme, že je zcela mimo naši kompetenci. Máme z toho být smutní? Nebo to máme „jen tak“ vzít na vědomí a příliš si s tím nelámat hlavu? Mohli bychom na toto téma mudrovat libovolně dlouho, ale myslím, že bychom toho stejně moc nevymudrovali.

A což kdybychom na to šli jinak a jako křesťané se obrátili k Bibli a „zapátrali“, co nám může právě v tomto směru nabídnout k naší orientaci, abychom se neztratili ve svých myšlenkových konstrukcích o něčem běžně neuchopitelném a nepromarnili čas svého života zapomínajíce, že je právě na nás, dáme-li či nedáme-li tomu úseku času, ve kterém se pohybujeme, nějaký smysl.

To první, na co nás Písmo v této souvislosti upozorňuje, jest, že čas je rozměrem, ve kterém se Hospodin představuje jako Tvůrce všeho, co jest, tedy i času. Čas se v Písmu neměří žádným sebesofistikovanějším chronometrem, nýbrž Stvořitelovými činy. „Objektivní“ fyzikální čas tak dostává od samého počátku jedinou smysluplnou náplň i míru: „Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi“ a celé Písmo pak dosvědčuje, že to nebyl „JEN“ začátek Božího stvořitelského díla, ale že toto dílo pokračuje, že se Boží péče „nevyčerpala“

Dokončení na str. 2



Včera a dnes

Nevím, zda je to pouze můj pocit, ale míra rozčilení mezi lidmi vzrůstá. Stále mi někdo posílá maily s výzvou: „To musíš vědět“ nebo „To ti otevře oči“ a já cítím, že kdybych projevil přání, abych byl oněch zásadních sdělení ušetřen, tak mne někdo znectí jako ignoranta. Pohladil mne proto po duši článek Jana Blahoslava Kozáka v Peroutkově časopise Přítomnost ze dne 7.4.1927. Nazývá se „Hovory s Čehonou“ a rozvíjí názor, že rozčilení a hysterie je v přímém poměru s nevědomostí. Čteme zde: „Kdo má příležitost stýkati se s lidmi, kteří znají dobře fakta našeho politického, hospodářského a administrativního života, přesvědčí se, že z nich vane klid a jistota…Všimněte si dobře těch, kteří se rozčilují v kavárnách a hospůdkách: jsou rozčileni, protože nevědí jistého nic. Cítí se na pokraji džungle, v níž se to hemží zákony, devizami, tarify, berními reformami, záhadnými komisemi, aférami, židy, bolševiky, finančními klikami, policejními hady a úředními ropuchami. Pán Bůh ví, co všechno se může na

Dokončení na str. 2

Aktuálně: 700. výročí narození Karla IV. připomněla celá republika – největší oslavy byly v Praze







Z církví doma i ve světě

Mladí křesťané se vypraví společným autobusem do francouzského Taizé

Mladí lidé napříč církvemi v ČR mají možnost se v létě vydat společným autobusem do Taizé, francouzské vesničky, kde sídlí ekumenická komunita. Autobus bude vypraven z Prahy v termínu od 6. do 14. srpna 2016. Uzávěrka přihlášek pro zájemce o společnou pouť je 30. června 2016. Cesta je určena především mladým lidem ve věku od 18 do 30 let a bude je stát 3600 Kč. Cena zahrnuje dopravu i poplatek za ubytování a stravu v Taizé.

V návaznosti na nezapomenutelné Evropské setkání Taizé, které se konalo v Praze na přelomu roku 2014/15, se mladí křesťané v Česku rozhodli naplnit svůj slib daný bratru Wojtkovi z komunity Taizé a uprostřed prázdnin 2016 vypraví do této vesničky uprostřed burgundských vinic na jihu Francie, celý autobus poutníků z ČR. Mladí lidé budou tak mít jedinečnou příležitost podniknout společnou pouť a strávit ji v komunitě s ostatními křesťany z dalších zemí.

Tato ekumenická pouť nabídne mladým lidem z různých církevních společenství navzájem se poznat a sdílet to, co mají společné, a obohacovat se o to, v čem se jednotlivé denominace liší. Komunikačním jazykem v Taizé je angličtina. Zejména pro méně jazykové vybavené je výhodné se této pouti zúčastnit, protože organizační tým se postará o vše potřebné a ostatní účastníci z ČR mohou pomoci s překladem.

Komunita v Taizé je známá zejména pro své jednoduché a mantricky se opakující zpěvy i pro svou specifickou spiritualitu. Společenství bratrů, kteří se zavázali žít v prostotě, přijímá každý týden tisíce mladých lidí z celého světa, aby se společně sdíleli a hledali prameny víry i získávali posilu na duchovní cestě.

Srdcem každého dne v Taizé jsou tři společné modlitby v Chrámu smíření. Bratři v komunitě i mladí poutníci trávící čas v Taizé pocházejí z různých církví. Své vyznání si každý ponechává. Přesto člověk v Taizé zažívá radostné duchovní společenství s ostatními křesťany, kdy k eucharistii je zván každý pokřtěný. Součástí každé modlitby je několikaminutové ticho, při kterém, ač sedě mezi tisíci lidmi, člověk zakouší hlubokou intimitu a duchovní hloubku. Během dne se poutníci podílí svou pomocí na chodu společenství (úklid, distribuce jídla, organizace atd.) a mají možnost se účastnit zajímavých workshopů. Tématem, nad kterým se budou letos mladí lidé v Taizé zamýšlet v diskusních skupinkách, je milosrdenství.

Připomínáme, že akce je určena především mladým lidem od 18 do 30 let. Z důvodu podmínky stanovené komunitou Taizé můžeme vzít do autobusu pouze omezený počet účastníků jiných věkových kategorií. Prosím ozvěte se nám, pokud jste z jiné věkové kategorie.

Organizaci ekumenického autobusu zajišťuje Komise mládeže ekumenické rady církví v ČR ve spolupráci se sekcí pro mládež ČBK. Kontaktní osobou je Jana Škubalová: skubalova@e-cirkev.cz, +420 731 593 161.

Kontakt, přihlašovací formulář a více informací je na adrese: autobusdotaize.signaly.cz a na Facebooku: www.facebook.com/events/1653918914833044/

Papež ustaví komisi, která bude studovat možnost znovuobnovení jáhenství pro ženy

Papež František 12. května vedl důkladnou diskusi o roli žen v církvi během audience členek Unie generálních představených ženských kongregací (UISG) ve Vatikánu. Oznámil, že ustaví komisi, jež prozkoumá možnost obnovení jáhenského svěcení pro ženy. Reagoval tak na dotaz, který byl vznesen jednou z řeholnic. Podle hlavy Římskokatolické církve jsou ženy v roli jáhnů "možností dneška" a o změnách pravidel by se mělo mluvit. Uvedl, že porozumění roli jáhenek v rané církvi zůstává nejasné a souhlasil, že by bylo dobré k této otázce ustanovit studijní komisi.

Jáhen nebo také diakon je v Římskokatolické církvi prvním stupněm svátosti kněžství, v jeho kompetenci je například aktivní účast na bohoslužbě, předčítání posvátných textů nebo pedagogická činnost. Úřad může na rozdíl od kněžství zastávat i ženatý muž, pokud má teologické vzdělání, ale nikoli žena.

www.christnet.cz

Včera a dnes

Dokončení ze str. 1

nás vyřítiti z té džungle, jaká bestie rudá, žlutá, zelená nebo černá, terementetici nebo řvoucí Deutschland über Alles. Jestli nezhltne hned celý národ nebo třídu, alespoň nám jistě ukousne kapsu, sežere mravnost a náboženství nebo zas naopak pokrok. A z té džungle jsou podzemní chodby do jiných džunglí; běda, jsme očicháváni jako budoucí kořist a možná už zaprodáni…".

Zatímco pan profesor Kozák končí přáním, aby se člověku dostalo lepších informací, že se zase uklidní, já se ptám, co se za oněch bezmála devadesát let všechno změnilo? Český člověk se přesunul z hospůdek k monitoru svého počítače a rozčiluje se v kolektivu svých virtuálních přátel. Má pocit, že vidí k jádru událostí, protože si informace vyhledává sám a vypíná média, která mu někdo označil za politicky korektní a proto lžou. Přímo ožije, může-li odhalit další zločinné spiknutí. „Tak i papež se zaprodal …", je první věta, kterou na vás spustí.

Pan profesor Kozák v rozum českého člověka a jeho touhu nechat se poučit věřil. Napsal o něm: „Lid sám je jako strunný nástroj nebo studánka… Můžete jej naladit i rozladit, zvířiti kalnou usedlinu v jeho mysli i stimulovati jeho dobrou vůli". Je tato jeho víra dnes iluzí? Přál bych si dnes vidět někoho, kdo má tuto kouzelnou moc nad lidskými srdci; sám u sebe ji necítím.

Miloš Hübner

Čas jako dar od Hospodina

Dokončení ze str. 1

„nastartováním " evolučního procesu, nýbrž že Bůh dále rozvíjí své záměry se svým stvořením, od kterého nikdy svou ruku nevzdálil. Pán Ježíš to říká jasně: „Můj Otec pracuje bez přestání, proto i já pracuji (Jan 5, 17)".

Za druhé. Člověk naplňuje své poslání být obrazem Božím tehdy, přijme-li čas jako šanci stát se spolupracovníkem na velkém Stvořitelově díle a dá-li smysl probíhajícímu „objektivnímu času" tím, že se bude ptát po Boží vůli a bude se snažit ji ze všech svých sil a obdarování plnit; vždyť k čemu by nám byl čas, kdybychom nevěděli nebo dokonce ani nepátrali, co s ním ? Pak bychom se podobali onomu služebníku z Ježíšova podobenství o hřivnách, který svěřené hřivny zakopal, nic s nimi užitečného nepodnikl a pak se divil, že ho pán „na hodinu" vyhnal. Po právu: služebník nevyužil čas, který mu pán daroval, aby tvořivě naložil s tím, co mu svěřil, a nezáleží primárně na tom, o jaké svěřenství šlo a bylo-li ho málo nebo hodně. Podstatné je, že pánovo bylo jak to svěřenství, tak i čas, který dostal služebník k dispozici. A on ten čas promrhal a tím vlastně promrhal svůj život.

Za třetí. Písmo si nedělá žádné iluze, že by lidský život – ten „nejobyčejnější" i ten jakkoli zbožný - probíhal hladce a bezpečně, v radovánkách a bez vážných starostí. Prvních čtrnáct veršů 7. kapitoly starozákonní knihy Kazatel nám přes propast věků poví o zákrutech, rozporech, radostech i smutku, pádech i nadějích lidského života víc, než knihovny moudrých celého světa.

To podstatné, co si dnes z knihy Kazatel chceme zdůraznit jest, že žádný čas – ani ten „objektivně tekoucí" ani náš „subjektivní čas (časy)"- není neutrální; nejsme jen diváky jakéhosi vesmírného děje, vždy jsme do něho nějak – tu více, tu méně –zataženi/angažováni. Zní to až krutě, když je náš čas „rozkrajován" do zřetelně protikladných poloh, jak nám to připomíná právě kniha Kazatel (3,2-8). Náš život skutečně probíhá v těchto protipolohách, z nichž obě mají smysl, vzájemně se objasňují a spolu doplňují celek života; jakkoli bychom si přáli žít v těch polohách příjemnějších, nemáme svůj život až tak ve svých rukách, abychom si mohli vybírat (což je jen dobře !). Pravda, nemůžeme si vybírat, ale jedno můžeme: můžeme v pokoře před Hospodinem přijmout a žít všechny časy. Časy příznivé s radostným vděkem, časy zlé s tím, že i ony patří k našemu životu a že je můžeme chápat jako Boží napomenutí i varování, že nemusíme podlehnout beznaději, zoufalství a všelijakým černým myšlenkám, ale že nás i časy zármutku a bolesti mohou vrátit do Boží náruče.

Kazatel však není jen znepokojivě a až nemilosrdně pravdivý; došel na základě pradávné zkušenosti se zvláštním Stvořitelovým požehnáním pro konání dobra a působení radosti a jakýmsi zvláštním „propojením" obojího k povzbuzujícímu poznání, že „není pro člověka nic lepšího, než se radovat a konat v životě dobro …"

Celá kniha „Kazatel" se uzavírá konečným poznáním/výzvou: „Boj se Boha a dodržuj jeho přikázání, na tom u člověka všechno závisí. Veškeré dílo postaví Bůh před soud, i vše, co je utajeno, ať dobré či zlé."

Na začátku knihy jsme upozorňováni na dočasnost, pomíjivost všeho, co člověk koná, závěr však patří ujištění, že se nic z toho neztratilo/nevypařilo, že na tom, jak a v jakých časech jsme žili a co jsme vykonali, bude jednou posouzeno, že pomíjivost/dočasnost neznamená nezávažnost nebo nevýznamnost našich životů i skutků. Vždyť máme být Božími spolupracovníky, jakkoli je čas našeho života vymezen. Naše naděje je pak v tom, že Hospodin je Pánem i mezí tohoto života a nabízí, co lidské ucho neslýchalo a oko nevídalo, těm, kteří ho milují.

Tím bychom mohli dnešní zvěstování ukončit. Ale musím se ještě vrátit k druhému verši 3. kapitoly, kde čteme: „Je čas rození i čas umírání." To jsou mantinely nás všech. Žijeme od narození do úmrtí. Procházíme různými životními etapami: dětstvím, mládím, zralostí a stářím. Kazatel byl zřejmě moudrý zralý muž a nabral mnoho životních zkušeností, zažil radost i bolest, setkal se s moudrými i s hlupáky, prošel i vážnými zápasy víry a o víru. Proto nám mohl svým celým svědectvím zanechat tak hlubokou i krásnou životní výzvu pro nás pro všechny, jak svůj život žít a Pána Boha nezarmucovat. O životní moudrosti Kazatele vypovídá i to, že se se zvláštním důrazem obrací k času mladosti: „Pamatuj na Stvořitele svého ve dnech mladosti své, než nastanou zlé dny a než se dostaví léta, o kterých řekneš: Nelíbí se mi".

A jak rozumět onomu „pamatovat na svého Stvořitele ve svém mládí"? To by mohlo být samostatné zvěstování, ale mohli bychom mu snad – velmi stručně řečeno – rozumět jako výzvě k celoživotní odpovědnosti, od okamžiku, o kterém se říká, že dostáváme rozum a začínáme nést svůj díl odpovědnosti za dar života, a – v naší dnešní souvislosti - za dar času. Toho času, který jsme mohli před jeho tváří prožít, i toho, který nám ještě zbývá. A tak nenaříkejme, že krásný čas mládí je za námi; patří k nám i neméně hodnotný a někdy - věku navzdory - i trochu dobrodružný čas zralosti a stáří.

A mějme stále na paměti, že všechen čas patří Hospodinu .Amen

Petr Kraus

Vzpomínka na spisovatele Viktora Fischla

28. května 2016 si připomeneme 10. výročí úmrtí významného českého spisovatele a básníka Viktora Fischla, narozeného v Hradci Králové 30. června 1912. V jeho počáteční básnické tvorbě ho povzbuzením, radou i upřímnou kritikou provázel známý evangelický vzdělanec, oblíbený pracovník Akademické YMKY a Masarykův dlouholetý knihovník Jaroslav Šimsa, který také podpořil vydání první Fischlovy básnické sbírky *Jaro*. Spisovatel na váženého přítele vzpomíná ve své knize *Setkání*: *„Nevím o nikom, kdo by na mne byl měl v mém mládí vliv hlubší a trvalejší než Jaroslav Šimsa, snad nejdražší z mých přátel, který pro mne zůstal navždy nejživějším příkladem toho, čemu T. G. M. říkal krásný člověk. Byl sám Masarykův žák, pracoval po léta v prezidentově knihovně … a pohyboval se v Masarykově blízkosti tak dlouho, že na něm utkvělo něco z prezidentova charismatického kouzla … Vím však, … že světlo, jež sálalo z Jaroslava Šimsy, bylo mnohem víc než pouhým odrazem jiného plamene … Křišťálově čistá osobnost, nejryzejší z lidí, kteří kdy chodili po této zemi, to byl Jaroslav Šimsa."*

Po okupaci Československa byl Viktor Fischl, tehdy již vystudovaný právník, pověřen sionistickou organizací zajistit v Londýně britská víza pro sedmdesát nejohroženějších vedoucích představitelů československého židovstva. Tuto akci se mu podařilo rozšířit a do začátku války dostal z protektorátu aspoň dvě stě lidí. V dubnu 1939 byl v emigraci představen Janu Masarykovi a velmi záhy od něho dostal nabídku na místo v diplomatických službách československé vlády v londýnském exilu. Na poli kulturním se zde zasloužil kromě jiného také o zdárný rozvoj československého exilového Pen Clubu, jehož příslušníci se mohli za války podílet na činnosti Pen Clubu anglického. Na konci války se mladý diplomat stal ve Velké Británii prvním tajemníkem československého velvyslanectví, a proto se do Prahy vrátil až v červnu 1947. Když se však v poválečném Československu politická situace začala přiostřovat, Viktor Fischl, který na sobě nesl „pečeť Masarykova člověka", brzy pocítil její zraňující zásahy. Začal být sledován, jeho telefonáty byly odposlouchávány a jeho prozaická prvotina *Píseň o lítosti*, oceněná vítěznou cenou Evropského literárního klubu, nesměla být vydána. Žít jako občan druhého řádu? Ne, to nechtěl. Po zralé úvaze se proto rozhodl pro emigraci. Musel však na žádost tehdejšího ministra zahraničí Clementise, který jeho volný odchod ze země takto více méně podmínil, dokončit práci na přípravě československého stanoviska k mírové smlouvě s Německem, i když měl od počátku o její realizaci své pochyby. V roce 1949 pak legálně opustil spolu s manželkou a dvěma syny Československo. Zaměnil nesvobodu milované rodné země za nejistotu nového domova v Izraeli, v zemi „svých nejhlubších kořenů". Odnášel si s sebou kromě bolesti rozloučení velkou zkušenost diplomatickou, sedm básnických sbírek a první skvělé vítězství na poli románové tvorby.

V prozaické prvotině *Píseň o lítosti* se již zcela zřetelně zrcadlí jasné kontury spisovatelova jedinečného uměleckého i myšlenkového rukopisu, který se pak v bohatých variacích v celém jeho dalším díle rozvíjel. K základním atributům rozvětveného literárního odkazu, k němuž lze přiřadit například důraz na propojení generací, na zodpovědnost za etické hodnoty v mezilidských vztazích, na hlas svědomí, patří také opakující se naléhavá filosofická hledání důkazů Boží existence. Svůj osobní postoj k této bytostné otázce vyjádřil Viktor Fischl těmito slovy:

Rozum mi nedovoluje, abych
pochyboval o existenci Boží.
Víra v Boha je pro mne logická záležitost.

Dokončení na str. 3

Bláznovství víry podle Jakuba

Jiří Mrázek: Výklad Jakubovy epištoly 15

Třetí kapitola

Pokračování z minulého čísla

Jazyk je něco, na čem se podílíme, co však nemáme tak úplně pod vlastní kontrolou. Jazyk, kterým mluvíme, do značné míry určuje naše myšlení. A my nemůžeme mít zcela pod kontrolou slova, a tedy ani myšlenky, které nás napadnou. V první kapitole Jakub zdůrazňoval, že nikoho nepokouší Bůh, že si povětšině řešíme své vlastní problémy, které máme sami se sebou, a pokoušejí nás naše přání a emoce. Teď upřesňuje, že by to mohla být tahle poloautonomní oblast mluvení a myšlení, řeči a představ, které ta řeč prostředkuje. Jinými slovy: Jakub předpokládá, že člověk nehřeší primárně svým tělem. Že ruku nebo nohu zvládne obvykle uhlídat, a i kdyby ne, pak za to nemůže ta ruka. Ale na začátku musí být nějaká myšlenka, představa, pro Jakuba něco, co má podobu *slova*. A tedy řeči. Samozřejmě, že Jakub sám ví také o dobrých a pozitivních slovech a pozitivní funkci řeči, k tomu se přece jenom za chvíli dostane. A kdyby řeč a myšlení nebyly také k dobrému, tak asi sám nic nepíše. Ale teď právě mluví o jejích úskalích.

Jk 3,6c *Zapaluje kruh rození a sám je zapalován od ohnivé geheny.* Volně parafrázováno: Slova nás provázejí (a pronásledují) od počátku až do konce, od narození až do smrti, od počátku světa až do jeho zániku. V tomto duchu dotáhne Jakub svou myšlenku v následujících verších. My se však nejprve musíme na chvíli zastavit u podivného výrazu *kruh rození*, který Jakub zmíní jakoby jen tak mezi řečí a nijak ho nevysvětlí. Jakub je dobrý a působivý řečník. Není to však jenom záležitost slušné řečtiny. Dobrého řečníka dělá také *intertextualita* sdílená s posluchači: narážky, které *jim tenkrát* něco říkaly. Posluchač nebo čtenář je rozezná, pobaveně se pousměje a pochopí. Není třeba je dále rozvádět. Nemusí to být jenom citát z klasiků; klidně to může být narážka na nějaké okřídlené úsloví, populární popěvek, zlidovělé úsloví z někoho jiného nebo třeba z poslední divadelní komedie; něco, s čím řečník ze srdce souhlasí, nebo z čeho si naopak dělá legraci... My máme z odstupu nevýhodu, že právě pro ty (tehdy) nejaktuálnější narážky nám většinou chybí souvislost. V případě starozákonních narážek, Ježíšových slov nebo dokonce názorů apoštola Pavla jsme schopni rekonstrukce a vidíme, že Jakub takto pracuje: necituje jmenovitě, udělá zřetelnou narážku a nechá na čtenáři, aby si domyslel. Ve spoustě dalších případů jenom tušíme, že na něco naráží: něco známého dobového cituje – ale neumíme už zpětně říct, co to bylo. Teď právě Jakub něco takového napsal: Jazyk je plamen, který zapaluje *kruh rození* a sám si svůj oheň bere *z geheny*. Téměř s jistotou můžeme říci, že tehdejší čtenář pochopil a pobaveně se usmál. Protože Jakub si právě dělá legraci z něčeho, co tehdy bylo hodně módní. My se naproti tomu usmíváme spíš nechápavě a přemýšlíme, jestli náhodou nebyl v Indii a jestli kromě té řečtiny umí i sanskrt. Ale jeho (módní, dobová) inspirace byla zřejmě blíže. Výraz TROCHOS GENESEÓS, *kruh rození* nebo *kruh vznikání*, je přesně takto doložen v tajných řeckých orfických mystériích. Z nich časem unikl na veřejnost a zpopulárněl – ovšem už jenom jako poetičtější označení pro *běh* nebo *koloběh života*. Když si teď shrneme dobovou narážku, kterou Jakub udělal jen tak mezi řečí, ale my jsme ji museli rozvykládat, vyjde nám z toho zhruba toto: - Slova nás pronásledují celý život. A nedá se jim uniknout ani reinkarnací: i kdyby těch životů bylo nevím kolik a točily se v kruhu, slovům a řeči už stejně neunikneme. - Gehena, ve které v tomto případě všechno hrozí začínat i končit, není taková ta *naše* představa pekla, zalidněného čerty. Není to centrála pekelných mocností. Je to spíš něco jako spalovna odpadu nebo cosi s podobnou poetikou jako spalovna odpadu. Prostě místo zániku a zanikání. Mnohá naše slova jako by brala svůj původ ve spalovně odpadků a zase nás tam vracela.

Jk 3,7-8 *Všechny druhy zvířat a ptáků, plazů i mořských potvor jsou podrobovány a podrobeny lidskému druhu. Ale jazyk (řeč) nikdo z lidí podrobit nezvládá; je to nepoddajné (nezvládnutelné) zlo, plné smrtonosného jedu.* Jestliže od počátku naší existence je tady řeč jako autonomní oblast, na kterou jsme prostě krátcí, nyní na to Jakub naváže další myšlenkou: Právě tou řečí se lišíme od vší pozemské, nebeské i podmořské havěti. Dokonce – docela v intenci Gn 1,28 a 2,19-20 – se dá říct, že právě tou řečí ostatní tvory ovládáme (pojmenováváme a ovládáme), ale samu řeč, pomocí které to děláme, tu ovládnout neumíme, ta se nám vymyká.

Jk 3,9-10a *Tou řečí žehnáme Pánu a Otci a jí proklínáme lidi, kteří jsou k Božímu obrazu. Z týchž úst vychází požehnání i zlořečení.* Je to takový údiv nad světem, nad tím, co všechno je v něm možné: že vlastně člověk dokáže jedněmi a týmiž ústy (jedním a týmž „nástrojem" řeči) žehnat a vzápětí hned proklínat, ani si mezitím nevyčistí zuby. Dobrořečit i zlořečit. Ale všimněme si, že Jakub zůstává u kritiky do vlastních řad, že je to stále ještě specificky kritika *zbožných*. Běžnému sekulárnímu ateistovi se většinou nestává, že by jedněmi ústy žehnal a hned zas proklínal. Tomu se nanejvýš stane, že někomu maže med kolem pusy a vzápětí na něj nadává nebo ho pomluví. Ale žehnání a proklínání je specialitou zbožných.

Pokračování příště



Pod záštitou primátorky hlavního města Prahy
Adriany Krnáčové
starosty Městské části Praha 1
Oldřicha Lomeckého
starosty Města Mnichovo Hradiště
Ondřeje Lochmana

se koná v úterý 21. června 2016 v 17.00 hodin

PIETNÍ SHROMÁŽDĚNÍ
K UCTĚNÍ PAMÁTKY 27 POPRAVENÝCH
PŘEDSTAVITELŮ ČESKÉHO ODBOJE

v chrámu sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí v Praze
a
u desky popravených obětí

POŘÁDAJÍ:
Kostnická jednota, potomci a příbuzní mučedníků poprsewných na Staroměstském náměstí, sdružení EXULANT – potomci pobělohorských exulantů, Masarykova společnost, ČSBS, ČsOL, Společnost E. Beneše, Církev československá husitská - náboženská obec Praha 1-Staré Město, historické společnosti a další organizace

Marie nebo Salome?

Netančila před králem, ani nežádala hlavu Jana Křtitele na míse jako biblická Salome, jen se po smrti manžela vášnivě zamilovala do Paula. Ten pohledný kolega vědec byl ženatý otec čtyř dětí, ale Salome se jej snažila všemi prostředky, jaké žena v takové situaci dokáže v sobě objevit a použít, přimět k rozvodu a připoutat Paula k sobě. Skandálu se už nedalo zabránit, přižívil se tisk a veřejné mínění bylo zdrcující. Lidé na její adresu psali urážlivé dopisy, neštítili se ji obtěžovat, házeli kameny do oken a vykřikovali – Pryč se zlodějkou manželů!

Je těžké odsoudit ženu za lásku, která nemá východisko. Člověka můžeme posuzovat vždy z několika stran. Už jsem to kdysi psal o Emě Kittlové - Destinové; zatímco jedni viděli pohoršlivé jednání a potetované stehno marnivé dcery bohatého měšťana a mecenáše Kittla, druzí obdivovali jeden z nejkrásnějších sopránů 20. století. V případě Salome se mohl zmýlit i Albert Einstein, který prohlásil nelítostně: Je inteligentní, ale má duši slanečka, což znamená, že jí takové věci jako radost a trápení nic neříkají. Své city vyjadřuje především bručením. – Geniální matematik a fyzik se jistě nepasoval na odborníka hlubin ženské duše a pobrukování Salome mohly být jen rozpaky či pochopitelná uzavřenost ženy, která v životě stála často sama proti osudu.

Jmenovala se Marie Salome. Byla skromná, učenlivá, cílevědomá a úžasně pracovitá. Nesnila o výhodném sňatku, ale o studiu na daleké Sorbonně. Už ve školním věku musela přispívat do rodinného rozpočtu. Maminka zemřela na tuberkulózu, když bylo dceři jedenáct let. Otce vyhodili z gymnázia. Převzala péči o domácnost, dávala kondice a v osmnácti pracovala jako guvernantka. Když odjela z Varšavy studovat na Sorbonnu, bylo jí čtyřiadvacet let. V pokojíku v Latinské čtvrti jí zamrzala voda v konvi, po městě chodila pěšky, omnibus byl příliš drahý, k obědu zapíjela ředkvičky horkým čajem, na vydatnější stravu nezbývalo peněz. Ale nestěžovala si: "Těžký život měl mnoho půvabů. Zajišťoval mi silný pocit svobody a nezávislosti."

Provdala se za Pierra, který místo láskyplných vyznání posílal Marii své vědecké práce s věnováním. Dva roky po svatbě složila profesorské zkoušky, brzy nato se jí narodila dcera Irena. Místo mateřské dovolené se pustila s manželem do výzkumu a ve smolinci objevili v roce 1898 dva nové prvky: radium a polonium. Rok 1903 jim přinesl Nobelovu cenu za fyziku; Marie obhájila doktorát, ale řehole vědecké práce a radioaktivní záření zahájily dílo zkázy, Marie potratila své druhé, toužebně vyhlížené dítě.

Marie Salome Sklodowská, provdaná Curieová, zemřela 4. července 1934 ve věku 67 let na zhoubnou leukémii, vyvolanou zářením, jemuž se během práce v laboratoři dlouhodobě vystavovala. Smrtelná záře jí přinesla i dar nesmrtelnosti v uznání, jakého se jí dostalo ve vědeckých kruzích i mezi prostými lidmi, kteří ji považovali za jednu z nejslavnějších žen, inspirující ostatní, a nejen ženy, příkladem osobní statečnosti, houževnatosti a neutuchající píle na cestě k vědeckému poznání. Její jméno v sobě jakoby symbolicky obsahuje dvě cesty: Salome touží po osobním štěstí a volí vášnivou lásku, ale zároveň svým dílem ukazuje na důležitý vztah mezi životem jednoho člověka a pokrokem celého lidstva, v němž práce dává smysl našemu bytí, je živým principem, pomocí kterého lidé i národy světa jdou stále vpřed. Marie mi už od dětství moudře napovídá, že když se rozhodne hodně dokázat, musí být připravena ještě více ztratit a obětovat. Díky vám, paní Sklodowská, za takový objev.

Jan Schwarz

Vzpomínka na spisovatele Viktora Fischla

Dokončení ze str. 2

Ve chvílích rozjímání, naplněných otázkami o Bohu, je nejen spisovatelova myšlenková bohatost, ale i jeho básnická tónina, kterou citlivě vložil i do svého prozaického díla, snad nejpodmanivější.

Román *Dvorní šašci*, jehož překlady nalezneme v patnácti jazycích, patří k tomu nejdramatičtějšímu a nejsilnějšímu, s čím se v bohaté Fischlově tvorbě setkáváme. Také román *Kuropění* však dosahuje na rovině myšlenkové i jazykové světové úrovně, i když je jeho obsahová náplň zcela odlišná. Příběh *Dvorních šašků* je zasazen do úzkostného ovzduší vzpomínek hrdinů na prožitky za ostnatým drátem koncentráku, zatímco Kuropění – ta nádherná, emotivní kniha plná poetické krásy a něžnosti – bude po generace generací promlouvat ke čtenáři jako jedinečná píseň o lásce silnější než smrt. Román neobsahuje pouhá poetická intermezza, jimiž je Fischlova tvorba tak často protkávána, ale celý je oděn do básnivého roucha, podbarveného smutkem, výčitkou a věčným steskem vesnického lékaře, žijícího jen pro svou práci a pro vzpomínku na milovanou ženu. S ní odešlo nejen jeho životní štěstí, ale nalomila se i jeho kdysi vše prostupující víra. Nepřestal sice v Boha věřit, přestal však žít ve šťastné symbióze s ním. Jeho zraněné srdce zůstalo teskné a bez naděje, i když jeho život stále přinášel dobré, ba vzácné ovoce služebné lásky k bližnímu. Tichý obraz chápajícího přítele kněze Baltazara, snový stín milované Anny, alegorický symbol životní radosti mistrně zobrazený v kohoutu Pedrovi harmonicky vyvažují doktorovu filosofickou skepsi. A tak ve svém celku nepostrádá *Kuropění* – ojíněné všudypřítomným smutkem – ovzduší životní harmonie, kterou vnímáme o to silněji, že je tak křehká a že nám neustále uniká.



Viktor Fischl promován čestným doktorem teologie na Evangelické fakultě Karlovy univerzity v říjnu 1999

Oba romány natolik zaujaly vynikající ruské bohemisty v Petrohradě, že je pojali jako základní kameny bohatého sborníku, který podává ruskému čtenáři ucelený, promyšlený obraz o Fischlově různorodé literární tvorbě i o jeho životě. Samotný román *Kuropění*, přeložený a uveřejněný v literárním časopise Zvězda ještě za Fischlova života, byl dokonce vedoucím básnické rubriky uznávaným básníkem Alexejem Purinem označen jako dílo naprosto geniální. Celý obsáhlý sborník, nazvaný podle jedné z nejznámějších Fischlových povídek *Kafka v Jeruzalémě*, byl dokončen až v loňském roce a stal se součástí většího projektu, v němž ruští překladatelé věnují pozornost tomu nejlepšímu, co může česká literatura 20. století nabídnout světu.

Milada Kaďůrková



Listy M. Jana Husa

88. Věrným Čechům

Mistr Jan Hus, v naději sluha Boží, všem věrným, kteří milují a budou milovat Boha a jeho zákon, posílám svou prosbu, aby přebývali a do smrti plně stáli v Boží pravdě a milosti.
Nejmilejší! Napomínám vás, abyste se nelekali, ani se nedali zastrašit kvůli tomu, že odsoudili mé knihy k spálení. Vzpomeňte si, že spálili proroctví svatého Jeremiáše, které napsat přikázal Bůh, avšak nevyhnuli se tomu, co prorokoval, protože když byly spáleny, Pán Bůh mu přikázal napsat to samé, a ještě k tomu přidal více. Stalo se to tak: Jeremiáš to říkal, když seděl ve vězení a jeho písař svatý Baruch psal, jak je to zapsáno u Jeremiáše XXXV nebo XLV[2]. Také je psáno v knihách Makabejských[3], že pálili Boží zákon a mučili ty, kteří jej měli; potom je i v novém zákoně[4], že pálili svaté spolu s knihami Božího zákona. Také kardinálové tupili a pálili knihy sv. Řehoře[5], které se nazývají Moralium, a chtěli je spálit všechny, ale Pán Bůh to změnil prostřednictvím Petra, jednoho z jeho žáků. Také sv. Jana Zlatoústého[6] kněžské shromáždění dvakrát potupilo jako kacíře, avšak milostivý Pán Bůh odhalil jejich lež po smrti sv. Jana. Když máte tyto věci před očima, nedejte se zastrašit, abyste nečetli, co jsem psal, anebo abyste jim dali své knihy ke spálení. Myslete na to, co nám na výstrahu pověděl (Mat. 24) milostivý spasitel, že před soudným dnem bude tak hrozné trápení, jaké nebylo od počátku světa, ale ani potom nebude tak veliké, že by se mohlo stát, aby byli oklamáni i vyvolení; ale kvůli vyvoleným budou takové dny ukráceny. Pamatujte na to, nejmilejší, a proto stůjte pevně, protože doufám v Boha, že se vás Antikristova škola lekne a nechá vás na pokoji, a sněm z Kostnice do Čech nepřijde; nebo mám za to, že dříve mnozí z toho sboru zemřou než od vás získají knihy, a z toho sněmu se rozletí po světě jako čápi, a když přijde zima, pak poznají, co udělali v létě. Všimněte si, že svou hlavu odvrhli jako kacíře. Nuž, odpovězte, kazatelé, kteří kážete, že papež je pozemský bůh, že nemůže hřešit, že nemůže svatokupčit, jak říkají juristi,[7] že papež je hlava celé svaté církve, kterou velmi dobře řídí; že on je srdce svaté církve, kterou duchovně živí; že je studní, z které vytéká všechna moc a dobrota; že on je slunce svaté církve a že on je útočiště bez nedostatku, k němuž se musí každý křesťan uchylovat. Hle, již je ta hlava sťata,[8] zemský bůh spoután, již je odhalen v hříších, již studnice vyschla, slunce zatemněno, srdce vytrženo a útočiště z Kostnice uteklo a již je zavřené, aby se k němu nikdo neuchyloval. Sněm ho odmítl jako kacíře, že prodával odpustky a biskupství a jiné obročí; a odsoudili jej ti, z nichž mnozí od něho nakupovali a druzí s dalšími kupčili. To byl i litomyšlský[9] biskup Jan, který dvakrát smlouval o pražské arcibiskupství, ale jiní jej v koupi předešli. Ach, proč nejdříve nevyvrhli břevno ze svého oka? Vždyť jejich právo říká, aby ten, kdo získal penězi nějakou hodnost, jí byl zbaven. A také prodávající i kupec i dohazovač nebo zprostředkovatel ať je zřetelným způsobem zostuzen! Svatý Petr zhanobil a proklel Šimona[10], že si chtěl za peníze koupit moc Ducha svatého; tito prodavače zhanobili a prokleli, a sami kupci i dohazovači zůstali a také doma prodávají. V Kostnici[11] je biskup, který koupil a druhý, který prodal, a papež si vzal peníze za schválení. Tak je tomu i v Čechách (i na Moravě), jak je vám známo. Ó, kéž by Pán Ježíš řekl ve sněmu: Kdo z vás je bez svatokupeckého[12] hříchu, ten obžaluj papeže Jana! Mám za to, že by jeden po druhém vyběhl. A proč tedy před ním klekali a líbali jeho nohy a nazývali ho nejsvětějším otcem, když věděli, že je kacíř, vrah a homosexuál[13], když na něj prozradili tyto hříchy? Proč ho kardinálové volili za papeže, když věděli, že je tak zlý vrah, že zabil nejsvětějšího otce? Proč mu dovolili svatokupčit, když byl papežem, a oni byli ustanoveni za rádce proto, aby dobře radili? A zdali nejsou vinni ti, kteří sami s ním svatokupčili? Proč, dokud neutekl z Kostnice, nikdo jej nesměl jinak oslovit než "nejsvětější otče"?! Ještě se ho báli, ale když ho z Božího dopuštění nebo vůle popadla světská ruka, tehdy se spikli a smluvili se, aby v žádném případě nebyl propuštěn. Jistě se již Antikristova špatnost, ohavnost a hanba projevila na papeži i na jiných ze sněmu; již Boží věrní sluhové mohou rozumět, co jejich spasitel mínil, když řekl: „Když uzříte ohavnost na místě svatém, jak prorokoval Daniel,[14] kdo čteš, rozuměj.“ Veliká ohavnost je pýcha, lakota, svatokupectví na svatém místě, totiž u důstojného postavení, kterému chybí pokora a určité ctnosti, jak zřetelně vidíme na těch, kteří zastávají úřad a hodnosti. Ach, kdyby jen bylo možné popsat hříchy, aby se jim věrní sluhové vyhnuli! Rád bych to udělal já, ale doufám v Boha, že po mně dá jiné statečnější, a že i nyní jsou, kteří lépe odhalí Antikristovy hříchy a nasadí své životy až ke smrti pro pravdu Pána Ježíše Krista, který dá vám i mně věčnou radost. Amen. List psán na sv. Jana Křtitele v žaláři v okovech a s tou vzpomínkou, že také Jan v okovech v žaláři byl sťat pro Boží pravdu.

88. Husův dopis podle vydání Bohumila Mareše (1851 – 1901, evang. farář a církevní historik) z r. 1911 (již 3. vydání), který také připojil vykladačské poznámky, které zde uvádíme.
V roce 2015 Husovy dopisy převedeny do současnější češtiny.

88. Věrným Čechům. [1]
R. 1415, 24. června. (1415, 24. června.)

Při sepsání posledních článků žalobních dne 18. června (viz list 82 a 83) obíral se sněm ještě jednou spisy Husovými, kteréž pak dne 23. června konečně jako kacířské, a to latinské i české, k upálení ohněm odsoudil.
V té příčině psal Hus do Čech tento list, aby veřejně tam byl čten: v něm napomíná své přívržence, aby se nedali ustrašiti odsouzením knih jeho a odvrátiti od čtení jich, uvádí příklady knih, které stejný osud stihl, dokazuje, jak tento domněle neomylný sněm se mýlil (viz list 82) v příčině osoby Jana XXIII., jehož jako svatokupce mnozí svatokupci odsoudili, a horlí nad ohavností sboru.

[1] Tom. 505, 580, 582, Pal. 224. [2] Jest v kap. 36; Hus cituje z paměti. [3] I. Mach. I-59. [4] T. j. v prvotní církvi pronásledované. [5] Papež (590 - 604) Řehoř I., příjmím Veliký, zakladatel papežské moci, pro učení a bohoslužebné řády římsko-katolické velevýznamný, nazvaný také "otec mnichů" a „otec obřadů"; jeho kniha „Výklad sv. Joba čili Moralia", pojednávající o všech otázkách mravo- a věrouky, kniha velice vážená. Viz č. 16, pozn. 4. [6] Chrysostomus, patriarcha Cařihradský, výborný řečník, narozen roku 347, který proto, že osmělil se kárati nešlechetnou císařovnu Evdoxii, svými protivníky dvakrát na synodu (Chalcedonském) byl sesazen r. 403 a 404 a do vyhnanství poslán. [7] Právníci v církvi, k. P. Stanislav ze Znojma, viz. č. 82. [8] Odsouzením Jana XXIII. [9] Jan Železný, který již po smrti Olbrámově a zejména po smrti Zbyňkově jako jeden ze 24 uchazečů o arcibiskupství Pražské tržil, jsa v tom podporován Zikmundem. [10] Skut. apošt. kap. 8. [11] T. j. na sněmě. [12] Evang. Janovo kap. 8. [13] /pozn. red.: v Husově dopise označován jako "němý hříšník"/ = Sodomita, který nepřirozeně ukojoval pud pohlavní, jak kdys v Sodomě se dálo dle I. Mojž. kap. jak je uvedeno v listu 82, pozn. 3. a 4. [14] Evang. Mat. 24.-15. Daniel 9.-26., 27.

Vzpomínka na sestru Mirjam Doležalovou

Vzpomínka časem již poněkud zastřená, přesto silná. Sestra Mirjam Doležalová (roz. Šebestová) zemřela dne 18. února 2016. Odešla nečekaně, leč v požehnaném věku 86 let a v dobré tělesné i duševní svěžesti. Závěr života, který je důvodem k vděčnosti. Ovšem těch důvodů k vděčnosti je více, a proto ta stará vzpomínka, spíše řada vzpomínek.
Setkávali jsme se s ní na kazatelně pardubického evangelického sboru, kde občas zastupovala svého manžela, faráře Jiřího Doležala (v letech 1969–1972 byla sborovou vikářkou v Pardubicích, pak až do roku 1983 působila v blízkém sboru v Heřmanově Městci). Nezapomenutelným zážitkem byly jejich společné pašijové bohoslužby, kdy se jejich hlasy střídaly ve čtení evangelia a starozákonních textů. Nejčastěji a pravidelně jsme se s ní setkávali na „nábožku“ čili vyučování dětí. A právě tím se výrazně zapsala do života celé naší generace, totiž generace vyrůstající v pardubickém sboru v druhé polovině šedesátých let a v první polovině sedmdesátých let. Byla to právě ona, kdo nám první otevíral Písma – dříve, než



jsme byli schopni chápat celou jejich hloubku. A měla velikou zásluhu na tom, že se naše víra vyvíjela přirozeně a neproblematicky. Na „nábožko“ jsme chodili rádi. Poslouchali jsme vyprávění o Abrahamovi, o soudcích, o Ježíšovi a učednících a všech dalších biblických postavách tak trochu jako pohádky, výtečně vyprávěné. Pohádky, kterým sice chybí pohádkový kolorit, ale tím nejsou o nic míň napínavé. Z „nábožka“ jsme si odnesli dobrou znalost biblické dějepravy. A nejen to. Díky sestře Doležalové jsme měli svět biblických příběhů a svět církevního sboru spojený s až archetypálním pocitem laskavosti, porozumění a pohody. Tyto světy se staly přirozenou součástí našeho dětství, domovů, prostě toho světa, který si člověk s sebou nese do života jako základ a „hlubinu bezpečnosti“. Skutečný význam tohoto základu jsme docenili až později, vystaveni různým krizím víry i „vanutím“ lecjakých duchů. Opravdu je neocenitelnou výhodou mít kam se vnitřně vracet. Vděčíme za to mnohým; sestra Doležalová v tom sehrála roli nikoli nepodstatnou.
Je to jen vzpomínka, kamínek v mozaice. Podobné kamínky-vzpomínky si vybavují mnozí na místech, kde sestra Doležalová působila, zejména ve sborech v Heřmanově Městci a v Nikolčicích. Celou mozaiku vidí ten, na kterého celý život spoléhala a jehož Slovu věrně sloužila. Nezapomeňme mu za život a práci sestry Doležalové v modlitbě poděkovat!

Jan Moravec

Podzimní pobyt pro seniory v Chotěboři

Zveme vás na 35. podzimní pobyt pro seniory v Evangelickém středisku v Chotěboři, který pořádá Chrudimský seniorát.

Termín: od soboty 3. září do soboty 10. září 2016
Je připraven pestrý program spojený s pobytem v přírodě, návštěva koncertu, autobusový výlet, výtvarná dílna, procházky a cvičení, ranní a večerní pobožnosti s br. farářem Lubomírem Kabíčkem a nedělní bohoslužby v ekumenickém duchu. Naším hostem bude církevní kantor Ladislav Moravetz, který nás seznámí s prací na novém evangelickém zpěvníku s ukázkami písní.
Těšíme se na vás.
Cena pobytu: 2600 Kč
Uzávěrka přihlášek: 15. 7. 2016

Informace předá a přihlášky přijímá
Hana Capoušková, Pardubice
hana.cap@seznam.cz, tel.: 777877080, 602468436

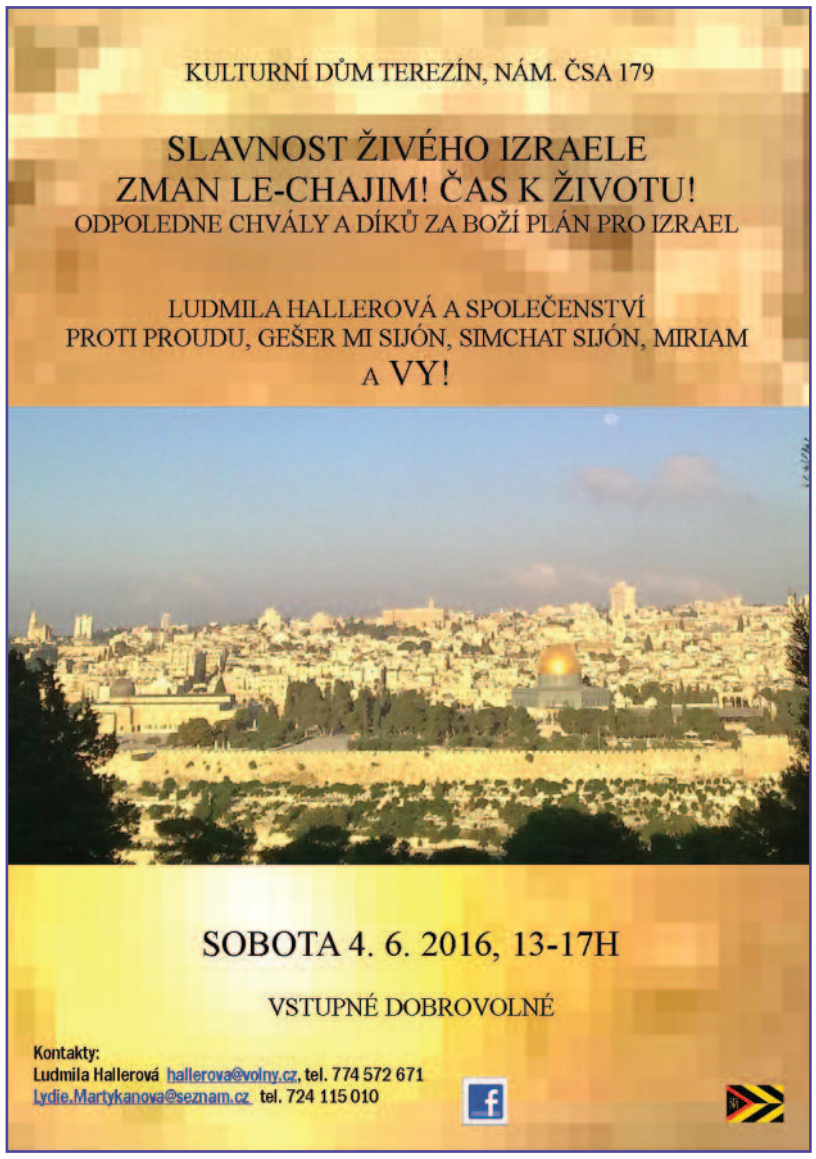

Pozvánka

Ekologická sekce České křesťanské akademie ve spolupráci s občanskými sdruženími a s městskou částí Praha Suchdol zvou na již devátou Ekumenickou bohoslužbu za krajinu v sobotu 4. června 2016 v 15 h v Praze - Suchdole (na zahradě nad Sedleckými skalami nedaleko žlutě značené cesty do Roztok u Prahy, MHD 107, 147 Kamýcká nebo Budovec, ČD Praha-Sedlec, odtud vzhůru do kopce). Bohoslužbě předchází pěší pouť od kostela Stětí sv. Jana Křtitele v Dolních Chabrech v 10 h.
Kázáním poslouží tajemník Rady Církve bratrské Mgr. Petr Grulich. Po bohoslužbě následuje beseda s plk. Jaroslavem Kníchalem o Duchovní službě v Armádě ČR.
Více na www.drahan.chabry.cz.

JNe

Inzerce

FS ČCE v Humpolci a Opatově hledají společně faráře na 1/2 úvazku s možností bydlení na faře v Humpolci v bytě 4+1 se zahradou. Nástup možný od září 2016. Po stránce provozní a hospodářské jsou nezávislé.
Kontakt:
Pavel Šindler, farář 777 065 911.

č. 10

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 481 Kč, jednotlivé číslo 13 Kč. Č.ú.: 228961190/0300
Redaktor: Bohumil Kejř
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne Grafotechna
Distribuci provádí:
* Pro jednotlivce: Česká pošta, s.p. bezplatná infolinka České pošty 800 300 302
adresa pro písemný styk:
Česká pošta oddělení periodického tisku Olšanská 9, 130 00 Praha 3
e-mail: postabo.prstc@cpost.cz
*Hromadné zásilky: A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

18/2016

15. června 2016 ✦ ročník 101 ✦ cena: 13 Kč

Příští číslo vyjde
29. června 2016

Z obsahu

* *Abrahamovská víra*
* *Život věčný v Kristu Ježíši - Zdraví duše*

Poselství ke 4. neděli po sv. Trojici



Posuzování jako výraz sobectví a sebestřednosti Římanům 14,10–13

Text Římanům 14. kapitoly nám nastavuje zrcadlo velmi nadčasově. Proč soudíš svého bratra, proč pohrdáš svým bratrem? (Ř 14,10 NBK) Tento známý text jako zrcadlo ukazuje na naše sobectví, sebestřednost, modlářskou touhu po úspěchu a štěstí založené na sebeprosazení. Dát se vést sobectvím však znamená smrt, dát se vést Duchem je život a pokoj. Soustředění na sebe je Bohu nepřátelské, neboť se nechce ani nemůže podřídit Božímu zákonu. (Ř 8,6-7 ČEP)

Orientace na sebe přestává být sebekritickou. Čím více hledíme na sebe, tím méně vidíme své chyby a vidíme je u ostatních. Lidé nebo církve uzavření do sebe řeší malichernosti. Zapomínáme: Nikdo z nás totiž nežije sám sobě a nikdo sám sobě neumírá. Žijeme-li, žijeme Pánu, umíráme-li, umíráme Pánu. Ať žijeme, ať umíráme, patříme Pánu. (Ř 14,7-8 ČEP)

Proč tedy soudíme? Proč místo toho raději v dobrém nepovzbudíme? Dělá nám dobře, když někoho soudíme? Určitě to méně bolí. Pro ego je snadnější stimul vytěsnit ven. V kontextu Pavlova textu čteme o věřících, kteří se soudí navzájem. Nekonečný proces, který známe z našich sborů, z naší společnosti, známe ho u nás samotných.

Apoštol ukazuje, že máme hledat lásku jedni k druhým. Zápal o lásku k lidem skrze milost Kristovu nesmí vyprchal. Buďme ohleduplní! Otázky zákona, jídla, svátečních dnů se opakují a nejsou nepodstatné dovnitř církve i navenek.

Jsme církví Kristovou, on je jejím centrem, ne my. Podpírejme se, žehnejme sobě navzájem, svým nepřátelům a modleme se za ně. Nenechme bujet hořkost ve svých srdcích z malicherností a hleďme na Krista. Nehledejme stále chybu v druhých, ale v pokoře se přinášejme jako oběť. Bůh se k tomu jistě přizná a odmění nás svým pokojem.

Ondřej Vavrečka,
vikář CB, Praha-Smíchov

Jeho kralování

Mt 20,25–28; Mt 13,24–52

„Kdo by koli mezi vámi chtěl býti přední, budiž váš služebník. Jako i Syn člověka nepřišel, aby jemu slouženo bylo, ale aby on sloužil a aby dal svůj život, mzdu na vykoupení za mnohé.“

Mt 20,27.28

Ve slovníku novozákonní řečtiny (Praha 1951) upozorňuje prof. J. B. Souček pod heslem BASILEIA, že „základnímu pojmu židovské eschatologické teologie a potom i novozákonní, zejména Ježíšovy, nutno rozumět spíše ve smyslu kralování než říše, ač i tento druhý smysl spoluzaznívá“. Tedy přítomné, aktivní nezrušitelné kralování.

Přesto v překladech a církvi převažuje spojení „Boží království“. Podle Biblického slovníku A. Novotného (Kalich 1956) jde patrně o abstraktum původního vyznání „Hospodin kraluje“ (Ž 97,1 a j.). Očekávanou a zpřítomňující se Boží moc vzýváme tedy obvykle slovem, které obecně znamená mocnářství, instituci, zřízení.

„Otče náš,... přijď království tvé,“ většinou ve smyslu „maran atha“, přijdiž tedy, Pane Ježíši (Zj 22,20), myslíme jeho advent v moci a slávě (Mt 25,21). Tato aramejská formule, jíž se začínala večeře Páně, má však (opět podle A. Novotného) trojí stejně platný význam: K řečenému „Přijdiž...,“ znamená také „Přišel Pán náš“, jakož i „Náš Pán je přítomen“. Věříme, že se modlíme k Bohu, který není daleko od jednoho každého z nás (Sk 17,27). Vztahujeme se ke Jsoucímu, který takto přebývá ve své svaté skrytosti. Upřednostníme-li ve shodě se Součkem ve své modlitbě a mysli: „Otče,... přijď tvé kralování,“ pak nejen vyhlížíme jeho slavné příští, ale otevřeněji jej zveme do svých aktuálních aktivit a pozic, do podnikání a rizik dnes: „Kraluj zde, Otče...“ Ožívá náš smluvní vztah, ný růst a také dlouhodobě skrytě si získává a kypří společenství, činí je stravitelným k slavnému hodu Božímu v jeho království. Teprve v cíli je zbaví všeho pohoršení i těch, kteří činí nepravost.

Právě jemu, ne perle, ale kupci perel se podobá Boží kralování, říká Ježíš. rozhodujeme se pro něj: „Přijď tvé kralování, dnes jsme porozuměli tvému podnětu a pokynu.“ Dnes se nám otvírá duchovní smysl a nesamozřejmý význam Ježíšových podobenství (Mk 1,15):

Nejdříve nám přibližuje moc nebeského Otce jako setbu: Bůh kraluje, přičemž až do času snáší ve své zájmové sféře i nepřátele, syny toho zlostníka mezi syny svého království. Jeho slovo, myšlenka, podnět, evangelium jako nejmenší semínko se dále převratně prosazuje, mohutní a provokuje změnu. Působí zjev-

Dokončení na str. 2



Jeroným Pražský: Evropan / vzdělanec/ buřič

Na vltavském ostrově, který v centru Prahy nyní leží před Národním divadlem a který již od dob Karla IV. sloužil jako prostor pro cvičení i klání lučištníků a střelců z kuší a tak si vydobyl označení "Střelecký", se v sobotu 28.5. konalo slavnostní shromáždění, jehož cílem bylo uctění památky Jeronýma Pražského. Ovšem bohoslužba pod širým nebem nebyla jediným šípem, který byl zaměřen k tomuto cíli. Na účastníky čekal pestrý doprovodný program, např. stánky, kde se mohly prezentovat různé církevní aktivity (Diakonie ČCE, příležitost podepsat odpověď na prohlášení církví z Kostnice, které v loňském jubilejním roce M. J. Husa vyjádřily svou lítost nad upálením našich mučedníků...), výtvarná dílna pro děti, velice pěkně uspořádaná řada panelů, které výstižně a s mnoha obrázky představovaly Jeronýma, jeho dobu i zápasy.

Tuto podivuhodně bohatou osobnost, jejíž mnohovrstevnatost naznačovala i pozvánka na představovanou akci: Jeroným Pražský / Evropan / vzdělanec/ buřič/, představila ve svém kázání sestra farářka Lenka

Dokončení na str. 2

Aktuálně: 600. výročí upálení Jeronýma Pražského připomněla Českobratrská církev evangelická na Střeleckém ostrově



farářka Lenka Ridzoňová



Létající rabín, klezmerová hudební skupina



farář Jaroslav Pechar



Z církví doma i ve světě

Synod ČCE napsal papeži Františkovi dopis

Loni přijal papež František delegaci z České republiky, v níž byli i zá-stupci Českobratrské církve evangelické. Setkání se konalo při příležitosti Bohoslužby smíření s Bohem a mezi křesťany s prosbou o odpuštění k 600. výročí upálení mistra Jana Husa. Synod schválil návrh sy-nodní rady odpovědět na Františkův iniciativní krok ke smíření a přijal text níže uvedeného dopisu. Synod také vyzývá členy i sbory ČCE, aby do svých přímluvných modliteb zařazovali modlitbu za papeže Františka.

Text dopisu:

Vážený bratře,

děkujeme za slova a činy, jimiž zvěstujete Krista prostě a přitažlivě pro každého člověka na zemi.

Děkujeme za Vaši výzvu, aby křesťané v České republice, katolíci i protestanté, užili 600. výročí upálení M. J. Husa k odpuštění, smíření a k řešení sporných otázek minulosti.

V závěru své řeči ve Vatikánu, 15. června 2015, jste ujistil zástupce naší církve i české ekumeny o tom, že se za nás modlíte. Prosil jste, abychom se i my modlili za Vás a za Vaši službu.

Milý bratře, modlíme se za Vás. Modlíme se za Vaši službu. Ať Vás Bůh, Otec Ježíše Krista drží, sílí a dává dobré zdraví. K modlitbě za Vás a Vaši službu vyzýváme také všechny sbory naší církve.

Jsme vděčni Bohu Otci, Synu i Duchu svatému, že z nás křtem činí své děti, navzájem pak sestry a bratry. Z této víry žijeme a toužíme žít.

Jménem synodu ČCE Vaši

Vladimír Zikmund, synodní kurátor;
Daniel Ženatý, synodní senior; Jiří Gruber, předseda synodu

Praha dne 20. května 2016

Ohlédnutí za synodem Českobratrské církve evangelické

Procházím si tak program posledního synodu (http://synodcce.cz/program-2016), připojuji těch pár okamžiků, kdy jsem se ho mohl jako host ve čtvrtek účastnit, a na pozadí mi běží zcela myšlenka, která se mi nad takovýmto jednáními honí už řadu let. Co je vlastně smyslem takovýchto jednání? Jednání sborových shromáždění, konventů a synodu? O čem by měl jednat Generální sněm, kdyby se něco takového v ČCE plánovalo?

Potěšilo mne, jak rychle proběhly procedurální záležitosti. Zajištění, aby synod po formální stránce proběhl řádně – všechny ty prezence, zapisovatelé, rozdělení do komisí… Není nic trapnějšího, než když se čas tratí na takové věci. Právě tak rychle proběhly potřebné volby do některých orgánů (Jeronýmova jednota, Leuenberský synod, odvolací komise…)

Pak následovaly zprávy (synodní rada, supervize, Evangelická akademie, Kalich, SEM…) a diskuse o nich. Nu a tady se mi vrací jako kantus firmus či červená nit již zmíněná otázka nad tím, co je vlastně smyslem takovýchto grémií. Jistě, že těch ryze technických rozhodnutí zvláště hospodářského charakteru není málo a nikdo to za synod neudělá a udělat nemůže. Ale… Jeden příklad za všechny: osobně jsem vnímal pro mne dost zásadní nepoměr mezi délkou diskuse o Kalichu a délkou diskuse o tom, jak vypadá naše církev. A především – jak by vypadat měla. To již poněkud zprofanované slovo „vize“. Jak si představujeme, že bude vypadat za rok či za pět let.

Synod se poctivě vracel k mnoha jednotlivým věcem – Evangelický zpěvník bude církvi sloužit desítky let a zaslouží si jak zájem synodu, tak vděčnost těm, kdo na něm roky pracují. Právě tak vyjasnění vzájemných očekávání mezi ČCE a její (!) Diakonií. Co vlastně chce církev od faráře pro mládež. Revitalizace Ústeckého seniorátu je asi žel jen vlaštovkou, která oznamuje příchod obdobných otázek nad dalšími senioráty naší církve. Příznačné je znovu a znovu se vracející téma dluhů na celocírkevních sbírkách a personálním fondu a vůbec diskuse o hospodářské soběstačnosti sborů a samofinancování církve. Nadmíru mne potěšilo, že synod se zaobíral tématy, jako je učení o ospravedlnění, či reflexí smrti mistra Jana Husa papežem Františkem. Ba i diskuse nad logem ČCE ukazuje, že synod neřeší jen peníze.

Ten úvodní večer by ale měl být po mém soudu věnován otázkám mnohem obecnějším. Jistě – přítomnost tolika farářů dává tušit, že by to byla diskuse velmi dlouhá a košatá. A přece – soukromé rozhovory a pár nadšenců na Evangnetu tuto diskusi nesmí a ani nemohou nahradit. To, že po diskusi o zprávách ještě zbýval čas a bylo možno předřadit některé páteční body jednání, to je pro mne signálem, že o směřování církve se ani tentokrát diskutovat nebude. Snad je to ostych, snad obava z mlácení prázdné slámy, snad vědomí šíře různých postojů ČCE a s tím spojené složitosti nějaké společné vize. Naše církev má silný kongregacionalistický potenciál. Asi je to tedy mnohem víc otázka pro staršovstva a sborová shromáždění, než pro synod. A přece by nějaký směr stanovený být měl. Sama existence synodu je svědectvím, že zodpovědnost našich sborů za budoucnost církve nekončí na hranicích jejich působnosti.

Chceme přece někam směřovat jako Českobratrská církev evangelická. Nebo ne?

Jaroslav Pechar, farář ČCE

Mně dělají starosti spíše naše prázdné kostely než jedna plná mešita. Protože duchovní vakuum neexistuje, stejně jako neexistuje ve fyzice. Každé vakuum se naplní. Když zanedbáváme vlastní víru, tak se nemůžeme divit, že ji něco nahradí. Jsou tu různé indické kulty, new age nebo jiné blbiny. A nedivil bych se, kdyby se někdo přidal k islámu. Ale to je spíše naše vina než jejich.

Karel Schwarzenberg
www.novinky.cz 15. 5. 2016

Jeho kralování

Mt 20,25–28; Mt 13,24–52

Dokončení ze str. 1

Cítíme tu napjatost, v níž se mu ukazuje moc Boží jako skvělá pohnutka a objev: ono „heuréka“, nalezl jsem, provázené lehkou závratí z náhlé svobody od všeho dosavadního. To nové ho přesvědčuje a potěšuje kdykoli. Každý den člověk všeho nechává a shlíží se v jedinečném, pro něž se rozhodl, které zvolil znovu rozradován. Tak Bůh kraluje.

Moc Boží nakonec všechno zahrne a shromáždí ke břehu konečného rozuzlení. Při skonání věků, při skonání mého a tvého světa, oddělí zlé zprostředku spravedlivých. Tenhle vstup do království, tohle veliké rozeznání PRAVDY čekáme a vyhlížíme. Avšak omezit se jen na to příští může být ošidné. Náš čas je dnes.

Zde končí řada podobenství třináctě kapitoly Matoušovy, obrazy téhož: Bůh myslí orchestrálně, opakuje Jan Zahradníček ve „Znamení noci.“ Při-blížilo se, je mezi vámi, a rozličně se projevuje Boží kralování. Ježíš naznačuje, jak je hledat a vnímat. Není z tohoto světa slov a předmětů, nelze je jednou definicí vystihnout. (J 17,16; 18,36). A přece je tomuto světu přítomné (J 17,18).... orchestrálně.

Hned zkraje povzbuzuje učedníky: „Vám je dáno znát tajemství Božího kralování.“ Vám, kteří jste se pro mne rozhodli. Vám jsem přišel povědět, čemu se podobá, ačkoli je nabízím všem. Hledejte je, a naleznete, jak se účastnit, jak být při tom. Běží o život, o život s pravdou.

„Přijď tvé kralování, Otče. Přijď do mého života, do mých vztahů. Panuj! Tvá dobrá moc mě ovládni a působ dobré...“ Máme to jistě na mysli i svým „přijď království tvé“, avšak je zde? nebo ještě ne? Je to spíš na Tobě, nebeský Otče? Tážeme se a odkazujeme Bohu jeho království, zatímco jeho kralováním aktuálně trvá svět a já se mu otvírám. Je to náročné. Moc na tělo. A tak raději říkáme „království“. Spíš se nám daří nad přítomnými rozpaky je jaksi vzdálit: „Ještě moment!“ odsunout do eschatologie, myslet je konstituované až někde na kraji času, přestože se děje. Děje se i když bývá-me mimo.

Pustíme si zprávy, komentujeme události a názory, přijde-li nám ono na mysl, víme přece, že to až jednou, „až se sejdeme u nohou tam Ježíše“, něco poezie, něco pohádka. „Přijď království tvé, ale je to samozřejmě tvá věc, Bože.“

Jenomže ono je to na nás, naše věc, přátelé. Ztrácí se nám, protože v tomhle našem byznysu není, říká apoštol. Bůh nekraluje v tržních poměrech (tehdy to byl trh masa obětovaného modlám). Jeho věcí není dům kupecký ani pokrm a nápoj, který hyne, tedy konzum, který nás zaměstnává (J 6,27). Boží parketa, na níž nás zve k životu věčnému je spravedlnost zjevená křížem Krista a jeho vzkříšením (J 18,37), pokoj, přesahující obecně rozumné, a radost – radost v Duchu svatém (Ř 14,17).

Tak nám Pavel napovídá, když zůstáváme své roli dlužni. Roli křesťanů v dramatu, v tragikomedii tohoto světa, dlužni jasné slovo, jasnou repliku s vědomím, že „kralování Boží nezáleží v řeči, nýbrž v moci“ (1 K 4, 20). Představení ještě neskončilo a opona nepadá, ještě jsme na scéně a máme před sebou i toto dnešní a každodenní dějství. Ještě Duch nastavuje člověku zrcadlo: „Poznáváš se? Co s tím uděláš?“ Bůh Duch jest, říká Ježíš (J 4,24), Duch Stvořitel.

Vnitřní očistu, katarzi, zakoušel člověk, vžívající se do dramatu lidské tragedie, odedávna. Otřes, který v Ježíši Kristu s bolestí improvizuje sám Stvořitel, Bůh a Král, nabízí víc. Má moc změnit rozumného, inteligentního sebevědomce v bytost duchovní, prohlédající k jeho kralování. Má na to obrátit jeho základní orientaci, očistit jeho svědomí od skutků mrtvých ke službě Bohu živému (Žd 9,14).

Jde o víc než o nahodilou přechodnou katarzi kultivovaného pozorovatele tragédie Syna člověka. Konverze, obrácení je setkáním s Boží LÁSKOU s bolestí pracující na lidském prozření. Je nahlédnutím a přiznáním si své osobní účasti a viny na jeho trápení k smrti. Podrobil se mu kvůli nám („Bůh byl v Kristu“ 2 K 5,19), abychom vpravdě mohli poznat sebe i Boha. Kříž je memento Božího trápení s námi, i s tebou. Jsi vinen. Až ti to dojde, otřesen zemřeš s Ježíšem Nazaretským (Ř 6,2-4 Kol 3,3) a v Kristu, LÁSKOU vzkříšen, ožiješ zde a nyní nově (2 K 5,17 a j.). Tak radikální je to změna. On je nadějí lásky, je nadáním k umění milovat i v tobě. Tak kraluje. Amen.

Modlitba:

Pane Bože, v Pánu Ježíši náš Otče, děkujeme za život, za shromáždění věřících v tebe, za tvé pozvání a ujištění, že jsi blízko. Díky, že rozplétáš každé sešněrování, jímž svazujeme sebe i jiné; že nejsme určeni nevyhnutelnými danostmi, ale svým Duchem nás měníš. Díky za tvá překvapení, za předivnou improvizaci tvého spasitelného umění, v níž je místo i pro nás.

Žijeme nanečisto, Otče, s nejedním ostudným škrtem a hrubkami. Zarmucujeme tě. Díky, že vzkříšením Ukřižovaného jsi nás ujistil a ujišťuješ, že nepropadáme, spravedlivý Bože, ale dál nás sobě pěstuješ a vychovávás.

Děkujeme ti, že jsi ho poslal, svědka pravdy naší bídy a pravdy tvé slávy. Díky, že v něm poznáváme tvé JMÉNO, že tvoje milování Syna je v nás a i ON v nás. Amen.

Samuel Jan Hejzlar

Jeroným Pražský /Evropan / vzdělanec/ buřič

Pokračování ze str. 1

Ridzoňová, která dokonce v sedmi bodech nejen nabídla pohled na různé etapy a postoje mistra Jeronýma, ale zároveň po každém bodu předložila posluchačům podnět, jak se dnes přibližovat příkladu Jeronýma. Vybírám z jejího kázání, které laskavě poskytla Kostnickým jiskrám, jen několik bodů:

***Bůh však vykoupil duši mou, aby nešla do jámy, a život můj, aby světlo spatřoval.* (Job 33,28)**

Tento verš z biblické knihy Job je heslem vylosovaným Jednotou bratrskou pro dnešní den.

Pravděpodobně to nebyl Jeronýmův křestní verš, ale docela dobře by být mohl. Jeroným totiž žil z takovéto víry. Moje duše, můj život je vykoupen. Nemusím se o něj strachovat.

Dítě štěstěny, které žije beze strachu, si můžeme povzdechnout. Ne dítě štěstěny, ale dítě, člověk víry. Zastavím se u několika Jeronýmových životních etap a budu spolu s vámi přemýšlet nad tím, čím jsou důležité i pro nás...

2. Jeroným byl křesťan. (Jako skoro všichni tehdejší obyvatelé Evropy.) Měl rád Pána Boha, znal Bibli, žil ji. Své filosofické přednášky samozřejmě prokládal biblickými citáty, odkazy, příběhy (byť nebyl teolog ani kněz).

Před svojí obhajobou v Kostnici se modlí. Kritizuje církev, ale lidi vyzývá: Buďte křesťané. Modlitba je svobodná, nikdo, ani církev ji nesvazuje.

Pro nás: je dobré, když víra není jen věcí nedělní, kostelovou, sváteční. Je dobré znát Bibli, mít příběhy „v sobě“. Když budu mít zažitou tu větu o Bohu, který vykoupil mou duši, aby nešla do jámy... nebudu se té nastražené jámy tolik bát.

3. Jeronýmovi jde o církev. Kdyby mu byla lhostejná, tak by ji asi nekritizoval. V Oxfordu se seznámil se spisy Jana Viklefa, který byl k církvi hodně kritický. Jeroným nepřijímal z Viklefa vše, ale říkal, že v jeho učení je třeba hledat „zlatou žílu“.

Pravá církev není ta, kterou tady vidíme, říká Jeroným, její papežové, kněží, majetek, praktiky prodeje odpustků atd. Pravá církev je u Pána Boha, je neviditelná. Jejím obrazem nejvěrnějším byla církev prvotní: chudá, pronásledovaná, nezajištěná. V tomto pak na Husa, Jeronýma a Jakoubka ze Stříbra navazovala světová reformace. Navazování na Viklefa a kritika církve je asi hlavní Jeronýmovo kacířství.

Pro nás - otázka: záleží nám na církvi? Přemýšlíme, jaká je a jaká by měla být? Modlíme se za ni? Snažíme se nejen kritizovat, ale i budovat?

Nejen církev, ale i my jako jednotlivci máme být odrazem a obrazem Božím. Co zobrazujeme, zrcadlíme?

4. Jaký je Jeroným člověk? Hodně mluví, je oblíbený, zábavný, má rád humor a vtip. Je chytrý a vzdělaný. Nebojí se. Dokáže strhnout dav. Má citlivé svědomí. Je věrným přítelem. Kvůli Husovi odejde do Kostnice, tam neohroženě volá po jeho ochraně. Je politik, osoba veřejně činná. Díky svému vzdělání a výřečnosti se dostane k nejvyšším politikům. Dokáže se rozčílit, je buřič (ta třetí charakteristika na pozvánce). V roce 1412 ho rozčílí prodej odpustků (který je o 100 let později „spouštěčem“ Lutherovy reformace v Německu). S přáteli uspořádají alegorický průvod městem, který prodej odpustků zesměšňuje, vyvolají velkou odpustkovou bouři.

Pro nás: Jeroným nesedí doma a nenadává u televize, ale jde a své schopnosti, nápady, sílu, nakonec i život dá ve prospěch společnosti, dobré věci, pravdy. Jde s kůží na trh. Je bouřlivák, neklidná duše, ale myslím, že i v jeho buřičství ho posiluje víra, že díky Bohu bude

Dokončení na str. 3

Bláznovství víry podle Jakuba

Jiří Mrázek: Výklad Jakubovy epištoly 16

Třetí kapitola

Pokračování z minulého čísla

A skoro by se chtělo říct: právě těch, co také rádi poučují. Všimněme si, jak jsou tam hezky zbožně rozlišeni adresáti: jedněmi ústy *žehnáme a dobrořečíme* Bohu – protože jsme ti zbožní; a proklínáme *lidi* – nejlépe jinověrce, nebo jino-cokoliv. A nevadí nám, že tím proklínáme něco, co je k Božímu obrazu. V příkladu, který nám Jakub rozehrál před očima, nejde o nedopatření – že to člověku ujede a na někoho si zanadává nebo zasakruje, když mu něco upadne na nohu. V tom příkladu to vypadá, že ten, kdo takto mluví, je z duše *přesvědčen*, že takhle je to úplně správné. Protože když člověk blahořečí Bohu, tak přece *musí* zlořečit nějakému mohamedánovi, papeženci či naopak beranovi a jiným heretikům nebo aspoň bezvěrcům nebo komu už.

Jk 3,10b: *Není dobře, bratří moji, aby to takhle bylo.* To musí Jakub těm svým zbožným říct. Nestačí nějaké dávejte si na to pozor. Musí říct už tu základní informaci, že to tak není správně. A ještě zas musí dát příklad:

Jk 3,11 *Cožpak pramen ze stejné studánky (ze stejného zřídla) vydává sladkou i hořkou vodu?* A po tomto příkladu hned přidá další:

Jk 3,12 *Nemůže, bratří moji, fík rodit olivy ani vinná réva fíky. Tak ani slaná voda nemůže dávat sladkou*. Opět zde nevtíravým a nenápadným způsobem udělá narážku nebo snad variaci na tradici Ježíšových slov, kterou my máme zachycenu v kázání na hoře (Mt 7,16-20): Strom poznáte po ovoci. Jeden strom nemůže rodit dvojí různé ovoce. Musíte se rozhodnout, jaké ovoce chcete do světa přinášet: žehnání, nebo proklínání. Milosrdenství, nebo nevraživost.

Jk 3,13 *Kdo je mezi vámi moudrý a poučený? Ať ukáže své skutky (svůj skutečný život) v tiché moudrosti, z dobrého životního stylu.* Tady Jakub vysloví protiváhu – jak k horlivému poučování všech okolo, tak případně k okázalému chválení Boha a přitom zatracování lidí (kteří nejsou úplně po našem). Tak jako v 1,20 říkal: *Horlením Boží spravedlnost neprosadíš, místo toho jdi do sebe a tiše naslouchej zasetému slovu*, tak zase tady říká: Ukaž tichou, pokornou moudrost, tím řekneš víc.

Jk 3,14 *Jestliže však máte zahořklou horlivost a rivalitu v srdcích, tak se tím nechlubte a nelžete proti pravdě.* Jakub docela předjímá moderní diskusi o tom, do jaké míry *řeč* ovlivňuje naše myšlení a jednání. Teď se dostává k tomu, do jaké míry ovlivňuje vztahy mezi lidmi. Slovo ZÉLOS *horlivost* je samo o sobě neutrální; může znamenat pozitivní i negativní horlení. Tady, u Jakuba, je to horlivost zbožná, nebo přesněji: *horlivost zbožných*. Přesto ji Jakub dobarví adjektivem PIKROS – *hořká, zahořklá*. A ještě dodá ERITHEIA, a jsme doma. ERITHEIA se dá přeložit jako *rivalita*. Kreslí nám před očima přesně tu zakomplexovanou zbožnost a zahořklou horlivost, která si pořád musí dokazovat, že *my* jsme ti správní a máme pravdu, a pořád má pocit, že musí na všechny jiné nadávat, aby tu *svou* zbožnost a jinakost projevila, a nahlas. Proto verš končí výslovně tím, že se nemáme chlubit: Když se tímhle *chlubíte*, to pak lžete proti pravdě. Na tom, co je *skutečná moudrost* (moudrá zbožnost), Jakubovi nesmírně záleží. Proto nám ve 13. verši řekl: *Skutečná moudrost je tichá a pokorná, projevuje se v životním stylu*. Ale to nestačí, Jakub musí výslovně říct: To znamená, že skutečná životní moudrost *není* ta vaše věčná zahořklost a rivalita, to věčné dokazování, že pravdu máme my. Ale protože mu zřejmě na téhle moudrosti extrémně záleží (a protože je to zřejmě hodně citlivé téma), bude ještě chvíli pokračovat, co ano a co ne:

Jk 3,15 *To není ta moudrost sestupující shůry, nýbrž pozemská, živočišná, démonizovaná.* Někteří badatelé na tomto místě zbystří, zda za protikladem moudrosti shůry a pozemské už není nějaký náznak gnostického dualismu. Pro Jakuba jsou to však prostě jen alternativy, zda žijeme z něčeho, co jsme přijali, čemu jsme ochotni naslouchat (to je to jeho *shůry*) – anebo si jedeme ve skutečnosti *podle svého*. Alternativa k ANÓTHEN *shůry* je EPIGEIOS, což může znamenat docela neutrálně *pozemský*, ale tady to v kontextu dostane nádech, který by odpovídal našemu slovu *přízemní*. Přízemní moudrost. Další slovo, kterým Jakub charakterizuje *přízemní moudrost*, je PSYCHIKÉ – to je samozřejmě odvozeno od PSYCHÉ *duše*, ale není to kupodivu protiklad duše a těla, jak bychom možná čekali; *psychiké* tady má význam *smyslové*, živočišné. A do třetice: Slovo DAIMONIÓDÉS souvisí – jak už z něj slyšíme – nějak s démony. Když se v Novém zákoně mluví o démonech, naznačuje to vždycky nějakou posedlost, která nebo jejíž *původ* se těžko definuje, ale určitě není od Boha. Kdybychom to přeložili do dnešních sekulárnějších pojmů, pak DAIMONIÓDÉS souvisí s *fanatismem* – to, co má náběh k fanatismu, zfanatizované, fanatizující… Dáme-li si to celé dohromady, Jakub svým posluchačům říká: To, co předvádíte jako zbožnost, nemá nic společného s moudrostí shůry, nýbrž je to přízemní, až příliš lidské (ve smyslu živočišné), a pokud to něčím přesahuje vaše soukromé, osobní pohnutky, tak leda nějakým počínajícím fanatismem. Znovu připomínám: toto všechno neříká z pozice zbožného vůči nějakým sekulárním lidem. Mluví právě k těm zarytě zbožným, kteří jsou přesvědčeni, že jsou ve víře kovaní. K těm nejhorlivějším, jak se zdá. A říká (a opakuje) jim: Pokud z vás prýští jen zahořklá rivalita, nadutost a nesnášenlivost, nemá to s moudrostí shůry nic společného. To je pak zase to horlivé mluvení o Bohu a v Božím jménu, místo abyste poslouchali, co Bůh říká.

Pokračování příště

Jeroným Pražský /Evropan / vzdělanec/ buřič

Dokončení ze str. 2

„spatřovat světlo“, světlo věčné, naději. Jeho vlastní život na této zemi pro něj není nejvyšší hodnotou. To je výzva.

5. Jeroným ve vězení. Strávil tam rok, v podmínkách velmi krutých. Zpočátku měl ruce a nohy přikovány k sobě. Po upálení mistra Jana Husa ho někteří představitelé koncilu chtějí obrátit na pravou víru – obrácený kacíř by byl cennější než další upálený kacíř. Nad Jeronýmem zvítězí strach z ohně a touha po životě, po svobodě. Odvolá. Na konci září 1415 vyzná pravou katolickou víru a proklíná Viklefovy a Husovy bludy.

Pro nás: Jeroným je člověk z masa a kostí. Podlehne slabosti, strachu. Svou lidskostí je nám blízký. I Petr, učedník Ježíšův, zapřel. Neodsuzujme druhé, kteří nevydrží nátlak, zradí, utečou, zapřou... Když sami zradíme, máme naději, že je cesta zpět.

Modlitba:

Pane Bože, děkujeme za tvé svědky, za lidi přímé a odvážné. Tobě, Bože, odevzdáváme svou duši, zachovej ji při životě, dej nám žít ve víře, že naše budoucnost je dobrá, protože je s tebou. Amen.

Bohoslužba, v níž byl prostor i pro pozdravy z ekumeny (Daniel Fajfr, předseda Ekumenické rady církví a Církve bratrské; Tomáš Butta, patriarcha CČSH) a která byla obohacena hudebním doprovodem (zpěváci a skupinka doprovodných nástrojů), který vedl L. Moravetz, měla ve svém pořadu také sbírku, při níž se vybralo 12 100 korun pro projekt Dža dureder neziskové organizace Slovo 21. Tím bylo podpořeno doučování romských středoškolských studentů.

Na bohoslužby navazoval další, spíše festivalový program... A samozřejmě nelze nezmínit živé vstupy Jeronýma Pražského - no, nebyly až tak živé, chvílemi to vypadalo, že je jeho vystoupení toporné, skoro až dřevěné... Jak by také ne, když se jednalo o loutku řezbáře J. Růžičky, kterou nejen vodil, ale také svým hlasem oživoval branický farář J. Pechar, jemuž patří uznání i za to, jak plynně hovořil jazykem našich dávných předchůdců. Koncerty, divadelní hra, rozhovory... To všechno bylo připraveno a předvedeno... Všechno vycházelo velice příjemně - dokonce i počasí, skvělé ozvučení a další zvládnuté organizační úkoly přispěly k užitečnému a příjemnému odpoledni. Veliký dík patří všem, kteří tuto akci připravili a uskutečnili, zvláště Pražskému seniorátu ČCE. O to větší lítost jsem měl nad počtem účastníků; někteří sice přijeli ze vzdálených míst - ale rozhodně si tato příležitost zaslouhovala většího zájmu hlavně ze strany pražských sborů - jak kvůli Jeronýmovi jako výmluvnému svědku Božímu, tak kvůli těm, kteří věnovali hodně svého času a úsilí k tomu, aby bylo vše dobře připraveno. A tak nebyla zcela využita nabídnutá příležitost, jak přijmout pro sebe neobyčejný zážitek, ale také jak zřetelněji ukázat, že ta protestantská menšina žije, že se dokáže uchopit vážných témat, ale také se při tom bavit... Šípů bylo nachystáno mnoho a mířily správným směrem. Jen těch terčů bylo zřetelně méně.

Bohumil Kejř

Vážení čtenáři a příznivci našeho týdeníku,

končí první pololetí roku 2016. Dovolte tedy, abychom vás informovali o naší redakční práci.
Dále pokračujeme v seriálu Husových listů z Kostnice a blížíme se k jeho konci. Nedávné dvojčíslo jsme ještě věnovali kulatému výročí mistra Jana Husa. Vychází nám, že ještě připravíme dvě husovské přílohy. Někomu se možná zdá, že „dost bylo Husa“, ale jsme přesvědčeni, že jde o tak podnětnou osobnost, že by byla škoda omezit ji pouze na jubilejní rok.
Od prvního čísla jsme začali uveřejňovat seriál Dr. Jiřího Mrázka „Výklad epištoly Jakubovy“. Ve zvláštním dvojčísle připomeneme 600 let od upálení Jeronýma Pražského a připomeneme také sedmisté výročí narození Karla IV. Kromě těchto seriálů a připomínek různých výročí samozřejmě tiskneme ostatní články, které od vás rádi přijímáme a děkujeme za ně. Jsme však limitováni místem, takže se na všechny příspěvky hned nedostane. Máme je ale uloženy v počítači a postupně dojde i na ně.
K těmto plánům je potřeba Boží požehnání. Jsme vděčni za vaše přímluvné modlitby a dostatek psaného materiálu. Jen financí. nám kvapem ubývá. Zaplacení každého čísla tiskárně, dvěma firmám, které ET-KJ distribuují jednotlivcům i sborům, k tomu skromné výplaty našemu malému kolektivu, který se snaží připravovat zajímavé a podnětné čtení, nás stojí nemalé výdaje a starších čtenářů přirozeně ubývá. Abychom mohli v započaté práci pokračovat, potřebujeme vaši pomoc. Svými finančními dary se tak i vy velkou měrou podílíte na vydávání našeho týdeníku. Děkujeme.

Vaše redakce a administrace

Naděje či zklamání

Zemské klima se mění. Pro lidský život se stává méně příznivým. Může za to člověk či nikoli? Pakli ano, do jaké míry? To jsou otázky, které v plnosti zodpovědět nedokážeme. Nicméně změny klimatu jsou takového charakteru, že jejich vysvětlení jako důsledek lidské činnosti se přímo nabízí: spalování fosilních paliv produkuje skleníkový oxid uhličitý, intenzivní chov dobytka je zdrojem skleníkového metanu, masivní odlesňování v tropických oblastech spolu s rozšiřováním ploch nepropustných pro vodu způsobených především dopravními stavbami, hospodaření s lesy a půdou způsobující oslabení retenčních vlastností terénu atd. To, co člověk dělá, na klima působí; odvolávat se na skutečnost, že ke klimatickým změnám docházelo i v době, kdy člověk na Zemi ještě nežil, znamená především vyhýbat se odpovědnosti.
V minulém roce došlo k dvěma světově významným událostem, které lidem jejich spoluodpovědnost za klima připomínají. První z nich je vydání "ekologické" encykliky Laudato si', druhou prosincová pařížská klimatická konference (byla zahájena 30. listopadu). Ve zmíněné encyklice se papež František obrací nejen k římským katolíkům; jejími adresáty jsou všichni křesťané, ba v určitém smyslu všichni lidé. Zájem a péče o životní prostředí - o náš časný společný domov - je všelidskou záležitostí. A nedílnou součástí našeho pozemského domova je i klima, do jehož vývoje člověk svou činností zřejmě zasahuje. Jak se k této skutečnosti my lidé z nejrůznějších zemí postavíme, to bylo tématem prosincové pařížské Konference OSN o klimatické změně.
Pařížská konference skončila. Těžko lze jednoznačně říci, zda úspěšně či neúspěšně. Jejím úžasným pozitivem je, že na ní došlo k celosvětové dohodě. To v dnešním světě plném napětí a hrozeb je už samo o sobě ohromné vítězství. Na druhé straně dohoda je váhavá, neurčitá, málo konkrétní. Hlavní cíl je vyjádřen pomocí dost problematického kritéria, jímž je vývoj globální průměrné teploty, přičemž "kontrolním rokem" je rok 2100, který je z hlediska délky lidského života, resp. jeho aktivní části velice vzdálený. Jako problematické se ono kritérium jeví proto, že i když člověk má zřejmě velký podíl na současném růstu globální teploty Země, nemá tento proces plně v rukou, na klima působí i jiné faktory, a tak stanovený cíl může budit vzpomínky na raně komunistickou píseň, v níž se zpívá "Poručíme větru, dešti...".
Účastníci pařížské konference vyjádřili souhlas, že je třeba něco dělat pro zastavení nepříznivého vývoje klimatu. To je dobrá zpráva, nicméně ono "něco" zůstává příliš nekonkrétní. Přítomní politici přitom zřejmě nemysleli na to, že by už oni sami měli vyvinout úsilí orientované žádoucím směrem a nenechávat jednání až svým nástupcům. A tak záhy po skončení konference pokračovala v naší zemi diskuse o prolomení těžebních limitů v Ústeckém kraji, mluvilo se o nové vzletové a přistávací dráze na pražském Letišti Václava Havla, v souvislosti s návštěvou čínského prezidenta v Praze se mluví o tom, jak se bude mezi ČR a Čínou více létat - zkrátka se připravují další a další záměry směřující proti zmírnění klimatických změn a jejich důsledků.
S hrozbou globálního oteplování si tak uvědomujeme další hrozbu, a tou je život ve lži. Mezi proklamacemi a činy leží propast, možná hlubší, než si připouštíme. Je naděje na změnu? Může být cíle vytyčeného v prosinci v Paříži dosaženo? Tyto otázky přesahují hranice politiky a klimatologie a s ní souvisejících oborů; zasahují i do teologie, do oblasti víry. Ježíš v Kázání na hoře říká svým učedníkům: "Vy jste sůl země. Vy jste světlo světa." Toto slovo patří i Jeho učedníkům z 21. století – tedy i nám, kdo se k němu hlásíme. Sůl musí chuť pokrmu ovlivnit, světlo musí být vidět. Naděje na změnu je; přináší ji evangelium. Tváří v tvář rozmáhající se lži hleďme na Ježíše, který sám je Cestou i Pravdou i Životem. Hodnotový systém, jemuž On učí, vede k rozhodování, které je šetrné a ohleduplné k celému stvoření, a které tedy odpovídá i cílům z Paříže.
Dvě důležité události loňského roku: vydání encykliky Laudato si' a pařížská klimatická konference znamenají pro křesťany – Kristovy učedníky – novou naléhavou výzvu k věrnosti Kristu a k šíření evangelia – poselství lásky, radosti a naděje.

Jiří Nečas

Listy M. Jana Husa

89. Přátelům v Kostnici

Jsem velmi vděčný, že "Skrytý"[2] je ukryt... V těchto dnech jsem jedl více dobrého, než od svátků Velikonočních až k minulému nedělnímu dni. Myslel jsem, že na sněmu je větší kázeň a poctivost[3]. Můj pán Jan[4] ať je blahoslavený na věky. Kéž bych věděl, jak se daří Bradatému[5], který nechtěl poslechnout rady přátel. Od té doby, co mají můj spis, ho již nepotřebuji[6]. Uchovejte opis prvních článků s důkazy[7]; jestliže by jich bylo potřeba k dokazování některých článků, tak je připojte i k nim a především ke článku: Člověk ctnostný koná ctnostně, co konat má.
Nyní mne souží bolení zubů a na hradě[8] mne soužilo zvracení s krví a bolesti hlavy a kámen. To jsou zasloužené tresty za mé hříchy a důkazy Boží lásky ke mně.
Vzhledem k tomu, že odsoudili pouze traktáty, prosím, opravte poslední český list[9], který jsem dnes poslal, aby si Boží lid nemyslel, že všechny mé spisy jsou odsouzené, jak jsem se domýšlel podle včerejšího listu. Rád bych viděl, aby žádný dopis psaný v tomto žaláři nebyl nikomu zpřístupněný, protože se dosud jistě neví, co se mnou Bůh učiní. Bojím se, aby nebyl nějaký list můj poslán přes Oldřicha[10]. Stále pro Boha prosím: opatrně dávejte pozor na dopisy, ale i na své řeči a činy. Ach, jakou útěchu jsem nabyl z vašich i mých listů, které, jak doufám, budou Boží milostí lidem k prospěchu. Pokud vím, že vy a páni jste v Kostnici, potud vždy útěchy nalézám i v případě, že bych již měl být veden na smrt. Opravdu myslím, že mi vás Bůh dal jako anděly, kteří mne slabého a bídného posilují v největších pokušeních, která jak veliká byla, jsou a ještě budou, ví všemohoucí Bůh, který je mé milosrdenství a útočiště, můj spasitel a můj vysvoboditel, na něhož jsem složil svou naději.
Vyptávali se mě dva, kteří byli za mnou vyslaní do žaláře, nemám-li více spisů[11], které jsem napsal. Odpověděl jsem, že mám. Ptali se: „Kde?" Řekl jsem: „V Čechách." Ptali se, zda je nemám zde; řekl jsem, že nemám. Protože žádný z těchto spisů nemám, ačkoliv jsem s sebou přivezl (spis) o (knihách) moudrosti[12], Bibli a jiné knihy. Také jsem slyšel, že můj žák Jan[13] odešel. Řekli: „Máš připravené nějaké shrnutí?"[14] Odpověděl jsem: „Nemám," protože to je pravda. Řekli: „Chceš odpřisáhnout a odvolat?" Řekl jsem: „Přijďte na sněm[15], tam mě uslyšíte, protože se mám postavit před sněm a tam odpovídat; co mne pokoušíte? Přišli jste uvězněného potěšit, nebo splést?" Po tom prohodili několik slov a odešli.
Jestli máte nějaké knihy, což já nevím, opatrujte je. Mistru Jesenicovi řekněte, že notář neoprávněně změnil mé svědectví o výkladu bully[16], které jste sami slyšeli, protože jsem to řekl veřejně na sněmu.

89. Husův dopis podle vydání Bohumila Mareše (1851 – 1901, evang. farář a církevní historik) z r. 1911 (již 3. vydání), který také připojil vykladačské poznámky, které zde uvádíme.
V roce 2015 Husovy dopisy převedeny do současnější češtiny.

89. Přátelům svým v Kostnici. [1]
R. 1415, 24. června. (1415, 7. a 24. června.)
Hus dotknuv se v přítomném listě různých věcí, prosí, aby opravili, co v listě předcházejícím (88) v příčině odsouzení svých spisů byl napsal, pobádá k opatrnosti v chování, ujišťuje přátele, jak velikou útěchu má z jejich listů a z pobytu jejich v Kostnici, a líčí rozmluvu jakous s dvěma vyšetřovateli, vyslanými k němu do žaláře. Dle mínění Novotného jsou to dva listy, z nichž první, obsahující dva první odstavce, byl psán 7. června, druhý, obsahující zbytek, 24. června.

1) Tom. 584, Pal. 225. 2) Spis Husův „Proti skrytému odpůrci" - viz č. 68, pozn. 2. 3) Viz č. 70, pozn. 7. 4) Z Chlumu, kterýž k Husovi všelijak se znal. 5) Jeronýmovi Pražskému (podle poznámky Mladenovicovy), který proti radě přátel do Kostnice šel, nikoliv Janu Bradáčkovi, viz číslo 16. 6) Týká-li se spisu o kalichu a listu Jakoubkovi psaného (č. 57, 60, 82), nelze říci. 7) Snad s vysvětlivkami a odpověďmi, které Hus k článkům sobě předloženým obžalobným přičinil, míněny jsou opisy v č. 68, pozn. 8 připomenuté, viz také č. 59. 8) Gottlibenu. 9) Č. 88. Hus se nyní klame a co opraviti chce, jest správné, poněvadž nejen traktáty (příležitostné spisy), nýbrž všecky spisy, i české, byly odsouzeny. 10) Viz úvod č. 68. 11) Snad obrany Viklefových vět, v Praze r. 1412 přednesené a napsané, o nichž při třetím slyšení na udání Pálčovo se jednalo. 12) Petra Lombarda čtyři knihy moudrostí nebo hlubokých smyslův, o nichž Hus na universitě r. 1410 vykládal, viz č. 9. 13) Jan z Reinšteina, „kardinál", viz č. 55, pozn. 4 a také č. 53. 14) Závěrka, konečná, závěrečná věta, řeči dokázaná. 15) K poslednímu, ještě přislíbenému slyšení viz č. 71, pozn 2. 16) Výklad bully papežské ze dne 6. února 1413. Husovi připisovaný a v žaláři mu předložený, o němž se vyjádřil, že „dle doslechu" Jesenic jest původcem jeho: písař dodatek "dle doslechu" vynechal, což Hus v třetím slyšení vytkl.

Vítej, mistře Jeronýme u filatelistů

Prvně se objevil Jeroným Pražský, český filosof a náboženský myslitel, na poštovní známce. Připomínáme si letos 600. výročí jeho upálení v Kostnici 30. května 1416.



Známku v hodnotě 17 Kč vydalo 20. 1. 2016 Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky v emisi „Osobnosti". Autorka výtvarného návrhu je akademická malířka a grafička Renáta Fučíková. Nevyužila staré podobizny Jeronýmovy, spokojila se s mužnou postavou v univerzitním obleku a s knihou v ruce. Zdvižený prst patrně symbolizuje jeho rozhodnost a neústupnost v postojích, ke kterým ho přivedlo studium filosofie a teologie. Věže a brány na známce jsou stylizovaným ztvárněním evropské středověké vyspělosti.
Známku o rozměrech obrazové části 40 x 23 mm vytiskla Poštovní tiskárna cenin Praha, a.s. plnobarevným ofsetem v tiskových listech po 50 kusech. Známka má katalogové číslo 874.
Autorem rytiny obálky prvního dne (FDC) je grafik a rytec Bohumil Šneider. Obrazová část obálky představuje atmosféru univerzity, zobrazuje Jeronýma, jak přednáší studentům. Je osvícen světlem shůry, světlem hledání pravdy. Světlo však prochází gotickou kružbou, naráží na středověká dogmata, tříští se. Podobně narazily Jeronýmovy názory na hradbu předsudků a to ho stálo život. Obálka je vytištěna ocelotiskem z plochy v barvě černé.
Na razítku je zobrazena kniha, z níž vyrážejí plameny a text: Praha, 20. 1. 2016. Můžeme v nich vidět plamen nové a obrodné pravdy, tryskající z univerzitních spisů. Stejně tak v něm můžeme vidět plameny, které tu novou pravdu měly vymazat a odstranit.

jap

Prezident Německa v Ochranově

Spolkový prezident Joachim Gauck přijel 27. dubna 2016 na krátkou návštěvu do Ochranova (Herrnhutu), aby se společně s paní Danielou Schadt seznámil s Jednotou bratrskou a místním sborem.
Setkal se s vedením kontinentální provincie Jednoty bratrské v jejím sídle zvaném „Vogtshof" a byl informován o aktuálních úkolech a výzvách, jakož i o dějinách církve, jejíž kořeny sahají k české reformaci a Janu Husovi. V sále Vogtshofu, kde byla o den dříve vylosována hesla pro rok 2019, byla přítomná i ředitelka archivu Claudia Mai, která ukázala jediný zachovaný exemplář prvního výtisku hesel z roku 1731. Na památku spolkový prezident dostal originální vydání z roku 1940, kdy se narodil.



Poté pozdravili zástupci sboru a starosta Willem Riecke prezidenta ve sborovém sále ochranovského sboru. Ve sluncem ozářené zahradě před sborem očekávalo prezidenta mnoho zvědavých obyvatel Ochranova, včetně dětí. I když se jednalo o krátkou a převážně soukromou návštěvu, podepsali spolkový prezident i paní Schadt při té příležitosti zlatou knihu města. Ve sborovém sále se seznámili se zvláštnostmi ochranovské architektury a bohoslužeb. Kantor Peter Kubath rozezněl varhany starým bratrským chorálem, který hosté i jejich doprovod spontánně doprovodili zpěvem. Hosté se od kazatelů Petera a Jill Vogtových dozvěděli, jaké ctižádostivé plány si sbor předsevzal s důkladnou opravou a modernizací památkově chráněné budovy k 300. jubileu Ochranova v roce 2022. Spolkový prezident na oplátku vyprávěl o své první návštěvě Ochranova coby mladý student teologie, a jak k němu sál tehdy „mluvil vlastní řečí".
Na přání prezidenta i paní Schadt byla na programu i návštěva bratrského hřbitova. Jedinečný, taktéž památkově chráněný hřbitov byl představen Marií E. Winter, předsedkyní spolku pro péči o tuto kulturní památku. Hosté spatřili hroby zakladatele obce Christiana Davida a rodiny hraběte Zinzendorfa a bez váhání vystoupali i na altán, jehož střecha slouží jako rozhledna, a užili si pěkný výhled.
Návštěvu spolkového prezidenta Joachima Gaucka i paní Daniely Schadt v Ochranově uzavřelo zastavení v manufaktuře Ochranovských hvězd, kde jim výrobu i historii ochranovské hvězdy přiblížil ředitel Oskar Scholz.



Texty k foto:
Prezident Joachim Gauck a Daniela Schadt ve sborové zahradě před bustou hraběte Zinzendorfa, v pozadí budova sborového sálu
Prezident Joachim Gauck s Johannesem Welschenem a Benignou Carstens (členové ředitelstvi Kontinentální provincie Jednoty bratrské, kteří panu prezidentovi představili bratrská Hesla

Erdmann Carstens,
překlad Anna K.

foto: Peter Isterheld;
copyright Ev. Brüder-Unität


Pod záštitou primátorky hlavního města Prahy
Adriany Krnáčové
starosty Městské části Praha 1
Oldřicha Lomeckého
starosty Města Mnichovo Hradiště
Ondřeje Lochmana

se koná v úterý 21. června 2016 v 17.00 hodin

PIETNÍ SHROMÁŽDĚNÍ
K UCTĚNÍ PAMÁTKY 27 POPRAVENÝCH
PŘEDSTAVITELŮ ČESKÉHO ODBOJE

v chrámu sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí v Praze
a
u desky popravených obětí

Pořádají:
Kostnická jednota, potomci a příbuzní mučedníků popravených na Staroměstském náměstí, sdružení EXULANT – potomci pobělohorských emigrantů, Masarykova společnost, ČSBS, ČsOL, Společnost E. Beneše, Církev československá husitská - náboženská obec Praha 1 Staré Město, historické společnosti a další organizace

Inzerce

FS ČCE v Humpolci a Opatově hledají společně faráře na 1/2 úvazku s možností bydlení na faře v Humpolci v bytě 4+1 se zahradou. Nástup možný od září 2016. Po stránce provozní a hospodářské jsou nezávislé.
Kontakt:
Pavel Šindler, farář 777 065 911.
č. 10

Umělecká malba kostelů, obnova fasád a restaurování.
Nabízíme slevu z ceny a stoprocentní kvalitu.
E-mail: reart007@gmail.com,
tel.: 00421 905 389 162,
www.reart.eu.
č. 11

Prodávám svoje obrázky.
Zlínsko MO. 739 766 637.
č. 12

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2,
Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607,
e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 481 Kč, jednotlivé číslo 13 Kč. Č.ú.: 228961190/0300
Redaktor: Bohumil Kejř
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne Grafotechna
Distribuci provádí:
* Pro jednotlivce: Česká pošta, s.p.
bezplatná infolinka České pošty
800 300 302
adresa pro písemný styk:
Česká pošta oddělení periodického tisku
Olšanská 9, 130 00 Praha 3
e-mail: postabo.prstc@cpost.cz
*Hromadné zásilky: A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9,
tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

19/2016

29. června 2016 ✦ ročník 101 ✦ cena: 13 Kč

Příští číslo vyjde
13. července 2016

Z obsahu

* *Gerda Kalliková - Figulusová*
* *Daniel Arnošt Jablonský*

Poselství k 6. neděli po sv. Trojici



Byli jsme pokřtěni v jeho smrt?
Římanům 6,3–11

Říkávalo se, že církev uměla pojmout svými svátostmi celý život člověka, od kolébky do hrobu. Křtem ho uvítala do života, svatbou mu umožnila přechod k dospělosti a pohřbem se s ním rozloučila. Apoštol Pavel tohoto zavedeného pořádku nedbá a dbát nechce. Se smrtí nespojuje pohřeb, ale křest! Podle něj máme vědět, že jsme byli pokřtěni v Kristovu smrt. Líbí se mi ten otazník na konci. Přes tíhu věků nám apoštol klade otázku. Víte to, nebo nevíte? Pokorně odpovídám: moc ne. Většinou křtím malé děti malou troškou opatrně nahřáté vody. Přiznávám se. U nás v kostele, zvláště v zimě a zjara, bývá docela zima. Na smrt Krista, natožpak na smrt toho, koho křtím, vlastně nemyslím. Jestlipak si to, kolego (slyším apoštolův káravý hlas), jestlipak si to poněkud neulehčuješ? Jestlipak se nebojíš zvěstovat evangelium v jeho síle a náročnosti? Nezapomněls na moje slova, která jsem napsal s plnou vážností, že nechci mezi vámi znát nic než Krista, a to Krista ukřižovaného? Jenže ty toužíš po klidném životě dobře zavedené farnosti, v níž se nikdo nechce zneklidňovat hroznou skutečností Kristova kříže. Je to tak, Pavle, odpovídám, zmenšujeme se. Z velkého množství křestní vody v baptisteriu jsme udělali malé v postříbřené křestní konvičce. Z velké víry, že nový život nám paradoxně dává smrt Páně, jsme udělali malou víru, že je dobré a příjemné křtít malé děti. Víš, slyším apoštola znovu, ono to za mých časů taky nebylo o moc lepší. O křtu jako včlenění v Krista jsem učil v Galacii, Filipách i Korintu, seč jsem mohl. Prvotní nadšení pokřtěných bývalo velké, jenže ne všem zůstalo. Do Říma jsem to proto raději napsal hned. Jestli si někdo myslí, že se dá pokřtít a pak se mu už bude ve všem jenom dařit, dost se mýlí. Dát se pokřtít – to chce kuráž. Kdo se bojí, nesmí do lesa. Tedy do církve.

Marek P. Lukášek,
farář ČCE Český Brod

Život věčný v Kristu Ježíši – zdraví duše

„Lid tento chodě v temnostech, uzří světlo veliké, a bydlícím v zemi stínu smrti světlo zastkví se… Nebo dítě narodilo se nám, syn dán jest nám, i bude knížectví na rameni jeho, a nazváno bude jméno jeho: Předivný, Rádce, Bůh silný, Rek udatný, Otec věčnosti, Kníže pokoje“
(Iz 9, 2.6.)
J 12,44-50; J 16,33 - 17,9; Fp 2,4-11

„Budiž tedy táž mysl při vás, jako při Kristu Ježíši,“ přeje apoštol Filipským i nám. Totéž vědomí? Cit? Tutéž empatii a vzájemnost? Upřesněme, o kom to mluví. Dávný Boží vidoucí, prorok Izaiáš, předjímá dar Boží, nám narozené dítě, a pokouší se přiblížit jeho způsob tituly nebo přídomky, které přesahují naši představu a zkušenost: „Nazváno bude jeho jméno Předivný (nevystižitelný), Rádce (co s životem v úspěchu, ale i v bezradnosti a beznaději), Bůh silný (Stvořitel veškerenstva), Rek udatný (Zachránce, Trpitel), Otec věčnosti (Pán času, Učinitel časnosti), Kníže pokoje (života, který přestane být bojem protiv a protikladů). Takovou nadějí bude to dítě…
Josef ve snu slyší anděla: „Nazveš jeho jméno Ježíš (Hospodin je spása). On zajisté vysvobodí lid svůj od hříchů jejich“ (Mt 1,21). Narodí se člověk ve způsobu Božím.
Takto mezi námi JSOUCÍHO má na mysli apoštol, když o něm svědčí, že „jsa v způsobu Božím, nebral svoji rovnost s Bohem za Bohu působenou újmu (Kral. „loupež“), a ovšem ani si ji nenechal pro sebe kdesi v bezpečí svatého ústraní. Naopak jako představitel a mluvčí Boží svaté skrytosti, v níž zůstává (J 3,13), se všemi riziky veřejně vystoupil. Na své rovnosti s Otcem ovšem lpí a říká to zvláště podle Jana několikrát výslovně jako Boží milovaný Syn, a

Dokončení na str. 2

Aktuálně: „Otec vlasti“ zažertoval

Kdo si stihl zakoupit příležitostný aršík s poštovní známkou Karla IV. letos 4. května, může jásat. Má vzácnou raritu! Došlo totiž na aršíku k prohození dvou písmen v latinském nápisu. Namísto správného „KAROLUS QUARTUS“ je uvedeno „KAROLUS QUATRUS“. Aršík a pamětní list byl z tohoto důvodu stažen z prodeje a Česká pošta zajišťuje vytištění správné verze.K 700. výročí narození římského císaře a českého krále vydala Česká pošta příležitostný poštovní aršík v nominální hodnotě 54 Kč. Slavnostní představení proběhlo ve středu 4. května 2016 na půdě Karolina za účasti rektora Univerzity Karlovy v Praze prof. Tomáše Zimy, ministra vnitra ČR Milana Chovance a generálního ředitele České pošty Martina Elkána. Akce se zúčastnili také autor výtvarného návrhu Jan Kavan a rytec Miloš Ondráček. Aršík, který je vytištěn v počtu 54 500 kusů, obsahuje kromě podobizny krále a císaře mnoho dalších odkazů. Na známce jde například o stylizaci iniciály Karlova jména ze zakládací listiny pražské univerzity. K této události směřuje i výjev zobrazený na hlavním kuponu, kde Karel IV. symbolicky předává zakládací dekret do rukou sv. Václava. Mezi další odkazy na osobnost Karla IV. patří motivy katedrály sv. Víta, motivy staveb z okolí Karlova mostu, půdorys Nového města, múzy hrající na hudební nástroje. Ryba (parma) a vinná réva ve středovém aršíku odkazují na kladný vztah Karla IV. k hospodářství. Parma byla právě v jeho době přivezena do českých zemí. Česká pošta nevydává známku s Karlem IV. poprvé. Známky s portrétem Karla IV. vyšly v minulosti celkem čtyři, a to v letech 1948, 1978, 1996 a 1998 (Karel Svolinský, Jiří Švengsbír a Oldřich Kulhánek). Současný aršík připravil Jan Kavan pro tzv. kombinovanou techniku. Pozadí je tištěno ofsetem a vybrané kontury, zejména obličeje, rukou a královské koruny, jsou zhotoveny ocelotiskem z plochy. Rytinu provedl Miloš Ondráček. Současně s aršíkem bude v relativně malém nákladu vydán i oficiální a číslovaný Pamětní list, který bude kombinací tisku a vlepených známek s kupony. Spolu se známkou vydala Česká pošta také obálku prvního dne (FDC), na kterém je volně parafrázované vyobrazení Karla IV., který zakládá město. FDC vychází v nákladu 4 200 ks.

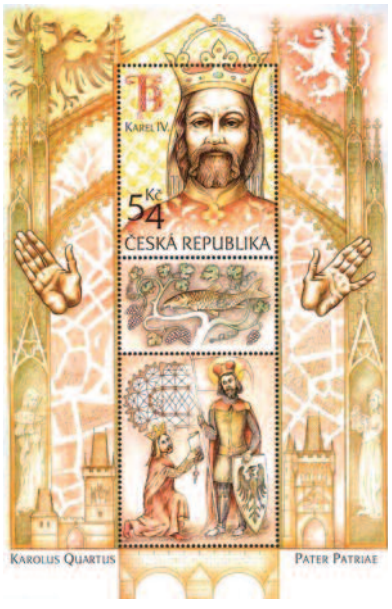

(jap)



Soužití křesťanů a muslimů v budoucí Evropě

Ve středu 25. května 2016 se v modlitebně Sboru Církve bratrské v Praze 1 – Soukenické ulici uskutečnila veřejná diskuse na horké téma. Předmětem bylo dnes ve společnosti kontroverzní soužití s muslimy. Toto téma rozděluje odborníky, veřejnost, ale musíme přiznat, že také křesťany. Projevuje se obava z rostoucího počtu muslimů v Evropě vzhledem k migrační vlně a stoupající demografické křivce muslimské populace. Klub Samaří sboru Církve bratrské v Praze 1 a Institut Williama Wilberforce společně připravily diskusi a pozvaly známé křesťanské osobnosti – prof. Tomáše Halíka a pastora Dana Drápala. Moderátorem byl místní kazatel a předseda Institutu Williama Wilberforce Pavel Černý.

Modlitebna se zcela zaplnila několika stovkami posluchačů, kteří přišli z různých církví, ale zastoupeni byli také muslimové a přítomna byla i křesťanská rodina z Iráku, která do naší republiky přišla prostřednictvím Generace 21. Každý z panelistů dostal na úvod možnost delšího úvodního slova ke zmíněné problematice. Pater Halík rozvinul svoji koncepci soužití s muslimy na základě vzájemného respektu a dodržování daných pravidel soužití. Zmínil také svůj pohled na společné kořeny „abrahamovských“ náboženství, kdy Alláh islámu je jiným vyjádřením Boha Stvořitele. Jak se později ukázalo, tak to bylo některými přítomnými nelibě neseno a patrně nepochopili, že se tato otázka netýká božství Ježíše Krista a že nebylo vůbec hovořeno o spáse v Kristu. K otázce, zda mají křesťané a muslimové stejného Boha, přišlo nejvíce písemně vyjádřených otázek a komentářů. Abychom neutekli od hlavního tématu, slíbil moderátor pokračování studia této konkrétní problematiky na stejném místě 21. 11. 2016, kdy přijede do Prahy prof. Christina Schirmacher z univerzity v německém Bonnu, která je přední křesťanskou odbornicí na islám. V rámci zmíněného teologického fóra budou tyto otázky debaty o jednom Bohu otevřeny.

Dan Drápal se projevil ve svém příspěvku méně optimisticky ve věci možného soužití. I při respektu k muslimům připustil větší míru nebezpečí, které nespočívá jen v projevech a dalším nebezpečí islámského terorismu, ale také v deficitu křesťanských hodnot v Evropě. Naléhavou mu byla otázka integrace muslimů v Evropě, která se ve velké většině vzdala svých hodnot. Na oba diskutující následovaly kratší otázky, např.: Je islám reformovatelný? Musí každý muslim prosazovat v Evropě právo šaría? Nepředstavuje islám nebezpečí nové totality? Je naděje, že islám dokáže uplatnit a rozšířit určitou hermeneutiku při výkladu Koránu, aby se vyhnul textům vyzývajícím k násilí? Dokáže se islám vyrovnat s jiným postavením ženy v evropské společnosti? Neudělala Generace 21 chybu, když sem pozvala jen křesťanské rodiny? Ve střídavém zodpovídání těchto otázek byl většinou Tomáš Halík více optimistický a Dan Drápal zjevně opatrnější. I když to místy v pestrém auditoriu vřelo, oba diskutující zachovali klid a ve vzájemné úctě a bratrství se vyjadřovali k jednotlivým tématům. Pro zamezení polemiky, která by se nedala ve velkém množství lidí zvládnout, byly všechny dotazy umožněny pouze písemnou formou. Řada vybraných lístků obsahovala citáty z Koránu a bylo vidět, že je velký zájem o diskusi na toto téma.

Organizátoři místního sboru Církve bratrské a Institutu W. Wilberforce byli vděčni, že bylo možné ožehavé téma otevřít, učit se o palčivých otázkách hovořit a naslouchat jeden druhému. Několik méně ukázněných

Dokončení na str. 2

Z církví doma i ve světě

Noc kostelů v Ochranovském sboru při ČCE – Železný Brod

Vloni jsme byli soustředěni na Jana Husa, proto jsme pominuli výročí 40 let od úmrtí spisovatelky Leontiny Mašínové, která byla výraznou osobností Jednoty bratrské. Letos jsme se k ní vrátili. Připomenuli jsme si její pestrý život a úctyhodné dílo. V malé výstavce bylo nabídnuto k listování 33 jejích titulů v různých vydáních. Hezké bylo, že i děti věnovaly výstavce pozornost a některé dívky se i začetly do knih.
Po koncertu dětského souboru Řetízek ze ZUŠ a po občerstvení jsme se k L. Mašínové vrátili. Členové sboru se zapojili do četby úryvků z jejích knih a vzpomínek, o přečteném se rozvinula milá debata.
Ve volných chvílích se návštěvníci věnovali i výstavce fotografií nebo listování ve svazcích sborové kroniky.Vydrželi jsme skoro do 23 hodin, byli jsme rádi spolu...

Jiří Polma

Město Lysá nad Labem a
Farní sbor Českobratrské církve evangelické

pořádají ve středu 6. 7. 2016 od 18 h u příležitosti státního svátku

slavnost k památce mistra Jana Husa

Vystoupí:
Jiří Havelka, starosta města
Jaroslav Bašta, disident, diplomat, komentátor, spisovatel
Let´s Go! - vokální skupina zpívající spirituály

Na závěr bude položena kytice u Husovy busty v areálu Evangelického sboru, nám. Bedřicha Hrozného v Lysé nad Labem

Další výročí Kostnických jisker

Po loňském roce, kdy jsme si připomínali jubilejní stý ročník Evangelického týdeníku - Kostnických jisker, což je opravdu mimořádný jev v délce doby vydávání jednoho periodika, a to nejen podobného zaměření jako je naše, máme i letos důvod připomenout další, byť poněkud skromnější výročí: Je tomu již rovných deset let, kdy je náš týdeník dostupný i na webových stránkách. Možné je to pouze proto, že jsme změnili způsob výroby a do tiskárny dodáváme časopis v definitivní elektronické verzi, kterou můžeme po úpravě zveřejnit na našich webových stránkách na adrese: www.evangelickytydenik.cz. Do konce roku 2012 byla strana 1 a 4 tištěna pouze ve třech barvách - černá, bílá + 1 další barva, která byla zvolena pro příslušný ročník; od roku 2013 jsou tyto strany tištěny se všemi barvami, což náklady na tiskárnu poněkud zvedlo, ale jistě čtenáři uvítali toto zlepšení vzhledu a větší přitažlivost.
I když jsme si byli vědomi, že drtivá většina našich čtenářů dává přednost tradiční tištěné podobě, chtěli jsme poskytnout možnost, aby bylo toto periodikum přístupné i těm, kteří používají jiné komunikační prostředky. Velkou výhodou je, že takto slouží ony internetové stránky především jako archiv, který je celkem snadno dostupný, ale umožňují i zveřejňování dalších materiálů, zpráv, pozvánek atd.
Uveřejňování Kostnických jisker tímto způsobem začalo ještě v době, kdy byl redaktorem br. Zdeněk Škrabal, ovšem podnět ke zřízení internetových stránek vyšel od členů předsednictva Kostnické jednoty. Na tomto místě je potřeba s poděkováním uvést, že stránky vytvořil a zprovoznil br. Marek Toušek, který dodnes zajišťuje jejich funkčnost.
Je škoda, že nemáme přehled o tom, jak jsou tyto stránky navštěvovány, kolik lidí se na ně pravidelně vrací a čte náš týdeník díky této možnosti. Také přiznáváme, že jejich vzhled není až tak atraktivní a ledacos by šlo dělat lépe. Přesto se však domnívám, že je to užitečné rozšíření nabídky, jak se k našemu týdeníku dostat, a že je dobře, že jsme s tímto médiem začali pracovat již před deseti lety. Je to ovšem jen doplňková služba - a záleží především na čtenářích tištěné formy a jejich obětavé podpoře našemu tiskovému fondu, nejen zda budeme moci zmiňovat nějaká další výročí, ale zda budeme moci vůbec pokračovat ve své činnosti, jak v té "papírové" podobě, tak i v oné elektronické. Již v této době velice naléhavě uvítáme vaši podporu v příspěvcích, aby Evangelický týdeník - Kostnické jiskry nemusel z ekonomických důvodů ukončit svou činnost.
S poděkováním za dosavadní přízeň čtenářů i s vděčností, že zatím můžeme vycházet v obou zmíněných podobách

Bohumil Kejř, redaktor

Soužití křesťanů a muslimů v budoucí Evropě

Dokončení ze str. 1

účastníků, kteří přišli ne diskutovat, ale obviňovat druhé a soudit, se nakonec ztratilo v auditoriu mezi velkou většinou těch, kteří přišli své názory tříbit. Na začátku moderátor uvedl celý večer slovy z Př 18,13: „Odpoví-li kdo dřív, než vyslechl, toť pošetilost a hanba pro něj." Celý večer byl uzavřen společným vyslovením modlitby Páně. Diskuse pak ještě pokračovaly v malých skupinách. Téma bylo otevřeno a nyní by bylo vhodné, aby následovaly rozhovory a diskuse nad jednotlivými otázkami. Dialogu se lidé musí stále učit. Poděkování bratrům Tomáši Halíkovi a Danu Drápalovi bylo na místě, protože byli ochotni předstoupit se svými pohledy a dobře věděli, že ne vše, bude přítomnými akceptováno. Pro ty, kteří by si chtěli diskusi vyslechnout ze záznamu, je audio na webu: http://cb.cz/praha1/listy/odkazy/audio/debata_souziti_krestanu_a_muslimu.mp3
Videozáznam je na stránkách Institutu WW:
https://www.youtube.com/watch?v=vXN8KxQTrBw&feature=em-subs_digest

Pavel Černý

Život věčný v Kristu Ježíši – zdraví duše

Dokončení ze str. 1

říká to, bez stínu pochybnosti nebo nepatřičnosti, člověk Ježíš. Mistr z Nazaretu mluví naopak o Bohu v sobě a o svém bytí v Bohu s plnou kompetencí a autoritou, jsa si jist jeho láskou: „Kdo vidí mne, neoddělitelně vidí a poznává Otce." V takového Ježíše věříme. „Kdo ve mne věří, ne ve mne věří, ale v toho, který mne poslal."
Bůh jej potvrzuje mocí nad duchovními zlostmi a neslýchanými činy pomoci a uzdravování. „Otec ve mně přebývaje, on činí skutky" (J 14,10). Zvěstuje jeho království, které není z tohoto světa, avšak jím a skrze něho je mezi námi. Tomu divu Božímu vyučuje ve školách a slaven je ode všech (L 4,15).
„Já jsem tě oslavil, Otče, na zemi. Dílo jsem vykonal, které jsi mi dal, abych činil," ohlíží se v modlitbě zpět na konci své časné cesty. „Nyní oslav ty mne u sebe samého tou slávou, kterou jsem měl u tebe prve, nežli svět byl." Slavnost, sláva provází zpravidla naplnění a dokonání díla. Zde Ježíš začíná zvoláním (J 17): „Otče, přišla hodina, oslav svého Syna, aby i tvůj Syn oslavil tebe." Vyhlíží, co přijde: Do budoucích věků otvírá dalekosáhlé drama sanace lidské duše. Ozdravění, o němž apoštol mluví rovnou jako o novém stvoření. „Stejně jako jsi dal Synu léčivou moc nad každým člověkem, tak jej oslav, aby ty, které jsi mu dal, obdařil životem věčným."
Otec jej slaví. Křísí ho z mrtvých a křísí skrze něho věřící k hojnějšímu životu s ním. V jeho Duchu svědčí apoštol o Ježíši Kristu, že sám sebou zjevil lidem neviditelného Boha. Mezi sebevědomými predátory stvoření, mezi námi, takovými, jací jsme, tím samého sebe zmařil.
Hle, člověk! Notabene přijímající způsob služebníka?! Obecný lid je rozčarován. Doufali, že obnoví slávu Izraele, naši pozlacenou slávu! Ale on moc, ležící před ním na ulici, nezvedá. Naopak skrytě se kasající a natěšené v davu, zatímco se třesou na to, že zas budou v houfu něco znamenat, vytahuje před Boží tvář po jednom: „Čiňte pokání!". Předáci se na něho domlouvají: „Ať se tedy ukáže božsky nezranitelný…"
A hle, co zjevuje, je Boží trápení, bolest nad naší nepravostí. Lidem podobný se ponížil poslušný až do smrti, a to smrti kříže.
Poslušný? Koho a v čem? Poslal snad milující Otec Syna na strašlivou smrt? Předtím než trpěl, se modlí: … „Dílo jsem vykonal, které jsi mi dal, abych činil: Oznámil jsem JMÉNO tvé, Otče, lidem, které jsi mi dal ze světa… Dal jsem jim tvé SLOVO a oni přijali a v pravdě poznali, že jsem od tebe vyšel, a uvěřili, že jsi ty mne poslal. Já za ně prosím. Ne za svět prosím, ale za ty, které jsi mi dal." Slyšíme dobře? JMÉNO a SLOVO Otce je tím posláním… „Sám od sebe jsem nemluvil, ale ten, který mne poslal, Otec, ON mi dal přikázání, co bych měl říci a co mluvit. Vím, že PŘIKÁZÁNÍ jeho je ŽIVOT VĚČNÝ. Co já mluvím, jak mi pověděl Otec, tak mluvím… a tak činím" (J 14,31).
Jeho muka nejsou zřejmě posláním Otce. Koho to uposlechl až do smrti kříže? Na Pána Boha to nesvedeme. Kříž je výlučně naší lidskou iniciativou. Nedal si říct, je nebezpečnej, nechceme ho, nesnášíme. Jaképak smiřovačky! Jen žádné ceráty! Ať visí! Mrtvej Bůh, žádnej Bůh!... Inzerujeme svoji duchovní jalovost, prázdnotu, syndrom zahynutí. Na Golgotě se tyčí transparent naší nemožnosti, nemožnosti lidského druhu, BÝT S BOHEM. Lege artis je poslušen umění spasitelného, své vůle hledat a zachránit, co hyne, poslušen poznání jediné možné cesty.
Zjevuje se druhá půle Ježíšova svědectví PRAVDĚ, Boží řešení, Boží východisko z naší bezvýchodnosti: Skrze smrt Syna aktuální div smíření s Bohem, našeho smíření s ním, jaký vpravdě JEST, a spása skrze jeho život (Ř 5, 10).
Kdo prohlédne k Bohu na kříži (což lze jen zrakem víry), nemůže jen tak přejít zjevnou skutečnost, že přidává k jeho trápení. V zrcadle Kristova kříže i slušný a spravedlivý, a právě on, ten bez potřeby pokání, pojednou stojí sám proti sobě jako žalobce a soudce: Lidé mých kvalit tu zjevně Boha křižují! Sám sebou tísněn se ohlíží po zastání a svítá mu milostí k pokání a vírou se rodí k životu z Božího milosrdenství zjevného v Kristově vzkříšení. Kříž, jejich zločin, je šancí a Boží možností paradoxně i pro zákoníky a farizeje, jestliže otevřou oči k vidění, jako Saul Tarzenský. A ovšem zločin náš (Ga 3,1). To on píše Filipským, že Bůh svůj způsob, svůj obraz zohavený mezi námi, povýšil nade vše. Jemu dal JMÉNO nad každé jméno, aby ve JMÉNU Ježíše se dály božské pocty, každé koleno aby klekalo těch na nebi, na zemi i pod zemí, a každý jazyk aby vyznával, že ON je Pánem v slávě Boha Otce. Jaká vize apoštola inspiruje? Globálního křesťanství, která se tak zalíbila církvi s Konstantinem Velikým? Nemylme se! Hledači Království Božího, pokladu skrytého v poli, místo aby zde prosili, hledali, tloukli, prostě pracovali, podvedeni duchovní zlostí tohoto světa místo aby prosili, hledali, tloukli, s mnohým násilím do pole vytáhli. Dům modlitby znovu učinili peleší lotrů, světovým marketem a domem kupeckým.
Nepožehnaně: „… ne za svět prosím, Otče," ne za takový tento svět, modlí se Ježíš trpitel výslovně, „ale za ty, které jsi mi dal, nebo tvoji jsou, a všecky věci mé tvé jsou a tvé mé jsou, a oslaven jsem v nich…"
Tuhle slávu života věčného má nepochybně na mysli i apoštol. Dobře ví, že dobrý Pastýř povolává své ovce jménem, tedy osobně po jednom, spíše vanutím Ducha, nežli povelem vojevůdců, magnátů, pontifiků či politiků.
„Ovce mé hlas můj slyší a já je znám, a následují mne. Těm dávám život věčný a nezahynou na věky, a nikdo je z mé ruky nevytrhne" (J 10,27.28.).
Co je to za život?
Zaměstnání na vinici a roli, jejíž sklizeň je Boží. Práce o pokrm, který zůstává k životu věčnému. Změna vnímání sebe sama a své perspektivy. Změna měřítek a pořadí hodnot. Nové rozeznání, a tudíž i rozhodování, je dar od něho. Nejsme duchovně nezaměstnaní bezdomovci a tuláci.
To je ten život, upřesňuje Jan, aby poznali tebe, Otče, jediného pravého Boha a toho, kterého jsi poslal, Ježíše Krista. Svým Duchem působí, že o to stojíme a usilujeme. Amen.

Samuel Jan Hejzlar

Hľadám cirkev, kresťanskú

Dovysvetľujúci dodatok k článku z ET–KJ č. 9/2016

Čo ma utvrdilo v tom, že spriahnutie sa moci štátnej a moci duchovnej = BOD ZLOMU v dejinách kresťanstva? Hľadal som v NZ, aký mal Ježiš vzťah k štátnej moci a našiel som toto. Pred spriahnutím sa moci štátnej s mocou duchovnou nás sám Ježiš v NZ varoval dvoma spôsobmi.
- Prvý, v ústnom podaní: *"Tedy dajte, čo je cisárovo, cisárovi a čo je Božie, Bohu."* (Matúš 22,21, Marek 12,17, Lukáš 20,25). Na prvý pohľad to vyzerá relatívne nenápadne, Ježiš tu uznáva ako existenciu nejakých štátnych záujmov, tak aj vecí Božích, no jasne tu však oddeľuje veci Božie a veci štátnej moci.
- Druhý, v praktickom podaní, a to priamo svojou smrťou na dreve kríža. Duchovní vodcovia izraelského národa tak nenávideli Ježiša, že ho chceli zabiť. Sami to však neboli schopní urobiť. Toto dielo skazy sa im podarilo dokonať, až keď išli za Pilátom, za predstaviteľom moci štátnej, a spriahli sa s ním.

AKÝ JASNEJŠÍ PRÍKLAD NÁM TU MAL ZANECHAŤ JEŽIŠ O TOM, ŽE CESTA SPRIAHNUTIA SA MOCI ŠTÁTNEJ A MOCI DUCHOVNEJ VEDIE DO PEKIEL!?
Aký by teda mal byť v praxi vzťah moci štátnej a moci duchovnej? Znova som hľadal odpoveď v NZ, ako to vlastne realizovali prví kresťania. Tu som na jednej strane našiel rázny pokyn u Pavla (kde on sám Pavol - JEDEN apoštol) uvádza v Rim. 13,1: *"Každá duša nech je poddaná vrchnostiam, majúcim vyššiu moc; lebo nieto vrchnosti krome od Boha"*. No ale v Sk. 5,29 som našiel ešte ráznejší pokyn, kde Peter a VŠETCI ostatní prítomní apoštoli povedali toto: *"Viac treba poslúchať Boha ako ľudí."* Dá sa teda povedať, že prvotná cirkev mala usporiadaný vzťah medzi "mocou štátnou" a "mocou duchovnou" na základe vzájomnej korelácie medzi Rim. 13,1 a Sk. 5,29. Čiže prví kresťania, prví duchovní vodcovia, brali za základ vzťahu medzi mocou štátnou a mocou duchovnou Pavlov pokyn v Rim. 13,1 s tým, že jednotlivé príkazy štátnej moci skúmali. Ak dospeli k záveru, že príkazy štátnej moci sú v rozpore s Ježišovým učením, ako napríklad práve válčenie, dokázali povedať jasné NIE. Túto vzájomnú koreláciu (medzi Rim. 13,1 a Sk. 5,29) vidím v súčasnosti, v čase kresťanstva verzia 2.0, veľmi narušenú. Pokonštantínovská cirkev si na základe nového partnerstva so štátnou mocou v praxi poopravila Sk. 5,29 na: „Kresťanskú náuku budete viac prispôsobovať potrebám štátnej moci ako potrebám Boha."
Ako sa mala cirkev prakticky zbaviť toho spriahnutia sa so štátnou mocou? Ako sa to malo v cirkvi uskutočniť? Po skončení socializmu mala cirkev v spoločnosti vcelku slušný kredit. Žiadne reštitúcie nepotrebovala. Stačilo iba, aby tie nehnuteľnosti, ktoré užívala za socializmu, aby formálne zaevidovala v príslušných katastroch (pokiaľ to vlastne nebolo dovtedy urobené). Čo však

Dokončení na str. 3

Bláznovství víry podle Jakuba

Jiří Mrázek: Výklad Jakubovy epištoly 17

Třetí kapitola

Pokračování z minulého čísla

Jk 3,16 *Kde je totiž horlivost a rivalita, tam jsou věci v nepořádku a dějí se špatné věci.* Slovo AKATASTASIA překládají Kraličtí jako *roztržka*, což je možná příliš silné, nebo přinejmenším zúžené, a ČEP zase jako *zmatek*, což je slabé. AKATASTASIA znamená, že věci *nejsou v pořádku*. Nejsou, jak mají být, nýbrž jsou v jakémsi rozvratu. FAULON PRAGMA by se dalo přeložit jako *špatný čin*, ale zde je to spíše ve smyslu: dějí (a dělají) se špatné věci; věci se dělají špatně. Jakub se znovu nepřímo vrací k motivu z kázání na hoře, který už jednou zazněl, o stromu, který poznáte po ovoci: Ta vaše (zahořklá) horlivost a rivalita nemá nic společného s moudrostí shůry, vždyť se podívejte, co *působí*: věci (nebo abychom pořád nemluvili o věcech, tak třeba *vztahy* uvnitř ve sboru i navenek) jsou v nepořádku, v rozkladu, a děláte si navzájem takové věci, které byste neměli, spousta se toho děje špatně. Zatímco:

Jk 3,17 *Moudrost, která je shůry, je zaprvé svatá, a potom také mírumilovná, zdvořilá, otevřená, plná slitování a dobrého ovoce, bez předsudků a nepokrytecká.* Jakub zde vytváří zajímavé, do češtiny nepřeložitelné aliterace, prostě: znovu si pohraje s řečtinou jako málokdo v Novém zákoně – ale přitom zůstává velice přesný v tom, co chce říct. Moudrost od Boha je podle jeho charakteristiky zaprvé HAGNÉ, což znamená *svatá*, ale spíš ve smyslu *svaté nevinnosti*. ČEP ji překládá *čistá* (a Kraličtí dokonce *čistotná*). Prostě moudrost shůry je v těch vašich zbožných sporech *nevinně*. A potom také je EIRENIKÉ, což znamená *pokojná* nebo *mírumilovná*, asi ne v tom smyslu, že se snaží být se všemi zadobře, ale v tom smyslu, že má ten pokoj v sobě. A nemá *potřebu* se o něco hádat. EPIEIKÉS by se dalo přeložit i prostě jako *zdvořilá*. Mající úctu k ostatním. Další charakteristika je ještě zajímavější: EUPEITHÉS je ten, kdo se nechá dobře přesvědčit. Takže vlastně *otevřená k jiným názorům*. To není tak úplně běžné pro naši představu o moudrosti shůry. Přece když někdo má poznání shůry, tak *on* ví, jak to je a bude o tom (právem) přesvědčovat; pokud má poznání shůry, od nikoho se nenechá přesvědčit k něčemu jinému nebo o něčem jiném. Tak si to obvykle představujeme. U Jakuba je tomu jinak. Pravá moudrost je otevřenost slyšet ty druhé. Otevřenost k dialogu a *poznávání* z dialogu. S tím souvisejí poslední dvě charakteristiky: ADIAKRITOS znamená *bez předsudků*, tedy skutečně připravená slyšet, co druhá strana říká (a ne to, o čem jsme předem přesvědčeni, že říkat bude), a ANYPOKRITOS, což je *nepokrytecká* – to znamená, že pouze *nepředstíráme dialog*. Nejpřevratnější z celé té charakteristiky mi připadá právě toto slovo EUPEITHÉS – že moudrost shůry není uzavřenost vlastního poznání, nýbrž schopnost slyšet, co vlastně říkají ti druzí a jak to myslí. Že moudrost shůry je tak trochu *hermeneutická* moudrost.

Jk 3,18 *Ovoce spravedlnosti je rozséváno v pokoji těm, kdo pokoj působí.* Je to poněkud zvláštní obraz, ale metafora musí být zvláštní, aby nás donutila k přemýšlení. Když už si zvykneme říkat, že spravedlnost má ovoce jako nějaká hrušeň, když už si zvykneme, že pokoj se rozsévá (pokoj má výsadbu), provede Jakub inovaci a řekne, že ovoce se zasévá. Už jsme si zvykli, že někdo nese ovoce, ale on ho vlastně nenese, je do něj zaseto odjinud… Když bychom čekali, že zbožný, spravedlivý a zásadový člověk ponese ovoce spravedlnosti – nebo tak něco, tak se dozvíme, že ovoce *nenese* člověk, nýbrž ho do něj už rovnou zasévá Bůh (a sice nejspíš jako tu moudrost shůry). Vypadá to, jako by zde Jakub zase tvořivě pracoval s Ježíšovými slovy a zkomprimoval blahoslavenství pokojných (Mt 5,9) po vzoru milosrdných (Mt 5,7): tak jako milosrdní milosrdenství dojdou, tak tady pokojní dojdou pokoje – do pokojných zaseje svůj pokoj Bůh.

Pokračování příště

Hľadám cirkev, kresťanskú

Dokončení ze str. 2

mala urobiť v prvom rade, mala sa zbaviť toho, že neveriaci daňoví poplatníci povinne museli a musia vyživovať farárov prostredníctvom štátnej moci (koho chleba ješ, toho pieseň spievaj)! **Cirkvi si musia plne vystačiť s DOBROVOĽNÝM financovaním od svojich cirkevníkov**. Nesmú byť akýmkoľvek spôsobom závislé od štátnej kasy, od rôznych kvázi dobročinných neziskových organizácií, od bohatých sponzorov s vedľajšími úmyslami a pod. Možno sa to zdalo mnohým, že cirkvi zostanú chudobné a ani nevyžijú. Možno áno, no možno stačilo pre cirkvi trocha praktickej viery (ak ešte vôbec cirkvi tušia, čo je to praktická viera) a spolu s Gamalielom (Sk. 5,38-39) mohli povedať: Ak sú cirkvi iba z ľudí - tak zahynú, no ak sú od Boha - tak prežijú. Iba pri dobrovoľnom priamom financovaní svojimi cirkevníkmi budú cirkvi slobodné tak, ako bola slobodná prvotná cirkev.

Veľmi žasnem nad takými skutočnosťami, ktoré obsahujú hlboké myšlienky, opisujú zložité javy, a pritom sa dajú okoliu podať jednoduchou formou. Medzi také zaraďujem napríklad Boží zákon z oblasti fyziky, ktorý nám až v minulom storočí objavil práve Einstein. Ide o tento vzorec: **$E = mc^2$**

Je to také jednoduché a pritom také geniálne, no proste úžasné. Ak by niekto na tomto Einsteinovom vzorci pozmenil čo len čiaročku, napr.: E = mc-2, tak každý súdny fyzik povie, že je to nezmysel a takto to fungovať v žiadnom prípade nebude.

Ďalšie také zákony či vlastne prikázania, ktoré ma fascinovali svojou jednoduchosťou a hĺbkou, nám tu zanechal priamo Ježiš. Ide o tieto dve:

1. Milovať budeš Pána, svojeho Boha ... (Mat. 22,37; Mar. 12,30)

2. Milovať budeš svojeho blížneho jako samého seba! (Mat. 22,39; Mar. 12,31)

Ježiš v nich v podstate zhrnul celé svoje učenie. Je v nich návod pre tých, ktorí chcú byť jeho nasledovníkmi, ako majú žiť vyvážený harmonický život na tejto zemi, v ktorom by mal Boh zaľúbenie. Tak ako som vyššie uviedol, že čo len malá čiaročka pridaná do toho Einsteinovho vzorca urobí z neho absolútny nezmysel, a potom sa vôbec nedá hovoriť, že je to Einsteinov vzorec, tak i akákoľvek drobná zmena v týchto Ježišových prikázaniach ich úplne degraduje, a potom sa nedá hovoriť o Ježišových prikázaniach. Ten, kto ich takéto pozmenené napĺňa, sa nemôže nazývať nasledovníkom Ježišovho učenia. Tieto skutočnosti si prvotní kresťania plne uvedomovali a síce s problémami, ale snažili sa tieto Ježišove prikázania napĺňať tak, ako sú napísané. Až Konštantín a následne Augustín, ktorý ako veľká cirkevná autorita, svojimi doktrínami o spravodlivej obrannej vojne, ktorú môže vyhlásiť panovník a v ktorej potom môžu kresťania válčiť a zabíjať nepriateľov, v podstate oficiálne v praxi "poopravil" druhé Ježišove prikázanie lásky k blížnemu na: Milovať budeš svojeho blížneho jako samého seba, až na výnimky, ktoré ti určí panovník! Od tej doby panovníci postupne prechádzali z dobyvačných vojen na spravodlivé obranné vojny či obranno-preventívne vojny. Veď nakoniec i tú najväčšiu začal grázel Hitler ako obrannú proti židobolševikom. No a keď videli ďalší cirkevní preláti, že Augustínovi prešla úprava Ježišovho prikázania lásky k blížnemu, tak i oni si ho poopravili. Niekto si pridal kacírov, niekto čarodejnice, niekto černochov, niekto indiánov, niekto mohamedánov, niekto protestantov, niekto katolíkov a niekto zase iných protestantov (napr. Zwingli), niekto Nemcov, niekto Francúzov, ... no a v súčasnosti sú moderní Rusi. Ani veľký reformátor Martin Luther taktiež nezostal pozadu. Na základe svojho nenávistlivého náboženského fanatizmu vyjadrenom v jeho diele "O židoch a ich klamstvách" si ho upravil na: Milovať budeš svojeho blížneho jako samého seba okrem židov a na výnimky, ktoré ti určí panovník! Však i Adolf Hitler po 400 rokoch obdivoval Martina Luthera ako "najväčšieho nemeckého génia" a mnohí ne-meckí evanjelici vedome spolupracovali s nemeckým nacizmom. Nechcem však týmto obviňovať z náboženského fanatizmu iba Luthera, v podstate každý, kto tvrdí, že má vieru v Boha a pritom nejakým spôsobom nenávidí svojich blížnych, je náboženským fanatikom. Smutné na tom je to, že viac-menej celé to pokonštantínovské kresťanstvo je prelezené náboženskými fanatikmi rôzneho druhu (či ich podporovateľmi, alebo tichými pritakávačmi), za ktorými zostali minimálne desiatky miliónov násilne usmrtených ľudí, na ktorých násilnej smrti nesie nejakú pečať práve pokonštantínovská verzia kresťanstva. No a počiatok tohoto Zla vidím práve (okrem Konštantína) v Augustínovi, pretože on, ako viac-menej najväčšia duchovná autorita tej doby, pripustil svojimi doktrínami o spravodlivej vojne vstup nenávisti do Ježišovho prikázania lásky k blížnemu.

Aby som nepoukazoval iba na náboženský fanatizmus kresťanstva v.2.0 v dávnej či menejdávnej minulosti, je vhodné poukázať naň i v súčasnosti. Ako tabuľkovo-ukážkový príklad si môžeme zobrať čiste výsledky verejne dostupného štatistického prieskumu z Iraku. Pred rokom 2003, za vlády najväčšieho diktátora Saddáma Husajna, žilo v Iraku cca 1,3 milióna kresťanov. Po demokratizačnom „evanjelizačnom" procese uskutočnenom západnými kresťanskými vojskami, ktorých súčasťou boli i kresťanskí farári naprieč denominačným spektrom, zostalo v súčasnosti v Iraku iba cca 300 tisíc kresťanov.

V celej tej histórii kresťanstva po Konštantínovi som narazil na jediného kresťana - duchovného vodcu, ktorý ma obzvlášť zaujal: na Petra Chelčického. Možno sa to niekomu zdá málo. No čiastočne ma upokojilo to, keď som sa pozrel na Ježiša, na to, ako on pochodil u vtedajších duchovných vodcov izraelského národa. Vlastne jediní duchovní vodcovia, s ktorými bol schopný ako-tak komunikovať, boli farizeji. No podľa novozákonných záznamov iba štyria z nich brali Ježišove slová vážne. Skúsil som i zisťovať, koľko tých farizejov celkovo bolo. Našiel som číslo niečo vyše 6000. Teda pomerove cca 1 z 1500. Že by tento pomer 1 z 1500 dával i odpoveď na otázku, ako to vlastne Ježiš myslel, keď povedal v Mat. 22,14.: *"Lebo mnoho je povolaných, ale málo vyvolených"?* Ktovie. Nerobím si však ilúzie, že práve u súčasných duchovných vodcov je tento pomer zásadne odlišný.

* * *

Všetkým tým, ktorí chcú v týchto mojich úvahách za každú cenu objaviť hľadanie ideálnej cirkvi, znova dôrazne oznamujem, že žiadnu ideálnu cirkev nehľadám!!

Nehľadám ani riešenia takých detailov dokonalosti ako: či siedmy deň je sobota alebo nedeľa, či pri krstení stačí pokropiť vodou alebo je nevyhnutné ponorenie celého tela človeka do vody, ... alebo či vôbec môžu byť v kostole sviečky, či to potom nebude príliš katolícke.

Hľadám však cirkev (či zbor s farárom), ktorá sa verejne dištancuje iba od tých najväčších ohavností, ktoré rozkvitli práve v pokonštantínovskej verzii kresťanstva, teda válčenia kresťanov a chorého vzťahu k majetku.

Milan Pečeňa

Abrahamovská víra

Postava příkladného velikána víry nás má vždy čím zbohatit a povzbudit. Na věku nezáleží. „Abraham věřil, a proto uposlechl, když byl povolán, aby šel do země, kterou měl dostat za úděl. Vydal se na cestu, ačkoli nevěděl, kam jde" (Žd 11,8). Stačí mu to, že spoléhá na Boží vedení. Bůh mne jistě přivede tam, kam sám chce. Přislíbil mi zemi. A já už teď věřím, že mi patří, i když jsem ji ještě nikdy ani neviděl.

Abraham nechává vše za sebou. Nedrží a nespoutává ho už jeho minulost. Nechává za sebou vyspělou civilizaci, pozoruhodnou kulturu, jakož i značně vysokou životní úroveň. Jde odvážně do neznáma, do vnější nejistoty a nezajištěnosti. A to bez nářku a stýskání. Bez jakýchkoliv lamentací se dokáže rozloučit s tím, co mu dávalo i dodávalo jistotu a bezpečí, co ho chránilo a ochraňovalo. Neohlíží se už dozadu, po majetku a slušném postavení, po vnějších viditelných jistotách a zárukách. Poslušně jde za jedním hlasem, který ho vytrhuje ze všech dosavadních vázaností. Abraham pozorně slyší. Hlas shůry bere i velmi vážně. „Odejdi ze své země, ze svého rodiště a z domu svého otce do země, kterou ti ukážu" (Gn 12,1). Všechny pomocné berličky ponechává otec víry ve své staré vlasti. Jde sice do neznáma, ale za Božím hlasem. A to je hlavní. Důvěřuje mu. Upíná se k zaslíbení, k neviditelné skutečnosti. K tomu, co mu Bůh připravil a přislíbil.

Slůvko „důvěra" vyjadřuje pěkně i výstižně osobní vztah, pokoj víry. Jestliže někomu skutečně a plně důvěřuji, tak si nemusím najímat nějakého detektiva, aby druhého hlídal a špehoval.

Abraham jde dopředu. Neví však, jak dlouho půjde, ani co bude vyznačovat jeho cestu. Jde v odvaze víry. A víra jde za zaslíbením, i když ještě nevidí cíl. „Věřit Bohu znamená spolehnout se na to, v co doufáme, a pevně počítat s tím, co nevidíme" (Žd 11,1). Na této linii nestojí jen Abraham, ale třeba i Mojžíš.

Abrahamova víra je trpělivá a nezlomná. Důvod: Víra nehledí na ty věci, které se vidí, ale na ty, které se nevidí. Abraham nikde nezapouští trvale kořeny. Je stále na cestě. Je poutník, viator. Stanuje jako kočovník. Stany nemají základy. Základy – a to pevné i trvalé – má až přislíbené nebeské město. To však staví a připravuje Bůh a ne člověk.

Abraham „upínal naději k městu s pevnými základy, jehož stavitelem a tvůrcem je sám Bůh" (Žd 11,10). „Hradby města byly postaveny na dvanácti základních kamenech" (Zj 21,14). Takový je ten vskutku nejzazší i nejslavnější výhled, který smíme mít.

Výhled plný naděje nás vede do města, a ne do samoty. A to znamená: vede nás do společenství. Jde tu o shromáždění velké, početné Boží rodiny. Ta bude společně a jedněmi ústy svorně Pána Boha chválit a vzdávat mu čest. Padnou zde i rozdíly v církevní příslušnosti. Chválit Boha budeme všichni společně, ne někde v izolaci a soukromí. Společně – ne poustevnicky či při nějakém povznášejícím a uchvacujícím prožívání a zážitku. I proto je tak nesmírně důležité, že se k Bohu obracíme ve společenství věřících už teď a zde na zemi. V kostelích a modlitebnách, v církvi Páně.

Abraham je cele odkázán na víru. Je stále poutníkem a cizincem. Cílí k nebeskému městu. Ví dobře o tom, že „zde nemáme trvalý domov, nýbrž vyhlížíme město, které přijde" (Žd 13,14). Ví o tom, že pravá vlast je stále před ním. Ano, je i před námi. Víra se rozhodně nemusí stydět za radost, za naději i odvahu výhledu.

Víra není jen nějaká teorie, mínění, souhlas s něčím, přitakání k něčemu. Především je to důvěra a postoj, přístup. Je to riskantní vsazení na jednu kartu. Je to volba z vícera možností. Nejde o nic zajištěného; o nic, co si můžeme uložit do banky či do spořitelny. Je to ustavičný pohyb, událost, dění, směřování. Všichni jsme na cestě spolu se vším Božím lidem. Smíme vědět, že vnější podmínky a jistoty ještě nejsou vším, že nejsou tím hlavním. Smíme vědět, že nás nic – ani v těžkých chvílích, okamžicích a obtížných situacích neodloučí od Boží lásky, zjevené a projevené jednou provždy v Kristu Ježíši.

Máme stále co čekat. Nelze zapomenout na přislíbené dědictví nepomíjející a nevadnoucí v nebesích. Nežijeme jenom tím a z toho, co máme zrovna před sebou, co vidíme. Díky tomu jsme osvobozováni z věcí příštích. Ty mohou být jistě všelijak složité a nesnadné, možná, že i bolavé. Nejsou však tím posledním. Jsme na cestě ke konečnému cíli – k Božímu městu. A v něm jsou připraveny „mnohé příbytky".

Kristova církev přijímá s nemalou vděčností duchovní dědictví Starého zákona. I sama dělá zkušenost, že je ve světě často jakýmsi cizím tělesem, že v něm není cele „doma". Viditelné naplnění čeká církev Páně až v budoucnu. To však neznamená, že se teď otočí ke světu zády. Naopak – všímá si života, raduje se i z čistě pozemských darů. Výhled naděje pak pomáhá nést i unést rozmanité kříže a potíže zde na zemi.

Smíme znát základní směr cesty, výhled k Boží budoucnosti, ke společenství v nebeském Jeruzalému. A to nám může i má stačit – a hlavně v přítomné chvíli potěšovat.

Jaroslav Nečas



Listy M. Jana Husa

90. Přátelům v Kostnici

Již se objevilo mnoho podněcovatelů, kteří mi mnoha slovy radili, že mám a mohu svobodně odpříséhnout, svou vůli podřídit svaté církvi, kterou představuje posvátný sněm. Ale nikdo z nich nedovede dokonale vyložit, když ho postavím do mého případu, aby si byl jistý - když by nikdy kacířství, které se mu připisuje, nekázal, nezastával a neobhajoval - jakým způsobem by si mohl zachovat čisté svědomí, když by právě odpříséhnutím nepřiznal, že zastával falešné kacířství? A někteří říkali, že odpříséhnout toto v sobě neobsahuje, nýbrž jen odvolání kacířství, ať zastávané, ať nezastávané; jiní (pravili), že odpříséhnout znamená popření svědectví, ať jsou pravá, ať nespravedlivá. Já jim řekl: „Dobře, já budu přísahat, že jsem nikdy ony dosvědčované bludy nekázal, nezastával a neobhajoval, a ani je nebudu kázat, zastávat a obhajovat." A oni hned odbočí. Někteří tvrdí, že prý člověk, který se podřizuje církvi - a za předpokladu, že je nevinen - přizná svou vinu, získává si zásluhu pokory. A proto kdosi uvedl nějakého svatého v Životech otců, kterému jacísi lidé podstrčili k loži knihu, a když byl onen svatý upozorněn a obviněn, popřel; a když řekli: „Hle, vzal jsi ji a v loži uschoval" a kniha byla nalezena, on sám se prohlásil za vinného. Kdosi vedl důkaz prostřednictvím nějaké světice, která v mužském šatu bydlila v klášteře, a které bylo vytýkáno, že prý zplodila chlapce s jakousi ženou; a ona řekla, že je tomu tak a zachránila chlapce, ale později dokázala, že je nevinná žena. A mnohé další příklady byly předloženy. Jakýsi Angličan řekl: „Já bych pro své svědomí, kdybych byl na vašem místě, chtěl odpříséhnout; neboť v Anglii všichni mistři, velmi dobří muži, kteří byli v podezření, že smýšlejí jako Viklef, všichni po řadě na rozkaz arcibiskupův odpříséhli."
Později, včera trvali na tom, abych se vůbec vzdal sněmu na milost. Na mé přání přišel Páleč, protože jsem se chtěl jemu zpovídat, a požádal jsem komisaře neboli rádce, aby mi dali jeho nebo někoho jiného. A řekl jsem: „Páleč je zvláštní odpůrce; jemu se chci zpovídat; anebo mi dejte jiného způsobilého muže, pro Boha vás prosím." A stalo se. Vyzpovídal jsem se jakémusi mistru mnichovi, který mne laskavě a velmi krásně vyslyšel, rozřešil a poradi[12], avšak nepřivedl k tomu, co jiní radili.
Páleč přišel[3] a dost spolu se mnou plakal, když jsem ho požádal, aby mně odpustil, jestliže jsem mu řekl nějaké hanlivé slovo, a obzvláště, že jsem ho ve spise[4] nazval lhářem. Také jsem mu řekl, že on je všeho „slédníkem"[5] (pozn. red.: slídilem), a on to nepopřel; a jak při vyslýchání, když jsem odmítal články svědků, se postavil a řekl: „Tento člověk se Boha nebojí;" to zapřel; ale určitě to řekl, snad jste to i vy slyšeli. Řekl jsem mu také, že v žaláři před komisaři říkal[6], že od doby narození Kristova žádný kacíř nepsal nebezpečněji proti církvi vyjma Viklefa, nežli ty, totiž Huse. Také řekl[7], že všichni, kteříkoli navštívili mé kázání, jsou nakaženi tím bludem o svátosti oltářní. Zapřel to, když pověděl: „Neřekl jsem všichni, ale mnozí." Ale určitě to řekl. A já ho pokáral slovy: „Ach, mistře, jak těžkou křivdu činíš, když všechny posluchače nazýváš bludaři."
A potom mi radil stejně jako jiní: a stále tvrdí, jak mnoho zlého se stalo mou vinou a mých stoupenců. Také mi říkal, že mají dopis, který byl napsán do Čech, ve kterém se píše, že jsem pod nápěvem „Buoh všemohúcí" zpíval[8] z vazby na hradě[9] dva verše.
Pro Boha! Chraňte dopisy, nenechte je nést žádným klerikem[10]! Oznamte mi, zda páni pojedou s králem. Kristus Ježíš mne stále svým milosrdenstvím udržuje v mém dřívějším předsevzetí.

89. Husův dopis podle vydání Bohumila Mareše (1851 – 1901, evang. farář a církevní historik) z r. 1911 (již 3. vydání), který také připojil vykladačské poznámky, které zde uvádíme.
V roce 2015 Husovy dopisy převedeny do současnější češtiny.

89. Přátelům svým v Kostnici[1]
R. 1415. (1415, 22. června.)

V posledních téhodnech, zejména od odsouzení knih jeho dne 23. června, nebyl Hus více vyslýchán, toliko formule k odpříséhnutí se mu neustále předkládala. V přítomném listě Hus sděluje o mnohých, ale nezdařených, poněvadž svědomí neuspokojujících pokusech přiměti ho k odvolání (viz čís. 72 a 87), pak o zpovědi své a o dojemné rozmluvě s Pálčem.

[1] Pal. 225, Tom. 581. [2] K odvolání. [3] O téže návštěvě v č. 87. [4] Rada doktorů katolických r. 1413 (viz č. 36) doznala i ze strany Husových přátel krátkého vyvrácení v 18 článcích, proti němuž zase Páleč jménem doktorů také v 18 článcích vyvrácení napsal; v něm nazývá Páleč Husovy přívržence posměšně „quidamisté", poněvadž prý jen někteří (= latinsky quidam) z českého duchovenstva se ho přidržují. Na spis Pálčův sepsal Hus „Odpověď proti Štěpánu Pálčovi", jeden to z reformních spisů jeho, v němž opět on Pálče nazývá „fiktorem", t. j. lhářem, vzhledem totiž k onomu posměšnému, smyšlenému slovu. [5] To slovo jest česky v lat. textě = slídič, viz č. 59, pozn. 11. [6] Viz č. 73, pozn. 6. [7] Viz č. 79, pozn. 2. [8] Husových písní máme zachováno sedm, z nichž až podnes nejznámější jsou tyto dvě: Jezu Kriste, štědrý kněže, a Ježíš Kristus, božská moudrost. [9] Gottliben. [10] Duchovnímu.

Německý evangelický farář a filantrop Friedrich Chr. K. v. Bodelschwingh st.

(6. 3. 1831 v Tecklenburg – 2. 4. 1910 Bethel u Bielefeldu)

Vyrůstal nejprve v Koblenci ve Vestfálsku, ale potom v Berlíně, kde se jeho otec stal pruským ministrem. Studoval zemědělství, historii a teologii (v Basileji, Erlangen a Berlíně) a působil jako farář německého sboru v Paříži a v Dellwegu v Porúří, kde poznal bídné poměry dělnických vrstev. Sloužil také jako vojenský duchovní (1864, 1866 a 1870). V r. 1869 mu v krátké době zemřely čtyři děti na záškrt. Od r 1872 vedl ústav pro epileptiky v Bethelu u Bielefeldu, který rozšířil a přebudoval v pracovní společenství. (Ústav později předal svému synu Fridrichovi.) Věnoval se rovněž výchově diakonek, diakonů a kazatelů. Sledoval nadále osud dělníků, nádeníků, nezaměstnaných a bezdomovců, v jejichž prospěch jako poslanec říšského sněmu (1907) prosadil zákon o útulcích. Měl na zřeteli také kasárenské ubytování vojáků. Uměl burcovat církevní veřejnost a shromažďovat drobné příspěvky i získávat podporu na vlivných místech, s nimiž měl z berlínských dob kontakt. K oblastem jeho působení patřila i východní Afrika. Byl to muž probuzené víry a vroucí lásky, schopný organizátor a pohotový praktik, velmi autoritativní, který odmítal teologický i sociální liberalismus jakož i „nasycené křesťanství". Svými postoji přispěl k budování moderního sociálního státu.
Z jeho literární činnosti se zachovala kázání, dopisy, deník, paměti a stati.
K jeho břitkým průpovídkám patří: ***„Ne tak pomalu, jinak zemřou!"***

Bohuslav Vik

Prof. PhDr. Dagmar Čapková, DrSc.

13. 9. 1925 – 24. 5. 2016

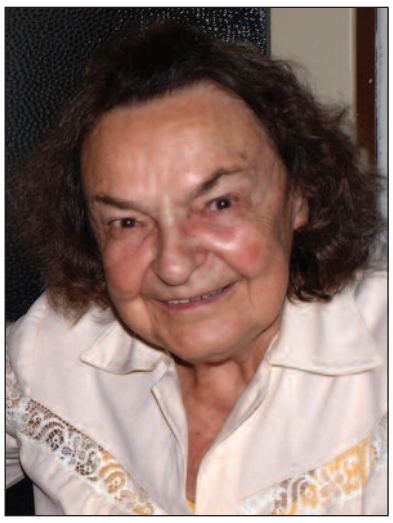

V pondělí 6. června 2016 se uskutečnilo rozloučení s výraznou osobností, sestrou Dagmar Čapkovou. Z přehledu o jejím převážně vědeckém díle, které zpracoval a přednesl PhDr. Jiří Beneš, vybíráme:
"Na smutečním oznámení čteme výstižnou charakteristiku zesnulé: *komenioložka prací i životem*. Přiznávám, že právě toto mi usnadnilo s klidným svědomím promluvit zde o celoživotním díle Dagmar Čapkové, aniž bychom se zpronevěřili duchu křesťanského vyprovození na poslední cestu. Dagmar Čapková totiž byla nejen špičkovou badatelkou o J. A. Komenském, ale ještě více komeniánkou, tj. osobností usilující o harmonickou vyváženost, osobností sjednocující v sobě, stejně tak jako v oblasti poznání okolního světa, zdánlivé či skutečné rozpory. (Takto v hrubých rysech charakterizoval komenianismus její zvěčnělý manžel prof. J. B. Čapek). V jedné ze svých prací, které si zesnulá zejména cenila – *Myšlenka lidské aktivity v Komenského pojetí dějin*, uvádí D. Čapková příklad smiřování protiv u Komenského. Příklad, který jí byl velmi blízký, neboť názorně ilustruje způsob Komenského uvažování, jenž byl pro ni stále více inspirující, a navíc příklad, který se přímo dotýká právě vznesené otázky po ospravedlnění: jde o zdánlivě pouze věroučný spor, jeho vyústění má však velice reálný dopad na praktický život. D. Čapková právem vyzdvihla bratrský výklad o ospravedlnění, jak jej výstižně formuloval Komenský: ´Ani pouhá víra, ani pouhé skutky, ale obojího je třeba zároveň ve spjatosti jako dvou podmínek jedné věci, tj. opravdového života podle zákona Ježíšova.´
D. Čapková v letech 1945–49 vystudovala angličtinu a češtinu na Filosofické fakultě UK v Praze, kde rok poté získala svůj první akademický titul PhDr. Po pětiletém období, kdy učila na gymnáziích, nastoupila v r. 1954 jako knihovnice Státní pedagogické knihovny v Praze, kde založila oddělení pro studium života a díla J. A. Komenského. V r. 1956 nastoupila do Pedagogického ústavu J. A. Komenského při ČSAV v Praze, kde působila jako odborná, později vědecká pracovnice v oddělení komeniologie a dějin pedagogiky do r. 1992. V letech 1968–1974 současně anglicky přednášela a vedla diplomové práce zahraničních studentů na Univerzitě 17. listopadu v Praze. Normalizační období jí tuto pedagogickou činnost znemožnilo a na další akademický postup a vysokoškolskou pedagogickou činnost si musela počkat až do polistopadového období: v r. 1991 obhájila titul DrSc., v témže roce začala přednášet na Pedagogické fakultě UK v Praze. Rok poté se habilitovala na FF UK jako docentka pedagogiky, v r. 1995 byla jmenována profesorkou UK. Přednášela na univerzitách ve Velké Británii, Kanadě, Spojených státech. Dostalo se jí mnoha čestných ocenění a v r. 2007 bylo její celoživotní dílo na poli komeniologie po právu oceněno státním vyznamenáním – Medailí za zásluhy o stát v oblasti vědy. Svou celoživotní vědeckou prací se zařadila mezi přední světové představitele historie kultury, komeniologie a dějin pedagogiky. V její osobnosti ztrácíme zanícenou propagátorku a erudovanou interpretku duchovního odkazu J. A. Komenského. Pro ty z nás, kteří jsme ji mohli poznat osobně, byla však především laskavým člověkem a nezištným rádcem, harmonickou osobností, jež svůj život řídila důsledně v souladu se svým nabytým poznáním a v hlubině bezpečnosti zakotveným vědomím, že nežijeme jen pro sebe, ale též pro své bližní, a že jen aktivně prožitý život je nezpochybnitelným dokladem takové sounáležitosti."
A my s vděčností k tomu výčtu připomeneme, že jsme se se sestrou Čapkovou mohli setkávat jak na církevní půdě, tak na setkáních Veritas, Kostnické jednoty i ns dalších shromážděních, kdy svými přednáškami ochotně popularizovala výsledky své badatelské činnosti, přinášela hlubší vhled do naší reformační minulosti a ukazovala, v čem je možné i potřebné na ten vzácný odkaz navazovat."
Závěrečným duchovním povzbuzením posloužila sestra farářka Eva Melmuková, kterou pojilo s D. Čapkovou několik blízkých pout - jak jejich společný zájem o českou reformaci, tak i v soustředění na Boží věci, ke kterým se přibližovala se zvláštním, osobním zaujetím a s touhou předávat je i své celé rodině. Svou promluvu zakončila svědectvím o postoji zesnulé: "Odcházela pokojně tam, kde nová skutečnost převyšuje naše očekávání, v pevné důvěře v Toho, jemuž svěřila vedení svého života a cestu tam, kde nové bude všechno. Amen."
Do pořadu rozloučení velice ústrojně zazněla píseň, kterou mistrně a působivě přeložil manžel zesnulé J. B. Čapek a která po právu patří k nejoblíbenějším písním evangelických církví; zde ji připomenu jen první slokou:

Mne zajmi, Pane můj,
pak volný ihned jsem,
mne donuť,
bych svůj schoval meč
a budu vítězem.
Já klesám ve vřavě,
když sám jsem svoje stráž,
ty uvězni mne v loktech svých,
pak silna je má páž.

Bohumil Kejř

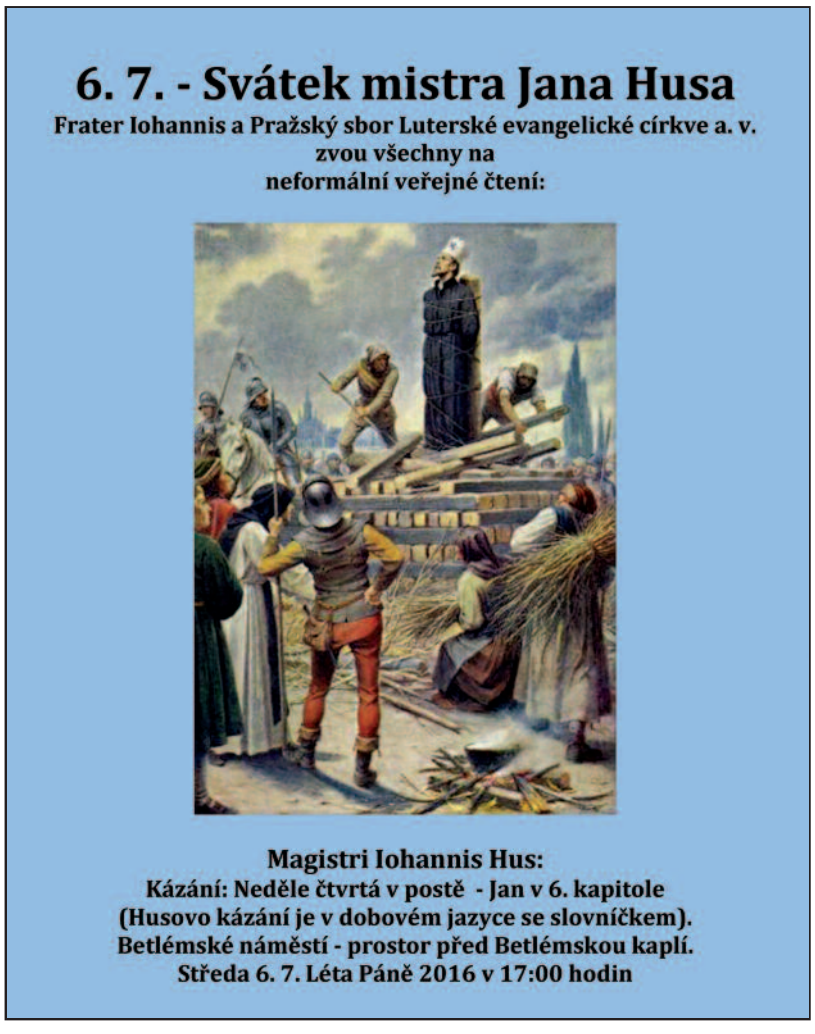

Inzerce

FS ČCE v Humpolci a Opatově hledají společně faráře na 1/2 úvazku s možností bydlení na faře v Humpolci v bytě 4+1 se zahradou. Nástup možný od září 2016. Po stránce provozní a hospodářské jsou nezávislé.
Kontakt:
Pavel Šindler, farář 777 065 911.

č. 10

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2,
Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607,
e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 481 Kč, jednotlivé číslo 13 Kč. Č.ú.: 228961190/0300
Redaktor: Bohumil Kejř
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne Grafotechna
Distribuci provádí:
* Pro jednotlivce: Česká pošta, s.p.
bezplatná infolinka České pošty
800 300 302
adresa pro písemný styk:
Česká pošta oddělení periodického tisku
Olšanská 9, 130 00 Praha 3
e-mail: postabo.prstc@cpost.cz
*Hromadné zásilky: A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9,
tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

20-21/2016

13. července 2016 ✦ ročník 101 ✦ cena: 13 Kč

Příští číslo vyjde
17. srpna 2016

Z obsahu

* *Člověk pán přírody*
* *Nesplněné sliby*

Poselství k 8. neděli po sv. Trojici



Jak kdo potřeboval
Skutky 2,44–45

Nemáme před sebou ustanovení o finančním zabezpečení církevních funkcionářů, ale svědectví o tom, co činil (a činí) Duch svatý v srdcích těch, kteří přijali Ježíše Krista. Vidím v tom dvojí svědectví – o novém Božím lidu a o Boží rodině.

Když čteme dnešní oddíl o tom, že „měli všechno společné a rozdělovali všem podle toho, jak kdo potřeboval“, spojuje se mi to s putováním Izraele po poušti a se sbíráním many. Tehdy „ten, kdo nasbíral mnoho, neměl nadbytek, a kdo nasbíral málo, neměl nedostatek. Nasbírali tolik, kolik každý k jídlu potřeboval.“ (Ex 16,18) Jako se kdysi na poušti utvářel Boží lid, utváří se o letnicích něco velmi podobného. Vzniká zde opět Boží lid. Nový Boží lid, který prožívá zvláštní sounáležitost okolo společného stolu. Máme před sebou svědectví o novém Božím lidu.

A vidím zde i rodinu – nejužší a nejbližší, ve které také vše sdílíme společně. Každý dostává, jak potřebuje, podle spravedlnosti plynoucí ze vzájemné důvěry a sounáležitosti. Není to spravedlnost plynoucí z přesně rozdělených příjmů, ale z lásky. Je to rodinné společenství, které hledá prospěch toho druhého. Máme před sebou svědectví o Boží rodině.

A vidím ještě třetí svědectví – svědectví o tom, že se nám něco podstatného vytratilo. Nedá se to navodit předpisem o vnitrocírkevním komunismu. Je to něco, co nejde zařídit jakýmkoli ustanovením. Pokud bychom to přesto chtěli, nelze to požadovat po nikom jiném, než po sobě samém. Začít ovšem není třeba u financí, jak nám doba radí, ale začít je třeba u Ducha svatého. Vytratila se nám ze srdcí jeho moc. A nevytratila se těm, kteří nově přicházejí. Ti ji často okoušejí podobně jako my, když jsme dělali první nesmělé krůčky víry – jako my kdysi. Ta moc a radost ze společenství se vytratila nám, starým církevním mazákům.

Přijď, Duchu svatý, a dej nám rozpomenout se na první lásku.

Radomír Škaloud
lokalizovaný kazatel ECM
Plzeň 1 Lochotín

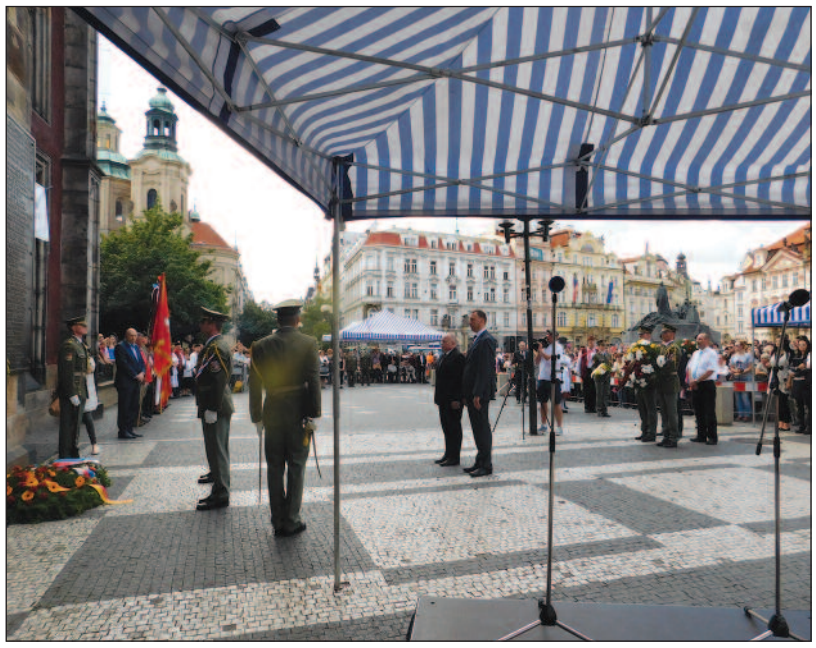

Na Staroměstském náměstí se 21. června konalo tradiční pietní shromáždění k uctění památky 27 popravených představitelů stavovského odboje. Odbornou přednášku v chrámu sv. Mikuláše věnoval její autor Pavel Sosnovec Václavu Budovcovi.

Končí se dosavadní „historie“ Kruhu českých duchovních tradic

V prvním pololetí roku 1990, několik týdnů po sametové revoluci, která i v našem státě znamenala pád a konec čtyřicetileté komunistické totalitní vlády, začala malá skupinka českých křesťanů vytvářet nezbytné předpoklady pro jednu z nových forem vzájemného rozhovoru a případné spolupráce. Český národ si do novodobé historie, jak je ostatně dobře známo, přinesl ze závěru středověku a z více než dvousetletého období kruté protireformace rozdvojení společnosti hlubokým příkopem mezi tradicemi katolickou a protestantskou. Naprosté odcizení, vzdálení a znepřátelení. Těžko by se v civilizovaných zemích „starého světa“ hledal další národ s tolika zvraty ve své historii. Ty většinou znamenaly extrémně odlišné postoje a přetrhání vazeb s určitými obdobími minulosti. Dodnes vyvolávají myšlenkové kontakty s těmito úseky historie mnohá napětí, citové vazby, ostré výhrady proti nim i proti jejich dosavadním interpretacím, obhajobám či naivní přesvědčení o výhradním vlastnictví pravdivosti jejich výkladu.

Teprve v extrémně tvrdých podmínkách obou totalitních režimů, které nás postihly ve 20. století – zejména v nacistických koncentračních táborech a v komunistických uranových lágrech a věznicích – vznikaly zcela absurdně a pozvolna první ekumenické kontakty. V nejednom případě přecházely do opravdového přátelství a bratrství. Tato nečekaně nová situace se začala pozitivně uplatňovat i v postupně se vytvářející spolupráci zástupců obou českých historicky odcizených náboženských tradic při nelegálních diskusích, seminářích i ve vydávání samizdatové literatury, zejména od počátku sedmdesátých let 20. století.

Bylo tedy zcela přirozené a logické, že výše zmíněná malá skupina českých iniciativních křesťanů z Českobratrské církve evangelické, Církve československé husitské a z Římskokatolické církve začala vzájemná jednání již v prvních měsících roku 1990. Zvláštním Božím řízením bylo, že před svým prvním a žel i posledním odjezdem po pádu komunismu do Říma se přípravných rozhovorů mohl zúčastnit i nezapomenutelný bratr Dr. Josef Zvěřina (ŘK).

K dalším přípravným rozhovorům a zejména k ustavující schůzi Kruhu českých duchovních tradic (KČDT) v říjnu 1990 byli pozváni i zástupci ostatních českých církví a pracovníci některých odborných historických institucí. Bylo dohodnuto, že více než tisíciletá historie českého národa bude zpracována formou vybraných dvanácti nejdůležitějších duchovních tradic:

1. Cyrilometodějská
2. Svatováclavská (kníže Václav)
3. Svatovojtěšská (biskup Vojtěch)
4. Svatoprokopská (Prokop, opat Sázavského kláštera)
5. Svatoanežská (Anežka Přemyslovna)
6. Karlovská (Karel IV.)
7. Husovská (mistr Jan Hus)
8. České reformace (husitství, Jednota bratrská)
9. Jana Amose Komenského
10. Doby pobělohorské
11. Národního obrození
12. Masarykovská

Dokončení na str. 2

Pěkný dárek z Bruselu, a užitečný

Za takovým dárkem je ovšem člověk se jménem. V několika posledních letech jsem dostával z Bruselu knížečku Parole pour tous, obdobu známé české příručky Na každý den. Posílala ji ve dvou exemplářích vnučka bratra faráře Jana Pokorného pro dva dědečky; tím druhým jsem byl já, který vůči Andulce Konecké nejsem dědeček, ale známý brněnský bratr farář. Připomněl jsem si ji s úzkostí za těch bouřlivých dnů, kdy islámští teroristi ohrožovali život bruselských obyvatel, a prosil jsem o Boží ochranu pro Andulčinu rodinu, pro ni, jejího manžela Davida a jejich tři děti.

Knížka Parole pour tous – Slovo pro všechny vyšla v roce 2014 ve zvláštním, stoletém vydání, začala totiž vycházet v roce 1914, což je také rok mého narození. Tři francouzští faráři si dali tu obrovskou práci, že prohlédli všech 99 dosavadních vydání a pro 100. jubilejní ročník 2014 vybrali ze všech dosavadních ty nejlepší výklady podle svého zdání. A čtenářům přišla do rukou knížečka stejného rozsahu jako každého roku, jen s tím rozdílem, že v ní dostali souhrn stoleté francouzské vykladačské biblické práce.

Byl jsem zvědav, zda se v některých výkladech objeví stopy jejich stáří. Neobjevily se, pravda Kristova evangelia, jeho pokoj a radost prokázaly svou věčnost. Křesťan se nemůže vyvyšovat nad ty, kdo žili 100 let před ním. Evangelium je pro oba a pro všechny totožné, ve své podstatě se nepřizpůsobuje duchu doby: nabízí milost a pokoj v Kristu Pánu a lásku Boží, která očekává na oplátku věrnost.

Dokončení na str. 2

Aktuálně: Synod Slezské církve evangelické a. v. zvolil osmého biskupa



Ve dnech 3. - 4. června 2016 se konalo v Třinci druhé zasedání XXXI. řádného synodu Slezské církve evangelické a. v. (SCEAV). Heslo synodu znělo: „Patříme k Boží rodině“. Hlavní přednášku na téma: „Církev jako rodina“ přednesl biskup Východního distriktu Evangelické církve a. v. na Slovensku Slavomír Sabol.

Biskupem Slezské církve evangelické a. v. byl zvolen dosavadní náměstek biskupa Tomáš Tyrlík, který nastoupí do úřadu v květnu 2017, instalace nového biskupa se bude konat v neděli 21. května 2017.

Synodu se zúčastnili hosté - generální biskup Evangelické církve na Slovensku Miloš Klátik, biskup Východního distriktu ECAV na Slovensku Slavomír Sabol, farář Evangelické církve a. v. v Plzni Tomáš Živný, člen Synodní rady Evangelické církve a. v. v Polsku Marek Cieślar a Marek Zikmund, senior Moravskoslezského seniorátu Českobratrské církve evangelické.

Tomáš Tyrlík pochází z obce Guty, je absolventem Evangelické bohoslovecké fakulty Univerzity Komenského v Bratislavě, teologii studoval rovněž v německém Erlangenu a na Křesťanské teologické akademii ve Varšavě. Studium ukončil v roce 1994 a dne 31. července 1994 byl uveden do úřadu duchovního Slezské církve evangelické a. v. V létech 1994-2003 byl farářem ve sboru SCEAV ve Frýdku-Místku, do roku 1998 jako vikář, od 1998 do 2003 jako pastor sboru. Od roku 2003 do současnosti je pastorem farního sboru SCEAV v Třanovicích. V roce 1998 byl zvolen seniorem Frýdeckého seniorátu SCEAV a v roce 2006 členem Církevní rady SCEAV. V říjnu 2011 byl synodem zvolen náměstkem biskupa Slezské církve evangelické a. v. Je místopředsedou Sdružení Martina Luthera v ČR. Tyto funkce zastává do současnosti. Je iniciátorem a od roku 2001 vedoucím organizačního týmu „Konference rodin“. V minulosti přednášel na Ostravské univerzitě, katedře křesťanské výchovy.

Tomáš Tyrlík je v pořadí osmým biskupem SCEAV. Do čela církve nastoupí po biskupovi Janu Wacławkovi, který opustí úřad v květnu 2017. Funkční období biskupa SCEAV trvá šest let.

Z církví doma i ve světě

Noc kostelů 2016

Již po několikáté v našem týdeníku přinášíme jakési ohlédnutí za mimořádnou akcí, kdy většina kostelů, chrámů a modliteben otevírá své dveře pro návštěvníky: pro křesťany, kteří se chtějí podívat, jak to vypadá u jejich "sousedů", kam se kvůli účasti ve svých domovských farnostech a sborech nedostanou, ale asi hlavním záměrem je nečlenům církví ukázat něco z toho, čím a jak jednotlivé sbory žijí, a předložit jim tímto způsobem "pozvánku", aby se neostýchali přijít i jindy buď ze zájmu, nebo tehdy, kdy hledají pomoc.
Děkuji těm, kteří nám ve zkratce popsali, co měli u nich připravené. Není to "zpravodajství", ale spíše sdílení svých dobrých i horších zkušeností, aby pro příští rok měli jakousi inspiraci ti, kteří se rozhodují, zda se Noci kostelů 2017 zúčastní, případně ti, kteří otevírají své kostely příchozím, ale chybí jim nápady, co by šlo ještě udělat, co se osvědčilo...

ECM, Plzeň, Lochotín

Osvědčilo se nám jako dobrá zkušenost udělat akci s dětmi, kdy "na ně" přijdou i jejich příbuzní a při té příležitosti mohou zhlédnout kostel.
Chtělo to více udělat reklamu mládežnickému koncertu, byl skvělý, ale zájem byl nepatrný.
Moc dobré pohoštění jsme měli připravené, podávalo se během celé akce a lidé toho hojně využívali. Celkem přišlo 69 lidí "zvenku".

ČCE, Praha 2 – Vinohrady

Připravili jsme velice bohatý a pestrý program, který začínal v 18 h dílnou pro děti na téma "Otevřené brány". Pro dospělé bylo připraveno ztvárnění známých i méně známých příběhů v živých obrazech a účastníci měli hádat, o jaký příběh jde (proběhlo ve dvou blocích). Vězeňský kaplan Daniel Pfann vyprávěl o svých zkušenostech. Zcela na závěr několik členů sboru přečetlo svůj oblíbený biblický verš a vybral k němu také píseň pro společný zpěv. Celkem dvakrát oživily program půlhodinové koncerty naší varhanice ses. E. Slaninové a pozounový sbor Consonare.
Pro návštěvníky byly také připraveny panely, které pozorovatele seznamovaly jak s naším kostelem, ale bylo možno se zde také dovědět podstatné věci o křesťanství a protestantismu.
Byla připravena i výstava fotografií na ústřední téma letošní akce: Zj 21.25 "Jeho brány zůstanou otevřeny...". Noc kostelů jsme končili těsně před půlnocí.

Jarmila Raisová, sborová sestra

CB Praha 1 – Soukenická

Již poněkolikáté jsme pořádali u nás Noc kostelů. Letos jsme program zahájili kvůli malým dětem brzy a to již v 16.30 h divadelním představením "Jonáš - vtipné loutky". Jednalo se o loutkové divadlo pro malé i velké Arjany Shameti a Čestmíra Sušky. Divadlo o Jonášovi proběhlo před sálem naplněným dětmi a jejich doprovodem. Divadelní program je dětmi velmi vítán a spontánně prožíván.
Noc kostelů pokračovala koncertem pro varhany a soprán. Koncert byl zaměřen na dílo Georga Friedricha Händela. Úžasné arie zazpívala a české překlady textů přednesla Jana Jedličková a doprovodila varhanice Jiřina Dvořáková-Marešová na varhanní pozitiv. Na píšťalové varhany potom varhanice improvizovala na melodie z Händelových písní. Koncert byl velkým hudebním i duchovním zážitkem. Spontánní potlesk posluchačů vyjadřoval nadšení z krásné hudby.
Po přestávce nastoupil náš pěvecký sbor pod vedením Hany Černé a zazpíval k duchovnímu soustředění a meditaci pásmo písní prokládaných krásnými básněmi Delicie Nerkové. Básně s citem přednesla Petra Veselá.
Závěrečný blok programu patřil moderním písním chval s aktuálním slovem nejen pro mladé. Pěvecký sbor byl vystřídán hudební skupinou s kytarami, klavírem, bicími a saxofonem.
Hned po začátku se začalo objevovat více mladých lidí a misijní pracovník Tomáš Trávníček citlivě prokládal tento večer citáty z Písma svatého, meditacemi a modlitbami.
Poutníci měli možnost se pomocí projekce fotografií seznámit s životem sboru a s pestrými aktivitami pro děti, mládež, rodiny i seniory.
Ukázalo se, že včasný začátek není pro pražské poutníky ideální, protože zvýšený počet návštěvníků začal přicházet až po 20. hodině, kdy se v Praze zklidní provoz a lidé po večeři začnou putovat po kostelích a modlitebnách. Z tohoto důvodu by bylo dobré posunout příště program do pozdějších večerních hodin.
Někteří poutníci se rádi posadili do lavic a naslouchali programu. Jiní si nechali dát razítko sboru do svého poutnického lístku a chvátali opět na jiné místo. Někteří naši členové se podíleli na přípravách celé akce a pomáhali při průběhu a organizaci večera. Aktivně se zapojil pěvecký sbor, hudební doprovodná skupina, zvukaři a také hlavní organizátor Noci kostelů, kterým byl kazatel Radislav Novotný.

Pavel Černý
připravil: Bohumil Kejř

Po krátké těžké nemoci zemřela 28. června 2016 sestra Eva Kratochvílová, která pracovala dlouhá léta v administraci Evangelického týdeníku – Kostnických jisker a do konce života byla členkou předsednictva Kostnické jednoty. Pánu Bohu děkujeme za její obětavost a dobrotu.

Redakce a administrace

Pěkný dárek z Bruselu, a užitečný

Dokončení ze str. 1

Také jsem si ověřil, že francouzská evangelická teologie je dobře evropská, ba světová. Nenechala se zavřít do svých úzkých církevních hranic. Naopak je otvírala ostatním evangelickým evropským i světovým církvím zcela konkrétně také tak, že poskytovala jejich studentům stipendia. I naše Českobratrská církev evangelická mohla každý rok vyslat jednoho nebo dva studenty teologie na jeden studijní rok do Paříže nebo Montpellier na evangelickou fakultu. Na mne padl šťastný los v roce 1935, a já jsem prožil na pařížské svobodné fakultě jeden šťastný rok.
Byl jsem chudý student. Mimo celé zaopatření jsem neměl žádné kapesné, což byla po jisté stránce výhoda. Pěšky jsem prochodil a poznal notný kus Paříže a dobře jsem rozeznal Pařížana od cizince, podle oblečení, podle řeči a podle místa výskytu. Cizinci byli k vidění u večerních nebo nočních podniků, francouzský dělník byl večer doma a v 10 hodin šel s celou rodinou spát. Noční podniky byly živy z cizinců. V neděli jsem chodil do Passy, což je bohatší pařížské předměstí, kde kázal Pierre Maury, vynikající kazatel. Tam jsem také zažil slavnost konfirmace, na niž nastoupilo 90 stejně oblečených hochů a děvčat. To byl zážitek a podívaná! Francouzský venkov jsem poznal dvouměsíčním pobytem na Normandském pobřeží. Po skončení výuky na fakultě jsem byl požádán, abych jako dohlížitel a farář doprovázel asi 15 pařížských dětí do vesničky Courselles sur mer. Mou povinností bylo vést ranní pobožnost, k níž jsem se připravoval tak, že jsem vstal o hodinu dřív než vstávaly děti. Po snídani jsem je doprovodil na pláž a dohlížel, aby se mi nikdo neutopil. Ta vesnička je známá, skoro za 10 let tam došlo k invazi spojeneckých armád, které brzy oznámily světu začátek konce hitlerovské hrůzovlády nad Evropou.
Mám v ruce knížku Parole pour tous a přemítám: Vy, kteří vítáte s radostí Vánoce a v nich příchod Ježíše Krista a s ještě větší radostí vítáte Velikonoce, které potvrdily, že naše víra v Krista není marná, vy totiž věříte, že Ježíš podstoupil za nás hříšníky i smrt, ale nepodlehl jí. Vyšel z ní jako vítěz, jenž všem hříšníkům, kteří jsou jeho, daruje odpuštění a život věčný. Bez Velikonoc by Vánoce ztratily cenu. Tak nějak to napsal korintským věřícím apoštol Pavel ve svém 1. listě, kde celou 15. kapitolu věnuje vzkříšení. Mnoha a mnoha slovy dokazuje, že nebyl-li Kristus vzkříšen, je naše víra marná. Dokonce napíše: „Máme-li naději v Kristu jen pro tento život, jsme nejubožejší ze všech lidí.“
Francouzské jubilejní Slovo pro všechny sděluje, že v roce 1961 si četli o Bohu, že není Bohem mrtvých, ale živých (L 20,38) a ve výkladu těchto slov Lukášova evangelia se dověděli, že pro Ježíše patřilo vzkříšení k víře naprosto nutně, podstatně: Živý Bůh Písem je Bohem VZKŘÍŠENÍ a ŽIVOTA. A teď přijde ta věta obdobná Pavlově, že jsme nejubožejší, ale: Jestliže ti, kteří věří v něho, nevstanou z mrtvých, pak Bůh je mrtev, Bůh neexistuje.
A v roce 1962 si připomněli z Janova evangelia: Lidé si zamilovali více tmu než světlo (3,19). Čtenáři jsou vyzváni meditovat nad jiným textem ze staré křížové cesty v sloupkovém uspořádání:

Já jsem Světlo
a vy mě nevidíte
Já jsem Cesta
a vy mě nenásledujete
Já jsem Pravda
a vy mně nevěříte
Já jsem Život
a vy mě nehledáte
Já jsem Pán
a vy mě neposloucháte
Já jsem váš Bůh
a vy mne neprosíte
Až budete nešťastní
nevyčítejte mi to

Josef Veselý

Gerta Viktorie Ludmila Kalliková – Figulusová

(11. 12. 1912 – 28. 8. 1997)

Využíváme příležitost, kdy v tomto čísle začíná první částí obsáhlejší příspěvek o Danielu Arnoštovi Jablonském (z rodu Petra Figula a Alžběty Komenské, která byla dcerou J. A. Komenského z jeho druhého manželství s Marií Dorotou Cyrillovou), abychom spolu s ním představili či krátce připomenuli i jeho příbuznou, mnohými našimi současníky osobně známou, Gertu Kallikovou - Figulusovou, jejíž předkové pocházeli rovněž z rodiny Petra a Alžběty Figulusových.

"Narodila se 22.12.1912 v Rooibergu (Randgate) v Jižní Africe. Když se její otec Jiří Viktor Figulus dozvěděl z tisku o vzniku samostatného Československa r. 1918, poslal lidu nové republiky blahopřejné poselství ke skvělému naplnění proroctví Komenského: ´...vláda věcí tvých k tobě se zase navrátí, ó lide český!´ V roce 1921 přijel do Československa k trvalému pobytu se svou devítiletou dcerou Gertou, aby získala vychování a vzdělání ve vlasti svých předků. Gerta po základním vzdělání absolvovala v Praze státní československý ústav pro vzdělávání učitelek domácích nauk. V roce 1939 se provdala za architekta Ferdinanda Kallika. V roce 1947 odjela s manželem a dětmi Janem a Jarmilou do Jižní Afriky k nemocné matce. Po třináct letech se přestěhovali do Kanady a pak do Spojených států amerických. Od smrti manžela v roce 1987 (oprava BK: 1984) žila sestra Gerta Kalliková - Figulusová v kalifornském Glendale, předměstí Los Angeles.
Československo navštívila v roce 1958 - vrcholily oslavy půltisíciletého trvání Jednoty bratrské a byl to rok 300. výročí vydání souborného pedagogického díla Komenského ´Opera didactica omnia´.
V roce 1992 přijela se svou vnučkou Michel - byla již odkázána na invalidní vozík - aby se účastnila v naší zemi oslav jubilejního roku Komenského. Ve sboru Jednoty bratrské v Praze v Hálkově ulici otevírala výstavní síň Komenského. Před nedělním shromážděním 12. dubna 1992 sbor zazpíval hymnu Jednoty bratrské ´Ve jméno Krista doufáme´a sestra Kalliková přestřihla pásku. Byla prvním návštěvníkem."

Podle nekrologu, který sepsal Jiří Polma a který vyšel v Bratrském listáři v 1. čísle roku 1998

Církevní prostředí nebylo jediné, které se těšilo ze vzácné návštěvy G. Kallikové - Figulusové. Například na úvodní stránce internetového portálu obce Komňa (jedno z uvažovaných míst Komenského narození) je v popisu současnosti této obce uváděno:
"Velikou událost prožívala obec v roce 1992 při 400. výročí narození Jana Amose Komenského. U této příležitosti byl v Komni otevřen Památník Komenského v bývalé sýpce z roku 1774. V památníku umístěna stálá expozice o historii vesnice a o životě J. A. Komenského. Obec navštívil pan prezident Václav Havel a paní Gerta Kalliková – Figulusová, poslední potomek z větve rodu Komenských. V roce 1950 byl ze sbírek občanů a amerických krajanů postaven a odhalen pomník J. A. K. od akademického sochaře Julia Pelikána."

Dokončení na str. 3

Končí se dosavadní „historie“ Kruhu českých duchovních tradic

Dokončení ze str. 1

Za uplynulého více než čtvrt století se Kruh českých duchovních tradic ozval dvakrát s informacemi o pokračující práci na zpracování celého projektu. Po každé to bylo prostřednictvím drobné brožury Historické společnosti pro aktualizaci odkazu České reformace Veritas.
V roce 2002 bylo v informaci otištěno prvních osm zpracovaných tradic: od tradice cyrilometodějské po tradici husovskou a tradice Jana A. Komenského. V roce 2010 k nim přibyly další dvě, zatím nejobsáhlejší: tradice české reformace a tradice doby pobělohorské. V několika článcích v Evangelickém týdeníku-Kostnické jiskry byly rovněž otištěny stručné informace o postupu prací KČDT.
Kruh českých duchovních tradic článkem publikovaným v tomto čísle ET-KJ předběžně informuje o tom, že byl již zcela uzavřen další obsáhlý elaborát o tradici národního obrození a v současné době se dokončují závěrečné korektury poslední ze souboru duchovních tradic – tradice masarykovské.
K této tradici právě v období po sametové revoluci v roce 1989 vyšla řada nových odborných prací. Z nich připomeňme zejména ty, které vznikly jak ve třetím exilu, tak doma a jsou datovány rokem 1980 – připomínkou 130. výročí prezidenta Tomáše G. Masaryka. Mnohé z nich, vydané v zahraničí nebo samizdatově v Československu, se doma dočkaly v uplynulém čtvrtstoletí dalšího vydání.
V rámci KČDT byly při četných diskusích zpracovány pomocné pracovní texty a komentáře k některým otázkám. Jedním z nich byl i přehled toho, jak se po Masarykově smrti vyvíjel postoj českých křesťanů obou výše uvedených historických tradic k Masarykově vztahu k náboženství a jak se postupně sbližoval. Členové KČDT doporučili, aby tento text byl otištěn v našem týdeníku v některém z příštích čísel.

Jan Štěpán

Bláznovství víry podle Jakuba

Jiří Mrázek: Výklad Jakubovy epištoly 18

Čtvrtá kapitola

Pokračování z minulého čísla

Jk 4,1 *Odkud jsou války a odkud jsou bitvy mezi vámi? Jestlipak ne odtud, z vašich rozkoší, které vedou boje ve vás uvnitř (nebo doslovněji: ve vašich údech)?* Na tomto místě nás Jakub překvapí (a překladatele možná i trochu zaskočí) bohatým vojenským slovníkem; v jedné větě se ocitne vedle sebe POLEMOS *válka*, MACHAI *bitvy* i STRATEUOMAI *vést válečné tažení*, v další větě POLEMEIN *válčit* i MACHOMAI *zápolit, svádět bitvu*, a o kus dál už se objeví také FONEUÓ *vraždit* – aby bylo jasno, že je to opravdu „naostro" a že jde do tuhého. Kromě tohoto bohatého slovníku bychom asi rádi slyšeli, že má i bohatou představivost. Stále ještě totiž mluví do křesťanské diaspory. A říká *křesťanům*: války mezi vámi. Takže se zhrozíme: Co se to tam asi dělo? Že se hádali, to je jasné, ale že by to zacházelo tak daleko? Uvědomíme-li si ovšem, že první mimokřesťanská zmínka o křesťanech říká: hádali se (křesťané se Židy) na římských předměstích tolik, že jejich hádky přerostly v nepokoje a císař Claudius je musel všechny vypovědět, aby mu nezničili Řím; vzpomeneme-li si, jak brzy a jak často šlo ve Skutcích apoštolských o život, potom možná Jakub neměl představivost tak velkou, zato my ji máme tak malou – pokud jde o první křesťany mezi sebou. Později v historii, kde máme zpráv o křesťanech víc, tam už se svatě válčí, kam oko dohlédne. Každopádně Jakubovi nejde o přesné konstatování, v jaké fázi bojechtivosti je právě teď jeho křesťanská diaspora. Jakubovi jde spíše o to, čím to začíná a kde to končí. Charakteristické je na jeho otázce slůvko *odkud*. Odkud se bere, odkud pramení, že se jako křesťané najednou do krve hádáte (ačkoliv Ježíš mluví o pokoji, nastavování tváře a lásce k bližním)? A Jakubova odpověď na toto *odkud* říká především: Určitě ne z té moudrosti shůry. K tomu vás nevede moudrost shůry (ačkoliv drtivá většina náboženských sporů a pak i náboženských válek se tak nebo onak odvolává na to, že my máme nějakou moudrost shůry, kterou nám ti druzí chtějí vzít nebo si ji naopak nechtějí nechat vnutit). Jakub dává odpověď, že války a boje mezi lidmi (a potom snad i mezi celými národy) pramení z neklidu a nevyrovnanosti, které má člověk sám v sobě. Začíná to v jednotlivci, válkou, kterou má uvnitř. Když v této „válečné" souvislosti použije Jakub slůvko HÉDONÉ *rozkoš, slast*, není to naivní moralismus, který by připisoval války tomu, že lidé žijí prostopášně a takhle to pak končí. Takhle bychom to našli spíš u Homéra, kde celá trójská válka vypukla kvůli tomu, že se Paris nechal zlákat rozkoší a svedl manželku zrovna spartskému králi. Jakub má své zbožné souvěrce za trochu méně poetické a vpodstatě jim říká: Vždyť vám to dělá *rozkoš* – se takhle hádat. Vy nepotřebujete k rozkoši trójskou Helenu. Vám působí slast být zahořklí vůči jiným. Nebo ještě jinak, vyostřeně řečeno: Vy si tou zbožnou řevnivostí a rivalitou řešíte problémy, které máte sami se sebou!

Jk 4,2-3 *Toužíte – a nemáte. Zabíjíte a horlíte – a nemůžete dosáhnout (toho, co chcete; nebo snad: na to, co chcete). Bojujete a válčíte – a nemáte, protože neprosíte. A když už prosíte, nedostáváte, protože špatně prosíte, takže utrácíte (ty prosby) ve vašich rozkoších.* Toužíte po něčem, co vám chybí, co sami nemáte. Ale místo abyste se obrátili správným směrem (abyste to našli), tak tu svou nevyrovnanost obracíte proti jiným. Zabíjíte a horlíte – ale tím ničeho nedosáhnete. Možná, abychom si přece jen nemuseli představovat taková krvavá jatka, je dobré si připomenout, že Jakub pracuje s Ježíšovými slovy, která známe z kázání na hoře. Tam čteme: *Slyšeli jste, že bylo řečeno Nezabiješ! a já vám říkám, že už ten, kdo se hněvá na svého bratra, kdo svého bratra ponižuje nebo nábožensky zatracuje, kdo mu nedává šanci na spasení – už ten zabíjí* (Mt 5,21-22). Jakási volná narážka na tuto tradici v Jakubovi už zazněla. Zde bychom ji mohli zaslechnout také: Tím, že své (odloučené) bratry odepisujete a horlíte proti nim, tím sami nedosáhnete toho, po čem skutečně toužíte. Bojujete a válčíte proti jiným – místo abyste prosili, místo abyste se modlili o řešení těch problémů, které máte sami se sebou. A protože mluví právě ke zbožným, ihned dodá: Vy se samozřejmě modlíte. Ale špatně. Vy modlitbu strávíte (doslova *utratíte*) zase jen za tu svárlivost, která vám působí takovou slast.

Pokračování příště

FESTIVAL UNITED – Více než jen festival

Rádi bychom vás pozvali na letošní festival UNITED, který v centru města Vsetín odstartuje již po šesté. Tématem letošního ročníku je Nesmrtelný. Chceme ukázat na vzkříšeného Ježíše Krista, na dimenzi věčného života a na hodnoty, které tato dimenze přináší do našeho současného života. Stejně jako v minulých letech, i letos je hlavním záměrem festivalu tzv. 3P – Kristem propojeni, proměněni a povoláni. Propojeni s Bohem i mezi sebou, proměněni setkáním s ním a povoláni k aktivnímu a tvořivému životu ve svém okolí. Toto všechno toužíme spolu s vámi zažít prostřednictvím nabitého a pestrého programu.

Vybrat si můžete z široké škály hudebníků napříč nejrůznějšími hudebními žánry, jako např. kapela Kutless, raper Faith Child, slovenská chválící kapela eSPé, mladá kapela z Třinecka Noemiracles aj. Pokud vás zajímá spíše mluvené slovo, je také z čeho vybírat – semináře na aktuální témata dnešní doby povedou zkušení řečníci a těšit se můžete např. na Vítka Vursta a jeho seminář Proč já? Aneb kde je Bůh, když to bolí, na seminář o virtuálním světě v podání evangelického faráře Jaroslava Pechara aj. Hlavními řečníky, kteří budou svým slovem provázet ranní i večerní programy, budou letos pastor Křesťanského společenství Mozaika Jakub Limr, zpěvačka kapely Run[a]way My Son Janette Oubrechtová, vedoucí kapely eSPé Julo Slovák, vedoucí setkání mládeže Logout a člen týmu Evangelikálního společenství křesťanů v Havířově Ondřej Szturc a americký evangelikální misionář a pastor žijící v ČR Dave Patty. Vedle hudebních vystoupení a seminářů si zde přijdou na své také příznivci divadla, filmu, sportu, tance či workshopů. Nově pro vás letos připravujeme také Dětskou scénu. Pro děti bude připraven speciální program plný her, divadelních představení, tvoření a tancování. Zábavnou formou budou dětem také představována některá biblická témata. K dalším letošním novinkám festivalu patří otevřená hlavní scéna na náměstí, kde budou probíhat hlavní ranní a večerní programy, a UNITED Camp – jedná se o pětidenní soustředění, jehož vrcholem bude účinkování na festivalu UNITED. Pod vedením zkušených lektorů se tak přihlášení mladí lidé budou věnovat hudbě, hip-hopu, dramatu, scénickému tanci a vizuálnímu umění. Účastníci festivalu také mohou využít službu duchovního poradenství nebo ztišení na modlitbách.

Naším přáním je, aby festival UNITED byl více než jen festival, aby se podílel na duchovním formování mladé generace a přiváděl k Bohu nové lidi. Je to festival, který je otevřený nejen pro křesťany, ale pro jejich nevěřící přátele, pro město a lidi v něm. Centrum města Vsetín se tak od 18. do 20. srpna 2016 zaplní (nejen) mladými lidmi hledajícími zábavu, nové vztahy, přátelství, odpovědi na své otázky; lidmi hledajícími smysl života - Ježíše Krista.

(red)

Gerta Viktorie Ludmila Kalliková – Figulusová

Dokončení ze str. 2



Na fotografii vlevo Gerta Figulusová (provdaná Kalliková) a Bohuslava Štifterová (provdaná Kejřová) v době prvního dlouhodobého pobytu Gerty K.-F. v Československu.

Můžeme však zlomkovitě přidat více než pouhý popisek fota.

Zdá se, že cesta z Jižní Afriky do Československa nebyla pro Jiřího Viktora Figula a jeho dceru Gertu pouze plodem jejich vlastního nápadu - mladý československý stát jim k tomu poslal pozvání. Otec Jiří patrně nezamýšlel se usadit v Československu trvale, v Jižní Africe přece zanechal svou manželku, avšak umírá v Praze v roce 1927.

Gerta byla vzdělávána jako žačka olomouckého Ústavu hraběte Pöttinga pro výchovu dívek, což byla první olomoucká škola pro ženská povolání s českým vyučovacím jazykem. Zde byla také ubytována, S vybraným ústavem však Jiří F. nebyl spokojen (zakladatelem tohoto institutu byl hrabě Emanuel Pötting-Persing, generální vikář olomoucké arcidiecéze; Figulus měl pochybnosti, zda mezi žačkami ústavu není Gerta jediná z protestantského prostředí), a patrně ovlivněn především názorem své dcery, která ještě v dopise z r. 1984 pobaveně vzpomíná, jak ji po jejím útěku z onoho ústavu honili policajti, zatímco ona spokojeně trávila Vánoce v rodině Štifterových. Její otec 27. 1. 1924 píše z Prahy (německy, což bylo přirozené, protože on i jeho manželka Anna Louise, roz. Klose, pocházeli z Německa) dopis tehdy olomouckému kazateli Jednoty českobratrské, nyní Církve bratrské, J. Štifterovi, s nímž se seznámil v době svého pobytu v Olomouci. V dopise jej žádá, aby se ujal Gertina náboženského protestantského vzdělání a výchovy (několikrát v dopise na pouhou jednu stranu A4 zdůrazňuje, že je to jeho jediná dcera, laskavě o ní mluví jako o Gertie).

Na Olomouc a především dům Štifterových vzpomíná Gerta vděčně ještě před Velikonocemi r. 1992, kdy píše, že tam "jsem konečně otevřela uši a srdce k slyšení Slova Božího".

Kazatel Štifter se i se svou početnou rodinou (9 dětí) stěhuje r. 1929 do služby ve sboru na Kladně a spolu s nimi i Gerta. Tam je také adresován dopis "Panu Josefu Štifterovi, kazateli Jednoty českobratrské na Kladně, Štulcova č. 9" z Národní rady Československa z 11. září 1929 ve věci "Výchova Gerty Figulusové". Dopis začíná:

"Především potvrzujeme s díky Vaše laskavé sdělení, že propouštěcí doložka na vysvědčení Gerty Figulusové z Kladna došla a že je dívka tedy zapsána do II. ročníku školy pro ženská povolání. Národní rada československá vzala na vědomí souhlasně referát ředitele kanceláře, že se souhlasem poručnice dívky, paní Marie Carmineové, choti ředitele Živnostenské banky v Praze, Gerta nadále bude vychovávána ve Vaší vážené rodině... Gertě vzkazujeme pozdrav.

S díky napřed a s dokonalou úctou: R. Tyršová (přečetl-li jsem správně vlastnoruční podpis), *úřadující místopředsedkyně NRČ."*

V roce 1939 se Gerta šťastně provdala, jejím manželem se stal Ferdinand M. Kallik (8. 10. 1912 v Praze, + 15. 11. 1984 Beverly Hills, Kalifornie); byl to architekt, umělec a skvělý člověk, jak Gerta uvedla na smutečním oznámení po 45 letech manželství. Nebyl to však čas zcela bez těžkostí... V roce 1947, tedy asi v příhodnou dobu před rokem 1948 a zásadními změnami v Československé republice, odjela z Československa s manželem i oběma dětmi do Jižní Afriky, aby byla pomocí nemocné matce. Pracovala zde jako učitelka. A když zvažovali z existenčních důvodů o přesídlení do USA, psala v roce 1960 v níže citovaném vzkazu: "Snad jednou také budu učit červené indiány." Bylo to na rubu fotografie, kde je s manželem a oběma dětmi, kterou nějakým způsobem dokázala bez prostřednictví normální pošty dostat do Československa, když se dozvěděla o úmrtí Josefa Štiftera. Vdově Františce a jejím synům a dcerám psala:

"Drahá teti a všechny děti! Psala jsem vám několikrát, ale vidím, že jsem odříznuta od starých přátel. (Pozn. autora: Patrně z důvodu cenzury, která zachycovala její korespondenci odesílanou i adresovanou.) *Nyní mám výjimečnou příležitost. Je mi líto vás pozůstalých - strýček je v lepším, než my pozemšťané si umíme představit. Byl nám příkladem, učitelem a když jsme byli slabou třtinou, uměl podpořit. Požehnána budiž jeho památka!"*


Gerta V Kallíková
Figulusová

Dále zdůvodňuje jejich rozhodnutí odjet do Ameriky: *"Tady se Ferdovi* (pozn.: manželovi) *moc poslední dobou nedařilo, tak nebylo vyhnutí. Jsme však zdraví a Boží ruka je nad námi, tak nemáme strach... Bůh buď s vámi, než se sejdem zas. Líbá Vás Vaše Gerta. Johannesburg 20. 8. 1960."*

Nedovedeme si moc představit, jaký by byl její život v Československu po komunistickém uchvácení moci v roce 1948. Ta, která byla se svým otcem pozvána bývalou vládou do Československa, která byla např. pozvána, aby byla se svým otcem hosty prezidenta T. G. Masaryka v zahradách pražského hradu, která byla v době první republiky kvůli svému předku J. A. Komenskému vzletně nazývána "dítko národa" a "dcera národa" (jak píše v několika článcích o Komenském, Gertě Figulusové, o Komenského platinovém prstenu s diamanty, který věnoval jako svatební dar své dceři Alžbětě s tím, aby se v rodině dědil, a který měla i Gerta, autor Jaroslav Ignác v časopise Vlasta v r. 1992, kdy v naší zemi byla Gerta u příležitosti 400. výročí narození Komenského). Tato "dcera národa" měla tedy nesnáze udržovat písemný kontakt se svými blízkými. To se začalo měnit až v osmdesátých letech minulého století, ale to už měla se psaním (a trochu i s češtinou) potíže.

V roce 1984 ještě před úmrtím manžela stačili společně oslavit 45. výročí svatby - avšak píše: *"Nám se moc dobře nedaří, Ferda je těžce nemocný (leukémie)... Sama sotva chodím, nemám mezi kolenními kostmi žádnou chrupavku a strašně to bolí. I při těchto těžkostech víme, že Pán nás neopouští a celý život nám žehnal..."*

20.3.1988 píše té, se kterou je zachycena na uveřejněné fotografii: *"Drahá Slávko a Bohumile... Jsem nyní úplně neschopná chodit a vše, co dělám, vezme velmi dlouhou dobu. Nenařikám... Pozoruji mnoho TV, na kanále 40 je mnoho kostelních programů, takže, když nemohu do kostela, kostel přijde ke mně... Slávko, ty porozumíš, jak jsem žila v přírodě, a teď mezi čtyřmi stěnami je to pro mě příjemné vězení... "* Dále si posteskla, že na ni vnuci a vnučky nemají moc času: *"Každý pracuje a je honba za dolary, to víš, to je Amerika."*

A ještě po 40 letech vděčně vzpomíná na dobu, kterou ve vlasti prožila: *"Vždy dávám za příklad Štifterovu rodinu a za* /snad zde chybí: svůj/ *nejlepší čas strávený v křesťanské rodině."*

Zájem o svou vlast neztratila ani ve vyšším věku: *"... Posílám výstřižek ze zdejších novin. President Havel byl velice dobře přijat USA lidem, byli dojati jeho skromností a charakterem! Přeji Vám všem radostné Velikonoce, pro nás tyto svátky mají neobyčejný význam. Luk 24:6 He is not here, but is risen! Všechny Vás líbám a miluji. Gerta"*

z materiálů a fotografií ze skromného rodinného archivu zpracoval Bohumil Kejř

Listy M. Jana Husa

91. Věrným Čechům

Mistr Jan Hus, v naději boží služebník, všem věrným Čechům, kteří Pána Boha milují a milovat budou, vzkazuje svou prosbu a nedostatečnou modlitbu, aby v milosti Boží zůstávali, věrně dokonali a s Bohem na věky přebývali.
Věrní a Bohu milí! Ještě mi přišlo na mysl, abyste věděli, jak pyšný, lakomý a veškeré ohavnosti plný sněm pohrdnul[2)] mými českými knihami, které ani neslyšel ani neviděl, a kdyby je slyšel, stejně by jim nerozuměl, protože ve sboru byli Italové, Francouzi, Engliši, Ispani[3)] i Němci i z dalších jazyků; jedině by jim rozuměl Jan biskup litomyšlský, který tu byl, a jiní Češi[4)], podněcovatelé s pražskou a vyšehradskou kapitolou[5)], od nichž vzešlo zhanobení boží pravdy a naší české země, kterou já mám v boží naději za zemi nejlepší víry, když pozoruji její touhu po božím slovu a způsobech života. Ach, kdybyste viděli ten sněm, který se nazývá nejsvětějším sborem, který nemůže bloudit, určitě byste spatřili převelikou ohavnost, o které jsem veřejně slyšel obecně od Švábů[6)], že Konstancie neboli Kostnice, jejich město, se ani za třicet let nezbaví hříchů, které ten sněm spáchal v jejich městě; a dokonce říkají, že se všichni nad tím sborem pohoršili, a jiní si před ním uplyvli, když viděli tak hnusné věci[7)]. A já vám říkám, že když jsem stál před tím sněmem, a viděl jsem, že tam nepanuje žádný řád, hlasitě jsem[8)] řekl, když se všichni odmlčeli: "Domníval jsem se, že je lepší poctivost a lepší dobrota a řád v tomto sboru, než je." Tehdy nejvyšší kardinal řekl: „Jak to mluvíš? Na hradě jsi mluvil pokorněji." A já jsem odpověděl: "Protože na hradě na mě nikdo nekřičel, ale tady všichni křičíte." A protože takovým neřádem ten sbor postupoval, který udělal více zlého než dobrého, věrní a Bohu milí křesťané, nenechte se zastrašit jejich vyhlášením, které - jak v Boha doufám - jim neprospěje; oni se rozletí jako motýli, a jejich ustanovení zůstane jako pavučina. Mě chtěli zastrašit, ale nemohli ve mně překonat boží moc. Písmem svatým nechtěli proti mně postupovat, jak slyšeli laskaví páni[9)], kteří statečně stáli na straně pravdy a odvážili se veškeré té hanby, Čechové, Moravané i Poláci, avšak zvláště pan Václav z Dubé a pan Jan z Chlumu; nebo ti tu stáli, protože sám král Zikmund je pustil na sněm, a oni slyšeli, že když jsem řekl: „Žádám poučení; jestli jsem co zle napsal, chci být poučen." Tehdy nejvyšší kardinál řekl: „Protože žádáš a chceš být poučen, toto je poučení: máš odvolat, jak to padesát mistrů svatého Písma shledalo"[10)]. Ach, krásné poučení! Tak by sv. Kateřina[11)], mladá dívka, měla odstoupit od pravdy a víry, protože padesát mistrů bylo proti ní; ale vydržela ta drahá dívka až do smrti a mistry k Pánu Bohu přivedla, které já hříšný nemohu přivést. Toto vám píši, abyste věděli, že oni mne žádným písmem, ani jakýmikoli důvody nepřemohli, jen mě lstí a pohrůžkami zahrnovali, aby mě navedli k odvolání a k odpřísahání; ale milosrdný Pán Bůh, jehož zákon jsem velebil, byl se mnou a je a doufám, že bude až do skonání, a zachová mne ve své milosti až do smrti.
List psán ve středu po sv. Janu Křtiteli v žaláři v okovech, v čekání na smrt, ale kvůli Božím tajemstvím nesmím říkat, že by to byl můj poslední list; protože všemohoucí Bůh mě ještě může vysvobodit.

91. Husův dopis podle vydání Bohumila Mareše (1851 – 1901, evang. farář a církevní historik) z r. 1911 (již 3. vydání), který také připojil vykladačské poznámky, které zde uvádíme.
V roce 2015 Husovy dopisy převedeny do současnější češtiny.

91. Věrným Čechům.[1)]
R. 1415, 26. června. (1415, 26. června.)

Hus horlí proti sboru, který odsoudil i české knihy jeho, v Kostnici nadělal ohavností a byl bez řádu; napomíná, aby se nedali jím ustrašiti, jak i on se nedal ustrašiti; ujišťuje, že nechtěli ho poučiti rozumně, a že nebyl žádnými důvody překonán, ač ho i lstí a hrůzami k odvolání chtěli přiměti.
1) Tom. 561, 575, 582, Pal. 214, 224. 2) Viz list 88. 3) Angličané a Španělé. 4) Čeští odpůrci jeho v Kostnici přítomní: Jan Železný, biskup litomyšlský, a přiručí jeho mistr Pavel z Prahy, kanovníci pražští Naz a Kuneš ze Zvole, Jan z Hradce Králové, posel opata Břevnovského, páni Póta z Častolovic, Petr Konopišťský ze Šternberka, Albrecht z Rabšteina, Rubin z Risenburka, M. Štěpán Páleč.5) Tom. 566, Pal. 182. Poněvadž kanovníci obou těchto kapitol, jako držitelé největších statků a majitelé největších příjmů v Husovi, proti lakotě a svatokupectví kněžstva kážícímu, nejvíce byli nepřáteli (č. 77 pozn. 7.) 6) Němců. 7) Reformační Kostnický sněm, za jehož zasedání vždy od 50 a 100 tisíc cizinců v městě bylo přítomno, přivábil také množství všelikých ziskuchtivých a podezřelých lidí pochybné pověsti, herců, kejklířů, neméně než 700 (podle jiných dokonce 1 500) lehkých ženštin. Ve sboru byli přítomni: papež Jan, Římský král Zikmund, 30 kardinálů, 4 patriarchové, 33 arcibiskupů, 150 biskupů, 3800 kněží menších důstojností, doktorů, mnichů, 4 kurfirstové, 24 vévodů a knížat, 78 hrabat, 676 pánů a šlechticů ze všech zemí. 8) Viz konec listu 70. 9) Viz č. 77, pozn. 2. 10) Viz č. 70, pozn. 10. 11) Podle legendy dívka v Alexandrii, která prohlásivši modlářství za pošetilost, jest uvězněna; 50 nejučenějších pohanských mudrců měli ji vyvrátiti, ale sami byli překonáni a jako křesťané vyšli z vězení, načež byla sťata r. 307.

Německý mystický kazatel a spisovatel Johann Arndt

(27.12.1555 Ballenstedt v Anhaltsku – 11.5.1621 Celle v Luenebursku)

Byl synem venkovského faráře, od něhož získal základní vzdělání. Pak prošel školami v Aschersleben, Halberstadtu a Magdeburku, od 1575 univerzitami v Helmstedtu, Wittenberku, Štrasburku a Basileji. Studoval nejprve filozofii a medicínu, ale po vážném onemocnění se rozhodl pro dráhu teologickou a kazatelskou. Přiklonil se k Melanchthonovu umírněnému luterství („kryptokalvinismu"), a proto během života narážel na konfesijní nesnášenlivost. Působil jako vychovatel v Ballenstedtu, jako kazatel v Badebornu, Quedlinburku, Brunšviku, Eislebenu a od 1611 jako generální superintendent v Celle. Čerpal z mystických autorů (Angely z Filigna, Bernarda z Clairveaux, Tomáše Kempenského a Johanna Taulera a některé jejich spisy vydal. Patří k nejvýznamnějším poreformačním německým teologům, stal se „prorokem niterného protestantismu" (A. Schweitzer) a svým dílem zapůsobil na protestanty v Německu a mnoha zemích světa. Měl vliv i v Rusku. Významně ovlivnil německé pietisty, Bengelovi to znělo „jako zvony domova" a Spener vydal své Zbožné tužby jako předmluvu k Arndtovi. Oslovil mennonity i Johna Wesleyho, katolíky i pravoslavné. Praktickým křesťanstvím - náboženstvím srdce -, totiž spravedlivým životem a vroucím společenstvím s Bohem, chce 'dovršit reformaci'.
Spisy: *Čtyři knihy o pravém křesťanství* (od 1695 Šest knih) 1610 /vyšlo 2000 vydání/, *Zahrádka rajská plná křesťanských ctností*, 1612, *Výklad celého žaltáře v 451 kázáních*, 1617, *Postilla*, 1616. Spisy byly přeloženy do mnoha jazyků, do češtiny Longoliem, Bischovinym, Mat. Bélem a Mich. Institorisem (v letech 1720-1776), a tak se staly četbou předtolerančních a tolerančních evangelíků v českých zemích.
„Dej mi zmužilou mysl, abych se nepozdvihoval ve štěstí a nezoufal v neštěstí. Dej mi ducha síly, abych miloval pravdu a vyznával ji, abych pro Krista neutíkal před žádným nebezpečím a ničeho se nebál."

B. Vik

Daniel Arnošt Jablonský

(26. 11. 1660 – 31. 5. 1741)



Postava vnuka Jana Amose Komenského, berlínského dvorního reformovaného kazatele a seniora polské Jednoty bratrské, je u nás poměrně málo známá. Zčásti je to dáno tím, že soustavná badatelská pozornost je Jablonskému, zejména v Němec-ku, věnována teprve v posledních dvou desetiletích. Málo se ví o jeho osobním životě, jeho písemná pozůstalost byla zničena v době druhé světové války. Přesto si můžeme z dochovaných pramenů učinit spolehlivý obraz o této nadmíru zajímavé postavě, která měla blízký vztah k našim zemím a bývá považována za spojující most mezi starou a obnovenou Jednotou bratrskou.

Rodinný původ a život před odchodem do Berlína

Již pouhý přehled předků Daniela Arnošta Jablonského vzbuzuje dojem, že se pro úřad bratrského biskupa narodil. Přišel na svět nedaleko Gdańska, v rodině blízkého spolupracovníka Jana Amose Komenského, Petra Figula, posledního v Polsku zvoleného seniora českých exilových sborů. Jeho matkou byla Alžběta Komenská, dcera Jana Amose z jeho druhého manželství s Dorotou Cyrillovou, a ta zase byla dcerou posledního pražského bratrského seniora Jana Cyrilla.
Jablonský pocházel z rodiny, v níž byl zkušeností několika generací náboženský exil. Česky již plynně neuměl a za svoji „milovanou vlast" označoval Polsko, polsky uměl stejně dobře jako německy. Volbou příjmení se přihlásil k českému původu svého otce, který se narodil v roce 1617 v Jablonném nad Orlicí. Po jeho smrti studoval 6 let na bratrském gymnáziu v Lešně a získal tam základy svého vynikajícího latinského vzdělání. V roce 1677 začal se studiem reformované teologie ve Frankfurtu nad Odrou, načež krátce působil jako učitel v litevském Birsen. Poté se vydal do Anglie a mezi lety 1680–1683 studoval v Oxfordu (v roce 1706 mu tato univerzita udělila čestný doktorát z teologie).
Jeho další kariéra nebyla pro bratrského vzdělance příliš typická. Získal místo polního kazatele tělesné stráže berlínského kurfiřta. Na prosbu Jednoty se však v roce 1686 vrátil do Lešna, stal se kazatelem polského sboru a podobně jako jeho děd Jan Amos rektorem gymnázia. Zde se v únoru 1688 oženil s Barbarou Fergushillovou, jejich manželství bylo požehnáno sedmnácti dětmi.
Pobyt v Lešně netrval dlouho. Konflikty, jež tehdy postihly Jednotu, jej v roce 1691 donutily k přijetí místa reformovaného kazatele v Královci a již o dva roky později byl povolán za kazatele berlínského dómu a až do své smrti sloužil domu hohenzollernských panovníků jako jejich dvorní duchovní.

Dvorním kazatelem v Berlíně

K Jablonského povinnostem v Berlíně patřilo zejména zajišťování bohoslužeb v dómu a zámecké kapli i duchovní péče o vladařovu rodinu. Vedle toho byl pověřován různými službami, při nichž se jeho povolání prolínalo s diplomacií a politikou. Stále udržoval intenzivní kontakty s bratrským Lešnem a snažil se naplňovat povinnosti spojené s úřady, jimiž jej Jednota pověřovala. V roce 1698 byl zvolen do úzké rady a o rok později jedním z bratrských biskupů. Do Polska se však osobně dostal málokdy, mnohé záležitosti musel řešit korespondenčně.
I přes tuto odloučenost revidoval bratrský kancionál a katechismus, zajišťoval učitele a církevní kantory, dbal o vychovávání kněžského dorostu a také usiloval o nový překlad Bible do polštiny. Kolem roku 1700 v Polsku stále ještě existovalo 15 sborů Jednoty, jež se sice přidružily k reformované církvi, avšak uchovaly si některé zvláštnosti. Polští bratři si od volby někdejšího lešenského rektora za biskupa slibovali povznesení svých sborů, avšak Jablonského duchovní horizont dalece přesahoval hranice jednoho konfesního společenství.
Ačkoliv Hohenzollernové se v roce 1613 přiklonili k učení Jana Kalvína, většinu obyvatel v braniborském Prusku tvořili luteráni. V době, kdy do Berlína přišel Jablonský, se tam usazovalo také mnoho francouzských hugenotů a silnou pozici tam mělo i pietistické hnutí (mezi lety 1691–1705 v Berlíně působil Filip Jakub Spener). Hohenzollernové byli nábožensky tolerantní a podporovali sbližování nekatolických vyznání. Jablonský byl v rámci svého postavení povinen toto soužití rozvíjet a měl předcházet všemu, co mohlo vyvolat mezikonfesní střety.
V tomto směru nemohl mít braniborský kurfiřt lepšího spojence. Jablonský byl přesvědčen, že protestanté, byť se vydali různými cestami, tvoří jeden celek a stanovil si za cíl přivést je k viditelnější jednotě v rámci unie. Tomu měla napomoci reforma orientovaná na písmáctví českých bratří a starocírkevní tradicionalismus anglikánů, které Jablonský považoval za blízké prvotní církvi. Za účelem prohloubení duchovního života Jablonský navrhl reformu liturgie a nechal pro ni přeložit *Book of Common Prayer* do němčiny. Jeho plán unie, o němž uvažoval s filosofem G. W. Leibnizem, F. J. Spenerem a dalšími, byl však příliš nadčasový a v Prusku se prosadil teprve v roce 1817.

Jiří Just

Pokračování příště

Vyobrazení Daniela Arnošta Jablonského, jehož autorem je Johann Jacob Haid. Bylo otištěno v lexikonu významných spisovatelů, který v roce 1742 v Augsburgu vydal Jacob Brucker.
Zdroj: Wikipedia Commons.



Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607,
e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 481 Kč, jednotlivé číslo 13 Kč. Č.ú.: 228961190/0300
Redaktor: Bohumil Kejř
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne Grafotechna
Distribuci provádí:
* Pro jednotlivce: Česká pošta, s.p. bezplatná infolinka České pošty 800 300 302
adresa pro písemný styk:
Česká pošta oddělení periodického tisku Olšanská 9, 130 00 Praha 3
e-mail: postabo.prstc@cpost.cz
*Hromadné zásilky: A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Příloha 3

20 – 21/2016

vychází: 13. července 2016

Odkaz mistra Jana Husa současnosti

Co zůstalo z Husa dnes

Celý život a dílo M. J. Husa už bylo různým způsobem prozkoumáno, hodnoceno, souzeno, obdivováno i zatracováno. Ať už to byly publikace historiků s důkladnou erudicí, ať už se o to pokoušely politické či národnostní proudy od 19. století po dnešek. Byli to i umělci péra v literární tvorbě. Úhlem vlastního pohledu, odvážným pokusem o vnitřní porozumění Husovi zaujali své čtenáře. Nechybí ani filmová díla, která chtěla oslovit veřejnost v širokém záběru, až k popularizátorům nejrůznějších kvalit. Přes značné množství těchto prací se před námi, ani 600 let od jeho skonu, netyčí jednoznačná Husova postava. Nejspíše je to tím, že jeho životní příběh, „sui generis", inspiroval všechny výše zmíněné. Od zatracování až po zář svatosti, od příkladného hrdinství až po zatvrzelost kacíře, až k našim současným postojům o úloze svědomí člověka obleče-ného do hávu nedotknutelnosti lidských práv s absentujícími povinnostmi.

V oblasti teologie jsme se s Husem pozvolna posouvali k ekumenické spolupráci mezi církvemi. Tato spolupráce však nemá podobu každodenní životní agendy. Ožívá jen při výročích a slavnostech.

Husův životní příběh a zápas uprostřed středověké společnosti, s vedoucí úlohou církve a rivalským přístupem k téže úloze ze strany tehdejších vladařů, se odehrál především na rovině teologické. Ta však má implicitně v sobě také rovinu sociální a elementárně lidskou, až po úlohu jedince a jeho postojů a rozhodování orientovaných svědomím. Svědomím, které má oporu v biblickém svědectví, s odpovědností člověka především Bohu. Husův jedinečný důraz na odpovědnost člověka-křesťana před Bohem, tj. první a poslední Pravdou, je naprosto prvořadý. Hus uvažuje takto: Jsou-li struktury středověké společnosti, které mají být jen pomocnými prostředky k její správě, plné korupce a hříchu, jestliže evidentně odporují nárokům Písma svatého, je úkolem člověka-křesťana je napomenout či dokonce pominout. A přivlastňují-li si tyto hierarchické struktury božské atributy, je potřeba – jako u starozákonních proroků – pozvednout hlas. Ukázat prstem: "Ty jsi ten muž," jak to do očí pověděl prorok Nátan králi Davidovi.

V tomto myšlenkovém okruhu se Hus pohyboval. Stál na biblické základně, které se dovolával při hledání nápravy a obnovy středověké církve. Něco tak odvážného nemohla strukturovaná správa církve připustit. Na pořadu dne nastupuje tedy „ordo et disciplina", v té chvíli nadřazená biblickému poselství.

Atmosféra houstla už od smrti císaře Karla IV. v celém evropském prostoru s rozděleným papežským stolcem a s ambicemi světských panovníků o vlivné pozice. Hus také dospíval a dozrával k profilu myslitele, který se rozhodl hájit to podstatné v křesťanství (v jednom ze svých kázání zmiňuje zásadní, jedno potřebné" PORRO UNUM EST NECESSARIUM – Evang. Lukášovo 10,42). Je přesvědčen, že ono biblické „NECESSARIUM" je potřebné pro křesťana, jednotlivce i pro celou společnost strukturovanou od panovníka až po posledního sluhu či poddaného. Svojí výzvou k obnově nehodlá měnit stávající společnost. Je to zřejmé z jednoho jeho dopisu z Kostnice. Píše doslova: ***„Prosím pány, aby své chudině milostivě a spravedlivě vládli, prosím měšťany, aby poctivě obchodovali. Prosím řemeslníky, aby si rovněž ve své práci poctivě vedli. Prosím sluhy, aby svým pánům a paním věrně sloužili. A také prosím, abyste se milovali, dobrých násilím tlačiti nedali a pravdy každému přáli."***

Žádný buřič a revolucionář, jen odhodlaný obnovitel řádu společnosti jeho doby, kterou viděl těžce zraněnou. A to od papežského stolce až po poslední ves s nevzdělaným knězem. Zde je pravděpodobně pozadí jeho úsilí o přístupnější Písmo a jeho podobu.

Zrál na univerzitě, kde mohl tyto myšlenky, motivované ukotvením v Písmu svatém a poznamenané i vlivem Jana Viklefa, vyjadřovat a pulérovat v „učeném hádání" mistrů, předkládat na kazatelně v Betlémské kapli. Bezpochyby také v souladu i v rozepři s králem Václavem IV. A když se situace vyhrotila až k jeho předvolání na koncil do Kostnice, byl přesvědčen, že metodu disputace bude moci použít i tam. Neměl představu o schématu, procedurách i intrikách koncilního jednání, přecenil svoji schopnost na tomto kolbišti obstát.

Navíc: koncil měl prvořadý úkol odstranit rozkol papežského stolce a obnovit strukturu vedení křesťanského evropského světa pod výhradní kuratelou nového papeže sedícího v Římě. Husova kauza byla jen jedním bodem dlouhé procedurální agendy.

Tento Jan Hus, ať už v Praze na univerzitě, na Kozím Hrádku mimo Prahu a posléze i v Kostnici, byl živým, vzdělaným středověkým křesťanem, který ve svém postavení univerzitního učitele poznal takřka vše, co v té době bylo ke studiu a poznání. Nakonec – po mém soudu – došel k závěru, že největší hodnotou pod sluncem je každý lidský život zakotvený v Bohu a vstřícně otevřený vůči svým bližním. To je vlastní podstata křesťanství. Nespočívá v obřadech a ceremoniích, ani v hierarchických strukturách, ale v tomto dvojrozměrném vztahu člověka k Bohu a k bližnímu. Na tuto dimenzi své služby, podle Husa, středověká církev zapomněla. Hus ji přijal z Písma svatého. V dopisech apoštola Pavla četl, že není rozdílu mezi mužem a ženou, prostým a vzdělaným, svobodným a otrokem. Lidství s pečetí Božího obrazu v člověku, je společné všem. Toto poselství Hus vyřizoval ze své kazatelny, kam přicházeli Pražané ve velkém počtu: krejčí, ševci, služebné, pacholci, písaři, studenti i měšťané.

Avšak s tímto programem často narazil. U arcibiskupa, na univerzitě, u krále Václava IV. – a definitivně na koncilu v Kostnici. Všechna ta střetnutí jen vybrušovala jeho postoje, o nichž ani náhodou nesnil, že vyvolají po jeho smrti hnutí plné odvahy i problémů. Pokud vskutku chtěl něco vyvolat, pak to byla obnova církve s jejím adekvátním posláním (spis De Ecclesia). Pro Husa Kristovo evangelium není žádnou ideologií. Tu z něj vytvořila hierarchizovaná církev v průběhu dějin. Evangelium je Husovi jedinečnou nabídkou na cestu životem pro jednotlivce i pro společnost „sub specie aeternitatis".

Hus toužil být – právě jako křesťan – spolupracovníkem – (v NZ řecké slovo: SYNERGOS – spolupracovník), spolupracovníkem působivé a působící Boží milosti v dějinách, kterou reprezentuje Kristus, jeho dílo, jeho odkaz. Nechtěl svoji paralyzovanou dobu ani prospat, ani prosnít, ani pronaříkat. V tom spatřuji jeho největší apel pro nás dnes.

Také se připomíná, že se Hus opíral o svědomí sevřené Božím slovem a začal zápas se středověkou církví prostoupenou korupcí a zlořádem už od její domnělé hlavy. Nakonec to byl zápas až k hranici oběti vlastního života. Svědomí Husa vedlo touto cestou, protože jako teolog - křesťan poznal, že každý člověk nese na sobě „dotek Božího obrazu" – a byl přesvědčen, že na této „matrici" je zárodek lidského svědomí propojeného s odpovědností Bohu. Na otázku Boha: "Adame, kde jsi?", Bůh čeká naši odpověď.

Za otázkou svědomí bychom mohli jít také do dědictví antických filosofů, např. Sokrata, i dalších. Zůstanu však jen v souvislostech biblických, v nichž se Hus pohyboval. Na tomto základě rozpoznal ve svědomí lidskou schopnost „sebereflexe", řečeno dnešním termínem, nebo spíše „odpovědnosti Bohu" v biblickém kontextu. Hus má za to, že je možné lidskému svědomí rozumět jako podstatnému atributu lidství, které však bez Božího protějšku zůstane neúplné, ne-li vyprázdněné.

V naší civilizaci se usadil pojem svědomí v podobě civilní formulace „na svou čest slibuji", už bez vazby na odpovědnost Nejvyššímu, se kterým Hus počítá. V tom je zásadně jiný. Sotva by přitakal myšlence, že i svědomí je produktem chemických a fyziologických procesů v člověku. Byl ukotven v poznání, že onen „vnitřní člověk", jakkoli v něm i chemické procesy běží, což on netušil, nepřestává být, nerovnoprávným, avšak přece jen „partnerem Boží smlouvy s lidmi a světem". A dodal by, že takovou nevyváženost smlouvy si může dovolit jen Bůh, o němž evangelista Jan řekne, že je láska. Nikoli „nehybné bytí", „něco" (často citoval prezident Havel). V tomto smyslu mělo Husovo svědomí, jako středověkého teologa-křesťana, spojitost s Bohem, Kristem. Tu je opěrný bod pro událost z 18. října 1412, kdy Hus přibil na vrata mostecké brány své odvolání rovnou ke Kristu. Právě pro svědomí odpovědné Bohu. Nemohl přijmout cestu hierarchické podřazenosti. Smí-li se křesťan k Bohu modlit, Boha milovat celým srdcem, volat k němu v trápení, chválit ho a prosit bez prostředníka, proč by se nemohl k němu odvolat ve své při, když správa církve kolabuje a evangeliu Kristovu škodí svým počínáním. Zde sehrálo Husovo svědomí, sevřené odpovědností samému Bohu, rozhodující úlohu. Ani náznakem se tu nehodlá rozejít s církví, která mu – je-li věrná Kristu – byla mateřským lůnem jeho víry v Boha. Po stu letech se vydal touto cestou i Dr. Martin Luther, jehož Hus předešel právě o celých sto let.

Avšak zpět k otázce svědomí u Husa. Je spojeno s odpovědností Bohu. Není samostatnou a nezávislou veličinou našeho lidského vývoje. Postavení svědomí v naší době má rozměr toliko na horizontální rovině našeho lidství bez vertikálního propojení odpovědnosti k Bohu.

Tento posun se zrodil až po Husovi v renesanci, z nesprávně pochopeného filosofického výroku antického světa: PANTA METRON ANTHROPOS, tj. že měřítkem všeho je člověk. Jenže antičtí myslitelé tímto výrokem sdělovali, že člověk je jediný z živých tvorů, který může a má poměřovat věci a události života etickým měřítkem, které přijal. Nemůže si je vytvářet sám. Antika přijala jako měřítko tzv. „antické ctnosti", judaismus Dekalog, orientální spirituality PANČAŠILA, tj. pět zásad: nelhat, nekrást, nezabíjet, přirozeně užívat sex, nebrat omamné látky. Zkratový výklad antického výroku nás provází dodnes. Chybí tu prvek odpovědnosti, jak jí rozuměl Hus. Pravda, byl středověký myslitel, avšak svým dílem a svými postoji otevíral cestu dalším generacím k plnohodnotnému životu na horizontální rovině světa pod ochranou Boží vertikály. Antika a středověk vytvořily filosofickou bázi univerzální Evropy, kterou Hus v její bolavé době toužil léčit. Následná renesance jí začala otevírat další obzory. Novými vynálezy a objevitelskými cestami. Konfesijní války 17. století byly velkým a bolestným omylem evropského vývoje. Osvícenství se pokoušelo o nápravu instalací rozumu jako arbitra pro všechno. Evropa v oblasti poznání a objevů rostla, avšak postupně ztrácela jednotící, duchovní a filosofickou základnu pro další vývoj. Nesprávné pochopení hesla PANTA METRON ANTHROPOS zplodilo všelijak trpké ovoce. Hus by se divil, kam jsme dospěli a co z něho nám zůstalo. Jestliže on ve své době, plné extrémů zneužité moci, volal po ukotvení života jedince a společnosti v nosném jádru Kristova evangelia, sotva by rozuměl naší době, která brutálně likviduje zápasy, které směřují k těžisku věci, k jádru událostí, k vyváženosti života jednotlivce i společnosti. Objevují se totiž jen pozice „buď a nebo". Tj. alternativy: diktátorský bolševismus, nebo kapitalismus včetně jeho zdivočelých variant, ateismus, nebo militantní náboženský fundamentalismus, a tak dále a podobně. Na čem tedy, z Husova odkazu, lze postavit program života společnosti pro dnešek a pro zítřek v našem globalizovaném multiversu, nikoli v harmonickém universu? Mám za to, že by nám Hus poradil, že je to život sám. Není jen neutrálním jevem, ale svým holým faktem úžasnou hodnotou. Proto vše, co životu, jeho zachování, jeho rozvoji a vnější i vnitřní obnově slouží, je etické, biblické, lidské – a obráceně.

V jedné anketě mezi studenty byla otázka: „Co se jim vybaví při jménu Jan Hus?" Většinová odpověď byla: Hus je spojen s pravdou. Pravda je ústřední slovo i v jeho dopisech z Kostnice. Nebudu je citovat, jsou známé. Jenže, pravda je dnes slovo tak rozmělněné a zraňované ze všech stran. Už Pilát se pohrdlivě ptá Ježíše: „Co je pravda?" Pohrdání pravdou, Pilátův kardinální omyl, se opakuje dodnes. Pravdu nemůžeme postavit do otázky, pravda staví do otázky nás. Vždycky a v každé době. Až se dáme do otázky postavit (biblickým „Adame, kde jsi?"), odhalí nám pravda něco ze svého tajemství, hloubky a řádu života v božích souřadnicích. Hledat pravdu dnes znamená hledat objektivní informace o věcech, lidech, událostech. Být lhostejný k současnému dění je vinou a ubližování pravdě. Proto Hus lhostejný nezůstal.

Jenže: kde je možné dnes slyšet pravdu a učit se pravdě v bludišti polopravd i programových lží? To je možný počátek rozkladu společnosti, jemuž chtěl Hus zabránit. V antickém Římě zaplavila společnost podobná atmosféra a mířila nakonec k pohromě. Cicero v jedné řeči v senátu pověděl: „Pravda není hotová věc jako dokonale oblečená tóga. Žádá odvahu srdce a sílu životního postoje." To věděl a přijal Hus až do konce života.

Jako ohlas na Husův příběh napsal německý vědec C. F. von Weizsäcker v knize: TÉMA BŮH: „Křesťanům bych rád řekl něco, co oni sami snad vědí, ale co by měli vědět i ostatní lidé. Ochraňujte jedinou pravdu, která dosahuje hlouběji než pravda vědy, na které spočívá atomový věk. Chráníte tak povědomí o podstatě člověka, jež má hlubší základy než racionalita novověku. Naprosto nutně nadejde chvíle, kdy mnohé současné plány ztroskotají a lidé se po této základní pravdě začnou ptát."

Ovzduší našeho života, 600 let od Husovy smrti, má-li být proměněno, musí být prostoupeno pravdivým zacházením se slovy, s jazykem, s lidskými city, vzájemnými vztahy, s celým životem. Bude to podobný zápas, který stojí i dnes námahu, snad dnes už ne oběť života. Když do něj nevstoupíme, prostředí zamlžené, tupené, přitesávané pravdy mačetami nejrůznějších "-ismů" náš život pokřiví, nakonec zničí – i bez hořící hranice.

Hus měl ve své knihovně i díla církevního otce Augustina. Znal jeho prorocké slovo, které mělo chránit jedince, církev i společnost před rozkladem: IN NECESSARIIS UNITAS, IN DUBIIS LIBERTAS, IN OMNIBUS CARITAS – V nutných věcech jednota, v podružných svoboda, ale ve všech láska.

Hus nás vyzývá i po šesti stech letech, abychom svůj život v naší přítomné době NEPROSPALI, NEPROSNILI a NEPRONAŘÍKALI. To nám z Husa zcela jistě zůstalo.

Josef Hromádka

Katolické pojetí M. J. Husa

Důležitou roli ve vztahu katolíků k Husovi bude hrát stanovisko papeže. Proto již v r. 1988 se na papeže obrátil katolický kněz prof. Josef Zvěřina, aby se katolíci zabývali theologií M. J. Husa a jeho následným vlivem za husitských válek i jeho mythem v dějinách. Jan Pavel II. přijal tento podnět i stanovisko S. Swieżawského, jemuž doporučil pokračovat v jeho studiích o Husovi. V květnu 1988 proběhla ve Varšavě z iniciativy ekumenické komise polského episkopátu diskuse o Husovi, zabývající se možností revize jeho procesu. Odtud vzešel návrh studovat Husovskou otázku spolu s českými odborníky. Píše o tom farář Miloš Hübner (časopis Česko-bavorské výhledy 12/91). „Nemělo by jít o Husovu rehabilitaci, protože fakta se nedají vzít zpátky, ale o úkon pokání katolické církve za to, co se stalo. Půjde o uznání, že upálení Husovo byl čin neslučitelný s evangeliem a nehodný koncilu."

Při své návštěvě v Praze (21. 4. 1990) se Jan Pavel II. vyjádřil k této otázce ve svém projevu k představitelům kultury a zástupcům nekatolických církví. Touha po jednotě křesťanů patří k velkým znamením dnešní doby a má zcela zvláštní význam právě v českých zemích, kde zůstává stále živou vzpomínka na události, které předznamenaly bolestný rozkol západního křesťanství a způsobily tolik strastí v následujících stoletích. Papež prohlásil, že chce přispět k bratrskému smíření, spolupráci a důvěře. Vzpomněl projev kardinála Berana na koncilu a pokračoval: „Hus má velký význam pro náboženské a kulturní dějiny českého národa. Bude úkolem odborníků vymezit přesněji místo, které M. J. Husovi přísluší mezi reformátory církve, vedle jiných známých postav středověku, jako byli Tomáš ze Štítného nebo Jan Milíč z Kroměříže. V každém případě však odhlížeje od jeho theologických názorů, které zastával, nelze Husovi upřít bezúhonnost osobního života a úsilí o vzdělání a mravní povznesení národa."

V katolickém časopise pro mládež 190 píše PhDr. O. A. Kukla: „Jméno hluboce věřícího katolického kněze Jana Husa kdysi bez jeho přičinění rozdělilo národ. Nemělo by dnes, v době ekumenismu, stát se totéž jméno jedním ze znaků nového sjednocení?... Netřeba brát Husa ani našim evangelickým bratřím, kteří v něm nacházejí rovněž nejednu cennou inspiraci pro své náboženské postoje. Zkrátka: Mistr Jan Hus náleží celému národu, ba dokonce všemu křesťanstvu bez rozdílu."

Později se podrobněji touto otázkou zabýval Dr. Tomáš Halík v Katolickém týdeníku v článku nadepsaném „Nejen o Husa". Autor upozorňuje na to, že dnes je nad jiné potřeba vzájemného dialogu. Také po své volbě arcibiskupem kardinál Miloslav Vlk prohlásil, že chce podporovat dialog uvnitř církve, dialog mezi církvemi i dialog se světem. Ve svém článku vyzval, aby se v zájmu odstranění nedorozumění v rozhovorech o Husovi rozlišovaly tři roviny: 1. Husova osobnost, 2. Husovo učení, 3. Hus jako symbol, legenda, mýtus. Tato třetí rovina prý působí nejvíce rozepří, jitří se staleté rány a emoce. T. Halík se ohrazuje proti převážně schematickému pojetí Husa a dějin, jak je chápala liberálně-osvícenská ideologie českých dějin již v 19. století až po Z. Nejedlého a komunistickou propagandu. Katolíci by ovšem neměli proti této ideologii postavit stejně zjednodušený výklad dějin, obrácený pouze naruby.

V duchu skutečného ekumenismu vidí Halík nyní úkol prostudovat nejen otázku Husovu, ale také otázku pojetí dějin našeho národa. Halík se domnívá, že tyto dvě tradice (katolická tradice světců a tradice spojená se jmény Husa, Komenského a Masaryka) v době prvé republiky stály tvrdě proti sobě, ale v protivenství totality se objevily náznaky vzájemnějšího porozumění a dnes bychom měli dále pokračovat v rozhovoru o vzájemné bližší porozumění. V závěru článku Halík zmiňuje dílo Desetiletí duchovní obnovy a domnívá se, že dnešní katolictví nechce být „vládnoucí ideologií" ani nepřipravuje „novou totalitu", ale „katolictví má ve velké ekumenické otevřenosti a široké spolupráci se všemi lidmi dobré vůle sloužit a sjednocovat, dávat mravní inspiraci k obnovenému dílu, být jakýmsi mravním svorníkem společnosti, hledat a rozvíjet všechny dobré hodnoty, byť uzrály na jakémkoliv stromě."

V roce 1991 se konala mezinárodní konference zástupců všech



V loňském roce byla dokončena generální oprava pomníku mistra Jana Husa na Staroměstském náměstí za 8. milionů korun. Nebyl zájem zprovoznit dva bronzové flambony, které jsou po stranách pomníku od roku 1926. Řecké ohně plály při státních svátcích i např. při zakončení VIII. Všesokolského sletu jako vzpomínka na mistra Jana Husa. Fotografie je z Národního filmového archivu - z filmu Praha, láska má; režisér Oldřich Kmínek v roce 1939.

Jan Vlasák

vyznání v Bayreuthu v Bavorsku o dědictví J. A. Komenského. Zkušenosti z této ekumenické konference a slova papeže z r. 1990 daly podnět nezávislým intelektuálům z různých zemí a církví, aby se konala mezinárodní konference o M. J. Husovi. Uskutečnila se v září 1993 opět v bavorském Bayreuthu. V r. 1995 vyšel o této konferenci sborník všech přednášek mající 300 stran textu. Stálo by za samostatnou přednášku referovat o tomto zajímavém a podnětném sborníku o Husovi. Překvapilo mne, jak odborníci, univerzitní profesoři, intelektuálové z Německa, Holandska, Polska, Švýcarska, USA, Kanady i od nás se věnovali odborné otázce M. J. Husa. Vyznáním byli evangelíci, katolíci, anglikáni i jiní.

Mgr. Miroslav Hejl

Skutečný předchůdce reformace

Katolický zpravodaj RC Monitor uveřejnil 5.7. 2015 k Husovu výročí článek docenta církevního práva Stanislava Přibyla „Husovské paradoxy". Přečetl jsem si ho se skutečným zájmem. Je třeba ocenit, že pokud se týče mistra Jana Husa, mění představitelé katolické církve už delší dobu tón. Tvrdé odsuzování zatvrzelého kacíře ustupuje empatickému pohledu na „mravně bezúhonného kněze", který ve víru velkého schizmatu špatně odhadl své možnosti a stal se obětí nemilosrdných praktik středověku. Ecclesia abhorret a sanguine – Církev se děsí krve, připomíná autor. Příšerná praxe upalování kacířů pro ni ale byla přijatelná. Opravdu, těžko se vžít do tehdejšího myšlení. „Problém spočíval v Husově zjevné neochotě se autoritě koncilu podrobit;" „kostnický koncil… se explicitně povýšil nad papeže;" nepravověrného Husa soudil „nepravověrný" koncil: nuance, které podle autora mluví v Husův prospěch, avšak bez nároku na možnost rehabilitace – úplného zrušení rozsudku. Nemluvě o možnosti svatořečení (bezúhonného kněze!), které bylo možné v případě válečnice Jany z Arku. To jsou skutečně paradoxy…

Trochu jiný obraz ale vyvstane, když svoji pozornost obrátíme k podstatě věci – k Husovým pohledům na církev a její věrouku. Jak známo, obžaloba se v Kostnici nakonec zúžila na 30 Husových výroků, hodnocených jako heretické bludy, které měl Hus odvolat. Autor je ve svém textu zmiňuje, jejich obsah ale konkrétně nerozvádí, význam tehdejšího úsilí o věroučnou čistotu spíše zlehčuje jako nepřípadný produkt tehdejší doby. Už letmý pohled na tyto teze ale ukazuje, že jejich naprostá většina – zejména ty, které se týkají církve a papeže – je pro dnešní Římskokatolickou církev stejně nepřijatelná, jako tomu bylo tehdy. Hus byl katolický kněz, který svým věroučným myšlením vybočil z řady. A to natolik, že odvolat, to by znamenalo úplně popřít svoji osobnost, totálně zdevastovat všechno, čím byl, čemu věřil a o čem kázal ostatním. Spory o autoritu papeže a koncilu měly svůj význam, podstata celé věci ale spočívala v něčem úplně jiném – ve sporu mezi autoritou Církve (jako nositelky určité tradice) a autoritou Bible, jako jediným základem teologie i církevní praxe.

Závěr z toho je tento: Hus se dopracoval k pohledu, jehož obsahem byl důraz na potřebu určité změny – reformy – církve. Kdyby to koncil pochopil a přijal, splnil by historickou úlohu vyššího řádu, než bylo odstranění papežského schizmatu. Hus by nebyl upálen, nestal by se asi tak slavným a možná by pak ani nepřišla Lutherova reformace. Takto se stal jejím jasným předchůdcem, Luther – rovněž katolický kněz – se tak k němu sám přihlásil. Církev se ale v době Husově nereformovala a důsledkem bylo, že se v době Lutherově rozdělila. A katolická církev dnes? Přes všechna vstřícná vyjádření trvá na postojích, kterými na reformaci reagovala na koncilu v Tridentu. U proroka Jeremjáše (13,23, EP) je zajímavý verš: „Může snad Kúšijec [Etiopan] změnit svou kůži? Či levhart svou skvrnitost?" Římskokatolická církev si zakládá na své tisícileté kontinuitě a tradici. To jsou nepochybně skutečnosti, které vyvolávají respekt. Otázkou ale je, zda v té své úctyhodné historii nepřehlédla – ke své vlastní škodě – některé důležité formativní momenty. 600. výročí tragické smrti mistra Jana Husa poskytuje k takovému zamyšlení dobrou příležitost.

Josef Potoček

Hus měl také německé přátele a následovníky

Při letošním Husově významném výročí je správné si připomenout, že jeho reformační vliv měl odezvu i v německém prostředí. Tomuto tématu věnoval mezi německými historiky zvláštní pozornost Ferdinand Seibt (Deutschland und die Tschechen, 1974), v navázání na Eduarda Wintera (Tausend Jahre Geisteskampf im Sudetenland, 1938), kteří sledovali německé pozitivní ohlasy Husova učení, a to nejen v době jeho pražského působení, ale i po jeho mučednické smrti v Kostnici. Naši čeští dějepisci se věnovali především národnímu významu mistra Jana a celého husitského období, a proto u nich převládá pojetí Němců jako úhlavních nepřátel. Mnohé české studenty by asi byla při školní výuce dějepisu velmi překvapila představa, že existovali také „němečtí husité"!

Je známo, že Husovi bylo cizí vlastenectví ve smyslu českoněmecké národnostní rivality. Dobrý Němec mu byl milejší než zlý Čech. Jazykový rozdíl nehrál zvláštní roli, protože dorozumívací řečí na univerzitě i v církvi byla latina. Tak mohl Hus získat i přízeň královny Žofie, německé manželky Václava IV., a počítat i s mnohými německými přáteli. Již v době sporů o Viklefovo učení přišli Husa podpořit na pražskou univerzitu tři němečtí mistři: Friedrich Eppingen, Petr z Drážďan a Mikuláš z Drážďan, kteří se zapojili do kritického úsilí o nápravu zkažené papežské církve. Ti sice po vydání Kutnohorského dekretu r.1409 také opustili Prahu, ale mistr Mikuláš se r.1412 vrátil, aby Husa posílil v jeho ztížené situaci. V době Husova uvěznění v Kostnici podepřel jeho univerzitního nástupce Jakoubka ze Stříbra při vysluhování kalicha i laikům. Po Husově smrti se připojil v Čechách k šíření jeho reformačního odkazu a po odchodu z Prahy pokračoval jako Husův následovník v Horním Sasku. V r. 1417 byl udán jako kacíř a v saské Míšni upálen na hranici. Podle F. Seibta: jako „první mučedník mezi německými husity".

Hus byl již v období před koncilem znám jako horlitel pro nápravu církve zvláště v sousedním Horním Falcku a v Bavorsku, kde působili jako faráři i někteří jeho žáci z pražské univerzity. Měl kontakty i s přáteli v samém biskupském Řeznu. Je představitelné, že i během jízdy na kostnický koncil našel nejednu přátelsky otevřenou faru svých německých sympatizantů.(Když jsem jako vikář sboru v M. Lázních přijel vyučovat náboženství na školu v pohraniční Chodové Plané, dozvěděl jsem se, že Hus měl cestou na koncil možnost přenocovat i na tamní německé faře.)

Po Husově mučednické smrti v Kostnici došlo i k zákrokům proti jeho německým stoupencům, a to právě v Řeznu, kde byl v březnu r.1421 po delším inkvizičním řízení upálen kaplan Ulrich Grünsleder a po něm i potulný kazatel Henrich Ratgeb. Jméno prvního se objevilo v ET-KJ č. 7 (11.3.2015) v popisu jeho procesu podle knihy prof. F. M. Bartoše „Několik postav z českých dějin". K usvědčení tohoto významného kněze z „českého kacířství" pomohl nález jeho překladu dvou Husových spisů z latiny do němčiny, které půjčoval dalším zájemcům. Trest smrti byl založen na jeho kacířsky zatvrzelé kritice koncilu: že neodsoudil Husa spravedlivě, protože se jeho soudci opřeli o falešná svědectví; a že neměl ani právo rozhodovat o otázkách víry, protože byl svolán proto, aby se zabýval nápravou církve a hříšným životem kněžstva. Třetím důvodem Grünslederova odsouzení bylo pohoršení, že Husovu smrt nejen oplakal, ale spojil se s dalšími bludaři, kteří Husa prohlašují za dobrého křesťana a jeho učení za správné. Následně pak byla v bavorské oblasti zavedena tvrdá inkviziční kontrola. V Porýní byla r.1424 zavedena proti husitství „protikacířská přísaha". V r.1458 došlo v Bavorsku k uvěznění tří kněží podezřelých z příklonu k husitství. Utajených a netrestaných případů mohlo být tehdy jistě mnohem víc. Ve středním Porýní byli popraveni další dva absolventi pražské univerzity: Johanes Dränndorf a Petr Turnov, ředitel školy ve Špýru.

V Německu měl značný ohlas i další vývoj událostí na české straně, když se husité museli po 11 let (1420-1431) bránit proti křížovým výpravám, které byly připravovány v Německu. Tím se stupňovalo i nepřátelství mezi oběma národy. Vítězní husité pak začali naopak sami podnikat do německého území propagační „spanilé jízdy", které měly místy i pozitivní ohlas. Šířené Táboritské manifesty vysvětlující program husitského kališnického hnutí byly doprovázeny kritikou nespravedlivých sociálních poměrů. Tak byly i v německých oblastech povzbuzeny chudé a utlačované vrstvy obyvatel v úsilí o nápravu, až i v revoluční pokusy. O tom svědčí zvláště badatelské studie historika Melchiora Vischera v jeho podrobném přehledu událostí v řadě větších měst jako „nakažených českým jedem". Překvapivé působení husitských vojsk v některých německých městech, kde byli dokonce vítáni jako osvoboditelé, dokládá Vischer i podle čísel: do Německa se vydalo pod velením Prokopa Holého 45.000 mužů, nazpět se vrátilo 70.000, tedy s početnými nově získanými stoupenci. Překvapivá zpráva se týká jihoněmeckého města Augsburku, kde v r.1451 uvolnili křížovou chodbu v kostele sv.Ulricha pro konání bohoslužeb místního společenství radikálních „Táboritů". Husité německého jazyka měli velký význam i na domácí české půdě, především v Praze a v Žatci. Bohoslovci z jejich řad se v r.1432 užitečně uplatnili i na koncilu v Basileji při jednání o kompaktáta.

Z uvedených údajů podle německých historiků vyplývá, že pojmu „německé husitství" bychom měli věnovat větší pozornost jako protipólu k převládajícímu pojetí oboustranného nepřátelství. Profesor F.Seibt připomíná jako další významnou skutečnost, že na německé straně došlo kol r. 1480 i k prvnímu tisku překladu Husových spisů z latiny do němčiny. Bylo by zajímavé blíže ověřit, zda a do jaké míry měl Husův ohlas v Německu vliv i na reformační zrání Martina Luthera, než se na Lipské disputaci r. 1519 odvolal na Husovo správné pojetí papežství jako „světské instituce", a když po obdržení Husova spisu „De ecclesia" doznal r. 1520 v dopise Spalatinovi: „Aniž jsem si toho byl vědom, učil jsem a zastával všechny články Husova učení." V témž roce vydal Luther také výzvu křesťanské šlechtě německého národa, kde doporučuje v 24. článku snahu o skončení nepřátelství a nenávisti vůči husitským Čechům.

Jiří J. Otter

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

22-23/2016

17. srpna 2016 ✦ ročník 101 ✦ cena: 13 Kč

Příští číslo vyjde
7. září 2016
Z obsahu

* *Dvojí způsob Boží péče o svět*
* *Povrhel (k začátku školního roku)*

Poselství k 13. neděli po sv. Trojici



Milujme se navzájem... 1 J 4,7–12

Říká se, že láska je slepá. Znáte to: mnozí, či dokonce všichni kolem si říkají: Kam dal dotyčný oči, rozum, slušné vychování! Žádné napomínání však nepomáhá. Tato tzv. láska je slepá. Naproti tomu jako druhá krajnost stojí apriorní skepse. Pesimismus, který chce vidět vše černě. Postoj, který vylučuje možnost dát důvěru druhému člověku. Vždyť by mne mohl zklamat!

Tento druhý, krajně skeptický postoj je ve vězeňství běžný. Projeví se, když se přimluvím za vězně. Když oslovím jeho blízké, aby mu ještě dali šanci. Postoj všeznalé skepse rád nahlas poví: Vždyť už má pět záznamů v rejstříku trestů, ten se brzo vrátí! Ale pak - v konkrétním případě - s odstupem, po letech, třeba zjistíme… nevrátil se, nepřibyl mu žádný záznam, začal chodit do práce, rodina ho postupně přijala zpět. „Vševědoucí" skepse ovšem chybu nepřizná, nadějné případy raději znát nechce, protože je raději stejně slepá jako zamilovaný postoj k druhému.

Přistupovat k člověku s láskou, laskavě, znamená odolat růžovým brýlím stejně jako temným. Pohled víry nezavírá opatrnicky dveře. Neschovává vychytrale plášť. A také počítá s člověkem realisticky v jeho přednostech i slabinách. Víra zahání strach, který nám radí: Nikomu nevěř, drž si odstup, neriskuj…ještě na to doplatíš! Víra s láskou zároveň nezamlouvají nebezpečí. Přesvědčují se a přesvědčují. A tak neberou šanci předem, jdou do úměrného rizika a zasévají…

„Kdo nemiluje, nepoznal Boha, protože Bůh je láska." Neláska je Janovi synonymem nepochopení, nepoznání. Zabedněnosti. Společným pojmem pro zálibu nedávat třetí, druhou ani první šanci, chuť trestat, preventivně podezírat. Pravá láska z pravé víry jedná jinak. A přece není slepá. Bere vážně pokřivenost člověka. Ví však i to, že z Boha vyzařuje láska. Boží. Božská. Pro nás. A Bůh přece není slepý... Ví o nás vše. Ví o slabostech člověka. Mohl by i na nás napsat pěknou obžalobu. Kdyby chtěl. Zná nás. Má nás přečtené. Ale je milosrdný, laskavý.

Daniel Blažek
kaplan v Břeclavi



Papež František na návštěvě Polska navštívil i Osvětim (viz str. 2)

Na oslu i lodí

Začněme shrnutím letošního jubilea. Ve stínu Husově, jehož jubileum se slavilo v minulém roce, zůstával vždy jeho souputník a přítel Jeroným (1380 – 1416). Pověstnou zůstala skutečnost, že Husovo a Viklefovo učení odvolal. O to bylo obdivuhodnější, když po svém útěku z Kostnice byl zatčen a po následném odvolání, při vědomí co jej čeká, své odvolání odvolal a šel popravě vstříc. Oproti Husovi byl typem světoběžníka, filosofa putujícího mezi universitami, kde jako bravurní řečník nejednou vyvolal skandál. Nebyl knězem, spíše nepokojným myslitelem s vytříbenou logikou a mimořádným intelektem, což uznávali i jeho nepřátelé. Je až zvláštní, že tento „světák" byl blízkým přítelem dosti přísného kněze Jana Husa. Ten kromě poslední své cesty vlast nikdy neopustil; Jeroným byl zcestovalý a plavil se i lodí, aby navštívil Jeruzalém.

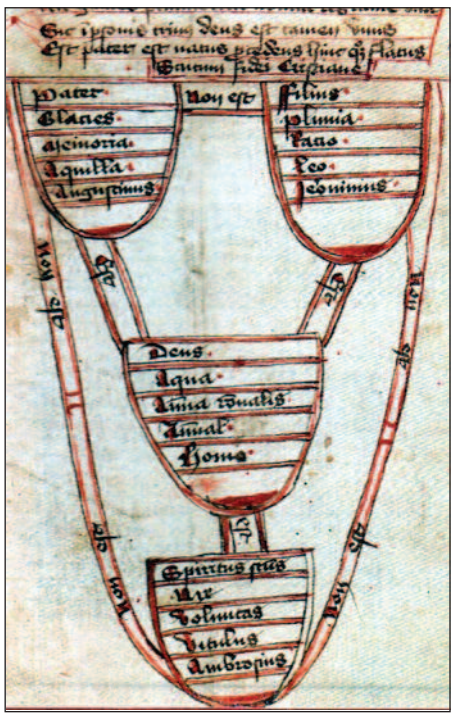

Uveďme ukázku jeho posledních slov, jež vyslovil a napsal, aneb reportáž psanou na hranici: „Dříve jste mne odsoudili ve svých myslích co nehodného, než jste mohli poznat, jaký jsem. Avšak i vy lidé jste, a ne bohové, ne věčně žijící, ale smrtelní, také i vy můžete klesnout, bloudit, být oklamáni a svedeni jako jiní lidé. Říká se, že zde je shromážděno světlo světa a nejmoudřejší mužové. Proto tím více měli dbát o to, aby nic všetečně, nerozvážně a nespravedlivě nerozhodli a neučinili. Vím, že jsem pouhý člověk, vím, že mi jde o hlavu. Mám umřít, proto však nemluvím. Zdá se mi však nehodné, aby moudrost tolika mužů ukládala o mne mimo právo, což by ani tak skutkem, jako příkladem ke škodě budoucích časů bylo."

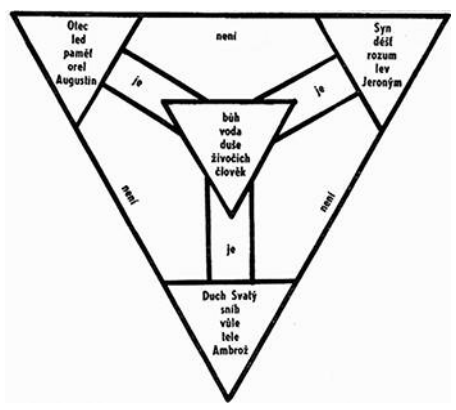

Jeronýmovou nevýhodou bylo, že svým založením byl filosof, nikoli až tak teolog, a přesto cítil potřebu se důrazně vyslovovat k teologickým otázkám. Užíval přitom nástrojů filosofických, málo citoval Bibli a teologické autority, šlo mu o racionální zvládnutí problému, což mu bývalo i právem vytýkáno. Ukázkou je jeho několika-

Dokončení na str. 2

Člověk pán přírody

Všimněte si, že v Gn 1,20-25 je člověk stvořen nakonec zvláštním Božím dekretem: I řekl Bůh: Učiňme člověka. A stvořil člověka, aby byl jeho obrazem. Bůh jim požehnal a řekl jim: Podmaňte zemi a panujte nade vším, co se na zemi hýbe. Řekne-li nyní člověk, že je korunou všeho stvoření, je to tak, to nemluví z něho pýcha.

Bůh jen v člověku může být oslaven a odpovědět za lásku láskou, a na jeho slovo odpovědět svým slovem. Velikost přírody a celého vesmíru nemůže překonat ani oslabit nebo umenšit vznešenost člověka. Člověk může svým myšlením obsáhnout celý vesmír, vyzkoumat jeho zákony a spočítat jeho hmotu. Je větší než celý vesmír. Jeho vznešenost nezáleží v jeho rozumu, ale v jeho společenství s Bohem a v jeho pověření „podmanit a panovat", z něhož plyne nadřazenost subjektu nad objektem.

Protože člověk, on jediný, je určen, aby byl Božím obrazem a žil ve společenství se svým Stvořitelem, má právo i závazek podmanit zemi a panovat nad vším stvořením. Člověk však není schopen uskutečňovat své určení, leč by se povznesl nad přírodu a odloučil se od ní. Pokud bude s přírodou spjat a úplně s ní svázán, nemůže žít vskutku lidsky. Známkou jeho povznesení je přece skutečnost, že chodí vztyčen. Už to jej pobízí, aby se povznesl nad přírodu a jako její pán dal jména zvířatům a aby jich užíval. Bůh volá člověka, aby byl tvořivý a zručný a stal se stvořitelem civilizace.

Už rozumíme, člověk nebude oslavovat přírodu jako božskou. Vždyť i Bůh se příkladně povznáší nad vším svým stvořením. Pokud bude člověk po pohanském vzoru pokládat přírodu za božskou, nemůže být jejím podmanitelem a nemůže být opravdovým člověkem. Jestliže znovu, jak je tomu dnes, upadne do zbožňování přírody, ztratí znovu své lidství. Ztratí je také, když si o sobě

Dokončení na str. 2

Aktuálně: Vzpomínáme na sestru Evu Kratochvílovou

Prvního listopadu 1993 jsem nastoupila do Kostnických jisker, do „malého dělného kolektivu". Tak rád představoval naši redakci náš tehdejší šéf, bratr redaktor Dušan Čapek. Kromě něj zde pracovala technická redaktorka sestra Milana Janecká a v administraci sestra Eva Kratochvílová. Ta ale zkraje roku 1994 přijala místo účetní v Kalichu. I v novém zaměstnání Jiskrám zůstala věrná a ochotně si do své účetní práce v Kalichu přibrala i nás. Zůstala tak naší částečnou zaměstnankyní až do svého odchodu do důchodu. Často jsme se spolu vídaly buď v Kalichu, kam nosím každou středu noviny, nebo u nás. Až do své smrti zůstala také členkou předsednictva Kostnické jednoty.



Eva v Kostnických jiskrách prakticky vyrůstala. Její maminka, paní Sixtová, zde dlouhá léta pracovala také v administraci a tehdy ještě malou Evičku, brávala s sebou. Kostnické jiskry byly tedy jejím druhým domovem. Ona je milovala a ony milovaly ji. O to bolestnější je pro nás její náhlý odchod s diagnózou „akutní leukemie".

Eva byla velice milá, spolu nesla všechny starosti a problémy nejen Jisker, ale i ty naše osobní, tak jak jimi kdo procházel. Ve své profesi účetní byla velice pečlivá, nestalo se snad, aby při kontrolách úřady našly nějakou závažnou chybu.

Naše redakce se potýká nejen s finančními, ale i zdravotními problémy. Nechceme však malomyslnět. Vše vkládáme do Božích rukou v jistotě, že on ví, co činí a proč to činí. Tady na zemi se to už asi nedozvíme, ale na věčnosti nám to Pán Bůh jistě objasní. V naději na opětné setkání u trůnu Páně v nebesích jsme se s naší milou kolegyní Evou v sobotu 2. července v Betlémské kapli I. žižkovského sboru ČCE rozloučili.

Děkujeme Evě za její obětavost a Pánu Bohu děkujeme za její život.

Támar Kočnarová

Z církví doma i ve světě

Světové dny mládeže v Polsku letos s komplikacemi

Světové dny mládeže, které se konaly ve dnech 26. - 31. července v polském Krakově, se musely potýkat s mnoha komplikacemi. Už dostat se do Polska nebylo jednoduché, protože polské úřady důsledně kontrolovaly doklady. Další komplikací byla plánovaná návštěva papeže Františka, na kterou se sice účastníci velice těšili, ale zajišťování bezpečnosti takové návštěvy přináší řadu omezení i pro místní obyvatele, kteří mají na osobu tohoto papeže rozporuplné názory. Papež František totiž označil přijímání migrantů a uprchlíků za zásadní zkoušku evropských křesťanských hodnot. Polská pravicová vláda však tvrdí, že pro zachování těchto hodnot je nutné zabránit vstupu migrantům do země. Podpora migrantů je ovšem pro Františkovu vizi církve natolik zásadní, že jejich přijímání označil za potenciální test pro ty, kdo budou chtít v soudný den vstoupit do nebe.

Nakonec všechno dobře dopadlo a více než dva miliony mladých katolíků ze 180 zemí celého světa se mohly zúčastnit závěrečné mše, na které papež František mj. řekl: "Lidé vás mohou považovat za snílky, protože věříte v novou lidskost, která odmítá nenávist mezi lidmi, která nevidí hranice jako překážky a může si vážit vlastních tradic, aniž je sebestředná nebo úzkoprsá. Nepřišli jste na svět, abyste se váleli na gauči. Nebojte se být aktivní a zanechat ve světě svou stopu. Bůh od nás vyžaduje skutečnou odvahu, odvahu být silnější než zlo, milovat každého včetně nepřátel."

Papež František překvapil své hostitele mnohokrát. Nejvíc zřejmě při návštěvě Osvětimi, kam vstoupil sám a pěšky. Ti, co čekali projev, museli být velice zklamáni, protože papež prošel tábor mlčky a na některých místech se "jen" soustředěně v duchu modlil.

Před odletem se papež ještě zastavil na setkání s mladými dobrovolníky. Poděkoval za práci a řekl jim, že aby se stali nadějí pro budoucnost světa, musí splnit dvě podmínky. "První podmínkou je paměť. Pamatujte si na místo, z něhož pocházíte, na rodinu, historii... Mluvte se svými prarodiči. Pokud je už nemáte, mluvte s jinými starými lidmi. Druhou podmínkou je odvaha. Buďte odvážní a nebojte se," řekl na závěr papež František.

(noe)

O Evě

Posledních bezmála 20 let strávila Eva Kratochvílová pracovně v Kalichu. Byla poklad Kalicha. Zásadně změnila celý způsob hospodaření. To by se dalo na příkladech dokládat a dál analyzovat ve smyslu Eva a počítač, Eva a sklad, Eva a programy... To je rovina pracovní – Eva byla stoprocentní profesionál. Své práci rozuměla, dělala ji skvěle, kde si nebyla jistá – protože zákony a předpisy se neustále mění – studovala, konzultovala, neriskovala.

Eva byla poklad – a teď opouštím tu rovinu pracovní, že byla pokladní, účetní i daňařka. Byla poklad, protože byla v tolika směrech vzácná a krásná, nenahraditelná tak, jak nenahradíte členy rodiny a opravdové přátele. Máme to v Kalichu tak šikovně zařízeno, že co nám chybí na výplatě, často dorovná bonus v podobě vztahů, které jsou výrazně nadpracovní. Ne že bychom jezdili spolu na lyže, ale v práci jsme zpravidla obyčejně lidští. A právě Eva do veliké míry takové prostředí utvářela.

Cituju své kolegy v Kalichu: milá a něžná, empatická a obětavá, vždycky obětavá a za všech okolností laskavá. Párkrát do roka jsme si všichni sedli kolem stolu, jedli, pili a skoro rodinně byli pospolu. Eva se nedrala dopředu, usmívala se, bylo jasné, že si občas myslí svoje, měla svůj jemný smysl pro humor a překrásný úsměv. Před třemi lety z Kalicha odešla – s odchodem bojovala několik let. Těšila se na vnoučka, na chatu, ale nakonec to vždycky uzavřela: Ale mně by se po vás, po Kalichu tak stýskalo. Odkládala to, a teprve až když jsme si byli jistí, že jsme našli dobrou náhradu a Eva ji do všeho zasvětila, začala odcházet.

Pamatuju si, že jen jednou se Eva opravdu zatvrdila, nazlobila, nic s ní nepohnulo; zapřísahala mě, abych jí nepřidával. Chápete – to nebyla póza. Říkala: Kalich nemá peníze a já nechci. Prosím tě, nedělej to. Já nic nepotřebuju.

Jenže Evo, my potřebujeme tebe. Hrozně nakvap jsi odešla a nám se stýská.

Ale zase – upřímně – kdyby na nás někdo vzpomněl tak jako myslíme na Evu, jak byla pro nás důležitá, nebylo by to velké vyznamenání? Z pokladu svého srdce Eva štědře dávala a my dosud vděčně bereme.

Michal Plzák

Na oslu i lodí

Dokončení ze str. 1

denní disputace na universitě v Heidelbergu o trojičním učení. Přes zákaz v ní stále pokračoval. Zachoval se i jeho nákres, s ním přinášíme i jeho interpretační variantu. Velice zjednodušeně lze říci, že vztah Bůh Otec – Syn – Duch svatý předkládal v analogii vody „pevná (led) – tekutina – plynná (pára)“, čímž se zřejmě dopouštěl hereze „modalismu“. Snažil se „o překlenutí propasti mezi božským a lidským, mezi filosofií a teologií“ (F. Šmahel) s dravostí, jež se mu stala osudnou.

Zmiňme jen ještě proň charakteristickou „cestu na oslu“. Podle dobových pramenů k ní mělo dojít v souvislosti boje proti nehorázné komerční praxi vymáhání odpustků. Protiodpustkové studentské taškařice (1413) se patrně dály z jeho podnětu. V alegorickém průvodu táhli studenti Prahou, jeden z nich oděn za prostitutku vábící diváky k zaplacení. Další za papeže s bulou a ověnčeného zvonečky. Jeroným znal povahu královu, věděl, že by s pouhou pokornou prosbou za provinilé neuspěl a jen by přiznal jejich vinu. Proto se vypravil na hrad Žebrák, kde král Václav právě prodléval, přestrojený za žebráka, vydávaje se za jednoho z učedníků Kristových. Měl překvapivě úspěch a král se na chvíli rozveselil a upustil od potrestání viníků.

Jan Kašper

Člověk pán přírody

Dokončení ze str. 1

myslí, že je produktem své nadřazenosti nad přírodou, produktem své civilizace, nebo dokonce své techniky. Civilizace a kultura nijak nezaručují humanitu, naopak nejsou-li pod vyšším principem, degenerují do nelidskosti.

Člověk nedosáhne k humanitě skrze civilizaci a kulturu. Ovšem civilizace a kultura se zlidšťují, když člověk, který je tvoří, je skutečně lidský, humánní. Skutečná humanita, o niž náš prezident Masaryk usiloval, má základ v člověku, který žije ve vztahu k Bohu.

Jestliže člověk hledá své určení v civilizaci a v kultuře místo v Bohu a má v nich nejvyšší hodnotu, sám degeneruje k nelidskosti. Civilizace bez Boha se nutně stává nelidskou. Klade více důraz na obsah než na člověka. Ztrácí svůj střed a rozpadá se v různé skupiny s rozdílnými zájmy, které se snadno dostávají do konfliktu jedněch s druhými a usilují dobýt si postavení na úkor druhých. Civilizace nenáboženská, morálně lhostejná musí zdegenerovat.

Nemáme sice za to, že lze náboženství a mravnost rozlišovat, jako by mohly existovat odděleně; jsou přece jedno, jsou totožné. Narodily se jako srostlá dvojčata, s jednou duší a s jedním srdcem. V této totožnosti ovšem žijí, když svatého Boha uznávají jako základ všeho bytí a jeho vůli za základ vší morálky. A dodejme: když člověk vyznává, že ho Bůh stvořil k lásce a měl v něm partnera. Za těchto principiálních předpokladů by se člověkovo panství nad přírodou nemohlo zvrtnout v tyranii a vykořisťování přírody.

Věřící člověk, žijící v Boží lásce a poddaný Boží vůli, bude ctít a milovat přírodu jako dílo Boží. Této úctě a lásce k přírodě bude učit své děti, aby z nich vyrostla nová generace, která bude moci rozhodovat o vztahu celé společnosti k přírodě tak, aby úcta a láska k přírodě nebyly postaveny až za zájmy hospodářské.

Josef Veselý

Šamotulský kancionál slaví 455 let

Sedmého června 2016 uplynulo 455 let od vydání kancionálu Jednoty bratrské *Piesně chval božských*, který vešel do historie pod označením „Šamotulský“. Jeho podobu významnou měrou určil Jan Blahoslav. Jedná se o první bratrský zpěvník tzv. blahoslavovské redakce. Tisk typograficky náročného kancionálu obstaral roku 1561 původně litomyšlský tiskař Alexandr Oujezdecký v polských Šamotulách na panství hraběte Lukáše z Górky, kam se po vydání královského mandátu proti bratřím roku 1548 přesunula bratrská tiskárna z Litomyšle. Tisk kancionálu trval bezmála rok a půl.

Přípravy nového kancionálu však probíhaly již od poloviny 50. let 16. století. Roku 1555 se bratrský synod v Prostějově usnesl na nové redakci zpěvníku pod vedením Jana Černého, Jana Blahoslava a Adama Šturma z Hranic. Motivem k tomuto rozhodnutí bylo nejen rozebrání zásob stávajícího zpěvníku, tzv. *Rohova kancionálu* z roku 1541, ale také jeho zastaralost. Nový kancionál měl být doplněn o písně Jana Augusty a některé další.

Šamotulský kancionál obsahuje celkem 735 písní. K písním převzatým z *Rohova kancionálu* (1541) je zde připojeno zhruba 250 nových. 450 písní má notované melodie v chorální notaci a černé a bílé mensurální notaci. Písně jsou rozděleny do tří oddílů. V prvním oddílu jsou obsaženy převážně písně christologické, seřazené podle chronologie Ježíšova života. Ve druhém oddílu se nacházejí písně o církvi, o Božím slovu a o svátostech. Ve třetím oddílu jsou zařazeny písně k základním křesťanským textům (k modlitbě Páně, Apostoliku, Desateru), písně kazuální (pohřební, k jednotlivým denním a nočním dobám) a obecné. Struktura kancionálu tak ještě úplně nedospěla ke „klasické“ podobě, s jakou se setkáváme u bratrských zpěvníků od r. 1564: totiž k rozdělení písní do tří oddílů podle rozlišení věcí podstatných, služebných a případných ve vztahu ke spasení věřících.

V předmluvě *Šamotulského kancionálu*, která je dílem bratrských starších, je zdůrazněna vedle potřeby čistě kázat slovo Boží také důležitost zpěvu duchovních písní v českém jazyce (Ž 96,1n; Iz 42,10). Předmluva obsahuje také důležité informace o historii předcházejících bratrských zpěvníků a v neposlední řadě popisuje okolnosti vzniku nové redakce zpěvníku: „I usoudili sme za věc slušnou a spravedlivou, aby ty písničky byly zřízeně od nás všecky v ruce vzaty a pilně přehlédnuty, i kdež by potřeba byla, pozpraveny, a tak potom z jednomyslnosti všechněm k bezpečnému užívání vydány; což se i stalo.“ (Předmluva, f. 4r.)

Nakolik se tento záměr zdařil, lze právem pochybovat. Pochybnosti měl ostatně i samotný Blahoslav, který s výsledným dílem nebyl spokojen. Zástupce redaktorů v Šamotulech, tiskař Václav Solín, zřejmě nedokázal do výsledné podoby zpěvníku promítnout všechny představy bratrského biskupa. Blahoslav se proto záhy pustil do další revize, která byla završena r. 1564 tiskem nového kancionálu *Písně duchovní evangelistské* v nově zřízené a před okolím utajované bratrské tiskárně v moravských Ivančicích. V tomto *Ivančickém kancionálu* Blahoslav konečně mohl dovést do konce zamýšlené korektury: sjednotit délky slabik s notovými délkami, odstranit nepravidelnosti v rytmu, upravit tonalitu a notaci, nahradit zastaralé a nesrozumitelné výrazy apod.

Také jednomyslnost bratří, proklamovaná v předmluvě *Šamotulského kancionálu*, zůstala vzhledem k rozdílným pohledům Blahoslava a Augusty na podobu písní nedosaženým ideálem. Zatímco Blahoslav prosazoval při úpravách písní vlastní estetické a teologické cítění, Augusta, internovaný od roku 1548 na královském hradě Křivoklátě, nebyl s úpravami svých písní předem seznámen, natož pak srozuměn. Ostatně napětí mezi těmito dvěma biskupy panovalo i v jiných oblastech: v pohledu na vztahy Jednoty k církvi podobojí či v otázce užívání starocírkevních perikop.

Nic z výše řečeného však nemůže umenšit historický význam *Šamotulského kancionálu*. Jeho četná upravená vydání (notovaná 1564, 1576, 1581, 1594, 1598, 1615 a 1618) dokládají, jaké oblibě se zpěvník ve své době těšil, a to nejen v bratrských kruzích, nýbrž i mezi příslušníky jiných konfesí.

Nadto některé z písní, jejichž texty jsou v něm otištěny poprvé, znějí v evangelických kostelích dodnes. V *Evangelickém zpěvníku ČCE* jich nalezneme hned sedmatřicet. Patří k nim například Blahoslavova parafráze žalmu prvního „Aj, jak jsou blahoslavení“ (EZ 388) či jeho christologicky laděná píseň „Jezu Kriste, Synu Boží“ (EZ 434). Specificky bratrský důraz na sborové společenství a jeho jednotu se promítá

Dokončení na str. 3

Miroslav Janeba vidoucí

Meša Selimovič. Doporučení k četbě muslimského autora z tehdejší Jugoslávie, překládaného a vydávaného v tuzemsku, jsem poprvé zaslechl z úst evangelického faráře tou dobou už – paradoxně – zcela nevidomého. Totiž Miroslava Janeby (1942 – 2016).

V rámci půlročního vikářování na Vsetínsku (do března 1981) jsem pak na Mirkovo pozvání při biblické hodině v Jablůnce poreferoval o knižně vydaném dialogu mezi katolickým teologem Hansem Küngem a židovským myslitelem Pinchasem Lapidem. Hostitelovo neokázalé „vyhmátnutí“ rozhovoru mezi třemi abrahámovskými náboženstvími (křesťanstvím, židovstvím a islámem) coby tématu zásadního významu vnímám zpětně jako počin dalekosáhle předvídavý. Vede mne k tomu, abych si Mirka pro sebe zařadil do kategorie osob, pro něž má hebrejština označení NEBIÍM (doslova: „vidoucí“, tj. proroci).

Mirek měl zálibu v muzeích. Nechával si je rád popisovat. Tady zrakovým handicapem jistě trpěl. Daleko více než muzea obliboval nicméně živé lidi. Zde jako by naopak z očního postižení vytěžil maximum. Jeho postoj k bližním byl opakem neřesti, kterou je dnes, v době zveřejňovaných a popularizovaných policejních odposlechů, prolezlá celá společnost: voyeurismu – nahlížení do lidského soukromí za účelem pokochání se nedokonalostmi sledovaných jedinců. Voyeuři všech odstínů spatřují v druhých bytosti morálně podřadné, méněcenné, potažmo agenty mocností věku tohoto. (Čím déle a důkladněji se pak sledovaným neřádstvem zaobírají, tím více jej mají napěchováno/naštosováno v sobě, aby je promítali do druhých.) Mirek Janeba, člověk čistého srdce, v lidech viděl především Boha.

František Schilla

Bláznovství víry podle Jakuba

Jiří Mrázek: Výklad Jakubovy epištoly 19

Čtvrtá kapitola

Pokračování z minulého čísla

Jk 4,4 *Cizoložnice! Cožpak nevíte, že přátelství se světem je nepřátelství vůči Bohu? Kdo by tedy chtěl být přítelem světa, stává se nepřítelem Boha.* MOICHALIDES jsou doslova *cizoložnice*. Některým rukopisům se to zřejmě zdálo divné a neúplné, a tak doplnily i *cizoložníky* (čtou tedy *cizoložníci* a *cizoložnice*). Kralická a některé novější české překlady (Nová smlouva; Nová bible kralická) to udělaly také, zřejmě ve zbožném zápalu, aby nikoho nevynechaly. Jakub však zřetelně naráží na starozákonní metaforu, podle níž je například modlářství chápáno jako nevěra (cizoložství) vůči Hospodinu-ženichovi. V tomto obraze může být člověk vůči Hospodinu cizoložnicí, nikoli však cizoložníkem. Jakub užívá přesně tuto starozákonní konotaci, v níž Hospodin těžko snáší, když je mu dcerka sijonská nevěrná s cizími bohy. A dále pokračuje ve stejném obraze: Kdo se příliš důvěrně, příliš intimně spřátelí se světem – ztrácí přátelství s Bohem. Podobně mluvil i Ježíš o *cizoložném pokolení* – a nemyslel tím, že by (všichni ti farizeové a zákoníci) cizoložili mezi sebou, nýbrž myslel tím, že se to pokolení jako celek zpronevěřilo Bohu. Jakub je tu sžíravě ironický: Nezapomeňme, že slova o spřáhnutí se světem proti Bohu nevykřikuje někde na římském fóru nebo aténské agoře. Neříká to pohanům tohoto světa, nýbrž stále svým zbožným, do vlastních řad. Stále ještě mluví k těm *svým*, kteří tak rádi poučují, tak rádi zatracují jinověrce a bojují proti nim a proti nedostatečně zbožným ve vlastních řadách a ohánějí se vlastním obdarováním shůry. A Jakub tyto supervěrné, na sobě si zakládající, obviní z cizoložství. To musí působit jako políček. Kdyby to aspoň bylo doslova – jako že někdo z nich ve vztahu k ženám možná někdy v životě zakolísal, ale vůči Bohu byl vždycky pravověrný – to by se ještě možná sneslo. Ale Jakub zrovna ty zapřisáhle věrné, kteří se ohánějí svými konexemi na Boha, zrovna je obviní právě z nevěry (cizoložství) *vůči Bohu*. A zrovna ty, kteří se nejspíš tak okázale štítí světa, obviní z toho, že mají ke světu blíž než k Bohu. A ne jako nějaký poklesek vůči vlastním ideálům, nýbrž právě v tom, na čem si nejvíc zakládají.

Jk 4,5 *Nebo myslíte, že nadarmo Písmo říká: K žárlivosti touží duch, který usadil v nás.* Už předchozí verš o spřátelení buď s Bohem, nebo se světem vypadal jako citát – jako nějaké úsloví, které posluchači znali (*cožpak nevíte, že...*), jenom nečekali, že by je Jakub obrátil proti nim samým. Jestliže předchozí verš jenom vypadal jako citace a nevěděli jsme s jistotou, na čem v tomto ohledu jsme, zde už je výslovně řečeno, že Jakub cituje, a dokonce, že je to z Písma. Potíž je v tom, že takové místo v Písmu – aspoň tak, jak je známe dnes – neumíme najít. Ve Starém zákoně není nic ani vzdáleně podobného, v apokryfech, pseudepigrafech ani například v kumránských spisech se dodnes takový citát nenašel. A ke všemu ani nemáme jistotu, co přesně ten citát říká: není jasné, zda *duch* je ve větě podmět nebo předmět: tedy zda někdo touží po duchu, anebo duch po něčem touží. Slovo KATÓKISEN je totiž tvar, který může být vytvořen ode dvou různých sloves a může znamenat: *bydlí* v nás (ten duch), anebo *vložil* ho do nás (v tom případě asi sám Bůh). Také *k žárlivosti toužit* je zvláštní obrat; proto se mezi moderními badatelé objevují návrhy na opravu (porušeného textu) a místo *k žárlivosti touží* navrhují někteří *po Bohu touží* (PROS THEON místo PROS FTHONON), zatímco jiní dokonce navrhují *po vraždě touží* (PROS FONON) Možnosti, které v kontextu dávají smysl, jsou tyto: (a) *Bůh vložil do nás svého Ducha* – a není mu jedno, co s ním vyvádíme: že se hádáme, místo abychom tomu Duchu naslouchali. Ale naštěstí, jak říká další verš, Boží milosrdenství je větší než to, jak ho štveme tím, co vyvádíme – takto nějak tomu rozumí ČEP. Nebo: (b) *Bůh do nás vložil svého Ducha – a ten žárlivě touží po Bohu*; ale má smůlu, protože my na něj nedáme a příliš si ho nevšímáme, nenasloucháme mu. Takže se nedovolá. Ale naštěstí – zase ten další verš – Boží milosrdenství je větší. Do třetice: (c) *Duch, který v nás přebývá* (nebo který byl do nás vložen) *touží po žárlivosti*. Podněcuje žárlivost. A vůbec všechnu tu nevraživost. Tahle třetí možnost samozřejmě vypadá na první pohled nesmyslně – pokud ji nepochopíme jako hodně velký sarkasmus a ironii. Tak nějak ji ovšem pochopili třeba Kraličtí: *K závisti nakloňuje duch ten, který přebývá v nás?* a pomohli si tím, že z toho udělali otázku. Mně se tahle třetí možnost nakonec, po všech úvahách, líbí nejvíce. Dokonce bych do té (kralické) otázky zahrnul i úvodní větu. Asi takto: *To si myslíte, že celé Písmo si mluví naprázdno a že duch, který ve vás přebývá, vede k žárlivosti* (a všem těm nesnášenlivostem)? To si opravdu myslíte, že k tomuhle vede Písmo a tohle je z Ducha? To přece nemůžete myslet vážně! K této možnosti se nakonec přikláním. Ale ať už zvolíme kterýkoli překlad, další verš přináší jednoznačné rozuzlení:

Jk 4,6a *ale větší dává milost*. Boží milost to všechno překonává. Do vší té zbožné rivality a nevraživosti, ve které je Boží moudrost nevinně (3,17), řekne nakonec Jakub: Bůh takový ve skutečnosti není a Boží milost *je větší* (než naše hádky a rozpory). Povšimněme si, že zrovna Jakub zde používá slovo *milost*, na které skoro jako kdyby měl v našem povědomí výhradní právo apoštol Pavel. Když si uvědomíme, že celá tato epištola je tradičně vnímána jako polemika s Pavlem, mohlo by nás příjemně překvapit, že Jakub vlastně nakonec říká: Raději kdybychom se nehádali, Boží milost je víc než naše spory, na tom se přece shodneme. Na tomto místě stojí za to si připomenout Theissenovu charakteristiku, o které jsem mluvil v úvodu: Theissen předpokládá, že Jakubův list není bojovná polemika proti Pavlovi, ale spíš pokus rehabilitovat jeruzalémské židokřesťanství *po* Pavlovi. Ukázat, že není zase tak strašné a zkostnatělé, jak by se z Pavlových epištol zdálo. Je to odpověď ve skutečnosti smířlivá.

Jk 4,6b *Proto říká: Bůh se pyšným protiví, pokorným dává milost.* Tím, kdo tady říká či mluví, je opět Písmo; tentokrát v Př 3,34, které Jakub cituje podle řeckého překladu (Septuaginty). Hebrejský text, ze kterého dnes vycházíme, čte spíše: *Bůh se vysmívá posměvačům*. Septuaginta (i Jakub) to interpretuje jako *pyšným*, a možná ještě spíše *arogantním*. Boží milost je tady, je otevřená – ale vzdoruje lidské aroganci. Člověk ji musí přijmout *pokorně*. Skutečně jako milost. Ne jako něco, na co má nárok. Jinými slovy: Boží milost je tady pro všechny (a je jí dost pro všechny), jenom čeká, až se přestaneme hádat, přestaneme být arogantní, a laskavě si jí všimneme. A ztichneme; a přijmeme, že jsme spaseni pouhou milostí. To prosím říká Jakub! Ne takto doslova, ale jednoznačně v tomto smyslu. Je-li tedy Boží milost pro všechny, ale vzdoruje lidské aroganci, pak z toho jednoznačně vyplývá výzva:

Jk 4,7a *Podřiďte se tedy Bohu!* Nebo také: *Skloňte se před Bohem*. Všichni.

Pokračování příště



Nesplněné sliby

Ještě za komunistické éry jsem pravidelně chodil do Domova důchodců v dejvické Šolínově ulici. Navštěvoval jsem členy naší církve, ale občas jsem se dal do řeči i s neevangelíky. Mezi ně patřila stará dáma, která se většinu času zabývala psaním. Zachycovala důležité události v Domově, skládala rýmovaná blahopřání jubilantům, zapisovala své myšlenky.

Jednou se na mne obrátila s prosbou: „Víte, já nikoho nemám. Mohl byste časem uložit tam někde u vás v církvi moje vzpomínky? Pojmenovala jsem je „Paměti učitelky z dob Rakousko-Uherska“. Mám toho několik sešitů.“ Její prosba neznamenala pro mne žádné zatížení, a tak jsem samozřejmě souhlasil.

Slib jsem však nesplnil. Když jsem po letní přestávce zas do Domova přišel, paní učitelku jsem nezastal. Umřela a na její místo byla už umístěna jiná žena ze seznamu čekatelek. Pokud zemřelý nebo zemřelá neměl blízké příbuzné, smuteční oznámení se tehdy netisklo a vedení ústavu zařídilo kremaci bez obřadů. Po paní učitelce zřejmě pozůstalí nebyli, vždyť za Rakouska se učitelky nesměly vdávat. Obrátil jsem se na vedoucího Domova, který byl mimo jiné známý tím, že obcházel o Vánocích jednotlivé pokoje a zpíval důchodcům a důchodkyním koledy. Pomoci mi však nemohl: „Opravdu mě to moc mrzí, ale nic podobného nám tady nezůstalo.“ Také mne dodnes mrzí, že jsem svůj slib nemohl splnit. Kdovíkde vzpomínky skončily! Možná by mohly obohatit rozhlasové pořady „A léta běží“ nebo „Osudy“.

V životě dosti často slibujeme – lidem i Bohu. Podle „Slovníku spisovné češtiny“ je slib vyjádření závazku něco udělat nebo dodržovat. I v Bibli je slib takto chápán: „Co slíbíš, to splň! Lépe je, když neslibuješ, než když slíbíš, a nesplníš.“ (Kaz 5,4n) V běžné praxi je to ale jiné. Zvláště sliby Bohu se chápou jako méně závazné a obyčejně musejí ustoupit před něčím jiným. Sliby lidem pak často slouží jen jako způsob, jak něco oddálit nebo jak ze sebe setřást odpovědnost. Známe to hlavně z tzv. světské sféry – od liknavého vyřizování drobných úředních záležitostí až po velkolepé předvolební sliby. Sliby, sliby!

Jak to je s námi a se sliby, zejména se sliby samému Bohu? Ponechme stranou řeholní sliby, které nejsou v reformačních církvích obvyklé. Co ale třeba závazek, který na sebe berou rodiče při křtu dětí? Jde zde vlastně o obdobu slibu, který učinila starozákonní Anna, když zaslíbila synka Samuele Hospodinu. (1 S 1) Jak snadno a rychle však rodiče při výchově tento zavazující „trend“ opouštějí! Nejinak to bohužel bývá s manželskými sliby „před Boží tváří“. Přestává být těžce řešitelným problémem najít „pádné“ důvody k rozchodu.

Také konfirmace bývala chápána jako převzetí křestního slibu, který učinili rodiče, dospívajícími dětmi. Vzpomínám si, jak v průběhu slavnostního konfirmačního shromáždění kterási dívenka z řad konfirmovaných přiběhla k mému otci-faráři a rozčíleně mu pošeptala, že ona nic slibovat nebude. Otec ji dodatečně pochválil, že odmítla to, na co se necítila zralá.

Jak to dopadá s unáhlenými sliby věrnosti Bohu, nám dokládá smutný příklad apoštola Petra. (Mk 14,29nn)

Některé sliby či přísahy mohou být ovšem vysloveně nesmyslné. Vždycky mi vrtalo hlavou, jak to bylo s nepřáteli apoštola Pavla, kteří se zapřísáhli, že nebudou jíst ani pít, dokud Pavla nezabijí. (Sk 23,12) Zřejmě si našli nějaký argument, aby neumřeli hladem, když nemohli zbrklý slib dodržet. Nebýváme také my mistry v hledání vytáček tam, kde jde o nesplněné sliby?

Daniel Henych

Šamotulský kancionál slaví 455 let

Dokončení ze str. 2

v parafrázi žalmu 133 „Aj, jak jest milé to a utěšené“ (EZ 403) od Matěje Červenky. Nejen o svatodušních svátcích pak zaznívá Červenkova píseň „Zavítej k nám, Duchu svatý“ (EZ 366), přeložená z latinské předlohy. Dodnes oblíbená je i píseň o Kristově duchovním přebývání v srdci věřících „Všech věků mocný králi“ (EZ 408) od Martina Abdona anebo tradiční píseň českých evangelíků před jídlem „Otče náš všemohoucí, jenž vše živíš svou mocí“ (EZ 545) od Havla Dřevínka.

Mezi dalšími autory písní v *Šamotulském kancionálu* je zastoupen například Lukáš Pražský, Vavřinec Krasonický, Martin Michalec, Adam Šturm, Jan Poustevník, Jan Roh, Jan Černý, Matěj Kunvaldský, Jan Táborský, Martin Abdon či Václav Solín.

Nejvíce písní v *Šamotulském kancionálu* však pochází z pera Jana Augusty (celkem 140 z počtu 735), který je rovněž autorem největšího počtu písní v *Evangelickém zpěvníku ČCE*. Dnes patří k nejznámějším z nich píseň „Mládenec blahoslavený“ (EZ 245), pašijní píseň „Lásku Syna Božího“ (EZ 309), „Ó Pane, jenž jsi přikázal“ (EZ 435), píseň o mistru Janu Husovi „Národe český chvaliž Boha“ (EZ 444), „Tobě, Bože, děkujeme“ (EZ 447) či „Předivný Pán Bůh vskutcích svých“ (EZ 509).

Zájemci o originální podobu a plný text *Šamotulského kancionálu* si mohou naskenovaný exemplář prohlédnout na internetu přímo ze svého počítače:
https://books.google.cz/books?vid=NKP:1002296251&printsec=frontcover#v=onepage&q&f=false.

Tabita Landová



Listy M. Jana Husa

92. Věrným Čechům

Bůh s vámi! Protože jsem měl z mnoha příčin veliké podezření, psal jsem, jako bych měl zítra zemřít. Ale když jsem opět zaznamenal odklad smrti, znovu vám píši, laskaví a věrní přátelé v Bohu! Abych ještě, jak nejdéle mohu, ukázal svou vděčnost - mám z toho vždy potěšení, že k vám mohu promlouvat dopisem; a řeknu vám, že Pán Bůh ví, proč odkládá mou smrt i smrt mého milého bratra mistra Jeronýma, o němž mám naději, že bez viny svatě umře, a že si vede i trpí statečněji[2] než já, nestatečný hříšník. Pán Bůh nám dal dlouhý čas, abychom si své hříchy lépe připomněli a usilovně jich litovali; dal nám čas, aby dlouhé a veliké pokušení sňalo veliké[3] hříchy a přineslo potěšení; dal nám čas, abychom si připomínali hrozné potupení a vážili si ukrutné smrti svého milosrdného krále Pána Boha Ježíše, a tím raději trpěli; abychom také pomysleli na to, že není stejné odejít z hostiny tohoto světa na hostinu onoho světa; abychom pamatovali, že svatí vešli do nebeského království skrze mnohá utrpení; někteří řezáni na kusy, jiní mučeni, jiní vařeni, jiní pečeni, jiní za živa natahováni, za živa pohřbeni, kamenováni, křižováni, mleti mezi mlýnskými kameny, vláčeni, topeni, upalováni, věšeni, po kouskách roztrháni a nejprve potupeni, žalařováni, biti, spoutáni v okovech; a kdo může vypsat všechna muka, která pro Boží pravdu svatí trpěli jak v Novém, tak i ve Starém zákoně! A zvláště ti, kteří kárali kněžskou špatnost a kázali proti ní. A bude to ojedinělá věc, když[4] nyní neutrpí ten, kdo se opravdu vzepře špatnosti, a zvláště té kněžské, která nedovolí, aby se jí někdo dotkl. A jsem rád, že museli číst mé knihy, ve kterých je odhalena jejich hříšnost; a vím, že je četli pilněji než svaté čtení[5], protože v nich chtěli najít bludy. Dopis předán před vigilií[6] sv. Petra navečer.

92. Husův dopis podle vydání Bohumila Mareše (1851 – 1901, evang. farář a církevní historik) z r. 1911 (již 3. vydání), který také připojil vykladačské poznámky, které zde uvádíme.
V roce 2015 Husovy dopisy převedeny do současnější češtiny.

92. Věrným Čechům.[1]
R. 1415, 27. června. (1415, 27. června.)

Hus vyslovuje radost, že přátelům svým může psáti a jim vděčnost dokazovati; ukazuje, že prodléváním smrti jeho i Jeronýmovy Bůh chce dáti času ku pokání a k uvažování o smrti Kristově, jakož i o různých utrpeních, kteráž svatí musili pro pravdu Boží trpěti, zvláště ti, kteří zlost kněžskou trestali; a vyslovuje radost nad tím, že nepřátelé musili jeho knihy čísti a v nich o svých zlostech se dočísti.

[1] Tom. 592, Pal. 245. [2] V tom se Hus mýlil, nebo Jeroným, ovšem již po smrti Husově, jsa nemocí sklíčen, dal se pohnouti k veřejnému odřeknutí se Viklefova i Husova učení dne 11. září a opět 23. září 1415, až posléze přece se vzpamatovav a litovav odvolání svého i on na hranici dne 30. května 1416 dokonal. [3] T. j. právě pokáním u víře. [4] Jestliže kdo. [5] Biblické. [6] Noční bdění čili předvečer.

Vzpomínáme



24. července 2016 zemřel farář Bohuslav (Boguslaw) Kokotek, senior Slezské evangelické církve a. v. Působil mj. ve sborech v Návsi, Třanovicích a v Českém Těšíně Na Nivách. Přispíval do církevních médií, byl šéfredaktorem časopisu Přítel lidu a Evangelického kalendáře. Od r. 1989 předsedal Evangelické společnosti v ČR se zaměřením na slezský region. V ČRo Ostrava a regionální TV spolupracoval s redakcí náboženských pořadů. Byl též činný v komunální politice města Třince. Pohřební rozloučení se konalo 29. července v evangelickém kostele v Třinci.

Anna Macurová

* * *

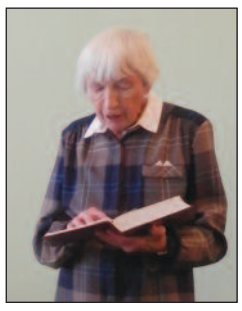

Ve čtvrtek 14. července t.r. jsme se " naposledy " rozloučili se sestrou MUDr. Vlastou Hůlovou, dlouholetou členkou staršovstva táborského sboru, z toho dvě období jako jeho kurátorka. Sestra Hůlová nepatřila mezi ty, kdo potřebují " ohromovat ", připoutávat na sebe pozornost. Její profese ji přiváděla mezi lidi a k lidem, kterým se snažila nejenom pomoci, ale i porozumět / člověk se nepotýká pouze s trápeními těla a ta " jiná trápení " nemoci často nedobře ovlivňují /. Měla velice ráda tzv. biblické hodiny, kdy se těšila na to, jak se dozví něco z toho, co jí pomůže lépe porozumět Bibli a životu. Proto si dělávala pilně poznámky. V Táboře míváme jednou do měsíce tzv. čtenářskou biblickou hodinu, kdy účastníci referují o tom, co hodnotného přečetli. Sestra Hůlová byla vždy pečlivě připravena. Hodně četla i v čase své těžké nemoci – naposledy sbírku úvah Miloslava Hájka " Vím, komu jsem uvěřil ". Podporovala také účinně tzv. Adopci na dálku, díky níž může také každým rokem k nám zavítat jedna dívenka z Běloruska / s tou druhou - z Indie - jsme jen v písemném styku /. Podařilo se mi sestru Hůlovou s Patricií krátce před její smrtí navštívit. Bylo mi tehdy " uloženo ", abych Patricii vybral knížku z hodnotné knihovny sestry Hůlové. Zvolil jsem " Čtení z bible " od Jana Sokola s ilustracemi jeho bratra. Při posledním rozloučení jsme si připomínali slovo Žalmu „ upřímným vzchází ve tmách světlo…spravedlivý zůstane v paměti věčné". Věříme, že sestra Hůlová nezůstane jenom v paměti naší, ale především v té Rozhodující. A že na konci své příležitosti na této Zemi slyšela:"To dobře, služebnice věrná, vejdi v radost svého Pána."

Ondřej Soběslavský

Daniel Arnošt Jablonský

(26. 11. 1660 – 31. 5. 1741)

Dokončení z minulého čísla

Jablonský přesto dosáhl dílčích úspěchů. Prosadil zřízení simultánních kostelů a „dekonfesionalizaci" sirotčinců, kam mohli být nyní přijímáni sirotci bez ohledu na vyznání jejich rodičů. V rámci úvah o unii navrhl přijetí episkopálního zřízení všemi protestanty, a to prostřednictvím anglikánské církve. Domníval se, že v Polsku by tento krok zlepšil postavení nekatolíků, kteří by se mohli sblížit s pravoslavnými a lépe čelit rekatolizaci. S odkazem na Sandoměřský konsensus nabádal polské protestanty ke spolupráci a inicioval generální synod luteránů a reformovaných. Ten se sešel v roce 1712 v Toruni, ale trvalé výsledky nepřinesl. Události tzv. Severní války a neústupnost luteránů nevytvořily pro vzájemné sblížení vhodné podmínky.

Výsledky naopak přineslo Jablonského úsilí o materiální, politickou a duchovní podporu pronásledovaným protestantům ve střední Evropě, jichž se Hohenzollernové po úpadku moci Švédska stali hlavními ochránci. Politickými intervencemi se podařilo zmírnit jejich úděl v Uhrách. Jablonský v jejich prospěch organizoval sbírky a získával stipendia pro budoucí duchovní. I on sám studoval v roce 1680 v Oxfordu díky stipendiu pro velkopolskou Jednotu bratrskou. Proti náboženské netoleranci vystupoval i literárně. Jeho spis Iura et Libertates Dissidentium z roku 1708, v němž se zastal polsko-litevských protestantů, vyvolal pozornost celé Evropy.

Vědec v Božích službách

V braniborském Prusku, které bylo na přelomu 17.–18. století kulturní velmocí, se Jablonský prosadil i jako vědec. Společně s G. W. Leibnizem podnítil založení Braniborské učené společnosti, předchůdce dnešní Pruské akademie věd. Také v tomto případě stály v pozadí důvody teologické. Cílem vědeckého úsilí neměla být pouhá zvědavost nebo samotné nadšení z poznávání, ale posílení křesťanství. Mělo být vedeno s ohledem na Boží slávu. Jablonský tedy v žádném případě nebyl předchůdcem „svobodomyslných" osvícenců. Na druhé straně se ve 20. letech 18. století neváhal zastat hallských učenců, které tamní pietisté nařkli z ateismu a hrozby pro křesťanské náboženství.

Jablonský publikoval velké množství učených pojednání, překládal a vydával prameny z církevních dějin. Řada jeho spisů byla přeložena do holandštiny, francouzštiny, švédštiny, polštiny a maďarštiny. O rozsahu jeho zájmů svědčí dochované dopisy, které psal významným učencům své doby. Zajímal se také o orientální řeči, čínskou kulturu nebo bádání o koránu. Z jeho podnětu byla v Berlíně založena tiskárna pro vydávání děl v hebrejštině. V roce 1699 Jablonský v tomto jazyce vydal Bibli, protože chtěl podpořit vzdělávání budoucích hebraistů. Dvakrát vydal celý Talmud a musel si na tento finančně náročný podnik vypůjčit od polské Jednoty. Nebyl však schopen dluh splatit a jeho osobní knihovna s pěti tisíci svazky byla proto po jeho smrti rozprodána v dražbě. Lze také litovat, že se mu nepodařilo dokončit plánované dějiny reformačních církví v Polsku, Čechách a Uhrách.

Jablonský a obnovená Unitas Fratrum

Jablonský zůstává v povědomí především jako ten, kdo přenesl biskupské svěcení historické Jednoty na obnovenou Jednotu bratrskou. Tento akt, který je dnes vnímán jako samozřejmost, měl ve své době určité problematické rysy. Mikuláš Ludvík Zinzendorf, který na své hornolužické panství přijal v roce 1722 první moravské exulanty a po vzoru jiných usiloval o obnovu duchovního života, se dostal do konfliktu se saskou luterskou církví, která se obávala náboženského rozkolu a pochybovala o Zinzendorfově pravověrnosti. Zásadní otázkou další existence sílících bratrských obcí bylo zajištění řádných duchovních. Za tímto účelem Zinzendorf hledal spojence, a to i mezi různými pietistickými skupinami se silně separatistickými rysy.

V říjnu 1729 se obrátil na Jablonského jako na přední autoritu Jednoty. Měl o ní povědomost z vyprávění exulantů a z jejího řádu vydaného Komenským, který jej velmi zaujal. Jablonský vznik herrnhutského společenství přivítal a vyjádřil se o něm jako o znovuoživení staré Jednoty, ačkoliv není známo, že by Herrnhut kdy navštívil. Když se pak do zámoří chystali první moravští misionáři, vyvstala naléhavá potřeba duchovních, kteří by na misiích mohli vysluhovat svátosti. Laické kazatele z Herrnhutu bez patřičného vzdělání totiž odmítli ordinovat jak němečtí a dánští luteráni, tak anglikáni. Zinzendorf proto v roce 1734 požádal Jablonského, aby ordinoval „na seniora, dohlížitele a pastýře zahraničních moravských obcí" Davida Nitschmanna, který by mohl uvádět do úřadu další pastory.

Jablonský si zajistil souhlas druhého polského seniora Kristiana Sitkovského a 13. března 1735 vzkládáním rukou Davida Nitschmanna ordinoval. Jeho úřad měl být spjat s působením v zahraničních misiích, avšak toto zplnomocnění k ordinaci se změnilo v instituci, která se rychle etablovala i v evropském prostoru. O dva roky později se Zinzendorf nechal berlínskými teology přezkoušet z pravověrnosti, načež mu byla potvrzena aprobace, kterou získal v prosinci 1734 od teologické fakulty v Tübingen. Nato projevil přání, aby byl i on ordinován k biskupskému úřadu, navzdory obavám berlínských teologů, zda tento akt nevyvolá dojem vzniku další nové konfese. Poté co Jablonský dostal svolení z Lešna, společně s Nitschmannem ordinoval 20. května 1737 Zinzendorfa na biskupa.

Tato ordinace měla již jiný charakter. Novému společenství měla v jeho kritickém momentě (Zinzendorf byl v roce 1736 vykázán ze Saska) zajistit po církevně-právní stránce nezávislost. Obec v Herrnhutu se nyní začala odvolávat na historické duchovní kořeny, ačkoliv Jablonský neměl na její další vývoj patrně již žádný vliv. Její cesty a cesty polské Jednoty se ve skutečnosti nesblížily, spíše naopak. Sitkovský, který se svolením k Zinzendorfově ordinaci váhal, později začal litovat a cítil se oklamán. Ordinace měla podle něj sloužit k zajištění misií, ne k tomu, aby s ní Zinzendorf veřejně vystupoval v Evropě. Obával se, aby polská Jednota, ve své podstatě reformovaná, nebyla s „herrnhutstvím", které vzešlo z půdy luterství, v očích jiných spojována, což by mohlo ohrozit její postavení v Polsku i přízeň zahraničních reformovaných obcí, které ji doposud podporovaly. Jablonský viděl věc jinak. V nadkonfesním a ekumenicky orientovaném společenství Moravanů viděl částečné naplnění svých vlastních unijních plánů.

Význam Daniela Arnošta Jablonského

Při pohledu na život a dílo Daniela Arnošta Jablonského, který zemřel před 275 lety, nelze přehlédnout jisté paralely s osudy Jana Amose Komenského. Jablonský mu byl patrně nejvíc podobný v úsilí o jednotu nekatolíků. Jeho protestantský ekumenismus, který byl realističtější, neboť Jablonský jej nemísil s utopickými úvahami o nápravě celého světa, měl silný irénistický charakter. Spočíval na přesvědčení, že veškeré úsilí se má nést v pokojném duchu. Na dochovaném náhrobníku je Jablonský označen jako „friedliebender Gottesgelährter" – „mírumilovný učenec Páně". Nelze přehlédnout odkaz na Komenského „Omnia sponte fluant, absit violentia rebus" – „Vše nechť volně plyne a je prosto násilí."

Jablonského zbožnost, blízká pietismu, souzněla s jeho teologickými postoji, při nichž rezignoval na hledání přesných dogmatických formulací a místo spekulativní teologie hledal inspiraci v praktickém životě víry. Při kázáních se často zaměřoval na prakticko-etický smysl biblického textu. Z jeho úst pochází výrok: „Mám za to, že není tak těžké udělat správně kázání, ale je těžší jej správně vyslechnout." Je nepochybné, že ve všem tom může být Jablonský inspirací i dnes.

Literatura:

Teprve v nedávné době vyšla reprezentativní publikace o D. A. Jablonském i v češtině: Joachim Bahlcke / Bogusław Dybaś / Hartmut Rudolph (vyd.): Daniel Arnošt Jablonský. Život a dílo vnuka J. A. Komenského. Praha 2011. Vydalo ji Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského v Praze, kde ji lze zakoupit.

Jiří Just

Vedoucí kanceláře ČCE vypisuje výběrové řízení na pozici Fundraiser/ka a administrátor/ka projektů. Uzávěrka přihlášek 31.8.2016. Veškeré další informace na www.e-cirkev.cz

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 481 Kč, jednotlivé číslo 13 Kč. Č.ú.: 228961190/0300
Redaktor: Bohumil Kejř
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů. Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne Grafotechna
Distribuci provádí:
* Pro jednotlivce: Česká pošta, s.p. bezplatná infolinka České pošty 800 300 302
adresa pro písemný styk:
Česká pošta oddělení periodického tisku Olšanská 9, 130 00 Praha 3
e-mail: postabo.prstc@cpost.cz
*Hromadné zásilky: A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Příloha 4

22 – 23/2016

vychází: 17. srpna 2016

Žák Husův, rebel, neklidný duch, brilantní diskutér a bytostný intelektuál

Jeroným Pražský - žák Husův, rebel, neklidný duch, brilantní diskutér a bytostný intelektuál, jehož výročí upálení si letos připomínáme.

Jeroným se narodil kolem roku 1378, tedy přibližně v době, kdy zemřel král a „otec vlasti" Karel IV. „Otcem vlasti" nazval tohoto velkého panovníka jeden z Jeronýmových předchůdců Vojtěch Raňkův z Ježova. Ten patřil k předním postavám předhusitské doby usilujícím o skutečnou reformu církve (reformatio ecclesiae).

S pokorou vzpomeňme na další předhusitské osobnosti. Mezi prvními byl ohnivý kazatel rakouského původu Konrád Waldhauser; patří sem i český milovník Bible a svatého přijímání Matěj z Janova, ale i Jan Milíč z Kroměříže, apokalyptický kazatel a křesťan starající se o mladé budoucí kazatele či o padlé dívky.

Nezapomeňme ani na souputníky či vrstevníky Jeronýma Pražského, Křišťana z Prachatic, Marka z Hradce, Jakoubka ze Stříbra, Matěje z Knína, ano i jeho pozdější odpůrce Štěpána z Pálče, Stanislava ze Znojma či Michala de Causis.

Jeronýmovo dětství zůstává zahaleno tajemstvím. Narodil se pravděpodobně na Novém Městě pražském. Snad dokonce nedaleko kláštera Na Slovanech. Tomu by odpovídalo jméno, které dostal, Jeroným. Klášter na Slovanech byl totiž vyhlášen svým kultem sv. Jeronýma, významného církevního otce. Nepotvrdily se dohady o tom, že jeho otcem mohl být někdo ze vznešených měšťanů či řemeslníků (Václav Česíř, „dělající číše"). Ani údajné jméno „Faulfisch" („Shnilá ryba") nám nepřiblížilo více jeho rodiče, či přesné místo narození.

Náš Jeroným musel vychodit jednu ze škol, které byly určeny pro mladé chlapce, aby si osvojili základní znalosti. Jeho žákovská léta jej vedla k návštěvě „věže vědění", tedy systematickému studiu elementárních disciplín. Pravděpodobně svoji studijní dráhu začal jako malý žáček ve škamnách tzv. donatistů.

Zde se Jeroným učil číst a psát, zde si osvojil základy latiny (učebnice Ars grammatica) římského gramatika Aelia Donata (z. 380). Zahájil tak studium tzv. sedmi svobodných umění, z nichž prvním je právě gramatika (znalost psaní). Následuje rétorika, osvojení si výmluvnosti. Třetí je dialektika (logika), která na základě přesných výkladů a postupů odlišuje pravdivé od nepravdivého. Gramatika, rétorika a dialektika tvoří první stupeň sedmi svobodných umění, zvaný trivium. Pokud mladíček prokázal schopnost studovat i nadále, mohl přistoupit k osvojení si znalostí disciplín tzv. quadrivia.

První z quadrivia je počtářské umění, zvané aritmetika. Po něm přichází hudba, která vede k osvojení si znalosti básní a písní. Následuje věda, která se nazývá geometrie, tedy umění měření a vyměřování. A vše uzavírá astronomie, která zkoumá zákony hvězd. Kořeny středověkého bádání sedmi svobodných umění sahají až ke stoické gramatické tradici Lucia Aelia Stila (z. 74 př. Kr.).

Jako nadaný mladý muž se Jeroným dostal na artistickou fakultu pražské univerzity, kde se stal přítelem a spolupracovníkem Husovým. Jeroným patřil již v té době k intelektuální špičce studentů pražské univerzity. I proto bylo možné, aby se díky intervenci Jana Husa dostal na studia do anglického Oxfordu. Zde od jara 1399 až do února 1401 studoval, ale také opisoval některé ze spisů Johna Wyclifa (z.1384). Právě tento rebelující Angličan zásadním způsobem ovlivnil české reformní hnutí na přelomu 14. a 15. století. Jeroným pořídil opis jeho spisů Dialog a Trialog a přispěl tak k šíření idejí velkého anglického reformátora, jehož ostatky římská církev nakonec nechala spálit, když už nemohla upálit živého „kacíře".

Jeroným se ze své anglické anabáze vrací do Prahy. Možná, že se ještě účastnil uvedení Jana Husa do funkce betlémského kazatele (1402). Soudci na Kostnickém koncilu byli přesvědčeni, že právě on přispěl k šíření wyclifských bludů po Praze. Když byl totiž v Kostnici viněn z toho, že v roce 1403 se účastnil vášnivých hádek se stoupenci římské ortodoxie, namítal, že byl v té době v Jeruzalémě. A opravdu, mohl sem doprovázet šlechtice Filipa Loutu z Dědic. Co když právě zde získal Jeroným sílu, aby se postavil triumfalistické moci pyšné církve? Jeronýmova přímá zkušenost s místy, po kterých kráčel Ježíš Kristus se svými prostými a chudými apoštoly, musela ve srovnání s okázalým triumfalistických chováním církve a jejich elit u Jeronýma zintenzivnit jeho „reformní apetit".

Jeroným žil v době, kdy se „vzdělání" kupovalo stejně jako dnes. Ale Jeronýmovi nejde o vyjednané magisterium. Usiluje o víc; o titul získaný tvrdou prací, poctivostí a otevřeností.

V letech 1404 – 1405 studuje na nejprestižnější evropské univerzitě, pařížské Sorbonně. Pro studium mu poslouží peníze z nadace, kterou založil Vojtěch Raňkův z Ježova. Právě z těchto peněz bylo placeno studium mladých nadaných českých studentů. Podmínkou pro studium byly intelektuální předpoklady a český původ studenta, jehož rodiče museli být skutečně biologickými Čechy (ne tedy např. česky hovořící Němci). Tento český středověký „nacionalismus" nemá ovšem nic společného s projevy probuzeneckého nebo dokonce fašizujícího nacionalismu tzv. druhé republiky. Poté, co se v r. 1405 Jeroným stal mistrem svobodných umění, dostane se do konfliktu s řadou pařížských mistrů. Jedním z důvodů konfliktu je Jeronýmův výklad svaté Trojice prostřednictvím tzv. štítu víry. Byl proto obviněn (nesmyslně) z panteismu. Proč? Protože se pokusil vysvětlit „tajemství" (mysterion); svatá Trojice se skládá ze tří osob, které jsou sice jedinečné, ale přesto netvoří tři na sobě nezávislé subjekty. Jeroným dal studentům poměrně jednoduchý příklad. Místo podstaty „Bůh" si představme podstatu „voda". Ta je podstatou různých podob vody, např. ledu, sněhu a deště. Tak, jako déšť je voda, led je voda, sníh je voda, tak neplatí, že jednotlivý projev vody je totožný s jiným projevem vody. Prostě déšť je voda, ale není to led. Led je voda, ale není to sníh. Sníh je voda, ale není to déšť. „Nix, glacies, pluvia – tria nomina, rest tamen una. Sic in personis tribus Deus est tamen unus: est pater, est natus procedens, hinc quoque flatus. („Sníh, led, déšť. Tři jména, přesto jedna věc. Tak i ve třech osobách je přesto jediný Bůh: jako otec, jako zrozený, který se zjevuje, a z něho vzešlý duch.)"

Jeronýmovo vysvětlení je vlastně skvělé. A pro studenty je pochopitelné právě proto, že vysvětluje složité teoretické dogma na základě prvků viditelných v přírodě. Místo vděku se však Jeroným dočkal obvinění z nepřiměřeného přirovnávání svaté Trojice (stvořitelské moci) k přírodě (ke stvoření). Obvinění z tohoto typu panteismu se stalo i součástí obvinění Jeronýma v Kostnici. Jeroným nečeká na to, až jej zatknou, a urychleně opouští Paříž.

Jedním z důvodů sporů Jeronýma (a vlastně celého českého univerzitního národa) se svými protivníky byl ostrý dobový konflikt mezi dvěma filosofickými směry. V době Husa a Jeronýma byl v Evropě na ústupu starodávný filosofický směr, který vycházel ještě ze starého Platóna (Sókrata), tzv. realismus. Podle realistů za viditelným světem jednotlivin (věcí, dějů, přírody) existuje ideální pravzorový svět, který mu předchází. Každá konkrétní věc jednoho rodu má svůj dokonalý předobraz ve světě idejí. Např. dva stromy (jedle, hrušeň) se liší svými vlastnostmi (výška, barva, věk atp.), ale to, co je spojuje, je „stromovitost", čili jejich spojená idea (reálie). Tak je tomu např. i u člověka. Lidé se liší pohlavím, barvou pleti, biologickými a fyzickými znaky, ale jsou to „lidé". Spojuje je tedy idea, kterou můžeme nazvat „lidství".

Oproti platonizujícímu filosofickému realismu se vzedmul v době scholastiky odpor a na popularitě získal směr nazvaný nominalismus (nomen – jméno). Nominalismus vychází z Platónova žáka Aristotela a je vůči existenci ideí (reálií, univerzálií) velmi skeptický. Část nominalistů namítá, že o idejích nelze nic vědět (Vilém Occam), část jich pak existenci idejí odmítá zcela (Siger z Brabantu). Ať tak či onak, platonský realismus a aristotelský nominalismus se střetly v plné míře v průběhu 13. – 15. století. Z tohoto zápasu vyšel vítězně vůči idejím skeptický a mnohé pochybnosti do teologie přinášející nominalismus.

Kořeny těchto sporů jsou velice hluboké. Křesťanské „filosofování" rozhodně nebylo vlastní prvokřesťanům. Ozvuky řeckého uvažování můžeme najít v evangeliu Janově, ale skutečný vliv získala řecká filosofie v křesťanstvu až kolem 3. – 4. století. Roli zde sehrály i události politické: zánik židokřesťanské linie po porážce povstání Šimona bar Kochby (135 po Kr.) a křesťanská „konverze" císaře Konstantina I. Velikého (poč. 4. st. po Kr.), který postupně učinil z křesťanství hlavní náboženství Římské říše. Díky nabyté svobodě křesťané sjednotili svůj pohled na věrouku a definovali svá hlavní dogmata.

Vraťme se však k Jeronýmovi. Pokud bychom čekali, že se Jeroným poběží schovat do bezpečí „realismem nasáklých" Čech, mýlili bychom se. Vědychtivý Jeroným odchází do Kolína nad Rýnem, kde získává další magisterský gradus. Posléze odejde do významného univerzitního města Heidelberg, kde si svůj studijní úspěch zopakuje.

Neudrží však na uzdě svůj temperament a v jedné z disputací se tvrdě vymezí vůči (již mrtvým) ikonám heidelberské univerzity (a nominalismu vůbec), Viléma Occama, Jana Buridana a Marsilia z Inghen. Rozzuření odpůrci, které Jeroným přemohl nejen svou vášnivou náturou, ale i disputačními schopnostmi, se rozhodnou, že jej poženou k soudu. Jeroným učiní to, co vždy, když mu hrozí reálné nebezpečí. Uteče!



Upálení Jeronýma Pražského

V letech 1407 – 1409 se Jeroným konečně opět ocitá na půdě pražské univerzity, kde se vrhá do zápasu proti českým a německým protivníkům z řad nominalistů. Stává se hlavní ikonou studentských bouří, vede studentské rebelie, posměšné průvody a spolu s Husem připraví půdu pro královu ofenzívu vedenou proti arcibiskupu Zbyňku Zajíci z Hazenburka. Když Václav IV. vydá na začátku roku 1409 Dekret kutnohorský a v květnu téhož roku na protest proti tomu opouští několik set studentů a učitelů pražskou univerzitu, je zřejmé, že arcibiskupovo křídlo, podporované cizími univerzitními mistry, studenty či obchodníky, je poraženo. Za hlavní viníky této konfrontace jsou označeni Jeroným a Hus.

Arcibiskup se ještě zmůže na gesto vlastní důležitosti, když nechá na dvoře arcibiskupského paláce v červenci 1410 spálit Wyclifovy knihy. Jelikož však „nedouk" arcibiskup Zbyněk nechal spálit i Wyclifovy knihy filosofické, vysloužil si nejen posměch ze strany českých studentů („Zbyněk Zajíc abeceda spálil knihy nevěda, co je v nich") a univerzitních mistrů, ale i protest Husův, jakož i protest oxfordské univerzity, která ovšem jinak považovala svého bývalého člena Johna Wyclifa za heretika. Na tomto příkladu vidíme, že dějiny a v nich probíhající jednotlivé činy a skutky opravdu nejsou černobílé.

Pod sílícím tlakem českých reformních sil a krále Václava však arcibiskup nakonec uprchne z Prahy. Směřuje pod ochranu krále Zikmunda. Cestou k němu však v září 1411 v Prešpurku umírá.

Jeroným Pražský opět pendluje po Evropě. V březnu 1410 se objevil v Budě, kde před pobaveným králem Zikmundem a šokovanými preláty přednese řeč, v němž nabádá světskou moc (Zikmunda), aby neváhal zabavit statky zpronevěřilé moci duchovní (církvi). Vtip je v tom, že „prorocky" vyhlížející Jeroným použije takovou řečovou formu, která se tváří jako „kázání", ačkoli jím není. Jeroným jako laik samozřejmě kázat nemohl, ovšem tímto typem řeči neváhal provokovat přítomné preláty, čímž bavil nejen sebe, ale i Zikmunda.

Nicméně Jeronýmova výzva ke královskému zásahu vůči nemravné církvi byla prosycena „wyclifských duchem". Ten vynese prostořekému českému intelektuálovi domácí vězení u ostřihomského biskupa Jana Kaniszy.

Když je Jeroným po pár dnech milostivě propuštěn, odejde do Vídně. Zde se snad nejblíže ocitne uvěznění. Jako wyclifista zde byl dokonce vyšetřován, byla na něj chystána žaloba. Svým přátelům v Praze sice v dopise napíše vznešené heslo „Nebezpečím pohrdati a jít jemu vstříc", ale ve chvíli, kdy je zřejmé, že vězení neunikne, přislíbí proti čestnému slovu, že se dostaví k soudu, slovo nedodrží a z Vídně se tiše vytratí. Inu, i velcí mužové mají své charakterové slabiny.

Nebyl by ale Jeroným, aby si neodpustil provokaci. Z bezpečí

moravského hradu Bítova poslal posměšný dopis pasovskému oficiálovi Ondřeji z Grillenberku, kde se ironicky omlouvá, že musel odejít, jinak by mu početní nepřátelé „zválcovali hřbet". Mimo jiné nikoliv bez výsměchu pozve oficiála i další soudce k pokračování v započaté soudní při.

V roce 1412 vypukly v Praze protiodpustkové bouře a objevily se zde maškarní průvody, pokračovala kázání Husova, ale odehrála se zde i zákeřná poprava tří tovaryšů, Martina, Jana a Staška. Právě protiodpustkové bouře a jejich průběh měly za následek ochladnutí krále Václava IV. k reformním kruhům, zejména pak k Husovi a Jeronýmovi. Oba význační mistři ostře napadali nejen prodej odpustků, ale relativizovali svým učením jejich validitu.

Jeroným pak neváhal bít se za své názory i pěstmi. V kostnických žalobách se dočteme o tom, že Jeroným během několika let způsobil mnoho skandálů. Měl napadat mnichy či kněze, kteří tupili Wyclifa a Husa. Ostře se vymezoval vůči prodavačům odpustků, jež měl se skupinami studentů nahánět po jižních Čechách (např. v Jindřichově Hradci). Rozmetal prý ostatky svatých, jež byly skandálním způsobem prodávány v Praze místními karmelitány. Dokonce snad výkaly znectil krucifix v jednom z kostelů, jiné k tomu nabádal, a ti Jeronýma následovali v jeho ikonolatrickém třeštění. Ať tomu bylo jakkoli, získal Jeroným pověst nejenom vášnivého diskutéra, ale i násilníka a rváče.

Korunu své pověsti nasadil Jeroným v r. 1413. Nejprve doputoval do Krakova na dvůr polského krále Vladislava Jagella: „…v Krakově překvapil všecky, když, objeviv se jednoho dne v rouše mistra se svou krásnou černou bradou, druhý den přišel bezvousý jako dvořan, v nádherné rudé sukni, zdobené šedivou kožešinou, oslňuje již svým zevnějškem. Několik dní pobytu stačilo mu, aby vzbudil pohnutí v lidu i kněžstvu, před tím prý neslýchané." Otázkou je, co zde Jeroným dělal. Snad měl zadání politické. Nezapomeňme, že polský král Vladislav a jeho bratr litevský velkokníže Vitold vedli válku s Řádem německých rytířů. A řada českých či moravských velmožů (např. pohusitsky orientovaný Lacek z Kravař) byla na straně „slovanských" panovníků.

Nutno říci, že krakovský biskup Vojtěch Jastrziebec utrousil na adresu Jeronýma ironickou poznámku:„…naše země zdá se být dosud vyprahlá, aby přijala sémě a vydala plod, protože prostý lid nemůže pochopit učení tak velkého filosofa, a tím méně země litevské a ruské…!"

Jeronýmova energie byla nevyčerpatelná. Ihned z Krakova odjíždí v delegaci velkoknížete Vitolda. Když před město Vitebsk přišla svého panovníka přivítat dvě procesí (římské a ortodoxní), Jeroným si vybral procesí řeckých křesťanů. Nejen to. Podle kostnických žalob se klaněl ortodoxním ikonám. Aby toho nebylo málo, o pár dní později prý ve městě Pskov vstoupil do kostela ortodoxních křesťanů, ba co hůře, měl zde přijímat svátost eucharistie. To se ovšem jeví jako pomluva ze strany nepřátel, neboť v případě přijímání z rukou ortodoxního kněze by Jeroným de facto konvertoval k řeckému křesťanství. To se však neodváží připustit ani většina pravoslavných teologů a historiků.

Všechny výše zmíněné Jeronýmovy aktivity a úlety mu nepřátelé spočítali během procesu na kostnickém koncilu. Jeroným do Kostnice přišel, aby splnil slib daný svému učiteli a příteli Janu Husovi.

Na počátku dubna 1415 se ocitl „na zapřenou" v Kostnici. Když brzy pochopil, že mu hrozí zatčení, stáhl se za brány Kostnice do blízkého městečka Überlingen. Zde sepsal žádosti Zikmundovi Lucemburskému a koncilnímu shromáždění, aby mu byl poskytnut bezpečný glejt pro příchod i odchod. Slíbil, že odpoví každému, kdo by mu přičítal nějaké obvinění. Pravděpodobně pod dojmem hrozby zatčení se posléze rozhodl vrátit se do Čech. Po několika týdnech se přiblížil k českým hranicím, kde ovšem učinil chybu. V malém městečku Hirschau se nechal pohostit na místní faře, a neodpustil si ironické poznámky směrem ke koncilu a ostré urážky koncilních otců jako takových. Někdo z přítomných ostražitých kleriků jej udal a Jeroným byl brzo poté zatčen sulžbašským rychtářem Teyndorferem.

V Kostnici v té době byla zažehnána vážná krize. Když v druhé polovině března uprchl z koncilu papež Jan XXIII., ocitlo se celosvětové církevní shromáždění v těžké krizi. Hrozil dokonce naprostý krach koncilu. Ovšem několik významných mužů koncilu vzalo záležitosti do svých rukou a podařilo se jim udržet koncil v určitém důstojném chodu. Byli to především kardinálové Francesco Zabarella (Ital), Pierre d´Ailly (Francouz), Zikmund Lucemburský a šéf nejprestižnější dobové univerzity, francouzské Sorbonny, Jean Charlier (zvaný Gerson). Na konci března 1415 prohlásil sám sebe koncil za hodna pokračování, a to zcela legitimně, bez papeže! Na počátku dubna pak Zikmund vydal prohlášení, jímž zneplatnil všechny ochranné glejty, které vydal těm, s nimiž mělo být rokováno v Kostnici. Bylo jasné, že toto vyhlášení bylo namířeno převážně na Jana Husa (a pro futuro i na Jeronýma Pražského). Koncil se díky těmto mužům vzpamatoval z klinické smrti a začal konat. Součástí „obnovy církve" („causa reformationis ecclesiae") se stala „causa fidei". Zatímco pokračoval proces vedený proti Janu Husovi, byl dán také pokyn, aby do Kostnice byl neodkladně přivlečen Jeroným Pražský. A tak dne 23. května 1415 byl Jeroným Pražský do Kostnice opravdu přivlečen.

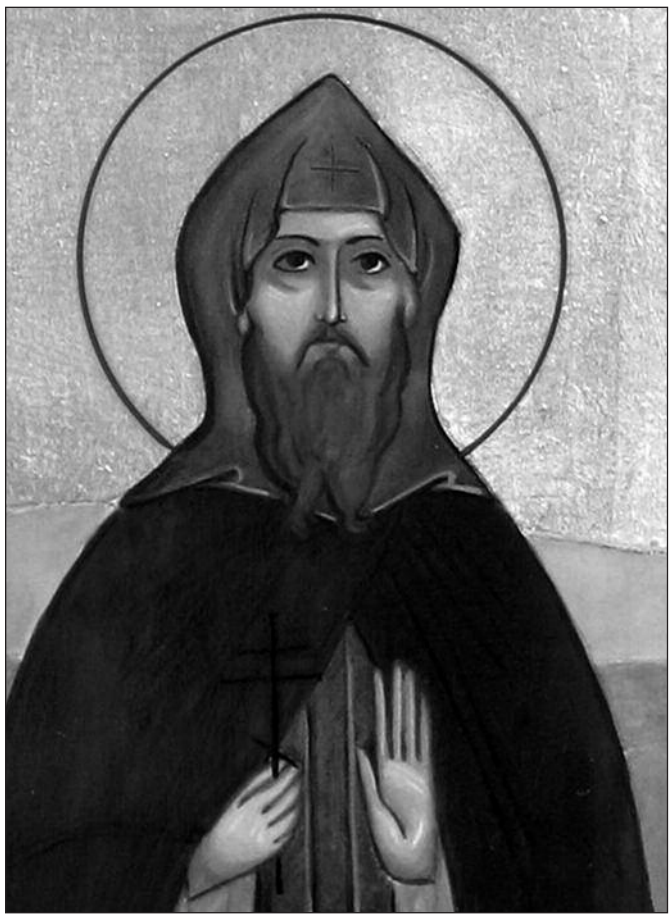

Vyobrazení Jeronýma Pražského na pravoslavné ikoně

Falckrabě Ludvík jej pak s okázalou pompou a v řetězech vedl celým městem. V jednom z kostelů na něj už čekali všichni jeho potupení protivníci. Zástupci univerzity pařížské, kolínské, heidelberské, vídeňské, ale i vysocí preláti, kteří jej hned z počátku takřka ukřičí k smrti. Jeroným byl uvržen do věže svatého Pavla a vložen do klády, takže první dny mu hrozila smrt; ovšem vyžádaného zpovědníka nedostane.

Dne 6. července umírá na hranici mistr Jan Hus. Pozornost koncilu, který se snaží stále pokračovat v celkové reformě církve, se přesune na „případ Jeroným". Proti němu stojí zástupci univerzit, ale i jednotlivých národů (Němci, Angličané, Francouzi, Italové, Španělé).

Jeroným se ocitá pod obrovským tlakem, a snad i pod dojmem kruté smrti Husovy nakonec neodolá a 11. září 1415 odvolá učení Husovo i Wyclifovo: „Mimoto, aby bylo všem jasno, jaké byly příčiny toho, že jsem byl považován za stoupence a přívržence řečeného zemřelého Jana Husa, sděluji tímto, že když jsem ho mnohokrát slyšel při kázáních a přednáškách, uvěřil jsem, že je to dobrý člověk a že se v ničem neprotiví tradicím svaté matky církve a svatých učitelů, naopak když mi byly nedávno v tomto městě předloženy články jím hájené a tímto svatým koncilem odsouzené, nevěřil jsem na první pohled, že jsou jeho, ale ne v té formě." „Když mi pak byly ukázány, psané jeho vlastním rukopisem, který znám tak dobře jako svůj vlastní, shledal jsem, že všechny řečené články a každý z nich byly sepsány v té formě, v jaké byly odsouzeny. Proto jsem pochopil a chápu, že on i jeho učení bylo i s přívrženci svatým koncilem odsouzeno a odmítnuto jako kacířské a nesmyslné.";

Aby bylo jeho ponížení ještě větší napíše kající dopisy českému králi, královně i všem českým stoupencům Husovým; a vydá se na milost a nemilost koncilu. Jeho nepřátelé však udělají chybu. Příliš „tlačí na pilu". Zejména „internacionální" zuřiví nepřátelé: Štěpán Páleč (Čech), Michal de Causis (Čechoněmec) či Jan Náz (Němec) zuří, neboť Jeroným byl oficiálně navrácen do ovčince.

Aby zvrátili rozhodnutí koncilních otců (zejména rozsudek vyšetřováním a rozsudkem pověřené komise), obvinili některé kardinály z toho, že přijali úplatek od krále Václava IV. Za to, aby nehnali Jeronýma na hranici…; znechucení kardinálové (včetně Zabarelly a d´Aillyho) odstoupili a byla ustanovena nová komise složená z Jeronýmových nejtvrdších protivníků.

Jeroným byl nucen odpovídat „Sic et non" (Ano či ne). Ovšem na toto dno již Jeroným klesnout nehodlal. Rok poté (23. května 1416), co byl přivlečen v řetězech do Kostnice, prošel Jeroným novými tvrdými výslechy; za vinu jsou mu kladeny desítky bludných Wyclifových a Husových článků a na všechny má odpovědět.

Protože to však není v jeho silách, může vypovídat ještě 26. května. A toho dne dostane konečně prostor ke svému veřejnému vystoupení. A pojme jej velkolepě, sugestivně, fascinujícím způsobem. Ve své výtečné a obsáhlé řeči připomene oběti raných řeckých filosofů, ale i Sókrata, Seneky, židovských proroků, Ježíše Krista, křesťanských mučedníků a položí si otázku, proč by vlastně neměl trpět jako Kristus. Hájí české království, napadne nepřátele (zejména z řad Němců), vysvětluje, apeluje, horlí proti nepravostem. Pak se opět přihlásí k učení Husa a Wyclifa, vyzná, že je zapřel ze zbabělosti a ze strachu z ohně. Šokovaným i rozčíleným koncilním otcům vmete do tváře svoji odvahu zemřít. Křik ve shromáždění byl veliký. Bylo jasné, že soud přikročí k uložení trestu nejvyššího. Pokud měl ještě před chvílí Jeroným nějaké skryté spojence, touto skvělou řečí je ztratil!

Byl opět vržen do vězení, v němž mohl posledních pár dní přemýšlet o smrti.

Dne 30. 5. 1416 byl tento „heretik heretiků" („odvolal odvolané") vyveden na místo, kde před necelým rokem zemřel Jan Hus. Jeho smrt zaznamenalo několik svědků.

U Poggia si nelze nevšimnout obdivu vůči Jeronýmovi: "S jasným čelem a veselou tváří šel ke smrti, nelekaje se ani ohně, ani muk, ani zahynutí. Nikdy žádný ze stoiků nepodstoupil smrti s tak stálou myslí a srdcem zmužilým, jako tento jí žádati se zdál."

Pogius pokračuje: „Když přišel na popraviště, sám se svlékl ze šatů, padl na kolena, modlil se před kolem, k němuž nahý přivázán byl mokrými provazy a řetězem; potom obložili ho dřívím ne drobným, ale obhroubným až do prsou, slámy mezi ně nakladše. Jakž dříví hořeti počalo, jal se zpívati píseň, kterouž mu sotva oheň a dým přetrhl. To pak bylo největší znamení stálosti mysli, že když kat zezadu chtěl zapáliti oheň, aby ho neviděl, on „sem přistup", dí, „a zapal přede mnou; nechť bych se bál ohně tvého, byl bych sem se nedostal."

Tak jako Hus, i Jeroným na hranici zpíval, tentokrát Do tvých rukou, Pane, poroučím svou duši. Sotva dozpíval, cítil již velký žár a podle Mladoňovicova pašijního vyprávění měl říci: „Pane Bože, Otče všemohoucí, slituj se nade mnou a odpusť mi mé hříchy, protože ty víš, že jsem upřímně miloval tvou pravdu."

A tehdy udusil silný oheň jeho hlas, takže ho dál nebylo slyšet, ale stále rychle pohyboval ústy jako by rychle k sobě mluvil nebo se modlil."

Zdá se, že Jeroným umíral déle nežli mistr Jan. Nebylo by divu. Jeroným byl postavy mohutné, kdežto Hus byl vyhublý, oslabený více jak šestiměsíčním tvrdým vězením. Ke smrti Jeronýmově praví Petr z Mladoňovic: „Když však oheň opálil téměř celé jeho tělo kolem dokola spolu s vousem, tehdy se na celém jeho těle objevovaly následkem spálení jakési veliké puchýře zvící vejce. On však stále silně pohyboval hlavou a ústy téměř čtvrt hodiny. Tak hořel a poněvadž byl velmi silné konstituce, zůstával v ohni za velikého utrpení živ tak dlouho, co by člověk mohl dojít volně od sv. Klimenta po mostě ke kostelu Panny Marie."

Dejme ještě jednou slovo i Poggiovi, který, domnívám se, velmi trefně vystihl postavu Jeronýma Pražského i jeho smrt: „Tímto způsobem zahynul muž nadmíru znamenitý. Díval jsem se na skonání jeho, spatřil jsem vše, co se dálo. Buďto že nevěra, nebo neústupnost u příčině byla, věru muž ten umřel vždy co pravý filosof!"

Martin Chadima

Literatura:

BIBLE. Písmo svaté Starého a Nového zákona. Praha: Ekumenická rada církví v Československu 1985

ČORNEJ, Petr. Idea národa v husitských Čechách. In. Husitský tábor. Supplement I. In. Tábor: Sborník husitského muzea. 2001

HEIDER, Daniel. SVOBODA, David. Univerzálie ve scholastice. České Budějovice: Jihočeská univerzita, Teologická fakulta 2012

HEROLD, V. Pražská univerzita a Wyclif. Wyclifovo učení o ideách a geneze husitského revolučního myšlení. Praha: Univerzita Karlova 1985

CHADIMA, Martin. Filozofie – Úvod do dějin evropského myšlení. Hradec Králové: Univerzita Hradec Králové – Ústav sociální práce 2013

CHADIMA, Martin. Mistr Jan Hus – Člověk, teolog, mučedník. Praha: Česká biblická společnost 2015

CHADIMA, Martin. Jeroným Pražský – Tragický příběh středověkého intelektuála. Hradec Králové: Královéhradecká diecéze Církve československé husitské 2016

JUKL, Jakub Jiří. Utrakvizmus a pravoslaví. Disertační práce. Katedra historické theologie. Vedoucí práce: doc. Martin Wernisch. Historická teologie. Universita Karlova v Praze. Evangelická theologická katedra 2007

KADLEC, Jaroslav: Mistr Vojtěch Raňkův z Ježova. Praha: Univerzita Karlova 1969

KEJŘ, Jiří. Husův proces. Praha: Vyšehrad 2000

KUČERA, Zdeněk. Trojiční teologie. Kniha první. Trojiční základ a tradice. Praha: Blahoslav 1984

PETR z Mladoňovic: Zpráva o Mistru Janu Husovi v Kostnici. Praha: Univerzita Karlova 1965

PETR z Mladoňovic. Vypravování o Mistru Jeronýmovi Pražském, upáleném v Kostnici pro jméno Kristovo. In. Ze zpráv a kronik doby husitské. Praha: Svoboda 1981

SCHAFF, David S. John Hus – his life, teachings and death I. New York: Charles Scribner ´s Sons 1915

ŠMAHEL, FRANTIŠEK. Husitské Čechy. Struktury, procesy, ideje. Praha:
Nakladatelství Lidové noviny 2001

ŠMAHEL, František. Život a dílo Jeronýma Pražského. Praha: Argo 2010

Ze zpráv a kronik doby husitské. Praha: Svoboda 1981

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

24/2016

7. září 2016 ✦ ročník 101 ✦ cena: 13 Kč

Příští číslo vyjde
14. září 2016

Z obsahu

* *Jeho kralování II*
* *Údolí suchých kostí*

Poselství k 16. neděli po sv. Trojici

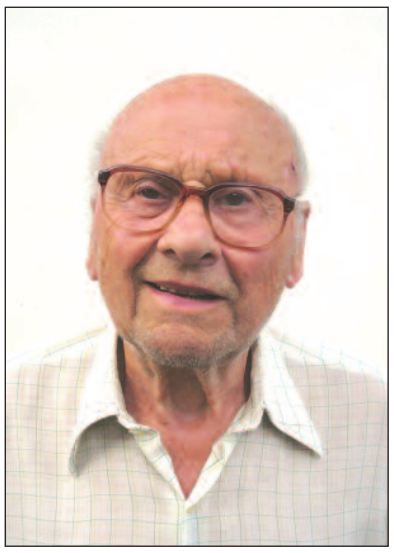

Bůh nám dal ducha síly, lásky a rozvahy. 2 Timoteovi 1,7–10

Bůh ke mně jednou bez ohlášení a zcela nečekaně přišel. Od té chvíle mne každou minutu přesvědčuje o své lásce a zve mě ke svému stolu, kde je všeho dost a kde nikdy nesedám sám. Kromě bratří, sester a přátel jsou tu také cizí hosté, lidé z ulice, všelijak uražení a ponížení, bezdomovci i vězňové. Přiznám se, že bych nechtěl být ve službě apoštola Pavla. Nedovedu si představit, že bych tomuto Bohu sloužil tak dokonale jako on – s čistým svědomím.

U toho nebeského stolu získávám zdarma ducha síly. Užitečný dar pro chvíle životních neúspěchů a ztrát a znovu se u tohoto stolu ptám, co to je láska, ta pavlovská agapé, a prosím o ducha rozvahy.

Jeruzalémská bible se nebála řecké slovo sofronismos přeložit aktuálním termínem sebeovládání a to je víc než aktivita kasárenského typu a mechanický dril. Znamená to jedno jediné: že křesťan se má a musí ovládat v každé kritické situaci, v případě ohrožení lidského života i v zápase se zlem a tím Zlým. Svědecká záchranná pohotovost musí být ozdobena kristovskou službou zoufalým, trpícím, opuštěným a nešťastným. To je krédo všedního dne.

Představa, že bych já, ubohý, měl všem těm, kteří se mnou sedí kolem stolu, všem těm cizím a neznámým prokazovat své bliženeství, mě trochu děsí. Ale tuto práci v terénu by jistě na mě můj hlasatel a učitel apoštol Pavel požadoval. Já bych tak musel bez bázně a studu svědčit o Ježíši Kristu, na kterého jsem jednou vsadil jako na Vítěze nad hříchem a smrtí a nad tím Zlým. Vsadil jsem na toho pravého průvodce životem, Spasitele, a toho nebudu nikdy litovat.

Divím se, kde autor tohoto dopisu sebral odvahu a jakýmsi magickým kukátkem v režii Ducha svatého pronikl do tajemné minulosti až před věčné časy, a tak nám zkomplikoval výklad devátého a desátého verše. Spasení, povolání, milost, epifanie je zde užito pro Ježíšův pozemský život. Tento Ježíš zlomil moc smrti - vstal z mrtvých, byl vzkříšen. Jenom ten, kdo ví, komu uvěřil, unese břemeno služby až do konce svého života, a pak snad pochopí, jaký význam má ta skoro až mytická formulace – Syn Boží zlomil moc smrti.

Zdeněk Škrabal
emeritní farář ČCE

Dvojí způsob Boží péče o svět

Sotva jsem slovo péče napsal, uvědomil jsem si, že Bůh je vůči světu spíše Stvořitel a Pán než pečovatel. Nejprve světu vládne. Se svou péčí přichází až na druhém místě. Ošetřuje světu bolavé nohy, aby byly schopné kráčet dál, ale určí jim i odpočinek k obnovení sil. My obyvatelé tohoto světa si máme vděčně připomenout, že naše pozemská existence je možná jen proto, že spoléhá na přítomnost Boží aktivity, která nespí ani nedříme. To je Boží péče o svět, aby trval- dosud.

To druhé je Boží vláda nad světem, totiž nad celým universem, vesmírem. Toto křesťanské učení dosvědčuje, že běh dějin na celém světě se neděje jejich vlastní silou, vůlí a záměrem, ale jen díky Boží aktivitě a ustavičné přítomnosti, která běh dějin podrobuje konečnému záměru, jak jej Bůh dějinám určil.

Je ovšem zřejmé, že Bůh se v péči o vesmír neprosazuje tak, aby pro přirozenou tvář vesmíru nezbylo místa. Zde i v případě Boží vlády je třeba rozlišovat mezi Boží aktivitou a přirozenou událostí. Křesťan se nedá okouzlit žádnými výkony člověka tak, aby neviděl za každým dobrým lidským výkonem jak Boží péči, tak jeho aktivitu. Bude také uchráněn fanatismu, který pro Boha zase nevidí člověka a jeho dílo.

Zjišťujeme, že Boží péče o svět nezpůsobuje žádné problémy. Naopak je způsobuje učení, že Bůh vládne světu tak, že působí v jeho dějinách, ne však sám: člověk se hlásí se svým podílem. Ten problém

Dokončení na str. 2

Aktuálně: Moje vzpomínka na milého „šéfa“

Letošní prázdniny byly v naší redakci opravdu smutné. Začátkem července jsme se při pohřebním shromáždění rozloučili s kolegyní Evou Kratochvílovou a ve čtvrtek 11. srpna svoji rodinu i malý redakční kolektiv navždy opustil její šéf, Bohumil Kejř. Byl tak zbaven trápení s neodbytnou rakovinou slinivky.

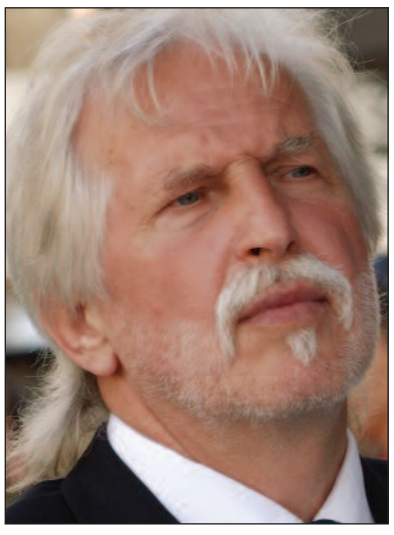

Bratr nastoupil do předsednické funkce Kostnické jednoty v roce 2007. Později po odchodu tehdejšího redaktora Evangelického týdeníku, bratra Ladislava Mečkovského, převzal také jeho funkci. Tu věrně zastával až do posledních sil. Když už nemohl do redakce docházet, byl s námi v pracovním styku alespoň prostřednictvím e-mailu. Pilně objednával u svých kolegů, farářů a kazatelů, pravidelná biblická poselství k dané neděli a sháněl aktuality z církví doma i ve světě. Kromě další redaktorské práce pro naše noviny také sjednával rozhovory se zajímavými lidmi. To vše teď zbylo na mne a moji kolegyni sestru Helenu Bastlovou, která dává novinám konečnou podobu.

Bratr Bohumil byl milý člověk. Byla s ním legrace, ale s velkou vážností a vírou přijímal a vykonával svoji redaktorskou funkci a též své poslání kazatelské. Pravidelně ochotně sloužil Božím slovem babičkám a dědečkům v domově Sue Ryder. Velice mu ležela na srdci věčně špatná finanční situace Evangelického týdeníku. Až do konce života zajišťoval finanční prostředky, kde to jen šlo, s větším či menším úspěchem.

Nadevše pak byl mužem bezmezné důvěry v Boží vedení a jeho pomoc, a to jak v práci redakční, tak ve své rodině a také v práci církevní a sborové. Se svou nemocí se plně odevzdával do Boží vůle, i když sám měl o jejím průběhu jiné představy. Jistě by rád ještě žil a těšil se ze své práce i rodiny. Teď už ví, proč s ním měl Pán Bůh jiný plán, než si on sám představoval. Už se připojil k té zvítězilé církvi, slavící svého Pána v nebesích.

Támar Kočnarová



Rozloučení s Mgr. Bohumilem Kejřem se konalo ve sborovém domě Milíče z Kroměříže v Praze 4

Z rozloučení s Mgr. Bohumilem Kejřem

14. ledna 1952 – 11. srpna 2016

Člověk víry se smrti neděsí, protože ji přijímá jako součást života, počítá s ní a dokáže se na ni připravit. Takovým člověkem byl i Mgr. Bohumil Kejř, který se dokázal připravit sám a snažil se připravit i svou rodinu, přátele a všechny blízké lidi, aby neměli v době smutku žádné starosti. Připravil i návrh smutečního oznámení a rozloučení tak, aby nevyústily do beznaděje, ale zvěstovaly všem Boží slávu.

Desítky lidí tedy podle jeho přání zamířily 29. srpna 2016 do sborového domu Milíče z Kroměříže v Praze 4, aby si připomněly jeho život a povzbudily se v naději.

Mgr. Bohumil Kejř, který byl mj. od roku 2007 předsedou Kostnické jednoty - sdružení evangelických křesťanů, a také odpovědným redaktorem našeho týdeníku, byl především duchovní - kazatel

Dokončení na str. 2

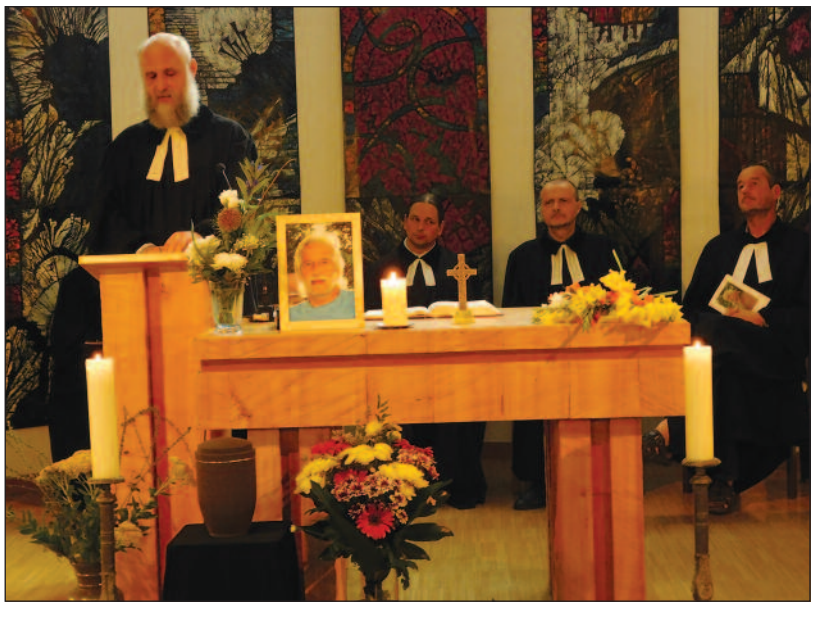

Z církví doma i ve světě

Věřící vyrazí do kostela na kole

Nebuďme lhostejní k zemi, která nám byla svěřena – s takovým heslem vyrazí stovky věřících z celé republiky v neděli 18. září (případně už v sobotu 17. září) do kostela. Zapojí se do ekumenické akce Do kostela na kole. „Smyslem je propagovat cyklistickou dopravu, která je stejně jako pěší chůze šetrná k životnímu prostředí a ve srovnání s automobilovou dopravou nepoměrně levnější, zdravější a na kratší vzdálenosti dokonce statisticky rychlejší," vysvětluje organizátor akce Marek Drápal.

Strmý nárůst automobilové dopravy v posledních letech se nevyhnul ani církevnímu prostředí. Hodně lidí sice využívá kolo nebo hromadnou dopravu pravidelně, přesto bývají kostely často obleženy auty. „V některých případech je to pochopitelné – například je potřeba přivézt nemocnou babičku –, často je to ale jen kvůli lenosti," poznamenává Marek Drápal.

Zároveň upozorňuje na nepřímé důsledky používání automobilů. „Znečištěné ovzduší způsobené dopravou má negativní dopady na zdraví. Látky, které jsou součástí výfukových plynů, mohou způsobit řadu závažných zdravotních problémů," říká. Citlivějšími skupinami jsou zejména děti, staří lidé a osoby s dýchacími a srdečními chorobami.

Problémem je i hluková zátěž. Hluk má vliv na psychiku a často způsobuje únavu, depresi, rozmrzelost, agresivitu, neochotu, zhoršení paměti, ztrátu pozornosti a celkové snížení výkonnosti. Dlouhodobé vystavování hluku může způsobit zdravotní problémy.

Akce Do kostela na kole má připomenout, že v Bibli je v příběhu stvoření světa člověk pověřen správcovstvím Země a jsme zodpovědní za to, jak s ní nakládáme. Má vést především k zamyšlení, co můžeme v našem chování zlepšit. Událost pořádá už devět let Poradní odbor pro otázky životního prostředí při Českobratrské církvi evangelické, Ekologická sekce České křesťanské akademie a Česká křesťanská environmentální síť.

Kontakt:
Marek Drápal: 481 120 877; marek@drapal.org

Desítky humanitárních pracovníků každý rok přijdou o život při pomoci druhým

V pátek 19. srpna se připomínal Světový humanitární den, jenž je věnován všem humanitárním pracovníkům, kteří pomáhají v rizikových oblastech. Jen v loňském roce bylo podle údajů The Aid Worker Security database zabito, uneseno nebo zraněno 287 humanitárních pracovníků, kteří při své práci pomáhali ostatním. Organizace sdružené ve FoRS – Českém fóru pro rozvojovou spolupráci proto společně s Českým červeným křížem považují za důležité na tento fakt upozornit a zároveň připomenout množství humanitárních krizí ve světě.

Humanitární situace ve světě se neustále zhoršuje, což dokazuje mimo jiné i množství nuceně vysídlených lidí. Podle údajů OSN v roce 2015 bylo na útěku celkem 65,3 milionu lidí, což je o 5,8 milionu více než v roce předešlém a nejvíce od druhé světové války. Miliony lidí, kteří jsou zasaženi válečnými konflikty, přírodními katastrofami či epidemiemi, jsou odkázány na pomoc místních i zahraničních humanitárních pracovníků. Je to případ Sýrie, oblasti Čadského jezera, Jemenu, Jižního Súdánu a dalších oblastí, z nichž mnohé jsou decimovány válečnými konflikty, kde válčící strany neberou ohled na civilní obyvatelstvo ani na humanitární pracovníky.

Obzvláště náročná je humanitární práce v oblastech sužovaných dlouhodobými konflikty. Například šestiletý syrský konflikt způsobil, že prakticky každý Syřan potřebuje pomoc. Obyvatelstvo je vyčerpané fyzicky, duševně, sociálně i ekonomicky. Zároveň je nutné zprostředkování cílené podpory jak vnitřním uprchlíkům v Sýrii, tak uprchlíkům nacházejícím se v ostatních zemích. Obtížné situaci tak čelí i humanitární pracovníci, kteří nemají kapacity pomáhat všem potřebným, kdo se na ně obracejí.

Mezinárodní humanitární právo je v místech ozbrojených konfliktů často porušováno. Humanitární pracovníci se až příliš často stávají terči útoků, které bývají opakovaně mířeny na civilní budovy, nemocnice a školy. Každý další útok na humanitární pomoc připravuje obrovské množství lidí v nouzi o přístup k životně důležité pomoci. Mezinárodní společenství se dohodlo, že uprostřed konfliktu se neútočí na ty nejbezbrannější a tyto dohody je třeba dodržovat.

z www.christnet.cz

Z rozloučení s Mgr. Bohumilem Kejřem

Dokončení ze str. 1

Ochranovského sboru v Praze (v letech 1999 - 2006). I proto jeho památku připomněli kazatelé Jednoty bratrské (Ochranovského seniorátu ČCE) Ondřej Halama z Turnova a Jiří Polma ze Železného Brodu, i faráři ČCE Daniel Heller z Valašského Meziříčí a Michal Šourek z místního sboru, který posloužil kázáním s názvem "Jsem si jist Boží láskou" na text epištoly Římanům 8,8-11.28-39.

Shromáždění obohatili zpěvem písně "Znám proud živé vody" Viktor Kalista za varhanního doprovodu Tomáše Hejdy a houslovým sólem Alexandr Shonert.

Shromáždění společně zpívalo písně vybrané samotným Bohumilem Kejřem: "Pán Bůh je síla má", "Z tvé ruky, Pane můj", "V tobě je radost" a "Buď tobě sláva, jenž jsi z mrtvých vstal".

Posledním přáním Bohumila Kejře bylo, aby se nezapomínalo na Evangelický týdeník - Kostnické jiskry, který má letos v záhlaví 101. ročník, o jehož osud si dělal do poslední chvíle starosti. Velice si přál, aby lidé nenosili na rozloučení s ním věnce a květiny, ale peníze raději věnovali Kostnickým jiskrám - nejstaršímu křesťanskému periodiku u nás.

Helena Bastlová

Dvojí způsob Boží péče o svět

Dokončení ze str. 1

nastane, když se začne zkoumat, může-li se podíl člověka rovnat Božímu podílu, o němž víme, že přichází s Boží láskou a spravedlností. Není možné, aby se teologie vyhnula tomuto problému, který je blízký každému člověku i vzdělanci: jak se srovnává Boží vláda nad vesmírem a nad vším jeho děním s tím, co lidé prožívají: mor, válku, holokaust, nemoci a chudobu, útisk, otroctví a smrt.

Teolog uvažuje o ospravedlnění Boha, jako by Bůh potřeboval omluvu za to, co se stalo. Bůh ji nepotřebuje a nepřijímá. Ti, kdo připravovali Božímu synu smrt v dějinách tohoto světa, Jidáš, židovští velekněží a stejnou mírou římská moc a ovšem lid, si ani nepomysleli, že nemohou nic proti Bohu, leč pro Boha.

Víra v Ježíše Krista nemá za své východisko ospravedlnění Boha, přesto se nemůže vyhnout tomuto problému a táže se, proč musel Pán projít tak bolestným ponížením a strastiplnou smrtí. Ze všech problémů, jež ohrožují křesťanskou víru, tento je nejpalčivější, a to proto, že její Bůh je Bůh dějin. Nelze jej odtud vyloučit a všechnu odpovědnost za to, co se děje na zemi, vložit na člověka.

Tento problém odpovědnosti ovšem vyvstává nejostřeji v samém středu biblického zjevení, při ukřižování Ježíše Krista. Kdybychom chtěli zbavit Boha vší odpovědnosti za tento kříž, zbavili bychom křesťanskou víru obsahu. Jen díky kříži, dobrovolně, vědomě Ježíšem přijatému, se křesťanská víra pohybuje na zemi, ve skutečných podmínkách, v utrpení, nespravedlnosti a smrti. Umaže se, pochybuje, zoufá si a diskutuje s Bohem, který na kříži ztratil všechnu vznešenost platonského, vysněného Boha. Ježíš, Bůh křesťanské víry, trpěl pod Pontským Pilátem a umřel, protože miloval padlý, propadlý svět.

Taková láska přišla do světa. Boží péče a Boží vláda dosáhly na kříži vrcholu, spása světa je dokonána. Svět není opuštěn, má Spasitele a Pána.

Nechal za sebou i v tomto ohledu nejvýznamnější postavu Joba, jímž Starý zákon nepochybuje o Boží všemohoucnosti, zato však o jeho spravedlnosti a lásce. K utrpení a smrti říká: „Tomu nerozumím a ani se o to nepokouším. Bůh si to ponechal jako své tajemství."

Josef Veselý

Co není a co je braním Božího jména nadarmo?

O braní Božího jména nadarmo - tak to překládá Bible kralická i Český studijní překlad - se píše v Ex 20,7. Není tam blíže vysvětleno, co přesně se tím míní. Ekumenický překlad zde však místo výrazu „brát nadarmo" používá slovesa „zneužívat", které je už zároveň výkladem - a to podle mne výkladem správným.

Běžně se za braní Božího jména nadarmo považují - proč vlastně? - zvolání jako „Pane Bože", „Ježíši Kriste", „proboha" a podobně. Právem?

Podle mého soudu nikoli. Důvodem tohoto mylného výkladu je zřejmě jednak skutečnost, že člověk při takovém zvolání na Boha nemyslí, jednak to, že takto volávají i lidé nevěřící, ba dokonce programoví ateisté. Četla jsem o radě dané takovému člověku, aby volal místo toho „Kryštofe Kolumbe". K tomu se ještě vrátím.

Ano, člověk při takovém zvolání na Boha zpravidla nemyslí - protože v takové chvíli, kdy je něčím neúnosně zavalen (a to je individuální - pro někoho je neúnosnou situací teprve pohled na požár nebo na mrtvého, pro jiného třeba už to, že něco nemůže najít), nemyslí vůbec. Ro-zum - nástroj myšlení - je vypnut; zdrojem, z něhož takové zvolání vychází, je srdce. Ano, takové zvolání je impulzivní modlitbou srdce - a ta, i když není řízena rozumem, není proto méně upřímná a autentická.

Někdy ovšem takové zvolání vypadá zcela nesmyslně, a proto podle úsudku ostatních nevhodně: „Pane Bože, to je krása!" Nebo: „Pane Bože, to jsem vás dávno neviděl!"

Jde však o stejně autentickou modlitbu jako při zvolání: „Pane Bože, já už nemůžu, prosím, dělej něco!"

I situace pozitivní - jejíž kladnost si později uvědomí a třeba se mu stane pro budoucnost pokojným zdrojem krásných vzpomínek, například zážitek ohromující krásy nebo naprosto nečekané setkání se vzácným člověkem - může totiž být v první chvíli pro srdce člověka neúnosná, musí se o ni tudíž podělit - a s kým jiným než s Bohem?

A že se tak modlívají i ateisté? To je jen důkazem, že nevěřící člověk ve skutečnosti neexistuje. Každý vyšel z Božích rukou - i když zprostředkovaně v rámci tisíce let trvajícího procesu plození, který započal stvořením člověka - a v hlubinách každého lidského srdce je tudíž skryta touha po Bohu, potřeba jeho blízkosti a vědomí závislosti na něm. U ateisty je ovšem za normální situace toto vše zavaleno tlustou vrstvou předsudků a rozumem okázale prohlašované nezávislosti: „Přece se nebudu modlit k tomu, v něhož nevěřím!" Jenže právě ve vyhrocené, neúnosné (třeba jen kvůli rozčilení) situaci, kdy rozum je byť jen na okamžik vypnut, dokáže srdce ze sebe tu dusivou vrstvu shodit a svobodně zvolat k tomu, po němž ve skutečnosti touží a ví, že se bez něj neobejde. Není správné takového člověka kvůli tomu napomínat - vždyť neudělal nic špatného - nýbrž podle možnosti toho využít k jeho evangelizaci: Podívejte, i vy voláte k Bohu - protože v hloubi své bytosti víte, že ho potřebujete!

Existují ale zvolání výše uvedeným podobná a na rozdíl od nich skutečně nevhodná, ačkoli přímo braním Božího jména nadarmo, tedy jeho zneužíváním, bych je nenazvala. Zvolá-li Němec „Herr Gott!", jde o stejnou autentickou modlitbu srdce jako u Čecha „Pane Bože!" Ale „hergot" v českých ústech je tímtéž jako jiná slova, která ho často doprovázejí - sakra, krucinál apod. - tedy zaklením. A to je pro Boha skutečně urážlivé. Do této skupiny

Dokončení na str. 3

Přednášky pro veřejnost na Husitské teologické fakultě

Projdete-li upravenou kvetoucí zahradou, kde se nad hlavami příchozích sklánějí vysoké břízy, objevíte jednu z teologických fakult Univerzity Karlovy. "Vážně? Na Budějovické? Já tam bydlím dvacet let a o žádné Univerzitě tam nevím" není ojedinělá věta, kterou lze zaslechnout na veletrzích o vzdělání, kde se setkávají zájemci o celoživotní studium s reprezentanty jednotlivých fakult. Husitská teologická fakulta, ačkoliv sídlí mimo rušné centrum Prahy, nabízí všem zájemcům dychtícím rozšířit si obzory zajímavé vzdělávací programy.

V září zde započne již pátý ročník úspěšných přednášek pro veřejnost „Večerní akademie religionistiky". Během uplynulých čtyř let se zde posluchači mohli seznámit mimo jiné s křesťanskou mystikou, staroegyptským náboženstvím, původní keltskou spiritualitou či s novopohanským hnutím. V následujícím akademickém roce jsou již připravena témata alternativní spirituality západního původu (doc. Ivan Štampach) a náboženských paralel ve fantasy literatuře (doc. Pavel Hošek) a ve virtuální realitě (dr. Zuzana Kostićová). Jeden z kurzů bude věnován také zajímavým hostům, kteří vždy jednou za čtrnáct dní pojednají o vybrané náboženské menšině Blízkého východu (dr. Jiří Gebelt).

Jedinečností těchto přednášek je i rozdílné spektrum posluchačů všech věkových kategorií, odlišných profesních a životních směrů a nejrůznějších vyznání. Ti všichni však mají jedno společné. Touhu se srozumitelným způsobem seznámit se základy a specifiky světových náboženství, která pohánějí současné dění či vládla dávno zapomenutým světům. Tomu je přizpůsoben i výklad předních českých odborníků na zvolená témata, který je vystavěn na vědeckých poznatcích a předáván poutavým způsobem.

Novinkou, která zaujme především zájemce o přednášky s křesťanskou tematikou, je „Večerní akademie teologie", jež rozšiřuje základní religionistické kurzy. Tady se mohou posluchači těšit na roli biblických textů v rané církvi (doc. Jiří Pavlík), výpověď o Bohu v knize apokalyptického proroka Daniela (doc. Jiří Beneš) a postavy a události hýbající světem Nového zákona (dr. Jiří Lukeš). Zajímavé téma nabídnou i přednášky osvětlující vývoj dialogu mezi náboženstvím a přírodními vědami (doc. Jiří Vogel). Každý, koho široká paleta nabízených okruhů oslovila, je vítán na jednotlivých přednáškách či po zaslání přihlášky v celém přednáškovém cyklu, na jehož konci čeká na každého přihlášeného účastníka osvědčení o absolvování kurzů celoživotního vzdělávání na Univerzitě Karlově.

Marek Vinklát (e-mail: marek.vinklat@htf.cuni.cz)

Bláznovství víry podle Jakuba

Jiří Mrázek: Výklad Jakubovy epištoly 20

Čtvrtá kapitola

Pokračování z minulého čísla

Nesnažte se mít navrch jedni nad druhými. Neobracejte se jedni proti druhým, anobrž obraťte se k Bohu.

Jk 4,7b-8a *Vzepřete se ďáblu a uteče od vás, přibližte se Bohu a přiblíží se k vám.* Tento verš připomíná svou strukturou hebrejskou poezii; je založený na paralelismech a protikladech: pošlete ďábla pryč – a on půjde pryč, přibližte se Bohu – a on se přiblíží. Ďábla pryč – Boha sem. Ďábel uteče – Bůh se přiblíží. Opět to vypadá, že máme před sebou citát; a opět Jakub předpokládá inteligentního čtenáře, kterému nemusí říkat, odkud to je. My to s jistotou nevíme, ale známe několik míst, která jsou alespoň podobná slovním zněním a zajímavě blízká kontextem: Mezi vzdělavatelnými spisy, které se nikdy nedostaly do Bible, ale byly ve své době hodně populární, je Závěť dvanácti patriarchů: pokouší se najít odkaz, který by asi tak mohli formulovat synové Jákobovi – praotcové dvanácti kmenů izraelských na základě svých životních příběhů a životních zkušeností. Závěť Šimonova je vpodstatě monotematicky věnována *závisti* (právě závisti, o které byla i zde před chvílí řeč): Šimon záviděl Josefovi otcovu přízeň, a závist ho dlouho užírala, proto před ní varuje své syny. A říká jim: Jediná cesta, jak se takové závisti zbavíte, je, že před ní *utečete k Hospodinu a zlý duch uteče* (nebo *odběhne) od vás*. Utečte se k Hospodinu a zlý duch vás opustí. Závist a nevraživost je v jeho závěti téměř až personifikována jako jakási posedlost (Test Sym 3,5). V Závěti Danově je řečeno: *Zbavte se hněvu a Hospodin bude přebývat ve vás a Belial od vás uteče* (Test Dan 5,1). V obou těchto závětích je navozena podobná situace – a stejné řešení jako v Jakubově epištole. Tou situací je *nevraživost, závist, nesnášenlivost* – mezi Jákobovými syny v biblických reminiscencích Testamentu dvanácti patriarchů nebo v případě naší epištoly mezi dvanácti kmeny v rozptýlení (vzpomeňte si na její úvodní verš). Jako by tady Jakub tu svou rozhádanou církev tak trochu přirovnával k rozhádaným dvanácti synům Jákobovým. Řešení: Bůh se arogantním protiví. Jinými slovy: Dokud vůči sobě budete arogantní, řešení *není*. Bůh zůstane daleko a vám zůstane ta vaše posedlost. Ale vzepřete se své žárlivosti a posedlosti – a ona od vás uteče. Přibližte se Bohu – a on se přiblíží k vám. Ani jedno (a ani v jednom z těch textů) není samozřejmé. Je to spíš na rovině *zaslíbení*. Není samozřejmé, že si usmyslíme se přiblížit Bohu a on se přiblíží. Ale je to v rovině zaslíbení: že on na to *čeká*, aby se mohl přiblížit. A není samozřejmé, že se vzepřete ďáblu a on hned uteče. Tady je vidět, že Jakub přece jen myslí docela *civilně*. Může to znít paradoxně, ale právě když Jakub mluví o ďáblu, je vidět, jaký je „civilní interpret". Protože *ďábel* je tady pro něj vpodstatě jenom jiné slovo pro všechnu tu rozhádanost a nesnášenlivost. Srovnejte si ho třeba s Ef 6,10 nebo s 1 P 5,8, kde jsou rovněž výzvy *vzepřete se ďáblu*. Ale tam už ďábel obchází jako lev řvoucí a hledá, koho by sežral. Tam „nehrozí", že se mu vzepřete a on uteče. Tam se mu vzepřete – a budete trpět. Protože tam už je to o pronásledování (stejně jako pak ve Zjevení Janově). Kdežto Jakub píše do situace, kdy má církev problémy hlavně sama se sebou. Shrnuto: Jakub i tímto barvitým, poetickým exkurzem říká zase jen: Přestaňte se navzájem překřikovat, jinak neuslyšíte Boha. Ztichněte a přibližte se – a on se přiblíží. A na to teď naváže:

Jk 4,8b *Očistěte ruce, hříšníci; a posvěťte srdce, rozpolcenc*i. Toto je opět narážka, tentokrát na Ž 24,3-4. Tento starozákonní žalm říká, kdo se může *přiblížit k Hospodinu* – řečeno starozákonním způsobem: kdo může vystoupit na jeho svatou horu a vstoupit do svatyně. *Kdo vstoupí na horu Hospodinovu? A kdo stane na místě svatém jeho? Ten, kdož jest rukou nevinných a srdce čistého, kdož neobrací duše své k marnosti a nepřísahá lstivě.* Ruka – srdce – duše. Ten, kdo má ruce nevinné, srdce čisté a duši neupíná k marnosti, ten může bez obav vstoupit do chrámu. Jakub říkal: *Přibližte se k Bohu!* a na to naváže přesně ve stejné kombinaci ruce – srdce – duše: *Očistěte* své ruce; *obnovte nevinnost* svého srdce; a nebuďte DIPSYCHOI, což jsem přeložil jako *rozpolcení*, ale ne ve smyslu romantické rozervanosti; DIPSYCHOI doslova znamená něco mezi *dvojí duše* anebo *dvojího života*. Může to znamenat *nerozhodnost*. A v souvislosti s Ž 24, na který tady Jakub naráží, by to znamenalo nerozhodnost mezi Bohem a mamonem, mezi Bohem a marností. Prostě: Připravte se na to, že máte předstoupit před Boha. Na to, že se skutečně přiblíží. Pro staréhо Izraelce se to dalo přirovnat ke vstupu do Chrámu. Pro nás by se to dalo asi přirovnat k tomu, když někdo dělá poslední pořízení, na smrtelné posteli: za chvíli *předstoupí před Boha*, tak chce urovnat všechny své záležitosti. No a teď totéž Jakub aplikuje klidně i doprostřed (všedního) života. Přibližte se Bohu a Bůh se přiblíží – tak to berte skutečně tak, že před něj předstupujete. A dejte do pořádku své záležitosti. A hlavně své nejrůznější spory.

Jk 4,9 *Bědujte, naříkejte a plačte! Vaše veselí ať se změní v nářek, vaše radost v zármutek (depresi).* Tohle je formulováno pro změnu v duchu *starozákonních proroků*. A stejně jako u nich to není míněno jako nějaký masochismus nebo povinně zachmuřená zbožnost, nýbrž reálné poznání, jak na tom jsme, které je východiskem jakékoli změny.

Jk 4,10 *Pokořte se před Pánem a vyvýší vás.* Toto je vlastně jen parafráze věty, která už zazněla v šestém verši: *Arogantním se protiví, ale pokorným dává milost.* Těm, kdo ji umí přijmout.

Jk 4,11a *Neurážejte se navzájem, bratří.* Slovo KATALALEIN znamená doslova *mluvit proti* – nejčastěji ve smyslu *očerňovat, shazovat, urážet*; jenom o krůček dál už je *soudit*. ČEP tady překládá: *Nesnižujte* jeden druhého; kdo *snižuje nebo soudí* svého bratra... Tím objevuje zajímavou souvislost: podle předchozího verše se máme *pokořit před Pánem, aby nás povýšil* – což ale neznamená *pokořit nebo ponížit* jeden druhého, nýbrž naopak pokořit *sám* vlastní aroganci. Pokořte se před Pánem – ale ne jeden druhého! Znovu zde silně rezonují motivy kázání na hoře: *Slyšeli jste, že bylo řečeno otcům: Nezabiješ! Kdo by zabil, bude vydán soudu.*

Pokračování příště

Povrhel

(k začátku školního roku)

Jak vyhlídková loď proplouvala fjordem, vynořovaly se na obou březích nové a nové skalní štíty a strmé svahy. Barbora se na ně nemohla vynadívat. Co byly proti tomu výlety na vltavském parníčku! Až teprve teď si splnila dávné přání podívat se do zadumaného Norska, které znala jen z Björnsonových a Gulbranssenových románů a z knih Undsetové.



Všecko by bylo krásné a nezapomenutelné, kdyby se kvapem neblížily závěr prázdnin a návrat do školy. Před lety si sice sama dobrovolně vybrala kantořinu, ale to ještě byla idealistka, která si představovala, jak bude uskutečňovat Komenského školu hrou a ideje zanícenéhо švýcarského pedagoga Pestalozziho. Styk s lidským materiálem, který měla zušlechťovat, ji však brzy vyvedl z omylu.

Ti ničemové! Či grázlové? Původ tohoto nespisovného výrazu je dosti nejistý. Snad souvisí s nelichotivým německým grässlich – děsný, strašný. Nebo jde o zkomoleninu jména Krassel, což prý byl nenapravitelný kriminálník a praotec všech grázlů. V každém případě jich za ta léta, co učí, poznala víc než dost. Někteří jí občas pili krev jako upíři a vampýři čili listonosi.

Nejprve jim čelila domluvami, což je ten nejubožejší a nejméně zabírající způsob, ať jde o domluvy rodinné nebo školní. Grázl nebo jeho bujará dívčí obdoba jsou totiž málokdy schopni uznat, že mohou někomu způsobit zármutek a zklamání. Stejně tak neúčinné jsou výhrůžky důtkou, sníženou známkou z mravů nebo vzkazem rodičům.

Jistou dobu se Barbora uchylovala k tomu, že když se setkala s povstaleckými živly, začala odbojníky ironizovat. S touto obrannou metodou však dosti brzy přestala. Zdála se jí jaksi nečestná. Je to přece jen nerovný boj, když studentíka začne zesměšňovat dospělý partner, zralý kantor, který má pro tuto metodu přece jen v neposlední řadě bohatší zkušenosti a navíc kantorský notes na známky.

Koneckonců Barbora nebyla nervózní netýkavka a necítila potřebu kvůli občasným nepříjemným soubojům vzdát se svého povolání. Navíc měla v dobré paměti, že také ona sama kdysi patřila ve škole k podobnému nepoddajnému živlu. Proto nebyla nesmlouvavě proti tomu, když se hodina občas zpestřila nějakým extempore.

Co se však hodně za těch několik desítek let dost změnilo, byla setkání s rodiči. Ve svých otcích a matkách získali totiž někteří grázlové zanícené advokáty. Ty tam jsou doby, kdy tátové prohlašovali o svých ratolestech (alespoň o těch menších): „Když si kluk, pane učiteli, nedá říct, jednu mu klidně vlepte! Škoda rány, která padne vedle!" Takováto rodičovská prohlášení rozhodně patří už dávno do říše legend! Dnes bude táta do krve hájit záškoláka a zmalovaná matinka se jednoznačně postaví za své ubohé děťátko, které bývá při vyvolání duté jako pařez. To tak, aby si kantor s rodiči něco začínal! – Tak toho všeho byla teď Barbora téměř dva měsíce ušetřena. Musí si tedy užít posledních okamžiků svobody!

Najednou však zaclonil Barboře výhled na kouzelný fjord štíhlý stín: „Dobrý den, paní profesorko!" – „Dobrý den, Matěji!" vydechla udiveně Barbora „Kde se tu bereš – tak daleko od domova?" – „Naši mají dovolenou a vzali mě s sebou," vysvětlil jinoch. „Nechtěla byste si s nimi, paní profesorko, popovídat?" Že by si mohla popovídat s někým, koho skoro ani nezná, Barboru v této chvíli příliš nenadchlo, odmítnout ale nemohla: „Tak dobře – budou-li ovšem mít rodiče zájem."

Sám Matěj byl pro Barboru tak trochu její případ. Sama si ho v duchu pojmenovala povrhel. Jako dítě měla Barbora babičku, která četla hodně Bibli a ráda užívala i v běžné řeči některé biblické výrazy – a povrhel byl jeden z nich. Koho tím mínila, Barbora dlouho nechápala. Když se pak babičky na to zeptala, babička jí to vysvětlila: „No, povrhel je někdo, kým všichni opovrhují, takový vyvrženec a odstrčenec. Takové děti nebo dospělé ostatní přezírají a šidí je. I o Pánu Ježíši se v žalmech píše, že se k němu budou chovat jako k povrhelovi."

A právě tohle Barboru napadlo, když poznala Matěje. Nebyl dítě, které trápí učitele a snaží se mezi ostatními všelijak pochybně se prosadit. Působil dost bezbranně a vyskytoval se většinou někde na okraji. A ti, kdo naopak chtěli na sebe upozornit, toho zneužívali. Dost často ho nutili, aby jim posluhoval, jindy ho všelijak zesměšňovali. Inu, takový povrhel!

Stalo se jednou, že Barbora nachytala v šatnách partu vzrostlých kluků, jak cpou násilím Matěje do šatní skříňky. Nemohla se tehdy udržet, vtrhla mezi násilníky a Matěje jim vyrvala ze spárů. Po vyučování si pak zavolala jejich vůdce: „Teď na místě mi slíbíš, že ode dneška nikdo nezkřiví Matějovi ani vlásek! Rozumíš? A já si dám důkladný pozor, jestli jsi vůbec schopný se o to postarat!" Účinek byl nečekaný. Od toho dne šikana ustala a Matěj získal nečekaně ochránce, i když nedobrovolného.

Neuplynulo ani pět minut od chvíle, kdy se Barbora s Matějem na lodi pozdravila, a už se vrátil s rodiči. Barbora si jen matně vzpomínala, že když vždycky před koncem čtvrtletí přicházeli na rodičák, spokojovali se sdělením, že Matějovi vychází z francouzštiny dvojka, a nijak jinak se už neprojevovali. Teď na lodi to však bylo jiné: „Jsme moc rádi, paní profesorko, že jste tu s námi. Máme aspoň konečně příležitost vám poděkovat, že jste se před třemi lety tak energicky zastala Matěje proti těm gaunerům, co ho pořád trápili. Snad jsme vám mohli projevit vděčnost už dřív, ale před jinými lidmi se to jaksi nehodilo. Nikdy vám to ani my ani Matěj nezapomeneme. Teď vás nechceme zdržovat. Už zas jdeme a vy si užívejte dovolené!"

Je to divné, ale Barboře se už nepodařilo v sobě znovu vyvolat ten povznesený pocit, který se jí předtím zmocnil při pohledu na nádhernou severskou přírodu. Nečekaně jí však vyvstal v paměti jeden z biblických výroků, které často slýchala od babičky: Pouštěj chléb svůj po vodě, neboť po mnohých dnech najdeš jej. S tímhle veršem to je opravdu zvláštní. Před lety zabloudila Barbora v cizině do kostela, právě když tamější kazatel vykládal tohle rčení. Říkal přibližně toto: „Zkuste hodit kus chleba do vody. Nikam daleko neodpluje. Proud ho odhodí někam ke břehu a chleba se tam bude točit, dokud se nerozmočí nebo dokud ho nespolkne nějaká ryba. Ještě po několika dnech ho tam najdete. Je to jen symbol marného počínání." To babička to na rozdíl od toho kazatele určitě myslela daleko optimističtěji: „Když si budeš, Barborko, počínat správně, nebude to třebas mít momentálně účinek. Možná však – bude-li Pán Bůh chtít – po letech se ti to v nějaké podobě vrátí." – Jak to tedy je s Barbořinou kantorskou námahou: je marná, nebo časem přece jen bude mít nějaký ohlas – jako třebas v případě tohohle povrhela?

Daniel Henych

Co není a co je braním Božího jména nadarmo?

Dokončení ze str. 2

nevhodných výrazů patří - ovšem zase z jiného důvodu - také zvolání „ježíšmarjá (Josefe)", „šmarjájosef" a podobně. Proč? Zvolání „Ježíš, Maria!" bylo původně vážně míněné katolické vzývání: Jana z Arku jím například zahajuje svůj výhružný dopis husitům. Jenže právě proto, že spolu s živým Bohem je při něm jedněmi ústy vzývána i mrtvá Marie, Josef apod., je zde Boží jméno vtahováno do spiritismu, což Pána jistě uráží neméně.

Proto je - byť dobře míněná - rada místo „Pane Bože" volat „Kryštofe Kolumbe" vlastně nevhodnou výzvou ke spiritismu, k vzývání mrtvého člověka namísto živého Boha. A ještě jakého! Vždyť tento pověstný mořeplavec radil králi k využití domorodců jako otroků ... Pokud někoho opravdu (a přitom zbytečně) trápí svědomí, že volává „Pane Bože",může volat nějak neutrálně, třeba „Páni!" - jedna sestra volávala „Maminko!", její maminka ovšem tehdy žila. Ale podle mne se za zvolání srdce k Bohu opravdu nikdo stydět nemusí.

A co tedy JE skutečným braním Božího jména nadarmo? Jak naznačuje výraz použitý v ekumenickém překladu Bible, je to jeho zneužívání - tedy vědomé, plně rozumem řízené používání na podporu zlé, Boha urážející věci. Třeba svěcení zbraní v Božím jménu nebo modlitba k Bohu za vítězství v útočné, nespravedlivé válce. Nebo když zloděj koní v jedné lidové písni prosí Boha, aby jeho krádež bělouše přikryl a usnadnil bezměsíčnou nocí. Dále používání Božího jména v okultismu, včetně bílé magie. Též užívání jeho jména ve výsměchu (např. záhadné „Boha jeho", „S tím si jdi za svým Pámbíčkem", pohrdavé „To ti Bůh řek´"apod.). A konečně ohánění se Božím jménem tam, kde jím chci dodat váhu svým jinak nevěrohodným slovům: „Bůh je mi svědkem, že ..." Boží jméno v takovém případě hraje stejnou úlohu jako přísaha, proti níž nás Pán rovněž napomíná. Pokud ovšem naproti tomu člověk nespravedlivě obviněný ve své úzkosti zvolá: „Proboha, pro lásku Boží, věřte mi přece!", jde o stejnou autentickou modlitbu srdce jako v případech uvedených na počátku a takové zvolání k Bohu, který hledí k srdci, určitě není nadarmo.

Ivana Kultová,
sbor BJB Cvikov



Listy M. Jana Husa

93. Obci vysokého učení Pražského

Vzácní a v Jezu Kristu nejlaskavější mistři, bakaláři[2] a studenti university Pražské! Napomínám vás při samém nejmilostivějším Ježíši, abyste se vespolek milovali, odstraňovali rozkoly, především byli horliví v zachovávání Boží cti, stále mne měli na paměti, jak jsem vždycky usiloval o zdar university, abych ji ke cti Boží přiváděl, jak jsem se trápíval nad vašimi nesváry a výtržnostmi, jak jsem chtěl náš přeslavný národ shromáždit v jedno. A hle, jak kvůli některým mým nejmilejším[3], pro které bych byl nasadil život, stal se mi tento život velmi trpkým; pomluvami, potupami a nakonec trpkou smrtí mne poráží. Ať jim všemohoucí Bůh odpustí, protože nevědí, co činí; upřímným srdcem za ně prosím, aby je ušetřil. Ostatně, mí nejmilejší v Ježíši Kristu, stůjte v poznané pravdě, která nade vším vítězí a je mocná až na věky. Ať také víte, že jsem žádný článek neodvolal, ani neodpřisáhl. Sněm chtěl[4], abych řekl o všech i o kterémkoli jednotlivém článku, vybraném z mých knih, že je lživý; nechtěl jsem, leda by Písmo dokázalo jeho falešnost; proto kdyby byl v kterémkoli článku jakýkoliv falešný obsah, toho se zříkám a svěřuji jej Pánu Ježíši Kristu, který poznává mé upřímné myšlení, aby jej napravil, a ne aby byl vykládán lživým významem, což není mým záměrem. A vás také napomínám v Pánu, abyste, budete-li moci v některém z oněch článků objevit jakýkoliv falešný význam, se jej zřekli, avšak vždy bez porušení pravdy, která je zamýšlena. Proste Boha za mne, a pozdravte se vespolek ve svatém pokoji.

Mistr Jan Hus v okovech a v žaláři, který již stojí na kraji tohoto života a očekává zítra hroznou smrt, která - doufám - očistí mé hříchy[5] a z milosti Boží na mně žádné kacířství nenajde, protože celým srdcem vyznávám kteroukoliv neuvěřitelnou pravdu. Psáno ve čtvrtek v předvečer svatého Petra.

Prosím, milujte Betlém[6] a ustanovte místo mě Havla[7], protože doufám, že Pán je s ním. Amen. Svěřuji vám Petra z Mladenovic[8], mého nejvěrnějšího a nejvytrvalejšího utěšitele a posilovatele.

92. Husův dopis podle vydání Bohumila Mareše (1851 – 1901, evang. farář a církevní historik) z r. 1911 (již 3. vydání), který také připojil vykladačské poznámky, které zde uvádíme.
V roce 2015 Husovy dopisy převedeny do současnější češtiny.

93. Obci vysokého učení Pražského.[1]
R. 14I5, 27. června. (1415, 27. června.)

Hus napomíná universitu, na níž měl učitelskou stolici a vynikající místo vůdce, aby všickni dbali cti Boží a jednoty a v paměti ho chovali; naříká, co utrpěl od někdejších přátel svých; oznamuje, že žádného článku neodpřisáhl; prosí, našli-li by něco křivého v jeho výkladu, aby se toho zřekli, a poroučí jim Havlíka a Petra.

[1] Tom. 584. [2] První (nižší) hodnost akademická. [3] Štěpán Páleč a Stanislav ze Znojma, viz úvod č. 54 a 38. [4] Viz počátek listu 69. a úvod 71. [5] Totiž kacířstva, z kterých byl obviněn. [6] Viz č. 77, pozn. 6. [7] Viz list 84. [8] Viz úvod listu 57.

Německý evangelický farář a básník Paul SPERATUS

narozený 13. 12.1484 ve švábském Roetlenu u Ellwangenu – zemřel 12. 8. 1551 v pomořanském Kwidzyně/ Marienwerderu



Studoval práva, filosofii a teologii ve Freiburgu, v Paříži, v Itálii a ve Vídni a několikrát získal doktorát. Jako papežské uznání obdržel i šlechtický titul. Byl vysvěcen na kněze, působil ve Wuerzburgu, Salzburgu a Vídni, ale protože se přiklonil k Lutherově reformaci a bojoval proti kněžskému celibátu a mnišským slibům (sám se oženil s Annou Fuchsovou), byl exkomunikován. 1522 se stal farářem v Jihlavě, kde získal značný vliv duchovní i společenský a odkud měl kontakty také s novoutrakvisty a Jednotou bratrskou. Byl však zatčen a v Olomouci odsouzen k upálení. Král Ludvík Jagellonský mu na přímluvu moravské šlechty naštěstí udělil milost, ovšem s podmínkou, že opustí Moravu. Potom žil ve Wittenbergu, kde spolupracoval s Lutherem na zpěvníku (1524), na agendě a vizitačním řádu. Luther ho vyslal do (právě sekularizovaného a reformačního) pruského Královce za dvorního kazatele. 1530 se stal prvním pomořanským biskupem se sídlem v Kwidzyně. Po 1547 přijal bratrské exulanty do unie a ordinoval jejich seniora. Proti některým reformačním teologům vedl polemiky.

K jeho literární tvorbě patří kázání, věroučná pojednání, *Výklad Zjevení Janova* a překlady Lutherových spisů z latiny.

Z jeho písní se dodnes zpívá *„Přišlo k nám padlým spasení“*, kterou známe v překladu Jiřího Třanovského z r. 1636 a která vyjadřuje reformační nauku o spáse:

Před Bohem je spravedlivý,
kdo vírou tou jen stojí.
Ten přijme dar žádostivý
skutků dobrých v pokoji.
Když víra v Bohu spočívá,
láska bližním vždy prospívá,
jsi-li z Boha zrozený.

Bohuslav Vik

Výtvarný jazyk Šamotulského kancionálu

Jednota bratrská byla v době vydání Šamotulského kancionálu opět v existenčním ohrožení. Habsburkové zesílili tiskový dozor, aby došlo k ještě většímu rozšíření římskokatolické víry a nastolení náboženského pořádku. Jednota tehdy nemohla mít svoji tiskárnu, proto byla literární díla tištěna za pomoci soukromého tiskaře. Kancionál spatřil světlo světa v polských Šamotulích. Vytiskl jej pro Jednotu bratří Alexandr Aujezdecký (též člen Jednoty bratrské). Prostory pro tiskárnu poskytl tehdejší šlechtic Lukáš z Górky. V Šamotulích již při tisku kancionálu působil Václav Solín (zde jako korektor), který také následně působil, jako tiskař v ivančické tiskárně.

Synoda JB pověřila Jana Blahoslava, Jana Černého s Adamem Šturmou k vytvoření nového kancionálu. Nové dílo obsahuje celkem 735 písní rozdělených do tří částí. Většina písní byla přejata z Rohova kancionálu (pocházející z r.1541, tehdy tiskl Pavel Severýn), konkrétně 454 písní. Další písně pocházejí od různých autorů tehdejší Jednoty bratrské. Jan Augusta je autorem velké části písní (Blahoslav vybral do kancionálu jeho 150 nových písní, které Augusta psal ve vězení). Sám Jan Blahoslav je autorem některých písní.

Titulní stránka kancionálu se podobá titulní straně Rohova kancionálu. Zobrazuje sbor společně zpívajících bratří. Vrchní stranu zdobí beránek s praporcem, známý také jako symbol Jednoty bratrské, který se často v bratrských tiscích objevoval. Po stranách jsou zobrazeny postavy krále Šalomouna - po levé straně a krále Davida s harfou - po pravé straně. Spodní část zobrazuje sbor zpívajících bratří, kteří jsou shromážděni v několika skupinách stojících okolo kancionálu. V přední skupince zpěváků stojí rozpoznatelná postava Jana Blahoslava s brýlemi. Spodní část stránky uzavírá orchestr andělů.

Dekorativní rám, který lemuje všechny stránky kancionálu, byl zhotoven očividně zvlášť. Skládá se z 8 kusů štočků. Rozdělení rámu na více kusů umožňuje využití více dekorativních variací v tisku. Rám obsahuje renesanční ornamentální a rostlinné motivy. Na některých stránkách, spodní části rámu obsahují znaky či erby, jsou prázdné, ale připravené pro vepsání signetu či podobné značky. Černé pozadí dekorativního rámu je tvořeno tzv. šrotovým tiskem, doplněným o lineární řezbu. Kresba vznikala vybíjením ocelových punců, koleček či křížků do kovové desky. Šrotový tisk nebyl obvyklým ani v českých



Titulní strana Šamotulského kancionálu

zemích, známější byl ve Francii. V první polovině 16. století vymizel. Tento způsob řezby nebyl zcela vhodný pro opakovaný tisk, matrice byla většinou široká pouze 4 mm. Takto tenká matrice se při tisku (pod tlakem) rychle opotřebí. -

V kancionálu se objevuje pět celostránkových ilustrací. Jsou to: titulní stránka se zpívajícím sborem bratří, erb Lukáše z Górky s básní Václava Solína, vyobrazení s postavou krále Davida s harfou, obraz Narození Páně a poslední je portrét mistra Jana Husa, jehož pravděpodobným autorem je Václav Solín (iniciály W.S.).

Autoři ilustrací se v kancionálu zaměřili především na iniciály. Bohatě zdobené iniciály lze spatřit u nápěvů písní znázorněné notami. Motiv v iniciále je vždy vázán na obsah písně. Kancionál je rozdělen do tří částí. Ilustrace se tedy tematicky střídají, jsou vyřezány do těla iniciály či ji prostupují. Zobrazují výjevy ze života Ježíše Krista, svátosti či život církve. Ukázkou může být iniciála B, její tělo rámuje výjev Kristova pokušení na poušti. Ježíš Kristus rozmlouvá se satanem, který stojí proti němu. Obě postavy v popředí stojí u skalisek, zatímco pozadí plní výhled na město. Obraz pokračuje vysokou skálou nad městem, na které sedí miniaturní postava Ježíše Krista s knihou v ruce, na nebesích se zjevuje anděl nebo Bůh Otec. Postava je vyřezána jednoduchými liniemi, není příliš čitelná. Další iniciály zobrazují Ježíšův život, jeho zázraky uzdravování, smrt, vzkříšení nebo nanebevzetí apod. Zásadní připomínkou Starého zákona je pak stvoření světa či přijetí desek zákona na hoře Sinaj. Mojžíš přebírá desatero od Boha Otce, naznačeného předávající rukou.

Štočky s ilustracemi iniciál se na několika místech v kancionálu opakují. Písně, které jsou psány pouze formou textu, začínají jednoduchou, dekorativně zdobenou iniciálou, většinou rostlinného motivu. Na koncích písní se v některých částech objevují koncovky (geometrické ornamentální tvary), které se objevují i v dalších bratrských tiscích v různých formách. Pro zvýraznění začátku nové sloky jsou využity ukazující ručičky.

Podle charakteru řezby lze rozpoznat na postavách odlišné rukopisy autorů. Jedním z nich byl již zmíněný Václav Solín.

Výzdoba Rohova kancionálu z roku 1541 též oslovila bratrské řezbáře a tiskaře při tvorbě Šamotulského kancionálu. Některé štočky byly nově vytvořeny a došlo k jejich využití v nově upraveném ivančickém kancionálu z roku 1561. Od některých zdobných prvků se naopak upustilo (např. šrotové pozadí). Tiskaři Jednoty bratrské se ve své tvorbě nejvíce inspirovali německou tvorbou, odkud proudily do Čech knihy, tiskařské vybavení, i typologie zobrazení Jana Husa (Hus je zobrazen s vousy; na českých obrázcích je Hus bezvousý). Dosud bezvousý Hus získává vzezření Jana Křtitele, který byl předchůdcem Ježíšovým. Vousem se naznačuje, že Hus je také předchůdcem, tentokrát luterské reformace.

Místy jsou v tomto konkrétním vydaném tisku prázdná místa doprovázena obrázky, které do kancionálu namalovalo dítě. Čtenář může najít obrázky zvířat, husarů apod. Dětské obrázky svědčí o jeho užívání v rodině.

Marta Keřkovská

Inzerce

Umělecká malba kostelů, obnova fasád a restaurování.
Nabízíme slevu z ceny a stoprocentní kvalitu.
E-mail: reart007@gmail.com,
tel.: 00421 905 389 162,
www.reart.eu

č. 11

Noemi - seznamka pro křesťany,
www.noemka.com, info@noemka.com, SMS: 777 222 877.

č. 5

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2,
Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607,
e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 481 Kč, jednotlivé číslo 13 Kč. Č.ú.: 228961190/0300
Redaktor: Bohumil Kejř
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne Grafotechna
Distribuci provádí:
* Pro jednotlivce: Česká pošta, s.p. bezplatná infolinka České pošty 800 300 302
adresa pro písemný styk:
Česká pošta oddělení periodického tisku
Olšanská 9, 130 00 Praha 3
e-mail: postabo.prstc@cpost.cz
*Hromadné zásilky: A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Synodní rada ČCE

vypisuje výběrové řízení na pozici

"Vedoucí tajemník Ústřední církevní kanceláře ČCE"

Uzávěrka přihlášek 30. 9. 2016
Předpokládaný termín nástupu 1. 1. 2017,
příp. dle dohody.

Veškeré další informace na
www.e-cirkev.cz

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

25/2016

14. září 2016 ✦ ročník 101 ✦ cena: 13 Kč

Příští číslo vyjde
21. září 2016

Z obsahu

* *Církev - tělo Kristovo*
* *Prázdné ruce*

Poselství k 17. neděli po sv. Trojici



„...ÚSTY VYZNÁVÁME K SPASENÍ“ ŘÍMANŮM 10,9–18

Milý čtenáři. Dnešní text je přesnou trefou do myšlení současného světa a potažmo i církve. Každý z nás máme blízko k tomu žít podle zásluh. Již malé děti tomu učíme: „Když budeš hodný, dostaneš…“

V ráji šlo ďáblu o to naučit člověka stát se nezávislým na Bohu. Stejně tak i satanovo pokušení Ježíše na poušti se zaměřilo na skutky jako předpoklad dobré mzdy.

Někdy ve snaze líbit se Bohu a dostat se do nebe mám potřebu makat, mít výkazy své činnosti… - a to žel i v církvi. Ta přikázání mít srovnaná - pak se je snažit naplňovat, aby Pán Bůh byl spokojený a my si mohli vážit sami sebe.

Víte, jak je Bohu, když za ním jdeme pouze v duchu zákona - co se musí a co nesmí? A když to nepřekročíme, tak je všechno OK. Jsme studení jako led a máme pocit, že je všechno v pořádku. Zdánlivě můžeme jít jeho cestou, ale v důsledku stejně, když žijeme pouze podle přikázání, žijeme pouze pro sebe, pro falešný pocit uspokojení. A nakonec je to zbožný podvod - na nás. Boha nepodvedeme, protože Bůh chce naše srdce a ne naši nevinnost – to je velký rozdíl.

On nám v Kristu nabízí úplně jinou cestu. On poslal svého Syna právě proto, aby se setkal s každým lidským srdcem a každému dal to, co potřebuje. Přišel, aby se stal naším bližním. On chce být každému z nás tak blízko, jak je to jen možné.

Zeptal se tě někdy někdo, jak se může stát křesťanem? Tyto texty nabízejí nádhernou odpověď - Boží záchranu máme na dosah.

Záchrana v Ježíši Kristu je tak blízko jako tvé srdce a tvá ústa. Boží záchrana je odpovědí jeho srdce, ne důsledkem našich dobrých skutků.

Slavné Boží poselství o záchraně je třeba donést ostatním. Nestačí pouze věřit, proto vyznávej Krista všude, kde tě pošle. Bůh tě volá ke zvěstování této dobré zprávy ve tvém okolí. Buď požehnaný službou Kristu i lidem.

Milan Kantor
kazatel CASD
Uherské Hradiště



Sola fide v Janských Lázních

Jsme solí?

OHLÉDNUTÍ ZA LETOŠNÍM EKUMENICKÝM SETKÁNÍM S BIBLÍ A UMĚNÍM

Vy jste sůl země. Jestliže však sůl pozbude chuti, čím bude osolena? K ničemu již není, než aby se vyhodila ven a lidé po ní šlapali. **Mt 5,13**

Tento biblický verš s aktuální otázkou „Křesťan v současném světě - Jsme solí?" byl tématem již 23. pořádání ESBU - ekumenického setkání s Biblí a uměním ve středisku Sola fide v Janských Lázních. První ESBU se konalo v roce 1993 a od té doby se každý rok na jeden červencový týden setkávají příslušníci mnoha křesťanských společenství, jak reformovaných církví, tak církve římskokatolické, aby se zamysleli nad ožehavými problémy současnosti , vyslechli si názorová stanoviska odborníků, diskutovali a hledali společná východiska, lepší orientaci, přístupy a řešení.

Následující biblický verš vybraného textu v Matoušově evangeliu Ježíšovým učedníkům říká: „Vy jste světlo světa," předchozí pak hovoří o jejich tupení, pronásledování a lživém mluvení všeho zlého proti nim. Jsou to všechno slova Kristova a jejich pravdivost dosvědčila již historie a potvrzuje i dění v současném světě.

Jsme solí? Jsme světlo světa? Kristus říká, že jsme. Při pohledu na názorové střety křesťanů, na nevraživost některých představitelů církve, její elity nevyjímaje, se mnohdy dostáváme do rozpaků a vyvstávají otázky. Nekulhá církev na obě nohy? Je solí? Není naše světlo spíše mlžením či přikláněním se na stranu mocných a přizpůsobováním se tomuto světu? Jak je to s našimi soudy o sobě, o druhých, o respektu k Božímu slovu? Stojíme vždy na straně Pravdy a Světla, či spadáme do stínu? Vzpomeňme jen na apoštola Petra a Kristova slova: Jdi mi z cesty satane! Nebude po nás nakonec jako po soli, která ztratila chuť, šlapáno? Při podobných otázkách mnohdy znejistíme.

Je paradoxem, že tak jak tak, opravdoví křesťané byli většinou těmi, kteří trpěli. Trpěni bývali každou totalitou právě jen, když pozbývali slanosti, odvahy a věrohodnosti. Jako Světlo světa - samotného Krista, tak i je a jejich světlo zhášela a stavěla pod poklopy každá diktatura, i ta církevní. Vzpomeňme na mistra Jana Husa, Dietricha Bonhoeffera a mnohé další opravdové křesťany a mučedníky. Stejně i zákoníci a farizeové neustále ohrožovali Boží proroky. Dnes nabývá pronásledování křesťanů ve světě větší intenzity, než za doby pohanského Říma. Naši předkové měli při nájezdech pohanů jasno a pro strach uděláno. Vydobyli nám svobodu, díky níž se Evropa uchovala územím s křesťanskou civilizací, kde se dalo žít lépe a volněji než např. v zemích Předního východu. Nedopustili, aby se Evropa dostala pod nadvládu islámu. Dnes by jejich postoje nebyly jiné. Izrael se statečně bránil každému podobnému ohrožení. V současnosti prosazovaná idea multikulturalismu očividně selhává. Přiznávají to i naši politici. Co se stane, když naše pomoc, milosrdenství a tolerance bude chápána jako naše slabost? Takové a jiné znepokojivé otázky se vkrádaly do myslí přítomných účastníků. Nedivme se, těžko se jim brání i naše většinová společnost.

První den přednášek byli přítomní účastníci ESBU skvěle uvedeni do problematiky křesťansko-muslimských vztahů naším odborníkem, arabistou, prof. Kropáčkem. Malá jiskřička naděje dialogu mezi křesťany a

Dokončení na str. 2

Jeho kralování II. J 1,1–5.14; Mt 28,16–20

„Ale nyní takto praví Hospodin Stvořitel tvůj, ó Jákobe, a Učinitel tvůj, ó Izraeli: Neboj se, nebo vykoupil jsem tě, povolal jsem tě jménem tvým. Můj jsi ty. Když půjdeš přes vody, s tebou budu, pakli přes řeky, nepřikvačí tě; půjdeš-li přes oheň, nespálíš se, aniž plamen chytí se tebe. Nebo já Hospodin Bůh tvůj, Svatý Izraelský, jsem Spasitel tvůj.

Iz 43,1-3a

„Ale nyní..., ale teď!" Jak slyšíme to zvolání? S očekáváním: Od toho, čím jsme, s čím se od včera ztotožňujeme, obrací naši pozornost ke změně. K novému začátku dnes a zítra: Tak a tak bylo (často neslavně), ale od teď bude jinak. Nech se překvapit. Nyní se to stane.

Na své „odkud", na svoji zkušenost předvídané vyšlapané cesty, kterou míjí, navazuje člověk našlápnutím „kam". Ale teď, volá prorok, teď zpozorněte, burcuje lid zvykající si na kaldejské poměry: Půjdeš jinudy, Neznámem, které není bez nebezpečí. Nuže, takto praví ten, který tě stvořil: Byl jsem u tvého počátku. Otevřel jsem ti a otvírám účast na bytí: Jsi díky mně. Jsi Ezau a Jákob, dvojče. To je tvůj počátek. Z toho jsem tě udělal, Izraeli. Z vykuka, který se dovede postarat o sebe, jsem tě učinil jedinečným znamením, že to já o člověka zápasím. Boží je boj, kde o něco jde.

Ten příběh poznamenal tvůj krok... („Vzešlo mu slunce (čteme o Izraeli), když pominul to místo Fanuel (Tvář Boží) a kulhal na nohu svou." Gn 32,31)... Avšak neboj se, kulhavý poutníče, vykoupil jsem tě. Situace se mění, dal jsem za tebe Egypt, Mouřenínskou zemi a Sábu. Kyne ti svoboda. Vykroč! Jsi můj, ať hrozí cokoli: voda?, řeky?, oheň? JÁ JSEM... Hospodin tvůj Bůh, Svatý Izraelský, jsem Spasitel tvůj. Chápeš?

Tolik tedy analogie ze Starého zákona: Jákob, ostatky Izraele v babylonském zajetí, a Boží: „Hni se! Následuj mne jinudy a jinam! Bez víry to nenahlédneš, nepochopíš." „Kdo přistupuje k Bohu, musí věřit, že je Bůh, a těm, kteří ho hledají, že odplatu dává" (Žd 11,6). Pod vrstvou toho, co vnímáš, je tajemství svaté Boží skrytosti, a není daleko od jednoho každého z nás.

Víra je základem a východiskem nadějných věcí. Je nasměrováním a cestou k PRAVDĚ. Jsme u Ježíšova výchozího tématu, v němž shledává smysl svého poslání dle Mk 1,15: Ale teď... se naplnil čas, přiblížilo se Boží kralování. Pohni se! Čiň pokání! Věř!

Dokončení na str. 2

Aktuálně: Poslanci chystají interpelaci kvůli azylu čínských křesťanů

Poslanci z klubu TOP 09 a Starostů chtějí interpelovat ministra vnitra Milana Chovance (ČSSD) kvůli vyřízení žádosti o azyl 70 čínských křesťanů. Ti tvrdí, že jsou ve své zemi pronásledováni kvůli své křesťanské víře. Rozhodnutí o udělení ochrany trvá podle zákonodárců dlouho, někteří Číňané na verdikt úřadů čekají už rok, uvedl server Aktuálně.cz. Premiér Bohuslav Sobotka (ČSSD) řekl, že prodloužená lhůta zřejmě souvisí s nutností úřadů shromáždit dostatek informací.

"Pokud došlo k určitému prodloužení lhůty proto, aby státní správa rozhodla o tom, jestli bude poskytnutá ochrana či nikoliv, tak předpokládám, že to souvisí s nutností shromáždit dostatek informací o skutečných podmínkách, ve kterých tito lidé žili," řekl novinářům Sobotka. Dodal, že v právním státě rozhodují o azylu úředníci, ne předseda vlády či ministr vnitra. Žádosti jsou také podle něj posuzovány individuálně, nerozhoduje se o skupině. "Ke všem přistupujeme stejně, je třeba vycházet z azylového zákona," uvedl.

Jak již dříve média uvedla, pokud by ministerstvo vnitra žadatelům mezinárodní ochranu udělilo, oficiálně by tím konstatovalo, že se v Číně porušují lidská práva. První skupinka deseti čínských křesťanů přišla podle médií do Česka loni v září, dalších 60 v první polovině letošního roku. Zatím nebylo rozhodnuto o žádné žádosti. Křesťané z Číny čekají v zařízeních pro běžence v Havířově a Kostelci nad Orlicí.

Ministerstvo vnitra má ze zákona na udělení či neudělení azylu lhůtu 90 dnů, kterou může prodlužovat až na šest měsíců. Číňané v minulých letech tvořili jen zlomek žádostí o azyl. Loni úřady posoudily čtyři případy, o rok dřív 15. Křesťané v Číně patří k pronásledovaným komunitám.

podle ČTK

Z církví doma i ve světě

Do Vatikánu odcestuje socha Anežky České jako dar papeži

Studenti Střední průmyslové školy kamenické a sochařské z Hořic u Jičína vytvořili sochu Anežky České, která by letos na podzim měla být umístěná ve Vatikánu. Sochu z vyhnánovského pískovce vyrobila za zhruba pět týdnů čtveřice studentů školy podle návrhu někdejší studentky Aleny Kubcové z roku 2012. Iniciátorkou daru této sochy, která by měla být symbolem dialogu mezi státem a církvemi, je místopředsedkyně senátu Miluše Horská. Socha byla v červnu v senátu vystavena, v červenci byla k vidění v rámci pouti na Velehradě a poté putovala po kostelích českých diecézí. Nyní bude převezena do zahrady papežova letního sídla v Castel Gandolfo. Socha pro papeže je 160 centimetrů vysoká, podstavec na výšku měří 32 centimetrů. I s podstavcem váží zhruba 300 kilogramů.

Anežka Česká je nejen symbolem české státnosti, ale také odpovědnosti státu vůči nemocným, starým, sociálně slabým a vyloučeným, a v neposlední řadě symbolem milosrdenství. Jako současnice a v jistém smyslu i žačka Františka z Assisi a Kláry z Assisi je svým osudem a svým učením blízká současnému papeži.

Nyní dokončené dílo je již sedmnáctou sochou české světice, kterou studenti hořické školy vytvořili. "Máme sochu Anežky například v Arcibiskupském paláci v Praze, v Litomyšli, Červeném Kostelci nebo například v Chrudimi," říká ředitel školy Josef Moravec.

Současný Svatý rok milosrdenství začal loni 8. prosince v Římě. Papež František v tento den slavnostně otevřel Svatou bránu v bazilice sv. Petra ve Vatikánu. Řekl k tomu, že "každý, kdo tudy vstoupí (Svatou bránou milosrdenství), bude moci zakusit lásku Boha, který potěšuje, odpouští a dodává naději".

Poslední Svatý rok milosrdenství, v němž mají věřící upevnit svoji víru a najít cestu k odpuštění, měla Římskokatolická církev v roce 2000. Tehdy jej vyhlásil papež Jan Pavel II.

podle ČTK

Jsme solí?

Dokončení ze str. 1

muslimy Charta ekumenica žel po 11. září 2001 byla ohrožena. Nastoupila válka proti terorismu, vpád do Iráku a dalších zemí. Následně se objevilo vzedmuté nadnárodní hnutí islámu s bojovými nesmiřitelnými odnožemi rozptýlenými po celém světě. Nadcházející století chápe toto hnutí jako příležitost k přechodu od defenzivy k ofenzivě islámu s jeho následnou dominancí. Evropa by uvítala rovnoprávnost, vstřícnost a toleranci ke křesťanům v arabských zemích, jaké se snaží sama uplatňovat na svém území. To se však nekoná. Jsme spíše svědky velikého barbarství a utrpení. Jordánsko naproti tomu zůstává centrem dobrých islámských iniciativ. Přítomný Jan Talafant účastníkům blíže ozřejmil pozadí přijímání křesťanských uprchlíků z Iráku u nás. Překvapilo a zklamalo, že někteří z uprchlíků vypovídali před novináři jinak než v soukromí. Přestože přišli o své nejbližší, pronásledování svých rodin islamisty odmítali. Někteří pak opustili naši republiku a odjeli do Německa. Důsledkem toho všeho je, že mnozí potřební a na životě ohrožení iráčtí křesťané se již k nám do bezpečí nedostanou. Jak víme, projekt o jejich přijetí do Česka byl ukončen. Max Kašparů rozprávěl o emocích a strachu. Podotkl, že křesťan bez smyslu pro humor není křesťan. Křesťanská láska však není o emocích, ale o odpovědnosti za toho druhého, je o vůli. Konstatoval mimo jiné, že dnešní mladá generace je jak kapitán na lodi, který zná pravidla plavby a techniku řízení, ale nezná přístav, kam pluje. Podobá se bludnému Holanďanu, navíc těžko rozlišuje mezi dobrem a zlem, krásou a ošklivostí, pravdou a lží. Chce okamžitou radu a rychlé řešení. Jan Sokol vyzdvihl vlastnosti soli, která je dnes považována za doplněk stravy a ochucení. Je však prostředkem konzervujícím, bránícím rozkladu a plísním. Konzervovat znamená uchovávat hodnoty - ne jejich popel, ale oheň. Nemáme konzervovat prostě jen to, co je památkou. Sůl a kvas jsou jen přídavky do jídla, samy se nedají požívat, nejsou jídlem a těstem. Problém křesťanů je, že se sami udělali těstem. Náš smysl a užitek je v tom, jak působíme na své okolí. Máme těšit a starat se o druhé lidi. Miloš Rejchrt řekl, že hodnota je věc, pro kterou stojí za to trpět. Poznamenal, že pro nevěřícího naše hodnoty hodnotami nejsou. Morálka se časem mění. Kdysi byla vysoce hodnocena čest, dnes nad tím mávneme rukou. Viditelnost dobrých skutků být musí, ne však jako reklamní zviditelňování rozmanitých sponzorů . Existují dobré skutky pomoci bližnímu, které mají zůstat diskrétní. Dnešní doba nepřeje pozornému naslouchání a klipovitý životní styl přispívá k rozdělení hodnot. Obrácení znamená, že porovnáváme své názory s Kristovými. Zdůraznil problém informovanosti a pravdy. Špatným rozhodnutím na základě špatných informací přispíváme ke zlu.

V týdenním programu ESBU promluvili i další pozoruhodní řečníci. Uskutečnil se i jednodenní výlet po stopách bratří Čapků a výstava drásaných pastelů malířky a karikaturistky Marie Plotěné. Na koncertě na ojedinělé dobové hudební nástroje vystoupili členové skupiny Soli Deo s historickými středověkými skladbami. Večer vznikaly mnohé neformální skupinky, kde se dále diskutovalo, promítaly se filmy, sdílely poznatky a zajímavé snímky. Program ESBU provázeli svými biblickými úvahami přítomní duchovní evangelické, husitské a římskokatolické církve. Na závěr byla sloužena ekumenická bohoslužba v místním evangelickém kostele a uskutečnila se i tradiční, vítaná a očekávaná garden party. Účastníci ESBU se domluvili na datu dalšího setkání v příštím roce a opouštěli Janské Lázně s pocitem vděčnosti Bohu a všem přednášejícím i organizátorům letošního bohatého, přínosného a podnětného společného týdne.

Marie Plotěná

Jeho kralování II. J 1,1–5.14; Mt 28,16–20

Dokončení ze str. 1

Otevřela se svatá skrytost, narodilo se vám dítě. Dítě s knížectvím na rameni (Iz 9,6). Čtěte ty neslýchané tituly děcka narozeného lidem..., jak se jeví proroku sedm set let před Kristem.

Nyní SLOVO to tělo učiněno jest. Stvořitel se předivně omezil. Tělem artikuluje, co svou dušičkou duchovně přijmout schopni nejsme... SLOVO, chléb živý, chléb, který dává život světu: V plnosti Ducha Božího pravý člověk, jehož Božstvím, k němuž se vztahuje, modlí se a vzhlíží, je Otec ve svaté skrytosti, ON sám, Bůh s námi, Spasitel. Věříme v jediného Boha, v jedinou sebe omezující LÁSKU, v Otce, Syna, Ducha svatého. (J 10,30; 12,44-46)

„Kraluje zblízka," káže Ježíš, „věřte té LÁSCE! Svěřte se jí, otevřte se změně, dotčeni a přemoženi její blízkostí."

Učitelé a starší lidu mají na mysli jiného Boha, jiného krále. Dobrodiní takové LÁSKY, jakkoli předjímané proroky, je zaskočilo. Že Bůh sebe dává, aby vykoupil milované stvoření ze lsti a převrácenosti jeho sebestřednosti, jeho jáství, které přirozeně, jako všechno v časnosti hyne, jim nedochází. Pomyšlení, že LÁSKA za cenu vlastní své bolesti vykupuje člověka od něho samého, aby už nebyl sám svůj, ale změněn cele se oddal nehynoucí plnosti Ducha a světlu odjinud? To jim zní rouhačsky, ba absurdně. Příčí se jejich monarchistickým představám. Tak že Bůh kraluje?!

Nevěřícně zvažují, zkoumají, jenom- že bez odevzdanosti víry k té LÁSCE nemůžeš. Netrefíš (Žd 11,6). Tajemství jejího kralování z bezpočtu podobenství neposkládáš. Hned tomu, hned onomu se podobá, jak jde život. Tak i onak Bůh kraluje v běhu dějů a situací: SLOVO klíčí, kvas kypří společenství, košatí se strom a žasneš nad perlou jedinečné krásy... Radostí naplněn investuješ do pokladů skrytých v poli a nedělší tě, že rybář sítí hrne a táhne tento svět k onomu dni.

Jako každý nástroj v orchestru má svébytný hlas, tak každé podobenství je kontrapunktem evangelia Božího kralování v jediné lidské duši, v mém a tvém srdci, v soukromém životě člověka. Osobně mocí LÁSKY ozvučuje duši a ducha (Žd 4,12), osvěcuje oči mysli k poznání Otce i Syna (J 17,3) v tajemství, které není daleko od jednoho každého z nás. Odtud pak následně i společenství církve.

Jde o růst. Klíčící může být udušeno nebo vyhořet. („Buďte činitelé SLOVA a ne posluchači toliko, oklamávajíce sami sebe." Jk 1,22) Boží kralování je osobním duchovním růstem, činěním ovoce, zaměstnáním službou Králi.

Jsme na jeho poli, v jeho vinici, hospodaříme jeho statky v osobní odpovědnosti za svěřené hřivny. „Rosteme všemožně v toho, který je hlava, totiž v Krista?", (Ef 4,15), nebo se jen placatíme časností v jakési čekárně na budoucnost?

Dokonáno jest, abys mohl odstartovat, káže Pavel. Nepřišli jsme k hotovému: „Jako jsi mne poslal na svět (Otče), tak i já jsem je poslal na svět a posvěcuji sebe samého za ně, aby i oni byli posvěceni v PRAVDĚ" (J 17,18.19). Artikulujeme dost srozumitelně své svědectví PRAVDĚ? Týká se nás přece jeho vyvolení a postavení do služby, abychom šli a ovoce přinesli, které by zůstalo (J 15,16). „V tom bývá oslaven můj Otec (říká Ježíš před smrtí), když ovoce nesete mnohé a budete moji učedníci" (J 15,8). Amen.

Modlitba:

Pane Bože, Otče náš v Pánu Ježíši Kristu, od tebe máme schopnost myslet, od tebe je nadání ke tvůrčí volnosti. Mnohé svěřuješ naší svobodě. Užíváme tvých darů v krátkosti svých všedních dní, žel, jen občas uchváceni vděčností. Většinou spíše samozřejmě a bezděky přistupujeme k životu po svém...

Otevřel jsi nám přístup k sobě. Uvěřili jsme v tebe, jak jsi se nám přiblížil v Kristu, abychom sebe i jiné vyvarovali převrácenosti a zlého v sobě: chyb, bloudění, zmatku a zahynutí. Neobejdeme se bez tebe. Znovu jsme tady, abychom si upřesnili orientaci. Uvědomili si a vyznali, co tě při nás trápí i čím a jak se ucházet o tvé zalíbení. Co ti budeme líčit o svých situacích! Ty je znáš. Znáš také naše srdce, jeho lest a nestatečnost. Rozumíš i tehdy, když sami sebe nechápeme..., a tak se k tobě utíkáme, Předivný rádce. Přidej, prosíme, ochotu i odvahu podle tvé rady se zařídit.

Děkujeme ti za tvé slovo a za společenství, kdy bývváš mezi námi. Osviť, prosíme, oči naší mysli a provázej nás cestami tohoto dne i vždycky... Amen.

Samuel Jan Hejzlar

Naše recenze

Jeroným Klimeš: Křesťanství, vztahy a sex

Nejnovější kniha známého českého psychologa Jeronýma Klimeše nese podtitul „Na útěku od sebe k tobě a od tebe k sobě". Trochu to připomíná hořký anglický bonmot: „Manželství je zvláštní instituce. Ti, kteří jsou vně, chtějí dovnitř, a ti, kteří jsou uvnitř, chtějí ven." Jenže tento poněkud cynický výrok už u nás přestává platit, a pravděpodobně přestává platit už i v Anglii. Dnes je stále více těch, kteří dovnitř nechtějí. Ono totiž vybudovat dobré a funkční manželství je docela dřina a je to velice riskantní podnik.

Jeroným Klimeš je nejen vtipný, ale i realistický, a v průběhu své knihy na to opakovaně upozorňuje. Přesto je jeho kniha povzbudivá. Ukazuje totiž cestu, jak se vyhnout nejrůznějším vztahovým karambolům. Je znát, že Jeroným Klimeš v průběhu svého osobního i profesního života posbíral obrovské bohatství zkušeností. Nicméně tyto zkušenosti by samy o sobě nestačily na to, aby napsal tuto užitečnou knihu. Jeroným Klimeš je katolický křesťan, který dokáže čerpat jak z Bible, tak z církevní tradice. Evangelikály upozorňuji předem, že ne se všemi Klimešovými přístupy budou souhlasit. (Ostatně ani katolíci patrně nebudou srozuměni se vším, co Klimeš píše.) Přesto občas vynese z pokladu Písma nějakou velmi objevnou pravdu a je zřejmé, že to má z vlastního uvažování nad biblickým textem, nikoli odposlouchané z nějakého kázání.

Kniha je vyšperkována jednak nejrůznějšími příběhy ze života (a z Klimešovy praxe), jednak spoustou statistik a grafů, z nichž Klimeš někdy dělá lakonické, leč opodstatněné závěry: „Pokud [pár] z jakéhokoli, byť i rozumného důvodu ... oddaluje děti, fakticky se rozhoduje pro rozchod" (str. 33). A později se v knize k tomuto tématu vrací: „Člověk si nemůže hezký neplodný vztah svévolně protáhnout o deset let. Může to pravda zkusit, ale statistiky i zkušenosti ukazují, jak malou bude mít šanci na úspěch" (str. 166).

„Náboženská víra ovlivňuje stabilitu vztahu jen tehdy, jestliže se jedná o aktivně praktikující věřící v rámci nějaké církevní komunity...

Víra má vliv na stabilitu vztahu pouze u vztahů reprodukčních (tj. majících děti - doplňuje D. D.) Zvyšuje poločas rozpadu [manželského vztahu] o přibližně deset let oproti vztahům nevěřících" (str. 37).

„Každé dítě zvyšuje stabilitu rodiny přibližně o deset let" (str. 45).

Klimeš na praktických příkladech ukazuje, proč Bible rozvod zapovídá. Ono je totiž snadné se „papírově" rozvést, nicméně emocionálně je to téměř nemožné: „Rozchodem [manželé] přicházejí o všechno dobré, ale všechno zlé spolu nesou až do smrti, ať chtějí či ne" (str. 39).

45 stran své knihy věnuje Klimeš rozboru Desatera a jeho aplikaci na partnerské vztahy. Po přečtení této části jsem si řekl, že udělám něco, co nyní realizuji: Že doporučím tuto knihu za povinnou četbu pro všechny pastory. Katolík Klimeš v ledasčem kritizuje povrchnost katolické zpovědní praxe (ačkoli, ostatně stejně jako já, považuje alespoň nějakou zpovědní praxi za lepší možnost než žádnou). Ledacos z toho, co říká o zpovědi, platí pro mezi evangelikály běžné domácí skupinky, které v určitých ohledech hrají stejnou úlohu, jakou má katolická zpověď. Ze své praxe si dovolím říci, že dobrá katolická zpovědní praxe je lepší než povrchní skupinka. Ovšem skutečně funkční domácí skupinka je to nejlepší, co v tomto ohledu znám.

Klimeš nejen nezatajuje, ale jasně zdůvodňuje a statisticky dokládá, že sledování špičkové kariéry nelze skloubit se zdravým manželstvím a zdravou rodinou, jakkoli se nám postmoderní ideologie snaží namluvit opak: „... muž, který chce mít funkční rodinu, musí odkrojit velikánský kus své kariéry a položit ji na oltář rodiny jako celopal" (str. 82).

Byl jsem velmi potěšen, když jsem u Klimeše četl spoustu mouder a pozorování, která znám zejména z knih o vnitřním uzdravení, vydávaných Návratem domů. Jsou často vyjádřeny poněkud odlišným slovníkem, nicméně hovoří o tomtéž. Abych uvedl alespoň jeden příklad: „Sebelítost je droga, a aby si člověk mohl této drogy dopřávat, musí deformovat své vidění reality. Cena za požitek sebelítosti je lež sobě samému" (str. 145).

Klimeš vícekrát prokazuje, jak zhoubná je zásada „postmoderně svobodných" lidí: „Nikdy nedělám nic, na co nemám náladu." Naopak pregnantně a realisticky říká napří-

Dokončení na str. 3

Bláznovství víry podle Jakuba

Jiří Mrázek: Výklad Jakubovy epištoly 21

Čtvrtá kapitola

Pokračování z minulého čísla

Já však pravím, že již ten, kdo se hněvá na svého bratra, bude vydán soudu; kdo snižuje svého bratra, bude vydán radě; kdo svého bratra zatracuje, propadne ohnivému peklu (Mt 5,21-22). Kázání na hoře pokračuje: Když neseš svůj dar na oltář a vzpomeneš si, že tvůj bratr má něco proti tobě, tak se laskavě prvně běž smířit. I tato souvislost je zde aktuální: Člověk se musí smířit, než může předstoupit před Hospodina, respektive zažít jeho přiblížení. Ale zaznívá zde i další motiv z kázání na hoře: *Nesuďte, abyste nebyli souzeni. Neboť jakým soudem soudíte, takovým budete souzeni, a jakou měrou měříte, takovou Bůh naměří vám* (Mt 7,1-2). Všechny tyto motivy jsou zde na dosah ruky, ale přece ne tak, že by na ně Jakub výslovně odkazoval. Je to přetlumočení, které se velmi přesně trefuje do intencí kázání na hoře, aniž by Jakub měl potřebu citovat a dovolávat se autority.

Jk 4,11b *Kdo uráží bratra nebo soudí svého bratra, uráží zákon a soudí zákon.* Tato věta nemá v evangeliích přímou analogii, ale obsahově velice přesně odpovídá Ježíšově myšlence, že naplněním Zákona je *milosrdenství*. Zákon tady není od toho, abyste podle něj soudili. Přestože právě to je naše docela běžná představa: že Zákon je od toho, abychom podle něj soudili. Tak ho chápe sekulární svět, který nemá zákony na to, aby podle nich žil, nýbrž aby podle nich soudil. A tak ho – paradoxně *ještě radši* – vnímají zbožní moralisté, kteří mají zákon na to, aby podle něj soudili – ty druhé. Jakub jim řekne provokativní, ale velice ježíšovskou myšlenku, že zákon *vůbec* není na to, abyste podle něj soudili bratra. Zákon je na to, aby ho před vámi chránil. A zejména před vašimi soudy. Jedině tak dává smysl věta: *Kdo uráží bratra, uráží zákon, kdo soudí bratra, stává se soudcem zákona*. Zákon – aspoň ten Boží – zásadně není v rukou (lidského) soudce, nýbrž na straně souzeného. Skoro až zástupně na jeho místě.

Jk 4,11c *Jestliže soudíš zákon, pak nejsi žádným vykonavatelem zákona, nýbrž (právě jen) jeho soudcem*. Tato věta zní trochu jako tautologie: Jestliže soudíš zákon, jsi jeho soudcem. Ale ve skutečnosti přesně vystihuje kritizovanou pozici. Ti, které tady Jakub kritizuje, se považují za *vykonavatele zákona* (většina soudců se považuje za vykonavatele zákona). V případě křesťanů je to strašlivá úchylka: myslet si, že *činí* zákon, tím že ho berou jako klacek na jiné a soudí podle něj jiné. Jakub říká něco, co by mělo znít jako samozřejmost, ale není: Jestliže soudíš zákon, nejsi jeho vykonavatelem, nýbrž právě jen soudcem. Jestliže podle zákona soudíš, povyšuješ se nad Zákon, protože Boží zákon ti nedává právo soudit bližního.

Jk 4,12 *Jeden je totiž Zákonodárce i Soudce, který může spasit i zahubit. A ty jsi kdo, že soudíš bližního?* Ten jeden Zákonodárce i Soudce je samozřejmě Bůh. Jakub to nedořekne, ale je to dostatečně jasné. Nedořekne to proto, že se teď obrací na *zbožného moralistu*, který rád soudí. Jako by mu dal otázku: Jenom jeden je zákonodárce i soudce. Myslíš si, že jsi to ty? Ty jsi kdo, že mu fušuješ do řemesla? Jakub pak dořekne zásadní rozdíl v naší a Boží soudcovské kvalifikaci: Ten *jeden* totiž dokáže spasit i zahubit. Soudit má právo ten, který dokáže spasit. A ty, člověče, kdo jsi, že si to osobuješ?

Jk 4,13-16 *A nyní vy, (nebo: a teď pojďte vy) kteří říkáte: Dnes nebo zítra se vypravíme do toho a toho města, budeme tam rok obchodovat a vydělávat – a kteří přitom neznáte ani příští den, jaký bude váš život. Jste jako pára, která se na chvilku ukáže a hned zase zmizí Místo toho byste měli říkat: Jestli Pán bude chtít, budeme žít a budeme dělat to a ono. Teď se vychloubáte svou marnivostí, ale každá taková chlouba je špatná.* Bezprostřední návaznost na předchozí verše zde není příliš jednoznačná, ale přece jen je zde aspoň určitý náznak, který stojí za to zmínit. Totiž: že by to byla další variace na téma *Bůh se pyšným protiví*. Bůh neslyší na aroganci. Jakub mluví zřejmě o bohatých lidech (nebo aspoň o tom, že předpokládají zisky), mluví o tom, že budou obchodovat a že si dělají *plány* – jakýsi podnikatelský záměr nebo jak bychom to dnes nazvali. Dělají si plány na léta dopředu – a přitom přece člověk neví, co s ním bude zítra. Klíčový je však verš 15: *Místo toho byste měli říkat: Jestli Pán bude chtít, budeme žít a budeme dělat to a ono.* Říkává se mu *condi-tio jacobaea* – jakubovská podmínka. Bez tohoto verše bychom celý oddíl nejspíše chápali plošně jako výpad proti *bohatým* – nebo specifičtěji: výpad proti obchodníkům a obchodování. A také proti plánování na roky dopředu – když přece nevíme, a dosti má den na svém trápení. Verš 15 to však rozřeší jinak. Říká totiž, jak by to mělo být správně. A říká to tak, že vůbec nekritizuje jejich *bohatství*. V *conditio jacobaea* nepadne ani slovo o tom, zda mají nebo nemají být bohatí. Že *budou* obchodovat, to dokonce předpokládá. A to, že budou dělat plány klidně i na léta dopředu, to vlastně také. *Conditio jacobaea* k tomu vlastně jen dodává: Příští rok si plánuji tam a tam, budu dělat to a to – ale *nezávisí to na mně.* Možná také budu úplně jinde nebo nebudu vůbec. A nejen, že to nezávisí na mně (protože rizikové faktory jsou různé), ale přímo vyznávám, že to závisí na Bohu. Následující verš 16 k tomu dodá: A vůbec, proč se těmi svými plány vlastně vytahujete a chvástáte?! Co tedy po nich Jakub vlastně chce? Určitě ne to, aby každou druhou větu opentlili zbožnou frází, že *dá-li Pán*. Spíše než bohatství samotné kritizuje pocit důležitosti, který na bohatství a úspěchu zakládáme. Připomeňme si znovu ten houževnatý předsudek, že zbožnému Pán Bůh pomůže k úspěchu, takže zbožný rovná se úspěšný a úspěšný rovná se zbožný. Představme si k tomu složení sborů, do kterých Jakub píše, tak, jak je můžeme vytušit třeba z Jk 2,1-3: Jsou zde chudí, ale občas i někdo bohatý, obyčejní, ale občas i někdo významný; ale na těch několika zámožnějších a významných celý sbor závisí – finančně, a možná i společensky. Když si to všechno dáme dohromady, máme před očima docela živý obraz těch několika důležitých a úspěšných, kteří jsou na svůj úspěch patřičně hrdí, protože ho přece mají od Hospodina, a tak se ve shromáždění nechávají slyšet, co teď plánují a jak příští rok pojedou támhle, a vydělají tam tolik, a pak to investují onde… Jakub jim na to říká: Dodejte hezky pokorně, že to vůbec nezávisí na vás. A raději úplně mlčte a nechvástejte se. Žijeme jenom z milosti (což si ten chudý uvědomuje snadněji).

Pokračování příště

Naše recenze

Dokončení ze str. 2

klad toto: „To, co dramaticky zvyšuje výkonnost člověka, je především ochota fungovat v nepříjemných stavech. Nikoli tedy rychle číst, ale číst alespoň půl hodiny denně..." (str. 154). Na jiném místě mluví i o tom, co nám k takovému „fungování v nepříjemných stavech" dává sílu: „Věřící, jestliže budují Boží království, jsou schopni fungovat nejen za příjemné nálady a v nadějných situacích, ale i v zoufalých stavech a za mizerné nálady, když následují Krista na cestě kříže" (str. 118).

Klimešovu knihu velice doporučuji nikoli proto, že bych souhlasil úplně se vším, co píše. Doporučuji ji, protože celé řadě lidí, kterým vztah nefunguje, může osvětlit, proč. A velice může pomoci lidem, kteří se věnují pastorační službě. Klimeš, na rozdíl ode mě, nevěří na zázraky. Přesněji řečeno, varuje před očekáváním, že právě ten váš případ bude určitě jiný, než nám říkají statistiky. Rozhodně ale nezatajuje potřebu umírání sobě samotnému, potřebu Ježíšova kříže. Naopak, jsem nadšen z toho, jak své pojetí křesťanství, s nímž nemusíme plně souhlasit, jemuž však rozhodně nemůžeme vyčítat povrchnost, prezentuje v knize, kterou bude nepochybně číst i řada nevěřících. Mluví srozumitelně a rozhodně se „nestydí za evangelium" (Ř 1,16). A jsem si jist, že nikdo z těch, kdo prosazují sexuální revoluci a „boří tabu", by nebyl schopen sepsat takto hlubokou, ucelenou a konsistentní knihu. Při čtení nabýváte stále větší jistoty, že Klimeš rozumí teorii, ale že své pojetí rovněž vyzkoušel v praxi. Proto nedává plané sliby, proto je někdy až brutálně otevřený, ale proto je schopen mnohým ukázat cestu. A počítá s tím, že ne každý se jeho radami bude řídit. V tomto bodě patrně jak psycholog, tak pastor mnohdy zakouší tutéž frustraci, když musí pozorovat, jak někdo sice radu vyhledává, ale nakonec si stejně poradit nedá a stále znovu optimalizuje cesty k cíli nevedoucí.

A konečně ještě jedna pochvala: Klimeš umí podávat pravdu humorně, ale jeho humor pravdu ani v nejmenším nedevalvuje.

Knihu vydalo letos nakladatelství Novela bohemica. Má 270 stran a prodává se za 278 Kč.

Dan Drápal

Ohlédnutí za pařížskou konferencí o klimatu

Ježíš řekl zástupům: "Když pozorujete, že na západě vystupuje mrak, hned říkáte: `Přijde déšť´ - a bývá tak; a vane-li jižní vítr, říkáte: `Bude vedro´ - a bývá. Pokrytci, umíte posoudit to, co vidíte na zemi i na obloze; jak to, že nedovedete rozpoznat tento čas?" L 12,54-56

Biblická zpráva o stvoření ukazuje, že člověk má své životní prostředí obdělávat a střežit. K životnímu prostředí patří i klima. V minulém roce došlo k dvěma světově významným událostem, které nám naši spoluodpovědnost za klima připomínají. První z nich je vydání "ekologické" encykliky Laudato si' s podnázvem O péči o společný domov, druhou prosincová pařížská klimatická konference (byla zahájena 30. listopadu). Ve zmíněné encyklice se papež František obrací nejen k římským katolíkům; jejími adresáty jsou všichni křesťané, ba v určitém smyslu všichni lidé. Zájem a péče o životní prostředí - o náš časný společný domov - je všelidskou záležitostí. Týká se i klimatu. I do jeho vývoje člověk svou činností zřejmě zasahuje. Jak se k této skutečnosti my lidé z nejrůznějších zemí postavíme, to bylo tématem prosincové pařížské Konference OSN o klimatické změně.

Zemské klima se mění. Pro lidský život se stává méně příznivým. Může za to člověk či nikoli? Pakli ano, do jaké míry? To jsou otázky, které v plnosti zodpovědět nedokážeme. Nicméně změny klimatu jsou takové, že vysvětlovat je aspoň zčásti jako důsledek lidské činnosti se přímo nabízí: spalování fosilních paliv produkuje skleníkový oxid uhličitý, intenzívní chov dobytka je zdrojem skleníkového metanu, masivní odlesňování v tropických oblastech spolu s rozšiřováním ploch nepropustných pro vodu způsobených především dopravními stavbami, hospodaření s lesy a půdou způsobující oslabení retenčních vlastností terénu atd. Popírat zde lidský podíl a odvolávat se na skutečnost, že ke klimatickým změnám docházelo i v době, kdy člověk na Zemi ještě nežil, znamená vyhýbat se odpovědnosti.

Pařížská konference skončila. Těžko lze jednoznačně říci, zda úspěšně či neúspěšně. Jejím úžasným pozitivem je, že na ní došlo k celosvětové dohodě. To v dnešním rozhádaném světě plném napětí a hrozeb je už samo o sobě ohromné vítězství. Na druhé straně dohoda je váhavá, neurčitá, málo konkrétní. Hlavní cíl je vyjádřen pomocí problematického kritéria, jímž je vývoj globální průměrné teploty, přičemž "kontrolním rokem" je rok 2100, který z hlediska délky lidského života, resp. jeho aktivní části je hodně vzdálený. Jako problematické se ono kritérium jeví především proto, že i když člověk velice pravděpodobně má velký podíl na současném růstu globální teploty Země, nemá tento proces plně v rukou, na klima působí i jiné faktory, a tak stanovený cíl může budit vzpomínky na raně komunistickou píseň, v níž se zpívá "Poručíme větru, dešti ...".

Účastníci pařížské konference se shodli na tom, že je třeba něco dělat pro zastavení nepříznivého vývoje klimatu. To je dobrá zpráva, nicméně ono "něco" zůstává příliš nekonkrétní. Přítomní politici přitom zřejmě nemysleli na to, že by už oni sami měli vyvinout úsilí orientované žádoucím směrem a nenechávat jednání až svým nástupcům. A tak záhy po skončení konference pokračovala v naší zemi diskuse o prolomení těžebních limitů v Ústeckém kraji, mluvilo se o nové vzletové a přistávací dráze na pražském Letišti Václava Havla, v souvislosti s návštěvou čínského prezidenta v Praze se objevily úvahy o tom, jak se bude mezi ČR a Čínou více létat - zkrátka se stále připravují další a další záměry směřující proti zmírnění klimatických změn a jejich důsledků.

Slova a skutky nejsou v souladu. S hrozbou globálního oteplování si tak uvědomujeme další vážnou hrozbu, a tou je život ve lži. Mezi proklamacemi a činy leží propast. Je naděje na zlepšení? Otázky tohoto typu přesahují hranice politiky a klimatologie; zasahují i do teologie, do oblasti víry. Nejde jen o to, zda je změna trendu fyzikálně možná, ale - a především - zda jsme my lidé s to své chování změnit, zda jsme s to na svět v širokém smyslu slova se dívat a vnímat jej jinak než prostřednictvím krátkozrakého egocentrismu a chamtivosti, zda se vůbec může změnit celkové nastavení společnosti s kultem spotřeby a materiálního růstu. Taková změna je nutná - to potvrzuje celý průběh pařížské konference, byť její mlhavé závěry nutnost této změny poněkud zlehčují a zamlžují. Ty spolu se zkušenostmi s lidským chováním mohou vést až k pochybnostem, zda taková změna je vůbec možná, tedy zda určitý kolaps není neodvratitelný. Bohu na jeho díle, tedy i na planetě Zemi, záleží. On dal člověku svobodnou vůli. Člověk se může rozhodovat, může jednat, může se modlit. "Velkou moc má vroucí modlitba spravedlivého," píše ve svém listě apoštol Jakub (5,16). V modlitbě Páně se modlíme Buď vůle tvá (Mt 6,10). Modlit se za uskutečňování Boží vůle je tedy smysluplné. Člověk je stvořen k Boží podobě. Angažovat se ve prospěch Božího díla, tedy i ve prospěch světa, ve prospěch přírody, patří k poslání člověka. Týká se to myšlenek, vyřčených i nevyřčených slov, činů, životního usilování. Práce na dobrém Božím díle se tak účastní i ti, kdo se za křesťany výslovně nepovažují, avšak činí dobro, plní Boží vůli, podílejí se na vzdělávání jeho stvořitelského díla. I oni se svým životy připojují k modlitbám Kristových následovníků, k slovům Buď vůle tvá.

Bez přestání se modlete, píše Pavel do Filipis. Modlete se celými svými životy - slovy, myšlenkami, jednáním, snažením, usilováním, modlete se i svými vztahy. To platí i nám. Záleží na naší věrnosti, na naší opravdovosti, na našich modlitbách. Současný svět je zmítán mnoha problémy; klimatická změna je jedním z nich. Písmo svědčí o tom, že svět jako celek je krásný a harmonický. To špatné do něj přináší lidský hřích. Ježíš Kristus přišel na svět a položil svůj život proto, aby z něj tíhu lidského hříchu sňal. Naděje na žádoucí změnu zde je; přináší ji evangelium. Ježíšův hodnotový systém vede k rozhodování, které je šetrné a ohleduplné k celému stvoření, a které tedy odpovídá i cílům z Paříže. A tak i loňská pařížská konference se může stát výzvou k věrnosti Kristu, k pevnému spočinutí na jeho cestě, která je cestou pravdy a lásky, která tak znamená ohleduplnost k tomu, co Bůh stvořil, tedy i ke klimatickému systému. A může se stát i pozváním na tuto cestu těm, kdo se pro následování Krista ještě nerozhodli a přitom vidí, že změna je nutná.

Jiří Nečas



Listy M. Jana Husa

94. Václavu z Dubé a Janu z Chlumu

Moji nejvzácnější dobrodinci a obránci pravdy! Napomínám vás pro srdce Ježíše Krista, abyste již opustili marnosti tohoto světa a sloužili věčnému králi Kristu Pánu[2]. Nedůvěřujte knížatům, synům lidí, v kterých není spasení, protože lživí a klamající synové lidí dnes jsou, zítra zahynou. Bůh však trvá na věky, který má služebníky ne pro svou potřebu, ale k prospěchu svého lidu, co svým služebníkům slíbí, to dodrží; o čem řekne, že dá, to splní, nikoho neoklame příslibem bezpečného průvodu; žádného věrného sluhu od sebe neodhání, protože říká: „Kde jsem já, tam bude i můj služebník." Ten Pán činí kteréhokoliv svého sluhu pánem všeho svého jmění, dává mu sám sebe a všechno s sebou, aby bez veškerého zármutku, strachu, ano bez jakéhokoli nedostatku měl všechno a mohl se radovat se všemi svatými neskonalou radostí. Blaze služebníku, kterého by Pán nalezl, že bdí! Blahoslavený sluha, který s radostí přijme takového krále slávy. Tomu králi tedy v bázni služte, nejlaskavější páni, a on vás - doufám - nyní ve své milosti doprovodí do Čech s vaší spásou a potom do věčného života slávy. Buďte zdrávi!
Myslím, že toto je pro vás poslední list, protože zítra, jak doufám, budu[3] hroznou smrtí očištěn od hříchů v naději Ježíše Krista. Co[4] mne potkávalo v této noci, nemohu psát. Zikmund všecko vykonal podvodně. Kéž ho Bůh ušetří, a to jenom kvůli vám; i vy sami jste slyšeli hlas, jaký pronesl. Prosím, nemějte žádné podezření o věrném Vítovi[5].

94. Husův dopis podle vydání Bohumila Mareše (1851 – 1901, evang. farář a církevní historik) z r. 1911 (již 3. vydání), který také připojil vykladačské poznámky, které zde uvádíme.
V roce 2015 Husovy dopisy převedeny do současnější češtiny.

94. Václavu z Dubé a Janu z Chlumu.[1]
R. 1415, na konci června. (1415, 26. června.)

V domnění, že píše poslední list, napomíná Hus své příznivce, aby opustíce službu zemských králů, králi nebeskému sloužili, kterýž neklame a své sliby dodrží; i oznamuje, že Zikmud všecko podvodně vykonal.

[1] Tom. 583. [2] Viz list 82 pozn. 2. [3] Viz list 93. pozn. 5., anebo tak, že vejde do života věčného. [4] Zda snad děšení nějaké následkem snů, viz list 93, neví se. [5] Viz č. 72. pozn. 3. (= o němž ničeho mimo jméno nevíme; patrně zprostředkoval dodání listu).

Údolí suchých kostí

V Bibli je slavné podobenství (Ezechiel 37,1-14), kterému se většinou říká: Údolí suchých kostí. Prorok Ezechiel je vypráví Izraelcům když nesvoboda a útisk v babylonském zajetí podlomily jejich sílu a naději. Zdálo se jim, že je vše ztraceno, a začínali mít pocit, že buď Hospodin podlehl babylonským bohům, nebo prostě není a jejich víra byl omyl, nebo že Hospodin svůj lid zavrhl a opustil. Izraelité ztratili naději v lepší budoucnost, zdálo se jim, že je s nimi konec. „Naše kosti uschly, zanikla naše naděje, jsme ztraceni" - takhle bědovali.
Nemají již žádnou naději, jejich duchovní život je na bodu mrazu. A proto jsou bez sebe strachem. Vždycky, když lidé ztratí naději, když přestanou spoléhat na duchovní základy, na kterých stála nebo ze kterých vyrostla jejich identita, vždy tehdy nastoupí strach. Zbavit člověka jeho kořenů znamená nahnat mu strach. To je i problém našeho národa. Proto se bojíme cizího, protože nemáme ujasněnou vlastní identitu. Nevíme čí jsme!
Před dvěma a půl tisíci lety Ezechiel Izraelce burcuje k nové naději, i když se podle všech politických prognóz zdálo, že již žádná naděje není. Prorok mluví o Božím Duchu, který když zavěje, dá jeho národu přes všechnu jeho strašlivou vnější i vnitřní bídu novou naději, novou vizi, novou budoucnost. A používá k tomu právě to slavné podobenství o údolí suchých kostí.
Ty kosti se v tom vidění nejprve spojí dohromady, pak obrostou masem a šlachami a při druhém proroctví - „Přijď, Duchu, a zaduj na tyto mrtvoly" - jsou všechna těla naplněna Duchem Božím, ožijí, a najednou zde stojí „převelmi veliké vojsko".
Nikdy není tak zle, aby umřela naděje. Přes všechny těžkosti, přes několik desetiletí v babylonské totalitě, přes ztrátu samostatnosti a přes nejrůznější těžkosti nikdo, kdo si má sebe alespoň trochu vážit, nemá právo pochybovat o poznané Boží pravdě!
My ale dnes nejsme o mnoho jiní, než byli tehdy v 6. století před Kristem Izraelci. Jsme v situaci, kdy sice mnozí ještě „tančí na palubě Titaniku", kdy ale ti jen trochu vnímavější si naléhavě uvědomují závažnou krizi naší křesťanské civilizace a jejích tradičních hodnot. Nejsou to ale uprchlíci, co nás fakticky ohrožuje. Skutečné problémy jsou jinde: jak nedávno řekl jeden z potomků Karla IV: problémem jsou spíše prázdné kostely než plné mešity. Ztrácíme návaznost na kořeny, ze kterých vyrostla naše civilizace.
Proto i nám tedy platí slova zvěstovaná kdysi Izraelcům v Babyloně: ani sebetristnější situace osobní či společenská nás nemusí uhranout, fascinovat, nemusí demobilizovat naše vnitřní síly, nemusíme rezignovat na naději, víru, lásku a na všechny další Boží dary, které činí náš život vpravdě lidským, perspektivním a prostě snesitelným.

Zdeněk Bárta
(www.diakonie.cz/ - se svolením autora)

Koncem září se otevře brána milosrdenství kostela Jana Husa a Jeronýma Pražského v Mirovicích

Letošní rok vyhlásil papež František rokem milosrdenství. Na celém světě se otevírají brány katedrál, chrámů i kostelíků všem poutníkům, kteří touží symbolicky prožít Boží milosrdenství. Církev československá husitská se k tomuto roku přidává jednou takovou branou. Bude to brána kostela Jana Husa a Jeronýma Pražského v Mirovicích, na jejímž otevření máte možná zásluhu také vy.
(Pozn. red.: Loňský předvelikonoční čas byl totiž pro obyvatele Mirovic a především pro mirovickou náboženskou obec Církve československé husitské dramatický. Od úterý 31. března odpoledne až do rána 1. dubna, po devatenáct hodin, bojovali profesionální a dobrovolní hasiči s ničivým požárem kostela, z něhož po uhašení zůstaly jen obvodové zdi.)
Po roce a čtvrt se rekonstrukce mirovického kostela blíží do finále. Věž už zdobí nový kalich od pana Ondřeje Doležala a nová omítka vítá vjíždějící do Mirovic směrem od hlavní silnice Praha - Písek.
V prvním patře fary už letos vzniknou pokoje pro hosty centra duchovní obnovy. Dolní prostory budou zaměřeny na setkávání, rozhovory, psychoterapii, přednášky a duchovní cvičení. Plán vybudování ekumenického centra zraje v Plzeňské diecézi Církve československé husitské již dlouhou dobu a datum jeho otevření se blíží . "Toto místo by mělo být otevřeno hostům i na několikatýdenní pobyty k urovnání osobních krizí, vyrovnávání se se ztrátou blízkého člověka, s rozvodem, hledání nové cesty po propuštění z psychiatrické léčby atp.," říká Filip Štojdl, duchovní mirovické náboženské obce a plzeňský biskup.
Centrum bude poskytovat křesťanské zázemí všem lidem, křesťanům různých vyznání i nevěřícím. A to nejen proto, že v Mirovicích ekumena skutečně funguje. Římskokatolický farář, páter Hovorka, byl první, kdo přišel a dal nám klíče od svého kostela. Bez řečí, otázek, smluv, písemných dohod, plateb, záloh atd. A tak máme od března 2015 klíče od katolické fary, kde se scházíme k pravidelným bohoslužbám, konáme zde křty, svatby i pohřby. I tato podpora pro nás hodně znamená - láska, naděje i víra najednou dostávají jasnější kontury. Bohu díky za opravdové křesťanství. Je krásné zažívat na vlastní kůži opak toho, o čem se v dnešní době často mluví.
Dalším z důkazů ekumenické sounáležitosti je to, že podpora přichází napříč křesťanským spektrem – z farností římskokatolických, sborů evangelických a v neposlední řadě z náboženských obcí Církve československé husitské, z jednotlivých diecézí i ústřední rady. Víme, že to, co dorazí na účet spojený s obnovou kostela, může chybět jinde – snažíme se, aby každý dárce viděl svůj dar účelně vynaložený. Více informací naleznete na webu mirovické farnosti.
Od požáru kostela 31. března 2015 uplynul rok a čtvrt. Rok a čtvrt intenzivní práce, plánů, shromažďování finanční podpory, modliteb. Stále však scházejí prostředky na dostavbu některých důležitých částí fary (cca 3 miliony korun). Prosíme vás tedy o podporu! Vyberte si tričko v diecézním e-shopu, pošlete nám dar na transparentní účet č. 2400390238 / 2010, nebo přijďte ve středu 28. září 2016, kdy budeme kostel za přítomnosti představitelů církví, univerzity i státní správy otevírat veřejnosti.
Těšíme se na vás.

Lenka Hanusová,
členka Náboženské obce Církve československé husitské Mirovice

Vlevo: Kostel druhý den po uhašení požáru
Vpravo: Současný stav







Pozvánka

Slezská církev evangelická a. v. a Slezská diakonie srdečně zvou na výstavu fotografií Wieslawa Radvanského "Stopy židovské přítomnosti na Těšínsku".
Výstava se koná v rámci Dnů židovské kultury 12. září - 14. října 2016 a je otevřena v pondělí - pátek od 8 do 16 h.
(Provozní přestávka 11 - 12 h).

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607,
e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 481 Kč, jednotlivé číslo 13 Kč. Č.ú.: 228961190/0300
Redaktor: Bohumil Kejř
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne Grafotechna
Distribuci provádí:
* Pro jednotlivce: Česká pošta, s.p. bezplatná infolinka České pošty 800 300 302
adresa pro písemný styk:
Česká pošta oddělení periodického tisku Olšanská 9, 130 00 Praha 3
e-mail: postabo.prstc@cpost.cz
*Hromadné zásilky: A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

26/2016

21. září 2016 ✦ ročník 101 ✦ cena: 13 Kč

Příští číslo vyjde
5. října 2016

Z obsahu

* *Naše přítomnost není dílem šťastné náhody*
* *Rolníkova trpělivost*

Poselství k 18. neděli po sv. Trojici



A TAK USILUJME O TO, CO SLOUŽÍ KU POKOJI A SPOLEČNÉMU RŮSTU ŘÍMANŮM 14,17–19

Jak se projevuje to naše usilování? Před jednáním na synodu nebo na konventu církve končíme debaty přáním, aby tak církev rostla v toho, který je hlava, totiž v Krista. Aby rostla, vrůstala, konala a žila v jeho Duchu, podle jeho slov a šla v jeho stopách. Následovala jeho příkladu. Jsme u takového zvláštního textu, který se na prvý pohled může zdát jako diskuse o životě kolem věcí, kterými si můžeme vadit, či jimi druhého pohoršovat a tím si vzájemně škodit. Církev a sbor však není prostředí, kde jeden druhého vydírá k životu podle svých představ a ještě to staví jako život podle vůle Boží.

My jsme zváni k usilování o život v pokoji a společném růstu. K životu budování sboru a ve vzdělávání ve věcech víry. Život sboru a celé církve se také děje před světem, který je kolem nás. A ať chceme nebo nechceme, naše soužití, náš způsob života a prezentace navenek vydává počet lidu, který je vně církve.

Stará Jednota bratrská říkala: V podstatném svornost, v nepodstatném volnost, ve všem pak láska. Co nám je podstatné? Co je na křesťanství podstatné? Tyto otázky nás vedou od malicherných sporů o vlastní důležitost k otázce, kde že je náš život ukotvený, podle čeho se řídí a z čeho vlastně žije.

Na světě je přítomno v částce Boží království. A církev má být světu na svědectví o jeho způsobech a projevech. Toto království se neprojevuje dle našich představ a podle našich momentálních nápadů. Toto království přinesl Ježíš Kristus a na tomto světě je buduje skrze svou církev v moci a projevech Ducha svatého, který působí lásku, radost a také pokoj. Tak a více čteme v listu Galatským. Kéž by se nám toto ovoce Ducha svatého stalo vlastnostmi člověka, křesťana, který tak žije a pokouší se žít ve sboru církve kam patří, kde je jeho místo a odkud jde a slouží Kristu. Tato služba spočívá v tom, že je Ježíši Kristu svědkem v církvi i mimo církev o jeho spasení, o jeho přítomnosti a cestě s člověkem a za člověkem.

Dá se tak vůbec žít? S pomocí Boží ano. Výchozí bod je radost, ne povinnost, radost, že je dobré tak žít. Již v Betlémě, při Ježíšově narození, anděl zvěstuje velikou radost pro všechen lid, radost, která bude lidi provázet a naplňovat jejich srdce. Radost Hospodinova ať je naší silou a životní energií. To není zbožná nálada, ale dobrá vůle a snaha o pravdivý život před Hospodinem. Abychom nesli dobré i zlé v jistotě jeho přítomnosti a pomoci. Hospodinova radost dává také svobodu, protože kde je Duch Páně , tam je i svoboda. Svoboda, která jde společnou cestou s bratrem a sestrou a chce jej nést a unést i s tím, co se nám zrovna nelíbí. Buďme Pánu Bohu vděčni za jeho tvůrčí milost k životu. Amen

Vladimír Pavlíček
ordinovaný presbyter,
sbor ČCE v Klášteře nad Dědinou



Čeští křesťané různých tradic sbližují své postoje o vztahu TGM k náboženství

Krátce po smrti prezidenta T. G. Masaryka došlo k výrazné diferenciaci názorů na vztahy českých křesťanů k Masarykovi samotnému. Malá skupina katolických spisovatelů a publicistů, navazujících na nejostřejší projevy protimasarykovské z posledních desetiletí existence rakouské monarchie a z období první československé republiky, vyrukovala se slovníkem, který byl velice blízký nenávistné a demagogické frazeologii obou nastupujících totalit: hnědé – nacistické a rudé – komunistické. Z této skupiny uveďme alespoň Jaroslava Durycha a Jana Strakoše. Naopak zcela seriózní a vstřícné hodnocení těchto vztahů přinášeli postupně jak teologové, tak i reprezentanti české katolické hierarchie. Projevoval se v tom bezesporu už jistý závan – ještě dalekého, ale přece se blížícího – II. vatikánského koncilu.

Z okruhu těchto osobností připomeňme např. mučedníka z Dachau Dr. Alfreda Fuchse, vězně obou totalitních režimů i významného člena třetího exilu kardinála Dr. Josefa Berana, Dr. Alexandra Heidlera, mučedníka komunistických vězení Dr. Adolfa Kajpra, prof. Dr. Karla Skalického, Dr. Silvestra Braito, Dr. Josefa Zvěřinu aj.

Dr. A. Fuchs (1937) píše o TGM, že nebyl nikdy chladný k náboženským věcem, a v tom že jest veliká jeho zásluha, jež nakonec prospěla i katolíkům: nutil je, aby vybudovali svou obranu a lze říci, že nebýt Masaryka, nebylo by vzniklo ani leckteré dílo katolické. Od katolíků žádal, aby byli katolíky celými. Jednou řekl, že jim nikdy nezazlíval, že jsou katolíky, ale že by jim zazlíval, kdyby jimi nebyli dost. Pražský arcibiskup Josef Beran (1948), pokud šlo o Masarykův poměr ke katolicismu, předpokládal, že by se byl vyvíjel příznivěji, kdyby byl nalezl někoho, kdo by mu imponoval svými vědomostmi a pomáhal mu vyřešit si všechny problémy, které jeho duší lomcovaly. K upevnění odmítavého Masarykova stanoviska k církvi katolické přispěla podle něho i skutečnost, že život mnohých kněží neodpovídal tomu, jak měli dle katolicismu žít.

Prof. Dr. J. L. Hromádka (1937), který se krátce po smrti TGM v jednom článku mj. zabýval i výše připomenutými „netrpělivými likvidátory" programu Masarykova, upozorňoval, že nejde jen o katolíky, ale o nás všechny. Odkaz Masarykův je podle něho spíše ohrožen chabostí a duchovní mdlobou stoupenců Masarykových. Masarykovo dílo nebude žít samo sebou, nebude působit automaticky, zůstane-li pouhou relikvií a monstrancí. Je pravda, že pokrokový svět u nás v boji Masarykově nepokračoval. Od převratových let Hromádka soudil, že až na několik málo lidí (mezi nimi Emanuel Rádl na místě nejpřednějším) nepronikla naše pokrokovost do vlastní duchovní

Dokončení na str. 2

Církev – tělo Kristovo

Do jména církve se dostal historický Ježíš, tak jak byl znám osobně. Znali ho od začátku jako muže, který se objevil mezi nimi, rybáři u jezera galilejského, jež povolal a zvolil, aby byli jeho učedníky a apoštoly. Od začátku jim bylo jasné, že to nebyli oni, kdo se seskupili v Kristův lid, ale že je tak shromáždil jejich Pán. Vzpomněl si na to jeden z nich, Jan; a napsal to ve svém evangeliu: „Ne vy jste vyvolili mne, ale já jsem vyvolil vás" (J 15,16).

Nejprve byli členy skupiny učedníků a potom celé církve, kdy se stali svědky Ježíšova vzkříšení. Při poslední večeři jim sdělil novou smlouvu. S důrazem na své obětované tělo a vylitou krev učinil z jejich obecenství nový Izrael, lid nové smlouvy. Duch svatý jim dal pochopit, že po Ježíšově smrti a vzkříšení jsou jeho tělem. Tak jako byl během svého života jejich Pán a hlava, tak je nyní jím i nyní, ale neviditelný, leč skutečný. „On je hlava a my jsme údy," tak to vyznávali.

Apoštol Pavel v 1 K 12 píše o živém organismu, který vytvořil Duch svatý, řídí jej a každému údu udílí jeho charisma (dar), jímž bude sloužit ve společenství. To nebyl ideál, ale živá skutečnost. Pavel o tom nepíše proto, aby tomu každý křesťan věřil, píše o tom jako o skutečnosti, kterou každý ve sboru prožívá. A oni vědí, že to tak je: jsou tělem Kristovým, Kristus je jejich hlava a oni údy. Již před Velkým pátkem prožívali jednotu se svým Pánem a se svými druhy a nyní tomu není jinak. Neboť místo viditelného Pána je tu neviditelně přítomen Kristus Pán ve své zástupci Paraklétu - Utěšiteli. Tak

Dokončení na str. 2

Aktuálně: Prohlášení Předsednictva Ekumenické rady církví v ČR

Předsednictvo ERC v ČR apeluje na členy Vlády ČR ve věci brzkého vyhovění žádosti o azyl pronásledovaným čínským křesťanům. Tito lidé, kteří dočasně pobývají v České republice, se nacházejí ve velmi nejisté situaci. Předsednictvo ERC v ČR žádá, aby Vláda ČR v souladu s Úmluvou o právním postavení uprchlíků urychleně poskytla azyl lidem pronásledovaným z náboženských důvodů. Jako ti, kdo zažili komunistický režim v tehdejším Československu stejně jako nadvládu jedné strany nad činností církví, žádáme, aby se Česká republika nepodílela na - byť nepřímé - podpoře totalitních praktik a potlačování náboženské svobody skupin a jednotlivců.



V Praze dne 5. září 2016

Ing. Daniel Fajfr, M. Th, předseda
Mgr. Daniel Ženatý, 1. místopředseda
Mgr. Petr Procházka, 2. místopředseda
Mgr. Sandra Silná, generální sekretářka

Z církví doma i ve světě

Prohlášení Mezinárodního křesťanského velvyslanectví Jeruzalém (ICEJ) ke sporu o školní atlas

Podle zpráv z tisku se Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) podvolilo stížnosti instituce zastupující neexistující stát „Palestina“, která v Praze vznikla z vůle někdejších komunistických vládců a setrvačností zde sídlí dodnes. Jejím představitelům se nelíbilo, že ve školním atlase byl za hlavní město Izraele označen Jeruzalém, a požadují, aby jako hlavní město figuroval Tel Aviv.

Tento požadavek nemá žádnou logiku. Prezident, parlament a vláda se všemi ústředními orgány Státu Izrael sídlí v Jeruzalémě a tak tomu zůstane i v jakékoli konečné podobě mírového urovnání konfliktu s Palestinci, což předpokládá i mezinárodní společenství.

Považovat Jeruzalém za hlavní město Izraele nejen respektuje skutečný stav věcí, ale také uznává tisícileté historické a náboženské vazby židovského lidu na toto město. A o to nepochybně jde.

Protest palestinského „velvyslanectví“ je nutno vidět v kontextu širší dezinformační kampaně, která se snaží zpochybnit právě tuto historii a zbavit Židy jakéhokoli práva na jejich historickou domovinu.

Jiným příkladem z nedávné doby je opakovaná snaha Palestinců prosadit v UNESCO rezoluce označující jeruzalémské Staré Město jako výhradně muslimské svaté místo. Tím upírají historické vazby k tomuto městu nejen židům, ale také křesťanům.

Palestinští představitelé se snaží zpolitizovat vědu, kulturu, zeměpis i sport, a to s jediným cílem – pokračovat v boji proti existenci židovského státu. Nevidíme naprosto žádný důvod, proč by jim v tom české orgány měly pomáhat.

Možná by české ministerstvo zahraničí mělo naopak začít zkoumat obsah palestinských učebnic a posoudit jeho soulad s mezinárodními závazky Palestinské autonomie vyplývajícími z dohod z Osla, podle nichž se vzdá protižidovské propagandy a bude podporovat mírové soužití a porozumění mezi oběma národy.

Většina zemí světa skutečně v současné době oficiálně neuznává Jeruzalém za hlavní město Izraele a má svá velvyslanectví umístěna v Tel Avivu. Bohužel. Jenže když něco říká většina, ještě to nemusí být správné.

V mnoha případech jde spíše o důsledek zbabělého postoje států, které se podvolily nátlaku arabských zemí odmítajících uznat existenci židovského státu na Blízkém východě. Ustupování agresorovi, zvláště když má ruku na kohoutku s ropou, není v Evropě neobvyklé, ale je nemravné.

Časy se však mění. Dnešní konflikt v Sýrii, Iráku, Libyi a dalších zemích jasně ukazuje, že příčinou nestability v oblasti není existence demokratického Státu Izrael a že nadbíhání režimům, které šíří lži a nenávist, nepřispívá k bezpečnosti a prosperitě Evropy. Vyzýváme české politiky, aby se přestali bát nazývat věci pravými jmény. Jednou z nich je skutečnost, že Jeruzalém je a navždy zůstane hlavním městem Izraele.

www.icej.cz

Mezinárodní křesťanské velvyslanectví Jeruzalém (ICEJ) bylo založeno v roce 1980 jako výraz rozpoznání biblické důležitosti celého města Jeruzalém a jeho spjatosti s židovským lidem.

Církev – tělo Kristovo

Dokončení ze str. 1

učedníci prožívají svoji příslušnost k církvi i své pouto s církví.

To, co tu píši, je zkušenost víry, která je reálná jen pro ty, kdo jsou svou vírou v Kristu. Je nikdy nenapadlo, že by se mělo věřit v církev. V Novém zákoně není o takové víře ani zmínky. Apoštol v Ř 12,5 píše o církvi: „i my, ač je nás mnoho, jsme jedno tělo v Kristu a jeden druhému sloužíme jako jednotlivé údy“. Musí těm římským křesťanům připomenout, že i v jiných městech jsou křesťanské sbory, od nichž vyřizuje pozdravy, a zdůrazní, že ty cizí sbory jsou téhož narození a patří do jednoty Kristova těla, kterou vytváří neviditelný Pán.

Když jim to připomněl, zajisté měl obavu, aby římští křesťané nechtěli být jediní sami pro sebe a ty druhé měli za cizí, nebo naopak chtěli nad druhými panovat. Pavel se zasloužil o svébytnost a samostatnost křesťanské víry a církve v době, kdy byla v nebezpečí, že ji pohltí židovství a stane se židovskou sektou. Apoštol si na to vzpomněl, když se s Barnabášem vrátil ze své první misijní cesty po Malé Asii. Měli dobré zprávy, vypravovali, co všechno skrze ně Bůh učinil a jak i pohanům otevřel dveře víry. Čtěte Skutky 15, jak došlo k apoštolskému koncilu v Jeruzalémě, kam antiochenský sbor vyslal Pavla s Barnabášem a dva jiné bratry. Podnět k tomuto koncilu vzešel z toho, že do Antiochie přišli někteří lidé z Judska a začali učit bratry: „Nepřijmete-li obřízku, jak to předepisuje Mojžíšův zákon, nemůžete být spaseni.“ V Jeruzalémě tomu byli příznivě nakloněni někteří bratři z farizeů. Naštěstí rázně proti nim a pro svobodu od zákona Mojžíšova vystoupil apoštol Petr: „Nechtějte vkládat na nové učedníky břemeno, které nemohli unést naši otcové ani my. Věříme přece, že jsme stejně jako oni spaseni milostí Pána Ježíše.“ Když se se svými zkušenostmi přidali Barnabáš a Pavel, bylo skoro rozhodnuto. Do Antiochie povezou tito bratři dopis od apoštolů: “Nikdo ať vás nezatěžuje jinými povinnostmi, než těmi, které jsou naprosto nutné. Zdržujte se všeho, co je obětováno modlám, krve a masa zvířat, která nebyla zbavena krve, a konečně smilstva.“

Akutní nebezpečí, že se křesťanství stane židovskou sektou, bylo zažehnáno, ale zejména apoštol Pavel, tak jako na první misijní cestě i na další druhé a třetí nastavoval své tělo kamenům a všeliké nepřízni ze strany židovské synagogy vrchovatě užil, když se vrátil do Jeruzaléma. Zde se na židovské udání dostal do vězení, v němž po dobrodružné cestě lodí skončil v Římě a čekal na císařský soud, k němuž se odvolal.

Zatím v najatém bytě zvěstoval Boží království a učil všemu o Pánu Ježíši Kristu bez bázně a bez překážek. Církev je tělo Kristovo. Láska Kristova, z níž žijeme, je stěží k rozlišení od lásky, kterou praktikujeme jedni k druhým.

Josef Veselý

Sto let od uzavření Sykesovy–Picotovy dohody

Před sto lety došlo k podepsání „Sykesovy-Picotovy dohody“. Francie a Anglie si mezi sebou rozdělily Blízký východ na oblasti vlivu pro poválečnou dobu. Toto ujednání mezi koloniálními mocnostmi Orient natrvalo poznamenalo. Dnes se státní uspořádání zanesené do mapy jen lehkým tahem tužky západních diplomatů hroutí pod tlakem nároků „Arabského jara“.

Vypuknutí První světové války v létě 1914 přivodilo konec osmanského panství, které trvalo čtyři staletí. Kdysi se mocná říše sultánů rozpínala nad třemi světadíly: ovládala Anatolii (Malou Asii), Arménskou vysočinu, Balkán, Sýrii, Mezopotámii, Arabský poloostrov, Egypt a velké části severní Afriky. Již v průběhu devatenáctého století Západ pro své zájmy uždiboval ze sféry vlivu „nemocného muže na Bosporu“. V roce 1830 dobyla Francie Alžírsko a roku 1881 Tunisko. Z Maroka se v roce 1912 stal protektorát a Libyi obsadila Itálie.

Pro evropské koloniální mocnosti byl zajímavý především průsečík tří kontinentů se svými obchodními i strategickými spojovacími cestami. V roce 1869 zkrátil Suezský kanál rozhodujícím způsobem cestu do Indie a na Dálný východ. Podobně podpořila Německá říše stavbu železnice z Cařihradu do Bagdádu a dále k Perskému zálivu. „Hidžázská dráha“ měla přivážet damašské poutníky do Mekky. Krom těchto dopravních cest šilhali však Evropané též po přírodních zdrojích, díky nimž se z nekonečných arabských pouští stal zlatý důl.

Francie a Velká Británie rozvažovaly již léta před koncem první světové války, jak by se po zhroucení Osmanské říše mělo toto obrovské území rozdělit. V období mezi listopadem 1915 a březnem 1916 vypracovali diplomaté Sir Mark Sykes a François Georges-Picot dohodu, jež byla 16. května 1916 ve formě dopisu britského ministra zahraničí Sira Edwarda Greye francouzskému velvyslanci v Londýně Paulu Cambonovi podepsána jako „Maloasijská dohoda“.

Na mapě o velikosti asi jednoho čtverečního metru si oba diplomaté rozdělili Přední východ jediným škrtem tužky. Podle Sykese měla tato čára sahat „od e v Acre po poslední k v Kirkuku“ – tedy od posledního písmene v názvu města Akko (Acre) na východním pobřeží Středozemního moře po poslední písmeno v názvu města Kirkúku v Kurdistánu. Nakonec linii táhli od Mosulu k Haifě. Vše na sever od této linie bylo na původní mapě vyznačeno modře jako sféra vlivu Francie, území na jih od čáry červeně jako sféra vlivu Velké Británie.

Pro poválečnou dobu po vítězství nad Osmanskou říší počítal návrh smlouvy se zřízením „arabského státu či konfederace arabských států na územích A a B pod svrchovaností některého arabského náčelníka“. Jako části tohoto arabského státu se výslovně uváděla města „Homs, Hamá, Damašek a Aleppo“.

Zároveň si každá z koloniálních

Dokončení na str. 3

Čeští křesťané různých tradic sbližují své postoje o vztahu TGM k náboženství

Dokončení ze str. 1

dílny Masarykovy, neprožila s ním jeho myšlenkové úzkosti ani budovatelské vášně, neprohlédla s Masarykem do ran a chorob moderního lidství a nezatoužila po spolubojovnictví na jeho frontě ducha. Zde pochopitelně neuvádí J. L. Hromádka sám sebe, i když právě na začátku 30. let vydal jednu z nejlepších masarykovských monografií vůbec (pozn. autora).

Vraťme se však k jedné z nejvýznamnějších masarykovských studií našeho zájmu z posledních desetiletí dvacátého století. Je to „Malý hovor katolického teologa o TGM“ od nezapomenutelného Dr. Josefa Zvěřiny (1913-1990). Zpracoval jej a samizdatově vydal k 130. výročí Masarykova narození v roce 1980. V dalších odstavcích jsou vybrány a otištěny nejdůležitější myšlenky ze Zvěřinovy práce.

„Nejhlubší jádro Masarykovy bytosti je v jeho nejvnitřnějším duchovním životě. U Masaryka je třeba zvlášť pochopit tuto sféru – kterou nazveme zbožnost. Teprve z ní vychází Masarykovo náboženství. To není soustavou naukovou, ale zásadním a mnohotvarým postojem. Náboženství je mu životem sub specie aeternitatis – uvědoměním jeho poměru k světu, „silným smyslem života“, zdrojem mravní odpovědnosti, duchovní energií, stálým úsilím o opravdový a nový život vnitřní i vnější. Dějinná situace, v níž Masaryk žil, jej postavila vůči konkrétním formám náboženství, které viděl jako „teokracii“ rakouskou, pruskou a ruskou. Ani unitářství a “svobodné církve“ nenašly v jeho „Boji o náboženství“ milost.“

„Masaryk neviděl katolickou církev černobíle, dokonce ani v „nejčernějších“ chvílích protireformačních. Dovedl najít kladné stránky v minulosti i v přítomnosti; o budoucnosti měl ovšem pochyby – a není se čemu divit. Vedle poklon – některé by dnes katolíci nepřijali – ostře kritizoval církev pro její „nenáboženskost“, pro její protivědecký postoj, rozpornou morálku a politickou činnost. Zato církev, možno říci celá církev – od „katolických tovaryšů“ a „katolických matek“ po hierarchii, od demonstrací studentů po poslance, od literátů po filosofy – nenašla na Masarykovi snad žádný kladný rys a bojovala proti němu všemi zbraněmi: antisemitismem, soudem, intervencemi, pomluvami, hněvem. Dnes musíme vyslovit jen velké politování, že církev nebyla schopna přijmout kritiku, pochopit, oč Masarykovi jde, rozlišit oprávněné výtky, které ji měly vést k pokání a k očistě, od výtek nepravých, s kterými mohla a měla vést čestný dialog.“

„Pokud se týká Masarykovy prognózy o budoucnosti křesťanství nebo jeho církví, zdá se, že mu dějiny nedávají za pravdu. Mladé křesťanství nabylo jiných forem, než znal Masaryk – a bylo by mu jistě sympatičtější. Asi by radostně přijal závažné projevy ekumenických shromáždění, Jana XXIII. v UNESCO, projevy Pavla VI a Jana Pavla II. v OSN (i aktivity a postoje současného papeže Františka – pozn. autora) atd. Podivil by se obětavosti Matky Terezy a jiných, činnosti církví mezi narkomany, podivil by se, že křesťanství má ještě ve 20. století mučedníky víry (Max. Kolbe v Evropě, jiní v Africe, Asii atd.). Jsme ještě ovšem v mnohém daleko od svých ideálů – ale Masarykova moudrost a trpělivost by nám to nezazlívala; myslíme, že se v mnohém blížíme jeho nárokům na náboženství.“

„Posledním a asi nejhorším kamenem úrazu v náboženství Masarykově je církev, především katolická. Jeden důvod jsem již vyložil v předchozí části. Jsou však ještě hlubší důvody nepochopení. V době Masarykově neexistovala pořádná teologie církve. Existovaly jen apologetiky – a to ještě mělké, které spíše zatemňovaly, než otevíraly.“

„Doufáme, že se obraz církve mnoho změnil a měnit ještě bude. Takové úkoly a perspektivy položil II. vatikánských koncil. Odchází starý obraz církve, rodí se nový. Církev se pomalu zbavuje starých pout, která Masarykovi tolik vadila, a otevírá se budoucnosti. Nové myšlení vznikne nejen hledáním pravdy, ale i bojem proti všem formám egoismu, a to skromností, trpělivostí, vzájemným respektem a nezištnou službou.“

„Náš hovor o Masarykovi končí slovem naděje, ne smiřováním, litováním a lacinými kompromisy. Jeho osoba není minulostí, je výzvou; jeho dílo není zděděným majetkem, nýbrž závazkem. Pro křesťany o to větším, že je jim Masaryk blízký svou zbožností, náboženským postojem ke všemu a mravní odpovědností za vše.“

Poznámka zpracovatele:

Níže citované práce jsou převzaty z publikace:

Smolík J., Štěpán J. (2001): T. G. Masaryk ve třech stoletích, vydala Kostnická jednota – sdružení evangelických křesťanů v nakladatelství L. Marek, Brno, str. 464.

(*V této knize je otištěna bibliografie článků z přibližně 80 periodik reformačních resp. protestantských církví o TGM, příp. o jeho díle a jeho názorech. Má přes 1400 záznamů, vytvořených z časového úseku cca 120 roků.*)

Fuchs Alfred (1937): President Masaryk a katolíci. – Str. 190.

Beran Josef (1948): Masaryk a náboženství. – Str. 226.

Hromádka J. L. (1937): Odkaz a dědicové. – Str. 208.

Zvěřina Josef (1980): Malý hovor katolického teologa o TGM. – Str. 306.

Jan Štěpán

Bláznovství víry podle Jakuba

Jiří Mrázek: Výklad Jakubovy epištoly 22

Čtvrtá kapitola

Pokračování z minulého čísla

Jk 4,17 *Každému, kdo ví, jak udělat dobré, a neudělá, je to hříchem.* Je to výrok, který zní jako přísloví nebo aforismus; někteří badatelé dokonce uvažují, zda tady Jakub necituje nějaká Ježíšova slova. Prostě opět máme před sebou narážku, kterou tehdejší čtenář odhalil, a my ho jen s obtížemi dohánímе. Význam bychom mohli rozříkat asi takto: Každému, kdo je schopen (kdo ví, jak) udělat dobro, a neudělá to, se ta jeho schopnost (nebo jeho vědění; prostě to jeho know how) promění v hřích. Nemyslí se tu tolik obecně na poznání, co je dobré, a odtud poznání vlastního hříchu. Myslí se spíše na konkrétní situace, kdy člověk ví přesně, jak by mohl někomu pomoct nebo něčemu zabránit; umí to, stačí natáhnout ruku – a on to neudělá. Ukažme si to na notoricky známém příkladu: Milosrdný Samaritán. Jakub zde nemyslí na ty, kdo uvidí raněného u cesty a zpanikaří a uteču, protože je tam krev a protože nevědí co s tím. Jejich selhání může mít fatální důsledky, pokud včas nedorazí od Samaří někdo, kdo umí, ale to není ten hřích, který má Jakub na mysli. Ale kdyby šel kolem někdo, kdo racionálně uvažuje a přesně ví, že támhle je třeba utrhnout kus košile a támhle mu tím podvázat tepnu, aby nevykrvácel, a kdybych to dělal já, tak to pak zafixuji takto…, ale z nějakého důvodu prostě nezastaví a neudělá to – tak to je ten hřích. To jeho know how, ta jeho schopnost se mu vlastně promění ve hřích – protože ji nepoužil. Je zde souvislost s předchozími verši? Tam byli bohatí obchodníci, kteří se chlubí svými plány a investicemi. Jakub jim k tomu řekl své, a teď jenom dodává: Jestli je vůbec majetek k něčemu dobrý, tedy k tomu, že můžeš pomáhat. Na rozdíl od toho, který *není* schopen pomoct (protože na to nemá možnosti), bohatý pomoci *je* schopen. Má v rukou možnost. A bylo by *hříchem* ji nevyužít. *Jeho* hříchem. A to je smysl verše 17 v našem kontextu.

Pokračování příště

Sto let od uzavření Sykesovy–Picotovy dohody

Dokončení ze str. 2

mocností svou oblast vlivu pojistila. Velká Británie měla dostat pás pobřeží mezi Středozemním mořem a Jordánem, jih Iráku a v Galileji přístupové cesty k přístavním městům Akko a Haifa. Pro Brity byly nejdůležitější přístupové cesty k Perskému zálivu a Středozemí, dále zásobování Haify vodou z Mezopotámie a konečně železniční spojení mezi Malou Asií a Perským zálivem. Francie si zabezpečila jihovýchod Turecka, Sýrii, Libanon a severní Irák.

Ruské carství,třetí člen takzvané „Trojdohody"(vedle Spojeného království Velké Británie a Irska a Třetí francouzské republiky) pro sebe požadovalo Arménii, spojovací cesty mezi Černým a Středozemním mořem a nadvládu nad pravoslavnými posvátnými místy v Palestině.

Po Říjnové revoluci označily západní mocnosti nároky Ruska jako neplatné. Bolševici na to reagovali 23. listopadu 1917 zveřejněním dosud tajné dohody v listech Izvestija a Pravda, čímž chtěli dokázat oprávněnost svých nároků. 26. listopadu přinesl britský Manchester Guardian nejen zprávu, že Alsasko-Lotrinsko, zalesněné plochy nalevo od Rýna a též železnorudné a uhelné těžební oblasti mají připadnout Francii, nýbrž zveřejnil i požadavek bolševického Ruska, které prý chce pro sebe získat Cařihrad a přístup od Černého ke Středozemnímu moři. „Britové byli v šoku, Arabové uraženi, jedině Turci se radovali," napsal později britský novinář Peter Mansfield.

Mark Sykes a François Georges-Picot pracovali na rozdělení Orientu jen velice nepřesně, překotně a svévolně. Bylo to uprostřed První světové války, v ovzduší vzájemné nedůvěry. Sami byli asi sotva přesvědčeni, že se dohoda vůbec někdy realizuje.

Překážkou nebyly jen hluboké rozdíly mezi Velkou Británií a Francií způsobené strategickými, hospodářskými i náboženskými zájmy, nýbrž i nejednota uvnitř Británie samé. Na jaře 1917 se například Sykes při cestě po Blízkém východě setkal s představiteli sionistického vedení a vyjádřil přitom nároky na „britskou Palestinu". Jeho iniciativa však naprosto neodpovídala představám jeho vlastního ministra zahraničí a nakonec vedla k arabskému povstání za pomoci anglického důstojníka Thomase Edwarda Lawrence, známého jako „Lawrence z Arábie".

2. listopadu téhož roku došlo k podpisu slavné Balfourovy deklarace a tím k prvnímu oficiálnímu uznání židovských nároků na národní domov v Palestině.

Sykesova-Picotova dohoda ponechávala vítězným mocnostem První světové války na vůli, jak v rámci svých oblastí vlivu vytyčí další hranice. Tato rozhodnutí až do nejnovější doby určovala pomezí států Irák a Sýrie. Hranice navržené v dohodě však nebyly v žádném smyslu realistické. Zeměpisné poměry ani obyvatelé projednávaných území v ní nehráli žádnou roli. Demografická, sociokulturní či náboženská hlediska Velká Británie i Francie prostě ignorovaly.

Tím došlo k roztržení arabských kmenů a jejich rozdělení do různých následně vzniklých států. Navíc mnoho beduínů striktně odmítlo jakoukoli ústřední vládu. To je důvodem, proč se o léta později dožadovala v Sýrii alavitská menšina nadvlády nad sunnitskou většinou a v Iráku sunnitská menšina nad většinou, kterou tvoří šíité.

Budoucnost domorodého obyvatelstva Západ podle všeho nezajímala. S místními představiteli se nikdy nikdo vážně neradil. Britové sice povolali beduínské kmeny do boje proti Osmanům, jenže to, co jim za to slíbili, nedodrželi. Všechno, čím byli povinováni Židům, Kurdům i Arabům, jednoduše přehlédli. Rozporné a do značné míry neslučitelné sliby, jimiž se Britové zavázali jak náboženským a etnickým menšinám, tak i spojencům, způsobily, že nikdo nebyl spokojen - všichni, jichž se to týkalo, byli naopak zklamáni a zčásti hluboce zraněni. Sionisté se zděsili, když se pouhé tři týdny po příslibu v Balfourově deklaraci museli seznámit s obsahem Sykesovy-Picotovy dohody.

Arabové viděli v této dohodě zradu závazků, jež na sebe před mekkánským šarífem Husajnem ibn Alím vzal vysoký komisař v Egyptě Henry McMahon. Přislíbil Husajnovi veleříši, do níž měla patřit Arábie, Transjordánsko, Irák a části Sýrie. Zároveň si Britové v rámci První světové války představovali, že mohou Židy Balfourovou deklarací donutit k financování jejich válečného úsilí. Potom zase, když už měli mandát a potřebovali v něm obnovit pořádek a klid mezi Araby, zaujali vůči židovskému národu rezervovaný, nejednoznačný a nezřídka nepřátelský postoj, který se projevil například v řadě takzvaných „bílých knih", které značně omezily přistěhovalectví Židů do Palestiny.

Na konferenci v San Remu byl 25. dubna 1920 ustaven v Sýrii a Libanonu francouzský mandát, zatímco Anglie obdržela jako mandátní území Palestinu, Irák a Transjordánsko. 24. července přitáhl do Damašku francouzský generál Henri Gouraud a vyhnal emíra Fajsala, který se tam prohlásil králem. Potom Britové Fajsalovi, synu mekkánského šarífa, nabídli irácký trůn. Tímto způsobem ovládala Velká Británie Irák až do roku 1932 a Francouzi do roku 1946 Sýrii a Libanon. V květnu 1948 se Angličané stáhli z Palestiny.

Izraelsko-arabský konflikt, jak jej známe dnes, poznamenala rozhodujícím způsobem právě Sykesova-Picotova dohoda. Izraelští historikové označují britskou blízkovýchodní politiku po První světové válce jako „nekoherentní a rozpornou". Vytýkají Angličanům, že v oblasti neprovedli důkladnou analýzu aktuálního a možného budoucího vývoje. V roce 2002 britský ministr zahraničí Jack Straw přiznal, že problémy, jimiž se musí zabývat, jsou důsledkem koloniální minulosti jeho země. Sto let po podpisu tajné dohody mezi Sykesem a Picotem je Blízký východ z politického hlediska neustále sudem střelného prachu a jevištěm válečných konfliktů. „Sykes-Picot" se stalo okřídleným pojmem pro dvojakost a nespolehlivost ve vztahu k národům Orientu. Eugene Rogan z Oxfordské univerzity konstatuje: „Je to historie, na kterou arabské národy nezapomenou, protože vedla přímo k problémům, s nimiž se dnes musejí potýkat." Dělení po První světové válce za sebou podle jeho názoru zanechalo odkaz imperialismu, hlubokou nedůvěru Arabů vůči velmocenské politice a víru v rozmanité konspirační teorie, jež od té doby kladou odpovědnost za neštěstí arabských národů za vinu různým skupinám.

V egyptské televizi v listopadu 2015 jedna novinářka o politickém úsilí Západu v arabském světě prohlásila: „Je to Sykes-Picot číslo dvě. Ta první dohoda nám přinesla stát Izrael. Druhá nám přinese stát židovský." Abú Bakr al-Bagdádí, samozvaný chalífa takzvaného Islámského státu (IS), výslovně jako cíl svého hnutí prohlásil zničení Sykesovy-Picotovy dohody. Bojovníci IS, kteří v létě roku 2014 prolomili pouštní hranice mezi Irákem a Sýrií svými terénními vozidly z USA nazývanými „Humvee", na nichž vlály černé vlajky Islámského státu, nevyhlásili pouze nadnárodní chalífát, nýbrž oslavovali přitom i „smrt Sykesovy-Picotovy dohody".

Izrael pozorně sleduje vývoj ve svém bezprostředním okolí. Mění se celá krajina Blízkého východu - politicky, společensky, nábožensky, etnicky, hospodářsky i vojensky. Izraelci konstatují: monarchové v jejich sousedství si podrželi moc - a jordánský král Abdalláh II. je prapravnukem mekkánského šarífa Husajna ibn Alího. Hroutí se všechny umělé konstrukce, které sem importovali cizinci. Zatímco mizejí hranice, které do mapy severní Afriky a Blízkého východu vmalovala Evropa, a státní autority kolabují od Sahary až po Mezopotámii, rozpomínají se lidé na svou tradiční identitu, příslušnost k jednotlivým kmenům i na své náboženství. Mocenské vakuum vyplňují extremisté a náboženští fanatici, milióny lidí jsou na útěku.

© Johannes Gerloff
Překlad: Ivana Kultová

Prázdné ruce

U apoštola Pavla můžeme zřetelně pozorovat náhlý zlom, zjevný zářez v životním směřování. Vnitřní proměna se ovšem nemusí odehrávat vždy podle tohoto výrazného vzoru, podle této jasné šablony. Přechod k novému životnímu zacílení může být i jiný, pozvolný a postupný. Může se podobat pomalému dozrávání.

Pán Bůh má jistě své možnosti a své prostředky. A my mu přece nemůžeme radit, jak si má kde a kdy počínat. Smysl víry není v tom, že se bude křesťan bedlivě pozorovat, zkoumat a pitvat své činy a city, měřit si náboženský tep. V centru totiž není zbožný člověk, ale ten, k němuž se ve víře upřímně upínáme. A jde o to, abychom si vždy znovu plně uvědomovali svou odkázanost na Boží smilování.

Věříme a vyznáváme, že žijeme jen z Boží milosti. A to na každý nový den. Copak je vůbec samozřejmé, jestliže se ráno probudíme a nic nás ani nebolí? Není div, jestli nás duševně nic netrápí a nesvírá?

Před svatým Bohem máme prázdné ruce. Naštěstí je tomu tak. Kdyby byly plné, nemohly by už nic nového přijmout. Takto však čekají na obdarování. Naše životy vyhlížejí zbohacení. Pavel dobře ví, že je odkázán na milost shůry. Reformátor Martin Luther řekl v samém závěru svého dramatického a pohnutého života: „Jsme žebráci – to je pravda." A Pavel napíše: „Cokoliv mi bylo ziskem, to jsem pro Krista odepsal jako ztrátu. A vůbec všecko pokládám za ztrátu, neboť to, že jsem poznal Ježíše, svého Pána, je mi nade všecko. Pro něho jsem všecko odepsal a pokládám to za nic" (Fp 3,7-8).

To, co apoštol sděluje, není vůbec samozřejmé. Pro leckoho je to spíše šokující. Pavel se nechce chlubit svým dobrým původem, vzděláním, zbožností či horlivostí. Chce však zvýraznit a zdůraznit velikost a radikálnost oné proměny, k níž došlo v jeho životě. A to díky tomu, že mu sám Kristus vstoupil přímo do cesty, že se s ním potkal a setkal.

Ten, kdo uvěří, vidí svou přítomnost i minulost nově. To je fakt. Je mu dáno poznat, patrně spíše postupně a pozvolně, co má opravdovou a trvalou hodnotu. Dochází zde ke zřetelnému přehodnocení stupňů na žebříčku. Cenu ztrácí to, na čem si člověk obvykle zakládá. Znaménko „minus" se proto dostává před domněle kladné hodnoty.

Apoštol píše křesťanům velmi vyhroceně. Své řádky neadresuje protivníkům, odpůrcům. Adresáty jsou naopak lidé upřímně zbožní a s největší pravděpodobností i řádní a snaživí. Ti, kdo si však přímo zakládají na své kvalitní zbožnosti, na své náboženské aktivitě a přičinlivosti, ti ovšem nedokáží docenit význam Kristovy oběti, díla smíření a záchrany. Rádi by k němu ještě něco sami přidali, dodali, něco vylepšili.

Rádoby vzácné hodnoty, za nimiž se leckdo pachtí s nasazením nemalých sil a času, jsou ve skutečnosti jenom smetím, brakem, nicotou. I to sebevzácnější je ničím, bledne v porovnání s poznáním Ježíše Krista a onoho vnitřního bohatství, které je v něm člověku zdarma nabízeno. V honičce za úspěchy, poctami a majetkem bude věřící člověk dnes, v konzumní společnosti, zaostávat. Či snad lépe a výstižněji vyjádřeno: On se za nimi vůbec ani nerozběhne. Směřuje jinam, za hodnotami nehmotného, trvalého rázu.

Pavel přitom rozhodně nechce nijak snadno očernit a smést se stolu lidské aktivity. Nepíše proti snaze, proti usilovné pracovitosti či dokonce mravnosti. Jde mu totiž o něco podstatně jiného. Jednoznačně říká: Lidské snahy, úsilí a dovednosti dostávají záporné předznačení až tehdy, jestliže se domníváme, že se jimi vykoupíme, že nám právě ony zásadním způsobem pomohou před Bohem a v jeho očích, že tudíž sehrávají až jakousi „vykupitelskou roli".

Přesvědčení o tom, jak jsem dobrý a výborný, že mám snad nějaký náskok před druhými – to je opravdu nebezpečné myšlení. Je totiž třeba vědět i přiznat: Mám prázdné ruce, mám co přijmout shůry. Bez Boží milosti to v lidském životě prostě nejde.

O Boží milosti ovšem nelze podávat nějaké nezaujaté, neutrální informace. Věřící pokorně vyznává, že bez příklonu shůry nemá tu pravou a plnou radost, ani hlubinný, úzdravný pokoj. Křesťan žije a čerpá na každý den z darované milosti. Dovolává se jedině Krista a jeho spásné oběti. Toho, co platí jednou provždy, co překračuje i práh našich pozemských životů, vyměřených let.

Kdo stál či stává často u rakve, je tím jistě nějakým způsobem poznamenán. Pokud jde o křesťana, uvědomí si velice naléhavě marnost a nicotnost mnohého, za čím se lidé bez víry ženou a štvou, čemu věnují všechen čas a pozornost, co dokáží obětovat pro časné vyniknutí.

Boží milost staví člověka znovu na nohy, otevírá před ním nové možnosti a příležitosti. Směřuje výhled k tomu poslednímu cíli. Kdo žije z Božího milosrdenství, a to pokorně, vědomě i vděčně, ten ví, kam a ke komu vposledu cílí. Pocty a úspěchy nechává za sebou. Neohlíží se. Vidí však před sebou slavný cíl. Tím ovšem není cosi pozemského, ale nebeská cena a odměna. Dosažení Božího království.

Jaroslav Nečas



Listy M. Jana Husa

95. Janu z Chlumu

Nejvzácnější dobrodinče, v Ježíši Kristu nejlaskavější! Velmi se ještě raduji z toho, že mohu psát Vaší milosti díky Boží milosti. Za prvé jsem z včerejšího listu porozuměl, jak se obnažuje a ještě více bude obnažena nespravedlivost veliké nevěstky, to jest zlomyslného sněmu, o níž se čte v Apokalypse[2)], a s tou nevěstkou smilní králové země, jak se tam také uvádí, že smilní duchovně; odpadají od Krista a jeho pravdy a buď že byli svedení, ze strachu, anebo protože tento spolek má naději, že získá čest světa, souhlasí se lží Antikristovou. Za druhé jsem z listu vyrozuměl, jak se již nepřátelé pravdy začínají plést. Za třetí jsem poznal vroucí vytrvalost Vaší laskavosti, s jakou směle vyznáváte pravdu, když jste poznal hanebnost veliké nevěstky. Za čtvrté jsem s radostí vyrozuměl, že hodláte[3)] již učinit konec marnosti světa a namáhavé službě, a doma sloužit Pánu Ježíši Kristu, kterému sloužit znamená kralovat, jak říká Řehoř[4)]; kdo jemu věrně slouží, samého Ježíše Krista bude mít za sluhu v nebeské vlasti, jak on sám praví: „Blahoslavený služebník, kterého jeho pán, až přijde, zastihne bdícího. Amen, pravím vám, že povstane, opáše se a sám jej bude obsluhovat[*)]." Něco takového neučiní králové světa svým služebníkům, které milují jen tak dlouho, jak dlouho jsou králům užiteční a potřební. Tak nejedná Kristus, král slávy, který apoštoly Petra a Pavla dnes[5)] korunoval: Petra ukřižováním a Pavla stětím uváděl do království nebeské vlasti. Petr[6)] byl čtyřikrát žalářován a andělem vysvobozen, Pavel[7)] třikrát metlami mrskán, jednou kamenován, dvakrát tonul na korábu, dvě léta byl vězněn a mnohonásobně sužován, jak oznamuje, když píše: „Nad míru přetíženi jsme byli tak, že se nám stýskalo i živu býti." Již pominuly tesknosti a trápení, a zbývají neskonalé radosti a pokojný život bez utrpení; již Petr a Pavel kralují s králem nebeským, již přebývají s kůry andělů, již hledí na svého krále v slávě, již nejsou sklíčeni žádnou teskností, nýbrž jsou naplněni nevyslovitelnou radostí. Ať tedy slavní mučedníci, takto sdružení s králem slávy, se ráčí za nás přimlouvat[8)], abychom jejich přispěním posíleni byli spoluúčastni jejich slávy, pokorně snášeli, cokoliv všemohoucí Bůh nám zde ustanoví k našemu lepšímu. Amen.
Prosím dále Boha, abyste ještě psali, budete-li moci; prosím také, aby paní králová[9)] byla zvláště pozdravena a napomenuta, aby stála v pravdě a nepohoršovala se nade mnou, jako bych byl kacíř. Také si přeji, aby pozdravena byla vaše manželka, prosím, abyste ji miloval v Ježíši Kristu, protože doufám, že ona je dcerou Boží pro zachovávání jeho přikázání. Pozdravujte všechny milovníky pravdy pro Boha!

95. Husův dopis podle vydání Bohumila Mareše (1851 – 1901, evang. farář a církevní historik) z r. 1911 (již 3. vydání), který také připojil vykladačské poznámky, které zde uvádíme.
V roce 2015 Husovy dopisy převedeny do současnější češtiny.

95. Janu z Chlumu.[1)]
R. 1415, 29. června. (1415, 29. června.)

Hus odpovídaje s radostí na list Jana z Chlumu vyslovuje se nepříznivě o sněmě církevním a s chválou o smýšlení Chlumovu, vysvětluje, jak se král nebeský chová ke svým služebníkům a připomíná v den Petra a Pavla odměnu těchto mučedlníků.

[1)] Tom. 583. [2)] Zjevení sv. Jana kap. 17. a 18. [3)] Viz list 94, pozn. 2. [*)] L 12,37. [4)] Čís. 88, pozn. 5. [5)] Den 29. června jest zasvěcen společně oběma apoštolům, kteří prý současně za císaře Nerona v Římě mučedlnickou smrtí, a sice Petr ukřižováním hlavou dolů a Pavel, stětím, dokonali. [6)] Skutk. apoštolští kap. 4., 5., 12. [7)] 2 Ep. Kor. 11. [8)] Viz č. 67 pozn. 5. a 87. pozn. 10. [9)] Viz č. 77. pozn. 4. (z které opakujeme tuto část: *Králová Žofie pak byla vždy upřímnou příznivkyní a horlivou posluchačkou Betlémského kazatele, i když byl již v klatbu dán, jehož se i přímluvnými dopisy k papeži a kardinálům, a to kolikerými r. 1410 byla ujala.* Red.)

Co by pomohlo tuto dobu zvládat …

(K odkazu Bohumila Kejře)

„Rakovina navíc ještě deprimuje," zdůrazňuje neblahé specifikum rakoviny oproti jiným smrtelným chorobám francouzský spisovatel Michel Tournier.
Šéfredaktor Kostnických jisker Bohumil Kejř přes fatální diagnózu depresi nepodléhal. Déle než rok dál řídil redakci, organizoval setkání příznivců listu, zveřejňoval rozhovory, blok husovských materiálů, recenze, zprávy a vzkazy čtenářům a přispěvatelům, sháněl potřebné finance, komunikoval s jednotlivými autory (což někdy není žádný med vzhledem k autorské ješitnosti – soudím dle ješitnosti vlastní). Až snad pro ty, kdo s ním byli v kontaktu převážně či pouze písemném, mohl vzniknout dojem, že to s tou nemocí nakonec nebude tak zlé … Dojem žel mylný.
„Co by pomohlo tuto dobu zvládat." – To mi utkvělo v paměti z Bohoušových pokynů, jaké příspěvky jsou obecně vítány. Slova manažerská, novinářská, zároveň pastýřská …

František Schilla

80 let plodného života

80 let plodného života si budeme připomínat 25. září, kdy se v roce 1936 v Hodslavicích narodil evangelický teolog, emeritní synodní senior ČCE, bývalý předseda Ekumenické rady církví v ČSFR, místopředseda vlády a rovněž bývalý senior moravskoslezského seniorátu bratr farář Josef Hromádka.
Jeho studia začala na gymnasiu v Novém Jičíně, pokračoval úspěšně Komenského bohosloveckou fakultou v Praze. Službu začal ve sboru ČCE v Ostravě, kde nastoupil jako vikář. Už i s rodinou pokračoval coby farář do sboru ve Šternberku, pak následovala Olomouc, kde působil 8 let a farářskou službu ukončil ve Frýdku-Místku v roce 2006. Ve funkci seniora pracoval v letech 1978 až 1981, byl i platným členem ústředního výboru Konference evropských církví. Roky 1981-87 prožil jako náměstek synodního seniora a léta 1987 až 1990 jako synodní senior ČCE.
V 80. letech uskutečnil několik přednáškových cest po amerických univerzitách v New Yorku, Princetonu, Chicagu, Evanstonu a Pittsburghu. Publikoval v teologických časopisech domácích i zahraničních.
Velmi si vážil švýcarského protestantského teologa Karla Bartha, který vnesl do křesťanské teologie motiv dialogu s moderním světem. Dále pak i J. M. Lochmana, učitele na bohoslovecké fakultě v Praze, který byl také profesorem i rektorem

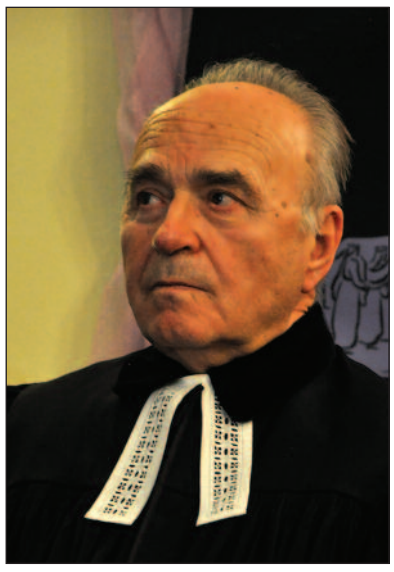

univerzity v Basileji. Ten dovedl propojit teologický odkaz křesťanství s moderním myšlením člověka.
Po listopadu v roce 1989 v době, kdy jsme mohli svobodně vydechnout po létech nátlaku a tvrdého zacházení, opustil post synodního seniora a stal se místopředsedou Vlády národního porozumění pro oblast kultury, vzdělání, zdravotnictví, společenských organizací a církví a také předsedou výboru pro mládež a tělovýchovu v nově se formující vládě. V této funkci odletěl již v prosinci téhož roku do Říma, kde se setkal s papežem Janem Pavlem II., jehož beatifikace rozvlnila hladinu zájmu světové veřejnosti. Byl k tomu patřičně vybaven charismatem pastýře, učitele i citlivě vnímajícího člověka.
K hlásání Kristova evangelia se mu stal celý svět největší kazatelnou. Tak jej poznal bratr farář, kdy ve své funkci místopředsedy vlády po zrychleném diplomatickém jednání navázal nit po roce 1948 přetrhaných diplomatických vztahů mezi Vatikánem a Československem. Byl vybaven pravomocí místopředsedy Federální vlády ČSFR. V nastávajících dnech prováděl první změny v církevně politických vztazích, také dal odvolat šéfa Státního úřadu pro věci církevní. Pro náš stát, pro naše církve, pro Vatikán to byl signál skutečných změn. Bratr farář dokázal nemožné. Po tolika letech nenávisti, zloby, nactiutrhání se obloha rozjasnila, lidská srdce obměkčila a dvě nejdůležitější osoby - farář ČCE v roli vládního zmocněnce Federální vlády ČSFR a sám papež Jan Pavel II. spojily neslučitelné a navázaly přátelství.
Bratr farář je i v roli důchodce neustále v činnosti. Během svého působení ve Frýdku-Místku učil na tamním gymnáziu a pokračuje dodnes přednáškami na "Univerzitě třetího věku", a to již plných 20 let. Ale nejen to! V olomouckém sboru ČCE, kde je nyní členem, vypomáhá na kazatelně a také se ochotně staral o seniorská setkání, když byl sbor bez kazatele.
Spolu se svou ženou Janou vychovali dva syny a dceru. Rodina se moc pěkně rozrostla, Bůh žehnal dětem, vnoučatům i pravnoučatům, které bratr farář s láskou oddává a uděluje křest svatý. Žije sám v domě svého syna v Olomouci, jeho věrná družka už spí věčný sen. Je obklopen láskou nejen své rodiny, ale i svého sboru. Všichni si ho moc vážíme, máme jej rádi a jsme vděčni Všemohoucímu za jeho život, za službu, kterou vykonával a koná v jeho jménu, za všechno, co jsme od něj mohli přijímat a přijímáme. Za toto všechno Bůh buď veleben. Haleluja!

Marta Palatý,
ČCE Olomouc



VI. patriarcha Církve československé husitské Josef Špak (nar. 10. července 1929 v Litomyšli) zemřel po těžké nemoci 12. září 2016.
Úřad patriarchy vykonával v letech 1994 - 2001. I po skončení volebního období církvi sloužil prakticky až do své smrti - krátkou dobu jako přednosta naukového odboru na ústředí církve a posléze jako farář v náboženské obci Praha-Strašnice.
Rozloučení se konalo 20. září 2016 v chrámu sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí v Praze.



Inzerce

Umělecká malba kostelů, obnova fasád a restaurování
Nabízíme slevu z ceny a stoprocentní kvalitu.
E-mail: reart007@gmail.com,
tel.: 00421 905 389 162

č.11

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607,
e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 481 Kč, jednotlivé číslo 13 Kč. Č.ú.: 228961190/0300
Redaktor: Bohumil Kejř
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne Grafotechna
Distribuci provádí:
* Pro jednotlivce: Česká pošta, s.p. bezplatná infolinka České pošty 800 300 302
adresa pro písemný styk:
Česká pošta oddělení periodického tisku Olšanská 9, 130 00 Praha 3
e-mail: postabo.prstc@cpost.cz
*Hromadné zásilky: A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

27-28/2016

5. října 2016 ✦ ročník 101 ✦ cena: 13 Kč

Příští číslo vyjde
12.října 2016

Z obsahu

* *Vyvolení*
* *Bůh miluje zvířata. A co člověk?*

Poselství k 20. neděli po sv. Trojici



Bůh nás povolal k posvěcení
1. Tesalonickým 4,3–8

Apoštol Pavel píše první generaci křesťanů důležité sdělení: Evangeliu nestačí pouze věřit a přitakat mu. Víra se musí žít. A že to myslí velmi konkrétně, je patrné z toho, že otevírá téma manželství a sexu. Možná obyvatelé Tesaloniky a okolí měli poněkud volnější pojetí manželské věrnosti. Proto je nabádá, aby takovou (možná tehdy běžnou) praxi odmítli. Pavel vnímá tuto oblast jako součást procesu osobního posvěcení. Posvěcení, to je téma, které nám jaksi vypadlo z křesťanského slovníku. Posvěcujeme kostely a modlitebny, aby sloužily Bohu. Už málo se ale mluví o posvěcení například v oblasti sexuální, abychom se líbili Bohu. Nejde o legalismus, o snahu vměstnat se do nějakého asexuálního vzoru. Vždyť tělesná láska a vášeň je Boží dar, který máme rozvíjet, ovšem v oněch mezích (6).

Je třeba usilovat o to, abychom žili život praktické svatosti. Není to snad jen nějaké přání horlivého apoštola, je to vůle Boží (3). Žít takový život znamená umět říct ne! V životě víry nestačí jen nadšení a dobrý úmysl, častokrát musíme čelit situacím, kdy věřit znamená zapřít sám sebe.

Jsme varováni před hříchem nečistoty, takový hřích nenechá Pán Bůh bez trestu (6). Takto neposvěcené jednání s sebou přináší, kromě jiného, pohrdání, a to nikoliv člověkem, ale samotným Bohem. Vždyť je to sám Bůh, který nám dal Ducha svatého, abychom byli jeho chrámem (8).

Současný český teolog pěkně vystihl znamení doby, když říká: „Člověk musí mít velmi vážný důvod, aby se stal křesťanem nebo aby jím zůstal a křesťansky vychovával své děti.“ Budeme-li v této oblasti žít jako lidé kolem nás (*Partneři se podvádějí v devíti z deseti manželství*, hlásá titulek na přední straně časopisu Týden), potom lidem nakonec zpochybníme i ten „velmi vážný důvod“.

Daniel Fajfr
předseda Církve bratrské



Jablko – super zázrak

Každý si na jablku jistě rád pochutná. Co všechno jablko obsahuje? Odborníci konstatují, že jablka jsou nejzdravějšími plody na světě. Jablko obsahuje více než 30 minerálních látek; například vápník, fosfor, železo či hořčík, které jsou nezbytné pro stavbu kostí. Enzymy ovlivňují činnost zažívacího ústrojí. Jablka obsahují také vitaminy A, B, C, E. Vysoký obsah draslíku činí z jablek velmi vhodný lék na srdce. Vláknina zlepšuje činnost střev, částečně pomáhá snižovat cholesterol a působí blahodárně na odvodnění organismu. Jablka jsou zdrojem pozitivně působících antioxidantů, obsahují velmi málo tuku a jsou bez cholesterolu. Chrání mozek před chorobami a našim buňkám pomáhají snižovat riziko vzniku rakoviny. Jak říká stará lidová moudrost, stačí jedno jablko denně a nebudete potřebovat lékaře.

Jabloň je vlastně skvělou továrnou. Z čeho vyrái jablka? Z minerálů, z vody, vzduchu a slunečních paprsků. K tomu pracuje zcela automaticky, a to několik desítek let. Jabloň je tedy super zázrak! Vyrobit z hlíny, z vody, vzduchu a slunečních paprsků tak skvělé ovoce, ve kterém je tolik kvalitních látek pro zdraví člověka, to je skutečný zázrak!

Která továrna, kterou vytvořili lidé, se může rovnat jabloni, aby pracovala desítky let zcela automaticky a vyráběla tak skvělé produkty? Kdo vyprojektoval a vyrobil tuto jabloňovou továrnu? Ateisté tvrdí, že i tuto jabloňovou továrnu vymyslela a vyrobila mrtvá hmota. Jsou přesvědčeni, že mrtvá hmota se dala do pohybu a začala „vývojem“ vytvářet takové zázraky, jakými jsou i ovocné stromy.

Mám pro všechny vyznavače a hlasatele vývojové teorie požadavek. Máte k dispozici své vědecké znalosti, máte k dispozici stovky laboratoří vybavených moderními přístroji: udělejte ve svých laboratořích jednu „jabloň – továrnu na výrobu jablek“, aby pracovala desítky let automaticky a vyráběla kvalitní jablka z hlíny, vody, vzduchu a slunečních paprsků, aby jablka byla stejně kvalitní, jako ta, která rostou v našich zahradách.

Je předem jasné, že takovou „továrnu – jabloň“ nevyrobíte. Znamená to tedy, že mrtvá hmota byla moudřejší než vy, géniové 21. století?

Jabloň je tedy super geniální zázrak – je dílem největšího génia – Boha Stvořitele. Každý ovocný strom je důkazem jeho geniality, stejně jako každá živá buňka na naší zemi.

Je nejvyšší čas, aby všichni vyznavači vývojové teorie otevřeli oči, podívali se na geniální dílo přírody a poklonili se geniálnímu Stvořiteli.

St. Kaczmarczyk

Naše přítomnost není dílem šťastné náhody

Ptám se, jsme-li si dobře vědomi, že naše evangelická církev musela v dávné i nedávné době zápasit o svou existenci a o její podobu.

Podle zpráv z Nového zákona se prvotní církev ustavila jako bratrské společenství žijící v lásce, všichni byli bratři, nebylo žádných rozdílů. Když se Jidáš, jeden z Ježíšových učedníků, oběsil poté, co Ježíše zradil, bratří ze svého středu zvolili bratra Matěje, aby byl připojen k jedenácti apoštolům a stal se jako dvanáctý svědkem Ježíšova zmrtvýchvstání. Zvláštní výsostné postavení měl mezi nimi Ježíš. S ním jich dohromady bylo třináct. Malý počátek, nepatrný, řekli bychom, kdyby mezi sebou neměli toho jediného, který zemřel, ale nezůstal v hrobě, byl Boží mocí vzkříšen a ukázal se svým učedníkům živý. S nimi i jedl a stal se jejich Pánem i Pánem všeho stvoření. Neměli žádnou pevnou organizaci, pohané je mezi obyvatelstvem Římské říše rozpoznávali podle toho, že se milovali.

Už v prvních stoletích se však v církvi ozvaly hlasy volající po „pořádku“, který si představovaly kupříkladu v tom, že žádaly, aby místo volby vybrané osobě bylo žehnáno vzkládáním rukou a byla pověřena zvláštním úkolem a postavením v církvi. Římští křesťané vyžadovali, aby jejich biskup, sídlící v Římě, se stal autoritou i ve východní části Římské říše: Církev bude organizačně jedna a bude to církev kněžská. Bra-trství a lásku měli zřejmě za něco, co podporuje chaos. Ti, kdo tento pořádek ve svých listech propagovali, byli biskupové Klement a Ig-nác, kolem roku 100 – 120. To byl neblahý počátek, který však neměl rychlé pokračování, protože církev bratrské lásky se takovému vývoji bránila ze všech sil: Vzniklo v ní hnutí montanistů (Montanus, 2. století ve Frygii v Malé Asii) a novatianistů (Novatius, římský presbyter v 3. století) ti první poukazovali proti úřadu na ducha, ti druzí na uvolnění mravů, které církev tolerovala. Vedle nich donatisté (Dona-

Dokončení na str. 2

Aktuálně: V Chrástu děkovali za úrodu už popáté

Dožínkovou slavnost s poděkováním za úrodu přichystali na poslední zářijovou neděli už tradičně chrástečtí evangelíci spolu s místními občany. Bohoslužbu pod širým nebem doprovodil kulturní program i ochutnávky domácích dobrot.



Program na farské zahradě zahájil ve 14 hodin obřad poděkování za úrodu. Zbytek odpoledne patřil kulturnímu programu. Vystoupilo hudební divadélko DINO s „Veselými písničkami pro kluky i holčičky“, ochotníci z Druztové s jednoaktovkou o Maří Magdaléně nebo kapela KING SWING se swingovými evergreeny nejen pro pamětníky.

V rámci slavnosti nabídli příchozím místní také ochutnávky pochutin ze svých zahrad a domácích kuchyní. Pro děti přichystala několik herních stanovišť Lesní školka Berounka. A nechybělo ani dobré jídlo a pití nebo prodejní stánek s výrobky uživatelů služeb denního stacionáře Človíček Diakonie Západ.

Karel Šimr,
farář Farního sboru
Českobratrské církve evangelické v Chrástu

Z církví doma i ve světě

Řecká pravoslavná církev kritizuje liberalizaci výuky náboženství

Pravoslavná církev se zahájením nového školního roku ostře kritizovala změny ve vyučování náboženství na řeckých základních a středních školách. Děti se již neučí jen o této větvi křesťanství, které vyznává většina obyvatel země, ale i o ostatních náboženstvích, zejména židovském a islámském. Aténský arcibiskup Hierónymos označil změny prosazené ministrem školství za levicovou formaci SYRIZA Nikosem Filisem za nepřijatelné a nebezpečné. Zároveň vyzval premiéra Alexise Tsiprase, aby s reformou skoncoval. Podle Hierónyma prochází výuka katechismu krizí a je zapotřebí ji učinit vůči žákům vstřícnější. Ne ale za cenu snižování významu pravoslavné církve. Řecká vláda již dlouho avizovala podobné změny ve snaze omezit vliv církve na občanskou společnost. Levicově smýšlející ministři za formaci SYRIZA jsou v konfliktu s řeckými náboženskými představiteli i kvůli dalším podobným činnostem. Například jako první v dějinách země neskládali tradiční vládní přísahu v přítomnosti pravoslavného kněze, ale přímo do rukou prezidenta. V parlamentu také loni prosadili zavedení registrovaného partnerství pro homosexuály.

Církev je ovšem v Řecku v konfliktu i s velkou částí ostatní společnosti zejména kvůli své nepokryté podpoře neonacistů z hnutí Zlatý úsvit, které otevřeně útočí na různé menšiny a prakticky požaduje návrat ke starým pořádkům autoritářských období.

www.christnet.cz

Šest křesťanských uprchlíků odletělo z ČR zpět do Iráku

Do Iráku odletěla 23. září na vlastní náklady šestičlenná uprchlická rodina, kterou před pár měsíci do Česka přivezl Nadační fond Generace 21. Uprchlíci se rozhodli pro návrat do vlasti z několika důvodů. Šlo o zdravotní či psychické problémy. Mají také pocit, že se v posledních měsících situace v jejich rodné zemi mění k lepšímu. ČTK to řekl mluvčí nadačního fondu Martin Frýdl. Nadační fond podle Frýdla nesdílí pocit bezpečí jako zmíněná rodina a je přesvědčen o tom, že křesťanům nadále hrozí pronásledování a nebezpečí smrti. Rozhodnutí rodiny o odjezdu ale respektoval. „Pokud jsme tím, že na několik měsíců odešli z prostředí, kde mohl být kdokoliv z nich unesen, mučen nebo zabit, alespoň jednoho z nich zachránili, stálo to za to a přejeme jim mnoho štěstí," dodal Frýdl. Ministerstvo vnitra potvrdilo, že uprchlíci požádali o ukončení mezinárodní ochrany. Byly jim vráceny doklady a vydán výjezdní příkaz. „Letenky si Iráčané hradili z vlastních zdrojů," doplnilo vnitro v tiskové zprávě. Fond chtěl původně do Česka přesídlit 153 křesťanů z Iráku. Nakonec jich do tuzemska přijelo 89. Vláda projekt letos v dubnu zrušila poté, co skupina 25 přivezených lidí odjela do Německa. Do odjezdu šestičlenné rodiny bylo v Česku 40 křesťanských uprchlíků z Iráku.

podle ČTK

Setkání husitské mládeže tentokrát v Brně

Setkání mladých z Církve československé husitské se koná pravidelně jednou za rok a poskytuje prostor pro mladé lidi, kteří se cítí být s touto církví spojeni a kteří se chtějí seznámit s dalšími zajímavými lidmi podobného zaměření. Pro většinu mladých lidí žijících s církví není totiž vždy samozřejmostí, že mají kolem sebe společenství vrstevníků, se kterými by mohli neformálně sdílet duchovní hodnoty, existenciální otázky i zážitky plné zábavy. Letos se mladí husité sejdou v Brně na Lipové 7. - 9. října. Více informací lze nalézt na www.setkani-ccsh.webnode.cz

(noe)

Pozvánka na konferenci „Exulanti, vyhnanci a uprchlíci"

pořádanou spolkem Exulant a Johannes Mathesius Gesellschaft, pod záštitou synodního seniora ČCE Daniele Ženatého, předsedy Rady Evangelické církve v Německu biskupa Heinricha Bedforda-Strohma a rektora Vyšší školy J. A. Komenského v Lešně Macieje Pietrzaka v Litomyšli ve dnech 14.–16. října 2016 v Evropském školicím centru, Jiráskova 133

Program konference

* **Pátek 14. října 2016, zahájení ve 13 h**
Úvodní bohoslužby: Daniel Ženatý, synodní senior ČCE
Jindřich Halama: Svoboda svědomí v české reformaci
Helliodor Muszyński: Role J. A. Komenského v životě českých a moravských exulantů
Dietrich Meyer: Podíl českých a moravských bratří na misijním díle obnovené Jednoty bratrské a jejich vlastní porozumění tomuto úkolu
Wolfgang Bruder: Proměny časů na Kravařsku (1480, 1722, 1925, 1940, 1946)
Horst Schinzel: Osudy evangelické větve rodu Šliků
Daniel Franzkowski: Čeští bratři ve Střelíně
Zámecká kaple: koncert – Trio Eufonico: – hudba 17. a 18. století
* **Sobota 15. října 2016, zahájení v 9 h**
Martin Chadima: Konfesionalizace a emigrace v Evropě
Edita Štěříková: Exulanti z Čech a Moravy v 17. a 18. století
Oskar Sakrausky: Z historie jedné exulantské rodiny (rodina Sakrausky)
Peter Morée: Evangelické církve v době odsunu a vztah pobělohorských reemigrantů a vykázaných Němců
Gerhard Frey-Reininghaus: Současná česko-německá církevní spolupráce
Viktor Velek: Sondy do kulturního a náboženského života vídeňských Čechů v 19. a 20. století
Barmánci v Čechách. Křesťanští uprchlíci, kteří do Čech přišli v letech 2008–2010
Dirk Stelter: Uprchlíci v současném Německu
Moderovaná diskuse o exulantech a uprchlictví
Koncert hudebního souboru Zvonky Dobré zprávy
* **Neděle 16. října 2016 v 9 h** Chrám Nalezení svatého kříže
Ekumenické bohoslužby, kázání Dirk Stelter, vrchní církevní rada EKD
13 h ukončení konference. ***Účast je bezplatná, srdečně zveme.***

Naše přítomnost není dílem šťastné náhody

Dokončení ze str. 1

tus, 4. století, severní Afrika) chtěli hodnotit církev jen podle ovoce Ducha. Jmenuji tato tři hnutí jako doklad toho, že církev bratrské lásky nehodlala vyklidit pole a nechat kněžské církvi, honosící se svátostmi, vítězství.

Musím však vedle těchto hnutí, která působila uvnitř církve, jmenovat Valdenské, kteří už nechtějí mít s římskou církví nic společného a oznamují křesťanskému světu, že budují církev bez kněží. Zatím nárok římské církve reprezentovat a ovládat církev nejen na Západě, ale také na Východě, narazil na silný odpor Cařihradu a roku 1054 se východní církev osamostatnila jako pravoslavná. Jí se pak podařilo zachovat některé prvky prvotní církve a působit jimi blahodárně v ekumenických rozhovorech.

Konečně nastala reformace jako zemětřesení, které postihlo zvláště severní Evropu. Sem zařadím svůj příběh. Před mnoha roky jsem navštívil svého kolegu, faráře Václava Procházku, v Javorníku na Slovácku. Na stole ležela dost objemná kniha a ona to byla katolická dogmatika. Se zájmem jsem v ní zalistoval, až jsem našel kapitolu nadepsanou Reformace. A s velkým překvapením čtu první větu: „Největší neštěstí postihlo Evropu nástupem reformace." Tak tohle se učí studenti na katolických fakultách! Hned však jsem si uvědomil, že evangelický heidelberský katechismus, z něhož jsem se sám učil, se ptá: Co je římská mše? Odpoví na ni stejně bezohledně: Je to zlořečené modlářství!

Tak, a jsme si kvit! Dnes prožíváme opačnou scénu v televizi: Při bohoslužbě stojí vedle sebe kardinál Dominik Duka, první z římských katolíků, a Daniel Ženatý, evangelický senior seniorů. Po 16. století totiž uplynula čtyři staletí a Evropu překvapilo ekumenické hnutí, které ve jménu víry v Boha a jeho Syna Ježíše Krista shromáždilo v jedno všechny katolické i evangelické představitele, kdysi tak znepřátelené.

Reformace, o níž Amedeo Molnár napsal znamenitou knihu Na rozhraní věků, zůstává nejen u evangelíků v úctě, protože je nejtěsněji spjata s osobou a dílem mnicha Martina Luthera, prvního a největšího z reformátorů. 95 vět, jimiž ve Wittenbergu uvedl program reformace, zůstává pro evangelickou církev základním věroučným textem, který provokuje teology ještě dnes k novému promýšlení. Jeho Malý a Velký katechismus, tak jako Heidelberský katechismus, teologicky určují identitu luterského a reformovaného svazu.

Reformace vrátila církev k životu víry prvního křesťanského sboru a orientovala ji k biblické víře, jak ji učili apoštolové Pavel a Jan. Ta víra se nesnášela s institucí papežské církve. Luther poznal, že pravá církev nemá svůj základ ve svátostech, ale v Božím absolutním Slovu a v Božím Duchu. Víra pak nezáleží v tom, že člověk přijme doktrínu a naučí se ji, ale že se setká s Kristem v jeho Slovu a v jeho Duchu. A církev je společenství víry a lásky, nikoli instituce s církevním právem. Sbírku církevních zákonů zvanou Corpus iuris canonici hodil Luther veřejně do ohně. Učil přece, že ne právo, ale věřící lid tvoří církev. Nicméně Římskokatolická církev roku 1917 přijala ten Corpus jako právní základ své kněžské, světové a právní instituce.

Celou tuto minulost dostala evangelická církev do vínku. Nepokládá ji za přítěž, nalézá v ní důvod své existence.

Josef Veselý

Buďme vděčni

Ekologická sekce České křesťanské akademie každoročně zve křesťany z různých společenství a denominací, aby v průběhu září a října pořádali Dny vděčnosti za stvoření. Vděčnost z životů v naší civilizaci mizí. Apoštol Pavel ve svém listu Koloským sestrám a bratřím (Ko 3,12-17) nabádá adresáty k vděčnosti, a přitom neříká, za co máme být vděčni, neuvádí nějaké dílčí cíle vděčnosti, jakým je třeba ten v podzimní výzvě Ekologické sekce. Vděčnost má být nedílnou součástí životního postoje. K ní patří **vděčnost za celé stvoření**, jehož jsme sami nedílnou součástí. Veliké Boží stvořitelské dílo není jen nějakým souhrnem jednotlivostí a druhů, nýbrž je důmyslně organizovaným systémem s hlubokými vztahy a závislostmi, které běžně bezmyšlenkovitě přijímáme jako samozřejmost a zapomínáme na to, že jsou podmínkou našeho lidského života. Často se lze mezi křesťany setkat s názorem, že přírodní vědy jsou člověku vzdálené, nezabývají se lidskou duší, a tedy prý ani nejsou hodny pozornosti. Zapomíná se při tom, že právě v nich jde o poznávání Božího stvořitelského díla. Někteří teoretičtí fyzikové se zamysleli nad tím, jak by vypadal vesmír, kdyby některé základní fyzikální konstanty, jakými jsou např. náboj elektronu, Newtonova gravitační konstanta či rychlost světla, měly o trochu jinou hodnotu, než jakou mají, a dospěli k závěru, že v takovém vesmíru by život (aspoň ve stávající formě) nebyl možný. Neznamená to však, že např. i hodnoty fyzikálních konstant jsou důvodem k vděčnosti? A důvodem k vděčnosti jsou samozřejmě i přírodní zákony. Je spousta podobných skutečností, na něž běžně ani nevzpomeneme, a které nedílně patří k onomu obdivuhodnému systému, jímž je Boží stvořitelské dílo. Je dobré si tuto skutečnost uvědomovat, a tak onen životní postoj vděčnosti v sobě pěstovat. Vlastnosti, které Pavel ve zmíněném oddílu z listu Koloským uvádí, nejsou nezávislé, avšak navzájem se podporují. Odpuštění, láska, **vděčnost**, vzdělávání se, chválení Boha – to vše k sobě navzájem patří.

Mluvíme-li o vděčnosti, běžně myslíme na nějaký předmět vděčnosti, děkujeme za něco. Často jde o reakci na to, že nám někdo něco dává, že jsme po něčem toužili, a teď to od dárce dostaneme. V naší bohaté evropsko-americké společnosti se už i tento typ vděčnosti ztrácí. Až příliš často, když po něčem toužíme, tak si to koupíme. My jsme si na to vydělali, tak to máme, nemusíme být nikomu vděčni, nikoho nepotřebujeme... A tak se naše uvažování blíží uvažování laodicejských křesťanů, které tak jasně odmítá poslední ze sedmi listů z Janova vidění na ostrově Patmos (Zj 3,17-19).

Máme předměty denní potřeby, mnozí z nás mají auto či nějaký pozemek. Položme si však otázku: Co to znamená mít, vlastnit? Na začátku 24. žalmu čteme: *Hospodinova je Země se vším, co je na ní, svět i ti, kdo na něm sídlí.* Nikoli naše, nýbrž Hospodinovy jsou pozemky, i ty, na nichž jsme často necitlivě a bezohledně vybudovali silnice, aby se na nich prohánělа naše auta; Hospodinovo je všecičko, co je na Zemi, i my, jeden každý z nás. A jemu na nás záleží (1 Pt 5,7)! Dost jsme my lidé to jeho vlastnictví pokazili (včetně sebe samých); Země a poměry na ní dnes jako by Hospodinovu vlastnictví neodpovídaly. Všemohoucímu Stvořiteli však na stvoření, na Zemi, ba na celém vesmíru stále záleží, jak to potvrdil v Kristu. Předmětem známého 3. verše 16. kapitoly je svět, kosmos: *Bůh tak miloval svět, že dal svého jediného Syna, aby kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný.* Čteme zde o lásce, a tak se zase dostáváme i k vděčnosti, jako k odpovědi na Boží zájem o nás. A protože ten míří sice adresně k jednomu každému z nás, ale také obecně k celému stvoření, je důvodem k vděčnosti celý vesmír, který nás obklopuje a proniká, k němuž patří i fyzikální konstanty a zákony a jehož nedílnou součástí jsme jeden každý z nás, naše rodiny a domovy, včetně zvířat, květin a různých životzpříjemňujících věcí, naše církevní společenství, celá Církev Kristova, celá příroda, celá Země, celý materiální svět, a dokonce i to, co existuje mimo něj, jako třeba svět matematiky. Vděčnost se tak stává spolu se soucitem, dobrotou, skromností, pokorou, trpělivostí a odpuštěním důležitým a žádoucím životním postojem. Vděčnost, provázená radostí ze spasení a chválením Boha Stvořitele, je tak nedílnou součástí osobnosti Kristova následovníka. Bylo tomu tak v dobách, kdy Nový zákon vznikal, a je tomu tak na přelomu 2. a 3. tisíciletí po Kristu.

Jiří Nečas

Tradiční Hesla Jednoty bratrské 2017 (Ochranovský seniorát ČCE) jsou k dostání ve sborech ČCE, CB, CČSH a v křesťanských knihkupectvích za 50,- Kč.
Objednávky u vydavatele:
HYPERLINK "mailto:hesla@dulos.cz"hesla@dulos.cz.
Od 10 ks výše se slevou 20 % bez placení poštovného.
V ruční pevné vazbě v kožence se zlaceným potiskem a s celobarevnými předsádkami za 90,- Kč (se slevou 70,- Kč). Petr Heřman – DÚLOS, Malá Štěpánská 6, 120 00 Praha 2, mobil/SMS: 607 726 481.

Bláznovství víry podle Jakuba

Jiří Mrázek: Výklad Jakubovy epištoly 23

Pátá kapitola

Jk 5,1-3 *A teď vy bohatí (nebo: teď pojďte na řadu vy s tím bohatstvím): plačte a kňourejte nad zubožením, které na vás přichází. Vaše bohatství shnilo a roucha sežrali moli. Vaše zlato a stříbro zkorodovalo a ta rez svědčí proti vám, že i vaše tělo sežere oheň. Shromáždili jste si poklady na konci dní.* Nebo volněji: *Nadělali jste si zásoby na dny, které už nebudou.* Formálně jsme se sice přehoupli do páté kapitoly, ale dělení na kapitoly je pozdní a tady zbytečně zasahuje do plynulosti Jakubových myšlenek, protože jinak pokračuje stále stejné téma už od 4,13. Dokonce je zde stejný začátek: *Teď pojďte vy.* Ve 4,13 to znamenalo: Teď si pojďte poslechnout, jak je to s vaší důležitostí a vašimi ohromnými plány. Tady pokračuje: Teď si pojďte poslechnout, jak je to s tím vaším majetkem samotným. Opět jsme v paradoxních výpovědích, které připomínají Ježíšova blahoslavenství. Ježíš provokativně říká: *Blahoslavení chudí*, šťastný ten, kdo nic nemá a na nic nemá vliv – a pak tuto tezi musí obhájit: Protože v Božím království má. Celé to království mu patří a počítá se tam s ním. Jakub to na tomto místě říká neméně provokativně, ale z opačného konce: *Chudák ten, kdo je bohatý*. Protože tady na zemi má jenom to bohatství. A bohatství je cosi strašlivě nejistého a nespolehlivého: shnije a sežerou mu je moli a co může, to mu zrezaví. Při troše důvtipu nad tou rzí pochopí, že stejně skončí i on sám. Bohatý je natolik definován tím svým bohatstvím, že když mu ho vezmete, nic z něj nezbude. Nakonec i v dnešní hodně sekularizované společnosti se o některých lidech mluví jen v souvislosti s jejich bohatstvím (případně křivdami nebo neprůhlednostmi, které napáchali cestou k němu – k těm křivdám se Jakub za chvíli dostane taky); ale potom je dokonce i u nás poměrně hodně různých zpěváků, herců, sportovců, kteří jsou *také* hodně bohatí, ale o jejich bohatství se mluví takřka mizivě. Řekneme o nich zpěvák nebo hokejista nebo herec XY, protože kdybychom je označili *boháč* XY, budeme sami mít pocit, že jsme neřekli to podstatné. Vedle toho je ovšem kategorie těch, o kterých lze říct jen *miliardář*, ale jinak už o nich není co dodat. Lidi, o kterých říkáme *boháč*, vlastně definujeme jejich majetkem, a kdyby se škrtnul (což se může stát snáze, než se zdá), nezbude po nich ani památky. Podobně to mají oni sami se sebou, pokud tak, jak to Jakub popisuje, pořád jen důležitě vyprávějí a žijí tím, co budou dělat a jak budou obchodovat támhle. Natolik se s tím identifikovali a natolik jim to *zabere život*, že bez toho nic nezbude. Je zajímavé, že Jakub svou tezi o *ubohých boháčích* říká v tzv. prorockém perfektu. Na rozdíl od nich *neplánuje* a neříká výhledy do budoucna, co by se s tím jejich majetkem mohlo stát. Říká to (po způsobu starozákonních proroků) jako hotovou věc: Vaše zásoby jsou shnilé, vaše šaty prožrané moly a vaše zlato a stříbro rezavé. To není vaše budoucnost, to je současný stav. Chudáci! Dokonce v tomto případě nepoužívá řecký aorist, nýbrž skutečně perfektum – méně užívaný gramatický tvar, který znamená především konstatování faktu: Máte zrezavěno a sežráno od molů. Zajímavé je samozřejmě i to rezavění zlata a stříbra: tady se nebouří jenom boháči, tady by se vzbouřil i každý chemik, protože zlato a stříbro přece nerezaví a zlato je i v Novém zákoně obrazem nezničitelné ryzosti. Asi by se dalo dlouze uvažovat, jak to Jakub mohl myslet; anebo mávnout rukou, že to trošku přehnal s rétorikou anebo že se trochu spletl. Ale mně se nakonec zdá nejlepší to prostě nechat takto vyostřené. Samozřejmě, že si nedovedeme představit, jak zlato a stříbro rezaví. Ale úplně stejně si ti bohatí, co se na to upnuli, nedovedou představit, že by cokoliv z jejich jistot a bohatství vzalo za své. A proč by – v poslední den – nemohlo zrezavět i zlato? Na konci 3. verše Jakub říká: *Shromažďujete na konci dní.* Tak se docela nenápadně, ale jistě i na konci Jakubovy epištoly dostáváme k eschatologii. V novozákonních epištolách je to téměř železné pravidlo. Jakub ho dodrží.

Jk 5,4 *Hle, mzda dělníků, kteří žali vaše pozemky, ta mzda, kterou jste zadrželi, křičí a křik ženců vstoupil do uší Hospodina zástupů*. Doposud Jakub probral majetek ze dvou aspektů: nejprve zesměšnil *důležitost*, kterou si člověk dodává majetkem a mluvením o majetku; potom napadl majetek samotný jako něco, co člověka dělá prázdným – tak, že kdyby se oddělil majetek, skoro nic z toho člověka nezbude (a hned dodá, že takové oddělení majetku je hotová věc). A teď do třetice přijde ještě poslední aspekt: problematičnost *křivd*, kterých se dopouští ten, kdo majetek má, případně s jejichž pomocí ho získává. To, co tady teď Jakub probírá, jsou tedy křivdy páchané bohatými. Ne že by chudí byli nutně neviňátka, ale obvykle nikomu nezadržují mzdu. Na tomto místě se ovšem vkrádá otázka, ke komu teď Jakub mluví – pro čí uši je vlastně tato kritika bezpráví určena? Zatímco předtím kritizoval obchodníky a spíše městskou smetánku, nyní se obraz mění na venkovské statkáře. Tento rozdíl ovšem nemusí být tak důležitý. Máme si však představit, že i toto se děje uvnitř sborů? Že zámožní křesťané podporují své sbory z toho, co nakradou, o co obrali námezdní dělníky? Pak bychom mohli opustit i poslední iluze o idylické první církvi. V tomto případě se však přece jen zdá – aniž bych ty iluze chtěl vytvářet – že kritika křivd je řečena především pro uši těch, kterým bylo ukřivděno: jim je přislíbeno, že *mají zastání*; že se o křivdách ví a Hospodin není hluchý. Přímo bohatým a vlivným ve sborech z toho zazní: Pokud se vás to také týká, tím hůře. Pokud ne, stejně raději skromně mlčte, patříte svým majetkem a postavením do téže kategorie jako ti, o kterých se tu mluví.

Jk 5,5 *Hýřili jste a žili přepychově tady na zemi a vykrmili jste svá srdce v den (nebo ke dni) porážky*. Tématem je přepych a rozmařilost jako specifické možnosti, které bohatství dává. Na jejich adresu Jakub ani nerozvíjí racionální argumentaci a spokojí se s hodně černou ironií: jestliže naposledy mluvil o zemědělských boháčích a zbohatlících, nyní si vypůjčí obraz z jejich obzorů: Přecpáváte se a vykrmujete se. Takhle nějak se vykrmuje čuník na zabijačku. Taky si chudák možná pochvaluje, jak se má skvěle…

Pokračování příště

(S laskavým svolením vydavatele – Nakladatelství Mlýn, Jihlava)

Rolníkova trpělivost

V podobenství (Mk 4,26-29) se vypráví o člověku, který vhodí semeno do země a dál se už o ně nijak nestará. Do středu pozornosti se dostává paradoxně rolníkova nečinnost a neaktivita. Po zasetí žije rozsévač poklidně v rytmu svého denního pravidelného života. Není nijak nervózní. Semeno roste samočinně, automaticky a rolník nechává dění docela volný průběh. Vytrácí se ze scény. Pisatele zajímá pouze počáteční a konečné stadium. Nikoliv to, co probíhá mezi těmito krajními póly.

Podobenství říká cosi velice důležitého. Zaseté zrno zraje ke žni bez lidského přispění. Člověk má jen trpělivě čekat. Má mít dostatek důvěry a řádně dlouhý dech. Nikdo z lidí nemůže vynutit nebo urychlit příchod Božího království. V zasetí byl učiněn rozhodující začátek, a ten je i zárukou toho, že žeň jistě přijde. Nevíme však, kdy. Tuto skutečnost Ježíš zdůrazňuje. Jistě dobře ví, proč. Ke žni dojde, a to i navzdory tomu, že Ježíšovo poselství často naráží na tvrdá, kamenná srdce.

Podobenství nám říká jasně, že je příchod Božího království tajemstvím. Bůh ještě nevyřkl poslední stvořitelské slovo. Jsme teprve na cestě. Chodíme ve víře a ne ve vidění. Cíl je proto stále před námi.

Toto království je však mezi námi skrytě, zárodečně přítomno. Je pravda, že o jeho realitě nejednou pochybujeme. Zdá se nám také, že se v církvi nic převratně, nic zázračně nového a kladného neděje. Spíše sčítáme ztráty. Zanevřel snad Bůh na své stvoření? Proč viditelně nezasáhne?

Podobenství nás nicméně potěšuje a povzbuzuje. Vlévá do nás blahodárné proudy naděje. Vede k důvěře v Boží neomezenou moc. Símě, uvržené do země, roste, aniž se na tom člověk nějak podílí. Zrovna tak roste i nová země a nové nebe. To, co je mezi námi skrytě, neviditelně přítomno. Boží království roste všemu navzdory. Nakonec se prosadí, i když je nyní jakoby „pod zemí“, a vnějšně není nic vidět.

Člověk může ráno klidně vstávat a večer chodit spát. Nemusí být zbytečně nervózní. To vskutku největší a zásadní, k čemu v lidském životě dochází, není závislé na člověku. Největší věci v životě přicházejí vždycky jako dar. To znamená: bez našeho přičinění, bez našich skvělých výkonů. Jestliže budeme toto vědět a přijímat, dostaneme se do zdravé vnitřní rovnováhy. I život nás začne znovu těšit a bavit. Stane se zajímavým, ba přímo napínavým. Vždyť někam směřuje a cílí.

Lidé se mohou stavět proti příchodu Božího království velmi nepřátelsky. Mohou se mu zuby nehty bránit a mohou dokonce i jeho ztělesnitele Ježíše potupně a brutálně popravit. Naivně se domnívají, že mohou sprovodit Ježíšovu věc definitivně ze světa. V tom se však pořádně přepočítávají. Už teolog malé církve Tertullian řekl: Krev je semenem křesťanství. Statečnost věrných a násilně umučených neobyčejně přitahuje a je výmluvným, věrohodným svědectvím.

Pravda, skrytý a nepatrný začátek Božího království kontrastuje, je v ostrém protikladu k jeho budoucí velikosti a slávě. Je to takový rozdíl jako mezi trpícím Ježíšem a oslaveným Kristem, jako mezi hrubým golgotským křížem a povýšením na pravici Boží.

Podobenství nám říká osvobodivě, že běh věcí neřídíme jen my lidé. Smíme věřit tomu, který je věrný. Tomu, který své stvoření neopustí. Žeň se blíží – avšak není ani zdaleka závislá na našich možnostech a viditelných úspěších.

Tyto myšlenky mohou vést k rozpakům i námitkám. Nesvádí nás obsah podobenství a rozpracování jeho myšlenek nakonec k nečinnosti, k pasivitě a pouhému diváctví; k tomu, abychom dali ruce pěkně do kapes a nic nedělali? Člověče – lajdač a lenoš, o nic se vážněji nestarej – vždyť stejně nic neovlivníš.

Tak rozhodně ne! V příběhu nejde o znevážení a nedocenění práce, všelijakého snažení a usilování. Záměr je docela jiný. Je jen dobře, když vyvíjí jedinec nebo křesťanské společenství snahu, činnost, rozmanitou aktivitu. A to v nejrůznějších oblastech života. Důležité ovšem je, čím je motivována veškerá přičinlivost. Jestliže chce člověk strhnout svým úsilím, svými výkony – pracovními či náboženskými – Boží království na zem, tak se zcela jistě mine s cílem. Taková snaha je domýšlivá a mylná. Aktivita křesťanů a církví není nesena a určována tím, aby přišlo kýžené království. Církev káže, svědčí a slouží, protože věří, že jednou opravdu přijde Boží království v plnosti. Cítíme zdánlivě jemný, avšak ve skutečnosti zcela zásadní rozdíl? Církev může klidně, rozvážně, nedychavičně pracovat, protože království přijde. Proto je zbytečná i jakákoliv nervozita. Proto má naše práce, trpělivé rozsévání, smysl, i kdyby nebyly hned vidět výsledky.

Podobenství o trpělivém rolníkovi nás vyvádí z uspěchanosti a nesmyslné ukoptěnosti. To všichni potřebujeme slyšet. I křesťané jsou jen lidé. A nejednou si myslíváme, že by se bez nás, bez naší snaživé přičinlivosti nic nepohnulo zdárně kupředu. Stále čteme a slyšíme o lidské aktivitě, o produktivitě výroby. Honba za rekordy s úžasnými výkony nebere konce. Je v centru.

Kazatel smí rozsévat Boží slovo. Ovšem – jak bude působit v lidských srdcích, co, jak a kde vykoná a vyvolá, to už není v jeho moci. Smí však doufat, že se k zasetému přizná sám Bůh.

Jaroslav Nečas

Jan Augusta ve světle nových objevů

Více než pět set let nás dělí od narození jednoho z nejvýznamnějších biskupů Jednoty bratrské, Jana Augusty (1500-1572). Jeho život ve službách Jednoty, šestnáctileté věznění na Křivoklátě i jeho z velké části polemické dílo zkoumala již řada badatelů. Je vůbec možné vypátrat o Augustovi ještě něco nového?

V posledních letech se ukazuje, že ano, a to zejména díky objevení jeho spisů, které byly dosud pokládány za nedochované, ale také díky práci s některými prameny, které dosud nebyly dostatečně vytěženy (např. rukopisy *Kázaní o stavu manželském*, 1535; *Písně Jana Augusty, kteréž dělal u vězení*, 1562). Roku 2011 byl objeven Augustův rejstřík perikop, který přepracoval a tiskem vydal Jan Černý kolem r. 1558 (*Registrum aneb Zpráva*). Roku 2012 byla objevena obsáhlá Augustova postila, známá pod označením *Summovník*. Její rukopis byl dokončen nejspíše

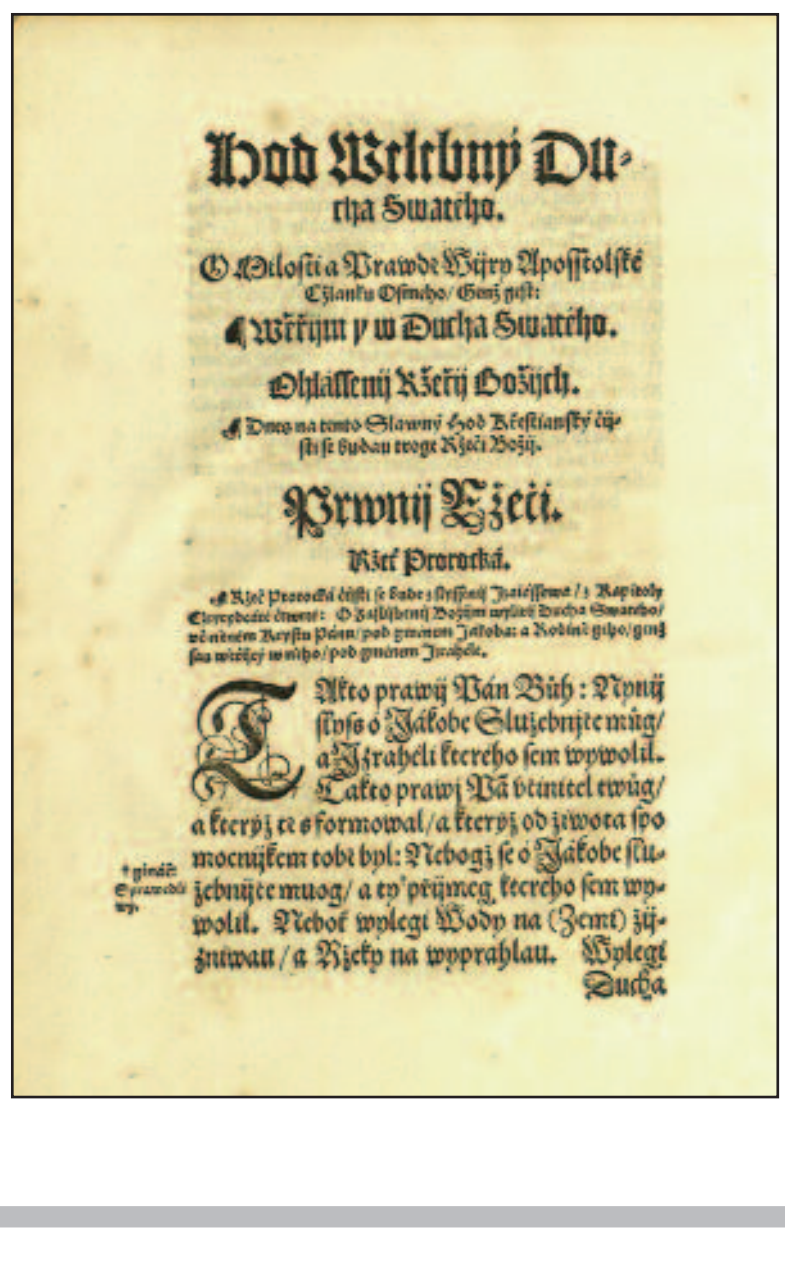
Hod Welebný Ducha Swatého.

O Milosti a Prawdě Wjry Apoſſtolſké Cžlánku Oſmého/ Genž geſt:

Wěřjm y w Ducha Swatého.

Ohlaſſenj Řečij Božjch.

Prwnij Řečč.

Řeč Prorocká.

r. 1557, tiskem byla vydána kolem r. 1570 (*První díl knih služby Slova Božího*). Tato postila v současné době představuje nejstarší dochovanou postilu z prostředí Jednoty bratrské.

Badatelé právem jásají, neboť nalezení díla, které bylo doposud pokládáno za ztracené, otevírá nové pohledy na celé Augustovo dílo a možnosti výzkumu z nejrůznějších hledisek: historických, teologických, hymnologických či jazykovědných. Zároveň se objevují určité indicie pro hypotézu, že z Augustova pera pocházejí i některé další neautorizované texty (předmluvy k překladům Lutherových spisů) či popularizující spis o otázce církve, připisovaný dosud jinému autorovi.

Objevy Augustových děl podnítily skupinu badatelů k uspořádání konference, na níž by mohli veřejně představit výsledky svého nejnovějšího výzkumu o díle Jana Augusty a pro mezioborovou diskusi, která by umožnila zasadit dílčí výtěžky do širších souvislostí. Konferenci pořádá Katedra praktické teologie Evangelické teologické fakulty UK pod názvem **„Jan Augusta: Nové texty – nové perspektivy“.** Koná se v pátek 25. listopadu 2016 od 9.30 h v budově ETF UK v Praze. Všichni zájemci jsou na ni srdečně zváni.

(Bližší informace: http://web.etf.cuni.cz/ETFKPT-46.html)

Přestože se jedná o téma spadající na první pohled spíše do kompetence církevních historiků, poutalo již v minulosti nemalý zájem praktických teologů. František Bednář vydal Augustovo *Umění práce díla Páně služebného* (1941) a publikoval k němu podrobnou německou studii (1952), Josef Smolík vydal vedle bezpočtu kratších studií a článků o Augustovi také jeho doposud jedinou biografii (1984) a Pavel Filipi podal ve své studii o tendencích bratrské homiletiky nárys Augustovy nauky o kázání (1982). Zájem praktických teologů o Augustovo dílo, který přetrvává i v současnosti, vyrůstá ze základního nasměrování Augustovy tvorby. Tu lze označit nejen jako teologickou, nýbrž doslova jako prakticko-teologickou, ekumenicky a eklesiologicky zaostřenou a církevně praktickou (kázání, písně, rejstříky perikop a písní). Toto nasměrování v sobě nese bohatý aktualizační potenciál.

Tabita Landová, ETF UK



Listy M. Jana Husa

96. Václavovi z Dubé

Velice se raduji, že se pan Václav chce oženit a uniknout marnosti světa. A opravdu už je čas, protože se již mnoho nacestoval po královstvích, mnoho turnéřoval[2)] (účastnil se mnoha turnajů), tělo unavil, peníze utratil a duši sváděl ke špatnosti. Proto již je na čase toto odvrhnout a v pokoji doma s manželkou sloužit Bohu a mít vlastní služebníky. Lépe bude doma Bohu sloužit, bez hříchů a bez práce mít dobrý domov, kde jiní slouží, než těžce pracovat, někdy bez zalíbení, nebýt si jist životem a na jiného náklonnost se vždy ohlížet. Toto jemu, mému věrnému dobrodinci, ať je přečteno i ukázáno. Ještě Pán Bůh stále svou mocí Husu drží při životě, a bude držet, dokud bude chtít, proti pyšnému, lakomému a rozličně hříšnému sboru, v kterém Pán Bůh ví, kdo jsou jeho.
Dáno v den svatých Petra a Pavla před polednem.

96. Husův dopis podle vydání Bohumila Mareše (1851 – 1901, evang. farář a církevní historik) z r. 1911 (již 3. vydání), který také připojil vykladačské poznámky, které zde uvádíme.
V roce 2015 Husovy dopisy převedeny do současnější češtiny.

96. Václavovi z Dubé[1)]
R. 1415, 29. června (1415, 29. června).

V přítomném listě, z polovice česky psaném, Hus vyslovil radost nad tím, že i pan Václav manželku chce pojmouti, službu u císaře Zikmunda opustiti a doma Bohu sloužiti, vyhovuje v tom, jak i Jan z Chlumu, přání Husovu (viz list 94., pozn. 2., list 82., pozn. 2. a list 95., pozn. 3.).

[1)] Tom. 583. [2)] Turnýry byly rytířské hry, v středověku při panských dvorech obvyklé a při větších slavnostech pořádané, při nichž kopími o závod se zápasilo.

Z dopisů čtenářů

Abrahámovská náboženství

„Bůh Abrahamův, Bůh Izákův, Bůh Jákobův, ne filosofů a učenců.“
Blaise Pascal, 1654

V článku Miroslav Janeba vidoucí (ET-KJ 22-23/2016) je zmínka o „třech abrahámovských náboženstvích (křesťanství, židovství a islám)“. Takovým označením se myslí, že tato náboženství čerpají ze stejných zdrojů a přes všechny rozdíly ukazují k témuž Bohu. Že tam patří židovství a křesťanství, o tom není sporu. Křesťanství na židovství přímo navazuje a dovršuje ho. Pokud jde ale o islám, tam situace není tak jednoznačná. Korektní je to jen z hlediska religionistiky, která všechna náboženství hodnotí z lidského, kulturně-historického hlediska. Když se na věc díváme z hlediska křesťanství založeného na principu zjevení, vypadá to podstatně jinak.
Pokusme se o stručné vyjádření teologické podstaty věci formou tří tezí a tří otázek a odpovědí.
Tři teze o islámu:
1. Doktrína: Islám je exkluzivní systém s absolutními nároky na člověka – ze společenského i individuálního hlediska. „Islám je víra, způsob života a hnutí za zřízení islámského pořádku na světě“ (Universal Islamic Declaration).
2. Korán: Je autentický, svatý a věčně platný pro všechny lidi všech kultur. Je to bezchybná kopie originálu, který je uložen v nebi. Byl předán Bohem Mohamedovi prostřednictvím archanděla Gabriela.
3. Vyznání víry (šaháda): „Není božstva kromě Alláha a Mohamed je posel Boží.“ „Věřící jsou pouze ti, kdož uvěřili v Boha a posla jeho“ (Súra 49,15). Mohamed je „poslední pečetí“ všech Božích poslů, je nejvyšší z nich. Ježíš je jen jedním (předposledním) ze sedmi proroků islámu. Křesťanství je nahlíženo jako deformované náboženství.
Tři otázky a odpovědi:
1. Je možné považovat poselství Koránu za třetí část zjevení téhož Boha – Boha Abrahamova, Izákova a Jákobova? Které by doplňovalo a korigovalo Písmo Starého a Nového zákona? – Nikoli, jedná se o sporné poselství, jehož autorem není Bůh Bible.
2. Je Alláh Koránu dovršeným zjevením o Bohu Abrahama, Izáka a Jákoba? – Nikoli, jedná se o deformovanou podobu Boha, neslučitelnou s Bohem Bible.
3. Je možné považovat Mohameda za Božího posla a prostředníka pravého poznání o Bohu? – Nikoli, jeho nároky je třeba klidně, ale se vší určitostí odmítnout.
Samozřejmě, že tolerantní postoj vůči vyznavačům islámu by měl být pravidlem; vstřícnost vůči doktríně, s matoucími náběhy ve směru k synkretismu není ale na místě.
Jako určité shrnutí můžeme parafrázovat výše uvedené vyjádření Blaise Pascala: „Bůh Abrahamův, Bůh Izákův, Bůh Jákobův, ne filosofů, učenců a muslimů.“

Josef Potoček

Pavlova „peněžní diplomacie“

(Misie mezi pohany navzdory císařské politice)

„Pavel byl před apoštolským sněmem v Jeruzalémě jistě jenom jednou,“ tvrdí Gerd Theissen v návaznosti na Ga 1,18 a Ga 2,1. Ve Skutcích byly Pavlovy cesty rozmnoženy. Tak se ztrácí souvislost mezi předáním sbírky od antiochejského sboru a diplomacií Pavla a Barnabáše (vyslanců antiochejského sboru) na jeruzalémském sněmu. Tato souvislost byla totiž evidentně v napětí s koncepcí knihy Skutků (srov. Sk 8,14-24).
Německý protestantský novozákoník Gerd Theissen ve studii s názvem „Pavel jako ekumenický církevní politik“ zdůrazňuje: „Pavel a Barnabáš přivezli peníze až při cestě na sněm.“ To odpovídá některým vyjádřením samotného Pavla, např. o závazku Pavla a Barnabáše „pamatovat na chudé“ (tj. na chudé v Jeruzalémě) jako jednom z ujednání sněmu (srov. Ga 2,10). Při „liberální“ misii mezi pohany (jíž dal sněm rozhodujícím způsobem „zelenou“) se tehdy Pavel střetával s náboženskou politikou císaře Klaudia zaměřenou na zachování daného stavu (též v administrativních výzvách k místním náboženským představitelům, aby se drželi striktně uvnitř „mantinelů“ vlastní tradice). Převratný (a potenciálně „rozvratný“) ekumenický cíl Pavel prosazoval podle Theissena i penězi („měkkým“/„soft“ politickým nástrojem).
Úspěch na jeruzalémském sněmu v sobě nesl zárodek Pavlovy prohry zhruba o desetiletí později (za císaře Nerona), neboť vyostřil konflikty s římskou náboženskou politikou a zproblematizoval Pavla pro židovské náboženské obce i pro některé židokřesťany. (Protipavlovské „vzdoromisionáře“ děsilo riziko, že by křesťanství mohlo v rámci římské říše ztratit status jednoho z povolených, tolerovaných náboženství, tj. židovství.) Další Pavlovu sbírku pro Jeruzalém, jež měla objemem překonat sbírku první, dokládají pouze Pavlovy autentické dopisy. Apoštol se pokusil „peněžní diplomacii“ zopakovat, aby stvrdil jednotu nově vzniklých křesťanských sborů a židovství, ač nechoval iluze, že by přijetí jeho nové sbírky ze strany jeruzalémských bratří bylo předem hotovou věcí (Ř 15,31). „Jeruzalémský sbor žil pravděpodobně v přesvědčení, že Pavlovi tenkrát vyšel hodně vstříc, čehož však on využil. Neboť na apoštolském sněmu sbor odsouhlasil, že by pro pohany neměla platit povinnost obřízky; Pavel z toho ale učinil zákaz obřízky pro křesťany z pohanů,“ dovozuje Theissen. Dále rozebírá zejména Pavlův proces od vzetí do vazby až po martyrium. Závěrem rozvíjí ústřední tezi své studie: Pavel byl nejenom teolog a charismatický misionář, ale i pragmaticky jednající církevní politik.
Při vší fundovanosti je Theissenova studie o Pavlově „peněžní diplomacii“ natolik poutavá, že nepřímo ponouká k pochybnostem o stoprocentní platnosti známé poučky, že „politika je svinstvo“. Stopy a ohlasy politických zápasů nacházíme, jak vidno, přímo v Novém zákoně.

František Schilla

Blaise Pascal

francouzský matematik, fyzik, spisovatel, teolog a náboženský filosof
19. červen 1623 - 19. srpen 1662

„Člověk není ani anděl, ani hloupé zvíře. Neštěstí je, že se jím stává ve chvíli, kdy ze sebe začne dělat anděla.“

„Spravedlnost a moc musí být jedno, aby se spravedlnost stala mocí a moc spravedlností.“

„Chytráci jsou lidé, kteří znají pravdu, ale zastanou se jí, jen pokud na ní mají zájem; jinak ji ponechají jejímu osudu.“

„Odkud to, že kulhavý člověk nás nepopuzuje, a kulhavý duch nás popuzuje? Proto, že kulhavý člověk uznává, že jdeme zpříma, a kulhavý duch praví, že kulháme my. Kdyby toho nebylo, měli bychom k němu útrpnost a nikoli hněv.“

„Člověk je tedy tak šťastně utvořen, že nemá žádný spolehlivý princip pro to, co je pravé, ale několik výborných pro to, co je klamné.“



Pozvánky

Ekologická sekce České křesťanské akademie zve k účasti na bohoslužbě vděčnosti za stvoření v úterý 11. října 2016 od 18 h ve sboru Českobratrské církve evangelické v Praze 6, Dr. Z. Wintra 15/746. Kázáním poslouží Ing. Jiří Ort, farář sboru ČCE v Uhříněvsi, zpěvem pěvecký sbor pražského sboru Obce křesťanů. Po bohoslužbě cca od 19 h následuje beseda se starostou Prahy 7 Mgr. Janem Čižinským.

JNe

* * *

VERITAS, historická společnost pro aktualizaci odkazu České reformace, pořádá tradiční, již čtyřicátý čtvrtý seminář pro učitele a další zájemce o dějepis, český jazyk a společenské vědy, tentokrát na téma: 2. Vatikánský koncil. Přednášku, zaměřenou na klíčový moment moderních církevních dějin, prosloví ThDr. Jiří Doležal, emeritní pardubický českobratrský farář.
Seminář se bude konat jako obvykle v Pardubicích v sálku na faře Českobratrské církve evangelické v ulici Sladkovského č. 638, a to v sobotu 15. října 2016 od 10 h.
Fara je šestý dům za evangelickým kostelem.
Všichni zájemci jsou srdečně zváni, vstupné dobrovolné.

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 481 Kč, jednotlivé číslo 13 Kč. Č.ú.: 228961190/0300
Redaktorka: Helena Bastlová
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne Grafotechna
Distribuci provádí:
* Pro jednotlivce: Česká pošta, s.p. bezplatná infolinka České pošty 800 300 302
adresa pro písemný styk:
Česká pošta oddělení periodického tisku Olšanská 9, 130 00 Praha 3
e-mail: postabo.prstc@cpost.cz
*Hromadné zásilky: A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

ET

Příloha 5

27 – 28/2016

VYCHÁZÍ: 5. ŘÍJNA 2016

700 let od narození otce vlasti Karla IV.

Karel IV. (14. května 1316, Praha – 29. listopadu 1378, Praha) byl jedenáctý český král, vládnoucí jako Karel I. od srpna 1346 až do své smrti v listopadu 1378. Karel IV. byl římsko-německý král od července 1346 a od roku 1355 císař římský. Byl také italský (lombardský) král od roku 1355, burgundský (arelatský) král od roku 1365, moravský markrabě v letech 1333 až 1349 a lucemburský hrabě v období let 1346 až 1353. Pocházel po otci z dynastie Lucemburků. Byl to první český král, který se stal také císařem Svaté říše římské, a byl posledním korunovaným burgundským králem. Stal se tak osobním vládcem všech království Svaté říše římské.
Karel IV. byl syn dědičky Přemyslovců Elišky a českého krále Jana Lucemburského. Byl pokřtěn jako Václav, jméno Karel přijal při biřmování během své výchovy ve Francii po svém strýci a kmotrovi Karlu IV. Sličném. Karel IV. patřil mezi nejvýznamnější panovníky vrcholného středověku. Byl neobyčejně vzdělaný a inteligentní, plynně hovořil pěti jazyky. Svou moc využil ke zkonsolidování českého státu, který byl od jeho doby znám jako Koruna česká. Již jako císař nechal vytvořit Zlatou bulu, nejvýznamnější říšský ústavní zákon, který platil až do zániku Svaté říše římské roku 1806. Ta také významně upravovala vztah českého státu k říši a potvrzovala jeho výjimečné a nezávislé postavení v rámci říše.
Je považován za jednu z nejvýznamnějších osobností českých dějin a v roce 2005 s převahou zvítězil v anketě Největší Čech.



Křesťan Karel IV.

Zřejmě nejznámější vyobrazení Karla IV. nalezneme na votivním obraze pražského arcibiskupa Jana Očka z Vlašimi. Obraz vznikl někdy kolem roku 1370. Na tomto překrásném obraze, který je skutečným skvostem vrcholně středověké malby, spatřujeme scenérii, která má mnohem hlubší motiv, než si člověk dnešní doby uvědomuje. Hrdý a mocný císař zde klečí před Pannou Marií držící v náručí Jezulátko. Za Karlem stojí jeho oblíbený světec a patron sv. Zikmund. Z obrazu vyzařuje Karlova vroucí zbožnost a také pokora, kterou cítil tváří v tvář všeobjímající Boží moci. On, Karel IV., jeden z nejmocnějších mužů tehdejšího křesťanského Západu, chtěl být pro potomky zachycen nejen jako upřímný křesťan, ale především jako pouhý smrtelník a hříšník, jenž se nikdy nemůže vyrovnat božské dokonalosti.

Ve stínu Apokalypsy

Karel prožil svůj život v době vrcholící gotické zbožnosti a mystiky, kdy byla řada jeho současníků přesvědčena, že křesťanský svět vstoupil do posledního věku dějinné existence, po němž bude následovat již jen skonání věků, Apokalypsa a Poslední soud. Vrcholný středověk a zejména 14. století byly silně ovlivněny poslední knihou Nového zákona, kterou je Zjevení Janovo. To je z hlediska exegeze nejsložitějším novozákonním textem předpovídajícím blížící se Apokalypsu. Děsivé morové epidemie, jež tehdy kosily Evropu, velké válečné střety a také prohlubující se krize církve byly dostatečným důvodem, proč lidé v této době věřili, že skutečně nastává skonání věků. I za mnoha výtvory Karla a jeho samotným duchovním myšlením stojí právě Apokalypsa. Vědomí možného Posledního soudu vedlo Karla k tomu, aby se v roli panovníka snažil chovat mravně a dával svým současníkům správný příklad a varování zároveň. Motivy Posledního soudu tak spatřujeme i na nejslavnějších stavbách spojených s Karlovým jménem, ať už se jedná o průčelí hlavního vchodu katedrály sv. Víta na Pražském hradě, či kapli sv. Kříže na Karlštejně.

„Když pak budete kralovat po mně, ozdobeni korunou královskou, pomněte, že i já jsem kraloval před vámi a že jsem obrácen v prach a v hlínu červů. Podobně i vy upadnete v nic, přecházejíce jako stín a jako květ polní. Co je platna urozenost aneb hojnost věcí, není-li přidáno čisté svědomí s pravou vírou a s nadějí na svaté vzkříšení?“

Vita Caroli, kapitola II.

S Bohem od útlého mládí

S Bohem byl Karel tak, jako většina středověkých lidí, spojen prakticky už od narození. Nejprve přijal slavnostní křest, při kterém na naléhání matky obdržel jméno Václav, jež odkazovalo na jeho přemyslovský původ. V sedmi letech byl ve Francii biřmován a během této důležité svátosti přijal jméno Karel, které nosil i jeho kmotřenec francouzský král. V Karlově výchově byla křesťanským a duchovním hodnotám věnována velká pozornost. Vzdělaní duchovní, kteří byli pověřeni Karlovou výchovou, jej především vedli k četbě breviáře, jenž ve středověku sloužil jako jakási příručka četby z Písma, evangelií, legend a modliteb. Jak Karel zdůrazňuje ve svém životopise, nadchl se zejména pro četbu mariánských hodinek. To Karla přivedlo k zvýšenému zájmu o mariánský kult, což jej silně ovlivnilo v náboženském vnímání. Jeho vychovatelé jej také dokázali nadchnout i pro augustiniánský řád, jenž byl v této době ve Francii velmi rozšířen.
Ještě než Karel v roce 1328 poznal vzdělaného francouzského teologa Pierra de Rosieres, jehož kázání před královským dvorem na Popeleční středu jej doslova uchvátilo, měl již základy křesťanské výchovy za sebou. Pierre de Rosieres tak Karla mohl zasvětit do Písma mnohem hlouběji a naučil jej i celkem slušné biblické exegezi, tj. výkladu a rozboru, což je zcela zřejmé například z Karlova vlastního životopisu Vita Caroli. Něco takového nebylo ve středověku u člena královské rodiny, jenž byl zasvěcen výhradně světské dráze, vůbec obvyklé. Vzhledem ke své fenomenální paměti se Karel navíc naučil podstatnou část Písma nazpaměť natolik zdatně, že dokonce opravoval své předčitatele, když omylem vynechali nějakou větu nebo citát. Ve Francii se Karel naučil také orientovat se v kanonickém (církevním) právu a církevní hierarchii.
Vše, co jsme uvedli, by však bylo podružné, pokud by se Karel s vírou skutečně vnitřně neidentifikoval. Ve středověku byl totiž velký rozdíl v tom, zdali člověk přijímal víru pouze jako soubor rituálů a tradice, či v ní naopak spatřoval skutečný smysl života a řídil se jí ve svém smýšlení i konání. Karlova religiozita byla velmi silná. Během své vlády a života kladl důraz na četnost i pompéznost duchovních obřadů odehrávajících se na jeho dvoře nebo v jeho přítomnosti. Stejně tak se u něj vyvinul hluboký vztah k soukromé meditativní zbožnosti, které byl ochoten obětovat i dlouhé hodiny denně.

Sběratelem svatých ostatků

Karlovou velkou zálibou, či spíše posedlostí, se navíc stalo sbírání relikvií a ostatků světců. V tomto ohledu byl zřejmě největším sběratelem v celé Evropě. Podařilo se mu shromáždit neuvěřitelné množství předmětů i ostatků, včetně takových „unikátů“, jako zuby císaře Karla Velikého nebo údajný trn z Kristovy trnové koruny, který nařídil vsadit do kříže na vrcholku Svatováclavské koruny. Ke Karlovým oblíbeným světcům patřil nejen sv. Václav, ale také Karel Veliký, neboť jako římský král se Karel okázale přihlásil ke karolinské tradici, kterou pomáhal dále rozšiřovat. Velké oblibě se u něj těšil v pozdějším věku i sv. Zikmund, jehož ostatky přivezl do Čech v roce 1365, a sv. Kateřina, na jejíž svátek svedl v mládí vítěznou bitvu u San Felice, kde jen o vlásek unikl smrti, což přičítal právě zásahu této světice. Úctu ke svatým Karel projevoval i tím, že jejich jména často dával svým dětem. To, že nejstaršího syna a dědice pojmenoval jménem Václav, je dostatečným dokladem, kdo byl na špici Karlova žebříčku oblíbených světců.

„Konečně Bůh, když viděl, že chová čistou vděčnost, ze své nesmírné laskavosti dovršil milost milostí. Neboť jasný kníže pan Karel, [markrabí] moravský, v touze po vynětí Kostela pražského a rozšíření jeho důstojnosti, dosáhl od pana papeže, že se stal sídlem metropolitním a bezprostředně podléhal římské kurii. Dříve totiž byl podřízen arcibiskupovi mohučskému.“

František Pražský: Kronika, kniha první

Anděl Páně a očistec

Zvláštní kapitolou v Karlově životě, která dokazuje jeho hlubokou zbožnost, jsou astrální prožitky, jež ho silně ovlivnily. První prožil v neděli 15. srpna 1332, na niž připadalo Nanebevzetí Panny Marie. Tehdy Karel jako otcův zástupce v severní Itálii musel vytáhnout s vojskem do pole, aby se postavil protilucemburské lize italských měst a rodů. Jako mladík plný života si Karel ovšem v Itálii našel čas i na četné milostné avantýry. Ve snu se mu však zjevil anděl Páně, který mu ukázal, jak byl zhýralý dauphin z Vienne potrestán za nemravný život utětím pohlavního údu. Když byl zanedlouho dauphin, jenž byl vzdáleným Karlovým příbuzným z otcovy strany, skutečně nalezen mrtvý, ulekl se Karel tak, že začal mírnit svůj životní styl. A nejen to, snažil se vyburcovat i otce a o snu mu vyprávěl. Král Jan ale Karla otcovsky napomenul, aby snům nepřikládal váhu. Karel si přesto sen vyložil jako Boží varování.
O to více, že byl v Itálii neustále v ohrožení života. Už krátce po příjezdu na horkou italskou půdu se jej kdosi pokusil otrávit. Karel atentát přežil jen díky tomu, že se postil před svatým přijímáním. I tento zážitek si Karel později vysvětloval jako důkaz Prozřetelnosti a Boží ochrany. Druhým zážitkem byla těžká životní zkouška z let 1350 - 1351, kdy Karel utrpěl těžký úraz páteře, na základě čehož na několik měsíců dokonce ochrnul. Karlova duše bloudila mezi životem, jehož si věru dokázal užívat, a smrtí a on sám prožíval očistec, jelikož jej sžíralo, že bude muset opustit nedokončené státnické dílo a předstoupit před Poslední soud s celou řadou hříchů a poklesků z dob mládí. Zpětně revidoval svůj dosavadní život a snažil se varovat své potomky, aby se vždy snažili žít život v souladu s křesťanskými principy. Své zázračné uzdravení následně Karel chápal jako milost Boží a druhou šanci na lepší život.

Mecenáš církve

Jako upřímný křesťan a zároveň schopný vládce se Karel snažil po celou dobu svého života nabídnout světské rámě církvi, obzvláště ve svém dědičném království. Po vzoru Francie se Karel snažil i v Čechách vytvořit silnou, stabilní a především autonomní církev. Základní podmínkou k tomu bylo osamostatnit českou církevní správu. Už od 10. století bylo totiž pražské biskupství podřízeno až vzdálenému arcibiskupství v Mohuči. I přes četné snahy českých knížat a králů o povýšení pražské diecéze na arcidiecézi a vymanění se z církevní závislosti na Říši zůstávaly české země i před polovinou 14. století stále v podřízeném postavení vůči mohučským arcibiskupům, jimž také jako jediným příslušelo právo korunovat české krále. Tento stav byl nedůstojný i z toho důvodu, že okolní země Polsko a Uhry měly své arcidiecéze již od počátku 11. století. Karel si proto ve spolupráci s otcem vymohl za své návštěvy Avignonu na papeži zřízení samostatné české církevní provincie. Papežskou bulou „Ex supernae providentia maiestatis“ z dubna 1344 tak bylo pražské biskupství povýšeno na arcibiskupství. Pražský arcibiskup se navíc stal metropolitou olomouckého i čerstvě zřízeného litomyšlského biskupství. Tento krok upevnil církevní správu v Čechách i na Moravě a výrazně zvýšil svébytnost českých zemí v Evropě.
V listopadu 1344 pak Praha zažila památný okamžik. Karel po boku otce Jana slavnostně uvedl do úřadu prvního pražského arcibiskupa, jímž se stal jeho přítel a oddaný rádce Arnošt z Pardubic. Současně došlo k položení základního kamene ke stavbě velkoryse pojaté katedrály sv. Víta na Pražském hradě. Katedrála, kterou započala stavební huť Matyáše z Arrasu (od roku 1356 nahrazen Petrem Parléřem), byla prohlášena za hlavní svatyni pražského arcibiskupství a celé země, neboť se měla zároveň stát pohřebištěm české královské dynastie. Sám Karel IV. je v jejích útrobách pohřben spolu se svými manželkami a syny Václavem IV. a Janem Zhořeleckým.

Karel IV. inspirací pro dnešní dobu

Když dnes stojíme tváří v tvář Karlovým impozantním stavbám a celému jeho dílu, uvědomuje si už jen málokdo, že za těmito počiny se neskrývá pouze snaha Otce vlasti povznést zemi po stránce materiální. Jeho záměrem bylo mimo jiné ukázat lidem své doby a příštím generacím, jak nepatrná je fyzická stránka každého člověka, neboť skutečně osvobozujícím a věčným je duchovní rozměr existence. Toto poselství nás stále oslovuje i přes propast mnoha staletí.

Karel IV. a česká reformace

Počátky prvního evropského opravného hnutí v církvi, které hrdě nazýváme českou reformací, spadají do doby přelomu 14. a 15. století. Přesto nebo právě proto je důležité v souvislosti s letošním 700. výročím narození Otce vlasti zmínit, že se česká reformace zrodila z reformního podhoubí, jemuž připravil živnou půdu sám Karel IV. během své vlády.

Hluboká krize středověké církve, jež stála na počátku evropského reformačního procesu, časově spadá do 14. století a byla tedy jedním z velkých témat již v době vlády Karla IV. O to více, že Karel nevládl pouze v českých zemích, ale také ve Svaté říši římské, jejíž úzké vazby na papežskou kurii nutily věnovat se této palčivé otázce i na císařském dvoře velkého Lucemburka. Karel si jako hluboce vzdělaný a zbožný panovník uvědomoval dopady církevní krize na evropskou společnost, ať již se jednalo o morální rozklad kléru, papežský fiskalismus nebo ztrátu důvěry věřících ve všespasitelnou úlohu církve.

Z tohoto důvodu Karel na svém dvoře dopřával sluchu reformním názorům. Velmi se nadchl především pro myšlenku vymanit papežství ze sféry vlivu francouzského královského dvora a jeho návrat do Věčného města. Krizi církve totiž silně prohloubilo přenesení papežského sídla do jihofrancouzského Avignonu na počátku 14. století, které znamenalo oslabení jeho prestiže a vlivu v celé Evropě. Karel byl s kurií v úzkém kontaktu a tehdejšího papeže Urbana V. dokonce v roce 1365 osobně navštívil v Avignonu, aby s ním probral tuto naléhavou otázku. Karel navíc vyvinul rozsáhlou diplomatickou aktivitu a vynaložil nemalé hmotné prostředky, aby v roce 1369 uvedl papeže zpět do Říma. Avšak kurie byla již natolik rozštěpena politicky i názorově, že se o rok později znovu vrátila do Avignonu. Karel tedy nakonec neuspěl a na samém sklonku životu musel bezmocně přihlížet počátku velkého církevního schizmatu, kterému se během své vlády snažil úzkostlivě vyhnout.

Karlovi byli oporou v reformním snažení oba arcibiskupové, kteří spravovali arcidiecézi za jeho vlády, a to Arnošt z Pardubic a Jan Očko z Vlašimi. Právě posledně jmenovaný plně podpořil Karlovu snahu uvést do Čech zkušeného a věhlasného reformního kazatele, který by ve svých kázáních pravidelně tepal zlořády tehdejší církve a společnosti. Na Karlovu žádost se tímto prvním kritikem stal kazatel Konrád Waldhauser, pocházející původně z Horních Rakous. Prvnímu z dlouhé řady duchovních předchůdců Jana Husa Karel věnoval nejprve faru v Litoměřicích, avšak Waldhauser se zanedlouho přesunul do Prahy, kde kázal v kostele u svatého Havla. Přestože kázal německy, Pražané si jeho kázání oblíbili, neboť odvážný kněz kázal nejen proti lakotě a pýše lidí, ale ostře kritizoval i svatokupectví a působení žebravých řádů, což mu přineslo četné spory. Pod mocnou záštitou Karla a arcibiskupa však Waldhauser v Praze působil až do své smrti v roce 1369.

Vzhledem k tomu, že Karlovým přičiněním vyrostl v pražských městech nejeden nový svatostánek, čímž se v české metropoli výrazně zvýšil počet kléru, považoval Otec vlasti za nutné, aby se z pražských kazatelen pravidelně ozývaly reformní ideje. Chtěl mít totiž klérus mravný, vzdělaný a uvědomělý. Jeho podpoře se proto těšil i Waldhauserův následník a další z Husových předchůdců Jan Milíč z Kroměříže. Ten udělal skvělou kariéru na Karlově dvoře, kde se stal notářem české kanceláře. Po setkání s Waldhauserem se Milíč rozhodl stát se kazatelem a vzdal se všech světských funkcí i majetku. Arcibiskup, jistě ne bez konzultace s Karlem, umožnil Milíčovi kázání v kostele sv. Jiljí na Starém Městě pražském. Milíčova česká kázání byla velmi ostrá, jednou dokonce označil za Antikrista samotného Karla. Na svou dobu byly Milíčovy názory radikální a dle mínění tehdejší církve i heretické. Týkalo se to především jeho myšlenky na návrat přijímání pod obojí způsobou i pro laiky podle vzoru prvotní církve. Milíč měl proto až do své smrti v roce 1374 ostré spory s inkvizicí papežského dvora.

Tím největším a zároveň nevědomým darem Karla IV. přicházející české reformaci však bylo založení pražského vysokého učení v roce 1348. Výuka na pražské univerzitě se ale rozbíhala pozvolna a o skutečně naplno fungujícím vysokém učení můžeme hovořit až tak od přelomu 60. a 70. let 14. století, kdy Karel univerzitě umožnil zřízení a výstavbu tzv. Velké (Kar-lovy) koleje, první svého druhu ve střední Evropě. Ironií osudu je, že univerzita se mohla rozvíjet i díky tomu, že jí Karel po roce 1374 daroval k užívání budovy, které původně patřily k Milíčově kazatelské škole a domu kajících se prostitutek na Starém Městě pražském v dnešní Bartolomějské ulici.

Teologická fakulta pražského vysokého učení byla na vynikající úrovni a rychle se rozvíjela za účasti renomovaných německých a později i českých mistrů a doktorů teologie. Na sklonku Karlova života se začali na univerzitě pomalu dostávat ke slovu slavní žáci Husovy reformní generace, která byla silně ovlivněna učením anglického reformátora Johna Wycliffa. Toho Wycliffa, jehož učení se do Prahy dostalo i díky Karlově sňatkové diplomacii. Jeho dcera Anna se totiž později stala anglickou královnou, a tak mohla být zahájena etapa blízkých kontaktů českých zemí s Anglií. Karel IV. tak učinil pro vznik české reformace mnohem více, než se obvykle traduje v českém historickém povědomí.

Husitství a synové Karla IV.

V roce 700. výročí narození Karla IV. bychom si měli vzpomenout nejen na Otce vlasti, ale také na jeho nejbližší rodinné příslušníky, kteří utvářeli dějiny spolu s ním. Do české a evropské historie výrazně zasáhl nejen Karel IV., ale také jeho synové Václav IV. a Zikmund, kterým bylo dáno vládnout v Českém království během jednoho z nejdramatičtějších a nejvýznamnějších období starších českých dějin, a to v husitské epoše.

Václav IV. je v českém historickém povědomí vnímán jako jeden z nejméně úspěšných českých panovníků, který nedokázal navázat na státnické dílo Otce vlasti. Pravda je však taková, že doba, v níž měl Václav na více jak čtyři desítky let vládnout, byla mimořádně složitá a pravděpodobně by v ní neobstál ani panovník mnohem schopnější. Během vlády Karlova prvorozeného syna totiž české země zasáhla těžká krize, jež negativně ovlivnila výraznou část české pozdně středověké společnosti. Krize se v českém prostoru na přelomu 14. a 15. století vzácně prolnula s dobou největšího rozkladu a úpadku církve, což způsobilo prudký nárůst kritických hlasů na současný stav, a všespolečenského požadavku na celkovou reformu církve a společnosti. Krize českého státu v pozdním středověku tak posléze vyústila ve zrod a rozmach české reformace, prvního evropského reformačního hnutí, jež je neoddělitelně spojeno se jménem krále Václava IV.

Stejně jako kdysi jeho otec, tak i Václav IV. vládl na dvojím trůnu, byl tedy nejen českým králem, ale i panovníkem Svaté říše římské. V roce 1400 jej sice říšští kurfiřté potupně sesadili z římského trůnu, avšak Václav rozhodnutí kurfiřtů neuznal a i nadále se považoval za římského krále. Opětovně obnovit svou autoritu v Říši však Václav mohl pouze s plnou podporou papežské kurie a domácí aristokracie, jež byla skutečným zdrojem jeho moci. Z tohoto důvodu Václav dopřával na svém dvoře sluchu sílící reformní skupině, jež se postupně koncentrovala kolem klíčových mužů pražského vysokého učení, a jejíž neformální hlavou byl Jan Hus. Reformní názory se těšily velké přízni české šlechty, a proto král ponechával reformátorům stále větší prostor. O to více, že sympatizoval s jedním ze základních požadavků české reformace, jež spočívala v odstranění papežského schizmatu. Odstranit papežský rozkol a dopomoci k volbě všeobecně uznávaného papeže by byl Václavův vrcholný diplomatický úspěch, jenž by mu přinesl odčinění roku 1400.

Král se proto stal na mnoho let mocnou záštitou Husovy reformní skupiny a vydáním památného Dekretu kutnohorského v roce 1409 dokonce celou univerzitu věnoval ve prospěch českého reformního proudu a jeho protagonistů. S myšlenkou české reformace Václav IV. sympatizoval i proto, že základním požadavkem reformního hnutí byl návrat církve k apoštolské chudobě a eliminace jejího zasahování do světské sféry. Po neblahých zkušenostech s třetím pražským arcibiskupem Janem z Jenštejna se Václav IV. plně identifikoval s myšlenkou svrchovanosti moci světské nad mocí církevní. Ve hře bylo pochopitelně i obrovské pozemkové vlastnictví církve. Královu podporu však Hus ztratil v roce 1412, kdy reformisté v Praze ostře vystoupili proti prodávání odpustků, jež sám panovník povolil. Tentokrát byl Václav nekompromisní a s Husem se nadobro rozešel. Přesto jej velkoryse nechal i nadále působit v Čechách, a to i přes odpor inkvizice. Pro Husovu záchranu na kostnickém koncilu však král neučinil zhola nic. Poslední léta svého života Václav dožil v roli pasivního diváka, jehož překotné události, kterým nebyl s to zabránit, naprosto míjely. S velkými obavami pouze sledoval nárůst husitského radikalismu v zemi. Česká reformace vstoupila do své vrcholné a akční fáze, kterou nazýváme husitskou revolucí. Václav IV. zažil „jen" její výbuch v létě 1419, neboť vzápětí umírá a ponechává celou zemi na pospas anarchii a následným husitským válkám.

Václavova smrt byla jedním z impulzů k vypuknutí husitských válek, jež se nyní staly starostí nového českého panovníka, jímž byl mladší syn Karla IV. Zikmund, který byl již dlouho před vypuknutím husitské revoluce králem uherským a římským. Byl tedy jedním z nejvlivnějších a nejmocnějších mužů v Evropě. Zikmund byl sice skutečným dědicem Karlových vladařských kvalit, avšak osobně nejevil zrovna ty nejvhodnější vlastnosti pro řešení obtížné situace v českých zemích. Byl temperamentní, cholericky výbušný, cynický, ze všeho nejvíce pragmaticky lstivý a nedržel dané slovo. Jako věrný ochránce církve, který na koncilu v Kostnici bravurně ukončil desítky let trvající papežské schizma, které se paradoxně stalo jednou z příčin vzniku české reformace, zaujal k husitským náboženským a politickým požadavkům rezervovaný a zdrženlivý postoj. Na straně druhé však toužil po české koruně a byl ochoten slíbit cokoli, jen aby se ujal vlády v Čechách. Toto obojaké a licoměrné chování přivodilo nakonec Zikmundovi pohromu, neboť nedokázal k české otázce zaujmout jednoznačný postoj, jenž by podpořil i reálnými, odpovědnými a státnicky prozíravými kroky.

Zikmund nejprve ztroskotal ve snaze přivést kacířské Čechy k rozumu silou. Jediným hubeným výsledkem I. křížové výpravy byla Zikmundova ukvapená korunovace českým králem v roce 1420, kterou však husité neuznali. Efekt křížové války byl spíše opačný, neboť přiměl husitskou většinu v zemi na Čáslavském sněmu v roce 1421 Zikmunda prohlásit za sesazeného z trůnu. Ani Zikmundův druhý válečný pokus, kdy stanul v čele II. křížové výpravy, nepřinesl žádné rozuzlení. Znechucený Zikmund rezignoval na vojenské řešení české otázky a dlouhá léta pouze přihlížel marným snahám světské i církevní moci potlačit husitství zbraněmi, aniž by cokoli učinil na zastavení krvavé války.

Teprve měnící se mezinárodní konstelace na počátku 30. let 15. století spolu s nezměrným úsilím krále (od r. 1433 císaře) Zikmunda, vědomého si svého pokročilého věku, vyvolaly počátek celé série jednání s husity, která vedla k zastavení krvavého válečného běsnění. Ani tato jednání však neskončila úspěchem a Zikmund - jako již tolikrát - přenechal řešení husitských Čech církevním představitelům. Pod kompaktáta, jež však dojednal koncil v Basileji, se Zikmund sice v roce 1436 podepsal, načež mohl na sklonku života triumfálně vjet do Prahy a usednout na český trůn, ale netrvalo dlouho a opět se potvrdilo, že kališnické Čechy a Zikmund jsou dva zcela rozdílné a neslučitelné světy.

Václav IV. a ani Zikmund sice nedokázali plnohodnotně navázat na odkaz velkého otce, ale jejich otisk v české historii je velmi výrazný, neboť se stali klíčovými postavami převratné husitské epochy, která navždy změnila tvář naší země.

Marek Zelenka

Karel IV. urbanista

Karel IV. je pro mě největším českým urbanistou nebo přesněji řečeno městotvorným osnovovatelem. Neboť stejně tak, když mluvíme o zázraku města Brasilia, nezmiňujeme jen architekty Oscara Niemayera a Lucia Costu, ale také presidenta Kubitschka. K velkým architektonickým krokům je nutná politická vůle a vize. Město Brasilia ještě čas neprověřil, ale Prahu ano, Karlovu vizi plně naplnilo, či dostavělo až 19. století. Je to neuvěřitelné, že někdo dokázal předpovědět ladnost, účelnost a Boží ochranu, neboť Prahu Karel IV. tvořil jako Nový Jeruzalém, kdy osazení řady pražských kostelů bylo komponováno do z nebe viděných křížů. Bůh dějin mu dal za pravdu. Jeruzalém byl 77x zničen do základů, Praha nikdy. Karlova velikost je v tom, že dokázal harmonicky skloubit věci nebeské s pozemskou praktičností, kterou například dosáhl pravidlem: "Kdo do dvou let postaví kamenný dům, deset let neplatí daně." Starému městu ponechal historickou krásu a naplánoval město nové jako Nové. Jeho trojžištěm se stala vzájemnost tří trhů - náměstí - Senovážného, Koňského /dnešní Václavské/ a Dobytčího /dnes Karlovo/ spojených promyšleně vedoucími ulicemi. Na jihu uzavírá svou kompozici prosluněné vinice na svazích Karlova. Zkrátka Karel IV. nám zanechal velikou hřivnu, kterou i příští generace musí opečovávat. Recept je jednoduchý a také Karlův: "Dobro se vyplácí."

David Vávra

Karlův most



V Čechách před sedmi sty lety
Žil velmi moudrý král
Tak uvážlivý, že i císařem se stal
A toho největšího Čecha
Nepokořil nikdo ani nevyzpytatelná řeka
Vše říkal rázně, však v srdci bohabojný byl
Byl tak dobrý, že snad i Bůh si ho oblíbil
Prahu s nadějí tvořil jak biblický Jeruzalém
Dodnes velebí ho celá naše zem
Zloby a nepravosti byl prost
Dnešním hrdinou bude jeho,
Tedy Karlův most

(David Vávra - ukázka z připravované dětské knihy o Karlu IV. a jeho mostu)

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

29/2016

12. října 2016 ✦ ročník 101 ✦ cena: 13 Kč

Příští číslo vyjde
19. října 2016

Z obsahu

* *Jeho kralování v čase*
* *Přednost evangelia před soudem*

Poselství k 21. neděli po sv. Trojici



Výzbroj proti zlému
Efezským 6,10–17

Se štítem víry, kterým byste uhasili ohnivé střely toho Zlého.
Ohnivé střely toho Zlého. Nevíme přesně, co to je, ale víme, o co jde. Připomeňme si boj Ježíše Krista. Světlo přišlo na svět a tmy ho neobsáhly. Neobsáhly, ale útočily. Ten Zlý pokoušel Ježíše, snažil se ho odvést od jeho poslání. K tomu odmítání a nenávist předních v Izraeli i nechápavost učedníků. *Pokolení nevěřící a zvrácené, jak dlouho ještě mám být s vámi*, zoufá si Ježíš v jedné chvíli. Pak smrtelná úzkost v Getsemane, zatčení, bití, ponížení. Nakonec utrpení na kříži. - V různých obměnách se nám dějí podobné věci.
Víme, co nás odvádí od cesty, na kterou jsme byli povoláni. Víme dobře, co nás svírá, známe pocity zoufalství a opuštěnost. Co dělat proti náporům zlých sil? Apoštol Pavel píše: *Svou sílu hledejte u Pána.* Jakou sílu? Vždyť Ježíš byl tak slabý, že zemřel na kříži.
Pavel mluví o štítě víry. Měl víru Ježíš, když ve smrti volal: *Bože můj, proč jsi mne opustil?* Mohli mít víru Židé umírající v plynových komorách? Jistě ano - tu šílenou víru Jobovu, který se hájil slovy: *I kdyby mě zabil, což bych v něho nedoufal?* – Je to síla víry, která i v té rokli šeré smrti volá: *Bože MŮJ!*... To že je štít? Vždyť není vidět a ruka jím prochází. Ano, je jako by nebyl. Stejně jako meč Ducha - slovo Boží. Není vidět, ale porazí silného. A jako Ježíš na poušti mečem slova zahnal satana, stejně tak ten *slabý* štít víry má moc uhasit ohnivé střely toho Zlého.
Kdybyste měli víru jako zrno hořčičné…

Marian Šusták
farář ČCE Most

Vyvolení

V církvi odedávna existují tři její definice. Každá odpovídá na otázku po základu církve: církev je shromáždění vyvolených, tělo Kristovo, obecenství svatých. Tomu, kdo věří v Krista, tyto definice naznačují, co si má o církvi myslet.
Církev má základ ve věčném vyvolení. To skutečné shromáždění s Kristem a společenství věřících, které máme před očima, má základ ve věčné Boží lásce, která si nás vyvolila za svůj lid v Kristu, v němž nám byl sdělen i Boží plán ohledně celého vesmíru i lidstva. Čtěte si o tom v Ef 1,9-11. Bůh chce, aby tu byli křesťané, neboť stvořil lidi pro to, aby byli jeden pro druhého jako bratři, a ne, aby každý žil pro sebe a ze svých vlastních sil, což se pokládá za pýchu, která se Bohu protiví. Tak to čtu v Božím dekretu o stvoření. Lidé se však tomu vzepřeli, roztrhli pouto, jímž byli svázáni se svým Stvořitelem i mezi sebou. Žijí bez Boha, bez jeho lásky. Taková je skutečnost.
Aby ji změnil a uzdravil, poslal Bůh vysvoboditele. Dekret o stvoření změnil v dekret o vykoupení. Dovídáme se o něm jako o Boží lásce, která přichází nikoli ke spravedlivým, ale k hříšníkům. Bůh chce být naším Bohem přes naši nevůli.
V Kristu nejen poznáváme něco nového, v něm se také něco nového děje. Z Krista, z Boží lásky vzchází nová skutečnost, nová humanita, nové lidství, církev - a to z lásky k zavrženíhodným hříšníkům.
Píšu podle starozákonního způsobu, že hříšníci jsou hodni zavržení. Pod Kristovou vládou mají všichni hříšníci naději na odpuštění a nový život, neboť Kristus přišel, aby hříšné spasil. Tato věta bude až do konce světa přinášet životodárné světlo do všech temnot, které si, my hříšníci, dovedeme nastrojit.
Náš sbor jako částka Kristovy církv-

Dokončení na str. 2



Bůh miluje i zvířata. A co člověk?

Biblická odpověď na otázku, zda Bůh miluje i zvířata, se zdá být zřejmá. Nacházíme ji v Knize Moudrosti: „Miluješ všecko, co je, a neošklivíš si nic z toho, co jsi učinil, vždyť bys ani nemohl připravit něco, co bys měl v nenávisti. A jak by mohlo cokoli trvat, kdybys to ty nechtěl, anebo být zachováno, kdybys to nepovolal k bytí? Šetříš všecko, protože to je tvé, Panovníku, který miluješ život“ (Mdr 11,24-26). Horší je to už s aplikací této skutečnosti. Miluje také člověk, stvořený k obrazu Božímu, všechno, co Bůh stvořil? Našla tato triviální teologická pravda nějakou odezvu v etice?
Vztah ke zvířatům je nejstarší ekoetickou otázkou. V dřívějších kulturách to byli jen osamocení jedinci, kdo si ji kladli. Většina lidí si nemohla dovolit ten „luxus“ zabývat se jí. Zvířata byla každodenní součástí zemědělsko-pastevecké, či zemědělsko-dobytkářské společnosti. Byla tady samozřejmě pro člověka, jako potrava či zdroj jiného užitku. Morální otázky po limitech zacházení se zvířaty se zdály bezpředmětné. Nicméně už ve středověku nacházíme např. v osobnosti sv. Františka z Assisi myšlenku o tom, že zvířata jsou také svým způsobem naši bližní. Nejsou sice lidmi, tedy nemůžeme s nimi plně recipročně komunikovat, jsou však cítícími živými tvory, v mnohém nám podobnými. A z toho by měly vyplývat nějaké limity určující zacházení s nimi.
Teprve doba renesance a zejména osvícenství tuto otázku začíná řešit. Vegetarián Leonardo da Vinci anebo Francois Voltaire považovali za lidskou tupost nevidět ve zvířatech cítící tvory zasluhující úcty, soucitu a morálních ohledů. Osvícenský filosof Jeremy Bentham vytvořil etiku, utilitarismus, založenou na existenci utrpení. Poprvé zahrnul zvířata, která také mohou trpět, do etických ohledů. Trvalo však ještě dlouho, než se omezení týkající se zacházení se zvířaty začala objevovat v zákonech. Zejména v době po 2. světové válce, kdy západní společností hýbal duch pacifismu a ochrany přírody, vznikla mnohá hnutí a iniciativy snažící se o všeobecnou změnu chování člověka ke zvířatům i ostatní přírodě.
Přesto, že dnes už máme zákony na ochranu zvířat, a nemůžeme tedy s některými z nich zacházet jako s jakýmikoli jinými věcmi, situace se od dob minulých zas až tak zásadně nezměnila. Dokonce je v mnohém ještě složitější a paradoxnější. V městech máme doslova vedle sebe jak zvířecí

Dokončení na str. 2

Aktuálně: Opravený mirovický sbor Jana Husa a Jeronýma Pražského opět slouží věřícím

V Mirovicích na Písecku se 28. září konala první bohoslužba ve sboru Církve československé husitské, který loni na přelomu března a dubna vyhořel. Jeho obnova stála zhruba 20 milionů korun. Sbor byl zasvěcen kostnickým mučedníkům mistru Janu Husovi a Jeronýmu Pražskému. Součástí slavnostního programu bylo také poděkování dárcům, kteří přispěli na opravy.
"Kostel stojí a slouží. Lidé jsou spokojení, děti si tady hrají kolem. Mám velkou radost," řekl Filip Štojdl, plzeňský biskup a mirovický duchovní. Podle něj se podařilo uskutečnit to, na co nejdřív téměř nebyla naděje.
K opravenému sboru vyšli lidé v průvodu z náměstí dvě hodiny před polednem. Následoval obřad, při němž biskup Filip Štojdl převzal od stavbařů klíč a budovu otevřel. Bohoslužbu pak vedl biskupský sbor Církve československé husitské v čele s patriarchou Tomášem Buttou. Zúčastnili se i zástupci dalších církví.



Budova začala loni 31. března hořet. Plameny likvidovali hasiči hlavně kvůli silnému větru více než 19 hodin a podařilo se zachránit jen obvodové zdi. Náboženská obec pak přechodně využívala k bohoslužbám římskokatolický kostel a faru. Stavební firma převzala spáleniště loni v září. Část peněz na obnovu dostala církev za škody od pojišťovny. Od lidí a institucí se podařilo vybrat 2,4 milionu korun, ostatní uhradila plzeňská diecéze církve.
Věž zdobí kalich z pískovce od sochaře Ondřeje Doležala, jeho střechu prosvěcují sluneční paprsky a vytvářejí kříž. Ve sboru stojí nová busta Jeronýma Pražského z Hořické sochařské školy. Opravená fara začne brzy sloužit zájemcům bez ohledu na vyznání jako Centrum duchovní obnovy.

podle ČTK

Z církví doma i ve světě

ITALŠTÍ KATOLÍCI SI VYMOHLI ZVLÁŠTNÍ TOALETY PRO IMIGRANTSKÉ DĚTI

Dvě přistěhovalecké děti, které se dostaly do Itálie bez doprovodu, byly nuceny po určité období používat oddělenou toaletu v soukromé katolické škole na Sardinii. Vymohli si to rodiče ostatních žáků, kteří se hlásí k Římskokatolické církvi.

Jak napsal italský deník La Stampa, opatření se dotklo devítiletého Egypťana a 11letého Etiopana, kteří byli zachráněni na moři v průběhu léta. S příchodem školního roku byli zařazeni do katolické školy v Cagliari na Sardinii.

Mnozí rodiče protestovali podle listu proti jejich přítomnosti kvůli obavám z případných nakažlivých nemocí, které si uprchlické děti s sebou mohly přinést. A navzdory předloženým lékařským potvrzením o dobrém zdraví obou dětí vyhrožovaly věřící rodiny, že svoje děti ze školy odvolají, což také ve dvou případech udělaly.

Škola se pak rozhodla zajistit pro mladé uprchlíky samostatnou toaletu. Podle opatrovníků, kteří byli cizineckým dětem přiděleni, se k oběma běžencům chovali nepřátelsky i ostatní školáci. O přestávkách se od nich odvraceli od samého začátku, což se "jistě dělo i pod vlivem rodičů".

Škola nakonec ale od segregačního opatření sama ustoupila. "Tyto děti viděly na vlastní kůži hrůzy války. Musíme jim dát klid, měly by cítit, že jsou tady vítané," uvedla správa školy.

Sardinští věřící tak příliš nepřáli sluchu samotnému papeži Františkovi, který naposledy v polovině září řekl, že by Evropané měli přijímat uprchlíky přátelsky. Nejvyšší představitel Římskokatolické církve to označil za nejlepší způsob obrany před terorismem. Podle papeže pohostinnost pomáhá vzbuzovat lásku a je "naším nejlepším zabezpečením proti nenávistným teroristickým útokům".

Hlava Římskokatolické církve se už dříve zasazovala o pomoc migrantům. V dubnu František navštívil uprchlický tábor na řeckém ostrově Lesbos, odkud vlastním leteckým speciálem odvezl do Vatikánu několik běženců.

www.christnet.cz

Hospodinova je země

(Řecký ostrov Korfu, léto 2015)

Černé skládky hyzdí jinak čarokrásný ostrov Korfu. Na nejzelenějším z řeckých ostrovů nás při putování autem neodbytně bijí do očí ...

Před pár lety na Krétě jsme žádné černé skládky nezaznamenali. Čímpak to? Jsou snad „kretenští“ (vyjádřeno kraličtinou) pořádnější? Rozdíl bude nejspíš v tom, že „kretenským“ po nadvládě Benátčanů zůstal trvalý výdobytek v podobě katastru nemovitostí. Benátčané vládli i v jiných částech dnešního Řecka, leč katastr nemovitostí zřídili pouze na Krétě. Snad jej tam zřídili přednostně pro snadnější orientaci v sousedských sporech s ohledem na Tit 1,12 („Kretenští jsou vždycky lháři …“) a jinde už to nestihli. Kdo ví? Katastr nemovitostí každopádně dodnes neexistuje ani na Korfu. U některých černých skládek prostě není jasné, komu dané území patří, a kdo by tudíž měl zajistit úklid …

Řecko nyní prochází přelomovým obdobím. Rozsáhlá území jsou privatizována – prodávána nebo dlouhodobě pronajímána. I známou pláž na Korfu má obdržet do dlouhodobého nájmu nadnárodní investiční fond. Noví vlastníci a nájemci jistě dohlédnou, popř. „došlápnou“ na to, aby byl katastr nemovitostí postupně zaveden v celém Řecku. Už porůznu sílí pokřik, že stát bez katastru nemovitostí je státem nefunkčním, selhavším (anglicky: a failed state) …

A přece: „Hospodinova jest země, a plnost její …“ (Ž 24,1) Co když řecké pravoslaví nese tento původní biblický důraz a v Řecku se do plošného zřizování katastru dvakrát nehrnou právě z ohledu na něj?

František Schilla

Bůh miluje i zvířata. A co člověk?

Dokončení ze str. 1

hřbitovy a kadeřnické salony pro psy, tak také jatka, velkochovy a masný průmysl. V tom prvním případě se zachází se zvířetem jako s členem rodiny, téměř osobou, v tom druhém případě je jen materiálem určeným ke spotřebě. Na jednu stranu si vědci studující biodiverzitu nemohou v mnoha zemích bez speciálního povolení sebrat ani mravenečka, na druhou stranu se jakási úchylná česká modelka prezentuje na internetu s trofejemi vzácných a vymírajících velkých zvířat, které vlastnoručně zastřelila, a nikdo jí v tom není schopen zabránit. Současná společnost, zmítaná duchovním i morálním chaosem, létá od paradoxu k paradoxu. Všechno je „normální“ a o ničem už nelze říci, že je z principu špatné. Mimochodem, když na jednom z nejrozšířenějších serverů v sekci „životní styl“ můžete číst například článek s nadpisem: „Byla jsem třikrát těhotná, ale děti nechci. Nikdy.“, pak vás nějaká šílená modelka se zastřelenými zvířaty či pop-hvězda oblečená do šatů z kusů masa už přece nemůže nijak překvapit.

Nemohu si pomoci, ale stále více nabývám dojmu, že láska ke zvířatům je vyhrazena stejně úzkému okruhu lidí, jako tomu bylo dříve. I onen ochranářský a pacifistický patos druhé poloviny minulého století se jaksi vytratil. Už tady zase máme vojáky, už zase otevřeně zbrojíme a obchodujeme se zbraněmi, už zase se vytvářejí antagonistické tábory se svými propagandami. Jedna strana zastrašuje druhou a všichni se bojí všech. Mezi všemi těmi teroristy, islamisty, anarchisty, rebely, separatisty, ale také developery, kmotry, oligarchy či lobbisty, se nějaká zvířata úplně ztrácejí. Tam, kde se znovu bojuje o úctu k člověku, je úcta ke zvířeti (a přírodě) mimo mísu.

Ani my křesťané na tom povětšinou nejsme o mnoho lépe. Vezeme se na vlně současné mentality a zrazujeme tak své poslání být světlem světa a solí země. Někdy dokonce aktivisty, bojující za ochranu přírody, zesměšňujeme, jako by se snažili o něco špatného. Jeden italský autor pojednávaje o těch, kteří obhajují práva zvířat, vyjadřuje krásnou myšlenku. Říká, že tyto aktivity, ať už jsou jejich argumentace jakkoli diskutabilní, jsou ve své podstatě hymnem na lidskou osobu, na její schopnost vcítit se i do tvorů odlišných od sebe, pečovat o ně a ctít jejich potřeby. Láska ke zvířatům není jen výsadou Boží, je také jedním z vrcholů lidskosti. Je velkým úkolem nás křesťanů, aby náš život se vším všudy, tedy i se vztahem ke zvířatům a přírodě vůbec, byl takovým hymnem na lidskou osobu, hymnem těch, kteří oslavují Stvořitele i celé jeho stvoření.

Matúš Kocian

Autor je římskokatolický kněz a entomolog

Vyvolení

Dokončení ze str. 1

ve jim otevírá dveře do svého společenství, které samo sebe vidí jako Boží lid, jehož počátek se nachází ve věčné Boží vůli, v jeho vyvolení.

Tomuto vyvolení, které se těší nejvyšší přízni, odpovídá skutečnost, že od svého začátku až do dnešního dne jde církev dějinami tohoto světa bez přerušení, zatímco politická uskupení, jako jsou císařství, království, republiky nebo i říše se změ-nily a také zanikly, takže politický obraz světa je stále skoro nový. Vyvolení je také jediný způsob, jak si vysvětlit bratrské společenství křesťanů, jejich existenci a jejich podstatu, i když dosud nevytvořila nové lidství, jak to svět rád konstatuje. Svět je přísný soudce, Boží lásce se vysmívá, má ji za nesmysl a církvi spočítá, že svými příslušníky dá dohromady jen malý hlouček. Z úst tak malého hloučku slyší svět jeho nárok, že je novým, vykoupeným lidstvím jako hrozné sebepřecenění.

Církev by měla mít odvahu klidně uznat rozdíl mezi svou malostí a svým nárokem. Ale ono nejde jen o tu malost, církev přece nejlépe ví o své malosti i vlastní nedokonalosti, které usvědčují její nárok být novým lidstvím z nepatřičnosti. A přece a přesto, že její malost a nedokonalost ji nutí o svém nároku mlčet, ona ví, že je novým lidstvím. Ví to, protože ji to neučí její zjev, ale její věčný, neviditelný základ, její vyvolení.

Je dobré a prospěšné, je-li si církev vědoma, že je vyvoleným Božím lidem. Tatáž vyvolenost mě vede k zamyšlení, jak málo můj život mi dovoluje spoléhat se na ni. Raději se spolehnu na svého Pána, všechnu svou naději vkládám do jeho lásky, která neodsuzuje, ale odpouští. Jinak nechci odejít.

Josef Veselý

Vzpomínka na Petra z Mladoňovic

Osudy mistrů Jana Husa a Jeronýma Pražského od jejich příchodu do Kostnice až po krutou smrt na hranici nám zachoval ve svých dvou známých zprávách Petr z Mladoňovic. Kostnického koncilu se zúčastnil jako písař pana Jana z Chlumu, člena poselstva pražské univerzity. Měl častou příležitost navštěvovat mistra Jana ve vězení a využíval toho k ulehčení jeho tíznivé situace. V dopise z 27. června 1415 Hus napsal: *„Doporoučím vám Petra z Mladoňovic, nejvěrnějšího a nejstálejšího svého těšitele a posilovatele.“* A v jiném dopise mu píše: *„Bůh buď odplatou tvou velikou, poněvadž já nemám, čím bych ti splatil. Bude-li mi však dopřáno žíti zase v Praze, tu bych se chtěl s tebou o vše děliti nejinak než jako s vlastním bratrem.“* Během věznění a procesu mu nebyl nikdo jiný tak oddán jako on.

Z té druhé zprávy - o mistru Jeronýmovi Pražském - víme, že pro něho Petr z Mladoňovic toho tolik vykonat nemohl – Jeroným byl ve vězení mnohem izolovanější. A také proto, že Petr nebyl v Kostnici přítomen po celou dobu ročního Jeronýmova věznění. Petr ve své zprávě napsal, že ho strážci odehnali a hrozili bitím již jen při pokusu s Jeronýmem krátce promluvit přes okno vězení. Jistého Víta, který byl také z družiny pana Jana Chlumu, za podobný pokus zajali a předvedli k arcibiskupovi. Po uplynutí dvou dní, po které



Pamětní deska byla odhalena loni v Batelovicích, kde Petr působil jako farář

byl mistr Jeroným spoután a špatně živen, se Petrovi se podařilo doručit mu zásobu potravin dík dohodě se strážnými.

V této zprávě je popsáno Jeronýmovo odřeknutí učení Viklefova a Husova v září roku 1415. Přičtěme to k jeho velkému strádání v krutých podmínkách věznění. Náš současný historik František Šmahel k tomu napsal: *„Kdo měl, má nebo vůbec bude mít právo Jeronýmovo selhání odsuzovat? Považme jen, že jeho odvolání předcházelo potupné ukování v těžkém žaláři spojené s hladověním i strastiplným živořením ve vlastních výkalech. Když mu pak svitla naděje na vysvobození z těchto muk, mylně se domníval, že své protivníky znovu oklame. Etické zábrany přitom mít nemusel, právě tak jako vězni při soudních výsleších v koncentračních táborech nacistické a stalinské éry.“* A navíc víme, že se mu naprosto nedostávalo podpory, jakou mohl mít ve svých přátelích mistr Jan.

V Mladoňovicově zprávě je pak také popsáno, jak v květnu 1416 to své podzimní odřeknutí odvolal. Byl proto odsouzen a upálen 30. května 1416 na stejném místě jako mistr Jan Hus. Část zprávy o statečné smrti Jeronýmově převzal Mladoňovic od nám neznámého svědka, neboť sám již v Kostnici nebyl.

Připomeňme si něco málo ze života Petra z Mladoňovic:

Narodil se kolem r. 1390 v Mladoňovicích u Jemnice. Na Karlově univerzitě byl v květnu 1409 ve věku asi 19 let promován Janem Husem bakalářem svobodných umění. Ze 14 promovaných byl Petr nejnadanější. Byla to první promoce po vydání Dekretu kutnohorského. Na podzim 1414 se odebral spolu s panem Janem z Chlumu jako jeho písař na koncil do Kostnice. Petrovo působení v tomto období je vypsáno v obou zmíněných zprávách a také v několika listech mistra Jana z vězení. Po jeho upálení se Petr brzy vrátil do Prahy. Počátkem roku 1416 se stal mistrem pražské univerzity. Vypracoval se na přední místo mezi husitskými mistry – stál vždy na straně těch umírněných. V roce 1420 byl jejich mluvčím při dohadování s táborskými kněžími. Byl kazatelem u sv. Michala na Starém Městě pražském a v roce 1421 vyslán na krátkou dobu do Kutné Hory. V roce 1426 byl po jeden rok děkanem artistické fakulty univerzity. Potom krátce pobýval v Batelově, kde se věnoval spisovatelské činnosti. Po úmrtí Křišťana z Prachatic byl jmenován jeho nástupcem u sv. Michala v Praze. Brzy poté se stal rektorem Karlovy univerzity, na níž obnovil mistrovské zkoušky a jiné z dřívějších pořádků. V průběhu husitského hnutí se účastnil mnoha debat (hádání o ornátech, polemiky proti Václavu Korandovi, protesty proti Zikmundu Korybutovičovi aj.), vždy vystupoval proti táboritům. Roku 1448 se ještě účastnil jednání o potvrzení kompaktát. Zemřel 7. února roku 1451 ve věku asi 60 let.

Celé zprávy *„Zpráva o mistru Janu Husovi Petra z Mladoňovic“* a *„Vypravování o mistru Jeronýmovi Pražském“* jsou obsaženy v knize *„Ze zpráv a kronik doby husitské“* (Nakladatelství Svoboda v roce 1981). V této krátké vzpomínce na Petra z Mladoňovic jsou převzaty údaje převážně z podrobné úvodní studie dr. Ivana Hlaváčka této knihy. Petr z Mladoňovic je také jmenován v četných Husových dopisech. Některé informace jsou převzaty z knihy evangelického historika F. M. Bartoše „Čechy v době Husově“ a také z Wikipedie.

Miroslav Litomiský

Tradiční Hesla Jednoty bratrské 2017 (Ochranovský seniorát ČCE) jsou k dostání ve sborech ČCE, CB, CČSH a v křesťanských knihkupectvích za 50,- Kč.
Objednávky u vydavatele:
HYPERLINK "mailto:hesla@dulos.cz"hesla@dulos.cz.
Od 10 ks výše se slevou 20 % bez placení poštovného.
V ruční pevné vazbě v kožence se zlaceným potiskem a s celobarevnými předsádkami za 90,- Kč (se slevou 70,- Kč). Petr Heřman – DÚLOS, Malá Štěpánská 6, 120 00 Praha 2, mobil/SMS: 607 726 481.

Bláznovství víry podle Jakuba

Jiří Mrázek: Výklad Jakubovy epištoly 24

Pátá kapitola

Pokračování z minulého čísla

Jk 5,6 *Odsoudili a zavraždili jste Spravedlivého a on se proti vám nestaví.* Tohle je najednou velmi zvláštní verš, a to hned v několika ohledech: (a) Až podezřele připomíná princip kolektivní viny. I kdybychom připustili, že jsou v jakubovských sborech i takoví, kteří nemají v pořádku vyplácení mezd, přece jenom nepředpokládám, že by tam byli vrahové. Ona to ve skutečnosti není kolektivní vina úplně přímočaře. Domnívám se, že Jakub má stále před očima důležité a vlivné, kteří jsou na svou vlivnost pyšní, a těmto vlivným říká: Být vámi se nechlubím *vlivností*, vlivní zabili spravedlivého. b) Pak je tu otázka, *jakého* spravedlivého. O kom je řeč? Teoreticky by bylo možné tyto verše vztáhnout na všechny nevinné, kterým se stalo bezpráví, nebo kterým dokonce hrozí smrt; ale celková dikce i použití gramatických časů mluví pro christologickou interpretaci: tím spravedlivým je Ježíš. *Odsoudili a zabili* připomíná totiž svou dikcí předpovědi utrpení (Mk 8,31; 9,30; 10,33 a paralely v ostatních evangeliích) i první reflexe Ježíšovy smrti, kde právě *odsouzení* či *zavržení* hraje stejně důležitou roli jako vlastní zabití. Pokud jde o časy: *odsoudili a zabili* jsou minulé časy (aoristy), zatímco *on se proti vám nestaví* je řečeno časem přítomným. To by o komkoliv jiném bylo zbytečné říkat: Zabili jste ho a on už proti vám nebojuje. Ale v případě Vzkříšeného to smysl dává: Vy jste ho odsoudili, a on vás ani dnes neodsuzuje. Odpovídá to opět i Jakubovu stylu, kdy všechny narážky na Ježíše i na jeho slova jsou spíše jemné a nepřímé, aby čtenář měl radost, že je v tom poznal. Pokud je tedy zabitým Spravedlivým míněn Ježíš, pak je ona kolektivní vina, kterou zde můžeme zaslechnout, neobvykle nasměrována. Už třeba evangelista Jan takto dokáže mluvit o Judských: Židé zabili Ježíše. V kázáních, která nabízejí Skutky apoštolské, najdeme výpovědi o tom, že vaši velekněží a synedrium odsoudili a zabili Ježíše. Jakub je blízko této možnosti: kolektivní kategorii „zabijáků" vidí ve *vlivných*. Tedy bohatých a vlivných. *Ti* odsoudili Ježíše. Přesto: *Ježíš* neodsuzuje je.

Jk 5,7a *Buďte vytrvalí, bratří, až do příchodu Páně.* Pro *tyto* uši byla zřejmě určena předchozí kritika. Jako ujištění, že Pán zjedná pořádek. A ti, jimž je to ujištění napsáno, mají trpělivě a vytrvale čekat. To znamená: na jednu stranu se *neunáhlovat* – Pán zjedná pořádek a my nejsme soudci svých bližních. Na druhou stranu to znamená: být vytrvalí, nepropadat malomyslnosti, nezoufat, prostě vydržet.

Jk 5,7b *Hle, rolník očekává (nebo volněji: Podívejte se na rolníka, jak očekává) vzácné plody země. Trpělivě čekající na to, až přijme jarní i podzimní déšť.* To je příklad ze života, který hodně připomíná Ježíšova podobenství – zejména Poučení od fíkovníku (Mk 13,28 a paralely) nebo Podobenství o zasetém zrnu (Mk 4,26-29). Z Ježíšova fíkovníku je vynecháno jen to, jak podle listí poznáme, kdy už to bude. Jakubův rolník prostě ví, *že* to bude. A v klidu na úrodu čeká. Na rozdíl od Mk 13,28 tady není důraz na rozeznání času, *kdy* parusie nastane; na rozdíl od podobenství v Mk 4 není důraz na velikosti úrody ani na recepci zvěsti; ale společná s těmito podobenstvími je *jistota*, že to přijde. Rolník také *ví*, že se dočká, a současně *ví*, že nic jiného než dočkat nemůže. Že to nezáleží na něm. Pokud jde o reálie (a z části vlastně i textovou kritiku): Reálie jsou nejspíše ze všeho *palestinské*. Na jarní a podzimní deště čeká palestinský rolník, nikoli řecký nebo italský. S tím souvisí i textová záležitost: nejstarší a nejspolehlivější rukopisy čtou jenom familiárně, že rolník čeká na jarní a podzimní – ani se neobtěžují říct, že dešte, protože je to přece jasné! Potom jsou rukopisy, které slovo *deště* doplňují. Protože ten, kdo to opisoval, věděl, že řeč je o dešti, věděl, co doplnit, ale zároveň také věděl, že jeho čtenář už by se orientovat nemusel. A pak je třetí okruh textů, které doplňují jarní a podzimní *plody*. Což dává smysl, ale je jasné, že jarní a podzimní déšť už jim mnoho neříkal.

Jk 5,8 *Tak buďte vytrvalí i vy, posilněte svá srdce, protože příchod Páně je blízko.* Zajímavý je zde i Jakubův slovník. Mluví-li Nový zákon o t*rpělivosti a vytrvalosti*, je mnohem obvyklejší slovo HYPOMONEIN: *podstoupit* něco, *vydržet* HYPO- *pod* něčím, pod nějakým tlakem. Jakub toto slovo používá také – použil je hned v 1,12 a znovu se k němu vrátí za chvíli, od 5,11, kde stejně jako v první kapitole mluví spíše o podstoupených zkouškách nebo trápeních. Tady však, ve verších 7-8, používá sloveso MAKROTHYMEIN, které má sice podobný význam, ale přece jen trochu jiný odstín. Zatímco HYPOMONEIN se užívá spíše o podstoupených situacích a těžkostech, MAKROTHYMEIN mluví spíše o trpělivosti s lidmi. A používá se často o Bohu: například o tom, že ještě shovívá a dává šanci. Jakub to slovo nabízí bratřím. O těch, kteří upírají mzdu a podobně, je tady řečeno: Mějte s nimi shovívavost, vždyť to nebudou dělat věčně. Ale možná, že to sloveso vztahuje i na parusii samu. Jako by říkal: Mějte s ní shovívavost, když ještě nepřichází. Ještě jí počkejte. (Pocit, že parusie nepřichází tak brzy, jak by měla, najdeme už v nejstarším novozákonním listě, v 1. Tesalonickým.) Posilnění srdcí je jasně v opozici k vykrmeným srdcím v pátém verši (to byli ti boháči, kteří si vykrmují srdce na porážku).

Pokračování příště

Tři mušketýři

Jiří Zejfart

V uhříněveském sboru jsem velice často potkával tři mušketýry, které slavný Alexander Dumas neznal, a nemohl tedy o nich napsat známý román, ten, který jsme jako konfirmandi s napětím četli a trochu i prožívali. Nebyl náhodou čtvrtý mušketýr D´Artagnan pastýř evangelického sboru? Nevím, ale možné to bylo.

Nejstarší mušketýr se jmenoval Ladislav Zejfart, druhý byl pokřtěný jako Jiří, a třetí ještě žije, má biblické jméno Petr a to přeloženo do češtiny znamená skála. Nositel tohoto jména nepotřeboval ke své práci žádnou velikou sílu, ale naopak musel mít šikovné ruce chirurga a cit pro oživování zraněných mlčících houslí, viol, kontrabasů, kytar a dalších kouzelných instrumentů.
Ten nejstarší mušketýr Ladislav byl teolog a také psal básně. A jedno jeho veršování v symbióze s Vltavou Bedřicha Smetany se stalo zdařilým melodramatem a posluchači v uhříněveské kapli byli překvapeni krásou nádherné symfonické básně a upřímným autorovým vyznáním lásky k vlasti.
Uslyším to ještě někdy?
Ten druhý mušketýr nenosil kolem pasu ostrý kord a nepotřeboval proti politickým Goliášům prak s velkým kamenem, ale vedle běžného vybavení kazatele evangelia byl vyzbrojen obyčejnou tužkou, paletou s barvami a někdy i malířskou štětkou a štaflemi, protože psát na zdi evangelických modliteben a kreslit biblické příběhy na stropech kostelů „tichých v zemi" nebyla lehká práce, ale vpravdě dřina, připomínající nesmrtelná díla renesančních mistrů a vynikajících řemeslníků. S obdivem jsem se díval v Miroslavi na Rozsévače a ve sboru v Telecím na nápisy Kréda a Desatera a na realizované návrhy kostelního mobiliáře v kazatelských stanicích Moravský Krumlov, Bohutice a Litobratřice.
Jen pokorná a mimořádně vnímavá duše Jiřího Zejfarta byla vždy připravena posloužit církvi a konkrétním sborům ozdobit kresbou nebo textem prázdné až nudné interiéry evangelických modliteben a osvěžit barvou a příběhem často nehybnou a neradostnou atmosféru tzv. svátostného prostoru.
Každý rok jsem k Vánocům a k narozeninám dostával kresbičku uhříněveského okolí a každá čára, každý kvítek a keř svědčily o malířově laskavém vztahu k vonící krajině a k životu vůbec (a když ty čáry jednou vykouzlily můj kdysi mladý obličej, tak jsem se poprvé v životě díval na vlastní portrét – žel, žádná Mona Lisa, ale přiznám se, že jsem se sám sobě líbil).
Je to tak. Teologie se snoubila s krásou stvořeného světa. Někteří umělci jsou nesmrtelní a radujeme se z jejich díla. Škoda, že mušketýři ducha umírají.
Jeden nesmrtelný mušketýr napsal toto věnování rytířům ducha:
Stůjte tedy zpříma, přepásáni buďte pravdou, obrněni krunýřem spravedlnosti, obuti horlivostí v šíření evangelia pokoje; neustále držte v ruce štít víry, díky němuž budete moci uhasit Zlovolníkovy ohnivé šípy; nakonec přijměte přilbici spásy a meč Ducha, to znamená Boží slovo.

Ef 6,14-17 (Jeruzalémská bible)
(zš)

Ivan Meštrović

Chorvatský umělec žijící v letech 1883 - 1962. V mládí žil v oblasti Srbské krajiny. Proslul jako největší chorvatský sochař s historickým a náboženským obsahem. Jeho dílo patří mezi secesi a art-deko. Sochař, malíř, architekt a spisovatel.

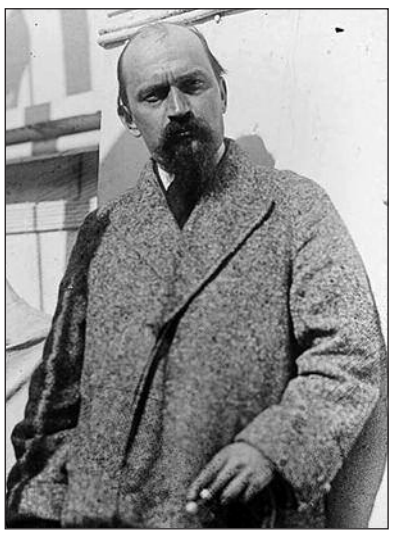

Narodil se 15. srpna 1883 v malém městečku Vrpolje v Dalmácii tehdy v Rakousku-Uhersku. Později se rodiče přestěhovali do Otavice u Drniše v Dalmácii. Otec byl truhlář. Meštrović v mládí pásl ovce. Od věku 15 let projevoval talent k opracování kamene a pro svoji vytrvalost a píli byl přijat na uměleckou akademii ve Vídni. Dále studoval před světovou válkou archaické řecké sochařství v Římě .

V mládí při pasení ovcí četl srbskou epickou poezii, která se zabývala bitvou na Kosově poli. Toto jej natolik uchvátilo, že jedním z prvních jeho vystavených děl byl památník této bitvy vystavený v Paříži. Na mezinárodním poli se poprvé objevil roku 1911 na mezinárodní výstavě v Římě – v srbském pavilonu. Pobýval také v Londýně, v Cannes, v Ženevě a v Záhřebu , kde měl též ateliér .

Na začátku 2. světové války byl krátce internován Ustašovci. Důvodem bylo odmítnutí spolupráce s italskými okupanty ve Splitu. Ve vězení si koncipoval sochu biblické postavy Joba. Z vězení mu pomohla přímluva papeže Pia XII. Byl pak v Římě papežem internován v domácím vězení a zde z vděčnosti za vysvobození vytvořil jedno ze svých největších děl – Snímání z kříže – tzv. Římskou pietu. Později emigroval s rodinou do Švýcarska a potom do Spojených států. Po 2. světové válce se odmítl vrátit do Titovy komunistické Jugoslávie a v roce 1954 přijal americké státní občanství. Tomuto aktu slavnostně předsedal tehdejší prezident USA D. Eisenhower.

Byl profesorem výtvarného umění na Syrakuské univerzitě a na univerzitě Notter Dame. Dva roky před svou smrtí navštívil rodnou Dalmácii a setkal se i s prezidentem Titem, který ho zval srdečně domů. On však odmítl.

Na sklonku života odkázal většinu svého díla Jugoslávii a projevil přání být převezen a pochován v rodinném mausoleu v Otovici, které si sám vybudoval a vyzdobil. Za poslední války zde byla Srby vybudována pozorovatelna, jeho hrob byl zhanoben a nádherně zdobená bronzová vrata byla odvezena neznámo kam. I tak se někdy odvděčí národ svým slavným občanům.

Meštrovičova díla lze dnes nalézt v nejznámějších světových galeriích. Jeho umělecká díla jsou dnes srovnávána s díly Michelangela a Rodena.

Ladislav Bulíček

Vybráno a přeloženo z chorvatské publikace o Ivanu Meštrovićovi.



Dřevořezba "Snímání z kříže"



Listy M. Jana Husa

97. Svým přátelům v Čechách

Bůh s vámi, a ať vám dá věčnou odplatu, že jste mi mnoho dobrého činili a ještě pro mě činíte, ač snad již tělesně mrtvého. Pana Jana[2]), věrného a statečného rytíře a mého dobrého dobrodince, nenechte být škodným, prosím pro Pána Boha, milý pane Petře[3]) mincmistře a paní Anno! Také prosím, abyste byli dobře živi a Boha poslouchali, jak jste slýchali. Královně[4]), mé milostivé paní, poděkujte za mne za vše dobré, co mi činila. Pozdravte svou čeleď i další věrné přátele[5]), které nelze vypsat. Prosím také všechny, aby prosili za mne Pána Boha, u jehož svaté milosti se brzy shledáme s jeho svatou pomocí. Dopis je psán při čekání odsouzení na smrt v žaláři v okovech, které, jak doufám, trpím pro Boží zákon. Pro Pána Boha, nenechte hubit dobré kněze.

Mistr Hus, v naději sluha Boží.

Petře, příteli nejmilejší, kožich si nech na mou památku[6]). Pane Henriku Lefle[7]), buď dobře živ se svou manželkou a děkuji ti za dobrodiní; Bůh buď tvá odplata!
Věrný příteli, pane Lideři[8]) s paní Margaretou[8]), s panem Skuočkem[8]), s Mikeškou[9]) i s jinými: dej vám Pán Bůh věčnou odplatu za práci i za jiné dobrodiní, které jste se mnou měli!
Věrný a milý mistře Křišťane[10]), Pán Bůh buď s tebou.
Mistře Martínku[11]), učedníku, měj v paměti, co jsem tě věrně učil!
Mistře Mikuláši[12]), Petře, kněze královny, i jiní mistři i kněží, dbejte na slovo Boží!
Kněze Havlíku[13]), kaž slovo Boží! A všechny prosím, abyste byli v Boží pravdě vytrvalí.

97. Husův dopis podle vydání Bohumila Mareše (1851 – 1901, evang. farář a církevní historik) z r. 1911 (již 3. vydání), který také připojil vykladačské poznámky, které zde uvádíme.
V roce 2015 Husovy dopisy převedeny do současnější češtiny.

97. Přátelům svým v Čechách[1])
R. 1415, 29. června (1415, 29. června).

V posledním ze zachovaných dopisů soukromých, poslaném do Čech, Hus díky činí za přijatá dobrodiní a naposledy se loučí.

[1]) Tom. 583. [2]) Z Chlumu viz list 55. a j. [3]) Viz list 67. pozn. 8. [4]) Viz list 95. pozn 9. [5]) Viz list 79. [6]) Ta věta jest latinsky. Viz list 67. pozn. 13., týká-li se to Petra z Mladenovic, jehož prostřednictvím snad tento list poslán byl. [7]) Viz list 79. pozn 17. [8]) O těchto není ničeho známo. [9]) Viz list 79. pozn. 9. [10]) Viz list 86. [11]) Viz list 79. [12]) Viz list 79. pozn. 14. [13]) Viz list 84.

Z dopisů čtenářů

Hlas pro Tel Aviv

Mezinárodní křesťanské velvyslanectví Jeruzalém pléduje pro to, aby byl v připravovaném školním atlase označen hlavním městem státu Izrael Jeruzalém (ET-KJ č.26, 2016). Já zastávám názor, že postoj našeho ministerstva školství je správný a že školní atlasy mají zobrazovat realitu, nikoli přání. Realitou je, že z hlediska mezinárodního práva je hlavním městem Izraele Tel Aviv. Aniž bych chtěl význam Jeruzaléma snižovat, tak shrnu základní fakta.
Dne 29. 11. 1947 schválilo VS OSN rezoluci obsahující ustanovení, podle kterého má být budoucí statut Jeruzaléma určen mezinárodním jednáním. Mírové dohody z Oslo zopakovaly v roce 1993 podmínku, že statut Jeruzaléma má být dohodnut mezi představiteli Izraele a palestinské samosprávy. K této dohodě k dnešnímu dni nedošlo.
Izrael se rozhodl pro jednostranné řešení a v roce 1980 přijal zákon prohlašující Jeruzalém za hlavní město Izraele. V reakci na toto rozhodnutí přesunuly prakticky všechny státy svoje zastupitelské úřady z Jeruzaléma do Tel Avivu. Od té doby jsou požadavky na uznání Jeruzaléma za hlavní město navzdory mezinárodnímu konsenzu vnímány jako natolik extrémní, že i když příslušný požadavek před lety podpořil americký kongres, žádná americká administrativa se tohoto kroku neodvážila a americké velvyslanectví se nachází dodnes v Tel Avivu – i přesto, že USA Izrael prakticky bezpodmínečně podporují.
Izrael argumentuje stávající realitou, která se podle jeho představy stane obsahem každé budoucí dohody. To ovšem neopravňuje nikoho chovat se tak, jakoby tato dohoda již existovala. Dnes zaujímá Izrael postavení vojenské a ekonomické velmoci. Jeho převaha nad všemi okolními státy Blízkého východu je propastná a ochrana, kterou USA po všech stránkách poskytují Izraeli, je neotřesitelná. Toto vědomí převahy snadno sklouzává v pohrdání úsudkem mezinárodního společenství a v přezírání práv těch, kteří zůstali v soutěži s Izraelem o mnoho koňských délek pozadu. I proto by mi bylo milejší, kdyby hlavním městem Izraele zůstal označen v atlase skromný Tel Aviv – dokud nebude dohodnuto a mezinárodně uznáno jinak.

Miloš Hübner

Kdo byli Lányové?

Byli to evangeličtí duchovní, pocházející z Maďarska. Po vydání Tolerančního patentu 13. 10. 1781 nebylo již zde žádné evangelické duchovenstvo. Všichni byli dávno vyhnáni do exilu, někteří dokonce zabiti, z generací po Bílé Hoře nepovstávali noví kazatelé. A nyní, po vydání patentu, citelně chyběli, a proto byli povoláváni z Uher: první dva utekli z Ratiboře velmi brzy, nemohli snášet velkou bídu. Jako třetí v pořadí nastoupil farář Jan Lány st., který působil v Ratiboři od r. 1785 až do své smrti v r. 1824. Ve stáří oslepl, a proto si povolal na výpomoc svého synovce, bohoslovce Jana Lányho mladšího, který jako farář působil v Ratiboři od r. 1824 do r. 1878, až do své smrti, celkem tedy 54 let. Měl 12 dětí, dospělosti se dožilo 10, všichni měli vzdělání a většinou všichni zastávali významné funkce v zaměstnání doma i ve světě. Jan Lány ml. byl největší ratibořskou osobností vůbec.





Evangelický farář a spisovatel Jan Pelíšek

(18.1.1850 Olešnice na Moravě – 16.6.1916 Semtěš u Čáslavi)

Studoval jako stipendista bohosloví ve Vídni a v Basileji, jistý čas pracoval jako vychovatel a pak působil jako reformovaný farář ve Velké Lhotě u Dačic (1872-83) a v Semtěši (1883-1916), kde zastával také úřad seniora. 1907 ochrnul a pohyboval se jen na invalidním vozíčku. Byl povahou skromný, ale proslul jako výmluvný řečník a jako slavnostní kazatel. Samuel Verner (sám básník) ho řadí k nejpřednějším z evangelických básníků.
Z jeho literární tvorby jmenujme:
Stesky a tužby, Z bible a života, V husitských stopách, Církev samospasitelná, (drama), *Jan Amos Komenský* (část byla 1892 inscenována v pražském Národním divadle), (spolu s F. Kozákem) *Domovní kazatel*, *Materialismus a křesťanství* a překlad K. Geroka *Palmové listy*.
Redigoval (s F. Císařem a F. Kozákem) časopis HUS. Přispíval rovněž do časopisu Hlasy ze Siona.
Do evangelických zpěvníků se dostaly jeho vlastní texty a překlady z němčiny.

Já věřím v svého Mistra moc
a smrt mne neleká;
já vím, že svítí v bouř a noc
mi přístav zdaleka.

B. Vik

A jak šly generace dál, dohodli se potomci, že se budou pravidelně každých 5 let scházet. Letos to bylo v Ratiboři, která je vlastně takovou kolébkou Lányovců. Konání sjezdu bylo 21. a 22. května. Sešli se tam členové rodu z České republiky, Velké Británie a Slovenska - celkem 79 dospělých osob a také děti. Nejstaršímu účastníku je kolem 90 let, nejmladšímu 9 měsíců. Potomci Lányů také vydávají svůj časopis - Občasník Lány

Naděžda Zdeňka Dvořáková

Texty k obrázkům:
1 - Setkání potomků
2 - Hrob faráře Jana Lányho

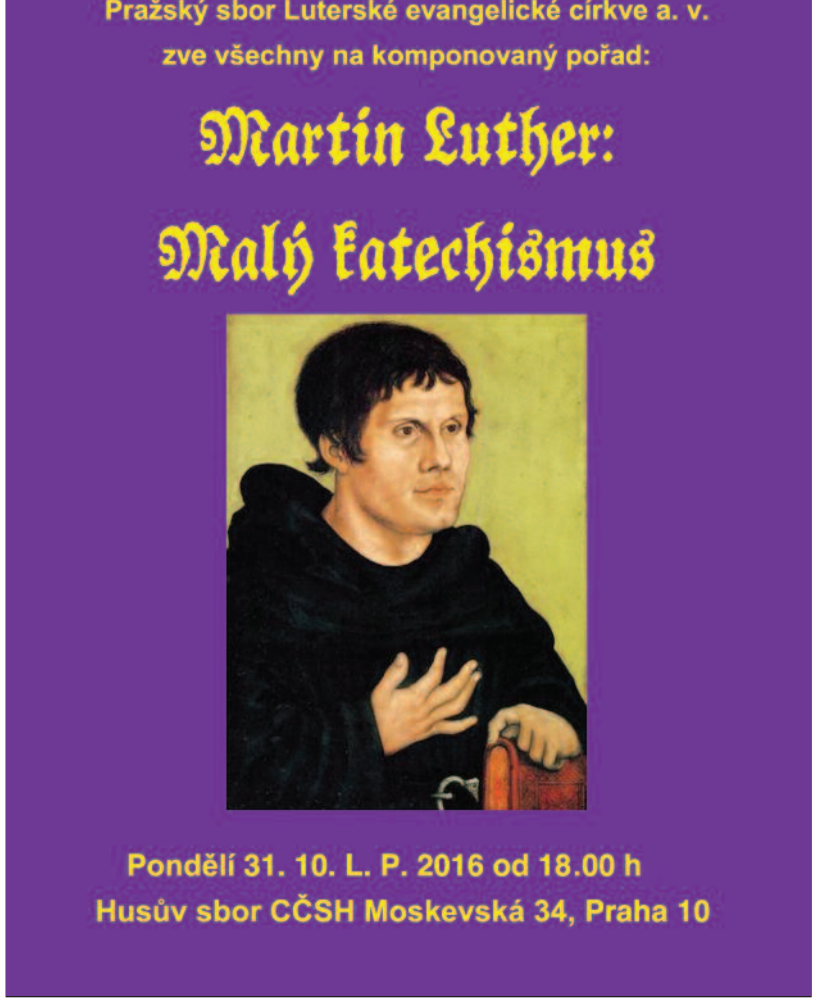

Inzerce

Umělecká malba kostelů, obnova fasád a restaurování
Nabízíme slevu z ceny a stoprocentní kvalitu.
E-mail: reart007@gmail.com,
tel.: 00421 905 389 162

č.11

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607,
e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 481 Kč, jednotlivé číslo 13 Kč. Č.ú.: 228961190/0300
Redaktorka: Helena Bastlová
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne Grafotechna
Distribuci provádí:
* Pro jednotlivce: Česká pošta, s.p. bezplatná infolinka České pošty 800 300 302
adresa pro písemný styk:
Česká pošta oddělení periodického tisku Olšanská 9, 130 00 Praha 3
e-mail: postabo.prstc@cpost.cz
*Hromadné zásilky: A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

30/2016

19. října 2016 ✦ ročník 101 ✦ cena: 13 Kč

Příští číslo vyjde
2. listopadu 2016

Z obsahu

* *Apoštolova radost*
* *Stvoření pokračuje*

Poselství k 22. neděli po sv. Trojici



Účast na díle evangelia, zájem o své bližní
Filipským 1,3–11

Když čteme první verše dopisu do Filip, pak musíme číst docela pozorně, abychom zjistili, že dopis je psán z vězení, kam byl Pavel neoprávněně vsazen.
Jenže Pavel místo aby psal epištolu, která se zabývá tématy typu, proč se zlé věci stávají dobrým lidem, nebo jak může milující Bůh dopouštět utrpení, se zajímá o něco jiného. To, co mu leží na srdci, jsou především Filipští a Boží působení skrze ně, a to z dopisu přímo tryská.
Když přemýšlíme nad Pavlem, často se nám vybaví muž zaměřený na výkon, na službu, na evangelizaci a na cíl. Muž mimořádně obdarovaný, se kterým se nikdo z nás nemůže měřit. Říká se, že někdy bývají lidé zaměření na cíl tak trochu natvrdlí v oblasti vztahů. Nicméně je jim to promíjeno s tím, že pro velké vize prostě na vztahy nemají cit. Jenže právě hloubka vztahů byla jedním z tajemství Pavlova požehnání.
Jak tyto vztahy tvořil? První kapitola do Filip nám to trochu poodhaluje. Pavel byl v situaci, ve které se nachází mnoho z nás a která se dá shrnout do slov mít svých starostí dost. Dokonce svých starostí měl asi více než my, protože byl ve vězení a tam jich zřejmě dost je. Nicméně ani to mu nezabránilo myslet na druhé, mít je hluboko v srdci a nebýt pohlcen sebou samým.
Jako kazatel si často opakuji jedno staré kazatelské přísloví: „Lidi až tak nezajímá, kolik toho víš, ale jak moc se o ně zajímáš.“ Tím vůbec není řečeno, že nezáleží na znalostech, ale nejsou vším. A to platí nejen o kazatelích, ale i obecně. Pavel znalosti a schopnosti měl, ale nic z toho u něj nebylo dominantní. Dominantní byla láska ke Kristu, k jeho dílu, propojená s láskou k druhým.
Každý z nás má dost svých starostí a dost svého trápení. Pavel ukazuje jedno z možných řešení. Více se zabývat druhými a tím být osvobozen od sebe sama. Ne tím, že druhým lezeme do života, ale prostě že na ně myslíme, že nabízíme pomocnou ruku, že je neseme na modlitbách a že hledáme, jak jim lásku vyjádřit. Pavel se nestyděl Filipským napsat, jak moc mu na nich záleží. Vztahy s druhými nás vedou k tomu, že nejsme pohlceni sebou samými, neřešíme neustále nebo příliš často sebe. A to je nesmírně osvobozující.

David Novák
kazatel sboru CB Praha 13

Přednost evangelia před soudem

Bůh zajisté mohl mne a všechno stvoření nechat, abychom sklidili, co jsme zaseli. Písmo nás v tomto ohledu poučí, že odplata za hřích je smrt (Ř 6,23). Přesto, že mě můj hřích přesvědčuje, že nemám naději na jinou odplatu, a přesto, že mě Písmo ujišťuje, že tutéž odplatu čeká všechno stvoření, neboť není na zemi ani jednoho, kdo by činil dobro (Ř 3,12), Bůh se rozhodl přijít ke mně a ke všemu stvoření s dobrou zprávou, s milostí, kterou udělil všem odsouzeným k smrti.
Nepřirovnávejme však tuto Boží milost s milostí, kterou někdy uděluje prezident republiky některým odsouzencům, jimž se otevřou brány vězení, avšak nic víc. Tíhu a hříšnost života, která hrozí smrtí, si nesou do svobodného života. Někteří z nich se brzy vrátí zpět do vězení. Boží milost nelze přirovnat ani k drobkům, které padají ze stolu. Boží milost je tak veliká, že se z ní člověk až pomine. Bůh totiž nám dává sám sebe, vzdává se svého Syna, aby byl naším spasitelem.
Jeho milost se tedy jmenuje Ježíš Kristus, který se stal člověkem. Vešel do naší kůže, do našeho osudu, vzal na sebe všechno, co nás tíží a odsuzuje. Pro nás se narodil, pro nás žil, pro nás i umřel. Účet našich dluhů je prázdný, je zaplacený. Už nás nemá tísnit, ani znepokojovat, Já a vy, my všichni jsme v Kristu omilostněni, můžeme klidně spát.
Tak jako je psáno, že „nikdo není spravedlivý, není ani jeden“, neboť všichni jsou pod mocí hříchu, tak nyní platí, že všichni jsou ospravedlněni Boží milostí vykoupením v Kristu Ježíši. Není žádný důvod, abych měl přednost před ostatními. Jako Bůh miluje mne, že to přesahuje mé chápání, stejně miluje každého člověka. Že mne miluje, není to proto, že v něho věřím. Stal jsem se předmětem jeho lásky, už když jsem byl jeho

Dokončení na str. 2

Vážení čtenáři a příznivci,
dovolte, abychom Vás informovali (informovaly) o změnách v naší redakci po úmrtí jejího šéfredaktora, bratra Bohumila Kejře.
Úkol po něm převzala sestra Helena Bastlová z Církve československé husitské, která dává novinám konečnou podobu. Obstarává také rubriku církevních aktualit a noviny obohacuje fotografiemi ze svého bohatého fotoarchivu. V kanceláři redakce úřaduji denně já, tedy Támar Kočnarová z Církve bratrské. Kromě administrativní práce se starám o další obsahovou část novin a komunikuji s autory. Korektury provádí pečlivě již dlouhá léta sestra Drahomíra Frantíková z Českobratrské církve evangelické. Celá redakční práce tedy závisí na třech ženách.
Jsme rády, že přispěvatelskou pomoc na rok 2017 už přislíbili ochotní faráři, kazatelé i laici a uvítáme i další autory, kteří by mohli obsah našeho časopisu obohatit.
Naše práce se však neobejde bez Vaší finanční pomoci. Koncem září bylo na účtu něco málo přes 80 tisíc, což k vydávání do konce roku stačit nebude. Snažíme se zvyšovat počet předplatitelů, proto od nás každý sbor ČCE, kde ET-KJ neodebírají, dostal nabídku s ukázkovou přílohou čísla. Stejným způsobem chceme oslovit i sbory, náboženské obce a farnosti ostatních církví.
Prosíme Vás, milí čtenáři, připojte se k naší snaze svými finančními dary a doporučujte ET-KJ svým přátelům a známým. Vždyť jsou to nejstarší křesťanské noviny u nás a byla by jistě škoda, kdyby ročník 2017 byl tím posledním.
Děkujeme a přejeme Vám dobrý čas.

Z administrace
Támar Kočnarová



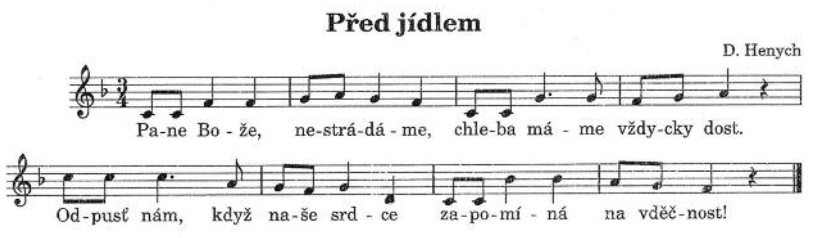

Širší souvislosti jedné "československé písně"

Není mnoho věcí, které potěší při vzpomínce na smrt člověka bohabojného. A přece, při loňské vzpomínce na mistra Jana Husa a jeho hranici, která před 600 lety "vzplála tam na břehu Rýna", bylo hned několik potěšitelných skutečností. Tou nejdůležitější, přímo historickou skutečností bylo, že křesťany v Čechách poprvé "postava kacíře/reformátora" nerozdělovala. Nechci však referovat o "Husovských slavnostech", které probíhaly na mnoha místech 5. a 6. července loňského léta. Chci zmínit jinou radostnou okolnost. Jde o společný zpěv písně ***"Kdo za pravdu hoří"*** během bohoslužby v Praze na Staroměstském náměstí. Při loňské výroční vzpomínce na mistra Jana Husa, který před 600 lety v Kostnici "hořel – až shořel za pravdu", se v Čechách zpívala hymna slovenských evangelíků – "Kdo za pravdu hoří". Textem této písně je báseň Karola Kuzmányho (16. listopadu 1806 – 14. srpna 1866). Její původní lidový nápěv upravil advokát a hudební skladatel Štefan Fajnor (16. února 1844 – 6. dubna 1909). Historicky to je nepochybně nejvýznamnější píseň česko-slovensko-evangelické vzájemnosti. Však také od roku 1884, kdy byla složena, nechyběla v žádném evangelickém kancionálu nebo zpěvníku na obou stranách dnešní státní česko-slovenské hranice. Výjimka z roku 1979 jen potvrzuje pravidlo.

Co se můžeme dozvědět o Karolu Kuzmánym?

Byl to slovenský básník, překladatel, novinář a evangelický farář, který patří mezi nejvýznamnější osobnosti nejen církevních, ale i všeobecných dějin 19. století na Slovensku. Byl národním buditelem a bojovníkem za práva Slováků. Ostře a výřečně se stavěl proti násilné maďarizaci. Narodil se v Brezně nad Hronom. Jeho otec a dědové byli evangeličtí faráři. Karol se po studiích v Bratislavě a v Jeně stal již pátým farářem rodu Kuzmány. Při studiu v Německu slýchal přednášky profesorů G. W. F. Hegela a F. D. E. Schleiermachera. Také tam navštívil básníka J. W. Goetha a při zpáteční cestě se v Praze sešel s Josefem Jungmannem a Františkem Palackým. Od roku 1830 byl nejprve krátce farářem ve Zvolenu, potom 17 let v Banské Bystrici. V roce 1832 se oženil s Karolínou Zuzanou Kellnerovou. Měli spolu tři syny a dvě dcery, z nich Ludmila byla později manželkou Jána Jesenského. Když v revolučních letech 1848/49 zesílily útoky a nátlak na jeho osobu, odešel s rodinou na 10 let do Vídně, kde se stal profesorem praktické teologie na tamní univerzitě. V rakouské Vídni nalezli útočiště také Ján Kollár a další "slovenští národovci". Po potlačení revoluce nastolila sice rakouská vláda absolutismus, ale do deseti let byl vydán Císařský patent, který zrovnoprávnil církve a demokratizoval církevní správu. Pro Uhersko platil od roku 1859, pro Rakousko o dva roky později. Tento patent uvítali takřka všichni slovenští evangelíci. K. Kuzmány, jako navrhovatel a přívrženec císařského patentu, se stal prvním "patentním superintendentem". Chtěl si za své biskupské sídlo zvolit Banskou Bystrici, ale odpůrci mu malovali na faru šibenice a rozbíjeli okna. Proto si za biskupské místo v roce 1860 zvolil Martin, kde působil na církevním i na kulturním poli. V letech 1861–1863 inicioval založení "Matice slovenské" a stal se jejím místopředsedou. Po Kuzmányom

Pokračování na str. 4

Z církví doma i ve světě

Američtí misionáři Aaron a Rachel Halbertovi přivedli na svět děti z adoptovaných embryí

Presbyteriánští misionáři Aaron a Rachel Halbertovi přivedli v polovině dubna na svět tři afroamerické děti jako výsledek embryonální adopce. Informovaly o tom britské noviny Christian Today.

Misionářský pár se rozhodl adoptovat embrya prostřednictvím Národního embryonálního dárcovského centra v USA (NEDC - National Embryo Donation Center). NEDC je nezisková organizace, která se snaží zachránit nevyužitá embrya zmrazená při procesu umělého oplodnění. Po kompletaci biologické rodiny metodou umělého oplodnění se rodina rozhoduje o dalším osudu přebytečných embryí.

Tato embrya se pak často používají na vědecký výzkum nebo zůstávají dlouhodobě zmrazená, což je pro křesťany, kteří věří v hodnotu lidského života od početí, velký etický problém. NEDC podporuje dárcovství embryí neplodným párům. Aaron Halbert pro deník Washington Post uvedl, že embryonální adopce je výsledkem jejich víry v Boha a v to, že lidský život začíná početím. Povzbudil další křesťanské páry, aby zvážily adopci „novodobých sirotků", jak on sám opuštěná zmražená embrya nazývá.

podle Christian Today

David Neuhaus: Církev miluje Židy i Palestince

V posledních dnech nechyběly příležitosti ke vzájemnému sblížení mezi Židy a Palestinci. Ke smířlivým gestům však nedošlo, protože k nim schází vůle jak na jedné, tak i na druhé straně – domnívá se David Neuhaus, jezuita židovského původu, který v Jeruzalémském patriarchátu zodpovídá za pastoraci katolíků hebrejského jazyka. Mezi příležitosti, které mohly sblížit znesvářené národy, považuje začátek nového roku, který se letos sešel na stejný den v židovském i muslimském kalendáři, nebo pohřeb Šimona Perese. Neuhaus pozitivně hodnotí odvážné gesto palestinského prezidenta, který se - navzdory kritice – pohřbu zúčastnil. Dodává nicméně, že odpor Palestinců vůči tomuto zemřelému politiku je pochopitelný. Na konci života se Šimon Peres sice angažoval v mírových záležitostech, ale dříve byl spoluzakladatelem Izraelského státu, což se pojilo s mnoha křivdami na palestinské straně. Podle D. Neuhause je v této situaci role křesťanů žijících ve Svaté zemi stále významnější: *„Velkým problémem na obou stranách je zneužívání lidského strachu. A jak známo, strach není dobrým rádcem. Pokud se řídíme strachem, neuděláme nic pro sblížení s druhým. A tady je všechno založeno na strachu. Svou rétoriku o něj opírají jak naši představitelé v Izraeli, tak i politici v arabských zemích. Jak ale jít kupředu, když je strach všudepřítomný? V tom spatřuji roli církve. Musí se vyznačovat odvahou, musí být prorocká. Církev miluje všechny, jak Židy, tak i Palestince. Díky této lásce může vyslovit slovo pravdy. A myslím si, že my křesťané si to uvědomujeme. Toto je pozice papeže Františka. Tohoto poslání si je vědom také nový apoštolský administrátor Jeruzalémského patriarchátu, arcibiskup Pizzaballa. Musíme mluvit na-hlas o své lásce k oběma těmto národům, ať to bude stát cokoli, a také o našem hlubokém přesvědčení, že mír a pokojné soužití jsou možné."* Řekl pro Vatikánský rozhlas David Neuhaus, který zodpovídá v Jeruzalémském patriarchátu za hebrejskojazyčné katolíky.

RAVat

Desátý ročník Modlitby za domov

V pátek 28. října v den státního svátku se bude v rámci oslav vzniku samostatného československého státu v Praze konat desátý ročník ekumenického setkání lidí dobré vůle Modlitba za domov. Mottem je: "Díky za domov, díky za vlast". Modlitba za domov 2016 nabídne pestrý kulturní a duchovní program pro děti i dospělé, jenž se bude odehrávat na dvou místech v Praze. Např. pro děti v doprovodu rodičů bude připraven program na téma „Perly moudrosti" zaměřený na Karla IV. a Jeronýma Pražského.

Jste srdečně zváni! Modlitbu za domov organizuje ERC ve spolupráci s církvemi. Další informace včetně programu naleznete na internetové stránce www.modlitbazadomov.cz.

(red)

Český barokní skladatel a básník Adam Michna z Otradovic

(narozen asi 30. 6. 1600 – zemřel 16. 10. 1676 v Jindřichově Hradci)

Sám byl synem varhaníka Michala Michny, v letech 1611-12 a 1615-17 získal hudební vzdělání u jezuitů v Jindřichově Hradci, kde se 1633 stal varhaníkem a sbormistrem a působil jako člen literátského bratrstva. Jako živnostník byl hmotně zajištěn. Panství Slavaty z Martinic bylo za třicetileté války ušetřeno ztrát a nepokojů, což umožňovalo klidnou kulturní práci. Michna byl dvakrát ženatý a pravděpodobně zůstal celý život ve svém rodišti, odkud měl styky s Prahou, Brnem a Olomoucí.

Patří k předním barokním básníkům a skladatelům. Jeho vícehlasé písně s instrumentálním doprovodem, částečně převzaté, jsou prosté a některé zlidověly. Dvě se dostaly i do Evangelického zpěvníku 1979.

Je autorem duchovních skladeb, hlavně mší, a vydal tři sbírky písní: Česká mariánská muzika (1647), Svatoroční muzika (1661) a Loutna česká (1653). Soubor chrámových skladeb se nazývá Posvátná hudba a litanie (1657).

Ty štědrý Dárce, milost svou
v mé duši zachovej,
na vezdejší pouť lopotnou
mi požehnání dej!
V tobě žiji, umírám,
mým Pánem buď jen ty sám!
(1661)

Bohuslav Vik

Přednost evangelia před soudem

Dokončení ze str. 1

nepřítelem a miluje mě, třebaže mé nepřátelství ještě žije. Jestliže tedy se Boží dobrá vůle uskutečnila vůči mně bez ohledu na mé chování, proč by se neměla uskutečnit vůči všem? Boží vůle v Ježíši Kristu chce smířit s ním všechno (Ko 1,20) a až se naplní čas, přivede všechno na nebi i na zemi k jednotě v Kristu (F 1,10). Bůh chce, aby všichni lidé došli spásy a poznali pravdu (1 Tm 2,4). Vždyť Ježíš Kristus „dal sám sebe jako výkupné za všechny" (1 Tm 2,6).

Kdo tonu věří a v to doufá, je křesťan. To, že člověk věří nebo nevěří tomuto evangeliu, nemůže nic změnit na Boží vůli, v něm zjevené. Ostatně, kdo jsou ti nevěřící, ne-li ti, kdo se už brzy stanou věřícími? Kdo však jejich situaci vykládá tak, že Bůh má dvojí vůli, jednu, aby spasil a druhou, aby zatratil, špatně pochopil evangelium.

Špatným pochopením, ba přímo hrozným znetvořením Kristova evangelia trpí Kalvínův „dvojí dekret": Lidé prý nejsou stvořeni se stejným určením, nýbrž jedni jsou určeni pro život věčný, druzí pro věčné zatracení. Tak bylo evangelium znetvořeno, z dobré zprávy se proměnilo v zlou zprávu a už není dobrou zprávou pro všechny hříšníky, nýbrž oslovuje pěkně jen vyvolenou část lidstva. Vyvolení - toto biblické slovo sehrálo hlavní roli v tomto znetvoření evangelia, neboť bylo pochopeno jako definitivní úděl platný pro poslední soud, zatímco Bůh vyvoluje člověka ze zatracení a umožňuje mu nový život ve společenství s Bohem. Tak byl přece vyvolen i Izrael. Tak jsou v Kristu vyvoleni všichni hříšníci k novému bytí v Boží lásce.

Podobně jako „dvojí dekret" zamlžuje dobrou zprávu evangelia, i slovo „soud" špatně pochopeno se dostalo do zlé služby. Místo aby bylo pochopeno z evangelia absolutní lásky Boží v Ježíši Kristu, udělalo se z něho samo východisko a tím se snížilo poznání milosti udělené v Kristu. Cokoli řekneme o posledním soudu a cokoli o něm myslíme, nemůže nic změnit na tom, co jsme poznali jako Boží vůli v Ježíši Kristu. Jinak řečeno, dáváme přednost jasnému poznání Boží lásky v Ježíši Kristu, lásky bezpodmínečné a neohraničené, před slovem o posledním soudu. Evangelista Jan dokonce upřednostňuje věřící: „Kdo slyší mé slovo a věří tomu, který mě poslal, má život věčný a nepodléhá soudu, ale přešel již ze smrti do života" (J 5,24).

Přitom nepopíráme, že „soud" patří k samým základům biblické zvěsti, nikoli jen Starého zákona, stejně i Nového. Nemylme se: Já i každý člověk spolu se zlým lidstvem budeme postaveni před soud, kde bude odhalena moje celá minulost i minulost celé lidské společnosti. Tak je tomu v Novém zákoně, Starý zákon rozeznává spravedlivé od nespravedlivých, kteří neobstojí před Bohem. Že se všichni lidé musí postavit před soud, nám zjevil až Nový zákon. Mluví o posledním soudu, o absolutním oddělení spravedlivých od bezbožných, o věčné smrti jako alternativě věčného života, a o zahynutí jako o alternativě vykoupení.

Slyšme slova o soudu jako hlas Boží, abychom se Boha báli, a poslouchejme Boží slovo o smíření všech s Bohem, abychom ho milovali. Tak správně pochopíme obě Boží tváře, svatou i milostnou. Slovo o soudu správně odpovídá mému vědomí, že Kristus byl ukřižován kvůli mně, ale evangelium milosti mne oslovuje tak, že Kristus byl ukřižován místo mne.

Josef Veselý

Jeho kralování v čase

Mt 25,1–30

„Kdo je věrný šafář a opatrný, jehož by ustanovil pán nad čeledí svou, aby jim včas dával vyměřený pokrm?" uvažuje Pán Ježíš nad naší otázkou, kdy ... kdy přijde skončení.

L 12,39-42

Krále králů, Pána pánů, Hospodina, Boha silného nejvyššího, po způsobu dávných vyznavačů, stále rádi vzýváme mocenskými superlativy. Zní nám to velebně z kazatelen i v našich modlitbách. Pán Ježíš mluví o svém Božství jako o Otci ve svaté skrytosti (v nebesích) a o jeho poznání jako o daru věčného života. V plnosti času přišel jako dítě, aby nás vzdálené sblížil svatou mocí svého SLOVA, s mocí, která neznásilňuje, ani se nevnucuje, ale tvoří. Vírou skrze zůstávání v tom SLOVU, činí Bůh lidi účastnými sebe sama („Zůstaňte ve mně a já ve vás" J 15,4n) a posílá je s tím na svět jako své svědky (J 17,18). Svědky vtěleného SLOVA a zjeveného JMÉNA v DUCHU, který obživuje.

Pro LÁSKU, kterou Bůh má ke svému stvoření, k lidem, se tak omezil, že se nám svěřil jako dítě matce, jako člověk člověku. Tělem, jako je naše, vyjádřil své stvořitelské SLOVO, svoji tvůrčí iniciativu od počátku. Tělem, jako je naše, promluvil nám srozumitelně, a přece tajemně: Ano, přiblížilo se vám, jak Bůh kraluje, ale tajemství je svěřeno těm, kteří se rozhodnou být se mnou. Těm dávám nahlédnout do nápovědí pro všechny. Ti vidí a vcházejí. Ti nacházejí skryté v podobenstvích, nad nimiž mnozí mávnou rukou.

To první klíčové, čeho se učedníci chopí, je: Pojď za mnou. Abrahamovské: Věř a jdi! A dějí se věci. SLOVO má v sobě život, ve věřící duši klíčí a roste: Člověk se všeho zříká, aby všecko získal. Aby pln radosti dosáhl na jedinečnou krásu, na poklad skrytý v poli. Bůh kraluje tak, že tou radostí šťastných nálezců, jako kvasem, kypří společenství pro hostinu své budoucnosti, která není až něco po něčem... Hle, připraveno je všecko. Pojďte... Vykládejte to někomu! Nezúčastněný to zvenčí nevnímá, nepochopí. Zvedni se a vstup do silového pole SLOVA, nalaď si signál. Věř! Nevíš hned kudy kam? ON ví... Jako sítí hrne všecko proti proudu času ke břehu. Ano, čas má své břehy. Oddělí tam zlé od dobrého, chodící ve tmě od chodících ve světle. Znenadání.

„Nuže, kdy? KDY přijde na nic netušícího hospodáře ten den, jako zloděj v noci. Mistře? Ať jsme v obraze, ať na to nekoukáme jako vyoraná myš," vyzvídá Šimon Petr. „Nám, co s tebou chodíme, přece prozradíš, kdy to bude..." Ale místo KDY, slyší JAK. Jak na tom jsi, rozhoduje o štěstí nebo neštěstí té chvíle. Ona není až něco po něčem.... Utváří se teď.

K sérii podobenství ve třináctě přidává Matouš v pětadvacáté kapitole dvě zcela odlišná vidění poměrů v Boží domácnosti našich dní (Ef 2,19), kdy tělem a krví stále ještě svědčí Ježíš, co jsme zač, čeho jsme schopni, a co v Bohu být můžeme a máme. Svědčí pravdě, která se nás bytostně týká a přitom nás nebetyčně přesahuje. Smrt Páně zvěstujeme chlebem a vínem svých dní.

Dlouhé čekání unaví. Ženich prodlévá, všichni usnou. V rozhodující chvíli věků na vítací výbor natěšených padá dřímota: Žijí, dýchají, z prvního nadšení snad i lampy ještě svítí, ale to podstatné ztrácejí ze zřetele všichni. A pozor: jak si usteleš, tak si lehneš.

Datum není na pořadu dne. Pro Stvořitele času to není téma. V časnosti má význam JAK. Jak na světě přebýváš. Jak si steleš svojí ducha prázdnotě a ducha nepřítomnosti, když třeba zíráš do monitoru a řešíš firemní zadání, nebo se jinak plácáš zaměstnán záležitostmi svého dne, neříkej, že duchovně nespíš. Sen střídá sen, ale něco ti říká: měl bys natankovat, abys dojel. A tak se přidáš, stavíš se na porci duchovna, ale tolik tě to zase nebere. Nejsme nakonec všichni tak nějak mimo, po takové době? Přijde ti. Takže všeho s mírou, s rezervou. Kriticky radí učenější, co do toho vidí a hrají ty šachy s Biblí, kam co patří a co do toho vůbec nepatří...

V partě svatebčanů adventním spánkem usnuli všichni, ale stelou si různě. Je to k nevíře, ale někteří si včas nebo občas, jako ze sna, kliknou na toho, který jsa světlem, přišel na svět, aby žádný, kdo v něho věří, ve tmě nezůstal... Pro konečné rozuzlení, pro advent, který všemu dá smysl, jsou v limbu, avšak pod baldachýnem adventního snu berou k té očekávané chvíli odkudsi šťávu. Olejem ze svých nádob živí světlo v duši své i jiných. Je to záhada. Starali se snad průběžně o duchovní kondici? Dotočili rezervu, srovnali volant a spali dál? Zdá se to riskantní, padesát na padesát, ale ve chvíli příchodu Syna člověka, kdy jiní jsou na dně a než se rozkoukají, je zavřeno: NEZNÁM VÁS, tihle zhasnuto nemají. Ve všeobecné dřímotě se to nezdá, avšak Bůh kraluje i mezi spáči. Přesto Ježíš radí: BDĚTE! Držte se stranou čekárny, kde všichni ztuhnou a mnohým to ujede. Od vítacího výboru budoucnosti, než začneš zívat, radši dál! Budoucnost, tu jeho, která není něco po něčem, nevyležíš. Oráč i rozsévač, dělníci na vinici, přítomní v podobenstvích budoucnost žijí.

Bděte, protože je to taky tak, jako když bankéř, než se vydá na cestu (dle Lukáše dokonce ke korunovaci v cizí zemi), svěří kapitál svým makléřům a obchodním dohazovačům. Dobrá investice je jako klíčící setba. Půjčka, která v rozjezdu pomůže, se ráda vrací. Kapitál roste, ale musí se nabízet. Finanční trh není wellness ani ospalá siesta... Ve chvíli auditu vykazují čilí agenti růst o sto procent (čteme), až na jed-

Dokončení na str. 3

Bláznovství víry podle Jakuba

Jiří Mrázek: Výklad Jakubovy epištoly 25

Pátá kapitola

Pokračování z minulého čísla

Člověk si na tu příležitost prostě připravuje srdce: někdo si ho vykrmuje jak na zabijačku (takže pak ztuční srdce lidu tohoto, jak by řekl Izajáš – Iz 6,10), někdo je zase posiluje, aby se dočkalo.

Jk 5,9 *Nestěžujte si, bratři, na sebe navzájem, abyste nebyli souzeni. Hle, soudce stojí přede dveřmi.* Zatímco soudce, který už stojí za dveřmi, upomíná vzdáleně na Mk 13,29 nebo Zj 3,20, *nestěžujte si na sebe, abyste nebyli souzeni* je jasná narážka na Ježíšovo *Nesuďte, abyste nebyli souzeni.* Charakteristicky „jakubovsky" necituje doslova ani neřekne, že by citoval z kázání na hoře, a čtenář to má sám poznat. Jakub nás v podstatě navede k úvaze: Stěžovat si (pořád) na svého bratra je totéž jako ho odsuzovat, takže člověk naplní skutkovou podstatu Ježíšova varování: Nesuďte, abyste nebyli souzeni. Proč by si na sebe (ne)měli stěžovat nebo kdo na koho si stěžuje, to už nám Jakub neříká. Přímo z kontextu by se samozřejmě nejspíš nabízely nějaké spory mezi bohatými a chudými křesťany. Ale z Jakubovy kritiky to nevypadá, že by si na sebe navzájem stěžovali; spíš se bohatým až příliš nadbíhalo. Vzpomeňte si však na spory mezi jakubovskou a pavlovskou frakcí: ve druhé kapitole to vypadalo, jako by oba – jak Pavel, tak Jakub – vedli ty horké hlavy na svých stranách ke smíru. Myslím, že jestli si tu někdo na někoho stěžuje (dokonce vzájemně), budou to právě frakce pavlovců versus jakubovců. A máme-li vzít vážněji Theissenovu tezi, že Jakub není ani tak polemika, jako spíš pokus napravit image jeruzalémského křesťanství v očích převážně pavlovské církve, tady by to mohli být nejspíš pavlovci, kteří si pořád stěžují na judaizující židokřesťany. Jakub jim vzkazuje: Nenadávejte nám, nebo naplníte skutkovou podstatu "nesuďte, abyste nebyli souzeni".

Jk 5,10 *Vezměte si jako příklad, bratří, trápení a shovívavost proroků, kteří mluvili ve jménu Páně.* Starozákonní proroci jsou zde uvedeni jako příklad utrpení i dlouhého dechu a shovívavosti; jsou – celou svou existencí – příkladem toho, že když někdo mluví ve jménu Páně, čekají ho nejrůznější ústrky a příkoří. Právě pro to, co říká. Ale jsou také příkladem, že *když* někdo mluví ve jménu Páně, je *shovívavý*: má nadhled a sdílí Boží trpělivost s těmi, ke kterým mluví. Když se vám vede špatně, tiše trpte, nejspíše jste si to zasloužili – tak takhle tu Jakubovu výzvu číst nemáme. Spíš takto: Počítejte s tím, že na tom můžete být jako starozákonní proroci a trpět právě pro svoji věrnost. Ale to by vás nemělo vést k zahořklosti, *nýbrž právě* k nějaké té MAKROTHYMIA – *shovívavosti* vůči světu. Těžko si v této souvislosti nevzpomenout na slova kázání na hoře, která právě starozákonní proroky dávají za stejný příklad: *Blaze vám, když vás budou tupit a pronásledovat a lživě mluvit proti vám všecko zlé kvůli mně. Radujte se a jásejte, protože máte hojnou odměnu v nebesích; stejně pronásledovali i proroky, kteří byli před vámi* (Mt 5,11-12). Nakonec Jakub doplní i slovo *blahoslavení:*

Jk 5,11a *Hle, blahoslavíme ty, kteří vydrželi.* Opět je to po ježíšovském zvyku blahoslavenství *provokativní.* Šťastný není ten, kdo si žil šťastně a spokojeně a nic mu nechybělo – nýbrž ten, kdo *přestál* utrpení a neštěstí. Šťastný není ten, kdo byl vždycky zdravý, nýbrž ten, kdo přestál těžkou nemoc. Blahoslavenství není spojeno s těmi, kteří nikdy nic nezažili (a neznají život), nýbrž s těmi, *kteří to přežili* (a umějí se radovat z toho, co mají – například). Zase ovšem platí: Šťastný je ten, kdo vydržel těžkosti *až do konce*. Kdo vytrval (i v originále je užit vid dokonavý). Ten, kdo odpadl v půli nebo i těsně před koncem, je skoro bych řekl dvojnásobný nešťastník. Všimněme si, že se zde vracejí témata ze začátku epištoly. Jako dobrý řečník Jakub na začátku listu nahlásil ústřední téma, potom probíral a rozváděl jeho jednotlivé aspekty, díval se na ně z různých stran, a na konci znovu připomíná a shrnuje. Tématem na začátku bylo, že se máme radovat ze všemožných *zkoušek* a pokušení, protože je možné je zhodnotit pozitivně. Odnést si z nich to, že se osvědčí, čemu věříme. Tady na konci je blahoslavení těch, kteří takové krize přečkali.

Jk 5,11b *Slyšeli jste o trpělivosti Jobově a znáte konec (cíl) Páně, že je Pánem mnohoslitovným a soucitným.* Někteří badatelé se pozastavují nad tím, z jaké tradice to tady Jakub čerpá, protože Job ze stejnojmenné starozákonní knihy sice trpí, dokonce nezaslouženě, ale určitě ne *trpělivě*; starozákonní Job přece neustále odmlouvá, stěžuje si a nesouhlasí… Domnívám se, že na tom se právě ukazuje nepochopení, oč Jakubovi jde. Právě starozákonní Job, jak jej známe, je Jakubovi příkladem HYPOMONÉ (*trpělivosti, vytrvalosti*) a žádné jiné tradice k tomu nepotřebuje. Jobova trpělivost není v tom, že by si nestěžoval a všechno mlčky snášel. Jeho HYPOMONÉ je v tom, že to všechno zlo *přečká a ustojí*. A ustojí je právě proto, že je v dialogu s Bohem. I když ten dialog je z Jobovy strany hodně bolestný a často i docela pobouřený. Job se ptá po smyslu, po cíli svého utrpení. A je to dobře, že se ptá a že jenom mlčky nevzdychá. Protože se ukáže, že tím cílem nebo *naplněním* je Boží slitování a soucit.

Jk 5,12 *Především, bratří moji, nepřísahejte: ani při nebi ani při zemi ani žádnou jinou přísahu. Vaše ano budiž ano a vaše ne ne, abyste nepropadli soudu.* Tato výzva je zřejmě nejzřetelnější ze všech narážek na tradici Ježíšových slov, která dnes známe z kázání na hoře (Mt 5,33-37). V obou případech – zde i v kázání na hoře – se praví *nepřísahejte vůbec*, v obou případech je na třech příkladech ukázáno, při čem všem se nemá přísahat; a v obou případech je místo přísahy doporučeno prosté (ale dostačující) ano-ano, ne-ne. Většina výkladů (k Jakubovi i k Matoušovu evangeliu) interpretuje tento výrok jako výzvu *k pravdomluvnosti*: Buďte pravdomluvní i bez přísahy; kdo přísahá, jako by tím nechtěně přiznával, že jindy, bez přísahy, se mu nedá věřit. Já se domnívám, že takovýto výklad nepostihuje intenci Ježíšových slov. Nejde o to, že přísaha je zbytečná. A slovo *pravda* zde vůbec nepadne. Jde o to, že *přísaha sama o sobě* je cosi problematického, na co nemáme právo. Přísaha totiž znamená manipulovat něčím, co nemáme ve své moci, dovolávat se něčeho, co nám nepřísluší, a pod nějakou vyšší hrozbou nebo autoritou se k něčemu zavazovat. Přísahat při něčem znamená dávat to *něco* všanc, pokud přísahu poruším. Možná, že v kázání na hoře je význam výroku spíše: Vy patříte Bohu. Nemáte právo se něčemu nebo někomu *upsat*. Nebo cokoli vůbec *upsat* a zatížit břemenem přísahy.

Pokračování příště

Jeho kralování v čase Mt 25,1–30

Dokončení ze str. 2

noho, který to nechal plavat. I bez podnikatelského rizika se má fajn. „Je to můj život," říká, a žije ho naplno. Svěřené zajistil právě tak, aby měl svý jistý a šéfa bere s rezervou, však ho ukecá...

Neukecal. Čím uznalejší je Pán ke snaživým, tím drsněji vyběhnul s lemplem jako se škodnou:

„Služebníče zlý a lenivý... Vezměte od něho, co jeho vinou zamrzlo, a dejte tomu, kdo vytěžil nejvíc."

„Ale, Pane, má už desetkrát tolik!"

„Jistě, pravím vám, každému majícímu bude dáno a bude mít tím víc. Od nemajícího pak i to, co má, bude odjato," končí Ježíš to podobenství… Finančník by řekl: Prachy dělaj prachy.

Jak to souvisí s poměry v Božím království? Podobenství ze světa peněz závěrem ukazuje princip multiplikace (L 19,17.19), rozhojnění života v Kristu, jímž je poznávání Boha Otce, Syna, Ducha svatého (J 17,3), duchovní růst k rozkvětu za prahem časnosti, jako dar.

Stůjte o to, radí apoštol: „Stůjte o lásku, horlivě usilujte o duchovní věci, nejvíce o prorocký vhled" (1 K 14,1). A nezapomeňme, že „komu je mnoho svěřeno, tím více bude od něho požádáno" (L 12,48) ... k jeho dobrému. Amen.

Modlitba:

Otče náš, který jsi ve svaté skrytosti, k tobě se utíkáme se vším, co jsme, co umíme a víme, co znamenáme. Svědectvím Pána Ježíše Krista zahanbováni i povzbuzováni se svěřujeme tvé moudrosti a moci, která z tohoto světa není, a přece je nám tak blízko. Děkujeme za dar víry, za to, že nás probouzíš a vychovávᚠk duchovnímu životu. Že nás zneklidňuješ, když tě zarmoutíme a trápíme. Díky, že nám shovíváš. Odpusť nám, prosíme, svoji bolest a posilni v nás, Duchu pravdy, vůli a odhodlání vyvarovat se zla a prázdnoty. Zanedbání, která nás tobě vzdalují a odcizují. Díky za shromáždění u tvého SLOVA. Ve tvém světle lépe vidíme na sebe i na to, co nás skutečně láká a motivuje, čím žijeme. Snadno se klameme a mýlíme. Žehnej, prosíme, všem, kteří svoji pozornost poctivě obracejí k tobě, aby nepřeslechli a nezapomněli. Amen.

Samuel Jan Hejzlar

Naše recenze

Člověk před Boží tváří – Vladimír Kubáč.
Vyšehrad, Praha 2016, 336 stran, 348 Kč.



Nakladatelství Vyšehrad vydalo šedesát let od začátku publikační činnosti prof. Vladimíra Kubáče knihu souhrnně připomínající jeho život a dílo v roce, kdy od jeho náhlé smrti uplynulo 23 let. Publikace k poctě profesora Husovy bohoslovecké fakulty a děkana Husitské teologické fakulty Univerzity Karlovy, starozákoníka Vladimíra Kubáče (1929 –1993), vychází v edici Dějiny idejí jako studijní pomůcka pro začínající studenty HTF UK Praha a současně jako způsob připomenutí jeho díla. Obsahuje profil prof. V. Kubáče ve společenském a církevním kontextu, charakteristiku jeho vykladačského přístupu a zhodnocení jeho díla a přínosu Církvi československé husitské (kde se o formování duchovních obětavě a mnohočetně staral), reflexi jeho odkazu slovy jeho žáků, a zejména strukturovaný výběr jeho prací, uveřejněných většinou v časopisech a v málo dostupné literatuře nebo nikdy neuveřejněných – pocházejících z jeho pozůstalosti. Prof. V. Kubáč patřil ke kmenovým překladatelům (garantům) Českého ekumenického překladu Bible, jehož popularizaci svým dílem pomáhal zajišťovat. Svými rozsáhlými vědomostmi encyklopedického charakteru, jazykovými znalostmi a překladatelskou erudicí výrazně přispěl jak ke zpřístupnění myšlenkového světa Starého zákona (Tanachu), tak do zápasu o etablování Starého zákona v českém křesťanském prostředí. A jako kněz Církve československé husitské podněcoval prof. V. Kubáč soustavně zájem o Starý zákon (Tanach) i ve vlastní církvi nejen svými články, ale zejména svým kázáním, jímž napomáhal k porozumění Tanachu prostému účastníkovi bohoslužeb. Jeho dílo proto tvoří vedle překladů a referování o tom, co se na poli starozákonního bádání děje, také výklad biblického textu, průzkum pojmů a termínů na způsob slovníkových hesel a kázání. Charakteristickým rysem Kubáčových článků je jejich stručnost, výstižnost a věcnost.

Kniha nese název jedné ze zde publikovaných Kubáčových statí a tento název profesora výborně vystihuje. Statě prof. V. Kubáče jsou uvedeny několika sondami do jeho života a díla pod společným názvem: O panu profesorovi Kubáčovi. Následná antologie díla prof. V. Kubáče je řazena tematicky (obsahově), nikoli chronologicky, a uspořádána do sedmi celků od odborných studií ke konkrétním výkladům a obecným článkům, od reflexí Kubáčova díla přes jeho dílo samostatné až k dílu vytvořenému společně s manželkou Jindrou a nakonec od reflexí k samotným překladům. Starozákonní biblistika (první část antologie) obsahuje obecnější, obsáhlejší a propracovanější systematické studie. Hesla (druhá část) zase předkládají kratší monotematické sondy do pojmů a termínů používaných ve Starém zákoně (Tanachu). Výklady textů (třetí část) jsou uspořádány podle umístění knihy v Tanachu a zabývají se analýzou určitých míst Starého zákona. Kázání a jiné práce pro církev (čtvrtá část antologie) jsou prezentovány jako jiný způsob práce se starozákonní zvěstí. Články v kapitole Kultura mají ilustrovat společenský rozměr Kubáčovy práce a texty vzniklé společně s manželkou (literátkou a básnířkou) Jindrou zase rozměr umělecký (překlady, poezie a beletrie). Na konci (jako sedmá část) je pak uvedena bibliografie prof. Vladimíra Kubáče.

Knihu připravili Jana Wienerová (přepis článků, ilustrace, korektury) a Jiří Beneš (editor; na přípravě a přepisu článků se také podílel Martin Holý). Grafiky Jany Wienerové citlivě (umělecky) ilustrují dopad, jakým se prof. Kubáč trvale obtisknul do svých žáků. Kubáčova kniha cílí na zpřístupňování Starého zákona. Chce uvádět do teologického myšlení ve starozákonním bádání a do myšlenkové tradice české starozákonní biblistiky (tu reprezentují např. Balabán, Bič, Bogner, Coll, Daněk, Flosmann, Heger, Hejčl, Heller, Heřmanský, Jakovlevič, Mlčoch, Pípal, Sedláček, Soušek, Žák). Míří na začínající bohoslovce i laiky, obecně na čtenáře dosud Starý zákon (Tanach) neznající, ale také na početné Kubáčovy žáky a pak obecně na písmáky, kterým leží na srdci biblistika kubáčovsko – hellerovského (či filipiovského) střihu, v níž jde o zvěst protínající se s praktickým životem. Je připomínkou kontinuity, kterou česká starozákonní biblistika má, a přihlášením se k ní. České na zvěst orientované starozákonní bádání má potenciál, na nějž lze navazovat. Ale hlavně je vzpomínkou na člověka, jehož starozákonní myšlenkový svět poznamenal, který měl Starý zákon (Tanach) rád a tomu učil své žáky.

Jak výstižně uvádí nakladatelství Vyšehrad ve svém katalogu, „kniha Člověk před Boží tváří je splátkou dluhu jedné z významných osobností české starozákonní vědy, biblického překladatelství a církevního života". Proto je třeba zmínit práci těch, kteří se na vzniku knihy podíleli nejvíce. Mezi ně patří pan ředitel nakladatelství Vyšehrad Pravomil Novák, který projekt zaštítil, a pak redaktoři Vyšehradu Filip Outrata, Ladislav Verner a Dan Török. Ti vtiskli knize její konečnou podobu. Nejvíce času však s knihou strávila paní farářka Jana Wienerová, vděčná žačka prof. V. Kubáče. S nevšední obětavostí a trpělivostí knihu pečlivě přepisovala, opakovaně četla, upravovala a nakonec ještě také zkrášlila svými grafikami. Bez všech těchto lidí by kniha nemohla vzniknout a jim chci alespoň takto vyslovit svůj dík.

Jiří Beneš



Listy M. Jana Husa

98. Poslední prohlášení předložené sněmu

Já, Jan Hus, v naději kněz Ježíše Krista. Pro obavy, že bych urazil Boha a lživě přísahal, nemohu[2] se částí, ze kterých mne falešní svědkové obviňují, odpříséhnout, protože jsem je nekázal, netvrdil, nehájil. Co se týká článků z mých spisů podle pravdy vybraných, odmítám jejich falešný význam, jestliže nějaký mají, ale žádného článku nesmím odpříséhnout, což by se nedělo bez urážky Boží a bez pohanění svatých doktorů. A kdyby bylo možné, aby můj hlas byl slyšet po celém světě, jako každá lež a každý můj hřích bude zjeven v soudném dni, milerád bych chtěl vše křivé a bludné, co jsem kdy myslil nebo mluvil, před celým světem odvolat. Tak mluvím a píšu o své vůli a bez nátlaku. Psáno vlastní rukou 1. července.

98. Husův dopis podle vydání Bohumila Mareše (1851 – 1901, evang. farář a církevní historik) z r. 1911 (již 3. vydání), který také připojil vykladačské poznámky, které zde uvádíme.
V roce 2015 Husovy dopisy převedeny do současnější češtiny.

98. Poslední osvědčení dané sboru.[1]
R. 1415, 1. července. (-)

Dne 1. července dostavila se osmičlenná komise s Janem z Wallenrodu, arcibiskupem Rižským, v čele, do vězení Husova, aby uvězněného ještě jednou k odvolání a k odpříséhnutí přiměti se pokusila a konečné jeho rozhodnutí si vyžádala. Hus přítomným listem dal v opověď písemné osvědčení, že odvolati nemůže aniž chce.

[1] Pal. 226, Tom. 581. [2] Úvod listu 71 a listy 80., 81., 83., 90. a 93.

Tímto posledním dopisem končíme seriál, v němž jsme od prvního čísla jubilejního ročníku 2015 postupně tiskli vybrané Husovy listy, které jsme pro lepší čtivost a snadnější porozumění oblékali do současnějšího jazyka. Věřím, že jejich čtením jsme nejen hlouběji nahlédli do Husova myšlení a zápasů, že jsme se leckdy pozastavovali nad jeho zájmem povzbuzovat a vést nejen své přátele, ale i celý český národ, a že to bylo pro nás často i živé a užitečné "kázání". V příštím čísle ještě uveřejníme Doslov, kterým Bohumil Mareš, vydavatel Husových dopisů, ze kterého jsme vycházeli, ukončil svou knihu.

Bohumil Kejř

Švýcarský reformátor Huldrych Zwingli

(*1. 1. 1484 Wildhaus v kantonu St. Gallen – 11. 10. 1531 u Kappelu)

Studoval filosofii a teologii ve Vídni a Basileji a získal titul mistra svobodných umění. 1506 přijal kněžské svěcení, byl farářem v Glarusu a 1512 polním kazatelem. Když se přiklonil k humanismu Erasma Rotterdamského, musel farnost opustit a žil v poutním místě Mariae Einsiedeln. 1518 se stal farářem v Curychu (při Grossmünsteru – „Velkém klášteře“), odkud později vedl svůj reformační zápas: boj proti odpustkům, proti církevním nešvarům a verbování švýcarských žoldnéřů. 1523-1528 se účastnil disputací v Curychu, Aargau a Bernu a říšských sněmů ve Špýru a Marburku. 1524 se oženil, 1525 se zasadil o zrušení nevolnictví. Zastával pravidlo, že má být v církvi a také při bohoslužbách ponecháno jen to, co odpovídá Písmu svatému. Zdůrazňuje Boží předurčení a myslí univerzalisticky. Svátosti na rozdíl od Luthera pojímá racionalisticky jakožto pouhá znamení a jsou mu přísahou na prapor Kristův. Požaduje rovněž církevní kázeň a aktivní účast laiků. Ke světským řádům má kladný vztah a také se účastní politického dění. Dává ovšem pronásledovat křtěnce. Jakob Greb byl popraven a mnozí utopeni nebo vypovězeni. Zwingli sám padl na bitevním poli v boji s odpůrci reformace, jeho tělo bylo rozčtvrceno a spáleno. Zastánci jeho učení se později - v Kalvínově době – přiklonili k ženevské reformaci. Jeho moravské stoupence známe jakožto „Bratry habrovanské“, kteří v Lulči u Vyškova vytiskli dva kancionály.



Huldrych Zwingli na portrétu Albrechta Dürera (1516)

Z jeho spisů si připomeňme: *O vyvolení a svobodě pokrmů* (1522), *67 závěrečných řečí* (1523), *Krátký křesťanský úvod* (1523), *Komentář o pravém a falešném náboženství* (1525), *O křtu* (1525) a *Počet z víry císař*i (1530).

„Zachováme-li spravedlnost vůči každému, vydáme tím svědectví, že vpravdě ctíme Boha.“

Bohuslav Vik

Širší souvislosti jedné "československé písně"

Pokračování ze str. 1

převzal funkci patentního superintendenta na jeden rok J. M. Hurban. Situace Slováků v Uhrách se výrazně zhoršila po rakousko-uherském



Karol Kuzmány

vyrovnání v roce 1867. Bylo zrušeno martinské biskupství i Matice slovenská a zrušena byla také slovenská gymnázia. Toho se však již Karol Kuzmány nedožil. Zemřel v Turčanských Teplicích a jako prvý významný slovenský národní buditel byl pochován na "národnom cintoríne v Martine". Pán Bůh ho ušetřil pohledu, jak mizí téměř vše, o co v politickém životě usiloval. Bratřím Slovákům a jistě i nám zůstává jeho odkaz literární a především duchovní. Na literárním poli byl činný již za studií, kdy skládal prvé české znělky, které později sestavil do sbírek Znělky a Sonety. Rozkvět jeho literární tvorby se datuje obdobím jeho působení v Banské Bystrici (1832 – 1849). Tam napsal mnoho básní, kázání a znělek. Některé poslal Kollárovi a Hanuliakovi, kteří je uveřejňovali v almanachu Zora. V letech 1836 – 1838 vydával časopis který nazval "Hronka", v němž publikoval svá díla i důležité překlady (Mickiewicze, Puškina a Homéra). Před kritiky bránil našeho Karla Hynka Máchu a jeho báseň Máj. Stejně jako literární a kazatelská tvorba je významná i jeho tvorba písňová. Upravil slovenský evangelický Funebrál z roku 1740, doplnil jej 36 písněmi a vydal jej v roce 1838. Podílel se na vydání církevního "Zpěvníku", do něhož přispěl 94 písněmi, z nichž je 21 překladů a 73 vlastních Kuzmányho písní (z nich na př.: *Přijď, Kriste, světlo světa; Rok dokonávajíce; Ten na kříži jest má radost; Věřím to pevně; Vznes se k Bohu nad oblohu; Spočívejte již v pokoji a mnoho dalších*).
Nutno ještě zmínit jeho závěrečnou tvorbu v období matičním (1860-66), kdy napsal mnoho básní, kterými oslavil právě Matici slovenskou. Známou je jeho *"Pieseň matičnej družine"*, ve které zanechal svůj odkaz budoucím generacím. Zde si jej přečtěte v krásné, měkké bratrské slovenštině: *"Ak chcete ďalej prísť ako my dôjdeme, treba vám viac vedieť ako čo my vieme. Treba vám vrúcnejšou vierou sa zapáliť, treba vám smelosťou väčšou sa preslávіť. Treba vám viac práce, viac trpezlivosti, viac čistoty srdca v svätej nevinnosti..."*
Jak již bylo řečeno, zůstávají Kuzmányho kázání a překlady, básně a mnoho písní. Nejen na Slovensku je zřetelná jeho lidská, duchovní a kulturní stopa v dějinách.
Hymnický nápěv písně *Kdo za pravdu hoří* je z dílny hudebního skladatele Štefana Fajnora. To byl slovenský evangelík a vlastenec, povoláním advokát, který u soudů obhajoval celou řadu slovenských národních buditelů, kteří měli v době maďarizace problémy s režimem. Byl rodákem z Brezovej pod Bralom a za manželku si vzal starší sestru matky generála Milana Rastislava Štefánika. O přínosu této osobnosti pro národní život na Slovensku vypovídá na hřbitově v Senici epitaf na jeho náhrobku – verše básníka Pavla Orsága Hviezdoslava:
Pravdu hájil, krivdu bil, verný v službe rodu vždycky, z jeho zvukov piesně vil: - tak si z vážných, z hravých chvil život skládal harmonicky.
Jednu ze svých písní nazval Karol Kuzmány "Sláva šlachetným". Napsal ji v revolučním čase, za tuhé maďarizace, když na vlastní kůži pocítil trpkost zrady a zklamání a byl svědkem zneužívání moci. Jako báseň ji zveřejnil 4. dubna 1848 v literární příloze Slovenských národních novin "Orel tatranský". Jako píseň se nejprve zpívala na melodii německé revoluční písně Maxe von Schenkendorfa "Freiheit die ich meine". K. Kuzmány ji 4. března 1861 vepsal česky do památníku Adély Ostrolucké, přítelkyně Ľudovíta Štúra:
1. Kdo za pravdu hoří v svaté oběti, kdo za lidstva práva život posvětí, kdo nad hlavou bídných slzu vyroní: /tomu naše píseň slávou zazvoní/.
2. Když zahřmí děla, orel zavěje, za milou svobodu krev kdo vyleje,
před ohnivým drakem vlast kdo zacloní: /tomu naše píseň slávou zazvoní/.
3. Kdo si stojí v slovu, byť se shrknul svět, ten si statečností v nebi věnec splet, koho dar nesvede, hrozba neskloní: /tomu naše píseň slávou zazvoní/.
4. Bůh sám šlechetnosti nebe vystavil, věčné on pro podlost peklo podpálil;
kdo ctí pravdu Boží, Boží zákony: /tomu naše píseň slávou zazvoní/.
Ta druhá sloka se sice v Praze nezpívala, ale napříště by se zpívat měla. Myslí si to i celá řada mých kolegů a přátel. Čím a jak povzbuzovali duchovní americké armády své druhy, když se v červnu roku 1944 vyloďovali v Normandii? Co by mohli mj. učit zpívat své druhy ve zbrani naši vojenští kaplani na všech těch misích, kde je nutno "za milou svobodu" také i krvácet a nasadit život? Co můžeme vědět, přátelé milí? I když děla hřmí dosud daleko od nás a orlové kolem nás také dosud moc nízko nelétají, je stále třeba zaclánět před draky, jimž šlehá z tlamy ohnivá a prolhaná propaganda, je třeba zaclánět, překážet, chránit a bránit naši vlast, ale také Evropskou unii i celé transatlantické spojenectví.
Na začátku jsem v souvislosti s písní Kdo za pravdu hoří psal o výjimce z roku 1979, kdy nebyla zařazena do EZ. Víme, že tato píseň je hymnou Matice slovenské, že je to jakási hymna slovenských evangelíků, že to je nepochybně nejdůležitější píseň česko-slovensko-evangelické vzájemnosti. Naprosto samozřejmě byla ve všech zpěvnících od roku 1848, kdy ji Karol Kuzmány složil – až na poslední zpěvník ČCE. Nechci příliš spekulovat, ale podělím se o jednu z mých normalizačních vzpomínek. Psal se červen roku 1972, bylo to sice již pár týdnů po otřesném dopisu naší synodní rady do sborů z 11. února, ale stále ještě jsme nevzali plně na vědomí nastupující "husákovskou normalizaci". Náš prosečský sbor navázal válkou a dalšími roky přerušené partnerství se slovenským evangelickým sborem a. v. v Dolnom Kubíně. Po domluvě jsme se vydali na Oravsko, dokonce dvěma autobusy. Naši hostitelé nás očekávali v kostele a rozebrali si nás na nocleh. V neděli jsem kázat nemohl, to by se bývalo musilo hlásit církevním tajemníkům. Bratr farář Slančík mě požádal, abych vybral z jejich zpěvníku písně, které budeme moci společně zpívat. Lutherovy písně, včetně Hrad přepevný jest Pán Bůh náš, byly nesporné, ale s Kuzmányho písní Kdo za pravdu hoří jsem narazil. Bratr farář mi



Štefan Fajnor

s velikou lítostí sdělil, že by ji sice velmi rádi zpívali, ale nesmí. Ukazoval mi dopis z úřadu generálního biskupa, přísně zakazující zpívat ve sborech právě tuto píseň. V té době sice byla v jejich zpěvníku, ale nesměli ji zpívat. Byla i v našem zpěvníku, ale ve vydání nového zpěvníku, z něhož zpíváme dosud, chybí. Nikdo mě nepřesvědčí, že to nebyl cenzurní zásah normalizátorů, že to byla možná i kompenzace toho, že ten zpěvník dovolili vytisknout s pomocí Bádenské evangelické zemské církve v Karlsruhe. Nejen při této akci si komunistický režim namastil své kapsy valutami ze západu.
Po činu Jana Palacha a Jana Zajíce v roce 1969 normalizátory děsilo i jen pomyšlení na obětavost pro pravdu a spravedlnost, i jen zmínka o lidských právech, o člověčí statečnosti, neúplatnosti a neohroženosti.

Dokončení příště

Pavel Hlaváč
pro Evangelický týdeník
Kostnické jiskry
a Českého bratra

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607,
e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 481 Kč, jednotlivé číslo 13 Kč. Č.ú.: 228961190/0300
Redaktorka: Helena Bastlová
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne Grafotechna
Distribuci provádí:
* Pro jednotlivce: Česká pošta, s.p. bezplatná infolinka České pošty 800 300 302
adresa pro písemný styk:
Česká pošta oddělení periodického tisku Olšanská 9, 130 00 Praha 3
e-mail: postabo.prstc@cpost.cz
*Hromadné zásilky: A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

31/2016

2. listopadu 2016 ✦ ročník 101 ✦ cena: 13 Kč

Příští číslo vyjde
16. listopadu 2016

Z obsahu

* *Nepřizpůsobujte se tomuto světu*
* *Opuštění a opouštění*

Poselství k 24. neděli po sv. Trojici



Ať žijeme, ať umíráme, patříme Pánu
Římanům 14,7–9

Ke konfirmaci jsem se připravoval před více než šedesáti lety. Učili jsme se tehdy zpaměti řadu biblických veršů a bylo to s užitkem, mnohé z nich mi uvízly na celý život v paměti. Učili jsme se také Heidelberský katechismus, jeho otázky a odpovědi. Z nich si do dneška pamatuji jen tu první: „Co je tvým jediným potěšením v životě a ve smrti?“ A také první odpověď: „Mým jediným potěšením je, že se svou duší a tělem v životě a ve smrti nejsem sám svůj...“

S přibývajícími léty se právě tahle věta stává základním kamenem mé víry. V Bibli ji dokládají Pavlova slova z epištoly Římanům: „Nikdo z nás nežije sám sobě a nikdo sám sobě neumírá. Žijeme-li, žijeme Pánu, umíráme-li, umíráme Pánu. Ať žijeme, ať umíráme, patříme Pánu.“ (Ř 14,7-8)

Slovo Pán je jakási šifra. Označuje kohosi nezobrazitelného a nepředstavitelného. Sílu a řád, který od počátku určuje svět – včetně těch zákonů, pod kterými všichni žijeme. Ta síla má ale osobní rozměr a miluje: záleží jí na světě, na stvoření, na každém člověku. Takže nežijeme vlastně pod silou a pod zákony, žijeme pod láskou. Se všemi mrtvými a živými nás spojuje, že žili a žijí pod stejnou láskou.

V Bibli není nikde jasně řečeno, co bude po smrti. Je tam ale jistota, že smrtí nekončí ta láska, která nás drží. Smrt není koncem, není předělem. Ať žijeme, ať umíráme, patříme Pánu. Patříme Pánu, který nás miluje, kterému na nás záleží. Tato víra nás neuchrání před stinnými stránkami života. Ale nikdy v nich nezůstaneme sami, ve všem trápení se máme koho podržet a být jisti, že jsme v dobrých rukou – v životě, ve smrti i za smrtí!

„Jsem jist, že ani smrt ani život, ani andělé ani mocnosti, ani přítomnost ani budoucnost, ani žádná moc, ani výšiny ani hlubiny, ani co jiného v celém tvorstvu nedokáže nás odloučit od lásky Boží, která je v Kristu Ježíši, našem Pánu.“ (Ř 8,38-39)

Zdeněk Susa
lékař a kazatel ČCE



Hřbitov německých evangelíků v Praze Strašnicích

Stvoření pokračuje

Potřebujeme si ujasnit ty nejzákladnější biblické pravdy, k nimž patří stvoření a pokračující stvoření. Asi tak jako jsem si dlouho myslel, že o stvoření máme dostatečnou zprávu na začátku Bible ve Starém zákoně v knize Genesis v 1. kapitole, která vypravuje, jak Bůh stvořil všechno v šesti dnech včetně člověka k svému obrazu. Teprve později jsme byli upozorněni, že Nový zákon zvláště v apoštolských listech mluví o stvoření jinými slovy s jinými významy a bylo nám doporučeno, abychom jim věnovali více pozornosti než těm starozákonním.

Že stvoření pokračuje, to ve staré době církev věděla. V nové době se k tomuto poznání vrátila pod dojmem, který jí nevědouce vnutili vědci, biologové a zoologové svým zjištěním, že se mění struktura forem života u rostlin a živočichů.

Teologové pocítili, že musí zdvihnout starý problém a věnovat se mu pozorně: Creacio continua. Pro teologii má zásadní význam ujistit víru, že celý stvořený vesmír má začátek v určitém čase. Kdybychom měli vesmír za věčný, bez začátku v čase, povýšili bychom jej na úroveň Boha a z Boha bychom učinili dvojče vesmíru. Tato myšlenka, která zbožšťuje vesmír a zesvětšťuje Boha, je ovšem panteistická.

Bůh sám je od věčnosti, svět nikoli. Vesmír, jako všechno stvoření, má počátek v čase. To ovšem neznamená, že by se Boží stvořitelská aktivita omezila či dokonce vyčerpala na počátku v čase, kdy stvořila vesmír. Bůh se o stvořený vesmír stará, zachovává jej, aby předčasně nezhynul. Vedle této konzervační starosti projevuje Bůh svou stvořitelskou aktivitu a ustavičně tvoří něco nového. Zpráva Genese o stvoření v šesti dnech může nám představit posloupnost stvořitelských aktů v čase

Dokončení na str. 2

Aktuálně: Reakce Synodní rady Českobratrské církve evangelické na zneužívání pojmu „křesťanské hodnoty“

Jsme hluboce znepokojeni způsobem, jakým v posledních měsících někteří veřejní činitelé volají po návratu ke „křesťanským hodnotám nebo kořenům“, „semknutí se kolem své křesťanské identity“ nebo „návratu ke svým křesťanským kořenům“. Přijetí zákona o Velkém pátku jako státním svátku se zdůvodňovalo podporou křesťanské identity oproti náporu identit jiných. K návratu ke křesťanským kořenům jako k obraně proti islámskému fundamentalismu vyzval i prezident Miloš Zeman na letošních svatováclavských slavnostech.

Proč se nám to nelíbí? Záleží nám na tom, aby označení „křesťanský“ nebylo vyprazdňováno. Pokládáme za nepřijatelné, používá-li se „křesťanská“ rétorika pro šíření předsudků a nenávisti vůči cizincům, nejčastěji muslimům, pro odmítání pomoci uprchlíkům, přivolávání střetu civilizací či vyvolávání duchů nacionalismu. Obáváme se, aby se povrchní „křesťanská“ rétorika nestala ospravedlněním naší nechuti dělit se s druhými nebo něco obětovat.

Evangelium přijímáme jako dobrou zprávu pro slabé a trpící, která je v příkrém rozporu s každým hloubením příkopů mezi lidmi, vytvářením přehrad a nepřátelství. Jako křesťané se ke zvěsti Ježíše Krista hlásíme jako k programu naší životní cesty, byť jej ani zdaleka nedokážeme naplňovat. Rádi bychom povzbuzovali k naději, že lze hledat cestu k lidem kolem nás a překonávat zničující konflikty.

Jana Vondrová (mluvčí ČCE)

Nedělní vzpomínka

Vzpomíná zesnulé žalostná neděle
ve smutném pláči
Vodopád slzavý cestami kráčí

Kéž bychom přežili
a žili dále
v postmoderním věku stále

Mé přání jest a
bude nejbližší vám všem

Nechť ozdobí se celá zem
vírou láskou nadějí

Václav Kovalčík

S Lutherem k papeži

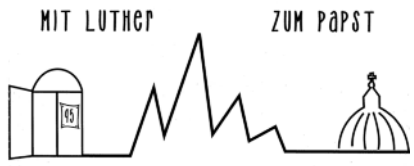

S Lutherem k papeži se jmenovalo putování mladých (věkem, ale i těch, co byli mladí spíš už jen srdcem) z Německa do Říma a Vatikánu. Ekumenickou pouť, konanou od 9. do 16. října, spoluorganizovaly Evangelická církev ve středním Německu, Evangelická zemská anhaltská církev a Římskokatolické biskupství Magdeburg. Na cestu se přihlásila téměř tisícovka poutníků, kteří cestovali 21 autobusy. Program zaštiťovali a na něm se podíleli dva biskupové (biskupka Junkermannová s římskokatolickým biskupem Feigem) a anhaltský církevní prezident Liebig. Poutníci se na cestu dlouho připravovali, diskutovali nad novými „tezemi“, které později předali papeži. Místo 95, které přibil na vrata wittenberského zámeckého kostela před 499 lety Martin Luther, to bylo přes 500 tezí, návrhů a přání z obou ekumenických stran evangelické i římskokatolické.

Účastníci byli ubytováni v kempu na okraji Říma a každé ráno je autobusy odvezly na některé místo v Římě, odkud se pak putovalo za cílem. Úvodní večerní bohoslužby v kostele svaté Sabiny připravili pracovníci s mládeží zmíněných tří církví a službou se podíleli i všichni tři představitelé německých církví . Hned druhý den byly poutnické bohoslužby v obrovském kostele svatého Pavla před hradbami, které sloužil německý kurijní kardinál Koch. Poté poutníci vyrazili na takzvanou cestu sedmi bran, při které navštívili Lateránskou baziliku (a „svaté schody“), Lutherovo náměstí, kostel svatého Bartoloměje, prošli kolem Velké synagogy (není přístupná), navštívili Pantheon, Kristův chrám (luteránský kostel) a náměstí Piazza del Popolo. Kdo chtěl, mohl připojit i návštěvu tří dalších míst, z nichž pro mne nejdůležitější byl kostel sv. Klimenta. Proč? Protože je v něm pohřbený Konstantin – Cyril, jeden z našich věrozvěstů (a patronů Evropy). Celá „procházka“ trvala přes 5 hodin po „kočičí dlažbě“ a byla delší než 10 km ve své nejjednodušší podobě. Do toho pršelo, chvílemi i lilo. Dali jsme si opravdu do těla. Druhý den, ve středu, jsme navštívili Kristův chrám a vyslechli velmi zajímavé vyprávění jeho německého faráře. První luteránské bohoslužby byly v Římě před 200 lety, připomenutí 300 let reformace. Až v roce 1870 byla mladým italským sjednoceným státem vyhlášena náboženská svoboda a bylo možno pomýšlet na stavbu vlastního kostela. Ten je zajímavý i tím, že se v něm

Pokračování na str. 2

Z církví doma i ve světě

Na Sjezd evangelické mládeže dorazil rekordní počet účastníků

Přes čtyři sta mladých věřících zamířilo o víkendu 7. – 9. října do Třebíče. Setkali se na Sjezdu (nejen) evangelické mládeže. Ústřední téma znělo „Dál tou vodou“ a prolínalo se do většiny připravovaných programů.

Velký úspěch sklidila novinka letošního ročníku – patnáctiminutovky inspirované konferencemi TEDx. Vystoupil na ní například brněnský farář Štěpán Hájek, který otevírá církev lidem prostřednictvím akcí pro veřejnost; studentka medicíny a dobrovolnice v nemocnici ve Východním Timoru Klára Vyhnánková nebo zastupitel na pražském magistrátu za Českou pirátskou stranu Mikuláš Ferjenčík. Ústřednímu tématu se věnovalo několik biblických programů či film H2Omx o projektu shromažďování dešťové vody v Mexiku. Zájemci si mohli poslechnout přednášku Boba Helekia Ogoly o křesťanství v Keni, tamní kultuře a hodnotách nebo zhlédnout vystoupení improvizačního divadla Bafni. Páteční i sobotní večer zakončily modlitby Taizé v bazilice sv. Prokopa. V neděli dopoledne akci uzavřely společné bohoslužby, které doprovodili účastníci vokální a instrumentální dílny.

Sjezd (nejen) evangelické mládeže v roce 2017 se uskuteční 6. – 8. října v Jablonci nad Nisou. Sjezdu (nejen) evangelické mládeže se pravidelně účastní několik set mladých věřících z celé republiky, dveře jsou otevřené lidem všech vyznání i nevěřícím. Setkání připravuje Českobratrská církev evangelická od roku 1990, kdy po éře socialismu navázala na tradici prvorepublikových setkání. Pokaždé se koná na jiném místě republiky. Obsahem akce jsou dílny, přednášky, diskuse, hudba, divadlo, film, duchovní programy a mnohé jiné. Probírána jsou aktuální témata týkající se života mladých lidí a jejich problémů. Cílem je vést mladé lidi k samostatnosti, toleranci, rozvíjení ekumenických kontaktů, získávání kulturního rozhledu a schopnosti orientovat se v dnešní společnosti.

Jana Vondrová (mluvčí ČCE)

Nacionalisté na Slovensku chtějí zpřísnit registraci církví

Vládní nacionalistická Slovenská národní strana chce na Slovensku zpřísnit podmínky registrování církví. Svůj návrh zdůvodnila snahou zabránit spekulativním zápisům dalších církví a náboženských společností s cílem získat peníze od státu. SNS v čele s předsedou a šéfem sněmovny Andrejem Dankem navrhla na pětimilionovém Slovensku zvýšit hranici minimálního počtu plnoletých členů církve nutných k registraci na 50000 z nynějších 20000 osob. Opoziční poslanec Jozef Viskupič uvedl, že návrh SNS patrně souvisí se snahou strany strašit obyvatele Slovenska možnou registrací muslimů. Muslimská komunita na Slovensku není příliš početná; podle odhadů žije v zemi několik tisíc muslimů. V SR je v současnosti registrováno 18 církví a náboženských společností.

podle ČTK

Stvoření pokračuje

Dokončení ze str. 1

dnů nebo milionů roků, pokračující stvoření. Jisto je, že Bůh nestvořil vše pojednou a nepřestává tvořit. Můj otec pracuje bez přestání, odpoví Ježíš Židům.

O tom máme v Bibli doklad, a to velmi významný. V žalmu 22 volá zoufalý opuštěný člověk k Bohu, ptá se, proč ho opustil, a připomíná mu: „Ty jsi mne vyvedl z života matky. Choval´s mne v bezpečí u jejích prsou. Na tebe jsem odkázán už z lůna, z života mé matky, ty jsi můj Bůh. Nebuď mi vzdálen.“ Pozorně ten žalm čtěme, není v něm napsáno: Tys, Bože, stvořil Adama a já jsem z něho vzešel, ale je v něm psáno: Ty jsi mne vyvedl z života mémátky, z jejího lůna. Toto poznání, že Bůh mne stvořil, je třeba přičíst Božímu tvoření poté, co stvořil celý vesmír a jej zachovává. Je třeba to přijmout proti dosavadnímu poznání, že pocházíme ze semene Adamova. Tak to ještě jako cosi samozřejmého učil reformátor církve Jan Kalvín. Ve svém Vzdělání ve víře píše v článku o člověku: „Z nás ze všech, kteří pocházíme ze semene Adamova, je vymazána ona podobnost Boží, i rodíme se tělesnost s tělesností.“ Nové poznání učí, že přesto, že jsem produkt svých rodičů, jsem především nové stvoření Boží. Každý člověk je nové stvoření Boží, každý je originál. Jeho originalita může být na pohled jen nepatrná, ale on sám nemůže být chápán jako sériový produkt. Je individuum, jednotlivec, ale je osoba, která má přímý osobní vztah k Bohu, svému stvořiteli, který má pro něho úkol zvlášť jemu přiměřený.

Toto učení o Božím pokračujícím stvoření mne zastihuje osobně, existenciálně. Můj Pán se mně dává poznat jako můj stvořitel i stvořitel všeho, co je. A já uznávám sebe jako služebníka toho Pána, jako jeho majetek, vždyť mne povolal do života z lůna mé matky a vyzdvihl mne nad všechna stvoření tím, že mně řekl slovo, kterým mně vše ozřejmil, a já to slovo slyším a poslouchám je.

Josef Veselý

Památka zesnulých

Čtení: J 5,19-24. Text: J 14,1-6

Snad každý z nás si v těchto dnech udělal čas na návštěvu hřbitova. Na zapálení svíčky a na vzpomínání na naše blízké, kteří nás už opustili, kteří zemřeli. Myslíme na to, co nám dali a co jsme zase dokázali dát my jim. – Bilancujeme. A možná v duchu říkáme: Odpusť. – Odpusť směrem k Bohu a odpusť směrem k tomu, kdo kdysi s námi žil a s kým jsme nejednali vždy k naší cti. Jsou lidé, se kterými ani po jejich smrti jaksi nejsme vyrovnáni, s kterými máme „otevřený účet“.

Dřív nebo později nás napadne: jaké asi bude setkání s nimi? A vůbec, ptáme se: Co to vlastně znamená odcházet? Co všechno obnáší umírání?

Když jsme byli mladší, tak jsme o tom asi nepřemýšleli. Teď, když už někteří „jedeme s kopce“, tak na věci poslední myslíme vážně.

Wolfgang Amadeus Mozart napsal v jednom dopise otci pozoruhodná slova. Bylo to v době, kdy Wolfgangův otec byl vážně nemocný a už mu mnoho času nezbývalo.

„Nemusím Vám snad ani říkat, jak toužebně očekávám od Vás nějakou utěšující zprávu; a v tu také určitě doufám – ačkoli se stalo mým zvykem, že myslím ve všech případech vždy na to nejhorší. – Jelikož smrt je /přesně vzato/ pravdivý cíl našeho života, tu jsem se v posledních letech tak seznámil s touto opravdovou, nejlepší přítelkyní člověka, že představa její nemá pro mne nic strašidelného, ale velmi mnoho uklidňujícího a utěšujícího. A děkuji Bohu, že mi dopřál toto štěstí, abych si zjednal příležitost /Vy mi rozumíte/ poznati ji jako klíč k naší blaženosti. – Uléhám vždy s myšlenkou, že mne tu snad /jakkoliv jsem mlád/ druhého dne již nebude – a přece nikdo z lidí, kteří mne znají, nebude moci říci, že jsem byl kdy mrzutý nebo smutný – a za tuto blaženost děkuji každodenně svému Stvořiteli a přeji ji ze srdce každému ze svých bližních.“

Mozart měl svého otce opravdu rád. Nechce být bezcitný. Chce otce nejspíš podepřít příkladem vlastního duchovního přístupu. Jako by i on věděl, že strach ze smrti je trýznivější než samotná smrt.

Proč vlastně míváme ze smrti strach? – Někdo se bojí bolesti při umírání. Jiný se snad děsí nějakého nevysvětlitelného utrpení, které může přijít po smrti. A někdo další (jak jsme o tom už mluvili) má velké nejistoty či obavy při myšlence na možné setkání s lidmi, které znal, se kterými žil.

K tomu všemu nám důležité slovo říká sám Ježíš Kristus.: „Vaše srdce ať se nechvěje úzkostí! Věříte v Boha, věřte i ve mne. V domě mého Otce je mnoho příbytků... Jdu, abych vám připravil místo...“ Ježíš nám zdůrazňuje, že smrt a umírání - to není náš cíl. Cílem je vejít do domu nebeského Otce! V něm je mnoho příbytků. A každý, kdo věří, má u Otce své místo! Nikdo se nemá obávat, že na něj nezbude, či snad že přijde pozdě! A Ježíš k tomu dodává: „Kdyby tomu tak nebylo, řekl bych vám to...“

Je to zvláštní vyjádření. – Najednou v tom spirituálním patosu, tak typickém pro evangelistu Jana, slyšíme něco velmi „člověčího“. Je to způsob ujišťování, který používáme i my sami mezi přáteli. Říkáme: Přece bych ti nekecal! A někdy svoje tvrzení podtrhneme otázkou: Copak jsem ti někdy lhal?- Nyní slyšíme podobná slova i od Ježíše. Jako by učedníkům říkal: Nikdy bych vám nelhal, mluvím jen o tom, co opravdu je! Ne, nemusíte se bát.

Pán Ježíš nás jako své učedníky ujišťuje, že nám připravuje místo… Je to jistě dobrá zpráva. Až bude po všem, neocitneme se v prázdnu, v nějakém věčném „nic“. Ne. Jdeme k Bohu, do míst, která jsou nám připravena!

Jaká jsou to místa? Budou to cely, kde budeme zavřeni? Budou to schránky pro naše duše – jako u vodníků? Ne. Budou to „příbytky“ – a tím je řečeno vše! Příbytek přece znamená místo k bydlení, k přebývání, místo, kde je člověku dobře. Dobře, protože je doma, je chráněn, je v bezpečí!... Právě taková místa Ježíš připravuje učedníkům. – A u tohoto zaslíbení se odvolává na to, že jako vždy hraje fér! Nejlepší přátele by přece nepodváděl!

Můžeme o Ježíšových slovech pochybovat? Určitě ne! Jen nás možná napadne, jestli ten slib (nebo řekněme to zaslíbení) není příliš „dalekonosné“. Zda nepřeskakuje příliš lehce naši trpkou realitu. Jednou přijde nebeská odměna, nebeská blaženost. Jednou… Ale co do té doby? Pociťujeme tolik trápení, nejistoty, nemocí, strachu!... Proč nám Pán Bůh nepomáhá dnes?

Jenže pozor. Kdo říká, že Bůh nepomáhá? – Máme vedle sebe lidi, kteří nás podporují, posilují - a když přijde na nejhorší, nenechají padnout a ležet vedle cesty. Takových když se pár urodí, tak to představuje tu nejlepší žeň v našem životě. A to není vše. Je tu přece ten Ježíš Kristus! A to nejen se svým slibem o tom „nebeském penzionu“. Je tu Ježíš, který nejen slibuje, ale už i činí! Činí teď, dnes – a to při tobě, při mně a při každém z nás.

Jistě už slyšíme otázku: Co činí?! - Co? Odpověď není těžká. Dnes ji máme i v přečteném textu z Janova evangelia: „Kdo věří ve mne, nepodléhá soudu, ale už přešel ze smrti do života...“ Jan nemluví o nějaké vzdálené nebeské odměně. Je řeč o tom, co je teď. „Už přešel“... Kdo věří, už je v životě, který překonává smrt! Kdo věří, už je v životě. Smrt je pohlcena ve vítězství!

Takto můžeme rozumět i Mozar-

Dokončení na str. 3

S Lutherem k papeži

Dokončení ze str. 1

snoubí mnoho symboliky - od architektury po vnitřní vybavení. Kazatelna je kopií magdeburské, jedna křtitelnice je kopií křtitelnice, ve které mohl být pokřtěn Luther a druhá křtitelnice se skládá ze dvou částí, přičemž jedna je katolickým darem. Kalich nedávno věnoval tomuto kostelu sám papež František. I jeho dva předchůdci v úřadu tento chrám (částečně pracovně) navštívili. I do tohoto chrámu jsme museli putovat minimálně půl hodiny tvrdé chůze a odtamtud do Kolosea a na Forum Romanum to bylo neméně daleko.

Čtvrtek byl dnem audience u papeže Františka. Z každého autobusu byl vylosován jeden zájemce, který mohl sedět při audienci v první řadě a mohl se těšit, že mu případně papež podá ruku. Také druhá řada byla vystrčena dopředu - pro zvlášť vybrané. V poslední minutě hledali ještě dvě osoby dopředu a mezi nimi jsem byla kupodivu i já. Na podávání ruky s papežem ale nedošlo. Věnoval nám hodinu a čtvrt svého času, což jeden člen jeho švýcarské gardy komentoval jako mimořádnou vstřícnost. Při audienci nešlo jen o projevy zmíněných tří představitelů pořádajících církví a papeže, ale také o předání novodobých tezí k tématu ekumena, k položení otázek pěti mladými lidmi (od 13 do 22 let) a živé papežově odpovědi. Za reformátory prohlásil svaté a ty, kdo vírou opravdu žijí. Nejlepší nejsou ani katolíci ani evangelíci, ale obojí společně. V otázce manželství jinocírkevních partnerů a případného jejich společného přijímání řekl, že by se měli řídit svým svědomím. O Františkovi je známo, že některými svými slovy přesahuje římskokatolickou dogmatiku. Řeší to tak, že se zeptá svých poradců, co na to říkají. Typickou jejich odpovědí je, že svatého otce dost dobře neslyšeli.

Papež řekl, že základem - přímo vizitkou a osobním průkazem křesťana - je to, co čteme ve 4. kapitole listu Efezským: Tři věci jsou nejdůležitější: Tou první je vyvolení, které nejde ode mne, ale od Krista ke mně. Druhou je vykoupení Kristovou krví, které mne zachraňuje, a ta poslední a neméně důležitá je víru žít (např. v otázce imigrantů). Z toho vše plyne, od toho se odvíjí. Na otázku, co má dělat studentka, aby přesvědčila spolužačku o své víře, řekl František, že není potřeba mluvit, ale chovat se křesťansky. Až přijdou otázky, proč - pak se dá účinně svědčit. To dělá i on. Nečeká, až druzí projeví svou reverenci (úctu), ale sám jim vyjde naproti, chová se "normálně". Jako malý dárek přijal od našich pořadatelů zpěvníček a zazpíval si s námi. Přijal dvě poutnické šály (v obou barvách, žluté a modré), svázal je dohromady a dal si je kolem krku. Čas s ním utekl velmi rychle. Pak byl ještě čas na dóm svatého Petra a vatikánská muzea včetně Sixtinské kaple. A večer - abychom nezapomněli chodit - večerní tříhodinová procházka po místech, která před 500 lety Luther při své 4týdenní návštěvě Říma mohl navštívit a vidět. Mnohé z historických antických památek, které jsme viděli my, on neviděl, protože byly pod nánosy a nad nimi se pásly krávy. Ani svatopetrský chrám ještě nestál ve své mohutnosti. Zato poutníci dobře věděli, kam mají jít. Aby získali odpustky, bylo třeba navštívit během 24 hodin 7 chrámů, a aby trefili, stály jako ukazatelé směru starodávné obelisky, které skoro všechno převyšovaly. I Luther získal odpustky pro své prarodiče, ale také mnoho podnětů k přemýšlení.

V pátek jsme měli možnost se podívat do chrámu svatého Petra v řetězech. Řetězy tam jsou jako relikvie a mají připomínat Petrovo zázračné osvobození z vězení (viz Skutky apoštolské, 12.kapitola), či jeho svázání řetězy před mučednickou smrtí. V chrámu je velmi známá „rohatá“socha Mojžíše od Michelangela. Kvečeru byla ještě zastávka v římských katakombách. Těmi poutnický program končil.

Logem celého putování byl obrázek, na němž vlevo jsou wittenberská vrata s číslem 95 (Lutherových tezí). Na pravé straně je kupole chrámu svatého Petra. Mezi tím jsou symbolické ostré kopce (Alpy, přes které jsme museli jet?). Ne – to jsou rozpory a překážky mezi katolíky a evangelíky, které je třeba překonat. To je smysl ekumenického hnutí.

Ptáte se, kde se ocitla česká husitka mezi samými Němci? Jistě jste zaregistrovali, že spolupořadatelkou byla zemská anhaltská církev, se kterou máme léta partnerství a která pro nás mnohé dělala a dělá. Často si to vůbec neuvědomujeme. Protože jsem před více než 50 lety byla u samých počátků vztahů s Anhaltem, zúčastnila jsem se toho putování se svou anhaltskou kamarádkou – tak, jako ona se mnou vloni putovala po Kostnici. Ujistila jsem církevního prezidenta, že o Anhaltu víme a spolupráce s nimi si vážíme. Pokud o Anhaltu nevíte, zkuste se po tom pídit. Má to smysl.

Alena Naimanová,
farářka CČSH z Rychnova nad Kněžnou

Bláznovství víry podle Jakuba

Jiří Mrázek: Výklad Jakubovy epištoly 26

Pátá kapitola

Pokračování z minulého čísla

Starozákonním příkladem přísahy je soudce Jiftách, který se zapřísáhl obětovat první, co mu při návratu z boje vyjde vstříc ze vrat (Sd 11,31); novozákonním příkladem je Herodes a jeho tanečnice (Mk 6,23 par). Ani v jednom z těchto příběhů nejde o pravdomluvnost; a nejde ani o přísahy ukvapené: Jiftách nemohl čekat, že když se s průvodem bude vracet z boje, vyjdou mu první vstříc slepice, a Herodes se Jana Křtitele zbavil docela rád. Oba se ovšem schovali za přísahu jako za vyšší nutnost, kterou již nelze porušit. Jako jinou souvislost si můžeme představit různá radikální hnutí a tajné společnosti, které už v Ježíšově době vyžadovaly přísahu věrnosti a poslušnosti: člověk se tak fakticky zříká vlastní vůle a vlastní odpovědnosti. Ježíš na to reaguje výzvou: Ničemu, co se může zvrhnout, se nezavazujte bianco předem (a zvrhnout se může cokoli lidského). Prostě jen přitakejte tomu, co je dobré, a říkejte ne tomu, co je špatné (nebo co bylo dobré, ale teď začalo být špatné). Vaše řeč budiž ano, ano – ne, ne. Jakub ta Ježíšova slova vztahuje na všelijaké těžkosti a zkoušky, o kterých mluvil v předchozích verších, možná i na hrozbu pronásledování. Těžkosti, které má člověk přečkat – ale ne se něčemu nebo někomu upsat, jenom ať už to pomine. Připomeňme si nejznámější novozákonní příklad, ve kterém je člověk vystaven zkoušce a řeší ji přísahou: *Tu se začal zaklínat a zapřísahat*: *„Neznám toho člověka.“ V tom zakokrhal kohout* (Mt 26,74). Pro Petrovo zapřísahání je tam užito přesně stejné slovo jako zde: OMNYEIN *přísahat*.

Jk 5,13 *Jestli někdo z vás strádá, ať se modlí; je-li veselý, ať zpívá žalmy (chvalozpěvy)*. KAKOPATHEIN (*strádat*) znamená doslova pociťovat nebo prožívat něco zlého, takže může mít rozsah od pronásledování a věznění až téměř po pouhou špatnou náladu. Naproti tomu EUTHYMEIN je veselost, dobrá nálada, až i životní energie a kuráž. Jakub připomíná zdánlivě samozřejmou věc, že *obojí* je příležitost k modlitbě. Vypadá to samozřejmě, ale často jsou křesťané (třeba i podle typu své zbožnosti) nastaveni jen na jednu z těchto poloh modlitby. Buď tak, že se člověk rozpomene na modlitbu, jenom když je mu zle, zatímco když se mu daří dobře, ani si nevzpomene. Ale klidně to může být i obráceně: že je nastavený na chvalozpěvy, a s utrpením nebo problémy a těžkostmi se v jeho víře nepočítá, takže když přijdou, naopak se modlit přestane. Jakub vysvětluje, že modlitba je něco, co pokrývá celý rozsah, celou škálu lidského života. Ne jako povinnost, na kterou bychom neměli zapomínat. Jakub není laciný moralista, to už jsme viděli. Modlitba pokrývá celý rozsah lidského života v tom smyslu, že člověk *potřebuje být v dialogu*. A potřebuje orientaci pro svůj život – ať už je zrovna v depresi nebo v euforii.

Jk 5,14 *Je někdo z vás nemocný (nebo: slabý)? Ať zavolá starší církve a ti ať se nad ním modlí, potírajíce ho olejem ve jménu Páně.* Pokračuje téma modlitby, ale obohacené o další rozměr: není to jenom soukromá osobní záležitost. Člověk nepředstupuje před Boha jenom se *svými* problémy. Když je na tom špatně, týká se to i ostatních. Nebo jinak: člověka (a dokonce celého sboru) se týká i to, trpí-li nebo je-li na tom špatně někdo jiný. Toto místo má bohaté dějiny působení, protože se odtud odvozuje svátost posledního pomazání, respektive svátost pomazání nemocného. Nechci vstupovat na půdu dogmatického rozhovoru, zda to má být svátost, a pokud ano (nebo pokud ne), nakolik se to dá odvodit z tohoto textu. Jakub nepoužívá slovo *svátost* (MYSTÉRION) – ale to Ježíš při poslední večeři také ne. Každopádně Jakub říká, že *cosi* se udělat *má*. Když je na tom někdo špatně, je sám a trpí, mají ti ostatní za ním jít a cosi pro něj udělat. Dost možná je Jakubovi jedno, zda tomu budou říkat svátost (po katolickém způsobu), nebo to jako svátost zpochybní. Ale zřejmě mu záleží na tom, aby za nemocným šli a udělali, čeho potřebí. Evangelíci se na tomto místě obvykle spokojí s tím, že to není svátost, a často neudělají vůbec nic – ačkoliv Jakub dost výmluvně říká, co by měli. Katolíkům lze případně namítnout, že to není jen záležitost samotného kněze. Pro *zvláštní charakter* těchto instrukcí mluví to, že pomazávání olejem zde opravdu vypadá jako svého druhu obřad (i když to není jediná možnost, jak je interpretovat). Pro zvláštní charakter těchto instrukcí ostatně mluví také pozoruhodná *víceznačnost* většiny slov, která tady Jakub použije: Slovo ASTHENEÓ znamená v základním významu *být slabý*; používá se ve významu *nemocný*, ale také *slabý ve víře* nebo slabý ve smyslu klesající: ten, který už v životě jaksi nemůže dál, nemá sil. V další větě je vystřídá KAMNÓ, které znamená *nemocný* – ale také *skleslý*, v depresi. Zatímco o uzdravení se užívají slova SÓZÓ – *uzdravit*, ale také *spasit*; a EGEIRÓ *postavit na nohy*, ale také *vzkřísit*. Ale než se k těm slovům v další větě dostaneme, chtěl bych se ještě zastavit u toho, co zde vlastně dělá ono staršovstvo: podstatné je, že za ním přijdou a že se svým problémem (nebo s nemocí) není sám. Stejně podstatné mi přijde, že si nehrají na Jobovy přátele. Že s tím, který je na tom špatně, nezačnou rozebírat příčiny a zavinění (nezačnou sami sebe přesvědčovat, že *jim* by se to stát nemohlo – protože to je myslím hlavní důvod, proč za nemocí nebo nějakým neštěstím *musíme* vidět hřích nebo vůbec v nějaké podobě to, že si za to člověk může sám; to lidé nedělají ze škodolibosti vůči postiženému, nýbrž jako sebeujištění, že nám se to nestane). Tedy: ti starší si tam nejdou řešit své problémy – ať už s otázkou nemoci nebo s čímkoliv – a nejdou ani nemocnému vysvětlovat, co a proč ho to potkalo, nýbrž *přijdou, aby byli s ním*. Modlitba asi vysvětlení nepotřebuje. Pomazávání olejem: buď má prostě charakter obřadu: v takové vypjaté chvíli lidé *potřebují* nějaké rituály, aby se mohli nějak smysluplně chovat. Anebo – druhá možnost – tím Jakub myslí *léčení*. Pak by to byla výzva tak trochu ve smyslu *modli se* a *pracuj*: zároveň se obracejí k Bohu a zároveň podle svých sil léčí.

Jk 5,15 *Modlitba víry zachrání skleslého a vzkřísí ho Pán. I kdyby spáchal hřích, bude mu odpuštěno.* Tady se právě nejvíce rozehraje ta víceznačnost slov. Především je zde modlitba *víry*. To zase odkazuje na myšlenku ze začátku epištoly. Modlitba víry má zaslíbení na nějaké vyslyšení. Potud je vše ještě jednoznačné. Ale vyslyšení už může proběhnout ve dvou rovinách. Modlitba víry (možná i) uzdraví nemocného (stonajícího). Fyzicky uzdraví. Ale i kdyby ne: modlitba víry *spasí klesajícího* (skleslého, v depresi, jak chcete). A Pán ho znovu postaví na nohy (a i kdyby ne teď, každopádně ho vzkřísí. V poslední den.

Pokračování příště

Apoštolova radost

List Filipským

Shůry přijímáme milost i lásku. Ta spojuje a vnitřně propojuje. A to bez ohledu na naše zásluhy, kvality či důstojnost. Apoštol děkuje ve svých modlitbách za to, že jsou i ve Filipech křesťané. Všichni ti, kdo mají spolu s ním účast na Boží milosti. Pavel není rozhodně žádný sobec. Raduje se z toho, že směli uvěřit i mnozí další, že se Boží milost nezastavuje ani zdaleka jenom u něho. Přeje ji upřímně i jiným.

Sbor ve Filipech byl Pavlovi zřejmě zcela obzvláště milý a blízký. O tom svědčí i výraz „radost“, příznačný pro list. Filipští jsou apoštolovou „radostí“, ba dokonce „slávou“. Má k nim velmi úzký, vřelý vztah. Pochopitelně, ani v tomto sboru není všechno úplně ideální. Ani zde nejsou lidé dokonalí. I mezi upřímně milovanými je pořád ještě cítit hojně člověčiny. Je jasné, že nemůžeme přejít při vzájemných setkáních a vztazích to, co je vidět; ať již na povrchu, či co snad přímo bije do očí. Pavel je věcný a zdravě střízlivý. Nic si nenalhává. Stojí pevně na zemi. Nenasazuje si žádné růžové brýle mámení.

A přece – je pro něho rozhodující, co pro bližního už vykonal Ježíš Kristus, a co na něm a s ním dodnes stále činí. Vede nás prostě a jednoduše ke změně náhledu. K tomu, abychom souvěrce neposuzovali pouze a jenom – řečeno biblicky – „podle těla“. Smíme v něm totiž rozpoznávat, a to všemu viditelnému zdání navzdory, už i „nové stvoření“ (2 K 5,17).

Apoštol děkuje za milost, jíž se sboru dostalo. Nejde jen o slušnost či o chvályhodný zvyk, jestliže takto začíná dopis. Pavel neděkuje lidem, ale Bohu. Je totiž zázrakem Boží milosti, jestliže někdo vděčně otevírá srdce poselství evangelia. Pavel je ve vězení. Nicméně – má zprávy o místním sboru. Smí přijímat i návštěvy. Může psát i dopisy. Na křesťany ve Filipech myslí modlitebně i ve vězení. V dané chvíli je to apoštolova jedině možná služba. Tu nevnímá jako břímě, ale jako radost.

Křesťané ve Filipech jsou spolu s apoštolem „spoluúčastníky milosti“. Tato skutečnost je tím pravým a pevným poutem. Podíl na věci evangelia spojuje ostatně křesťany dodnes. O tuto hlubinu musí vždy jít.

Jistě – předně vztahy, osobní náklonnost, věková či názorová blízkost – to vše sehrává v každém společenství určitou, a jistě nezanedbatelnou roli. A přece – zde jde jistě o víc. Církev není nějaký náboženský spolek, který by sdružoval obdobně citově laděné lidi. Křesťany spojuje a váže dohromady něco jiného.. A sice to, že se k nim dostalo, že směli zaslechnout i vnitřně přijmout osvobodivé poselství. Jeho hlubinný obsah drží a stmeluje.

V Kristu Ježíši vstupujeme na jinou rovinu. Jedině v něm je sborové a církevní společenství fakticky možné. Jedině v něm se stává reálnou skutečností. Kristus překlenuje propasti a překonává překážky, které mezi sebe pošetile stavíme. On sjednocuje, spojuje i to, co je oddělené, znepřátelené či vzdálené.

Pavel myslí intenzivně na věřící ve Filipech. Ti zase obdobně na apoštola. Pavel přiznává, že po nich velmi touží. Pravá láska, upřímně míněný vztah, prahne vždy po společenství. Ve hře je srdce. Apoštol touží být spjat s Filipenskými podobně, jako je spojen se svými vyznavači sám Kristus. Nežije on sám, ale jeho Pán v něm. Vše, co se mezi křesťany odehrává, jde přes Krista, a odsud získává i novou kvalitu. Křesťané si mohou být prostorově třeba i značně vzdáleni, a přece nejsou odděleni. Pavel píše dopis do Filip pravděpodobně v Efezu, ze značné dálky, přes moře. Díky společnému Pánu je hlubinně spojen s těmi, jimž adresuje své řádky. Filipští jsou a zůstávají spjati s Pavlem, byť je zrovna v žaláři a v poutech. Neviditelně, modlitebně jsou mu nablízku souvěrci, sbor.

Koho máme skutečně a ze srdce rádi, toho chceme i přímo vidět tváří v tvář. Je tu pevná vazba, spojení i na přízemní, docela lidské rovině. Křesťan nutně potřebuje zázemí, společenství víry. Bez něho se nikdy neobejde.

Apoštol je právě ve vězení. O sbor má pochopitelně nemalou starost. Jak si asi povede? Obstojí? Jak se zachová tváří v tvář všelijakému ohrožení? Misionářovu starost o chod sboru v době jeho nepřítomnosti jistě dobře chápeme. Kolikrát se jen stává, že je mladý, nadšený sbor záhy unavený a neví, jak dál. Útočí na něho různé scestné učení, jakož i vystřízlivění. Jak se s tím vším vyrovná?

Ve Filipech začalo leccos kladného, a to Pavlovým prostřednictvím. A přece – v posledu zde nejde o lidské dílo, ale o dílo Boží. A proto nemusí být apoštol nervózní ani ve vězeňské cele. Nezáleží totiž na něm, na jeho přičinlivosti a schopnostech. Pavlova neochvějná jistota je a koření v Bohu, který dílo svých rukou neopustí. Apoštol ví a vyznává spolu se žalmistou, že „Hospodin dokoná za mne“ (138,8). Staví na Boží věrnosti a stálosti.

Boží dílo půjde dál. Jeho ručitelem, garantem je ten, který je dal sám do pohybu. „Ten, který ve vás začal dobré dílo, dovede je až do dne Ježíše Krista“ (Fp 1,6). A k tomuto dni všichni spějeme a cílíme. Žijeme v časnosti, pohybujeme se v prachu cest i v blátě a loužích, ale očekáváme, upínáme se ke konečnému Božímu vítězství. Tento pohled vede k vytrvalosti a dodává stále naději. A to zcela jistě nejen apoštolovi.

Jaroslav Nečas

Památka zesnulých

Dokončení ze str. 2

tovi, když píše o smrti jako o své nejlepší přítelkyni. Ne že by po ní toužil. Ale už si ji ochočil, už se jí nemusí bát. Ne smrt, ale on má klíč. Smrt je jen čára na chodníku, za kterou se díky Bohu může volně pohybovat! Už teď, když skládá, když se raduje ze své milované ženy a ze syna; ale i tehdy, když trpí nemocí a je bez peněz... A to se naplňuje i při nás.

S Ježíšem Kristem jsme už přestoupili z vagónu smrti do vlaku života. To platí v dobrém i zlém, v dobách klidu i v čase zkoušek!

Kdo říká, že Bůh nepomáhá? Byli jsme s křtem pohřbeni do Kristovy smrti, abychom spolu s ním povstali na cestu nového života – a to tak, přesně tak, jako i Kristus, který byl vzkříšen slavnou mocí Boha Otce.

Je dušičkový víkend. Chodíme na hřbitovy, zapalujeme svíčky. Vzpomínáme. A učíme se přijímat fakt smrti. A to je dobře. Tak nás vede sám Ježíš Kristus. Vždyť smrt není naším pánem. Naším Pánem je Ten, koho smrt neuvěznila - a nemohla uvěznit! Smrt je jen nejzazší mez našich strastí. Čára na chodníku. A Ježíš Kristus je cesta, která vede přes ni!

„Jdu, abych vám připravil místo,“ oznamuje Ježíš učedníkům. A pak – jakoby mimochodem - poznamenává: „A cestu, kam jdu, znáte.“…- „Pane, nevíme, kam jdeš, jak bychom mohli znát cestu?“, oponuje Tomáš.

A co na to Ježíš? Řekne: „Já jsem ta cesta i pravda i život.“

Tak to smíme žít. ON je cesta otevřená Boží mocí, mocí vzkříšení.

Není vlevo ani vpravo, ani na jih ani na sever. Je to cesta skrze toho, kdo byl vzkříšen z mrtvých a už neumírá a smrt nad ním nepanuje. (Ř 6) Být s ním a v něm znamená být s životem a v životě.

Proto může apoštol Pavel napsat: „Smrt je pohlcena, Bůh zvítězil...“A proto nás také může povzbuzovat slovy: „Tak i vy počítejte s tím, že jste mrtvi hříchu, ale živi v Kristu Ježíši.“ Amen

Marian Šusták

Tradiční Hesla Jednoty bratrské 2017 (Ochranovský seniorát ČCE) jsou k dostání ve sborech ČCE, CB, CČSH a v křesťanských knihkupectvích za 50,- Kč.

Objednávky u vydavatele:
HYPERLINK "mailto:hesla@dulos.cz"hesla@dulos.cz.
Od 10 ks výše se slevou 20 % bez placení poštovného.
V ruční pevné vazbě v kožence se zlaceným potiskem a s celobarevnými předsádkami za 90,- Kč (se slevou 70,- Kč).

Petr Heřman – DÚLOS,
Malá Štěpánská 6, 120 00 Praha 2, mobil/SMS: 607 726 481.



Listy M. Jana Husa

Doslov

(vydavatele ke čtvrtému, závěrečnému oddílu jeho knihy, který je charakterizován nadpisem ""Listy psané v Kostnici r. 1415 z vězení")

Poslední přislíbené slyšení (č. 89. pozn. 15. a č. 76.) mimo ty tři nebylo již Husovi dáno, kromě onoho 6. července. Hus nechtěl odvolat a odpříséhnout jednak články falešně mu podvržené, protože je nikdy netvrdil, a jednak ani články správně ze svých spisů vybrané, protože jej nikdo nepřesvědčil platnými důkazy, že by bloudil, dokonce se nikdo o takové přesvědčování ani nepokusil. Jeho soudci jen požadovali, aby se sněmu naprosto podrobil a odvolal, vzal na sebe i všechnu zodpovědnost, a po jeho posledním prohlášení ze dne 1. července ho považovali nejen za kacíře, ale i za tvrdošíjného člověka. Ale jak sněm, tak i král Zikmund jistě ve svém svědomí pociťovali, že s Husem nebylo jednáno podle tehdy platného práva a podle spravedlnosti, a že proti „kacíři" byly také bezohledně opomíjeny soudní formality, které i v té době směl každý obžalovaný po právu požadovat. Sněm se k Husovi choval nepřátelsky; řádný domácí soud byl pominut; naučení, čemu se má věřit, mu nebylo dáno; váha byla kladena na svědectví jeho osobních nepřátel, naopak svědci, kteří by mluvili v jeho prospěch, nebyli slyšeni; dokonce mu nebyl povolen ani řádný zástupce. Proto činěny ony pokusy, aby se podrobil; poslední pokus se pak stal dne 5. července. Čtyři biskupové, jako poslanci sněmu, a páni Jan z Chlumu a Václav z Dubé z rozkazu krále, se dostavili do bosáckého kláštera, a zde došlo k pohnutému, přátelskému výstupu mezi Husem a Janem z Chlumu. Jan z Chlumu pravil: „Mistře Jene! Jsme neučení lidé a neumíme ti radit, pohleď tedy sám: myslíš-li, že jsi vinen něčím z toho, co se ti předkládá, neostýchej se o tom přijmout naučení a odvolat, jestli si ale podle svého svědomí nemyslíš, že jsi vinen tím, co ti vytýkají, nečiň nic proti svému svědomí, ani nelži před Božíma očima, nýbrž raději stůj až do smrti v poznané pravdě." Hus na to pokorně odpověděl v slzách: „Pane Jene! Vězte, že kdybych byl věděl, že jsem něco bludného proti zákonu a proti svaté matce církvi napsal nebo kázal, chtěl bych to ponížene odvolat: Bůh je můj svědek, že já stále požaduji, aby mi ukázali lepší a více pravdě odpovídající spisy než jsou ty, které jsem psal a učil já, a když mně budou ukázány, chci co nejochotněji odvolat." Jeden přítomný biskup pak řekl: „Chceš snad být moudřejší nežli celý sněm?!" Na to jsem odvětil: „Já nechci být moudřejším nežli celý sněm, ale prosím, aby i ten nejposlednější ze sněmu mne poučil lepšími a působivějšími písmy, a jsem připraven pak ihned odvolat." Biskupové pak řekli: „Hle, jak je ve svém bludu tvrdošíjný."

(Veřejné výslechy měl Hus tři, a sice dne 5., 7. a 8. června, po kterých ani sněm ani Hus už nepochybovali, že utrpí smrt upálením, ale zůstal na živu ještě čtyři týdny, ve kterých bylo na něj naléháno, aby odvolal a odpřisáhl; v té době, v polovici června, došly také protestující a přímluvné dopisy z Čech a z Moravy, které byly sepsány na sjezdech panstva 8. května v Brně a 12. května v Praze. Dne 15. června sněm odhlasoval zákaz vysluhování sv. večeře Páně pod obojí způsobou, dne 18. a 23. června odsoudil Husovy latinské a české spisy. Dne 6. července byl nad Husem vynesen rozsudek a ihned vykonán. Pozn. red.: Vybráno z úvodu k této závěrečné části knihy, která obsahuje Husovy dopisy napsané z kostnického vězení).

Druhého dne, dne 6. července 1415, dokonal na hranici Hus, muž upřímné víry, neústupné pravdy a neposkvrněného svědomí.

* * *

Tímto přislíbeným Doslovem se uzavírá naše přetiskování Husových dopisů podle předlohy Bohumila Mareše (1851 – 1901), evangelického faráře a církevního historika), které již jako 3. vydání vyšlo r. 1911, tedy deset let po Marešově smrti. Ten také připojil vykladačské poznámky, které jsme vděčně použili.

V letech 2015 a 2016 byly Husovy dopisy pro naše účely převedeny do současnější češtiny, Marešovy vykladačské poznámky a vysvětlivky jsme naopak ponechávali v původním znění; pouze u tohoto Doslovu došlo k jazykovým úpravám.

Bohumil Kejř

Širší souvislosti jedné "československé písně"

Dokončení z minulého čísla

Možná měli bláhovou naději všech diktátorů, že cenzurou a represí těmto společenským nepřístojnostem zabrání. Zbytečně dlouho se jim to dařilo. Možná i proto, že byly zcenzurovány písně, mobilizující ducha vzdoru proti totalitám všeho druhu. Někdo řekne, že v té písni, o níž tak zaujatě píši, jsou příliš expresionistické obrazy a symboly. Jistě – to se příčí lidské a často právě i naší blazeovanosti, otupělosti, lenosti a zbabělosti – to ale není uměřenost (sófrosiné) apoštola Pavla. Však ty obrazy a symboly v písni Kdo za pravdu hoří nejsou žádným romantickým obrozeneckým smetím. Jako bylo hrdinství, obětavost a statečnost důležité i žité a vděčně opěvované včera, není o nic méně důležité nejen je opěvovat, ale pokoušet se je žít – dnes i zítra a pozítří a až do konce věků. Halelujah!!

Nechť opět "Slávou šlachetným" zvoní naše písně. To přece nic neubírá z Boží cti a slávy – právě naopak. Píseň Karola Kuzmányho a Štefana Fajnora by jistě neměla vypadnout z repertoáru našeho evangelického pění. Však si ji vždy s námi rádi zazpívají naši bratři a sestry, slovenští evangelíci.

Pavel Hlaváč
pro Evangelický týdeník
Kostnické jiskry
a Českého bratra

Čerpal jsem z materiálů semináře katedry církevních dějin na Evangelické bohoslovecké fakultě UK v Bratislavě: "Boj evanjelíkov za náboženskú slobodu".

Pokus o hymnologickou doušku

Přiznávám, že když jsme ještě v čase nerozdělené Jednoty bratrské připravovali nový zpěvník, že v článku rozebíranou a obhajovanou píseň jsme navrhli již nezařazovat. Důvody pro to jsme shledávali jednak ve skutečnosti, že v našich sborech prakticky nebyla vůbec zpívána. A to je závažný důvod; protože nezáleží jen na textové i hudební kvalitě, popřípadě na nezpochybnitelném historickém vlivu a okolnostech (má být snad stále uváděna tak zásadní píseň "Kdo jste Boží bojovníci", ačkoliv co si pamatuji, jsem byl pouze jednou svědkem pokusu ji ve shromáždění zpívat, a chuť utéci z místa činu neměli jen nepřátelé, ale i ti nejvěrnější přátelé?!), snad zásadní roli tu hraje podivná veličina: "oblíbenost". Prý si křesťané snadněji zvyknou na nové překlady Bible než na snahy vylepšit či jen drobně upravit zažité znění. Názorně to ukázala např. nová znění písně Tichá noc - která se objevila v EZ z r. 1979, pak v dalším překladu i v Dodatku ale jsem přesvědčen, že když se zpívá, tak nikoliv ze zpěvníku, ale z hlavy, podle velice vlivné tradice, vycházející z překladu Čeňka Duška (mj. prvního(?!) předsedy Kostnické jednoty). A nezpochybňujeme, že třeba ty nové verze jsou ve všech směrech hodnotnější.



Hrob Karola Kuzmányho na Národním hřbitově v Martině

Dalším podstatným znakem je ovšem stránka obsahová - zatímco písně reformační byly většinou svým obsahem zvěstné a vyučující, tedy vyjadřující hlavně ty podstatné věci ze strany Boží, chvály, popřípadě parafrázující určitý biblický text, až v pietismu a probuzeneckém hnutí a v charismatických písních se hodně objevuje, co a jak člověk prožívá, co cítí... Ale abychom se v protestantských písních setkávali s hymnickým oslavováním člověka (kromě biblických postav), to není časté. Ne že by se nevyskytovaly v naší reformační tradici písně, které by vyzdvihovaly skutečně mimořádnou osobnost M. J. Husa, ale až na výjimky se nedostaly do církevních zpěvníků používaných při bohoslužbách. Tou výjimkou je píseň A. Adlofa "Ó svatý Bože, slyš naše hlasy, když k tobě lkáme za národ svůj".

Proto ty rozpaky nad Kuzmányho písní (když pomineme nám už cizí až příliš vzletné obraty). Ale přiznávám, že pod dojmem výkladu bratra Hlaváče bych tuto píseň hodnotil jinak než dříve. Je opravdu důležité, abychom nepřehlíželi ani ten "oblak svědků". A když je známe, abychom je také přiměřeným způsobem ctili za jejich věrnost a vyzdvihovali jejich příklad.

Bohumil Kejř

Pozvánky

Ekologická sekce České křesťanské akademie zve na besedu o pražírně kávy Fair&Bio s jejím vedoucím Martinem Třešňákem.

Beseda se bude konat v úterý 8. listopadu 2016 od 17.30 h v přízemí kláštera Emauzy v Praze 2, Vyšehradská 49. Fair&Bio je iniciativa spojující ekologické hospodaření, spravedlivý obchod a sociální podnikání.

JNe

Inzerce

Farní sbor ČCE v Chomutově poptává zachovalé harmonium, eventuálně elektrické varhany. Za případné nabídky budeme vděčni. (Kontakty:chomutov@evang-net.cz 604 238 709)

č. 14

EVANGELICKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA
Univerzita Karlova
Katedra praktické teologie

zve na konferenci
Jan Augusta: Nové texty – nové perspektivy
která se koná v pátek 25. listopadu 2016 od 9.30
v budově ETF UK v Praze, Černá 9, 3. patro, místnost E.
(Další informace jsou k dispozici na stránkách Katedry praktické teologie ETF UK:
http://web.etf.cuni.cz/ETFKPT-46.html)

Z programu konference

9.40-10.30	Teologie manželství u Jana Augusty *Doc. Jindřich Halama, Th.D.* (Praha, ETF UK)
10.30-11.20	Hymnologické koncepce Jana Blahoslava a Jana Augusty: Work in Progress *PhDr. Eliška Baťová* (Praha, Nadace pro dějiny kultury ve střední Evropě)
11.40-12.10	Druhý život Augustových písní v katolických a evangelických kancionálech 16.–18. století *Mgr. Aneta Mladějovská* (Ostrava, Ostravská univerzita)
12.10-13.00	Ekumenická eklesiologie Jana Augusty: Další nové Augustovy texty? *Mgr. Tabita Landová, Th.D.* (Praha, ETF UK)
14.00-14.50	Summovník Jana Augusty a jeho dochování. Příspěvek k tématu bratrské knižní kultury a k možnostem jejího dalšího výzkumu *Mgr. Jiří Just, Th.D.* (Praha, Historický ústav AV ČR, v. v. i.)
14.50-15.20	Augustův Summovník a jeho grafická podoba *Mgr. Kateřina Kubanová* (Hradec Králové, PdF UHK)
15.40-16.30	Textologie perikop v Augustově Summovníku *PhDr. Robert Dittmann, Ph.D.* (Praha, FF UK)

SET

Sdružení evangelikálních teologů
ThDr. Pavel Černý, Th.D., předseda: tel. 777 559 231, e-mail: pavel.cerny@cb.cz
Kontaktní adresa: Sdružení evangelikálních teologů, Soukenická 15, 110 00 Praha 1
www.etspraha.cz/set www.evangeliklani-teologie.cz
IČ: 68381549, č. účtu: 2500212981 / 2010

a Komenského institut
http://www.komenskyinstitute.com

spolupořádají Teologické fórum

Islám a Evropa v 21. století

Místo konání: Sbor Církve bratrské v Praze 1, Soukenická 15
Datum: pondělí 21. 11. 2016

09:00 – 09:30	**Registrace**
09:30 – 09:40	**Zahájení a uvedení fóra – (ThDr. Pavel Černý, Th.D.)**
09:40 – 10:40	**Politická výzva islámu: zákon Šaría, otázky integrace, Islám v Evropě. (Prof. Dr. Christine Schirrmacher)**
10:40 – 10:50	**Diskuse**
10:50 – 11:20	**Šaría - Boží zákon v islámské a křesťanské perspektivě (Mgr. et Mgr. J. Bukovský)**
11:20 – 11:30	**Diskuse**
11:30 – 12:30	**Islám a křesťanská víra, Mohamed a Ježíš. (Prof. Dr. Christine Schirrmacher)**
12:30 – 13:45	**Přestávka – polední občerstvení**
13:45 – 14:15	**Křesťanství a islám v religionistické a teologické perspektivě (Doc. Pavel Hošek, Th.D.)**
14:15 – 14:30	**Diskuse**
14:30 – 15:15	**Moderovaná diskuse s Dr. Christine Schirrmacher**
15:15 – 15:30	**Závěr**

Prosíme o **zaslání přihlášek k účasti do 11. 11. 2016** na adresu: pavel.cerny@cb.cz nebo písemně na: Dr. Pavel Černý, Soukenická 15, 110 00 Praha. Přihláška je třeba pro zajištění občerstvení, které je zahrnuto v registračním poplatku. Cena setkání je **200 Kč** na osobu (polední občerstvení a další výdaje spojené s konáním TF). Platit je možné převodem na účet (číslo účtu SET je v záhlaví této pozvánky, variabilní symbol 161121). Je možné také zaplatit v hotovosti při registraci až na místě. Pro členy SETu platí cena 150 Kč na osobu.

Výbor SET, září 2016

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607,
e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 481 Kč, jednotlivé číslo 13 Kč. Č.ú.: 228961190/0300
Redaktorka: Helena Bastlová
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne Grafotechna
Distribuci provádí:
* Pro jednotlivce: Česká pošta, s.p.
bezplatná infolinka České pošty
800 300 302
adresa pro písemný styk:
Česká pošta oddělení periodického tisku
Olšanská 9, 130 00 Praha 3
e-mail: postabo.prstc@cpost.cz
*Hromadné zásilky: A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9,
tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

32/2016

16. listopadu 2016 ✦ ročník 101 ✦ cena: 13 Kč

Příští číslo vyjde
23. listopadu 2016

Z obsahu

* *Kdo jsi, Pane?*
* *Bůh a čas*

Poselství k poslední neděli církevního roku



Velkolepý projekt naděje
Zjevení 21,1–7

Kniha Zjevení nám předkládá velký Boží projekt, ke kterému jsme všichni přizváni! Vyhlíží k naději na příchod Božího království. Hovoří o Bohu a jeho neviditelném hlasu, ve kterém je počátek i konec všeho, ve kterém bije i lidské srdce. Nedělá si iluze o poměrech v našem lidském světě, který je plný bolestí, trápení, slz i krve. Přesto vyhlíží k naději v Bohu živém. Přemýšlí o tom, co se stalo v Kristu Ježíši a vykládá celý jeho životní příběh jako velké zaslíbení. Do našeho světa vstoupil „IMMANUEL, s námi Bůh"! Nejsme tedy v životě opuštěni, ani v slzách, utrpení, zármutku, bolesti nebo ve smrti. Platí slova apoštola Pavla: „Buď že jsme živi, buď že umíráme, Páně jsme!" Naděje nespočívá v na-šem lidském snažení, v budování lidských stánků, v majetku, v lidském pachtění nebo činění. Nad vším září smlouva, kterou uzavřel Bůh s člověkem. „Hle, příbytek Boží uprostřed lidí, Bůh bude přebývat mezi nimi a oni budou jeho lid; on sám, jejich Bůh, bude s nimi." Svět, ve kterém žijeme, není jen naším světem, ale je i světem Božím. To proto, že do jeho středu, i do všech bolestí, nemocí, zápasů, nářků i smrti vstoupil Bůh ve svém Synu, Ježíši Kristu. Bydlel tu s námi a stíral všeliké slzy z lidských očí. A svým vítězstvím stále vstupuje do našich zápasů jako milosrdný samaritán, který nalomené třtiny v podobě všech skutečností našich životů, našich plánů, očekávání, ale i našich prohraných zápasů, klopýtání i troskotání, nikdy nedolamuje. Naše životní příběhy jsou prostorem Božího příběhu mezi námi. A v tom je naše naděje, že náš život nebude zlikvidován, protože lidské právo bu-de před Božím trůnem dovedeno k vítězství. Právo uražených, ponížených, trpících i umírajících, proti všem mocnostem tohoto světa. Lidské právo má skrze cestu Pána Ježíše Krista a jeho vítězství, pro nás i pro naši budoucnost, hluboký smysl a dojde naplnění. Někdy ve svých životech procházíme mlhavým údolím. A přesto před námi září velkolepý Boží projekt s prostorem naděje, který pro nás otevřel náš Pán, Spasitel a Vykupitel, Ježíš Kristus.

Pavel Rybín
emeritní kazatel ČCE a CB

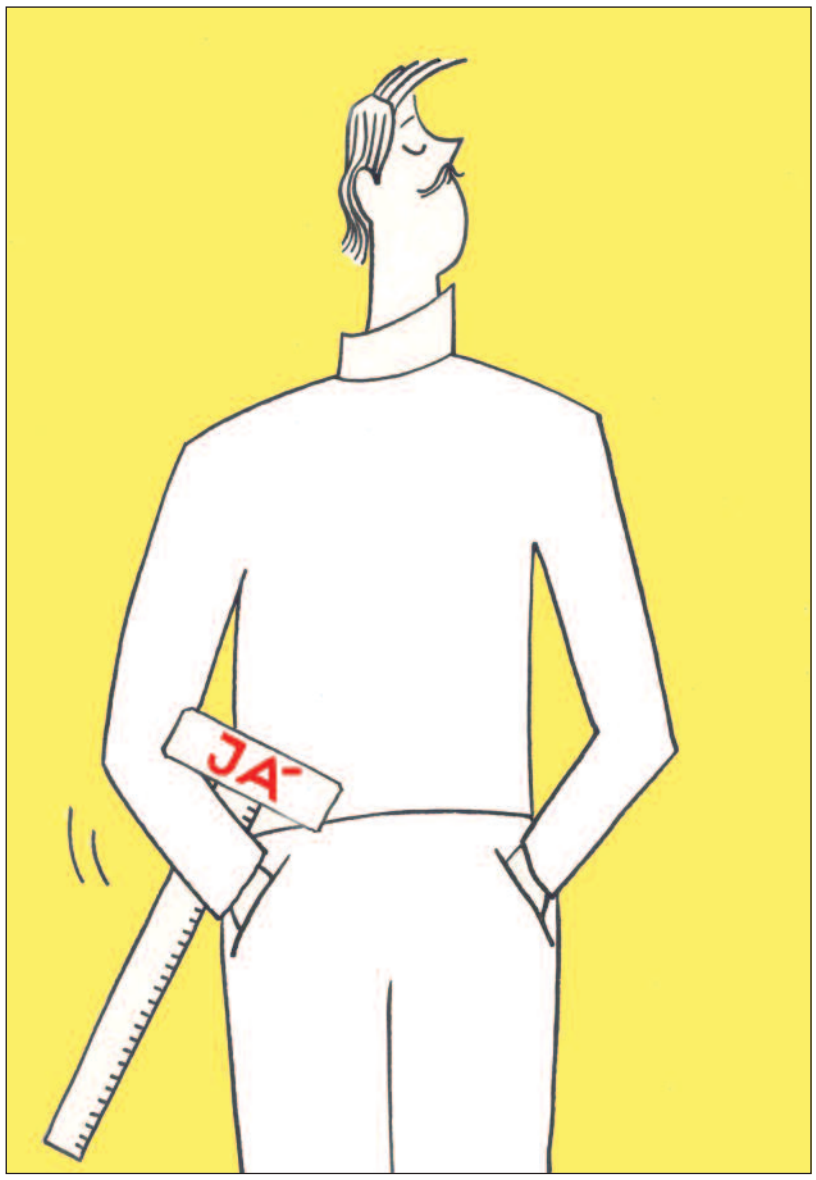

Jakou měrou měříte...

Uplynul čas prázdnin a dovolených, skončil i letní čas a my si opět posunuli hodinky na ten skutečný čas, zvaný teď pro změnu zimní. Možná jsou někteří z nás ještě opálení a odpočatí a vzpomínají rádi na dobu, kterou prožili „za hranicemi všedních dnů". Je namístě si ji dopřát, protože jak praví někdo moudrý: stále napjatý luk ztrácí pevnost, pružnost i sílu. Ti, kteří pracují bez odpočinku, vědí o tom své. Proto se nám dostává neděle, dne odpočinku, kdy už sám název praví, že bychom měli ne-dělat. Čas volna od práce nám umožňuje zaměřit se i na jiné oblasti, včetně té spirituální. Na dovolené si dar odpočinku můžeme vychutnávat a chválit Boha za jeho moudrá ustanovení. Člověk se zastaví, srovná si věci v hlavě, zrevidu-je své činy i postoje. Zkoriguje svou cestu duchovní při tom cestování pozemském. Je více příležitostí žasnout nad Božím stvořením, kochat se krásou přírody, poznávat jiné lidi, zvyklosti, dělat věci, které obvykle neděláme. Aby zážitky z dovolené nezavál čas, fotografují mnozí jak diví. Vybaveni mobily a fotoaparáty, koukají do malých svítících obrazovek někdy více, než je zdrávo. Na naší dovolené na Krétě mělo hodně lidí hlavy k mobilním telefonům doslova přikované. Objevovat, zaznamenávat, sdílet, posílat bylo jejich motivací. Jedna dvojice však objevovala i věci poněkud jiné. Všimli jsme si jí hned na začátku. Ke všemu měla výhrady a výtky, nic se jí nelíbilo. Když odešel obsluhující personál od pultů, hned nastoupila a důkladně nafotila každý detail s dřezem, nádobím, sklenicemi, hadrem u ledničky apod. Též švédské stoly, jídelnu a zákoutí sociálních zařízení. Podle nich mnohé nebylo právě tip top, jak si zaplatili a jak si právem zaslouží. Při jednom takovém focení, kterého jsme byli náhodou svědky, omluvně vysvětlili: To abychom měli o čem vykládat. Dodali, že v cestovní kanceláři, kde si budou po návratu stěžovat. Jedna korpulentní paní zase postrádala pestřejší výběr jídel a více laskomin. Tito lidé nebyli vůbec spokojeni ani s výlety, které si zaplatili, a na rozdíl od většiny rekreantů měli pořád vyostřené, zamračené tváře a ústa bez úsměvu plná kritiky. Celkově se jim jejich řecká dovolená přece nevyvedla a divili se všem, kteří měli opačný názor. Takové prý každý snadno ošidí. Ošidí o co - o peníze? Nedomysleli už vůbec, že se sami svými kritickými nároky ošidili o vzácný čas odpočinku a krásnou dovolenou.

Nikdo nejsme bez chyby a byla-li nějaká ze strany Řeků, nebyla úmysl-

Pokračování na str. 2

Nepřizpůsobujte se tomuto věku

Apoštol Pavel adresuje svůj list Římanům těm, „kdo jste Bohem milováni a povoláni ke svatosti" - ke službě druhým. List Římanům se sám zcela zřetelně dělí na dvě části. Ta první od kapitoly 1. do 11. kapitoly jedná o víře v Ježíše Krista: „Spravedlivý Bůh ospravedlňuje toho, kdo žije z víry v Ježíše" a vy, čtenáři, se tak jako já rádi ztotožníte s apoštolem, když napíše: „Jsme totiž přesvědčeni, že se člověk stává spravedlivým vírou bez skutků zákona." A ještě raději se přidáte k apoštolovi tam, kde mluví za věřící křesťany: „Jsem jist, že ani smrt, ani život, ani andělé ani mocnosti, ani přítomnost, ani budoucnost, ani žádná moc, ani výšiny ani hlubiny, ani co jiného v celém tvorstvu nedokáže nás odloučit od lásky Boží, která je v Kristu Ježíši, našem Pánu." I pro židovskou synagogu má Pavel spásná slova, jež označuje jako tajemství: „Část Izraele propadla zatracení, avšak jen do té doby, pokud nevejde plný počet pohanů. Pak bude spasen všechen Izrael."

„Jakou autoritu mají jeho slova?" zeptáte se. Proto slyšte, jak se sám hned na počátku tohoto listu představuje: „Pavel, služebník Ježíše Krista, povolaný za apoštola, vyvolený ke zvěstování Božího evangelia, jež Bůh ústy svých proroků předem zaslíbil ve svatých Písmech, evangelia o jeho synu, který tělem pocházel z rodu Davidova, ale Duchem sva-

Dokončení na str. 2

Aktuálně: Do Prahy zamíří kamion, který připomene evropskou reformaci

Na začátku listopadu vyrazí ze Ženevy reformační kamion, který bude brázdit Evropou. Zastaví na 67 místech v 19 zemích a v květnu 2017 ukončí svou cestu ve Wittenbergu. V Praze bude 21. a 22. listopadu jeho jediná zastávka v České republice. Cílem projektu Reformace na cestě je zdůraznit, že reformace není jen německým tématem a nevyčerpává se Martinem Lutherem (od jehož sepsání 95 tezí uplyne příští rok 500 let). Do Prahy dorazí kamion z Vídně a bude parkovat na náměstí Jana Palacha před Rudolfinem od večera 21. listopadu do odpoledne následujícího dne. Po celou dobu bude možné uvnitř zhlédnout krátké filmy ze všech míst jeho cesty, včetně tříminutového filmu o Praze a české reformaci, Janu Husovi či Jeronýmu Pražském.

Přivítání kamionu se odehraje v pondělí v šest hodin večer. Synodní senior Daniel Ženatý se vrátí o několik set let zpátky a povede rozhovor s Janem Husem (dřevěnou loutkou Jana Husa, která si zahrála letos v květnu na Střeleckém ostrově v Praze); promluví také zástupci z německých církví, kteří doprovázejí kamion na jeho cestě. Úterní dopoledne bude patřit programu pro školy, při němž žáci zažijí reformaci všemi smysly. Ochutnají oblíbené jídlo Martina Luthera, zahrají si na dobové hudební nástroje nebo si vyzkoušejí módu 16. století a zároveň získají základní přehled o evropské reformaci.



V blízkosti kamionu bude stát stan, v němž bude k dispozici drobné občerstvení. Odpoledne se v něm také uskuteční beseda s historičkou umění Milenou Bartlovou (v 15.30 h) a Margot Käßmann, vyslankyní Rady Evangelické církve v Německu pro výročí v roce 2017 (v 16.30 h). Před šestou hodinou večer následuje závěrečné požehnání a odjezd kamionu z Prahy do Osnabrücku. Úterní večer zakončí program na německé ambasádě.

Více informací o projektu také můžete najít na: https://r2017.org/en/european-roadmap/

Jana Vondrová (mluvčí ČCE)

Z církví doma i ve světě

Společné prohlášení u příležitosti katolicko-luteránské připomínky reformace

„Zůstaňte ve mně, a já zůstanu ve vás. Jako ratolest nemůže nést ovoce sama od sebe, nezůstane-li na kmeni, tak ani vy, nezůstanete-li ve mně.“ Jan 15,4

*** S vděčným srdcem**

Tímto společným prohlášením vyjadřujeme radostné uznání Bohu za tuto společnou modlitbu v lundské katedrále, kterou zahajujeme vzpomínkový rok 500. výročí reformace. Padesát let stálého a plodného ekumenického dialogu mezi katolíky a luterány nám pomohlo překonat mnohé rozdíly a prohloubit mezi námi porozumění a důvěru. Zároveň jsme se znovu sblížili prostřednictvím společné služby bližnímu, nezřídka v situacích utrpení a pronásledování. Díky dialogu a sdílenému svědectví už si nejsme cizí, ba naučili jsme se, že to, co nás sjednocuje, je větší než to, co nás rozděluje.

*** Od konfliktu ke společenství**

Jsme hluboce vděční za duchovní a teologické dary obdržené skrze reformaci, vyznáváme a litujeme před Kristem skutečnosti, že luteráni a katolíci zranili viditelnou jednotu církve. Teologické rozdíly byly provázeny předsudky a konflikty a náboženství bylo účelově používáno k politickým cílům. Naše společná víra v Ježíše Krista a náš křest od nás vyžadují každodenní konverzi, díky níž se zříkáme historických sporů a konfliktů, které brání službě smíření. Minulost nelze změnit, ale paměť a způsob připomínání změnit lze. Modlíme se za uzdravení svých zranění a vzpomínek, které zatemňují pohled jedněch na druhé. Kategoricky odmítáme každou minulou i přítomnou nenávist a násilí, zejména to, které je pácháno ve jménu náboženství. Dnes naslouchámе Božímu přikázání odložit stranou každý konflikt. Uznáváme, že jsme osvobozeni milostí, abychom kráčeli ke společenství, ke kterému nás Bůh neustále volá.

*** Náš závazek společného svědectví**

Překonáváme historické události, které nás tíží, a zavazujeme se společně dosvědčovat milost Božího milosrdenství, zjeveného v ukřižovaném a vzkříšeném Kristu. Jsme si vědomi, že naše vzájemné vztahy mají dopad na naše svědectví evangeliu, zavazují nás k dalšímu růstu ve společenství zakořeněném ve křtu, a snažíme se odstranit zbývající překážky, které brání dosažení plné jednoty. Kristus si přeje, abychom byli jedno, aby svět mohl uvěřit (srov. Jan 17,21).

Mnozí členové našich komunit touží po společném přijímání eucharistie u jednoho stolu jakožto konkrétním vyjádření plné jednoty. Známe zkušenost bolesti těch, kteří sdílejí celý svůj život, ale nemohou sdílet výkupnou přítomnost Boha u eucharistického stolu. Uznáváme svoji společnou pastorační odpovědnost odpovědět na duchovní žízeň a hlad našeho lidu být jedno v Kristu. Vroucně si přejeme, aby tato rána v Kristově Těle byla zahojena. Toto je cílem našich ekumenických snah, ve kterých chceme pokračovat také obnovením našeho nasazení v teologickém dialogu.

Prosíme Boha, aby katolíci i luteráni dovedli společně dosvědčovat evangelium Ježíše Krista, vyzývat lidstvo k naslouchání a přijímání dobré zvěsti o vykupitelském Božím díle. Prosíme Boha o inspiraci, povzbuzení a sílu, abychom mohli společně postupovat vpřed ve službě, bránit důstojnost a lidská práva, zejména chudých, pracovat pro spravedlnost a odmítat každou formu násilí. Bůh nás volá, abychom byli nablízku těm, kdo prahnou po důstojnosti, spravedlnosti, pokoji a smíření. Zvláště dnes pozvedáme svoje hlasy, aby se skončilo násilí a extremismus, kterým bylo postiženo tolik zemí a komunit a bezpočet bratří a sester v Kristu. Vybízíme luterány a katolíky ke společné práci při přijímání cizinců, pomoci těm, kdo byli nuceni uprchnout kvůli válce a pronásledování, a při obraně práv uprchlíků a žadatelů o azyl.

Uvědomujeme si dnes více než jindy, že naše společná služba ve světě musí zahrnovat celé stvoření, které trpí vykořisťováním a důsledky nenasytné chtivosti. Uznáváme právo budoucích generací těšit se ze světa, který je Božím dílem, ve vší jeho potencialitě a kráse. Prosíme o změnu srdcí a myslí, která by vedla k laskavé a odpovědné péči o stvoření.

*** Jedno v Kristu**

Při této příležitosti vyjadřujeme svoji vděčnost bratřím a sestrám z různých světových křesťanských společenství a sdružení zde přítomným, kteří se připojují k naší modlitbě. Obnovením svého závazku pokračovat od konfliktu ke společenství jednáme jako členové jediného Kristova Těla, ke kterému jsme přivtěleni křtem. Vybízíme svoje druhy na ekumenické cestě, aby nám připomínali naše závazky a povzbuzovali nás. Prosíme je, aby se za nás nadále modlili, putovali s námi a podporovali nás v zachovávání náboženských závazků, které jsme dnes vyjádřili.

*** Výzva ke katolíkům a luteránům celého světa**

Apelujeme na všechny luteránské i katolické farnosti a komunity, aby byly odvážné a kreativní, radostné a plné naděje a nadále se nasazovaly v tomto velkolepém dobrodružství, jež nás čeká. Spíše než minulé konflikty ať nás božský dar jednoty mezi námi vede ke spolupráci a prohlubování naší solidarity. Semkněme se ve víře v Krista, společně se modleme, vzájemně si naslouchejme, žijme Kristovu lásku ve vztazích nás, katolíků a luteránů, a otevírejme se moci Trojjediného Boha. Zakořeněni v Kristu a jeho dosvědčováním obnovme svoji rozhodnost být věrnými hlasateli nekonečné lásky Boží k celému lidstvu.

Předseda Světové luterské federace, Reverend Mounib Younan,
a papež František,
V luterské katedrále v Lundu, 31. října 2016
(Přeložil Milan Glaser, Vatikánský rozhlas)

Klub Samaří – pozor změna termínu

Karel Satoria: Povoláním člověk.
Přednáška se bude konat na stejném místě (Dobročinná kavárna Cesty domů, Soukenická 15, Praha 1) a ve stejný čas (18.30 h) namísto 24. listopadu o týden později 1. prosince.

Nepřizpůsobujte se tomuto věku

Dokončení ze str. 1

tým byl ve svém zmrtvýchvstání uveden do moci Božího Syna, evangelia o Ježíši Kristu, našem Pánu. Skrze něho jsme přijali milost apoštolského poslání, aby ke cti jeho jména uposlechly a uvěřily všecky národy; k nim patříte i vy, neboť jste byli povoláni Ježíšem Kristem.“ Nezaměňujme jeho slova se slovy nějaké kartářky, nebo našeho faráře. Ani se slovy věhlasného komentátora či samého amerického nebo ruského prezidenta. Celý Pavlův list Římanům svědčí o autoritě, která vyžaduje, aby ji uposlechly a uvěřily všechny národy. To po něm opakuji, abychom si uvědomili, s kým máme tu čest.

Ještě jsme si nepověděli, že evangelium Ježíše Krista o odpuštění hříchů a budoucím životě s Bohem není kus papíru, který se odhodí, když nám není po chuti - a život jde dál. Tedy právě tak to není. Evangelium se zadře člověku až do kůže a pak je snadno neodhodíte. Neznám takového hazardéra, ale naopak vím o těch, kteří se s pláčem vrátili. Marnotratný syn není pohádka pro děti, ale truchlivá životní zkušenost mnohých hříšníků. Vážnosti Kristova evangelia se na tomto světě nic nevyrovná.

To pádně dokládá i druhá část listu Římanům, kapitoly 12 - 16. Tam se dovíte, že každý z nás dostal od Boha dar: „Kdo má dar prorockého slova, ať ho užívá v souhlase s vírou. Kdo má dar služby, ať slouží, kdo má dar učit, ať učí, kdo dovede povzbuzovat, nechť povzbuzuje. Kdo rozdává, ať dává upřímně. Kdo stojí v čele, ať je horlivý. Kdo se stará o trpící, ať pomáhá s radostí.“

Ocitoval jsem malý kousek z 12. kapitoly, neboť právě v něm je každý z nás otázán, jak chce svým darem sloužit. Bůh totiž nikoho nevynechal, obdařil každého podle jeho možností, a taky proto, aby nikdo nežil marně, nenudil se, ale dělal něco smysluplného. Věřící člověk není odkázán na to, aby seděl s rukama v klíně, „ať slouží, ať učí, ať povzbuzuje, ať rozdává, ať je horlivý, ať pomáhá s radostí.“

Profesor Emanuel Rádl nám říkal: „Křesťan je člověk nakloněný k činu.“ Dobře věděl, že evangelium je obdarování, které chce být užitečné bližním i Bohu. Nuže pamatujme, že z evangelia jsme živi my a s námi ti další. Stane-li se, že se přizpůsobíme tomuto věku, nahromadíme si vše životadárné z evangelia u sebe v komoře a nikomu z toho nic nedáme, vězte, že nám ta hromada nepřinese ani úroky, ba začne hnít. K přizpůsobení tomuto věku dochází, když obdarovaný křesťan zapomene, kdo ho obdaroval, a místo aby chválil a slavil dobrotu svého Pána, propadne vlastní pýše a chvále.

V křesťanském životě nejsem přece já na prvním místě se svými schopnostmi a slušným křesťanským životem, ale Pán Ježíš Kristus, dárce života mého i té mé slušnosti. Což nevyznáváme, že nejsme sami svoji, ale svého Spasitele Ježíše Krista? Zmíněné hromadění je starý hřích spasit se svou spravedlností (slušností), zatímco musíme ustavičně hledat svou spravedlnost v Ježíši Kristu a nikoliv v sobě a ve svých skutcích, které si nezasluhují jiné odplaty nežli věčného zatracení – jak nás učí Kalvín. Nicméně náš Pán pokládá naše skutky vykonané ve víře (z víry) za zálibné a příjemné, ne proto, že by si toho zasluhovaly, nýbrž proto, že on v nich přijímá jen to, co pochází z jeho Ducha.

Vzpomeňme však, že jiný reformátor církve, první a největší, Martin Luther, se nechal svést k tomu, že z listu Pavla Římanům přijal s radostí prvních 11 kapitol, druhou část (kapitoly 12-16) odmítal jako nepotřebné. Jinými slovy pověděl, že ke křesťanskému životu je evangelium Ježíše Krista, jak je vyjádřeno v 11 kapitolách listu Římanům, dostatečným ukazatelem. Nepotřebuje zvláštní návod, jak křesťansky žít. Podle Luthera evangelium nepotřebuje etiku. Ta je v evangeliu již obsažena. Až dodnes je pro luterské církve etika problém (dosud nevyjasněný?).

Nesuďme velkého reformátora, jde o jeho svéráz, nikoli rozmar. Vytrhl Církvi z jejího Písma jeho srdce, spravedlnost darovanou víře v Ježíše Krista, a nechal Církvi jen její zálibu v tom dalším. Hříšníci spatřili otevřené dveře domova, nahrnuli se tam a vytvořili bratrské společenství lásky, církev Ježíše Krista.

Josef Veselý

Ohlédnutí za mezinárodní konferencí „Exulanti, vyhnanci a uprchlíci“

V prvním říjnovém vydání Kostnických jisker byla uveřejněna pozvánka na tuto konferenci organizovanou spolkem Exulant – a teď bych čtenářům ráda pověděla něco o jejím průběhu.

Kdo neměl nikdy co dělat s organizováním tak rozsahem bohaté akce, jen těžko si to dovede představit. Trojice bratří, Mgr. Jan Bistranin (předseda spolku Exulant), MUDr. Josef Čáp a Mgr. Pavel Čáp měli dlouhou dobu před zahájením i během akce plné ruce práce a starostí, aby konference nejen splnila svůj účel, ale aby také vzbudila zaslouženou pozornost.

Myšlenku zorganizování konference vnukla Exulantu historička Dr. Edita Štěříková, autorka několika publikací o náboženském exilu, netušila ovšem, do jaké šíře se to rozvine. Také nikdo před více než rokem nevěděl, do jakých souvislostí se dostane název konference v době, kdy se uprchlictví stává zásadním evropským tématem. Proto také dostali v programu prostor křesťanští uprchlíci z Barmy, kteří do Čech přišli v letech 2008-2010. Hlavní důraz, jak čteme v úvodním slovu konferenční knížky, byl kladen především na český a moravský náboženský exil, k němuž docházelo po bitvě na Bílé hoře roku 1620. Spolek Exulant chtěl i touto konferencí dodat nové impulzy k badatelskému úsilí v této oblasti. V současnosti si také připomínáme, že uplynulo 70 let od poválečné reemigrace a s tím souvisejícího odsunu německých evangelíků. I proto se konference účastnili také zástupci společnosti Johannes-Mathesius-Gesellschaft. V Litomyšli zazněly přednášky historiků i teologů, někdy i s osobní exilovou zkušeností (např. Mag. Oskar Sakrauský z Rakouska). Nemohu zde jmenovat všechny přednášející, v každém případě, ať už byli z Německa, Rakouska, z Polska nebo z České republiky, obohatili posluchače svým přístupem k tématům. Ostatně všichni zájemci si budou moci v první polovině roku 2017 zakoupit sborník s proslovenými přednáškami, jehož součástí bude i CD s fotodokumentací konference a prezentací spolku Exulant, jež zmapuje více než dvacet let jeho činnosti.

V průběhu tří konferenčních dnů se v Litomyšli vytvořila atmosféra hodná takovéhoto setkání. Ovšem ne samými přednáškami živ je posluchač. Organizátoři setkání nám připravili i několik mimořádně krásných hudebních zážitků: hornový

Dokončení na str. 3

Jakou měrou měříte...

Dokončení ze str. 1

ná. Ti se naopak snažili a byli k nám milí. Nezapomínejme, že Řekové žili v dosahu agresivních výbojů islámu a to poznamenalo jejich vlast i kulturu, stejně i Srbsko, Arménii, Gruzii a celý Balkán, jako i třistaletá tatarsko-mongolská poroba poznamenala Rusko. Tyto země nesly vždy oběti, kterých jsme byli my v Evropě ušetřeni, oni však na hranici střetu dvou náboženství nikoli. Tím logicky utrpěl i jejich přirozený rozvoj a kultura. Kdo je příliš náročný na druhé, měl by být stejně náročný i na sebe a zvažovat všechny okolnosti. Co všechno nám naopak promíjí Bůh a jak je s námi trpělivý! Až pozdě mne napadlo, že jsem mohla té fotící dvojici perfekcionistů říci: I vy jste sledováni a všechny vaše skutky. Bůh vám je jednou promítne na posledním soudu. Myslete na to, zda dostačujete jeho oprávněným nárokům! I on do vás investoval mnohé… Jakou měrou měříte, takovou vám bude naměřeno. A pak jsem si vzpomněla na zlý střep v oku královny z pohádky Hanse Christiana Andersena. Autor zde skvěle ukázal, jak mnozí naši spoluobčané trpí tímto střepem a jejich negativní pohled jim vše otráví. Bible sděluje fakta, když na jednom místě upozorňuje hněvajícího se člověka: Zlost tvá bude tě trestati…

Nedlouho po návratu z dovolené jsme slavili ve sboru neděli Díkůvzdání. Naaranžované krásné ovoce, zelenina, květiny, chléb, víno, voda - vše naznačovalo, že máme za co děkovat. Výčet těch naskládaných věcí byl přesto malý a neúplný. Například dar odpočinku, radosti, lásky a pokoje se nedá ani zobrazit. Kdyby to bylo možné, přidala bych ke všem těm krásným darům, kterých je bezpočet, i oči, které vidí vděčným pohledem. Jsou oči, které i když vidí, tak přesto jsou slepé, nevšímavé. Přehlížejí dobré, nejsou dobru otevřené. Mít oči otevřené a vděčné je velký Boží dar. S takovým darem se život sám v dobrý dar promění.

Marie Plotěná

Bláznovství víry podle Jakuba

Jiří Mrázek: Výklad Jakubovy epištoly 27

Pátá kapitola

Dokončení

To znamená: co nevidět). A pokud ho tíží nějaké hříchy, budou mu odpuštěny. Tady se asi hodně nabízí Jakubovi podsunout souvislost mezi hříchem a nemocí; nemoc jako trest za hřích, důsledek hříchu. Ale myslím, že souvislost je zde spíše podobná, jako když Ježíš uzdravil ochrnutého (kterého mu spustili ze střechy – Mk 2,1-12): odpustit hříchy je *důležitější* než podružná okolnost, jestli bude i uzdraven. Možná, že modlitba víry i tělesně uzdraví. Ale ať už ano nebo ne, podstatnější je, že z něho sejme hříchy.

Jk 5,16a *Vyznávejte si navzájem hříchy a modlete se navzájem, abyste byli uzdraveni.* Tady to Jakub vlastně jenom logicky rozšíří. Nejen modlitba všech za toho jednoho, nýbrž přímluvná modlitba za sebe navzájem; což znamená i odpuštění a odpouštění navzájem. A vzájemnou důvěru, tedy i vzájemné přiznání chyb.

Jk 5,16b *Mnoho může způsobit prosba (prosebná modlitba) spravedlivého.* Zajímavá by byla otázka, kdo je v tomto případě onen spravedlivý, jehož modlitby Bůh slyší. Modlitba spravedlivého je zde totiž téměř synonymní s modlitbou *víry* v předchozím verši, a také hned v úvodu epištoly Jakub říká, že Bůh vyslyší prosby toho, kdo žádá *s vírou* (EN PISTEI). Je tedy pro Jakuba spravedlivý ten, kdo věří (*Uvěřil Abraham a bylo mu to počteno za spravedlnost* – Gn 15)?

Jk 5,17-18 *Elijáš byl člověk stejně cítící jako my a modlil se modlitbou, aby nepršelo – a nezapršelo na zemi tři roky a šest měsíců; a znovu se modlil a nebe dalo déšť a země přinesla své plody.* Elijáš je velká postava Starého zákona. Ale nejen Starého zákona a nejen minulosti, protože Elijášův návrat z nebe se čekal. Dokonce víme, že i Jan Křtitel s ním byl v ježíšovské tradici spojován. Také se dá poukázat na velké činy, respektive velké slovo, které *on* měl. Ovšem Jakub schválně jakoukoliv jeho výjimečnost potlačí a zdůrazní slovo HOMOIOPATHÉS – Elijáš byl stejný, stejnorodý, dosl. stejně cítící jako my. To, co dokázal, nejsou jeho výjimečné (nedosažitelné) činy, nýbrž síla modlitby. Síla Boha, který tu modlitbu slyší. V tom jsou Elijášovy a naše možnosti stejné (tvrdí Jakub). Ovšem modlitba *spravedlivého* by přece jen mohla mít ještě jeden rozměr. Totiž: *spravedlivá* modlitba. Modlitba spravedlivého, která má naději na vyslyšení, by měla být za něco dobrého (pokud je ten, kdo se modlí, skutečně spravedlivý). A v kontextu zejména za odpuštění hříchů. Taková modlitba má šanci na vyslyšení. A Jakub ví o tom, že takové odpuštění hříchů není formalita bez dopadu do života.

Jk 5,19-20 B*ratří moji, jestli někdo mezi vámi pobloudí od pravdy a někdo ho obrátí (navrátí) zpátky, vězte, že ten, kdo odvrátil hříšníka od jeho bludné cesty, spasil jeho duši a zakryl množství hříchů.* To opět velice připomíná ježíšovskou tradici. Tentokrát ne to, co známe z kázání na hoře, nýbrž z Mt 18. Tam je jak téma odpuštění hříchů, tak navrácení hříšníka (osobním rozhovorem, o kterém nikdo další nemá a nemusí vědět) a jako příklad je tam podobenství o ztracené ovci, která je v Matoušově verzi právě *zbloudilá* – řečeno stejným slovesem jako tady: PLANAÓ. Vidíme, že v závěru listu Jakub shrnuje témata, kterými začínal: jsou zde těžkosti a problémy, ve kterých je třeba *vydržet*; ani zde není samozřejmé, že se to podaří; jsme vyzváni k modlitbě; na začátku i zde se má osvědčit to, čemu věříme. Na rozdíl od začátku epištoly zde však výrazněji zaznívá *eschatologický* motiv. A v těchto závěrečných verších se také najednou mnohem výrazněji ozývá motiv *společenství*: ve zkouškách ani problémech nejsme sami, dokonce ani v modlitbě nejsme sami, jsou tady ostatní bratři a sestry, kteří mohou stát při nás, modlit se za nás a spolu s námi. To, že vydržíme a těžkosti nebo i pochyby, kterými jsme prošli, nás obohatí, není samozřejmé, ale i v případě, že začneme bloudit, je tady naděje, že ostatní nám ukážou cestu zpátky. Proč Jakub toto všechno nezmínil hned na začátku? Možná proto, že svoje čtenáře znal, a nejdříve musel vysvětlit s mnoha vykřičníky: Skutečně naslouchat je více než hřímat; nechtějte pořád poučovat druhé; hněvem spravedlnost Boží neprosadíš…

Literatura

Text Novum Testamentum Graece (ed. E.Nestle - K.Aland) 26. přepracované vyd., Stuttgart 1979; 27. přepracované vyd., Stuttgart 1993.

The Greek New Testament, United Bible Societies (ed. K. Aland, M. Black, C. M. Martini, B. M. Metzger, A.Wikgren), New York - London 1975, 1983; 1993.

Bible. Písmo Starého a Nového zákona (včetně deuterokanonických knih) : český ekumenický překlad / [přeložily Ekumenické komise pro Starý a Nový zákon] 8. vyd., (1. opr. vyd.). Praha : Česká biblická společnost, 2001.

Literatura - obecně

Aland. K., Aland, B. Der Text des Neuen Testaments, Stuttgart 1982

Merell, J. Papyry a kritika novozákonního textu, Praha 1939.

Metzger, B. M. a kol., A Textual Commentary on the Greek New Testament, Stuttgart 1971.)

Komentáře Brosend. W. F. James & Jude. The New Cambridge Bible Commentary. Cambridge University Press 2004.

N. Brox, Der erste Petrusbrief, Evangelisch-katolischer Kommentar zum Neuen Testament. Einsiedeln - Neukirchen 1979.

K Dibelius, M. Der Brief des Jakobus. Meyers Kritisch-exegetischer Kommentar über das Neue Testament; 15. Göttingen: Vandenhoeck und Ruprecht, 1964.

Hoppe, R. List Jakubův [z německého originálu přeložila Marie Kyralová; poznámkami opatřila Marie Kyralová a Věra Holá], Malý stuttgartský komentář. Nový zákon ; sv. 15 Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2001.

Knowling, R. J. The Epistle of St. James. Westminster Commentary London: Methuen, 1904.

Mussner, F. Der Jakobusbrief. Herders theologischer Kommentar zum Neuen Testament Vol. 13/1. Freiburg: Herder, 1964; 3. vyd. 1975.

Ruckstuhl, E. Jakobusbrief, 1.–3. Johannesbrief. Neue Echter Bibel. Würzburg: Echter Verlag, 1985.

Reicke, B. The Epistles of James, Peter, and Jude. Anchor Bible (New York: Doubleday) Vol. 37. Ed. W. F. Albright and D. N. Freedman. Garden City, NY: Doubleday, 1964.

Ropes, J. H. A Critical and Exegetical Commentary on the Epistle of St. James. International Critical Commentary Ed. C. A. Briggs, S. R. Driver, and A. Plummet. Edinburgh: T. & T. Clark, 1916.

Souček, J.B. Dělná víra a živá naděje. Výklad epištoly Jakubovy a první epištoly Petrovy. Kalich: Praha 1968

Schrage, W., and Balz, H. Die katholischen Briefe. Das Neue Testament Deutsch 10. Göttingen: Vandenhoeck und Ruprecht, 1973.

Vouga, F. L'épître de s. Jacques. Commentaire du Nouveau Testament Vol. 13a. Geneva: Labor et Fides, 1984.

Williams, R. R. The Letters of John and James. The Cambridge Bible Commentary. Cambridge: Cambridge University Press 1965.

Windisch, H. Die katholischen Briefe. Ed. H. Preisker. Handbuch zum Neuen Testament 15. Tübingen: Mohr, 1951.

(Vytištěno s laskavým svolením vydavatele – Nakladatelství Mlýn, Vrchlického 1, 586 01 Jihlava)

Jaroslav Nečas

Opuštění a opouštění

Petr mluví i za ostatní učedníky. Nezaznívá tu však až nezdravé sebevědomí? „Aj, my opustili jsme všecko" (L 18,28). Není taková výpověď příliš silná? Odpovídá skutečnosti?

Neplyne ale z opuštění „všeho" nějaký nárok na určité výhody, privilegia na upřednostnění? Nelze si chudobou, askezí, programovou nemajetností u Pána Boha něco zasloužit? Není nakonec Petrovo dosavadní poznání víry začátečnické?

Vyznavačsky silná slova říká Petr krátce po Ježíšově setkání s bohatým mužem a po varování před nebezpečím přílišného hromadění majetku. Petr chce zřejmě Ježíše přesvědčit o tom, že jsou učedníci docela jiní než onen zmiňovaný muž – boháč. Jestliže on zklamal, protože neuměl opustit své postavení, to my jsme na tom podstatně lépe. Porovnávání hraje jasně pro nás.

Následování a služba vyžadují vždy ochotu a připravenost, mobilitu a pohyblivost. Vnitřní svoboda pro službu nebývá obvykle tam, kde se člověk příliš stará o majetek a usiluje ho ještě rozmnožit.

Na Petrovo výrazné, až svalnaté vyznání odpovídá Ježíš jasně a střízlivě. Uvádí výpověď do správných mezí a patřičných souvislostí. Hovoří o odměně za následování. O tom, co chápali křesťané často a leckde záslužnicky či obchodnicky. Ve smyslu: něco za něco.

Z dlouhé cesty církve známe lecjaká hnutí, která se obracela k pozemskému životu vyloženě nepřejně, ba přímo a vyloženě nepřátelsky. Zbožní lidé si úzkostlivě pěstovali svou rádoby jakostní zbožnost kdesi v odloučení a osamění, v izolaci od špatného, hříchem cele prolezlého světa. Opravdu, opustili vše. Život zde na zemi pojímají jako jakési nutné zlo.

Otázkou pak je, zda toto myšlení ještě někde mezi křesťany náhodou nepřežívá. Někdo uvažuje třeba následovně: Vzdali jsme se toho a onoho, neúčastníme se světských radovánek, vyhýbáme se i problematické společnosti. Není však kdesi v pozadí skryta představa, že nás právě za toto Bůh nějak odmění?

Opuštění či opouštění se děje vždy dobrovolně. Kdo uslyší zavolání a pozvání a poslušně následuje Ježíše, tak se vskutku lecčeho vzdává, leccos nechává za sebou. Avšak – děje se tak dobrovolně. Člověk objevuje drahocennou perlu a touží ji získat. Křesťan má svobodu žít prostě a nenáročně. V tom je podmanivost Ježíšova přístupu. A pokud chceme mluvit i dnes o askezi, tak jedině o odříkání radostném a bezděkém.

Rozhodnutí pro následování je vždy svobodné. Opuštění všelijakých věcí; toho, co vposledu jen svazuje a spoutává, nevede do chudoby a podvyživenosti, ale naopak: do plnosti života. U Ježíše je člověk vpravdě bohatý. Křesťan nemusí mít vše, po čem prahnou lidé bez víry. K věcem má jiný, svobodný vztah. Ano, může „mít", ale vždy tak, jako by „neměl". Opuštění je ziskem už dnes. Vůči ztrátě je tu zisk. Otevírá dveře k rozmanité službě. Evangelium staví mosty mezi znesvářené jedince. Následování Ježíše je obohacením, nikoliv ochuzením. Zde získáváme opravdu mnoho. To, co bychom bez Krista neměli. Co mám na mysli? Svobodný přístup k Bohu, nezkalené společenství s ním. Bůh se k nám v Kristu sklání a přiklání, ačkoliv my se naopak ustavičně odkláníme a odvracíme. A co dává? Sebe sama. Jde jen o to, abychom vděčně přijali, co je nám zdarma nabízeno. Následování je pozvání i dar a nadějná cesta k životu věčnému.

Ježíš přitom ani v nejmenším nezamlčuje, že následování také něco stojí. Patří k němu v nějaké podobě kříž. Bez výhledu do Boží budoucnosti se proto ani v přítomnosti neobejdeme. Ten, kdo patří Ježíšovi, upíná se důvěřivě k tomu, co jednou teprve v plnosti přijde.

Jistě, bolavou a často i tíživou současnost nepřeskakujeme Teď se máme osvědčit v rodině pokrevní či církevní a společenstevní. Následování rozhodně nevede nikam do prázdnoty, ale naopak do životního zbohacení, do plnosti a radostné vděčnosti. Takže i ono „opuštění" je vposledu milost. Pozvání je dar. Kdo toto přijme, tomu ani nepřijde na mysl, že je snad v životě o něco ochuzen. Jistě, nebude mít vše, co mají druzí. Nebaží po tom, co obdivuje nevěřící většina. Nevyšplhá se ani na čelo společenského žebříčku. Ostatně to není jeho cílovou, kýženou metou. Nicméně – to v životě nejdůležitější mu neuteče. Vždyť následuje toho, který vede k životu věčnému, k plnosti, k nadějně otevřené budoucnosti.

Petr říká i za ostatní: „Hle, my jsme opustili, co bylo naše, a šli jsme za tebou". A je na nás všech, abychom přemýšleli o tomto závažném výroku, a kladli si – a to každý docela osobně – otázku: V jakém smyslu a do jaké míry se můžeme připojit k Petrovu vyznání?

Ohlédnutí za mezinárodní konferencí „Exulanti, vyhnanci a uprchlíci"

Dokončení ze str. 2

kvartet Fakulty umění Ostravské univerzity nejen zahájil konferenci českou hymnou, ale měli jsme potěšení slyšet ho ještě dvakrát, mimo jiné na arkádách zámku; dále Trio Eufonico potěšilo posluchače hudbou barokní i současnou a konečně skvělé Zvonky dobré zprávy pod vedením J. Wiery Jelinek zarámovaly sobotní slavnostní večer v kostele Církve bratrské, při němž spolek Exulant udělil jedno čestné členství a jedno ocenění bratřím z Polska.

Do programu byla zařazena i komentovaná prohlídka Zámeckého návrší a centra Litomyšle.

Důležitým rámcem třídenního setkání byla úvodní bohoslužba s kázáním br. synodního seniora Daniela Ženatého a nedělní ekumenická bohoslužba ve zcela zaplněném chrámu Nalezení svatého kříže. V úvodu nás pozdravil litomyšlský římskokatolický titulární biskup Pavel Konzbula a mně nedá, abych zde neuvedla to, co jsem si z jeho pozdravu poznamenala. Hovořil o třech projevech duchovního života: 1. Přijmout skutečnost, že víra těch druhých může být jiná, a respektovat to; 2. Správně se modlit – mnohdy se lidé modlí a přitom dluží někomu odpuštění. Máme se tedy snažit, aby naše modlitba měla rozměr odpuštění; 3. Projevem duchovního života je rovněž nebát se mluvit o osobní zkušenosti s Bohem. - Kázáním posloužil bratr Dirk Stelter, vrchní církevní rada Evangelische Kirche in Deutschland.

Do velkého kruhu při večeři Páně vstoupili bratři a sestry různých vyznání a pro mne to tentokrát bylo mimořádné a dojemné i v tom, že na stole Páně vedle tří kalichů byl připraven k podávání vína i krásný, téměř devadesát let starý kalich a konvice na víno, které používal při vysluhování v mé rodné Michalovce na Volyni náš tatínek, tehdejší kazatel evangelického sboru.

Návštěva Růžového paloučku byla jen logickým završením celé konference.

Doufali jsme, že naše setkání bude zaštítěno Tím, který je nad námi, a zároveň jsme vděčni osobnostem i větším celkům, které převzaly záštitu zde na zemi, i všem, bez jejichž finanční podpory by to bylo daleko složitější. Byli jsme vděčni za to, jak se k organizaci konference postavilo město Litomyšl i vedení Evropského školicího centra, hlavního dějiště setkání, stejně jako místní církve.

Co tedy říci na závěr? SOLI DEO GRATIA.

Rut Nývltová

Tradiční Hesla Jednoty bratrské 2017 (Ochranovský seniorát ČCE) jsou k dostání ve sborech ČCE, CB, CČSH a v křesťanských knihkupectvích za 50,- Kč.

Objednávky u vydavatele:
HYPERLINK "mailto:hesla@dulos.cz"hesla@dulos.cz.
Od 10 ks výše se slevou 20 % bez placení poštovného.
V ruční pevné vazbě v kožence se zlaceným potiskem a s celobarevnými předsádkami za 90,- Kč (se slevou 70,- Kč).

Petr Heřman – DÚLOS,
Malá Štěpánská 6, 120 00 Praha 2, mobil/SMS: 607 726 481.

Valašský sbor Církve bratrské – 100 let

V neděli 16. října. se tento sbor sešel ve velkém sále kulturního domu na Vsetíně (modlitebna se opravuje). Nebylo to vzpomínání na "zlaté staré časy", ale pohled vděčnosti za vše dobré, co tento sbor mohl přijmout a zároveň čerpat sílu a naději do dnů budoucích.

Kolébkou sboru byl hlouček věřících na Hrubé (Velké) Lhotě, kteří byli v písemném kontaktu s bývalým farářem Františkem Urbánkem. Ten se mezitím stal kazatelem Svobodné reformované církve (dnešní Církev bratrská) a v roce 1899 bylo 16 lidí ze Lhoty přijato do této církve. Také na Vsetíně-Jasence (proto se někdy říká jasenecký sbor) byli jednotlivci, kteří toužili po větším prožívání a větší opravdovosti své víry v podřízenosti Ježíši Kristu a Božímu slovu. Dozvěděli se o již existující buňce Svobodné reformované církve na Hrubé Lhotě. Její vliv se ihned přenesl na Jasenku. Lhota je tedy kolébkou jaseneckého sboru, který se pak stal centrálním sborem na Valašsku. Pán v práci žehnal a brzy bylo zřejmé, že Jasenka bude potřebovat samostatného pracovníka. Proto bylo rozhodnuto, že se bratr Ondřej Šrámek odstěhuje s rodinou na Jasenku, což bylo v březnu 1915. Přijímání 21 nových členů se uskutečnilo 13. srpna 1916. V odpoledním shromáždění proběhlo oficiální přijetí nových členů a ustavení sboru v Jasence.

První kazatel sboru Ondřej Šrámek byl laik, vyučený kovář, avšak všestranně nadaný (hudebně i literárně) a obětavý. Tuto zvláštní kombinaci si Pán Bůh dovedl použít i v jeho novém povolání – místo do železa bušil do lidských srdcí. V roce 1920 byl kazatelův domek přestavěn na modlitebnu, která sloužila, s menšími úpravami, až do roku 1972, kdy byla otevřena nová krásná modlitebna, která slouží až do dnešní doby.

První období (až do druhé světové války) bylo prodchnuto nadšením, misijním zápalem i osobní touhou po posvěcení. Byla zde celá řada písmáků a duchovních osobností. Na Hrubé Lhotě se také práce rozvíjela a v roce 1939 zde byla postavena nová modlitebna. Krátce po válce nastaly zásadní společenské změny nástupem komunistické strany k moci. Stát ustanovil dohled nad církvemi, ale práce pokračovala dál. Mohli bychom říci, že to je období věrnosti. Stát dovolil na Valašsku a okolí pouze jeden sbor s kazatelem na plný úvazek. Protože sbor už měl velkou řadu stanic (až 27), tak činnost tohoto sboru zahrnovala celý bývalý Gottwaldovský kraj, dnes Zlínský. (Kyjov, Zlín, Uherský Brod, Luhačovice, Pozlovice, Holešov, Velká Lhota...) Vsetín se tak stal přirozeným centrem tohoto velkého sboru a kupodivu i spojovatelem - vždy první neděli v sudém měsíci zde byla posvěcující (vzdělávací) neděle s dopoledním i odpoledním programem; ze všech míst přijížděli bratři a sestry ke společnému obecenství. Na velikonoční pondělí a o prázninách bývalo toto společné shromáždění na Velké Lhotě. V době uvolnění byla povolena stavba nové moderní modlitebny (někdo ji nazval valašskou gotikou), která byla otevřena v r. 1972. Když se ptali spolupracujících odborníků architekta Vaněčka, co se jim tam líbí, odpověď zněla, že největší dojem na ně udělal společný zpěv několika set přítomných.

Po sametové revoluci nastávají zcela nové možnosti. Osobní svoboda nabídla však též velká pokušení, kterým někteří členové církve podlehli a duchovně se ztratili. Na straně druhé však byly nové příležitosti pro hlásání evangelia. Nová doba umožnila, aby se sbor rozdělil. Vznikly postupně samostatné sbory ve Zlíně, na Velké Lhotě, v Hranicích na Moravě a druhý sbor na Vsetíně zvaný Maják.

Celkem měl sbor 9 kazatelů a současný desátý je br. kazatel Tomáš Pospíchal. Byl jsem potěšen i povzbuzen, když jsem viděl, že sbor má po sto letech všechny generace.

Závěrem slovo br. kazatele Pospíchala: „Ano, máme být za co vděčni. Bylo to sto let mnohých zápasů církve o Boží věci, hledání, zkoušek i pokušení. A nad tím vším se vine jako zlatá nit Boží milosrdenství, láska a požehnání. Máme na co navazovat, je před námi další cesta. Žijeme v jiné době než v časech zakladatelů, ale lidé stejně jako dřív potřebují poznat Ježíše Krista, potřebují toho, který je Cesta, Pravda i Život.

Pojďme spolu do dalších let s odvahou, Boží láskou a vírou Ježíši Kristu!"

Jan Trnka

Významné životní jubileum br. faráře Stanislava Kaczmarczyka



Významného životního jubilea 80 let se dožil 11. září 2016 br. farář Stanislav Kaczmarczyk, působící v Evangelickém sboru a. v. ČCE v Českém Těšíně. Rodák z Vělopolí na Těšínsku vyrůstal v rodině horníka. Velký vliv na jeho zbožnost měla maminka, která se s dětmi denně modlila. Jeho hluboká víra jej přivedla k rozhodnutí sloužit Bohu a lidem. Po absolvování Evangelické bohoslovecké fakulty v Bratislavě v roce 1959 plnil povinnou hornickou brigádu na dole 1. Máj v Karviné, během níž přišel při závalu málem o život, a po ní nastoupil dvouletou vojenskou službu. Počátkem roku 1962 byl přidělen jako vikář do evangelického sboru v Komorní Lhotce. V červnu roku 1964 zde byl instalován jako pastor. V listopadu 1974 byl br. faráři Stanislavu Kaczmarczykovi odejmut státní souhlas k vykonávání kazatelské činnosti *„z důvodu ztráty všeobecné způsobilosti k výkonu duchovenské činnosti..."* To se stalo po 11 letech naplněných bohatou duchovní službou, která přinášela úžasné ovoce mezi dětmi (v roce 1974 se v pěti nedělních besídkách scházelo 120 dětí), v přípravě konfirmandů (každoročně bylo v této malé obci konfirmováno v průměru kolem 40 dětí) a mezi mládeží při pravidelných setkáních nad Biblí, organizováním táborů a výletů. Na to kladl br. farář Stanislav Kaczmarczyk velký důraz, o mladou generaci pečoval s velkým nasazením a věnoval jí nejvíce svého času. Také schůzky se spolupracovníky ve vedení mladé generace k Ježíši Kristu byly naplněny biblickým vzděláváním a modlitbami. Čím více užitku mezi mladými tato práce přinášela, tím větší nelibost vzbuzovala u státních orgánů. Toto byl hlavní důvod pro odejmutí státního souhlasu k duchovní službě. Nejenže přišel o práci, která mu byla posláním, navíc musel v krátké době opustit farní byt a v bytě, který se mu podařilo obstarat, byl nepřetržitě sledován agenty STB. Stejně tak, jak se vedlo každému, kdo ho navštívil. K pronásledování stačilo jen mít o něj zájem.

Práci si našel v těšínské tiskárně, kde pracoval jako dělník, později odvážel odpad z tiskárny na skládku. A při této práci tajně přednášel na biblických kurzech a konferencích, na setkáních a táborech mládeže. Souběžně probíhaly snahy získat jej zpět do služby v církvi. Vytrvalostí v tomto úsilí vynikl tehdejší kurátor českotěšínského evangelického sboru Na Rozvoji br. Karel Baron. Za ním stála četná skupina modlitebníků, kteří vytvořili nepřetržitý modlitební řetěz, v němž měl každý z nich svou vyznačenou hodinu k modlitbám. Výsledkem bylo opětovné získání státního souhlasu k práci kazatele pro br. faráře Stanislava Kaczmarczyka v červnu 1983. Jeho novým sborem se nestal Český Těšín, ale sbor ČCE ve Štramberku. Součástí sboru byly dvě kazatelské stanice: ve Frenštátě pod Radhoštěm a v Příboře. Opět se pustil do intenzivní práce s dětmi a mládeží přes trvající nebezpečí postihu. Kazatelem sboru v Českém Těšíně Na Rozvoji se stal až 1. 1. 1990 a působí zde dodnes, v posledních letech jako spolehlivá výpomoc. Po nástupu do českotěšínského sboru nastartoval svoji neúnavnou činnost s mládeží: její počet dosahoval počtu 80 členů. Tito bývalí mládežníci nyní tvoří střední generaci našeho sboru a jejich děti naplňují nedělní besídky a konfirmační přípravu. Pro tehdejší střední generaci zavedl biblické studium s důrazem na každodenní čtení Božího slova a toto studium vede dodnes. Pro nejstarší generaci vedl biblické hodiny nejen na faře, ale na dalších nejméně pěti místech v okolí.

Vést lidi k poznání Ježíše Krista se stalo jeho hlavním životním posláním. A napomáhat každému k rozhodnutí přijmout Pána Ježíše jako svého osobního Spasitele každodenním úsilím, které vyústilo k bohaté evangelizační činnosti. Jejím prvním plodem byla spoluorganizace konference „Nová východní Evropa pro Krista", konaná v červenci 1991 v Karviné v prostorách nově založené Slezské univerzity, sídlící v budově, která měla původně sloužit účelům OV KSČ. Jeho zásluhou navštívil Těšínsko známý německý evangelista Ulrich Parzany a kázal také v našem kostele (r. 2005).

Bratr Kaczmarczyk byl mnoho let předsedou Dětské misie v ČR, kterou zde zakládal, později byl členem rady DM. Působil jako hostující lektor Dětské misie na Slovensku, kde je jeho činnost bohatě rozvětvena v dalších misijních a evangelizačních organizacích. 13 let přednášel na katedře křesťanské výchovy pedagogické fakulty Ostravské univerzity. 4 roky předsedal Radě Trans World Radio a další léta byl jejím členem. Šestnáct let byl členem Evangelizačního odboru při synodní radě ČCE. Má za sebou obsáhlou publikační činnost, která stále pokračuje, naposledy vydáním brožurky Běžím k cíli, abych získal nebeskou cenu (Fp 3,14).

Duchovní činnost br. faráře Stanislava Kaczmarczyka přesáhla hranice našeho sboru, města, též i státu. Je veliký zástup těch, kteří mohou vyznat, že je přivedl ke Kristu a naučil je mít naplněný vztah s Bohem. Velikou oporou a pomocnicí mu je jeho obětavá a milující manželka Olga. Radost mu přinášejí synové Vladislav a Daniel a jejich rodiny, podílející se také na sborovém životě, na evangelizačních aktivitách, na misijní činnosti.

Děkujeme Pánu Ježíši, že nám poslal svého věrného služebníka, a přejeme br. faráři Stanislavu Kaczmarczykovi, také celé jeho rodině – a i nám vděčným sborovníkům – další po-žehnaná léta služby Pánu i lidem ve zdraví, Boží ochraně a síle.

Za Evangelický sbor a. v. ČCE v Českém Těšíně

Staršovstvo sboru



Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607,
e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 481 Kč, jednotlivé číslo 13 Kč. Č.ú.: 228961190/0300
Redaktorka: Helena Bastlová
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne Grafotechna
Distribuci provádí:
* Pro jednotlivce: Česká pošta, s.p. bezplatná infolinka České pošty 800 300 302
adresa pro písemný styk:
Česká pošta oddělení periodického tisku
Olšanská 9, 130 00 Praha 3
e-mail: postabo.prstc@cpost.cz
*Hromadné zásilky: A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

33/2016

23. listopadu 2016 ✦ ročník 101 ✦ cena: 13 Kč

Příští číslo vyjde
7. prosince 2016

Z obsahu

* *O Ježíšově lidství*
* *O posledním soudu*

Poselství k 1. neděli adventní



Noc pokročila a den se přiblížil
Římanům 13,12–14

Apoštol Pavel použil pěknou metaforu, když psal o blízkosti druhého příchodu Ježíše Krista. *Noc pokročila a den se přiblížil*. Žijeme ještě stále v očekávání, ale každým dnem jsme blíže příchodu plné Boží vlády. Kristův druhý příchod je již nadosah a můžeme naplno počítat s Kristovým vítězstvím nad každou nocí.

V noci, ve tmě člověk pořádně nevidí. Když jdeme neosvětlenou ulicí, nevidíme na cestu, kam šlapeme. Pokud je tam díra, můžeme spadnout nebo přinejlepším si vyvrtnout nohu. Ze tmy máme strach, jsme v ohrožení. Ve dne to je o mnoho lepší. Vidíme, jsme si jistější. Ale pozor! Člověk se časem dokáže přizpůsobit životu ve tmě. A to platí i duchovně. Žijeme mezi lidmi, kteří se Ježíši Kristu neklanějí. A to nás dokáže ovlivnit. Může to mít tak silný vliv, že přestaneme rozpoznávat rozdíl mezi tmou a světlem. A to nejen tak, že relativizujeme hříchy – apoštol mluví o hýření, opilství, nemravnosti, bezuzdnosti, svárech a závisti. To jsou hodně zjevné hříchy. Ale hlavně v tom, že relativizujeme samotného Boha v jeho nároku na nás, v jeho lásce. Bůh přestane být naším Bohem.

Tma je obrazem života bez Boha. Jestliže člověk žije bez Boha, pak jeho život je prost moci vzdorovat hříchu. Hřích přestane mít negativní zabarvení. Člověk přestane rozpoznávat, co je před Bohem správné a co ne. Takové životy bez Boha nepotkáváme jen na ulicích měst, ale i v církvi. Křesťané, kteří postupně vyhasli, ztratili víru, ztratili živý vztah s Bohem, ztratili Boha.

Co tedy říká apoštol Pavel tím, že: *"Noc pokročila a den se přiblížil. Odložme skutky tmy a oblečme se ve zbroj světla"*? Jinými slovy říká, že Kristovo konečné vítězství je blízko. Blíže než si dokážeme představit. Už se nemusíme přizpůsobovat životu ve tmě. Můžeme žít jako osvobození, znovuzrození lidé. Skutky tmy jsou v Bohu nejen odhaleny, ale i poraženy. Hřích už dávno ztratil svou moc. Už mu nemusíme otročit!

Petr Procházka
superintendent ECM



Bůh a čas

Bůh stvořil nebe a zemi. Stvořil i čas, v němž se odehrává všechno dění na zemi. Události a nové skutečnosti se v něm neobjevují znenadání, jako by spadly z nebe, ale každá událost a každá nová věc se dějí v čase a my víme, kdy a za jakých okolností se staly. Jsou datovatelné, mají svůj počátek a případně i konec, jako i člověk má hodinu a den narození a podobně i smrti. Odkdy – dokdy, tak určujeme každou věc, která se v čase zrodila, v něm uvadne a zahyne. Nic netrvá věčně. – Tak si představuji platonské filosofické přízemí, kde se nic skutečně neděje, protože všechno se mění, uvadá a upadá do nicoty. Pro filosofa se skutečnost, která se nemění a trvá dnes a zítra i věčně, nalézá v prvním poschodí: Jsou to ideje jako je pravda, spravedlnost, dobro a krása i pokoj (mír). Člověk může své člověčenství vyzdvihnout z nicoty, k níž spěje, když je vztáhne k některé věčné ideji.

Civilizaci, která se zdála být na pokraji rozkladu, Platon navrhl Ústavu, která by s králem – filosofem v čele poskytla jedinci i celé obci lidí bezpečí, aby se neopakovala nespravedlnost, která tolik bolela Platona nad odsouzením jeho učitele Sokrata, ani ta nespravedlnost, kterou vytýkal oběma politickým stranám, které vládly v Athénách. Čtenář se spolu se mnou podivuje, že filosof, který celou svou bytostí vzhlížel k věčným idejím, se s neobyčejným zaujetím staral o bezpečnost života svých athénských spoluobčanů. Platon, filosof věčných idejí. který žil v Athénách 427 – 347 př. Kr. a odešel v zralosti svých osmdesáti let, se projevil jako občan. Jeho Ústava dodnes vzbuzuje zejména u filozofů a také u některých přemýšlivých politiků vážný zájem, třebaže

Dokončení na str. 2

Aktuálně: Česko opět propojila vzpomínka na oběti nehod

Při veřejných shromážděních v Praze, Plzni, Ostravě a Olomouci o třetí listopadové neděli lidé vzpomínali na ty, kdo se nevrátili ze svých cest. Připadá na ni totiž Světový den obětí dopravních nehod. Vzpomenout na ty, kdo zemřeli především na silnicích, vyjádřit solidaritu, a připomenout dlouhodobé dopady dopravních nehod – to jsou hlavní cíle již tradičního řetězce pietních aktů, bohoslužeb a dalších setkání, kterými se lidé a organizace v České republice připojují ke Světovému dni obětí dopravních nehod. Ten Světová zdravotnická organizace vyhlašuje vždy na třetí neděli v listopadu a v letošním roce připadl na 20. listopadu.

Symbolický řetězec zahájil v 11 hodin pietní akt u Památníku obětí dopravních nehod u 0. km dálnice D1 v Praze 4 na Chodově (za parkovištěm čerpací stanice Agip pod pěší lávkou přes dálnici z ulice Kloknerova). Organizovali ho členové a spolupracovníci Českého sdružení obětí dopravních nehod.

V západních Čechách pak v 15 h proběhla ekumenická bohoslužba "Na památku obětí dopravních nehod" v naší dosud jediné dálniční kapli na dálnici D5 u Plzně (odpočívadlo na obchvatu Plzně poblíž Šlovic u 83. km ve směru na Prahu). Navázala na ni od 16.30 h ekumenická bohoslužba na druhém konci republiky – v kostele Navštívení Panny Marie v Ostravě-Zábřehu. Již dopoledne, v 10 h, proběhla také mše v katedrále sv. Václava v Olomouci.

„Vrátit čas nedokážeme. Vrátit životy neumíme. Ale můžeme při sobě stát, navzájem si pomáhat a vědět, že nikdy nejsme sami. Ani v těch nejhorších chvílích, kdy bolí i dýchat. Hodně věcí nemůžeme, ale být tu pro sebe navzájem, ano," říká spoluzakladatelka sdružení Plzeňská zastávka Mirka Šimková, která sama před sedmi roky přišla při autonehodě o manžela.

Kontakty:

***Stanislav Vondruška**, České sdružení obětí dopravních nehod (mluvčí pražské akce) – mobil 604 166 173*

***Karel Šimr,** farář Českobratrské církve evangelické v Chrástu a koordinátor Psychosociálního intervenčního týmu ČR (mluvčí bohoslužby v dálniční kapli u Plzně) – mobil 739 244 774*

***Jana Haasová**, koordinátorka krizového týmu pro mimořádné události Charity Olomouc (mluvčí bohoslužby v Olomouci) – mobil 739 246 035*

***David Tichý**, Krizové centrum Ostrava (mluvčí bohoslužby v Ostravě) – mobil 724 159 842*

***Mirka Šimková**, o.s. Plzeňská zastávka – mobil 724 520 398*

Mimořádná výzva

V internetových zprávách „iDNES.cz" jsme mohli 28. září 2016 číst tuto zprávu: „Jubilant Zeman vyzval po mši k návratu ke křesťanským kořenům. Prezident Miloš Zeman vyzval k návratu ke křesťanským kulturním kořenům v době, kdy Evropa čelí náporu islámského fundamentalismu. Uvedl to na závěr tradiční poutní mše ve Staré Boleslavi, která byla věnována odkazu svatého Václava. Svatováclavské pouti ve Staré Boleslavi se zúčastnili současný i bývalý prezident. Zeman v krátkém proslovu nejprve připomenul tři slova z pomníku Bible kralické, na němž stojí: Bůh láska jest. Ocitoval také list svatého Pavla Korintským, který uvádí: Lásky kdybych neměl, nic nejsem. Připomeňme si tato slova v do-bě, kdy celá Evropa znovu hledá své kulturní kořeny v náporu islámského fundamentalismu. A snažme se učinit vše pro to, abychom se k těmto kořenům opravdu vrátili, uvedl prezident. Závěrem přítomným popřál víru, naději a lásku".

Je pozoruhodné, že prezident Zeman citoval tři texty z Písma svatého: „Bůh láska jest", „Lásky kdybych neměl, nic nejsem" a „víru, naději a lásku." Je to svědectví, že Písmo svaté čte a že ho zvěst Bible oslovuje. Nenechává si toto poselství jen pro sebe, ale předává ho celému národu. Uvědomuje si, že vzdělání, vysoká životní úroveň, kladné mezilidské vztahy, sociální péče a další hodnoty, to všechno je ovoce „křesťanství", tedy Kristova učení a jeho požehnaného vlivu v životě těch, kteří Krista následují.

Pan prezident si také uvědomuje, že v současné době se většina národa od Ježíše Krista a od jeho učení velmi vzdálila. Národ není zakořeněn v Kristově učení a v jeho obětavém životě pro dobro lidstva. Začíná se to projevovat v sobeckém a bezohledném životním stylu mnohých. Při pohledu do budoucnosti pan prezident vidí jedinou cestu v návratu ke kořenům křesťanství – tedy v následování Krista, v obětavé lásce a v životním stylu podle Ježíšova učení. Jeho slova „snažme se učinit vše pro to, abychom se k těmto kořenům opravdu vrátili" jsou burcující výzvou především pro nás křesťany. K čemu se má národ opravdu vrátit? Prezident to vyjádřil velmi jasně: k živému Bohu, protože „Bůh láska jest". Do světa, ve kterém vládne nenávist, bezohlednost a ukrutné jednání, může přinést nový život jen živý Bůh, který je zdrojem lásky, která je ochotná sloužit bližním až k sebeobětování.

Chci zde připomenout i slova prvního prezidenta T. G. Masaryka, která

Pokračování na str. 2

Z církví doma i ve světě

Představitelé Ekumenické rady napsali dopis ohledně souzeného misionáře

Předseda Ekumenické rady církví v ČR Daniel Fajfr a generální sekretářka ERC Sandra Silná napsali za ERC velvyslankyni ČR v Egyptě Veronice Kuchyňové Šmigolové dopis ohledně humanitárního pracovníka Petra Jaška, který je od prosince 2015 vězněný v Súdánu. Jašek byl obviněn z financování protivládních hnutí v Dárfúru a Jižním Kordofánu. Ve skutečnosti ale podle organizace Release International pouze chtěl finančním darem přispět na léčbu studentovi z Dárfúru, který utrpěl popáleniny při demonstraci. Podle europoslance Tomáše Zdechovského (KDU-ČSL) by v súdánském Chartúmu měl 15. listopadu probíhat poslední soud ve věci Petra Jaška a hrozí mu i trest smrti. Soud byl podle zpráv zahraničních agentur odložen na 21. listopadu. Situace Petra Jaška je opravdu vážná, ale nikoli neřešitelná. Ve své rezoluci z 4. října se za něj postavil i Evropský parlament jako celek.

Dopis představitelů ERC české velvyslankyni v Egyptě

Vážená paní velvyslankyně,

dovolte nám, abychom Vás pozdravili z Ekumenické rady církví v České republice. Již dlouhodobě sledujeme velmi vážnou situaci, do které se dostal český humanitární pracovník Petr Jašek, od prosince 2015 vězněný v Súdánu. Předně bychom Vám chtěli poděkovat za Vaší iniciativu a zájem o osud tohoto statečného muže, pracovníka křesťanské organizace. Vývoj jeho kauzy je velmi nepříznivý a církve v ČR se za propuštění Petra Jaška modlí, intervenují, píší na nejrůznější místa a žádají jeho propuštění. Chceme Vás poprosit, abyste se v této záležitosti, dle svých možností, i nadále angažovala. Věříme, že Vaše intervence ve prospěch Petra Jaška, stejně tak síla přímluvných modliteb a zdravý rozum nakonec přemohou politický kalkul a složitá situace bude vyřešena směrem k propuštění nevinného člověka, který přijel do Súdánu nezištně pomáhat.

S nadějí, že se Petr Jašek bude moci brzo vrátit domů ke své rodině, za Ekumenickou radu církví v ČR

Ing. Daniel Fajfr, M. Th., předseda, Mgr. Sandra Silná, generální sekretářka

Mimořádná výzva

Dokončení ze str. 1

jsou velmi důležitým odkazem nejen pro náš národ, ale i pro celou Evropu: „Ježíš, ne Caesar, toť smysl našich dějin a demokracie.“ Ježíš Kristus svým životem i svým učením ukazuje, že život člověka má hodnotu jen tehdy, když je naplněn láskou k Bohu a láskou k lidem. Proč láskou k Bohu? Protože Bůh je zdrojem lásky a všeho dobrého. Kdo má s Bohem důvěrný vztah, stává se „kanálkem“, skrze který protéká láska a dobro k dalším lidem. Láska, která obšťastňuje jiné, činí šťastnými i nás.

Kdo tedy může „učinit vše pro to, abychom se k těmto kořenům opravdu vrátili“? Kdo může ukázat jednotlivým občanům cestu, jak se vrátit k milujícímu Spasiteli Ježíši Kristu? Jedině ti, kteří s Kristem opravdu žijí, tedy všichni křesťané, kteří Krista přijali jako svého osobního Spasitele a Průvodce na cestě života.

Co tedy máme učinit, aby se národ vrátil ke zdroji lásky – k Ježíši Kristu? Apoštol Pavel to napsal velmi jasně ve svém 1. dopise Timoteovi 2,1-7: „Na prvním místě žádám, aby se konaly prosby, modlitby, přímluvy, díkůvzdání za všechny lidi.“ Naše modlitby jsou především důkazem, že nám na lidech opravdu záleží, že nejsou pro nás lhostejní. Mnozí křesťané to uskutečňují tak, že si napíši seznam lidí, za které se pak každý den modlí. Takové konkrétní modlitby nás také burcují, abychom pro tyto lidi, pro jejich spasení, dělali mnohem víc.

Apoštol má pro věřící křesťany další výzvu: „modlit se za vládce a za všechny, kteří mají v rukou moc, abychom mohli žít tichým a klidným životem v opravdové zbožnosti a vážnosti.“ Lidé, kteří vedou národy a státy, mají velmi náročné úkoly a velikou zodpovědnost. Potřebují velikou moudrost, aby dovedli moudře rozhodovat. Tuto moudrost jim může dát jedině živý a milující Bůh. Proto naléhavě potřebují, abychom se za ně modlili a vyprošovali pro ně Boží vedení.

To nejdůležitější, co všichni členové národa mají uslyšet, je zvěst, že milující Bůh „chce, aby všichni lidé došli spásy a poznali pravdu.“ V praktickém životě to znamená, aby byli vysvobozeni z moci zla, které se projevuje zlými myšlenkami, zlými slovy i činy, sobectvím a hroznou bezohledností. Toto vysvobození uskutečňuje v člověku jen Ježíš Kristus, když se člověk s plnou důvěrou svěří do jeho vedení. Kristus pak uskutečňuje tak velikou proměnu, že je v Bibli nazvána novým narozením.

Pod Kristovým vedením poznává člověk také pravdu. Pravdu o Bohu i o stvořeném světě, ve kterém žijeme, pravdu o člověku a o smyslu života, pravdu o smrti i o věčné budoucnosti. To nejdůležitější, co potřebuje vědět každý člověk, je základní poselství Bible: Každý člověk je Božím stvořením a je Bohem milován. Zlo, utrpení a smrt jsou důsledkem rozhodnutí „prarodičů v ráji“ kráčet cestou neposlušnosti a vzdoru vůči Bohu. Tuto infekci zla dědí všichni lidé. Ježíš Kristus – Boží Syn – přišel, aby nás vyléčil z této infekce a vysvobodil z moci zla i z moci smrti; svou obětí na kříži i svým zmrtvýchvstáním připravil pro všechny dokonalé vysvobození a nový život. On je jediným Lékařem, který má moc vyléčit člověka z infekce zla a učinit ho novým stvořením. Když se člověk svěří s plnou důvěrou do jeho péče a vedení, prožívá zázrak nového života.

V uvedeném textu je dvakrát napsáno, že Bůh myslí na záchranu všech lidí: „Bůh chce, aby všichni lidé došli spásy,“ „Kristus Ježíš dal sám sebe jako výkupné za všechny.“ Je to úžasné poselství i pro každého občana v naší zemi. Nikdo není Bohu lhostejný! Bůh chce, aby všichni lidé byli věčně šťastní. Pro nás křesťany je tu však velmi náročný úkol: Vyřídit každému člověku v naší zemi Boží pozvání a Boží nabídku.

Stanislav Kaczmarczyk

Bůh a čas

Dokončení ze str. 1

v ní byly objeveny a odsouzeny prvky, které viní autora z totalitarismu, rasismu a antihumanismu. Nicméně platí jeho slovo, že politická moc a filosofie musí „spadnout v jedno“, jinak bude celé obci běda.

Proti svému hlavnímu učení, že skutečné jsou jen ideje, Platon svou starostí o blaho a bezpečí svých spoluobčanů potvrdil, co Boží lid zvěděl z Božího zjevení, že Bůh dal zemi čas a že je to podle jeho vůle, aby se stvoření rozvíjelo, rostlo, zrálo a docházelo k svému cíli v čase. Ve světě idejí se nic neděje. Na zemi naopak se stále něco děje. Bůh má eminentní zájem o tento stále se dějící svět, jehož dějství jsou nerozlučně spjata s časem. Bůh prokázal svou účast na tomto časném světě, že se ve svém Synu stal časným člověkem: narodil se do času vlády římského císaře Augusta, když se v Sýrii konal první majetkový soupis. A známe i jeho pozemské rodiče, Josefa z Nazareta a Marii, jeho zasnoubenou ženu. Andělé nám k tomuto narození oznámili, že Bůh má v lidech zalíbení. Toto zalíbení zůstane stálým znamením, že osud lidského rodu bude Bohu ležet na srdci. A země a její čas bude vskutku vždycky „po“ Kristu - tedy Bůh s námi. Čas a časnost budou nadále provázet lidské bytí až do chvíle, kdy Stvořitel mu určí konec tak, jak mu určil začátek.

Vraťme se do našeho času: Boží zájem či spíše účast na životě světa je zřetelná v tom, že Bůh na rozdíl od věčných idejí vyslýchá naše modlitby, dokonce mění své rozhodnutí podle toho, jak se změní člověk, který se modlí. Zrovna 20. května 2014 jsme četli podle rozvrhu Na každý den o králi Chizkijášovi, jemuž na smrt nemocnému prorok Izajáš vyřizuje od Hospodina: „Udělej pořízení o svém domu, protože zemřeš, nebudeš žít.“ Chizkijášova modlitba, aby se Hospodin rozpomněl na vše dobré, co král činil, a jeho veliký pláč způsobily, že prorok dostal od Hospodina nový příkaz: Vrať se a vyřiď Chizkijášovi, že jsem vyslyšel jeho modlitbu a přidám k jeho dnům ještě patnáct let.

Bůh slyší a vyslýchá naše modlitby. Může se zařídit podle toho, jak se rozhodne člověk, který se modlí. Modlitby nikdy nejsou prázdná slova. Modlitba má velikou moc. Když se prorok Elijáš modlil, aby nepršelo, nezapršelo po tři roky a šest měsíců. Apoštol Jakub označuje takovou modlitbu přídavným jménem vroucí a podruhé jménem naléhavá. V obou případech lze k modlitbě přidat „opravdová“, což je něco jiného než pěkná nebo zajímavá nebo obsažná nebo dobře biblická – opravdová je vroucí a naléhavá, neboť počítá s tím, že Bůh, který je neměnný, mění své jednání, třeba tak radikálně, že svému odsouzenci, jemuž určil konec jeho dnů, přidá po jeho vroucí a naléhavé modlitbě ještě patnáct let. Platonovy ideje neslyší a nevyslýchají žádné modlitby. Nejsou živé. Jsou, ale nějak se nezajímají a neúčastní života lidí na zemi. Nečekáme od nich přátelství ani lásku.

Křesťanská víra v Ježíše Krista nekončí v lidské mysli a srdci, dostala přece i dar, kterým se obrací na Boha, na jeho Syna, který ví, co je život v těle a proto v hloubi rozumí našemu sténání, které výjimečně najde v modlitbě příléhavá slova.

Poděkujme Bohu za svůj život, který podle Boží vůle v čase nastal a v něm i skončí. A važme si daru víry v tohoto Boha, která překročí poslední hranici v čase, vstane z mrtvých a setká se s tím, v něhož věřila a jíž on nabídl cestu spásy a nového života věčného, protože jej budeme žít s Bohem a jeho rodinou.

Josef Veselý

Kdo jsi, Pane? 2 P 1,16–21; 1 J 1,1–10

Pán Ježíš se modlí: *„Otče, přišla hodina, oslav Syna svého, aby i Syn tvůj oslavil tebe; jako jsi mu dal moc nad každým člověkem, aby těm všechněm, které jsi dal jemu, život věčný dal. Toto je věčný život, aby poznali tebe samého pravého Boha, a kterého jsi poslal, Ježíše Krista.“* (Jan 17,1-3)

„Kdo jsi, Pane?“ šeptá do prachu cesty u Damašku obávaný lovec křesťanů, farizeus Saul Tarzenský, když si na něho posvítil Ježíš; Bůh v Kristu.

S poptávkou po totožnosti tesařského tovaryše Ježíše, syna Josefova z Nazaretu, se v evangeliích setkáváme od počátku. Jeho současníci, zbožní učitelé Zákona, mají své představy, svá očekávání i nároky na Mesiáše; a tenhle...?

„Co se vám zdá o Kristu? Čí je syn?“ ptá se on sám farizeů (Mt 22,42).

Řekli mu: „Davidův.“

„Jak může být jeho synem, když ho král v Duchu svatém nazývá svým Pánem (třeba v žalmu 110,1: Řekl Hospodin mému Pánu: Seď po mé pravici, dokud ti nepoložím tvé nepřátele za podnože tvých nohou)?“ Jakýpak můj syn, když je mým pánem?!

A přece, Davide, co když tvůj potomek Mesiáš, je také a především Synem Božím? řekneme my. Oni mlčeli. Syn Hospodina? Nemyslitelné! Jenže právě s tím on přichází: Hledejte moji tvář! JSEM milující OTEC.

Je to záhadou už matce Marii, když, podle Lukáše, slyší od dvanáctiletého synka Ježíše, kterého konečně najdou v chrámě u Božího Slova: „Co že jste mne hledali? Nevěděli jste, že ve věcech svého Otce musím být i já?“ (L 2,49) Kdo jsi, Ježíši?

Když asi ve třiceti vystupuje z vody Janova křtu, náhle mocně, jako hlasem ze svaté skrytosti, přemáhá přítomné kajícníky ujištění: „Tento je ten můj milý Syn, v němž jsem našel zalíbení“ (Mt 3,17) a kazatel křtu pokání na odpuštění hříchů (Mk 1,4) naň ukáže: „Hle, Boží Beránek, který snímá hřích světa“ (J 1,19).

Všichni znají ten starý scénář Velké noci: Krvavé znamení na veřejích, aby se zhoubce vyhnul, pak jedení beránka, pokrmu, v jehož síle půjdou z domu služby do svobody... Leč s hříchem a nepravostí mají co dělat stále. Dobře míněné reformy a proměny veřejné scény v minulosti troskotají na člověku: „Spíš černoch zbělá a levhart změní svoji skvrnitost, než budeme s to činit dobré, přivyklí zlému“ (Jr 13,23) běduje po staletích prorok... A přece: „Dnové jdou (zjevuje mu Duch), kdy učiním se svým lidem smlouvu novou..., změním jejich vědomí nadáním k dobrému“ (Jr 31,31.33; Ef 2,10) a budou mým lidem. Lidem svobodným od hříchu světa? V to doufají křtěnci i poctivý zákoník, jemuž se nedaří dostát Zákonu (Ř 7,18-19). Každý sám za sebe přichází nebo pohrdne, každého zvlášť a znovu Křtitel zavazuje k činění pokání, ale přijde Mesiáš. Přijde a obnoví původní čistotu Božího stvoření. Napraví všecky věci, a všichni mne budou znát... ON je nadějí: Služebník Hospodinův, EBED JAHVE? Syn člověka na oblacích?

Pojednou slyší: „Tento jest..., který vás pokřtí Duchem svatým... Bude to křest ohněm. On je ten Syn Boží“ (J 1,33-34). Co to znamená? Pohrnou se snad konečně k hoře domu Hospodinova k jeho SLOVU a svědectví všechny národy? Procitne Izrael jako avantgarda spásy pohanů (Iz 2,2-5; Mi 4,1n)?

V plnosti Ducha po dlouhém půstu na poušti přijde nazaretskému Ježíši: „Jsi-li Syn Boží, vystup z šedé anonymity! Potvrď si objektivně své know – how,“ našeptává mu jeho přirozenost osvíceného třicátníka, „prosaď se svým charizmatem ve světě lidí!“

V nápovědách své vůle člověk Ježíš rozeznává pokušení a orientuje se odkazem na Boží slovo: „Psáno jest... ne pouze chlebem... Nebudeš se předvádět, ověřovat si, jak funguje to Boží... K Pánu Bohu svému vzhlížej a jen jemu služ...“ Čteme, že ho pokušitel opustil až do času (L 4,13).

Míří na sever, do krajiny kolem jezera, mezi své Galilejce, které od dětství zná. Přichází je oslovit, probudit, obrátit jejich pozornost k Bohu. Jasně a stručně formuluje výzvu a zapojuje do své mise pár horlivých přátel, kteří mu fandí. Zvěstování potvrzuje neslýchanými činy dobrodiní. Na vrcholu kampaně pak zmocňuje a posílá po dvojicích sedmdesát jiných dobrovolníků (L 10,1n): „Naplnil se čas (už je to tady), je přítomná moc Ducha, přiblížilo se Boží kralování. Čiňte pokání (jděte do sebe), věřte evangeliu. Kraluj, Bože, spravedlností, pokojem a radostí ve vás! (vysvětluje podobenstvími) ON je Pánem nade vším, co vás znevolňuje.“ (Mk 1,15).Krajem s tím chodí pětatřicet dvojic. Oživují starou prorockou naději a vizi: Zlo ustupuje. Izrael, pohnut milostí k pokání, se změní a stane se světlem národů. Ježíš káže a působí ve městech. Mocí Ducha přemáhá překážeče, vymítá démony, uzdravuje..., učedníkům stoupá sebevědomí...

Postupně se však ukazuje, že cesta povede jinudy (Mt 11,20-25). Pokání a změna života, radikální sebereflexe se lidem v uličkách a na bazarech nezamlouvá. Mají své školy a učitele, pravidelné poutě do Jeruzaléma, co bys ještě chtěl, Ježíši?

„Mistře, víme, že jsi od Boha přišel mistr,“ ubezpečuje za zavřenými dveřmi noční návštěva. „Žádný to-

Dokončení na str. 3

Poselství křesťanským sborům

Úvod (Zjevení 2. a 3. kapitola = Poselství všem)

Dějiny moderního světa jsou plné chaosu. A přesto z perspektivního pohledu, který zprostředkovává učedník Jan, miláček Páně, je v nich zcela pevný řád. Všechno směřuje k určitému cíli, který je v poslední knize Písma označován jako „tisíciletá říše spravedlnosti, dobra a harmonie“. Nad povrchem všech pozemských událostí i každodenního dění probíhá skryté naplňování, „rozpečetťování“ dávno připravených Božích rozhodnutí. Jde o postupné prolamování Boží vůle do lidské skutečnosti. Pán Bůh má v rukou vládu všech věcí, i tohoto našeho světa. I my jsme zahrnuti do této oblasti Božího panství. Smíme vědět, že Bůh je naším Stvořitelem i Pánem. Není Bohem krutým, který by toužil po pomstě, ani Bohem pomyslným či pomíjejícím. Je Bohem skutečným, živým a věčným. Je Bohem lásky. Je to ten, který poslal svého jednorozeného Syna, Pána Ježíše Krista, doprostřed našeho světa, aby se v něm a skrze něho k nám mohla dostat Boží zachraňující láska. V tomto Bohu může každé lidské srdce nalézt pokoj. S ním nepropadne Božímu soudu. V pohledu na Božího Beránka, který nese hříchy světa, křesťane, slyš. On k tobě mluví. Předkládá ti vážná napomenutí i veliká zaslíbení. Soustřeďuje je ústy Janovými symbolicky do sedmi vytipovaných míst první církve Páně: do Efezu, Smyrny, Pergamu, Tyatir, Sard, Filadelfie a Laodiceje. To proto, že se právě v nich objevují různé formy nevěrnosti vůči Bohu, slabosti a ochablosti víry, zrady člověka vůči Bohu a Boží lásce. Poselství sedmi sborům je poselstvím celé církvi Kristově, která je roztroušena po vší zemi. Tak Bůh před námi otvírá sedm vážných napomenutí, která jsou určena každému věřícímu člověku. Ale Bůh v tomto svém poselství zároveň otvírá i sedm mocných a nadějných zaslíbení, která jsou určena všem věrným následovníkům Pána Ježíše Krista. Jsou určena všem křesťanům, kteří se tiše, ale vpravdě pokoušejí jít cestou následování Krista; i když všelijak nedokonale, neuměle a v mnohé slabosti, přesto se pokoušejí pronést korouhev vítězného zmrtvýchvstalého Božího Beránka tímto světem.

(pokračování příště)

Pavel Rybín

Kdo jsi, Pane?

2 P 1,16–21; 1 J 1,1–10

Dokončení ze str. 2

hle, co ty, bez Boha nesvede...“ Mluvčí rady, Nikodém, zná proroky a nejspíš by se rád domluvil, ale hned zkraje slyší, v čem je jádro pudla: Domluvit se a spojit síly nestačí.

„Smysl pro Boží kralování se rodí z vody pokání a z Ducha...“ (J 3,3.7). Moudrým a opatrným je skryto, co Bůh zjevuje nevýznamným (Mt 11,25). „Musíte se znovu narodit...“ Neslýchané! Zas odmalička? Co je to za panství, které si nezíská elity?

„Ty jsi mistr v Izraeli a tohle neznáš?“ říká mu Ježíš. Pochybují. Jan Křtitel s nadějí mesiášského otevření žaláře (Iz 61,1b) zůstává ve vězení: „Ty jsi ten, který má přijít?“ dává průchod své nejistotě, možná zklamání, „nebo máme čekat jiného?“ (Mt 11,3) Dostává se mu nepřímé odpovědi a záhy je Herodem Antipou zavražděn. Ježíše to sebere i těch pár jeho, ale místo, aby zarmoucení stranou odpočívali, starají se o zástupy těch, co si je tam najdou.

V bezpečnější krajině Heroda Filipa, v Cesarei na úpatí pohoří Hermon, zavlažujícího krajinu hojnou rosou a řekou, která zde pramení, je už zřejmé, že evangelizace Galileje k většinovému hnutí nepovede. Města pokání nečinila (Mt 11,20) a v Jeru-zalémě se proti Ježíšovi hromadí žaloby. Musí se i skrývat (J 7,1n). Pravověrní Židé se nejednou chopili kamení. Je to na hraně, jde o život...

„Co se o mně říká?“ poptává se své družiny veřejný činitel Ježíš. „Za koho mne pokládají?“ Jak jsme na tom?

„Vedou se řeči o reinkarnaci některého z velkých duchů Izraele: Křtitel? Eliáš? Jeremiáš? Prorok veliký povstal mezi námi,“ říkají, „a Bůh navštívil lid svůj“ (L 7,16).

„A za koho mne máte vy?“

„Ty jsi Kristus,“ vyhrkne Petr podle Marka, a Ježíš, jako by se zalekl, nechce, aby to šířili.

„Mlčte, dokud si zlí vinaři sami neřeknou: Hle, dědic! Pojďme, zabijme jej a dědictví je naše...“ (Mt 21,38). Začal je učit, že Syn člověka musí mnoho trpět. Nezbývá, než mluvčími lidu potupen, být zabit. Ve třech dnech pak z mrtvých vstane. Nechápou. Ke Kristu, Synu Boha živého, jim to nesedí. Otec přece na to má, aby se nevinného zastal!

Ledaže... ano, Ježíš z Nazaretu...? Až příliš zjevně je člověkem: Nezřídka utrmácený, sotva padne, usne, třeba na zádi lodě zmítané bouří. To se jen Šimon po svém zvyku uřekl... Naštěstí. A snad to nahlédne i Mistr: tak snadnou kořistí že by byl Boží Syn? Kde by zůstal Hospodin, Bůh Izraele? Nesnesitelné. Ježíš – Kristus? Není to rouhání? S tím na jistou smrt. Ví to, a přesto jde...

Co takhle na čas do ilegality, Mistře? Máš nás, jdeme do toho s tebou. Při troše opatrnosti... Třeba tady v horské velebnosti tvého proměnění: stánek tobě, stánek osvoboditeli Mojžíšovi, stánek bořiteli pověr a Bálů Eliášovi. Rozkřikne se to, národy si pospíší k naší hoře, praví prorok (Iz 2,2-3; Mi 4,1) a užasnou... Petr neví, co říká. Mluví z něj strach.

Ze skrytosti oblaku nepřeslechnutelně přichází: „Tento je ten Syn můj milý, toho poslouchejte...“ a to je konec. Konec, o kterém Mistr mluví... Konec? Ano. Konec nejistoty a pochybností. Sestupujeme do Jeruzaléma...

„Podle našeho Zákona má umřít, protože se činil Synem Božím“ (J 19,7), trvají žalobci na svém. Mají svou představu a té obětují kohokoli...

„Jsi-li Kristus, pomoz sobě i nám,“ zpochybňuje viselce Ježíše nakonec i spolutrestaný zločinec (L 23,39). Je příliš obludné myslet Boha Krista, s námi v tak strašlivém trápení, nečinného..., a tak se chvěj. Jako list, unášený větrem svých nepravostí, se zachvěj nemyslitelným, otřásavým, z logiky a reality vybočujícím, ano, absurdním: „Pane, rozpomeň se na mne ve svaté své skrytosti...“

„Ještě dnes...“ snímá Ježíš hřích světa. Ještě dnes se s tebou rozdělí o jistotu vzkříšení... „budeš se mnou...“

„Jsa v způsobu Božím, nerozpakoval se s tím mezi nás,“ byla to šance pro Izrael i pro svět, svědčí Saul, když osleplý světlem u Damašku prohlédl ke Kristu. „Zranitelného, smrtelného člověka Ježíše z Nazaretu našli v zahradě na modlitbách. Syna Božího? Sám sebe tím zmařil. Poslušný svého Božství („Vím, že přikázání Otce je život věčný“ J 12,50) se ponížil až do smrt,i a to smrti kříže, aby člověka, aby nás přivedl k poznání, jací jsme vůči Bohu, a tak k pokání. K víře, že je LÁSKA, a zachraňuje k životu z moudrosti Boží (J 17,3).

Bůh tvoří, miluje, trpí a raduje se nad jedním hříšníkem činícím pokání. Jako trvá setí a sklizeň s vinobraním, tak trvá utrpení a smrt Krista Boha kvůli nám. Bůh trpí hříchem v nás a mezi námi, odcizením a lhostejností ke své LÁSCE. Už jsi nad tím zaplakal? My to zvěstujeme, dokud nepřijde: Zvěstujeme smrt Páně, ale ON přichází vzkříšený se životem pro nás: „Vezměte, jezte, to je mé tělo... To je má krev té nové smlouvy, krev. která se prolévá za mnohé.“ Kvůli mně, kvůli tobě, kvůli nám, naší vinou. Plač, aby ses zaradoval.

Věř a postaví tě to do světla. Účastníš se superskutečnosti jeho z mrtvých vstání. Bůh jej povýšil nade vše. Dal mu JMÉNO nedotčené ničím, co tomu kdo ubírá nebo k tomu přidává. „ON je Pánem ve slávě Boha Otce“ (Fp 2,5-11).

Amen.

Modlitba:

Otče náš, který jsi ve svaté skrytosti, posvěť se TVÉ JMÉNO v závalech naší všednosti a nesvatosti. Podáváš nám víc než tento život, víc než tento svět a my jsme uvěřili a přijali.

Uchází se o nás naše živobytí každý den, ale my ti držíme místo ve svém myšlení, rozhodování, konání. Chce-me být s tebou. U tebe nalézáme šťastné rozeznání svých zmýlení, iluzí a zdání. Ty odzbrojuješ strašidla naší současnosti. Snímáš masky atrapám bohů i škůdcům země a máš východisko z našich bezradností...

Přicházíme unaveni cizotou, lhostejností a nevolí lidí ke tvému kralování, ke tvé LÁSCE a vůli, která je ŽIVOT. Zvykli jsme si na hřích tohoto světa, jsme vinni tvojí bolestí. Odpusť nám, prosíme.

Obnov nás, Bože, Duchu svatý v rozumění tobě, ve výhledu naděje, v očekávání nových duchovních věcí, když jsme prázdní jeden pro druhého, v hlušině svých slov nedbalí toho, co duchovně obživuje.

Přijď nám svým SLOVEM na pomoc. Amen.

Samuel Jan Hejzlar

Nesmyslnost dobrých skutků?

Setkala jsem se s názorem, že dobré skutky, pokud je konají nevěřící (nebo i lidé hlásící se ke křesťanství, ale neznovuzrození), jsou vždy nesmyslem, přetvářkou, a tedy zlem. Tento názor v takové absolutní podobě nesdílím.

Dobrý skutek má dvojí dopad – pro toho, kdo jej koná, a pro toho, koho se týká. V prvním případě znamená u znovuzrozeného potvrzení a dosvědčení jeho víry (viz list Jakubův), dále odměnu v nebi (ale pozor, nejde o dar věčného života, nýbrž o „bonus“ pro toho, kdo už ho získal - věčný život nelze získat skutky, nýbrž jen Boží milostí skrze víru a pokání!) a umožňuje mu též účinnější evangelizaci než pouhým zvěstovaným slovem – obojí by mělo, je-li možno, jít ruku v ruce; pro neznovuzrozeného neznamená v pozitivním smyslu nic, dokonce jej může klamně utvrzovat v domnění, že si tím dělá u Boha „dobré oko“, ukolébávat jeho svědomí nespaseného hříšníka a zatajovat mu potřebu pokání a znovuzrození. A pokud dotyčný vyvolává ve svém okolí pasivně nebo dokonce aktivně dojem, že dobré skutky a slušné chování stačí pro získání věčného života v nebi, pak je jeho postoj skutečným zlem. A v jistém smyslu tedy mohou opravdu být zlem i jeho dobré skutky, pokud slouží jako potvrzení a propagace takového postoje – mají tedy opačný dopad než dobré skutky propagované Jakubem. Proto je tak těžké evangelizovat právě v kompaktním společenství založeném na dobrých skutcích přizdobených křesťanskou hantýrkou, proto znovuzrození celníci a nevěstky – a dnes třeba například i vysvobození narkomani – předcházejí farizeje do království nebeského.

Avšak pro toho, komu slouží, a tím i pro veřejnost mají dobré skutky (pokud zde skutečně nejde o propagaci chybného postoje ke spasení, nebo pokud ty skutky zasahují i tam, kam tento postoj nedosáhne) vždy dobrý smysl. Zabránění umělému potratu, ať už toho dosáhl znovuzrozený křesťan, neznovuzrozený příslušník tradiční církve nebo i humánní světák, znamená v každém případě záchranu lidského života – a ten, komu je tak umožněno se narodit, se může stát Božím dítětem, evangelistou a misionářem, který bude dobré skutky spojovat s uvědomělým vedením lidí k pokání a do Božího království. A i pokud k té záchraně dojde v prostředí, které by takovou životní cestu zachráněného dítěte samo nepodpořilo – tedy v prostředí světském nebo tradičně církevním – mají znovuzrození křesťané (ať už se modlí konkrétně za toto dítě, nebo o něm sice nevědí, ale modlí se za záchranu a následný život dosud nenarozených obecně) možnost to ovlivnit svou přímluvou.

Zahrádkář a zemědělec ví, že pokud z časových či jiných důvodů není možno všechen plevel vykořenit, je užitečné ho aspoň otrhat, aby neudusil kulturní rostliny a aby se nerozsemenil. Kdyby dobré skutky neznovuzrozených byly nesmyslem a lží, nemělo by vůbec smysl chodit k volbám, pokud bychom ve svém volebním obvodu nevěděli o znovuzrozeném kandidátovi. Jenže i když se takových nedostává (a je třeba se modlit, aby se dostávalo), není ani tak opravdu jedno, kdo z neznovuzrozených přicházejících v úvahu stojí v čele vlády, ministerstva, kraje či obce. Skutečně i ve světě a v tradičních společenstvích existují lidé natolik neovlivnění falešnými ideologiemi, nesobečtí, moudří a obětaví, že jejich praktická činnost je pro veřejnost dobrem. A pokud jde o to, aby i oni sami poznali absolutní dobro v Bohu, aby byli spaseni a aby jejich přínos pro společnost dostal i spásný rozměr – toho mohou křesťané, kteří je volili a kteří se za ně přimlouvají, dosáhnout svými modlitbami.

Ivana Kultová

Coventry

Druhá světová válka zasáhla do životů milionů, lidí a přestože je to již tolik let, je to stále živá připomínka, že když se včas nečelí zlu, přinese to zlo mnohem větší. Je to poučení pro každou dobu. To co pro nás znamenají Lidice, to pro Velkou Británií znamená Coventry. V noci z 14. na 15. listopadu 1940 se cílem německých bombardérů stalo město Coventry, město průmyslové, ale i město kultury s krásnou gotickou katedrálou sv. Michala. Centrum města lehlo popelem, bylo usmrceno mnoho lidí. Symbolem ničivé zkázy se stala katedrála, z níž zbyly pouze obvodové zdi. Po válce bylo rozhodnuto, aby zbytky staré katedrály zůstaly jako memento, varování, a vedle byla postavena nová katedrála, která symbolizuje smíření. Základní kámen byl položen roku 1956 a vysvěcena byla 25. května 1962. Podíleli se na ní přední umělci té doby.

Nová katedrála je úchvatný prostor. Při vstupu je po pravé straně nádherné barevné abstraktní okno, spíše stěna z oken, na čelní straně je největší tapiserie světa – Kristus ve slávě, a když se otočíte zpět, uvidíte prosklenou stěnu s obrazy postav a skrze tuto stěnu je vidět trosky původní katedrály. Po obou stranách hlavního prostoru je několik kaplí, z nichž jedna nese název Kaple sjednocení, která slouží všem křesťanským církvím.

Z vnější strany, při vstupu do katedrály, je zasazena bronzová deska s biblickým veršem: Nikdo nemůže položit jiný základ, než ten, který je již položen, a to je Ježíš Kristus. (1 K 3,11)

Myslím, že tento text je mimořádným svědectvím početným návštěvníkům, kde hledat pevný bod života, sílu a naději. I v dnešní době musíme čelit různým nebezpečím, a je proto jistotou, že když Ježíš Kristus je základem našich životů, a kéž bychom na to nezapomínali, tak se nám otevírá světlo v přítomnosti i světlo do budoucnosti.

Účastnili jsme se zde také bohoslužeb anglikánské církve, kterou provázel nádherný zpěv katedrálního sboru a navíc se skladbami Felixe Mendelssohna a se závěrečným preludiem úchvatných varhan. Byl to povznášející zážitek a uvědomoval jsem si, jak je úžasné, že stále zní evangelium, které proměnilo a proměňuje tento svět. Po skončení bohoslužeb za námi přišla paní farářka a když se dozvěděla, že jsme z České republiky, tak řekla: Podívejte se na tuto stěnu (a tam byl velký dřevěný nádherně vyřezávaný kříž), to je dar z Prahy.

Jan Trnka

Vzpomínka na ústeckého varhaníka

Nekrolog - podle slovníku projev hodnotící život a dílo zemřelého člověka – bývá ošidnou záležitostí. Většinou se dozvídáme, že zemřelý byl člověk bez poskvrny, bez viny, bez hříchu – vlastně dvojník Pána Ježíše. Všichni víme, že to tak není a nemůže být, jsme lidé hříšní a všichni máme chyby – někteří více, jiní méně. Stává se potom, že nad hodnocením zemřelého několik lidí pláče, jiní se trochu usmívají a další „vědí svoje".

Proto mám-li napsat o Mgr. Jaroslavu Švejdovi, který v době mého „kurátorování" v ústeckém sboru ochotně převzal práci varhaníka po náhle zemřelém br. doc. Danešovi, nebude to jenom o pohodě. Někdy jsme se přeli, snad jsem až příliš nesmlouvavě prosazovala některá rozhodnutí staršovstva. Pro Járu byli naopak autoritami dva vzdělaní muži – RNDr. Josef Kopřiva a RNDr. Ivan Brouček. První z přírodovědců Dr. Kopřiva byl chemik a hlavně výborný znalec Písma svatého, Dr. Brouček byl seismolog a třebaže měl ke křesťanství od mládí blízko, nechal se pokřtít až v Ústí ve svých 72 letech sestrou farářkou Aničkou Pavloskovou.

Snad byl Ivanův křest hlavní příčina, že se s br. Švejdou stali doživotními kamarády. V kostele potřeboval náš varhaník pomocníka a za toho si zvolil právě Ivana. Nejsem si jista, že to byla ta nejlepší volba; občas se stalo, že varhany hrály o jednu sloku více nebo naopak méně než bylo ve zpěvníku, nebo hrály úplně jinou píseň než byla na programu. My dole jsme se usmívali a občas to komentovali tak, že snad náš selský rozum je pro to počítání slok a výběr správných písní jistější než universitní diplom. Přes všecky ty malé kotrmelce jsme oběma rádi odpouštěli a přijímali jejich omluvy. Byla to tehdy docela veselá etapa života sboru.

Léta ubíhala, Dr. Kopřiva umřel a Jára i Ivan vážně onemocněli. Bylo pro ně samozřejmostí, že byl-li jeden v nemocnici, druhý jej navštěvoval a vzájemně si dodávali sílu k dalšímu životu. Potom umřel i Ivan a vzpomínám, že to Jára hodně těžce nesl. Štěstím pro něho byla jeho manželka, kterou sestra farářka Anička Pavlosková nazývala „andělskou bytostí". Mnohokrát jsem se přesvědčila, že to nebylo nadnesené, paní PhDr. Zdeňka Švejdová vytrvale a s křesťanskou pokorou snášela zhoršující se Jaroslavův zdravotní stav, hledala nejlepší řešení, jak mu pomoci a byla s ním i v posledních chvílích života v hospicu sv. Štěpána v Litoměřicích, kde Jára 27. června 2016 umřel.

Čest památce bratra Mgr. Jaroslava Švejdy a díky Pánu Bohu za ty, kteří mu byli opravdovými bratry a sestrami.

Vladimíra Meislová, ČCE Ústí nad Labem

9. synod leuenberských církví v ČR

25. a 26. listopadu 2016 se v prostorách Církve bratrské v Praze, Soukenická 15 sejde synod členských církví Společenství evangelických církví v Evropě v českých zemích. Bude zahájen v pátek v 17 h bohoslužbami, při nichž bude kázat předseda rady Církve bratrské Daniel Fajfr.

Tématem sobotního jednání, které začne v 9 h, bude Dědictví reformace v našich církvích. Přednáškou Ospravedlnění bezbožného člověka a evangelická církev 21. století toto jednání uvede prof. Dr. Jan Štefan z ETF UK.

Na bohoslužby i zasedání synodu srdečně zveme ekumenickou veřejnost.



410. výročí narození Rembrandta van Rijna



Portrét starce (detail) - galerie Uffizi, Florencie, (104,7 x 86 cm)

Už za svého života byl malíř, rytec a grafik Rembrandt van Rijn považován za velikána, a to tvořil v plodné době nizozemského zlatého věku. Ale jeho popularita měla nejednou i své sinusoidy, a poznal tak i hořkost zneuznání, nepochopení a ponížení. Dnes však Rembrandtovo umělecké dílo představuje v celém světě naprosto jedinečný a přes staletí stále oslovující odkaz. Když například v roce 1948 navštívil krakowské muzeum Picasso, bez poznámek si prohlédl díla Leonarda da Vinciho, nad malým obrázkem Rembrandtovy krajiny však s úctou prohlásil: „Proti talentu se nedá nic dělat."

Rembrandtovy obrazy, jeho geniální lepty zachycují mistrně jímavou krásu přírody, zobrazují citlivě, ale bez příkras a se smyslem pro detail příběhy antické, biblické i příběhy ze současnosti a v portrétech odhalují tajemství duše. Dokonalost figurální malby, řeč šerosvitu, hra světla a stínu, plastičnost, dotvářená násadou štětce v hrubém vrstvení barev, mají různorodé poslání. Světlo zdůrazňující myšlenku, světlo a stín ve službách děje, světlo jako citové zázemí, světlo jako zašeptané slovo lásky, něhy, vděčnosti, odpuštění, světlo ve službách etické směrovky na životní cestě, světlo a zlatem proteplený stín smutné výčitky – světlo a stín splývající s temnotou. Tato promyšlená hra kontrastu představuje divákovi umělecký prostředek dovedený k naprosté dokonalosti a činí tak s přesvědčivostí, která je nenapodobitelná. Rembrandtovo dílo čítá přibližně 600 maleb, téměř 400 leptů a 2 000 kreseb.

V závěrečném období umělcova života vznikl také pozoruhodný Portrét starce či rabína, o němž se rozšířily dohady, že jeho podoba patří českému vědci, filosofu a teologu, velkému učiteli národů Janu Amosi Komenskému. Je tomu opravdu tak? Komenský sice trávil své stáří ve vstřícném amsterodamském vyhnanství a bydlel nedaleko Rembrandtova domu, ale přece jen. Mám své pochybnosti. Dovolil by si nenáročný, osobně tak příkladně skromný Komenský věhlasný a drahý Rembrandtův ateliér? Jsem si téměř jista, že nikoli, ba že by mu něco podobného ani na mysl nepřišlo.Vše mohlo proběhnout ovšem také zcela jinak. Co když vstoupila do hry bohatá a vzdělaná holandská rodina de Geerů, která muže bez vlasti přijala tak vřele, vstřícně, s neskrývanou úctou a s obdivem? Mohl proběhnout například i tento scénář: zcela výjimečně soustředěný Komenského obličej, do něhož byla vepsána nejen přemíra inteligence, ale též vroucí zbožnost a pozoruhodná etická houževnatost, neodolatelně zaujal při náhodných setkáních



Simeon v chrámu, 1669, Nationalmuseum, Stockholm

bystré oko samotného malíře, a byl to on, kdo učinil první krok. Posledního biskupa „umírající" Jednoty bratrské ovšem mohl portrétovat také pouze některý z Rembrandtových žáků. I když se historikové umění nepřestávají ptát i přít, i když se vytrvale snaží nalézt na kladené otázky prokazatelnou odpověď, otazníky zůstávají. Ať tak či tak, dokonalým dílem se pyšní galerie Uffizi ve Florencii.

Rembrandtova tvorba byla vždy hluboce náboženská, ale s přibývajícími lety umělce duchovně zvroucněla. Jeho osobní víra se prohlubovala a vyjádření vnitřního prožitku dostávalo na plátnech stále větší prostor. Malíř se při své práci stále častěji vracel, ač neochvějně přesvědčený protestant, k projevům staré křesťanské mystiky. Ta se snad nejsilněji projevila v obraze Simeon v chrámu, v obraze – dá se říci – na rozloučenou, neboť jej Rembrandt dokončil v roce své smrti (1669). Zachytil na něm procítěně, tak procítěně, jako by se sám se Simeonem ztotožnil, evangelijní příběh starce, který bez zakolísání až do svých posledních dnů vyhlíží jemu zaslíbené znamení spásy, znamení smíření svatého Boha s hříšným člověkem.

Vnímáte, jak tichá, přece však výrazná záře, vycházející z obrazu, zaplavuje celý prostor? Je utkaná z paprsků věčné lásky a odpuštění, stává se písní o vstřícnosti a věrnosti Boží a s touto nadějí proniká staletími až do naší současnosti. Ruce stařičkého Simeona se chvějí, jeho prosvětlený obličej je plný dojetí, plný tichého štěstí, a jeho bledé rty pokorně šeptají: *„Nyní propouštíš, Pane, služebníka svého, neboť viděly oči mé spasení tvé."* (Lukášovo evangelium, 2,25-30)

Milada Kaďůrková

Recenze: Rezonanční příběhy

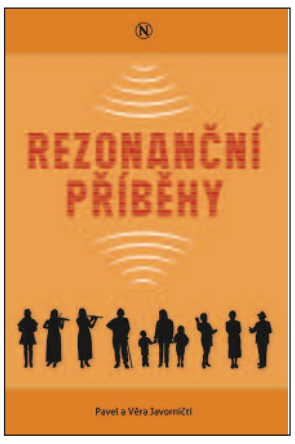

Je dobré, že v množství vydávaných knižních titulů nechybí i knihy, ke kterým se rádi vracíme. Není takových mnoho. Oslovily nás, povzbudily, pomohly vidět svět jinak. Vděčně jsem do téhle své "speciální" knihovničky zařadil oba díly Rezonančních příběhů Pavla a Věry Javornických, které vydalo nakladatelství Návrat domů v Praze.

Povolání a otevřená srdce obou autorů stojí za jejich zvláštním propojením a vstupem do životních příběhů mnoha lidí. Propojení ne lhostejné. Ale jak je vzpomínáno ve vědomí laskavé sounáležitosti, která si uvědomuje malost a zároveň i velikost našeho člověčenství. Témata se otevřela různá, tak jak šel čas. Dramatická i humorná. Jak to bývá při pohledu do různých situací jiných lidí, pomáhají v orientaci a zhodnocení vlastních cest. A také vidět život jako Boží dar, i to, že hovořit s Jeho dárcem a hledat ho je normální. Důležité je nabízený dar přijmout. Vždyť teprve pak lidský život získává svůj smysl, naplnění a cíl. Kruh se uzavírá. K odpovědi na směr vlastní životní cesty pak vedou i dvě otázky položené na konci každého příběhu. Stejně i biblický text svým sdělením, že ve všech situacích, kterými v životě procházíme, zůstává Pán Bůh s námi.

Je velmi dobré, že víc než stovka vyprávěných příběhů je v obou knihách rozdělena do tematických okruhů. Ty často zahrnují situace, které důvěrně známe z vlastního života. Rejstřík biblických veršů, které k nim jsou připojeny, pomáhá s rezonancí vzhůru i nám čtenářům.

Děkuji vám, Věro a Pavle, za nás, kteří jsme už četli!

Jiří Hofman
kazatel Církve bratrské

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607,
e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 481 Kč, jednotlivé číslo 13 Kč. Č.ú.: 228961190/0300
Redaktorka: Helena Bastlová
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne Grafotechna
Distribuci provádí:
* Pro jednotlivce: Česká pošta, s.p. bezplatná infolinka České pošty 800 300 302
adresa pro písemný styk:
Česká pošta oddělení periodického tisku Olšanská 9, 130 00 Praha 3
e-mail: postabo.prstc@cpost.cz
*Hromadné zásilky: A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

34/2016

7. prosince 2016 ✦ ročník 101 ✦ cena: 13 Kč

Příští číslo vyjde
14. prosince 2016

Z obsahu

* *O Ježíšově božství*
* *Nebeské vítězství*

Poselství ke 3. neděli adventní



Věrní služebníci Kristovi
1. Korintským 4,1–5

Apoštol Pavel označuje v uvedené perikopě křesťany za Kristovy služebníky a správce Boží milosti. Obojí velmi úzce patří k sobě. Zastavme se nejprve u pojmu správce. Správce má velkou moc nad něčím, co není jeho. Spravuje to, ale jako by to jeho bylo. Ptá se sám sebe: kdyby to bylo moje, co bych tomu ještě přidal? Já to nevlastním, ale mohu to dovést k dokonalosti. Věrnost správce je jeho základní vlastností a předpokladem. On odpovídá tomu, kdo ho pověřil a jeho měřítkům, ne měřítkům vnějších pozorovatelů. To, co mohou jiní odsuzovat jako příliš konzervativní nebo naopak extravagantní, může být právě to, co majitel ocení. Jde o to zachovat se jemu.

Chtěl bys být správcem? Správcem rekreačního zařízení? Správcem konkurzní podstaty? Správcem sboru? Úloha správce spočívá ve starání se. Je to služba mnohdy hodně náročná. Správce se může starat poctivě – věrně – odpovědně – usilovně – ze všech sil – nebo naopak jen tak, aby to procházelo – aby to nějak klapalo – aby to ještě nějaký čas vydrželo. Správce může hospodařit a starat se „pro sebe“, pro svůj zisk. Mohou mu svěřit velké jmění nebo poměrně dost málo. I to ho může motivovat k většímu nasazení nebo naopak demotivovat, aby se moc nesnažil. Kdykoliv zavítám do svého rodného sboru, Sboru Páně v České Skalici, vidím tam Kotyzův reliéf služebníka s nápisem „Vejdi v radost Pána svého“. Připomíná mi to Ježíšovo podobenství o hřivnách. U Matouše dostávají služebníci (správci) do správy pět nebo dvě nebo jednu hřivnu. U Lukáše dostávají všichni po jedné hřivně. Každý se svěřenou částkou nakládá podle své životní orientace a motivace. Neobstojí ten, kdo se svěřenou hřivnou nedělal nic. Nadpis našeho zamyšlení zní: Věrní služebníci Kristovi. Jsou to ti, co nestaví svou věrnost a svou osobu na odiv, ale spíše vyznávají „jsme jenom služebníci“ (L 17,10). Berou to však jako svou slávu, jako odlesk slávy svého pána.

Je advent, doba očekávání – čekání – bdění, je čas zkoušky věrnosti a vytrvalosti. Víme, co Pán od nás očekává, od nás, svých služebníků a správců, v čem on vidí věrnost. Nemusíme se úzkostně ohlížet na lidské posuzování našeho konání. Pán vidí k záměrům našeho srdce.

Alena Naimanová
farářka CČSH
v Rychnově nad Kněžnou



O Ježíšově lidství

Slyšme nejprve Martina Luthera, jenž nám doporučuje pronikat do tajemství Ježíšovy osoby od jeho narození, a to pěkně jemně, jako když vítáte narození vlastního dítěte nebo sousedova chlapečka. Pak sledujte chlapce Ježíše, až pak překvapeni zjistíte, že je z něho dospělý muž, jehož tajemství vám sdělí jen Písmo: Ježíš je Pán všeho a za jeho rodiči, Josefem a jeho matkou Marií zahlédnete Boha otce.

Čtvrtý ekumenický chalkedonský koncil 451 v severním Turecku vyhlásil plné božství a plné lidství Ježíše Krista. Od října do listopadu se asi 500 delegátů zabývalo předně otázkou Ježíšova božství. O jeho plném lidství se rozhodlo jaksi mimochodem, jako by jeho lidství bylo od začátku samozřejmostí: Ježíš je člověk jako my. Jako my? Je tedy hříšník? Apoštol Pavel měl tu odvahu, že o Ježíšovi napsal: „Bůh poslal svého vlastního Syna v těle, jako má hříšný člověk“ a list Židům dokonce řekne: „Nemáme přece velekněze, kterému by byly cizí naše slabosti, vždyť na sobě zakusil všechna pokušení jako my, ale nedopustil se hříchu“ (4,15).

Je to vůbec možné, aby se plný, skutečný člověk z masa a kostí nedopustil hříchu, aby nepodlehl pokušení? Těm, kdo takto pochybovali nad Ježíšovým lidstvím, zanechal apoštol Jan ve svém evangeliu Ježíšovu otázku: „Kdo z vás mne usvědčí z hříchu“? (8,46).

Evangelia nám zanechala historický, skutečný obraz Ježíšův, z něhož vysvitne, že Ježíš v žádném okamžiku svého života nepodlehl pokušení. Ďábel ho zkoušel třikrát a naposled mu nabídl všechna království světa, jestli ho uzná za svého pána a bude se mu klanět. „Jdi z cesty, satane“ odpověděl mu Ježíš „neboť je psáno: Hospodinu, Bohu svému, se budeš klanět a jeho jediného uctívat“. Místo ďábla přistoupili k Ježíšovi andělé a obsluhovali ho. Tak referuje evangelista Matouš ve 4. kapitole svého evangelia.

Ozvala se druhá otázka: Když je Ježíš člověk jako my, je ve svém vědění omezen jako my? Ví, co se děje v jeho nejbližším okolí, ale neví, co se děje v sousedním domě, tak jako to nevím já ani vy? Ano, neví, tak zní odpověď ze všech příběhů, v nichž Ježíš figuruje. On sám prohlásil o svém příchodu na skonání věků, že o tom dni a hodině nikdo neví, ani andělé v nebi, ani Syn, ale toliko Otec. (Mk 13,32)

Shrňme několik známek jeho skutečného lidství: Narodil se z ženy. Už to dokazuje, že je skutečným člověkem. Byl vychován jako každé jiné židovské dítě v židovském zákoně, židovskou náboženskou tradici vzal za svou. Jako narozený z ženy nutně vzrůstal podle zákona přirozeného růstu. Evangelista Lukáš právě o tom napsal, že Ježíš prospíval na duchu i na těle a byl milý Bohu i lidem (L 2,52). A ještě jinak jej evangelisté líčí jako člověka Ježíše, jenž jí a pije, je unaven, spí, cítí bolest, je podroben špatnému zacházení, bojí se smrti a umírá vysílením na kříži, což byla ohavná, nečestná smrt.

A máme ještě jeden důkaz, jímž on sám dokládá své lidství: nechá se pokřtít na odpuštění hříchů. Podobně a jako následovník Jana Křtitele volá: Pokání čiňte, neboť

Dokončení na str. 2

Zaveršování adventní

Zas po roce jsme vrženi
Do adventního tržení.
Však kde je? Kde je?
Zdržení?

Je to idyla starobylá:
Svaťáku litry,
dobrot kila.
Naděje, kde jsi
zabloudila?

Čas dárcovského
mlžení:
Čím, čím chcem býti
strženi,
z pýchy
do víry
vrženi?

Tak se v Adventu 2016
ptala
Eva Budzáková

Herodes

Když o někom řeknete, že je to pěkný „herodes“, asi nejde o lichotku a všichni hned pochopí, že dotyčného máte za násilníka, před kterým je radno mít se na pozoru.

Je ale taky pravda, že Herodes Veliký se těší v Izraeli velké úctě a dnešní obyvatelé Svaté země ho vidí podobně jako my v Čechách a na Moravě císaře Karla IV., nazývaného po právu Otec vlasti. Herodovi byl prý vzorem sám král Šalomoun a skutečně se mu v mnohém vyrovnal, za jeho panování dosáhla říše židovská rozmachu a sahala od Sýrie až po Egypt. Herodes se honosil významným titulem „Rex socius et amicus populi Romani“ a těšil se přízni císaře Augusta, které uměl jaksepatří využít. Například na Kypru si pronajal měděné doly a o zisk z těžby se dělil právě s římským císařem. Židé byli v době Herodově nejvěrnější a nejvýznamnější spojenci Říma a za jeho vlády zaznamenalo Věčné město nebývalý rozmach obchodu po celé říši a tučné příjmy z výnosů plynuly do jeruzalémského Chrámu, který v tom čase blahobytu přetékal zlatem.

Herodes Veliký stavěl nová města, chrámy a sportoviště v Aténách, Lýkii, Pergamonu i na Spartě, přestavěl chrám boha Apollóna na ostrově Rhodos, hradby v Byblu, Fórum v Týru a v Bejrútu, vodovod v Laodiceji, divadlo v Sidonu a v Damašku, gymnásia v Ptolemais a Tripolisu, kašnu a lázně v Aškalónu, v největším městě Blízkého východu Antiochii vydláždil čtyři kilometry dlouhou hlavní třídu s kolonádou po obou stranách a Jeruzalém se stal metropolí s novým chrámem, který byl honosnější než původní Šalomounův chrám.

Politický lesk a rozmach velkého krále má ovšem již zmíněný škraloup: ženu Mariamné dal popravit, švagra Aristobula uškrtit v lázních, podobně jako dva syny, což vedlo císaře Augusta k poznámce, že je lépe býti Herodovým vepřem než synem. A když se Herodes léčil v sirných lázních Callirhoe a další jeho syn, velekněz Antipater se dozvěděl o smrti otcově, zajásal nad tou zprávou, jenže šlo o radost předčasnou a syn zaplatil svou nerozvážnost životem.

Takový byl tedy Herodes, a je na vás, abyste zvážili, zda to byl jen despota a krvežíznivý pes, přátelé historie, která v paměti lidu, a nejen bratří Židů, stále ještě žije.

Jan Schwarz

Z církví doma i ve světě

Novým generálním sekretářem ERC byl zvolen Petr Jan Vinš

Ve čtvrtek 24. listopadu 2016 se konalo v Praze v zasedacích prostorách ústředí Českobratrské církve evangelické 13. valné shromáždění Ekumenické rady církví v ČR, kterého se zúčastnili zástupci členských církví a pozorovatelů ERC. Na programu zasedání nejvyššího orgánu ERC byla kromě zpráv předsedy ERC Daniela Fajfra a generální sekretářky ERC Sandry Silné také volba generálního sekretáře ERC pro nadcházející čtyřleté období. Novým generálním sekretářem ERC byl zvolen ThDr. Petr Jan Vinš, který je duchovním Starokatolické církve a lektorem Univerzity Karlovy. Předseda ERC Daniel Fajfr poděkoval dosavadní generální sekretářce ERC Sandře Silné za její více než osmiletou službu v ERC.

Valné shromáždění ERC se také zabývalo změnou stanov a změnami Organizačního, volebního a jednacího řádu ERC, do kterého nově přibyla také pravomoc Valného shromáždění ERC volit a odvolávat náhradníka předsednictva ERC. Náhradníkem předsednictva byl zvolen Mgr. Marián Čop, superintendent Evangelické církve augsburského vyznání v ČR. Valné shromáždění ERC dále schválilo hospodaření za rok 2015, rozpočet ERC na rok 2017 a diskutovalo nad zprávami komisí ERC.

Aleš Čejka, ERC

Více než tři čtvrtiny křesťanů v Severní Koreji nepřežijí perzekuci

Nejnovější odhalení lidskoprávních organizací a jejich statistiky zabývající se náboženskými menšinami v Severní Koreji ukazují, že až 75 procent těchto menšin, včetně křesťanů, je vystaveno mučení, věznění a jiným praktikám, při kterých přijdou o život. Organizace Databaze Center for North Korean Human Rights, která se opírá o svědectví severokorejských uprchlíků, má zdokumentovano více než 65 000 případů náboženského pronásledování. 99 procent z 11 730 účastníků studie potvrdilo, že pod vládou Kim Čong Una neexistuje žádná náboženská svoboda a více než 75 procent křesťanů, kteří jsou za svou víru potrestáni, za ni též zaplatí životem.

„Většina nábožensky praktikujících Severokorejců uvedla, že jsou protestanti nebo katolíci. Více než 10 procent se označilo za budhisty," uvádí studie.

Výzkum také ukázal, že se jen 1,2 procenta uprchlíků zapojí do tajných náboženských aktivit. Důvodem je strach z pronásledování. V zemi také platí princip kolektivní viny, což znamená, že jsou zadrženi také příbuzní věřících bez ohledu na to, zda sdílejí jejich víru či ne. Severokorejci, kteří uprchli do Číny a přiznali se ke křesťanství, jsou následně repatriováni a uvězněni v pracovních táborech pro politické vězně.

Humanitární organizace vysvětlují, že Severní Korea vnímá náboženské přesvědčení jako velkou hrozbu režimu. Křesťané jsou často označováni za imperialisty, kteří se snaží podrývat autoritu vůdce. V Pchjongjangu je několik kostelů, které ale slouží spíše jako demonstrace tolerance režimu Kim Čong Una před mezinárodní komunitou než jako opravdové Boží chrámy. Nicméně severokorejští křesťané se vyjádřili, že se nemodlí za svou vlastní svobodu, ale za své západní bratry a sestry, kteří jsou pod vlivem peněz a materiálního bohatství.

Zdroj: The Christian Post

Od dizertační práce ke skutečnému muzeu

Dlouho se mi v hlavě rodil nápad na získání tzv. malého doktorátu v oboru muzeologie na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity. Nástup na mateřskou dovolenou jsem viděla jako výhodu a vhodnou dobu na další studium. Věděla jsem, že bude méně času na dojíždění do archivů nebo muzeí, proto jsem musela zvolit vhodné téma. Pocházím z Velké Lhoty u Dačic a nejlepším námětem na rigorózní práci mi byl místní Evangelický toleranční areál, který byl v roce 1992 prohlášen nemovitou kulturní památkou. Jedná se o unikátní architektonicky a historicky cenné budovy dvou kostelů, dvou far a márnice.

Po setkání s paní Doc. PhDr. Evou Melmukovou, která byla velice ochotná a s tématem souhlasila, jsem sestavila osnovu práce. Po konzultaci na fakultě mi bylo doporučeno, abych vypracovala návrh skutečného muzea v areálu. A tím vznikl nápad pro samotné založení muzea v Evangelickém tolerančním areálu ve Velké Lhotě. V tzv. horním kostele již nyní existuje stálá výstava „Česká reformace v evropském kontextu" a areál je možné si celoročně po domluvě prohlédnout.

Po založení Muzea české reformace (Evangelíci v 17. – 20. stol. v návaznosti na husity a Jednotu bratrskou) bychom byli rádi, aby se areál více dostal do povědomí široké veřejnosti. V plánu jsou výstavy různého typu, přednášky na různorodá témata, vzdělávací programy pro školy a jiné kulturně vzdělávací aktivity. Přes letní měsíce bychom přivítali dobrovolníky, kteří by byli ochotni otevírat v určitou dobu kostel a podávat informace k historii areálu. Muzeum bude zatím neziskové, proto dobrovolníkovi bude poskytnuto ubytování zdarma a stráví volný čas v příjemném prostředí Velké Lhoty.

Nyní jsme ve stádiu příprav a právních náležitostí. Shromažďujeme sbírkové předměty, které se stanou základem muzea. Pokud čtenáři vědí o předmětech, které přibližují především písmáckou tradici a její dosah i do každodenního života, budeme rádi, když k našemu úsilí přispějí. Jedná se především o bible, zpěvníky a jiné knihy, obrazy, biblické nápisy, konfirmační listy, apod., předměty, knihy a písemnosti s regionální tématikou, přivítáme ale i dřevěné vitríny a panely. V případě zájmu nebo bližších informací mě můžete kontaktovat na e-mailové adrese lenka.brychtova@email.cz.

Mgr. Lenka Brychtová
za skupinu připravující realizaci muzea

O Ježíšově lidství

Dokončení ze str. 1

Boží království je blízko. Dokázal, že prošel školou zákona, naučil se číst a stal se učencem, který vykládá smysl biblických textů. Stal se z něho zbožný žid, jenž své modlitby vysílal k Bohu všemohoucímu.

A nezapomeňme, že se vyučil tesařem a není už nazýván jen synem tesaře Josefa, ale vůbec tesařem.

Bohužel nebo je v tom zvláštní význam, že všechny prameny včetně biblických, jsou tak kusé, že nám nedovolují napsat Ježíšovo curriculum ať vnější nebo vnitřní. Tytéž prameny jsou však dostatečné, aby Duch svatý nám dal na nich a v nich posléze poznat, že Ježíš Kristus je náš Pán a Spasitel.

Josef Veselý

Vesmír mlčí – ale Bůh mluví

„Mnohokrát a mnohými způsoby mluvíval Bůh k našim otcům ústy proroků; v tomto posledním čase k nám promluvil ve svém Synu, jehož ustanovil dědicem všeho a skrze něhož stvořil i věky."
Žd 1,1-2

Vědci připravili gigantický projekt. 29 vědeckých institucí z celého světa se dohodlo, že postaví gigantický radioteleskop, který bude mít rozměr 100 ha. Budou to stovky parabolických antén, které budou vzájemně propojeny a spolu budou tvořit jeden radioteleskop. Budou to přístroje nové generace, které budou 100 krát citlivější než dosavadní přístroje. Tento radioteleskop bude schopen zachytit zprávy z nejvzdálenějšího vesmíru a také vysílat signály do vesmíru. Už dnes existují radioteleskopy, které měří několik ha. Vysílají a poslouchají zprávy z vesmíru, ale vesmír mlčí. Nikde se žádná civilizace neozývá.

Naše sluneční soustava je v galaxii, která má asi 300 miliard hvězd a je tak velká, že paprsek světla jí proletí za 100 tisíc světelných let. Moderními přístroji vědci zjistili, že vesmír je tak obrovský, že je v něm miliarda galaxií. To je pro nás nepředstavitelné.

Pomocí moderního radioteleskopu, který bude mít rozměr 100 ha, budou vědci vysílat signály do vesmíru a také chtějí poslouchat, zda se z některé vzdálené galaxie ozve nějaká civilizace, podobná té naši, která žije na zemi. Teleskopické zařízení bude dáno do provozu nejpozději v roce 2020. Obsah vysílaných signálů bude asi takový: „Žijeme na planetě Zemi. Máme vyspělou civilizaci. Chceme navázat kontakt s jinými tvory ve vesmíru. Slyšíte-li naše signály, odpovězte nám. Ozvěte se."

Proč chtějí vědci navázat kontakt s nějakou civilizací ve vesmíru?

Naše Země je velmi maličkou kuličkou ve vesmíru a při tom je zcela výjimečná. Průměr Země je 109 krát menší než průměr Slunce. Na té maličké planetě Zemi je úžasný zázrak života – tisíce mikroorganismů, které ani pouhým okem nevidíme; stovky druhů rostlin a živočichů ve vodách všech moří a v řekách. A když prohlížíme zemi, žasneme nad nádherou všech rostlin a nad velikým množstvím různých zvířat a nádherných ptáků. A ze všeho nejvíc obdivujeme člověka, který má geniální tvůrčí schopnosti. Na té malé kuličce Zemi je úžasné množství živých organismů.

Mnozí vědci si kladou otázku: Jak je možné, že na naší malé zemičce je tak úžasné bohatství života a na ostatních planetách není vůbec nic? Naprosto nic!

Vědci totiž už přes 40 let vysílají signály do vesmíru a vesmír neodpovídá, mlčí jako hrob. Žádné poselství z vesmíru nepřichází. Žádná civilizace se nehlásí. Žádní živí tvorové, jako my lidé, se neozývají. Signály, které vědci vysílají z naší země, jsou vysílány tak, aby je pochopily bytosti, které mluví zcela jinými jazyky. Z vesmíru se však neozývají žádní živí tvorové.

Vědci jsou z toho mlčení vesmíru velmi smutní. Přicházejí k závěru, že jsme asi ve vesmíru sami. Pro některé lidi je to nepříjemný, až děsivý pocit – jsme sami v tom obrovském vesmírném prostoru. Člověk se děsí samoty. Samota v tom nekonečném a bezedném vesmíru je šokující.

A přece! My křesťané můžeme s radostí konstatovat, že ve vesmíru nejsme sami. Kromě hmotného vesmíru je zde také duchovní svět. A v tom duchovním světě žije náš Stvořitel a kolem něho miliony andělů – duchovních bytostí. Našemu Stvořiteli smíme říkat Otče! On pro nás stvořil tu nádhernou a jedinečnou Zemi. A to nejkrásnější je, že Pán Bůh nemlčí, ale k nám lidem mluví. S velikou radostí smíme také konstatovat, že Pán Bůh není od nás daleko, není vzdálený miliony světelných let. Je nám docela blízko.

Pán Ježíš nám odhalil veliké tajemství v Mt 5,35: „Nepřísahejte ani při nebi, protože nebe je trůn Boží, ani při zemi, protože země je podnož jeho nohou." Je to úžasná zpráva, že Země je podnoží Božích nohou. Proto ji stvořil tak nádhernou. Apoštol Pavel říká s radostí: „Bůh není od nikoho z nás daleko." Je však bytostí duchovní, proto je pro nás neviditelný, tak jak jsou neviditelné naše myšlenky (Sk 17,24-27).

Pán Bůh tedy nemlčí, ale k nám lidem mluví. To je důvod k veliké radosti. Konstatujeme, že Pán Bůh mluví k lidem už dávno, nečekal, až lidé postaví radioteleskopy. On mluví k člověku od chvíle stvoření. „Mnohokrát a mnohými způsoby mluvíval Bůh k našim otcům ústy proroků; v tomto posledním čase k nám promluvil ve svém Synu."

Pán Bůh mluvil k lidem velmi jasně a srozumitelně naší lidskou řečí. Lidé jeho slova zapsali a předali je dalším generacím i nám.

K Mojžíšovi promluvil z ohně, z hořícího keře. K faraonovi mluvil skrze pohromy, které sesílal na Egypt. K lidu izraelskému promlouval z ohnivého oblaku nad horou Sinaj. K Samuelovi promluvil v tichu večera, když usínal. K Izajášovi promluvil v chrámě, když se modlil. K babylonskému králi promlouval skrze sny. K tisícovým zástupům promlouval skrze svého Syna Ježíše Krista. Když Kristus odešel do nebe, mluvil k lidem skrze své apoštoly. K nám a k celému lidstvu mluví dnes skrze jedinečný dopis – Písmo svaté; tento Boží dopis je adresován každému člověku. Dnes mluví k tobě i ke mně!

O Vánocích si připomínáme, jak promluvil skrze anděla, skrze svého posla z nebe. Nejprve promluvil k Zachariášovi, pak k Marii a pak k pastýřům na polích. „Nebojte se, zvěstuji vám velikou radost, která bude pro všechen lid. Dnes se vám narodil Spasitel, Kristus Pán v městě Davidově." Bylo to úžasné, že nebeský posel zvěstoval tu nejdůležitější zprávu v dějinách lidstva srozumitelnou řečí.

Když se člověku zjevuje duchovní bytost, tak je člověk vždy naplněn bázní. Uvědomuje si svoji bezmocnost. Velikou bázeň prožívali všichni oslovení. Proto poselství anděla začínala slovy: Neboj se! Nebojte se! Bylo to poselství veliké radosti, že nejsou ve vesmíru sami, že je zde Bůh, který na ně myslí, který se k nim sklání a oslovuje je lidskou, srozumitelnou řečí. Jejich srdce byla pak naplněna velikou radostí.

Ani my nemusíme budovat 100ha radioteleskop, stačí, když si otevřeme Písmo svaté a pozorně naslouchám, co svatý Bůh k nám mluví. Jaké poselství nám posílá Pán Bůh ve svém dopise – v Písmu svatém? Člověče, já tvůj Stvořitel tě miluji – stále na tebe myslím.

Toto poselství lásky nám nejen sdělil skrze své posly, ale nechal ho také napsat, abychom to měli černé na bílém a mohli si to vždy znovu přečíst a připomenout.

Připomínám si chvíle ve vojenské službě. Když některý voják dostal dopis od své snoubenky, tak mu oči zářily radostí. A když tam bylo napsáno „mám tě ráda, myslím na tebe", tak se s tou radostí dělil s druhými. Snoubenka byla od něho stovky kilometrů vzdálena, ale láska vyjádřená v dopise, byla zdrojem velikého potěšení. Podobně je tomu s Božím poselstvím lásky, které nám lidem Pán Bůh posílá: Miluváním věčným miluji tě!

Člověče, já tvůj Bůh znám tvé trápení, mám s tebou soucit a rozhodl jsem se, že změním tvůj zármutek v radost. Pán Bůh ví, jak člověka zraňuje zlo, kterého je na zemi mnoho. Každý člověk se v životě setkává s nepochopením, někdy prožívá chvíle samoty, když se nemá komu svěřit se svým trápením. Každý člověk prožívá v životě zklamání a zranění. Každý člověk se také setkává se strachem, bojí se nemoci a budoucnosti. A Pán mu říká: Neboj se, já jsem s tebou. Já tě znám, znám tvůj zápas s pokušením, se strachem, se zlými myšlenkami, které tě napadají. Důvěřuj mi, já tě z toho zla vysvobodím. Je to úžasná zpráva, Bůh se rozhodl změnit náš zármutek v radost.

Člověče, já tvůj Bůh ti posílám Zachránce, Spasitele.

On jako Lékař uzdraví tvou duši; on vyléčí tvá zranění, vyléčí tvoji duši ze všeho trápení. On ti ukáže cestu, východisko ze všech složitých situací, on ti podá ruku a půjde s tebou, bude tě doprovázet, on tě vysvobodí z pout různých vášní i nenávisti a strachu, on tě povede a dá tvému životu nový smysl a cíl.

Dokončení na str. 3

Poselství křesťanským sborům

Zjevení 2,1–7 = Pán tě volá k ryzosti první lásky)

Pán proniká naším myšlením i jednáním. Zná nás všechny lépe, než známe sami sebe. Zná všechno naše konání, všechny naše záměry i činy, i všechen náš odpor k mravní uvolněnosti naší doby. Zná dokonce i naši trpělivost, naši opravdovost i naši spravedlnost, která nestrpí žádnou zlobu, křivdu ani utrpení. Pán zná i naši teologickou bystrost, která se snaží střežit čistotu našeho evangelijního poselství a chránit ho od všech falešných proroků i všech svůdců. A přes tuto zdánlivou naši bezúhonnost Pán říká: mám přesto něco proti tobě!

Nemohu ti požehnat, nemohu se za tebe vzít u trůnu milosti, protože jsi opustil první lásku! Opustil jsi opravdovost prvotní víry a zapomněl jsi na pokání. Protože jen v pokání a v hlubokosti, tam kde jsi kdysi spatřil záři Boží lásky, která ti otevřela oči a uzdravila tě, hlubokým ztišením před Pánem, opravdovým skloněním se před třikrát svatým Beránkem, vede cesta k odpuštění, k záchraně, k požehnání a k ustavičné Boží blízkosti! Tvůj počátek, křesťane, to byl hluboký a opravdový zápas o víru. A právě sem, k takovému ryzímu zápasu a k ustavičně novému probojování víry ve všech nových konkrétních situacích života, tě volá Boží Syn! Nesmíš ustrnout. Víra je zápas od začátku až do konce. Ty musíš bojovat o sebe, o druhé, o záchranu světa! Příliš velké uspokojení se sebou samým nesmí být tvým programem! Jen horlivý a ustavičný zápas o ryzost a hloubku víry, zápas o nové uchvacování mocné Boží přízně vede až doprostřed Božího ráje. Zreviduj svoji víru, křesťane, zda žár tvé lásky k Bohu a touhy po občerstvující Beránkově blízkosti u tebe nepoklesl, zda jsi příliš nezvlažněl, zda nežiješ v iluzi utvořené v dávné minulosti. Jestliže zhasne plamen tvé lásky a horlivosti k Bohu, potom ty jako svícen v tomto světě budeš zbytečný. Slyš, křesťane! Tvůj Pán tě volá k první lásce!

(pokračování příště)

Pavel Rybín

Vesmír mlčí – ale Bůh mluví

Dokončení ze str. 2

Jako Spasitel porazí mocnosti zla i smrt a vykoná vše pro záchranu každého člověka, i pro tebe.

Člověče, já tvůj Bůh ti uděluji amnestii – milost, odpuštění všech špatných myšlenek, všech zlých slov, která jsi řekl, veškeré tvé neposlušnosti, tvého sobectví a vzdoru. Přijdeš-li ke mně v pokoře s veškerou svojí špínou, budeš dokonale očištěn. Všechno, čím jsi zarmoutil svého Stvořitele, vzal na sebe Boží Syn a Spasitel, a Bůh ti pro jeho zásluhy uděluje milost.

Člověče, já tvůj Bůh ti připravuji zcela novou budoucnost; bude to budoucnost Božího dítěte zde na zemi, ale také budoucnost v Božím království.

Boží nabídka, kterou zvěstovali Boží poslové a Pán Bůh skrze Písmo svaté celému lidstvu i nám, je úžasná. Pán Bůh se rozhodl, že život člověka plný trápení a beznaděje úplně promění skrze svého Syna Ježíše Krista. On nejen prošel kvůli nám nejhroznějším utrpením na Golgotě, ale také údolím smrti. Pak třetího dne vstal z mrtvých jako Vítěz nad smrtí a nabízí věčný život v novém těle všem lidem na zemi. Jedinečná Boží nabídka platí pro každého člověka, i pro tebe, milý čtenáři. Chvála Bohu za jeho lásku, za milost a rozhodnutí zachránit každého člověka.

Člověk se však musí rozhodnout, jak na Boží nabídku zareaguje. Jak zareagovali pastýři? Čteme, že pastýři si řekli: Pojďme až do Betléma a podívejme se na to, co se tam stalo. Pak spěchali… nalezli Marii, Josefa i Ježíše. Setkali se osobně se svým Spasitelem. Uvědomili si, že se jim dostalo úžasného privilegia, mohli vidět vlastníma očima největší zázrak v dějinách – Zachránce lidstva, dárce nového života.

Jak zareaguješ ty, bratře, sestro, na Boží nabídku dnes?

Nestačí o Pánu Ježíši slyšet a něco o něm vědět. To nejdůležitější je osobní rozhodnutí. Těm, kteří se už rozhodli a žijí s ním, přeji, aby jejich radost rostla s každým dnem. A vám, kteří jste se ještě nerozhodli, přeji dnes odvahu víry – řekněte Pánu Ježíši, že od dnešního dne chcete žít s ním. Svěřte se cele do jeho vedení. On vám garantuje věčnou budoucnost.

Žijeme v ateistické společnosti. Často to slyšíme, že Bohu věří jen primitivní a nevzdělaní lidé. Proto si klademe otázku: Jsou dnes, ve 21.století, vědci, kteří přijali Ježíše Krista jako Božího posla a respektují ho ve svém životě? Dovolte, abych připomněl jen tři muže.

Prvním je Dr. Jiří Grygar, vynikající astronom, který napsal knihu Vesmír. Napsal také leták „Proč jako vědec věřím v Boha.“ Leták byl vydán Brněnskou tiskovou misií BTM.

Druhým vědcem je kandidát věd a primář třinecké nemocnice MUDr. Štěpán Rucki. Dvě desetiletí organizoval v celé republice konference křesťanských zdravotníků. Napsal několik knih. Pro nás je velmi důležitá kniha „Poznáváme biblické pravdy“, která je určena všem, obzvlášť mladé generaci. Je to jeho vyznání víry v poselství Bible.

Třetím vzdělaným křesťanem je německý vědec Ing. Dr. Werner Gitt. Přednášel už na Těšínsku na jednom evangelizačním táboře ve Smilovicích. Napsal také velmi zajímavou knížku pro mládež „Kdyby zvířata mohla mluvit.“ Zde uvádí důkazy, jak geniálně jsou stvořena i obyčejná zvířata.

Dnes jsou na zemi tisíce vědců, kteří Pána Boha osobně znají, poslouchají, ctí a milují. Jsou pro nás povzbuzujícím příkladem, abychom v tomto bezbožném světě důvěřovali celým srdcem Božímu poselství v Písmu svatém a byli věrnými následovníky Pána Ježíše Krista.

Stanislav Kaczmarczyk

Autor známých adventních písní Philipp Nicolai (Rafflenböhl)

10. 8. 1556 Meningerhausen (Hesensko) – 26. 10. 1608 Hamburk



Philipp Nicolai - syn luterského faráře Dietricha N., studoval v Mülhausenu, Erfurtu a Wittenberku, stal se farářem v Herdecku v Porúří, v Kolíně nad Rýnem, Wildungenu a Unně, nakonec v Hamburku u sv. Kateřiny.

Spojoval pravověrné luterství s mystikou a účastnil se také polemik s katolíky a reformovanými.

Napsal mj.: *Historii království Božího* (1598), *O Ježíši Kristu, stromu života a jeho ušlechtilých plodech* (1607), *Teorii věčného života* (1606) a *Zrcadlo radosti života věčného* (1599), odkud je i píseň *„Prociť, prociť“* (upravil starší melodie).

Ty jsi nás v Kristu miloval,
dřív, nežli svět jsi dokonal,
a stále nám jsi blízko.
Ježíš vzal lidství na sebe
a má nás za své přátele,
tak už nám není úzko.
Díky, díky! Nejsme sami, Bůh je s námi
v této době.
Nebojme se
v žádné zlobě.

“Jak svítíš jasně, Hvězdo má“, sl. 5

Bohuslav Vik

Potřeba bdělosti

List do Soluně je nejstarší novozákonní písemností. V tom panuje mezi badateli široká shoda. Epištolu vyznačuje napjaté, vzrušené očekávání brzkého druhého příchodu Páně. Kristus přijde co nevidět podruhé. Je to takřka za dveřmi. První křesťané se ještě dožijí této přelomové, převratné, světodějné události. Tak uvažuje i apoštol.

Nastává však nemalý problém. Mnozí křesťané umírají. Toužebné očekávání a vyhlížení nedochází svého kýženého naplnění. Pavel píše jasně: „My živí, kteří se dočkáme příchodu Páně, zemřelé nepředejdeme“ (1 Te 4,15).

Nejenom první, ale i druhá, a vlastně všechny další generace věřících se ptají: Kdy to bude? Je to prostě ona neodbytná a zvídavá otázka po „dni a hodině“.

Apoštol píše křesťanům, kteří už prošli základní křesťanskou výukou. Proto vědí, že všelijaké spekulování a vypočítávání není na místě. „Den Páně přijde jako zloděj v noci“. Ježíš přijde nečekaně. Termín není možné přesně určit a stanovit. Žádné znamení totiž není naprosto jednoznačné.

Dokážeme jen domyslet do všech důsledků, jak by to asi vypadalo, kdybychom znali dopředu budoucnost – a to nejen tu svou, osobní, ale i celého světa? Kdybychom přesně věděli, co přijde dnes, zítra, a co pozítří? Asi tak, jako teoreticky víme, kdy odjíždějí vlaky – pokud ovšem můžeme věřit jízdním řádům? Co by to znamenalo, kdybychom přesně znali a věděli, kdy se Ježíš objeví? Kdy budeme před ním stát tváří v tvář, kdy se s ním setkáme přímo a bezprostředně?

Patrně by došlo k ochromení zdravé aktivity. Je-li něco nebo někdo ještě daleko, proč se předčasně připravovat? Pořád je přece dost času! Právě před tímto pohledem nás Písmo varuje. Nelze si pošetile namlouvat: To, co dělám, není ještě důležité. Ježíš důrazně upozorňuje: Připravenost, hotovost, bdělost má vyznačovat každou chvíli, každý okamžik. Takové řešení dodává celému utváření života vážnost i zdravé napětí.

Zlý služebník z Ježíšova podobenství si v srdci říká: „Můj Pán nejde. Začne bít své spolusluţebníky, hodovat a pít s opilci“ (Mt 24,49). Pán prodlévá, a proto se cítí služebník jistý. Je přímo „na koni“. Dělá si proto, co se mu zrovna zlíbí. Počíná si naprosto bez zábran a omezení. Zneužívá svého postavení. Falešná jistota má vždy záporný etický dopad.

Jistě – čas uplývá pravidelně. Hodiny ukrajují z pomyslného krajíce času. Každý den má 24 hodin. V tomto běžném smyslu není mezi dny rozdílu. Leckomu se proto zdá, že je každý den stejný – a proto i únavný, nudný, ba až ubíjející.

Jenže – tento čas, řecky CHRONOS, protíná i čas jiný, řecky KAIROS. A zde jde o čas Bohem určený, o čas naplnění, smysluplný, obsahově kvalifikovaný. Prostě: číše, plná až po samý okraj, okamžik zásadního rozhodnutí.

„Den Páně“ rozhodně nikdo nezmešká. Nikdo před ním ale také neuteče. Dostaví se znenadání. A jde o to, abychom s ním stále počítali. A to právě proto, že přesný termín nikdo z lidí nezná. Jednou však staneme před Kristem. Tak vidí a vnímá věci křesťan. Kdy to bude? Toť otázka. Pavel se domnívá, že se ještě dočká druhého adventu za dnů svého pozemského života. A přece napíše: Kdo se toho dožijeme, nebudeme mít náskok před těmi, kdo už odešli ze scény života.

O tzv. „posledních věcech“ si vytváříme asi každý nějaké představy. Ty však nutně nevystihují skutečnost. Vždyť: „Co oko nevidělo a ucho neslyšelo, co ani člověku na mysl nepřišlo, připravil Bůh těm, kdo ho milují“ (1 K 2,9). Prostě: půjde o velké překvapení. Lidské obrazy nemohou vystihnout, oč zde běží. V každém případě: Máme být všichni připraveni, že jednou budeme vydávat počet z životního ovoce. Očekávání kvalifikuje, určuje i přítomnost.

Náboženská přepjatost, fanatismus, však působí obdobně jako droga. Vede k nelegitimnímu přeskočení bolavé a tíživé přítomnosti. Otevírá dveře zbožné lenosti. Toto nebezpečí se do církve Páně v nějaké podobě a formě vždy znovu dostává. Zní to zvláštně a paradoxně, ale naše jistota je právě v nejistotě onoho „kdy“. Proto apoštol nabádá ke střízlivé, uzemněné bdělosti, ke smysluplnému využití darované chvíle.

Čím je člověk starší – a uvědomuje si i ohraničenost dní a let – tím více bude šetřit časem. Křesťan si leckdy správně uvědomuje, že se má zaměřit přednostně na to, co neslouží sobecky jenom jemu. A je mu při zpětném pohledu líto nenaplněných dní, či celých údobí; promarněných příležitostí.

Apoštol míří proti ospalosti jako určujícímu životnímu trendu; proti lenosti a otupělosti, proti bezmyšlenkovité jistotě. Stejně tak ale i proti stavům náboženského vytržení do světa mlžných snů a iluzí. Apoštolovo napomenutí je důležité i dodnes aktuální. Bdělá střízlivost se nedá svést fanatickými, rychlými a zjednodušujícími módními a často i úspěšnými rádoby náboženskými či dokonce biblickými řešeními.

Dopředu smíme hledět s nadějí. Tento pohled vyvádí z únavy a malátnosti. Posiluje. Upínáme se odvážně k cíli – ke Kristu a jeho království. Pán, který se k nám blíží, nepřijde jako protivník, ale jako dobrý Přítel. Toto vědomí dodává vnitřní klid a pokoj. Dává tichou radost a vede ke zdravé činorodosti i ve všedním dni. Vždyť církev se smí těšit na slavný čas, na velký a jedinečný KAIROS, na sjednocení s Kristem, vítězem nad smrtí.

Jaroslav Nečas

Rozloučení se sestrou Zlatou Voborskou

Se sestrou Zlatou Voborskou, dlouholetou kurátorkou českobratrského evangelického sboru v Táboře, jsme se "naposled" rozloučili 8. listopadu.
Narodila se na Slovensku, v Bratislavě. V Táboře "přistála" v roce 1939, v čase, kdy došlo k prvnímu rozdělení Československa v důsledku blížících se válečných událostí.
Pevnou oporou jejího života byla církev, která měla v Táboře podobu Masarykova domova, kde se nejen odehrával život sboru, ale kde byli ubytováni i chudí studenti přicházející za vzděláním do táborských škol.
Měla ráda lidi a rozuměla jim, snažila se pochopit jejich životní historii. Příležitostně sloužila čtenými bohoslužbami či čtením Písma a modlitbou, když pomáhala s vysluhováním večeře Páně. Byl to svým způsobem zážitek, protože její slovní projev byl "naplněným sdělením", jak takový způsob označuje jedna odborná kniha.
Byla poslankyní několika synodů v čase, kdy účast žen byla spíše výjimkou. Poslankyní, přestože jihočeský seniorát zastupuje jenom jeden volený zástupce z řad presbyterů.
V poslední době jí nejrůznější překážky znemožňovaly účast na shromážděních sboru. O to pilněji sledovala nejrůznější náboženské pořady ve sdělovacích prostředcích - především bohoslužby. A o to víc se věnovala nejrůznější duchovní literatuře, kterou vždy ráda četla. A tak to poslední, do čeho se zabrala, byla sbírka úvah Miloslava Hájka "Vím, komu jsem uvěřil", kterou jsem jí přinesl, když se v Praze "vymetaly" synodní sklepy.
Budiž mi dovoleno povědět i toto osobní. Krátce po tom, co jsem se stal farářem v Táboře, založili jsme rodinu, do které se narodily tři děti. V tu dobu můj plat byl na úrovni nejnižšího důchodu. Situací se zabývaly i nadřízené církevní složky, leč k ničemu se nedobraly. Vyřešila to – jak naše holky říkaly - "teta Zlata". Ta přicházela často s kabelou plnou potravin.
Při tomto loučení jsme se těšili tímto výrokem z knihy Přísloví: "Památka spravedlivého přinese požehnání".

Ondřej Soběslavský

Tip na vánoční dárek

Zdena Garajová: Na hrnčířském kruhu



Zdena Garajová-Jeníková (1927), rodačka z valašského Vsetína je typickou příslušnicí té "ztracené generace", která se pro své nekonformní názory po 40 let nemohla nijak veřejně projevit. Pedagogickou dráhu, kterou začínala s mnohými ideály, brzy opustila, protože se nemohla ztotožnit s ateistickým směřováním československého školství v období totality. Všechnu svou invenci i lásku k dětem a k mládeži pak věnovala službě v církvi. Dnes žije a působí se svým manželem na Slovensku.
Ve svých verších vydává svědectví o své víře a zápasech, především však o tom, který pronese "slabou ovci svou" a dovede k cíli. Se zájmem a užitkem verše přijmou především její vrstevníci, i když mají co říci i současné mladé generaci. Autorčina mluva je jasná, jazyk čistý a význam básní jednoznačný - oslava toho, kterému od mládí věří, slouží a kterého ze srdce miluje.
Sbírku vydaly Křesťanské sbory ve vydavatelství A-Alef, spol.s.r.o., Ostrava 1, Bořivojova 29, PSČ 718 00

Ústřední církevní kancelář
Českobratrské církve evangelické
vypisuje výběrové řízení na obsazení místa:

ředitel/koordinátor škol Evangelické akademie

Jedná se o pracovní místo na plný pracovní úvazek, jehož náplní je koordinace sítě škol Evangelické akademie a zčásti další činnosti na úseku církevní výchovy a vzdělávání.
Přihlášky spolu se strukturovaným životopisem a motivačním dopisem zasílejte do 15. 12. 2016.
Bližší informace na www.e-cirkev.cz

Pozvánka

Ekologická sekce České křesťanské akademie zve k přátelskému adventnímu popovídání s ohlédnutím za činností v roce 2016 a výhledem do roku 2017 a s promítáním fotografií ze severního Norska, k němuž se sejdeme v úterý 13. prosince 2016 v 17.30 h v knihovně ČKA ve 3. patře pražského kláštera Emauzy (Praha 2, Vyšehradská 49). Předpokládaný konec je do 19.15 h.

JNe

O posledním soudu Mt 25,31–46

Zvláštní skupinu biblických textů představují myšlenky o posledních časech – o soudu, o konci světa. - Kdy přijde konec, nevíme. Ježíš jasně říká, že o onom dni neví nikdo, ani Syn, jedině Otec v nebi. Nad otázkou času se trápit nemáme. (Jeden den je u Boha jako tisíc let a tisíc let jako jeden den.)
Víc se dovídáme o podobě „onoho dne". Apoštol Petr píše, že přijde v ohni... Možná. Ale důležitější je, co to vše bude znamenat pro nás, pro lidi. Všichni se postavíme před svého Stvořitele. A on rozhodne o každém člověku... Tady se můžeme začít bát! Podle Matouše půjdeme do věčných muk anebo do věčného života.
Matouš píše, že to poslední třídění se bude dít skrze Ježíše Krista. „Až přijde Syn člověka ve své slávě a všichni andělé s ním, shromáždí před ním všechny národy. A oddělí jedny od druhých jako pastýř odděluje ovce od kozlů. Ovce postaví po pravici, kozly po levici. A řekne těm po pravici: Pojďte, požehnaní Otce mého, ujměte se království, které je vám připraveno od založení světa!
Mluvíme o Božím soudu. Ale ten, kdo odděluje, je Ježíš Kristus, Syn člověka. Jako by u toho ten Pán Bůh ani nebyl potřeba! To ovšem není pravda. Ježíš říká ovcím po pravici: „Pojďte, požehnaní Otce mého…" Vstupují ti, kdo jsou pod Božím požehnáním. Ty pod tímto požehnáním, tj. v souladu s Bohem povolává Ježíš Kristus – Syn člověka.
Syn člověka. Takto o sobě mluví sám Ježíš. To jistě není náhoda. Zdůrazňuje tím ne roli neomezeného vládce, ale úděl ponížení. Není vyvýšený pantokrator (vševládce), ale trpící služebník.
Když byl Ježíš na zemi, nechtěl aby mu lidé líbali ruce, jak to vidíme u vysokých církevních hodnostářů. Ne. On ukazoval ne na sebe, ale na Boha. Pokud vůbec něco ukazoval, tak to byla jeho služba. Hledal a nalézal ty poslední z lidí. Neštítil se nemocných, malomocných, nepohrdal ani největšími hříšníky, zloději, nevěstkami, kolaboranty s Římany – celníky. A učedníkům bez rozpaků a okolků myl nohy!... Tím vším je řečeno, kdo jsou důležití, o koho jemu jde! O ty poslední, o ty, kdo už z toho zdravého stáda vypadli!
Ježíš potkával (tak to známe z evangelií) ty největší chudáky a spojoval svůj život s nimi. Stával se jedním z nich, jejich bída byla jeho bídou. – Kdo to jsou ti „chudáci"? Jsou to ti, kterých se slušná společnost bojí a zavírá před nimi oči a dveře. Jsou to lidé pohrdaní, vyloučení, odepsaní kvůli hříchu či nemoci. Nečisté rány na vysněném těle vyvoleného lidu. Dnes jsou to bezdomovci, alkoholici – a teď „teroristi" migranti! A všichni muslimové!...
Házíme všechny do jednoho pytle, protože se cítíme být otravováni a ohroženi…
Teď si přestavme, že by Ježíš tady byl dnes. Že by sedával u nádraží s těmi ztracenci a pil s nimi krabicové víno! Anebo že by nahlas vyhlašoval, že máme přijmout kvóty pro uprchlíky (ba ještě si přibrat!) a že každé město a každá vesnice – a dokonce každý evangelický sbor by měl o nějaké rodiny a lidi pečovat!
Jaká by byla reakce lidí? Měli by ho všichni za blázna. Pan Ovčáček by řekl, že nepatří do českého ovčince. Prezident a pan Konvička ochrání náš stát… A my křesťané bychom takového Ježíše pokládali za náboženského fanatika a šílence! Ale Ježíš by to nejspíš dnes takto dělal. Proč? Protože by jeho srdce tlouklo v rytmu s těmi, kdo jsou na dně! Jeho srdce by tlouklo pro ty, kdo do kostelů nechodí – a nemodlí se „chraň nás od migrantů" – ale v duchu (aniž si to pořádně uvědomují) vysílají do nebe zoufalé prosby o pomoc, o záchranu.
A aby toho nebylo málo, ještě nám Ježíš říká, že na konci světa půjdeme do věčných muk! To se nám tedy silně nelíbí! Proč my, slušní, poctiví máme jít do věčného ohně připraveného ďáblu a jeho andělům!? Proč? – Hladověl jsem a nedali jste mi jíst, žíznil jsem a nedali jste mi pít, byl jsem na cestách a neujali jste se mne… byl jsem nemocen a nenavštívili jste mne… Když to Ježíš říkal tehdy těm, co čekali ve frontě na Boží království, ti slušní se ohradili: Pane, kdy jsme tě viděli hladového, žíznivého a na cestách a nepomohli jsme ti? - Ptali se podobně (anebo dokonce stejně) jako se jednou budeme ptát my. Jak? A co? Kdy jsme tě potkávali? Chodíme do práce, nestíháme, máme svých starostí dost – zdraví, finance, dáváme desátky z máty a kopru, co můžeme ještě dělat víc? Nuže, co můžeme dělat víc?!
Kdyby nám řekli doktoři, že to s námi nevypadá moc dobře, začali bychom asi rychle přerovnávat svůj život. Kuřáci nekouřit; tlakaři nesolit a nepít; cévaři cvičit, chodit, jezdit na kole, plavat! A tlusťoši nejíst sladké a bílé pečivo – a přidat ovoce a zeleninu! Tady bychom si poradili. Mrtvice a infarktu se bojíme.
Ale když slyšíme od Ježíše: jedni půjdete do věčného trestu!...- co to s námi udělá? Umíme se ještě bát? A umíme se také trochu stydět? (…byl jsem na cestách a nepřijali jste mne, byl jsem hladový a nenasytili jste mne… byl jsem nemocný a nenavštívili jste mne…)
Možná tato a podobná slova doletí přes celý Boží vesmír až k nám. A možná nás napadne, ne, to není UFO, to není hlas Marťanů.To je slovo z Bible, slovo Boží. A když se to stane, co dál? Stačí změnit životosprávu?
Životosprávu jako nakládání se svým tělem asi ne! Ale něco změnit asi bude potřeba. Nejspíš to bude nakládání s celým naším životem! Nejde o změnu návyku, ale o změnu celé existence. Křesťan, řecky „Christianus", znamená: Život toho, kdo se hlásí k Ježíši Kristu, je určován Kristem! Proto máme být celý (vším, co máme a co jsme) „en Christó", v Kristu. Podle apoštola Pavla máme „mluvit", „pracovat" a dokonce „chodit v Kristu". Pak také můžeme nalézt „pokoj v Kristu". A tak, když mluvit, pracovat, chodit v něm, tak to znamená i vidět věci kolem sebe Kristovým pohledem, jeho očima. Samozřejmě vidět "věci", jak by je viděl Kristus, se vztahuje na prvním místě na lidi. Vidět hladové, nemocné, na cestách. Vidět a neodvracet se, nezavírat oči před utrpením kolem nás.
Je nám jasné, že nemůžeme pomoci všem. Ale podstatné je změnit myšlení. „Myslet v Kristu" a vnímat potřebné v Kristu a s Kristem. Toto myšlení a cítění podle Krista, to je metanoia – pokání, změna, odvrácení od starého, zkaženého, hnusného. To je exodus, vykročení na cestu, kterou určuje sám Pán Ježíš.
Napadne nás, kam nás tato nová cesta povede? Nebudeme trochu blouznivci? A nebudeme si hrát na dobré skutky? Řekl bych, že se nemusíme příliš bát. Bůh jistě nechce od nás činy nemožné a už vůbec ne hloupé… To, co žádá, určuje on. Sám nám „připravuje skutky, do kterých máme vstupovat" (Ef 2,10). Jednu věc ale řekněme nahlas. Nejde a nikdy nemá jít o skutky jako zásluhu! Ale jde a vždy půjde o způsob existence podle Boží moci, kdy máme dát Bohu, co je Boží – totiž sami sebe. Nestanou se z nás podivíni? Možná. Vlastně – kéž by! Jen tak se možná i my podivíme, když přijde Syn člověka ve své slávě a bude oddělovat ovce od kozlů, že i my uslyšíme: Pojďte, ujměte se království, protože jste se mne ujali a nasytili jste mne… Pojďte a ujměte se království, které je vám připraveno od ustanovení světa. Amen.

Marian Šusták

LEDNOVÉ KONCERTY 2017

8. ledna 2017 v 17 h
ARNYS TRIO PRAGUE
KRISTÝNA DONOVALOVÁ – klavír,
ANNA MASOJÍDKOVÁ – housle
DORA HÁJKOVÁ – violoncello
Suk, Franck, Šostakovič

15. ledna 2017 v 17 h
DRAHOMÍRA MATZNEROVÁ – varhany
Lemmens, Bach, Pardini, Halsey, Guilmant, Lefébure-Wély, Piazolla, Mendelson-Bartholdy

22. ledna 2017 v 17 h
RODINNÉ HARFOVÉ KVARTETO – 4 harfy
HANA MÜLLEROVÁ, HEDVIKA MOUSA BACHA, KAMILA JOUZOVÁ, MARIANA JOUZOVÁ
Hesse, Merkel, Saint-Saëns, Ravel, Debussy, Lecuona, Smetana

Českobratrská církev evangelická, Kralická 4, Praha 10 – Strašnice

VSTUPNÉ DOBROVOLNÉ

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607,
e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 481 Kč, jednotlivé číslo 13 Kč. Č.ú.: 228961190/0300
Redaktorka: Helena Bastlová
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne Grafotechna
Distribuci provádí:
* Pro jednotlivce: Česká pošta, s.p. bezplatná infolinka České pošty 800 300 302
adresa pro písemný styk:
Česká pošta oddělení periodického tisku
Olšanská 9, 130 00 Praha 3
e-mail: postabo.prstc@cpost.cz
*Hromadné zásilky: A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

35/2016

14. prosince 2016 ✦ ročník 101 ✦ cena: 13 Kč

Příští číslo vyjde
21. prosince 2016

Z obsahu

* *Čas očekávání Krista a přípravy na jeho příchod*
* *Vyjde hvězda z Jákoba*

Poselství ke 4 neděli adventní



Pán je blízko
Filipským 4,4–7

„Don´t wory be happy“ zpívá Bobby McFerrin ve svém slavném popěvku. Netrap se, buď šťastný. Tahle krásná píseň dobře vystihuje lidskou představu, že trápení lze přelstít hrou na štěstí. Apoštol Pavel na to jde jinak, na první místo dává radost, dokonce opakovanou. Radujte se znova a znova. A zároveň tím decentně připomíná, že Pán je blízko. V závěru dopisu Filipským vyzývá k radosti nikoliv starosti: Radujte se v Pánu vždycky, znovu říkám, radujte se! Jako by dobře věděl, že každé očekávání velké změny v životě u nás vyvolává dva protichůdné stavy mysli - radost nebo starost. Jeden nebo druhý, ale také oba společně, kdy hranice mezi nimi bývá velmi tenká. Typické období spojené s radostí i starostí je očekávání narození dítěte. Velká radost, těšení na nově narozeného človíčka a zároveň velká starost, aby vše dobře dopadlo. Těžko říct, co je silnější. Do poslední chvíle je to nejisté. Také Advent je obdobím, které v nás oba tyto stavy mysli vyvolává – těšíme se na narození Spasitele a zároveň prožíváme určitou tíseň z druhého příchodu Krista.

Pro Pavla je ale pořád na prvním místě opakovaná radost. Zároveň ovšem neokázalá. Buďte při své radosti mírní, ohleduplní. Okázalá radost by se mohla snadno stát příčinou smutku někoho druhého. (Plakat s plačícími se nevylučuje.) Mírnost jako citlivý postoj k bližnímu, jako zvláštní ctnost, která na rozdíl od nevázané radosti nevzbuzuje závist ani nevyvolává smutek. A mírnost také jako radostné a přitom střízlivé očekávání času budoucího. Pán je blízko. Je nám nablízku bez ohledu na čas, který nás od jeho příchodu dělí a který nikdy nebudeme znát. A tak se netrapte a zkuste změnit svůj postoj k životu v celé jeho složitosti plné nezodpovězených otázek, povzdechů a nářků. Vložte je všechny do vděčné modlitby. Pak bude naši emoční ambivalenci radosti i obav, ten neklid našich myslí a srdcí, střežit pokoj Boží v Kristu Ježíši. Pavlovi můžeme věřit, protože tento dopis psal z vězení bez valných vyhlídek na propuštění.

Pavel Kočnar
Hlavní kaplan Vězeňské služby



Adventní doba

Čas adventní je vyměřen čtyřmi nedělemi v předvánočním čase. Nejprve hoří na adventním věnci jedna svíce, pak dvě, tři a nakonec všechny čtyři. Dnes je už samozřejmé, že čas sledujeme na hodinkách, ale v dřívějších dobách byl čas odměřován svícemi. Z těchto dob se uchoval už jen zvyk adventního věnce. Už od dětských let v čase adventním napjatě očekáváme příchod času vánočního. Děti se těší na vánoční nadílku a na štědrovečerní stůl, dospělí se těší také na nadílku a na štědrovečerní stůl, navíc se ale také těší, že budou moci někoho obdarovat a těší se na okamžik, kdy se setkají v rodinném kruhu nebo vůbec se svými nejbližšími. Děti se ptají maminek a tatínků, kdy přijede babička s dědečkem, nebo kdy pojedou oni všichni za nimi. Dospělí mají většinou spoustu práce a mají strach, zvláště hospodyňky, aby všechno, jak se patří, stihly. Snad aspoň na jednu dvě hodinky se budou smět posadit a složit ruce do klína a dívat se a poslouchat, snad alespoň na několik vteřin. Dívat se a poslouchat – na to celou tu adventní dobu čekáme. Proč vlastně? Nic nedělat. Smí se to? (Obávám se, že je velmi těžké tuto myšlenku obhájit.) Dovede to vůbec někdo? Není to příliš smělé? Je to vůbec odpovědné? Nezanedbáme tím něco, co by nás dříve nebo později mohlo vytrestat? Někdy se člověk zastaví a zasní během roku, i uprostřed shonu všedního dne. Ale o Vánocích se chce zastavit a v klidu sejít rodina, chtějí se setkat přátelé, ale tak, jako se jindy během roku nesejdou. Ti lidé, kteří se scházejí k příležitosti Vánoc spolu třeba ani nechtějí zrovna něco podniknout, nechtějí spolu za každou cenu něco udělat, nějak po svém obvyklém způsobu se pobavit. Chtějí se třeba jen tak sejít kvůli sobě samým. Chtějí si projevit věrnost a lásku. Tehdy jeden druhého nehledá proto, že od něj něco potřebuje. Tehdy jeden druhého hledá proto, že od sebe právě v tomto okamžiku už nic nepotřebují, ale potřebují sebe navzájem v pokoji.

K tomu, aby se to všechno povedlo, k tomu slouží doba adventní - doba příprav a očekávání. Ale ono se to většinou právě nepovede podle všech těch vysněných představ, které v srdci a ve vzpomínkách už od dětství chováme. Ať děláme co děláme, nakonec se to nikdy nepovede, jak bychom si přáli. Třeba částečně ano, ale nikdy ne tak docela. Je dobré to vědět. Je dobré už dopředu vědět, že člověk si nemůže všechno zařídit sám. Doba adventní je právě především dobou očekávání. Kdybychom

Dokončení na str. 2

Ježíšovo božství

Ježíšovo lidství jsme určili podle jeho skutků, kupříkladu podle toho, že jedl a pil, byl unaven a spal. Člověk spí. O Bohu však víme z Písem, že nedříme a nespí. Ze skutků určíme i Ježíšovo božství. Zjevoval Boží vůli – je zjevovatel, vykoupil nás z otroctví hříchu a ze smrti – je vykupitel. Přišel na vinici a svou synovskou autoritou se ujal Otcova panství proti všem pouhým služebníkům – je Pán všeho. Ani já nejsem sám svůj.

Vezměme to popořádku – Zjevovatel. První, kdo zjevovali Boží vůli i to, kdo vůbec Bůh je, byli proroci. Ti přijali od Boha slovo zvláštního zjevení, Boží slovo, které bylo absolutně nezávislé na jejich osobě. Lidem v tomto ubohém světě dali poznat vůli, kterou neznali a nemohli znát, Boží vůli. Sami proroci neměli autoritu, tu mělo jen to slovo, které jim bylo svěřeno.

S Ježíšovým zjevováním Boží vůle je to úplně jinak: jeho slovo je neoddělitelné od jeho osoby. Ježíš zjevuje Boží vůli lidem ve svých činech i ve svých slovech. Jeho slovo je tedy slovo Boží. Bůh sám jedná a mluví v něm jeho prostřednictvím. Protože Ježíš praví, dělá a je, tajemství Boha a jeho vůle je zjeveno tak jako nikdy předtím. „Kdo viděl mě, viděl Otce“. Tento Ježíšův výrok, třebaže spíše patří do úst vyznávajícího apoštola, správně říká, kdo Ježíš je. Kdo ho takto poznal, uvěří i v jeho vzkříšení z mrtvých.

Vykupitel je další projev jeho božství. Ježíšův život, jeho skutky, slovo, ale i jeho utrpení a smrt zjevují Boha, který hledá, co se ztratilo, obnovuje vztah hříšníků k němu a činí z nich nová, svobodná stvoření, Boží děti. Sám Ježíš potvrdil, že tyto Boží dary nezáleží toliko ve slovech, ale v nové skutečnosti. Když vcházel do domu vrchního celníka Zachea, prohlásil: „Dnes přišlo spasení do tohoto domu“ (L 19,9). Ježíš je dobrý pastýř, který hledá ztracenou ovci a zachraňuje ji před zahynutím. Nejenom oznamuje, že Bůh odpouští, ale sám odpouští. Také jen nemluví o smíření, ale sám je praktikuje. Aby nás smířil s Bohem, trpěl a zemřel na kříži. Toto utrpení a tato smrt jsou vskutku tím smířením. Touto událostí Bůh naplnil svůj rozsudek nad hříšníky a projevil svou vůli lásky. V kříži zjevil Bůh svou svatost i své milosrdenství, a to tak, že místo všech lidí nechal trpět jediného, Ježíše Krista. Takto jednal jen ten, kdo není jako my, hříšník. Učedníci nedovedli pochopit, že Ježíš musí trpět, aby dokončil Boží dílo. Absolutně to odmítají: Petr si ho vzal stranou a začal ho kárat: „Buď toho uchráněn, Pane, to se ti nemůže stát!“ (Mt 16,22). Avšak celá Ježíšova existence kulminuje utrpením na kříži, jinak by nedošlo ke smíření lidu s Bohem. Právě jeho utrpení vytvořilo akt Božího smíření.

Ježíš je Pán, to je další jeho božský titul. Učedníci, kteří se s Ježíšem osobně setkali, pocítili, že stojí před absolutní autoritou, a to ještě dřív, než Ježíš něco řekl nebo udělal. Jan ve svém evangeliu popsal hned v první kapitole, jak se fascinace Ježíšovy osoby, kterou nejprve vyjádřil slovy: „Hle, beránek Boží“ rozšířila nejprve na dva učedníky a od nich zachvátila další a další. Ekumenický překlad proto nadepsal tu část první Janovy kapitoly jako povolání učedníků (35-51). V podobenství o zlých vinařích se Ježíš označil jako Syn Pána vinice na rozdíl od zlých nájemců nebo pouhých služebníků, kteří byli povoláni na vinici dřív než on.

Titul Pán sdílí Ježíš se svým nebeským Otcem. Učedníci pocítili, že je třeba poslouchat tohoto člověka jako Boha. Jejich poslušnost neměla původ ve strachu, nýbrž v důvěře, v poslušnosti víry. Ježíš je Pán tak jako Bůh je Pán. Je ovšem Pánem jinak, než jsou lidé pány. Pán není ten, který jenom vyžaduje, ale který dává, a to podíl na spáse mesiášské budoucnosti.

Josef Veselý

Na počátku (konečném)

...na konci bude SLOVO.
To SLOVO bude Bohem.
Jím stvoří zemi novou,
vše v okamžiku
pouhém.
Tím utne lidský hovor,
ukončí každou hádku.
Bůh má poslední
SLOVO,
co bude na počátku...

Ralf Mošt

Z církví doma i ve světě

Křesťané, kteří uprchli před ISIS, se pravděpodobně vrátí do svých vesnic příští léto

Chaldejský katolický arcibiskup z Erbílu – kurdského města v Iráku, do něhož v roce 2014 uprchly před postupem ISIS desítky tisíc křesťanů – se domnívá, že se uprchlíci příští léto začnou vracet do svých osvobozených vesnic. „Objeví-li se konkrétní známky [bezpečnosti a jistoty], lidé se určitě vrátí," řekl arcibiskup Bašár Warda organizaci Pomoc církvi v nouzi. „Doufejme, že příští léto budeme svědky toho, že lidé budou pracovat na obnově a čištění své země [na Ninivské planině] a budou se snažit znovu zřídit potřebné instituce." A dodal: Konečně je ISIS zatlačován. Kříž vítězí a nakonec toto strašné zlo již nebude existovat. Lidé se účastní mší a modlí se... Bohužel je toho hodně zničeno: jsou tam vypálené kostely, některé chrámy byly zcela zničeny a mnoho domů bylo poškozeno nebo zničeno, nábytek byl vypleněn. Potřebujeme čas na obnovu, aby tyto vesnice byly opět obyvatelné.

RC monitor

Tisíce mladých lidí se zúčastní setkání Taize v Rize

Na konci roku se v Rize uskuteční 39. evropské setkání mladých organizované ekumenickou komunitou Taizé. Setkání se zde bude konat na pozvání zástupců místních církví. Po dobu pěti dnů budou účastníky hostit místní křesťanská společenství a lotyšské rodiny. Součástí programu jsou pravidelné společné modlitby, ke kterým se 3x denně budou scházet v místních kostelích a chrámech. Setkání nabízí příležitost ke sdílení ve skupinkách i workshopy a přednášky odborníků z různých odvětví z Lotyšska i zahraničí. S přípravou na místě pomáhá mezinárodní tým dobrovolníků z 12 zemí, také z České republiky a ze Slovenska.

Setkání ponese v současné obtížné situaci, ve které se Evropa nachází, poselství pokoje a smíření. Toto jsou některé z hlavních aspektů setkání:

* MLADÍ. Účastníci ve věku 17–35 let společně stráví netradiční konec roku – v modlitbě, setkávání, sdílení a vzájemné solidaritě.
* MĚSTO. Po třicáté deváté se evropské setkání odehraje v jednom z význačných evropských měst. Riga letos stane po boku Valencie, Říma, Berlína, Bruselu, Lisabonu, Paříže a spousty dalších měst, která v minulosti setkání hostila. Před dvěma lety se evropského setkání mladých v Praze zúčastnilo téměř 30 tisíc mladých!
* EVROPA. Vzhledem k napjaté situaci, které Evropa v současnosti čelí, bude mít přítomnost tisíců mladých lidí z Ukrajiny, Běloruska a Ruska zvláštní důležitost. Letošní setkání se bude konat na dosud nejvýchodnějším místě! Bude to poprvé na území bývalého Sovětského svazu.
* POHOSTINNOST. Většina účastníků bude přivítána v lotyšských domácnostech. Více než 100 místních křesťanských společenství se aktivně připravuje na přijetí mladých poutníků.
* VÍRA. Mladí poutníci se po příkladu lotyšských svědků evangelia vydají k pramenům víry. Budou také rozjímat nad poselstvím bratra Aloise, představeného komunity Taizé, které je inspirováno letošním setkáním mladých v africkém Beninu a zamýšlí se nad prostotou.
* JEDNOTA. K pozvání uspořádat setkání v Rize připojili svůj podpis luteránský arcibiskup, katolický arcibiskup, metropolita pravoslavných a biskup baptistických církví. V Rize se setkají mladí různých církví, včetně účastníků ortodoxních církví Ruska, Ukrajiny a Běloruska.
* WORKSHOPY. Součástí programu budou desítky workshopů a přednášek význačných odborníků z Lotyšska i zahraničí.
* HLEDÁME DOBROVOLNÍKY! Hledáme dobrovolníky, kteří by byli ochotni přijet do Rigy už 26. 12. a pomoci s posledními přípravami.

Z tiskové zprávy setkání

Adventní doba

Dokončení ze str. 1

si všechno uměli zařídit, na nic bychom už pak nečekali. Očekávání je cosi vpravdě lidského. Jako i práce, příprav něčeho dobrého a pěkného pro druhé je také vpravdě lidská. Práce a trpělivé očekávání, to obojí člověku sluší. Jedno bez druhého by bylo něčím nelidským, až nactiutrhavým. Člověk, který nechce trpělivě očekávat, je jako stroj, který vyrábí a vyrábí, dělá a dělá. Člověk, který jen trpělivě očekává a nic nedělá, je přinejmenším sobecký, až domýšlivý. Sám sebe povyšuje a dělá ze sebe něco víc, než kým ve skutečnosti je.

Je tedy dobré se těšit na Vánoce, je ale také dobré vědět, že ty naše Vánoce budou vždy jenom jakýmsi odleskem pocházejícím odjinud, z jakéhosi světelného zdroje, který nemáme ve své moci. Záleží od začátku na našem postoji, jaký zaujmeme k tomuto zdroji, k tomu živému světlu a k jeho vánočnímu odlesku. Čteme v novozákonní epištole Koloským, že „nikdo nemá právo nás odsuzovat za to, co jíme nebo pijeme, nebo kvůli svátkům, kvůli novoluní... To všechno jsou jen stíny budoucích věcí." (Ko 2,16n) Svátek a stín? To se přece k sobě nehodí, řekneme. Když už, tak odlesk nebo rovnou světlo. Ale stín budoucích věcí? A v tom je právě ten vtip – to, co my považujeme za světlo a za vrchol štěstí a radosti, všechny naše představy rozsvíceného adventního věnce, rozsvíceného stromku , rozsvícené štědrovečerní tabule, rozsvíceného pokoje, dárky, to všechno je pouze matným stínem oproti tomu jasu, který nás čeká v budoucím věku, který přichází, který očekáváme s příchodem Páně, který bude mocný a osvobodivý. Vždyť obdobně jako se nevyrovná rozzářený štědrovečerní pokoj rozzářeným dětským očím, tak se ani naše přípravy nevyrovnají tomu skvělému, co pro nás připravil a připravuje náš Pán.

Adam Balcar

Všemu se pak přibližuje konec

Mám nevýslovnou hrůzu z toho konce, který by mohl přivodit člověk, použitím atomové zbraně. Uklidňuje mě však svědectví novozákonní víry, že konec vesmíru je v plánu Božím, jenž doloží, že vesmír je dílem Boha a jeho slávy. Přece věříme v Ježíše Krista jako rozhodující Boží účast na vesmíru, což přináší do našeho přemýšlení o konci vesmíru uklidnění.

O kosmickém významu Krista vypravují výmluvně dva oddíly v Ef 1, 9-23 a Ko 1,15-23, o nichž odborníci soudí, že to byly původně gnostické hymny, které byly přepracovány v křesťanském smyslu. Čtenářům tento soud nepřekáží pochopit Krista v jeho kosmickém významu, a já chválím apoštola Pavla, že se neostýchal použít tohoto cizího hymnu ke zvýšení Kristovy slávy u všech čtenářů. Rád čtu v Ef 1, že Bůh „podle svého plánu, až se naplní čas, přivede všechno na nebi i na zemi k jednotě v Kristu". A v Ko 1 čtu, že „plnost sama se rozhodla v něm přebývat, aby skrze něho a v něm bylo smířeno všechno, co jest, jak na zemi, tak v nebesích – protože smíření přinesla jeho oběť na kříži".

Křesťan, který věří v odpuštění hříchů, proto nepociťuje žádné nebezpečí z kosmického rozšíření Kristovy moci. Jeho odpuštění hříchů je platné v malém i kosmickém prostoru. Kosmický prostor neanuluje význam toho, co se událo a co se děje na maličké zemi, třebaže člověk, obyvatel kosmu, představuje sebe v těch astronomických rozměrech jako zrníčko prachu. Astronomické rozměry nemohou vzrušit ani zpochybnit tajemství osoby a jejího vztahu víry.

Očekávání konce universa je u křesťana spojeno se zničením nepřátelských mocností, zákona, hříchu, satana a smrti, které tvoří jednotu, i když s mnoha tvářemi. Když jejich moc skončí, objeví se Boží světlo a život. Vítězství nad nimi nebude nic jiného, než plné zjevení toho, co je Ježíš Kristus již skrytě. „Ale až se ukáže Kristus, náš život, tehdy i vy se s ním ukážete v slávě" (Ko 3,4).

Pokud jsme v tomto těle smrti (Ř 7,24), jsme pro sebe a pro druhé neprůhlední. Je v nás jakási temnota, která nás skrývá před námi samými. Jistě, víra spočívá v tom, že pochopíme sami sebe. Avšak jako vše, co se týká víry, je i toto poznání neúplné, je v začátcích. Jako nepoznáme, co vyroste ze zrna, je i to, co budeme, skryto i pro víru. Víme jen, že vše bude jiné.

Život věčný, přislíbený věřícímu, nebude mít nic společného s časem, bude se spíše týkat pobytu v duchovním těle, o němž píše apoštol Pavel v 1. listu Korintským: „Co je zaseto jako pomíjitelné, vstává jako nepomíjitelné. Co je zaseto v ponížení, vstává v slávě. Co je zaseto v slabosti, vstává v moci. Zasévá se tělo přirozené, vstává tělo duchovní. Je-li tělo přirozené, je i tělo duchovní" (42-44). Zřejmě Pavlova slova potvrzují, že každého z nás čeká individuální existence, tedy ujištění, že náš duch nebude absorbován věčností.

Avšak když evangelium říká tak často, že s přibližujícím koncem všeho se zároveň přibližuje Boží království, zdůrazňuje tím, že věčnost nebude jen pro jednotlivce, ale pro celé lidstvo. Ostatně v perspektivě evangelia se vždycky současně objevuje jednotlivec vedle lidstva. Dokonalost jednotlivců je zároveň dokonalost celé společnosti tak, jak to máme před očima ve sboru bratří a sester, kde jednotlivci tvoří částečku celého lidstva. Vždyť láska se může uplatnit jen tak, že spojí jednoho s druhým vzájemnou láskou. Tatáž láska nás nasměruje až k Bohu, kdy jej spatříme tváří v tvář (1 K 13,12). Tato Boží přítomnost nejlépe vyjadřuje smysl věčnosti.

V Bohu Otci naleznou dějiny spásy svůj konec. Pro nás však zůstávají nad naše myšlení, ať jde o jejich počátek, tak o jejich konec.

Josef Veselý

Obecní advent

V roce 2011 se na mne obrátil pan starosta obce Sojovice s prosbou o promluvu při zahájení obecního adventu. Takové požadavky nejsou příliš obvyklé. U Sojovic je ta neobvyklost ještě umocněna skutečností, že zde nikdy nestál kostel a Československobratrská církev evangelická zde eviduje pouze jednoho formálního člena.

Pro obec s pěti sty padesáti obyvateli je zahájení adventu největší akcí roku. S básničkami a písničkami při ní vystupují děti z místní školky a základní školy. Ty si přicházejí poslechnout jejich tatínkové a maminky, dědečkové a babičky, strýčkové a tetičky. Rozsvěcování vánočního stromu a podávání svařeného vína pak přiláká ještě spoustu dalších.

Letos jsem zahajoval sojovický advent už po šesté. Je vždy dilema, jak promluvit k lidem, které pod valník tvořící kazatelnu nepřivádí víra. Na jednu stranu zvěst líbivě nerozmělnit, na druhou ji k nesrozumitelnosti nepřetížit. Ale s tím se potýkal už apoštol Pavel. Do lyského evangelického kostela sice dosud nikdo ze Sojovic nepřišel, pozvání na zahájení příštího obecního adventu jsem však už opět dostal.

Vážené dámy, vážení pánové, milé děti, evangelista Lukáš píše na začátku svého spisu: Pochválen buď Hospodin, Bůh Izraele, protože navštívil a vykoupil svůj lid a vzbudil nám mocného spasitele z rodu Davida, svého služebníka. V této větě je o vánocích pověděno všechno důležité. To děťátko, o kterém budou vaše písničky a básničky, je Spasitelem, tedy zachráncem. A to mocným zachráncem. Když víme, že máme na své straně někoho mocného, hned se nám žije veseleji. Nemusíme se totiž trápit tím, jak vyřešit, co vyřešit nedokážeme a jak udělat, co udělat neumíme. V Betlémě se nám z Boží milosti narodil Spasitel. Ježíš sice napohled mocně nevypadal, ale on nezachraňoval svými svaly, penězi nebo zbraněmi, nýbrž tím, že na sebe nechával dopadat rány určené nám. To je důvodem toho, proč nakonec umírá na kříži.

Ježíš se narodil z rodu krále Davida. Toho Davida, který také nebyl žádný vypracovaný zápasník a přesto se nezalekl obra Goliáše. A nejen, že se ho nezalekl. On v boji s ním dokonce zvítězil. Proto se v písničce „Narodil se Kristus Pán" zpívá „Goliáš oloupen, veselme se." Jako David přemohl hrozivého Goliáše, tak Ježíš svým vzkříšením přemohl smrt. S tou přitom dodnes prohrávají i ti nejvěhlasnější lékaři. Tajemství Ježíšovy moci spočívá v tom, že poslouchal svého Otce. Toho pozemského, který se jmenoval Josef, ale zejména toho nebeského, kterého nazýváme Bůh. Toho nebeského s ním přitom máme všichni společného. Platí, že kdo se staví proti smrti - snaží se oloupit ji jako David Goliáše - ten poslouchá svého nebeského Otce. Tohle nám odhalil mocný Spasitel z rodu Davida svého služebníka. Lékaři smrt pouze oddalují. Poslušnost Hospodina ji přemáhá.

Proto Pána Boha posloucháme. Nebo se o to alespoň snažíme. Ona ta poslušnost totiž vůbec není snadná. Adam s Evou ji také měli v plánu, ale dopadlo to jinak. Stačilo pár hadích zasyčení a už začali Boží příkazy zpochybňovat. Proto svůj boj se smrtí prohráli. Abychom hadímu našeptávání odolali, tak si Boží zachraňující lásku připomínáme: O Vánocích, kdy Bůh ve svém Synu do světa vstoupil, myslíme na to, jak Hospodin navštívil svůj lid. O Velikonocích, kdy se v něm za nás na kříži obětoval, na to, jak ho vykoupil. Za to Ježíše chválíme, vzhlížíme k němu a děkujeme mu. Apoštol Pavel o něm píše, že v poslušnosti podstoupil i smrt. Právě pro tu poslušnost ho Pán Bůh třetího dne vzkřísil. David v boží moci přemohl Goliáše. Ježíš v boží moci přemohl smrt. Pochválen buď Hospodin za to, že nám vzbudil tak mocného Spasitele.

Emanuel Vejnar

Betlémská

Nemusím vidět zasněženou pláň
ani zář stromků a svíc
stačí jen postát opodál
v srdci mít radost
nic víc
stát v tichu u Betléma
o Vánocích

Dana Krausová



Poselství křesťanským sborům

Zjevení 2,8–11 = Pán tě volá k věrnosti až do konce

Pán proniká naším myšlením i jednáním. Zná nás všechny lépe, než známe sami sebe. Zná všechno naše konání, všechny naše záměry i činy, i všechen náš odpor k mravní uvolněnosti naší doby. Zná dokonce i naši trpělivost, naši opravdovost i naši spravedlnost, která nestrpí žádnou zlobu, křivdu ani utrpení. Pán zná i naši teologickou bystrost, která se snaží střežit čistotu našeho evangelijního poselství a chránit ho od všech falešných proroků i všech svůdců. A přes tuto zdánlivou naši bezúhonnost Pán říká: mám přesto něco proti tobě!

Nemohu ti požehnat, nemohu se za tebe vzít u trůnu milosti, protože jsi opustil první lásku! Opustil jsi opravdovost prvotní víry a zapomněl jsi na pokání. Protože jen v pokání a v hlubokosti, tam kde jsi kdysi spatřil záři Boží lásky, která ti otevřela oči a uzdravila tě, hlubokým ztišením před Pánem, opravdovým skloněním se před třikrát svatým Beránkem, vede cesta k odpuštění, k záchraně, k požehnání a k ustavičné Boží blízkosti! Tvůj počátek, křesťane, to byl hluboký a opravdový zápas o víru. A právě sem, k takovému ryzímu zápasu a k ustavičně novému probojování víry ve všech nových konkrétních situacích života, tě volá Boží Syn! Nesmíš ustrnout. Víra je zápas od začátku až do konce. Ty musíš bojovat o sebe, o druhé, o záchranu světa! Příliš velké uspokojení se sebou samým nesmí být tvým programem! Jen horlivý a ustavičný zápas o ryzost a hloubku víry, zápas o nové uchvacování mocné Boží přízně vede až doprostřed Božího ráje. Zreviduj svoji víru, křesťane, zda žár tvé lásky k Bohu a touhy po občerstvující Beránkově blízkosti u tebe nepoklesl, zda jsi příliš nezvlažněl, zda nežiješ v iluzi utvořené v dávné minulosti. Jestliže zhasne plamen tvé lásky a horlivosti k Bohu, potom ty jako svícen v tomto světě budeš zbytečný. Slyš, křesťane! Tvůj Pán tě volá k první lásce!

(pokračování příště)

Pavel Rybín

Nebeské vítězství

Apokalyptik Jan slyší hlasy nebešťanů: slavný, až přímo liturgický chvalozpěv. Protivník totiž utrpěl velkou porážku. Vítězství je vybojováno „pro krev Beránkovu“. **Zj 12,11**

Kniha Zjevení podává svědectví brutálně pronásledované církve. Vidíme kontrast mezi nebeským vítězným zpěvem a nesnadnou, ba až kritickou situací strádající církve na zemi. Toto napětí zde prostě je, a i my v něm nějak žijeme, a máme osvědčit jakost, pevnost, biblickou ukotvenost své víry.

Co vidí očima víry vyhnanec na nehostinný ostrov Patmos? Je snad vize záležitostí, určenou jen několika málo věřícím jedincům v Malé Asii, anebo jde spíše o událost přímo světového rozsahu a dosahu?

Obsah je určen v prvé řadě těm sborům, které procházejí velmi těžkou zkouškou, vlnou krvavého pronásledování za císaře Domitiána. Co zmůže malá trpící církev proti císařově moci a zvůli? Není proto přítomnost bezvýhledná i bezvýchodná?

Jistě – tak se může na první pohled zdát. A přece – to, co je vidět, co se přímo i zakouší, to není ještě tím nejdůležitějším, ani posledním. K rozhodnutí totiž dochází v nebi. Dobré mocnosti nakonec vítězí. Ano, vítězí, i když na zemi není vidět nic převratně kladného, ani povzbudivého. Církev trpí dál. Věrní vyznavači končí nejednou na tom či onom popravišti. Vítězstvím je unesení kříže, zachování svědecké věrnosti.

Jan vidí ještě o kus dál. Pro Božího nepřítele už není v nebi místa. Nemá tam co pohledávat. Vláda zla je narušena a zlomena. „Nyní přišlo spasení, moc a království našeho Boha“ (Zj 12,10), provolávají radostně nebešťané. Církev na zemi však žije pod křížem a trpí dál – byť i v nebi padlo zásadní rozhodnutí.

Často si myslíváme, že je spása čímsi ryze soukromým, intimním, něčím, co se odehrává jenom mezi Kristem a jednotlivcem kdesi v tichosti a skrytosti. Ve světě však nikdo nežijeme sami a izolováni, neobejdeme se bez rozmanitých vztahů. A existují také neviditelné moci, které nás ovlivňují, které o nás zápasí. O tom podávají dostatečně výmluvná svědectví i poslední staletí. Zdraví, normální lidé, se dají svést a zavlečou lidstvo až na samý pokraj záhuby. A to si člověk tak rád pyšně myslí, že má vše pevně ve své ruce a nic se mu z ní nemůže vymknout.

Nejsou však jen moci zlé. Působení dobrých sil však zřejmě poznáváme a zjišťujeme nesnadněji; až s určitým odstupem. Mnozí jistě známe krásnou i obsahově hlubokou píseň od Dietricha Bonhoefera „Moc předivná nás tiše obestírá“.

V nebi se bojuje o osud světa, o jeho další i delší perspektivu. Poražený řádí nicméně dál – a to ještě zběsileji. Má už málo času. V nebi zaznívá vítězná píseň. Satan prohrál, „byl svržen“. Opravdu? Jak to poznáme? Můžeme se o tom nějak přesvědčit? Satan se činí. Chutě pronásleduje církev. Dnes už víme, že krev mučedníků byla semenem církve. Kdo to však tehdy věděl a rozpoznával? Církev nevítězí zřejmě viditelně. Viditelně nese naopak rozmanitý kříž. Satan pak ví, že mu zbývá už jen málo času, a proto chce právě jako poražený ještě napáchat co nejvíce škody. Podobně si počínají třeba fotbalisté, když vidí, že mají zápas prohraný a ztracený. Tu si řeknou: Soupeře aspoň pořádně pokopeme! Ať mají na nás nějakou památku...

Církev žije na zemi pod křížem, a přesto se už může v tichosti radovat. I když ví, že má ještě snášet všelijaká protivenství. A to od protivníka, kterému však nepatří budoucnost.

V životě je stále hodně absurdit: hlad, války, přírodní katastrofy, neštěstí všeho druhu. S tím vším se křesťan musí vyrovnávat. Vnějšně nic zajištěného nemá. Nemá u Boha přímo protekci. Janovo Zjevení pak také neuspokojuje nějaký teoretický zájem. Dává a přináší však křesťanům potěchu i nemalou posilu.

Jistě, v současnosti jsme ve zcela jiné situaci, než byla raná církev. Přesto však můžeme vyposlechnout a i přijmout stejnou naději, jako první křesťané. I obrazné výpovědi dávají naději uprostřed bolesti, pozvedají zrak vzhůru i z hlubin propastí.

V nebi už padlo rozhodnutí. To se však nemusí vůbec bezprostředně a přímo projevit ve viditelném vítězení a úspěších na zemi. Tuto závažnou skutečnost pochopili a přijali maloasijští křesťané v posledním desetiletí prvního století. Bůh prostě nesnímá z věřících to a ono nelehké břímě. Cesta do Božího království je a zůstává i nadále všelijak trnitá. Žijeme stále na zemi, jsme obklopováni nesmyslnými rozbroji, válkami, nenávistí či strázní. Taková je i naše situace. Nemůžeme ji chtít přeskočit. To prostě nejde. „Musíme projít mnohým utrpením, než vejdeme do Božího království“ (Sk 14,22). Zápas, který byl vítězně vybojován v nebi, pokračuje i na zemi. A my však smíme žít v perspektivě dobrého výhledu i vítězné naděje. Díky tomu může křesťan vzdávat díky, čest a chválu svému Pánu i v nesnadných situacích a údobích života. Takové svědectví je pak mocné, věrohodné i misijně účinné. A to jistě nejen ve století prvním, ale stejně tak i ve dvacátém prvním.

Jaroslav Nečas

Lutherova společnost vydala knihu 95 výpovědí Dr. Martina Luthera

Lutherova společnost vydala knihu 95 výpovědí Dr. Martina Luthera, Malý spis – velké změny, jako svou již 18. publikaci. Společnými autory druhého, přepracovaného vydání je Adriána Bílá, Maroš Nicák, Ľubomír Batka.

Kniha nabízí překlad známých 95 výpovědí Martina Luthera. Čtenář se o tomto významném Lutherově spisu dozví více ze tří studií: historické, teologické jako i kontextuální a pronikne k podstatě reformační teologie. Bez ohledu na to, že otázka historicity přibití výpovědí na bránu zámeckého kostela ve Wittenbergu zůstává otevřená, kniha vede k pochopení Lutherových výpovědí o pokání a Lutherových sociálně-etických důrazů v konkrétních projevech křesťanského života. (Oficiální text vydavatele)

Publikaci lze objednat v knihkupectví Kalich, doporučená cena je 159,- Kč.

Koncert



Paní Krátká byla rozmrzelá. Byl to už pátý obchod s oddělením pro mladé, ale to, co hledala, nenašla. V módní příloze, kterou si vzala s sebou z domova, vypadalo to dívčí sáčko kouzelně, ale k mání nebylo nikde. Móda mladých prý mizí nejrychleji.

Ani na ten večerní koncert se už netěšila. Budou však muset s manželem jít už kvůli Jitunce.

Jitunka byla sice jedináček, ale doposavad s ní žádné větší potíže nebyly. Teď však už měla několik měsíců známost. Rodiče o tom dlouho nevěděli. Až teprve minulou středu je dcera překvapila otázkou, jestli může pozvat svého mládence.

Pokud jde o dceřina nápadníka – upřímně řečeno –, měla paní Krátká od vždycky celkem jasnou představu. Nejlépe by se jí zamlouval nějaký mladší muž, který jde s dobou. Nemusí být zrovna krasavec, pohlední manekýni nejsou vždycky ta nejsolidnější partie. Hlavně aby už měl nějaké postavení, dokázal Jitunku jaksepatří zabezpečit a neměl z dřívějška závazky.

Když se však objevil uchazeč o Jitunku a setřásal si v předsíni z bundy vločky prvního sněhu, představy paní Krátké o budoucím zeti vzaly rychle za své. Vždyť to je ještě takový vytáhlý kluk! A to jméno, které dcera držela prozatím v tajnosti! Tynda! I když každý ví, že zkratky od jmen a přezdívky můžou být směšné, paní Krátká pocítila zklamání. Proč ne pořádný český Honza, Roman nebo Lubor? Jitunka však vysvětlila, že se host jmenuje vlastně Timoteus a že i jeho sourozenci mají taková trochu nezvyklá jména – Tabita, Ráchel a Nikodém.

Co to vůbec může být za rodinu? vrtalo hlavou paní Krátké, ale i to se během společné večeře vysvětlilo. Tyndův otec se prý živí jako překladatel technické literatury a maminka prodává v antikvariátu. Sám Tynda bude už příští podzim končit na strojárně. Co dál, o tom teprve začíná uvažovat. Tedy ještě student!

Rozhodně se však nechoval přehnaně ostýchavě a zakřiknutě. Když se loučil, vytáhl z kapsy plakátek či pozvánku: „Nechcete přijít na krásný předvánoční koncert? Jitka mi už slíbila, že půjde, a bylo by pěkné, kdybyste přišli taky!“ – „Na koncert?“ podivila se paní Krátká. „Na koncertu jsme nebyli už léta!“ – „Víte, mladý muži, já totiž neoplývám zrovna hudebním sluchem,“ ozval se pan Krátký, „a tak se manželka kvůli mně těchto požitků dobrovolně vzdala!“ – „Ale že tentokrát půjdete?“ vmísila se do rozhovoru Jitunka, aby snad rodiče nenadálé pozvání neodmítli. „Prosím, prosím!“ začala žadonit se sepjatýma rukama. Co by člověk neudělal pro jediné dítě! Tak tedy dnes večer půjde paní Krátká poslouchat muziku či zpěv, i když je po tom neúspěšném shánění vánočního dárku otrávená jako šváb.

A tak došlo k tomu, že se Krátkých s dcerou vydali na koncert. Konal se na místě, kde by vůbec nehledali stánek umění. Nejprve museli projít průjezdem činžovního domu a pak teprve uviděli uprostřed rozlehlého dvora budovu s vysokými osvětlenými okny. Po krátkém schodišti se dostali ke vchodu, za kterým byla prostorná hala se šatnou. Bylo tam již plno lidí, kteří se navzájem zdravili jako staří známí. Paní Krátká, která si doma lámala hlavu s nejvhodnějším oblečením do společnosti, tady marně hledala ve svém okolí dlouhou večerní róbu.

„Tak kdepak máš toho svého Tyndu?“ chtěl vědět Jitunčin otec. „Myslel jsem, že tu bude už čekat!“ – „Kdepak! Ten je mezi účinkujícími a teď je někde vzadu,“ poučila ho dcera. Pak zavedla rodiče do sálu s lavicemi, kde hned ve druhé řadě byla tři místa opatřená cedulkami ***Zadáno!*** *„To Tynda zabral pro nás!“ vysvětlila Jitunka. Musí se nechat, že ten chlapec ví, co se sluší a patří, když někoho pozve, pomyslela si paní Krátká.*

Netrvalo dlouho a z bočního vchodu začali na podium vcházet účinkující – samí mladí lidé pěkně jeden za druhým. „Podívejte se! Tamhle ve třetí řadě stojí Tynda a hned vedle něho jeho brácha Niky!“ stačila ještě Jitunka upozornit rodiče. Pak to už ale začalo.

Před účinkující se postavil muž v černém obleku a začal mluvit. Nebylo to však uvítání, jaké asi někteří z posluchačů čekali:

Nemůže být v dějinách lidstva větší události než příchod Ježíše Krista na svět, spustil řečník. Byl to opravdu božský čin. Celá dlouhá staletí před Ježíšovým narozením byla jen jakýmsi preludiem, předehrou k onomu jedinečnému zjevení Boží lásky. A my se dnes chceme přidat k oslavnému hymnu, který evangelista vložil do úst andělů: Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj mezi lidmi. Bůh v nich má zalíbení!

Pak už začal vlastní hudební program. Jestliže si Jitunčini rodiče představovali, že uslyší zpívat o „Vánocích bílých“, pak čekali marně. Podle tištěných přehledů, které našli na lavicích, zazněly postupně ty nejkrásnější melodie ze starých kancionálů i kantát, které věnovali příchodu Božího dítěte přední skladatelé starší i novější doby.

A potom přišlo překvapení. Zpěváci ustoupili do pozadí a před ně nastoupila řada mužů, žen i dětí různého věku. Dva dokonce vjeli na podium s invalidními vozíky. „To jsou chovanci z ústavu!“ opět poučila Jitunka šeptem rodiče. Někteří měli v rukou zvonečky a triangly. Seřadili se do půlkruhu a kytarista udal polohlasem tón. Nato tohle pestré seskupení zazpívalo několik jednoduchých písniček. Zpívali se zřejmým potěšením a sklidili největší potlesk večera. Úplně na závěr pak všichni přítomní povstali a spolu s účinkujícími zazpívali „Narodil se Kristus Pán“.

Domů se pan Krátký a paní Krátká vraceli bez Jitunky, která se zdržela ještě s Tyndou a ostatními zpěváky. Mnoho nemluvili, doznívala v nich zvláštní, povznesená nálada. A když se paní Krátká ukládala ke spánku, s překvapením si uvědomila, že ta otrávená nálada z marného putování po kšeftech ji úplně opustila. Člověk nesmí být přece tak malicherný!

Daniel Henych

Slovenská diakonka a spisovatelka Kristina Royová

(18. 8. 1860 – 27. 12. 1936 St. Turá)



Byla dcerou luterského faráře a měla několik sester, z nichž nejznámější je Mária (1858-1924), se kterou úzce spolupracovala. R. 1858 založily ve Staré Turé nedělní školu a pořádaly večerní shromáždění pro dospělé. Ovlivnil je redaktor „Betanie" Josef Kostomlatský z Písku, kde 1888 prožily obrácení. Dostaly evangelizační impuls a ve spojení s řadou probuzených bratří zasvětily svůj život službě evangeliu. Šířily mimo jiné Bible objednané u Britské zahraniční biblické společnosti v Londýně. R. 1897 se přidaly k abstinentnímu a evangelizačnímu hnutí „Modrého kříže" založeného 1877 ve francouzském Švýcarsku. (Jejich švagr Ján Chorvát se 1900 stal jeho tajemníkem v Budapešti a jako redaktor časopisu „Světlo" stmeloval evangelizační práci na Slovensku.) Musely se rozejít s oficiální církví a podstoupit proto četné hořkosti. Se sestrou založily „Dom při potoku", „Dom při cestě". „Útulňu", nemocnici, Kristina po Mariině smrti „Chalúpku" (pro děti), spolek „Vieroslava" a „Dom bielych hláv". Kristýna vydávala rovněž časopis „Večernica". Mnoho významných zahraničních osobností navštívilo Starou Turou a také sestry Royovy podnikly řadu cest do ciziny. Ze Staré Turé byla podporována zahraniční misie a sociální práce ve třetím světě. V jejich práci pokračovala Marie Rafajová.

Kristina Royová napsala asi 40 povídek. Nejznámější a nejpřekládanější je „Bez Boha na svete" (1897). Autobiografické je „Za svetlom a so svetlom". Spolu se sestrou Máriou vydala také několik zpěvníků.

„Uskutečňování svého ideálu – obroditi učením Kristovým mravně pobloudilou společnost věnovala všecky své síly, schopnosti i čas."

(Al. Gregor, OSN)

Bohuslav Vik

Vánoce v srpnu

Milý dědo,

když mi bylo 16 let, zeptal jsem se Tě jednou, co by sis přál k Vánocům. Řekl jsi, že by sis přál, aby každý den byly Vánoce. Já jsem myslel na stres, který bývá s přípravou Vánoc spojen. Ty jsi ale myslel na to, že o Vánocích máme výborné jídlo, krásnou hudbu, sedáme u krbu a vyprávíme si různé historky ze života nebo si nějaké vymyslíme. Mohli bychom každý den ozdobit vánoční stromeček jinak, aby si každý vyzkoušel svou představu o tom, jaká výzdoba je nejlepší. Každý den by byl dnem našeho nového setkání u tebe nebo u nás. Bylo by to každý den - to bylo Tvé přání. Já jsem na to odpověděl svým způsobem a dal jsem Ti jako svůj dárek obálku se třemi dárkovými poukazy s nadpisem „vánoční den". Mohl sis vybrat, kdy to bude. Zatímco jiní lidé v létě grilovali, my jsme spolu pekli vánoční cukroví, zvonili jsme na zvonečky a zpívali koledy. Ty vánoční poukázky jsem Ti dával každoročně. I letos jsem je připravil, i když Ty už jsi na tom druhém břehu. Každá bolest a smutek se prý zahojí... ale já nevím, jde to moc pomalu. Moc mi chybíš. Nejvíc mne mrzí, že Tvoje vánoční poukázky by měly přijít do odpadkového koše... tak jsem ten nápad letos trochu inovoval: pod stromečkem bude obálka se třemi vánočními poukázkami a nápisem: "poukázka na setkání Pavlíka s dědou". Pavlík z toho letos ještě nebude mít rozum, je mu teprve půl roku. Až bude trochu starší, nastartujeme pokračování setkávání dědy - tedy nyní mne - s vnukem. Budu mu vypravovat příběhy z Tvého života a zkusím mu předat tolik lásky a takovou lásku, jakou jsi dával mně.

Tvůj Marek

z němčiny přeložila a upravila Alena Naimanová

Boží láska směřuje k celému světu

Neboť Bůh tak miloval svět, že dal svého jediného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný. **J 3,16**

Bible svědčí o tom, že Boží láska směřuje k celému světu, k celému stvoření. Celé Boží stvořitelské dílo, neživá i živá příroda, je v Božích očích dobré a cenné. Jeho součástí jsme i my lidé, jimž je adresováno Boží oslovení prostřednictvím Písma. Ostatní stvoření je pro nás darem, který můžeme užívat ve sdílení s druhými lidmi - i s těmi, kteří mají na Zemi žít v budoucnosti, a je pro nás i závazkem, předmětem péče, za který jsme před Bohem i před lidmi odpovědni. Vážné narušení, které na něm zanechávají lidská pýcha, bezohlednost, chamtivost a i hloupost a lenost, jsou smutným svědectvím o zpronevěře člověka svému poslání. Přemýšlení o onom úžasně důmyslném systému fungování Země s jeho složitými regulačními schopnostmi nám může připomenout slova "Tvému divíme se dílu" z písně "Tebe Bože chválíme", a zároveň vede k úvahám o tom, jak daleko až člověk se svou necitlivostí a ignorancí může zajít. Bůh své stvoření miluje, miluje člověka a očekává na svou lásku odpověď. Pán Ježíš Kristus z množství starozákonních zákazů a příkazů vyzdvihuje: "Miluj Hospodina, Boha svého, z celého svého srdce, z celé své mysli a z celé své síly! Miluj bližního svého jako sám sebe!" (Mk 12,30.31) Milovat Hospodina – i myslí a silou - to znamená i poznávat jeho dílo a dobře s ním zacházet. A také je učinit předmětem modliteb a meditací. Milovat bližního – to není možné bez vzájemného sdílení zdrojů nutných k životu, které Bůh dává podle lidských potřeb, avšak nikoli podle lidské chamtivosti.

Plné přijetí Ježíšových hodnot (jakými jsou např. pokora, tichost, nenásilnost, upřednostňování pokladu na nebi; víra, láska, naděje) by přineslo úlevu celému stvoření. Ježíšova oběť a jeho vítězství nad zlem mají dopad na celý svět, na člověka i na živou a neživou přírodu. Dík patří všem, kdo s osobním nasazením usilují o prospěch krásné Bohem stvořené přírody. Při péči o životní prostředí, při úsilí o zachování a obnovu stvoření, vzniká vzácná příležitost k setkání a vzájemnému obohacení křesťanů z různých církevních tradic i nekřesťanů při společném plnění vůle nebeského Otce (Mt 7,21).

Jiří Nečas

Dělení

Štěstí se dá znásobit dělením – tuhle moudrou větu kdysi řekl Albert Schweitzer a jistě si ji předtím vyzkoušel v Lambaréne, kde sám rozdělil svůj obětavý život do tisíců hodin, které probděl nad lůžky pacientů v nejslavnější nemocnici v Gabunu a možná i na africkém kontinentě a třeba na celém světě; ve věcech duchovních se totiž důležité věci odehrávají jinak než v matematice, v záležitostech víry a naděje a lásky se rozmnožuje, nabývá na počtu a násobí do nekonečna pouze prostým dělením, platí to o štěstí stejně jako o životě věčném, a já v téhle větě lékaře chudých a misionáře víry služebné spatřuji víc než světlo v pralese; pojem násobení cestou dělení patří k věčným paradoxům víry a symbolům velikonočního tajemství.

Každý, kdo četl v Bibli příběh o rozmnožení chlebů na břehu jezera, byl jistě aspoň na chvíli stržen k přemýšlení, proč se Ježíš staral o hladové žaludky zvědavců, kteří se kolem něj shromáždili; přece když usedl do vysoké trávy, neměl po ruce víc než pět ječných chlebů a dvě ryby a přesto je lámal a dával všem a nasytili se z toho všichni a ještě zbylo dvanáct košů drobků, které učedníci po hostině posbírali.

Taky já si dlouho lámal hlavu, proč k zázračnému sycení zástupů došlo skrze svačinu náhodného účastníka z davu, proč Ježíš nezařídil přímo zázračnou hostinu, k čemu ty chleby a ryby, beztak mu příliš nepomohly, avšak později jsem pochopil, že nešlo jen o to, jak omráčit shromážděné davy, ti hladoví se měli skutečně naobědvat a zároveň poznat, že dělením se láska rozmnožuje.

Velikonoce mi proto připomínají, že lidi se ze všeho nejvíc okrádají, když po svých kapsách před druhými něco schovávají a před Bohem ukrývají „poklady", s nimiž je jim zatěžko rozloučit se, kdyby věděli, že jen dělením Bůh rozmnožuje, neváhali by všecko s radostí odevzdat, nabídnout a darovat a prožít tak úžasné obohacení, tu radost z násobků a překvapení světa, který byl díky mocnému tajemství velikonoční slavnosti nasycen a obnoven.

Teprve tomu, kdo se přesvědčil o rostoucím tajemství velikonočního dělení, se otevře cesta k opravdovému bohatství, teprve ten rozdělí svůj život mezi potřebné a pak zbaven času, dotkne se kříže a tím i věčnosti; požehnané dny, které se mění ve svátky přeji vám všem, přátelé Boží milosti.

Jan Schwarz



Vánoce v televizi

Přímý přenos vánoční bohoslužby vysílá Česká televize ze sboru Českobratrské církve evangelické v Praze-Střešovicích 25. prosince od 10 h. Synodní senior Českobratrské církve evangelické Daniel Ženatý navštíví střešovický sbor, aby zde společně s místními duchovními a farníky oslavili svátek narození Páně. Přímým přenosem provází Kateřina Rózsová.

(red)

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607,
e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 481 Kč, jednotlivé číslo 13 Kč. Č.ú.: 228961190/0300
Redaktorka: Helena Bastlová
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne Grafotechna
Distribuci provádí:
* Pro jednotlivce: Česká pošta, s.p. bezplatná infolinka České pošty 800 300 302
adresa pro písemný styk:
Česká pošta oddělení periodického tisku
Olšanská 9, 130 00 Praha 3
e-mail: postabo.prstc@cpost.cz
*Hromadné zásilky: A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

36-37/2016

21. prosince 2016 ✦ ročník 101 ✦ cena: 13 Kč

Příští číslo vyjde
4. ledna 2017

Z obsahu

* *Blahodárné účinky odpuštění*
* *Naplněný čas*

Poselství k neděli Božího hodu vánočního



„Ukázala se dobrota a láska našeho Spasitele Boha“
Titovi 3,4–7

Biblický oddíl Tt 3,4-7 v jednom dlouhém souvětí shrnuje zvěst evangelia. Tato pasáž zřejmě sloužila prvotní církvi jako vyznání. Zaznívá zde zvěst o Božím díle proměny hříšné lidské bytosti v nové stvoření. Člověku, jenž byl v konfliktu s Bohem a se světem, se zjevuje Boží dobrota a láska. I když „i my jsme byli“ na tom podobně jako druzí, „nerozumní, neposlušní, zbloudilí…otroky všelijakých vášní a rozkoší“ (v. 3), přišla chvíle, kdy Bůh svou milostí zasáhl. Ačkoliv se láska a dobrota Boží ukázala v osobě Božího syna Ježíše Krista, důraz v těchto verších je kladen na zakoušení této lásky a dobroty v životě jednotlivého věřícího. Ve chvíli svého povstání k novému životu za pomoci Ducha svatého člověk zakusil Boží slitování. Bůh jej zachránil. Základ Boží spásy je vyjádřen pavlovskou řečí: „On nás zachránil ne pro spravedlivé skutky, které my jsme konali, nýbrž ze svého slitování.“ (v. 5). Podobně jako ve Starém zákoně i zde je záchrana primárním Božím skutkem založeným na Hospodinově milosrdenství.

Text se dále dotýká dvojitého aspektu křesťanovy konverze, jednak obnoveného vztahu s Bohem vyjádřeného „ospravedlněním“ Boží milostí (v. 7) a také radikální proměnou vyjádřenou „zrozením k novému životu“ (v. 5). Děje se tak za působení Ducha svatého. Klíčem křesťanovy konverze a následného nového života je Duch svatý, kterého Bůh „bohatě na nás vylil“ (v. 6). Křesťanův život je životem v Duchu svatém, jehož základním imperativem je „žijte z moci Božího Ducha.“ (Ga 5,16). A konečně, spása se plně realizuje v eschatologickém věku. Skrze Ježíše Krista budou mít věřící „podíl na věčném životě“. K tomuto životu „se upíná naše naděje“ (v. 7).

Lydie Kucová
Bratrská jednota baptistů, Praha 4

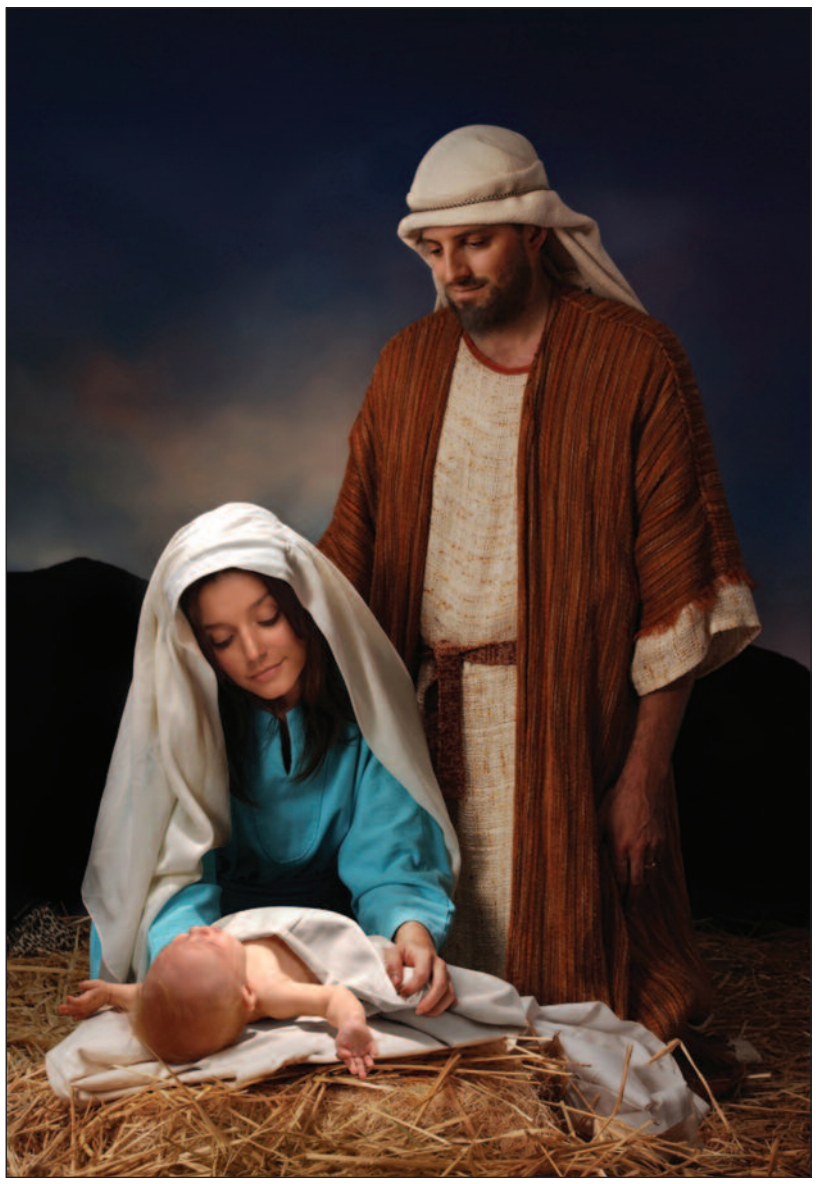

Vánoční uprchlíci

„Hle, anděl Hospodinův se ukázal Josefovi ve snu a řekl: "Vstaň, vezmi dítě i jeho matku, uprchni do Egypta a buď tam, dokud ti neřeknu; neboť Herodes bude hledat dítě, aby je zahubil." On tedy vstal, vzal v noci dítě i jeho matku, odešel do Egypta.“ **Matouš 2. kapitola**

Josef s Marií a novorozeným Ježíškem utíkají do Egypta. Stávají se uprchlíky. Šílený král Herodes se rozhodl pozabíjet děti v Betlémě a okolí, protože se bojí o svůj trůn. Co když někdo z nich má být budoucím králem? Egypt je dostatečně bohatá a otevřená země, která uprchlíky přijme. Uprchlíci se pak vracejí zpět, když jim přestane hrozit nebezpečí.

V posledních měsících se naše zraky často upínají k hranicím. Bude se tak zřejmě dít častěji. Proto mne oslovil vánoční příběh. Být uprchlíkem byla docela běžná věc. Do Egypta se „sestupovalo“ co chvíli. Třeba kvůli hladu. I poskytnout azyl bylo normální. Bible k tomu přímo zavazuje. Stejně tak ale bylo normální se po skončení hrozby rozloučit a každý si šel opět svou cestou.

Na dnešní uprchlíky hledíme s nedůvěrou a obavami. Strach z nich, domnívám se, ukazuje na hlubší problém nás samých. Je znamením vlastní nejistoty. Jako společnost neumíme držet pohromadě, tvořit, budovat a předávat společné hodnoty, kulturu, jazyk. Jak bychom to všechno pak dovedli předávat lidem přicházejícím zvenčí?

A nepřipomínají nám tito uprchlíci, že sami vlastně mnohdy utíkáme? Utíkáme před minulostí, potížemi, všemožnými dluhy. Utíkáme od známých, přátel, od rodin. Aniž bychom si to chtěli připustit, mnohdy utíkáme před svou konečností. Utíkáme od Pána Boha a žel zpátky k němu mnohdy utíkáme, až když jsme v nouzi.

Vánoční příběh zachycuje mnohé aktéry na cestách. Josef s Marií jdou do Betléma kvůli sčítání lidu. Tři mágové se jdou poklonit právě narozenému králi. Jen Herodes sedí ve svém paláci zmítán úzkostmi o svou budoucnost. Z betlémského chléva, kde se Ježíš narodil, dýchá atmosféra klidu a domova. A přestože „svatá rodina“ utíká do Egypta, vrací se zpět opět do svého prostředí, mezi své příbuzné, přátele.

Příběh Marie, Josefa a především Ježíše vypráví o útěku před nebezpečím, ale zároveň svědčí o schopnosti přijmout výzvy a problémy, které

Dokončení na str. 2

Čas očekávání Krista a přípravy na jeho příchod

Ten čas překvapí tím, že je společný židům i pohanům. Jsme překvapeni, když se ze Starého zákona dovídáme, že pohané se zúčastní očekávání a přípravy na příchod Krista. Tento fakt však neznamená, že by pohanské náboženství mohlo mít něco společného nebo aspoň srovnatelného se Starým zákonem. Náboženství, víra a zbožnost Starého zákona se ostře odlišují od všech mimobiblických náboženství. Moc rád tuto skutečnost zdůrazňuji, neboť tímto způsobem vyzdvihuji svou víru nad náboženský marast tohoto světa. Zároveň se těším, že se podílím na cestě, kterou přede mnou šli starozákonní proroci a Ježíš Kristus. Ještě se sluší dodat, že je jediná, která vede k životu.

Zůstaňme při té zvláštnosti, že vedle židů se na očekávání a přípravy příchodu Krista podílely i okolní národy, a to nevědomě. Za touto překvapivou skutečností tušíme Boha, který odedávna připravoval, že ve svém Synu přijde k nám do tohoto světa. Přitom se projevil jako Pán nejen Izraele, ale všech národů. Pro Izrael chystal spásu, pro národy své vedení. Jich si použil, aby mohl uskutečnit svůj plán s Izraelem. Z našeho všedního pohledu vyplývá, že bez zásahu velkých a mocných národů do dějin Izraele se v něm nemohlo nic důležitého stát. Avšak tentýž cizí zásah do dějin Izraele se později objeví jako důležitý prvek k uskutečnění Božího plánu. Vždy znovu se prokáže, jak nerozlučně jsou dějiny Izraele spjaty s dějinami jeho mocných velkých sousedů. A také se prokáže, že v dějinách se uskutečňuje Boží plán, který převyšuje plány jednotlivých mocipánů a jejich generálů, kteří se ovšem domnívají, že jsou to oni, kdo udávají dějinám směr i zakončení.

V případě Izraele se to jeví zvlášť zřetelně: tak malý národ, podobně jako Česká republika v době krize, je hráčem, jenž podle vůle mocných sousedů pozbyl všechny trumfy. Na rozdíl od České republiky, kterou ponecháme jejímu osudu, se trosky Davidova království staly přípravou Vykupitele. Tak jedná Bůh, jehož jednání mnohdy nerozumíme.

Kupříkladu, když Bůh potřeboval potrestat Izraele, použil k tomu Asyrie a Babylonie. Máme o tom záznam v Bibli. Prorok Izajáš o tom píše: „V onen den hvizdem přivolá Hospodin z delty řeky egyptské mouchy a včely z asyrské země“, aby ztrestal nevěrný lid. Tentýž prorok sleduje téhož Boha, který použije perského krále Kýra, aby vysvobodil Izrael ze zajetí. Tomuto perskému králi uděluje tento veliký izraelský prorok titul „můj pastýř“, což je titul, který jinak Písmo uděluje samotnému Hospodinu, „Hospodin je můj pastýř, nebudu mít nedostatek“ (Ž 23).

Historik se shodne s teologem v tom, že dějiny izraelského lidu není možno izolovat, neboť jsou tisíckrát nějakým způsobem vetkány do obecných dějin, jejichž pánem je Bůh. Je ovšem fakt, že po dlouhou dobu nebyl Izrael politickou jednotkou, ale jen kultovní. Ovšem právě jako společenství vyznávající, že jeho pánem je Hospodin, se nezapomenutelně zapsalo do kulturních dějin světa a svou zvláštní a ojedinělou zbožností přispělo podstatně do očekávání Vykupitele. Poznamenejme nakonec, že k očekávání Vykupitele přispěl kaldejský král, který učinil konec davidovskému království. Mečem vyvraždil mladé muže a panny i starce a kmety. Bůh mu je všechny vydal do rukou. Také všechny předměty Hospodinova domu i poklady královy odvezl kaldejský král do Babylonie. Z lidu nadělal otroky. Čtěte podrobnější zprávu o tomto konci izraelského království v 2 Pa 36,17-21. Je smutná, nicméně – tak se naplnilo slovo Hospodinovo.

Josef Veselý

Vážení čtenáři,
velice si vážíme vaší podpory, kterou nám po celý čas projevujete nejen tak, že jste si náš časopis předplatili a pečlivě ho čtete, ale i tím, jak finančně přispíváte na tiskový fond.
Jen díky vám jsme mohli beze ztrát uzavřít tento rok a evangelický týdeník může vycházet i v roce příštím.
Přejeme vám radostné prožívání svátků Ježíšova narození a v novém roce hojnost Božího požehnání.

Vaše redakce

Z církví doma i ve světě

Evropské biblické dialogy 2017

K Evropským biblickým dialogům, které v roce 2017 pořádá Evangelická akademie v Berlíně, jsou zváni laičtí pracovníci církví i teologové. Program seminářů je strukturován podle věku účastníků či oboru jejich zaměření v církvi i mimo ni. V rámci seminářů se pracuje s biblickými texty a s různými aktuálními tématy, která mohou posilovat křesťany ve víře a pomáhat jim v jejich službě v církvi. Předpokladem účasti je schopnost komunikovat v němčině, na některých seminářích i v angličtině. V případě zájmu o další informace kontaktujte:

ekumena@e-cirkev.cz

Výběr vánočních a novoročních bohoslužeb 2016

Bratrská jednota baptistů
Na Topolce, Praha 4:
25. 12. – 10.00 vánoční bohoslužba
1. 1. – 10.00 novoroční bohoslužba

Církev bratrská
Ostrava:
25. 12. – 9.30 vánoční bohoslužba
1. 1. – 9.30 novoroční bohoslužba
Praha 1, Soukenická:
25. 12. – 10.00 vánoční bohoslužba „O příchodu Mesiáše“
1. 1. – 10.00 novoroční bohoslužba

Českobratrská církev evangelická
Brno I.:
24. 12. – 15.00 bohoslužby v Betlémské kapli
23.00 půlnoční bohoslužba v Červeném kostele
25. 12. – 8.30 bohoslužba v Betlémském kostele s VP
10.00 bohoslužba v Červeném kostele s VP
26. 12. – 9.00 spojená bohoslužba sborů Brno I a Brno II v Blahoslavově domě
31.12. – 17.00 bohoslužba v Červeném kostele
1. 1. – 10.00 novoroční bohoslužba v Červeném kostele s VP
Ostrava:
24. 12. – 16.00 štědrovečerní bohoslužba (sál Třanovského)
25. 12. – 8.30 vánoční bohoslužba s VP
31. 12. – 16.00 bohoslužba (sál Třanovského)
1. 1. – 10.00 novoroční bohoslužba s VP (společně s FS Slezské církve ev. a.v. v Evangelickém Kristově kostele)
Praha
Praha 1, Kliment:
24.12. – 15.15 Česká mše vánoční J. J. Ryby
pod vedením M. Pospíšila, který původní podobu díla z dostupných pramenů zrekonstruoval
16.00 štědrovečerní bohoslužby
25. 12. – 9.30 vánoční bohoslužba s VP
1. 1. – 9.30 novoroční bohoslužba
Praha 1, Salvátor:
24.12. – 16.00 bohoslužby se svíčkami
25. 12. – 9.30 vánoční bohoslužby s VP
1. 1. – 9.30 novoroční bohoslužby s VP
Praha 3, Žižkov II:
24.12. – 16.00 štědrovečerní pobožnost
25.12. – 9.30 vánoční bohoslužby s VP
1. 1. – 9.30 novoroční bohoslužby s VP
Praha 4, Braník:
24. 12. – 16.00 bohoslužba na Štědrý den
25. 12. – 9.30 bohoslužby na Boží hod vánoční s VP
31.12. – 16.00 bohoslužba na ukončení roku
1. 1. – 9.30 novoroční bohoslužba s VP
Praha 5, Smíchov:
24. 12. – 16.00 podvečerní bohoslužby
25. 12. – 9.00 bohoslužby s VP
26. 12. – 9.00 bohoslužby Štěpána mučedníka
31. 12. – 17.00 podvečerní bohoslužby
1. 1. – 10.00 bohoslužby s VP
Praha 6, Střešovice:
24. 12. – 15.00 bohoslužby na Štědrý den
25. 12. – 10.00 vánoční bohoslužby s VP
Praha 11, Jižní Město:
24. 12. – 9-17 h rozdávání betlémského světla
16.00 – bohoslužby na Štědrý den
25. 12. – 9.30 bohoslužby na Boží hod vánoční
1. 1. – 9.30 novoroční bohoslužby

Evangelická církev metodistická
Praha 2, Ječná 19:
25. 12. – 9.30 bohoslužba na Boží hod vánoční s VP
31. 12. – 15.00 silvestrovské setkání
1. 1. – 9.30 bohoslužba Obnovení smlouvy podle metodistické tradice
Praha 9, Křovinovo nám. 12/18:
25. 12. – 9.30 Boží hod vánoční
1. 1. – 9.30 bohoslužba Obnovy smlouvy
Praha 10, Vilová 26:
24. 12. – 22.00 půlnoční bohoslužby s koledami
25.12. – 10.00 Boží hod vánoční s VP
1. 1. – 10.00 novoroční bohoslužba

Ochranovský sbor Praha
24. 12. – 23.00 půlnoční bohoslužba v Milíčově kapli v Malešicích

Evangelium podle Lukáše

Lukáš 2,7b

České slovo hospoda znamenalo v době, kdy J. A. Komenský revidoval půvabný text Kralické, cosi jiného než dnes. Možná formanku, u které se zastavovali kupci zdaleka, aby si odpočali a odpočinek dopřáli i svým unaveným koním. Ze svých mladších kazatelských let si pamatuji na takovou formanku v Čáslavi. Ještě krátce po válce tam ovšem přijíždívali ze širokého okolí už jen hospodáři s bryčkami. Koně nechali odpočívat u žlabu a celá rodina se vypravila do kostela. Samozřejmě i o Vánocích.

V biblickém textu evangelia je však slůvko, které se v jiných textech překládá slovem vskutku exotickým – karavanseraj. Byla to místa, kde po dlouhých cestách pouštěmi blízkého východu odpočívaly karavany. Vonělo tu koření, domlouvaly se obchody, pečlivě se střežily vzácné látky a sůl. A samozřejmě bylo třeba ohlídat i drahé a unavené velbloudy. Přepestrý svět pohaněčů zvířat, noblesních beduínů, obchodníků i podivných podloudníků, kterých je v obdobném světě vždy dost. Do tohoto prostředí nechává evangelista dojít Marii s Josefem – služebnici Páně a muže spravedlivého. Očividně se sem nehodí. Jsou "z jiného světa"… není tu pro ně místa pod střechou…, zní nový překlad Písma. Není možné si toho nevšimnout! Koho bolívá, že víra, láska a naděje ztrácejí na ceně ve prospěch věcí a hodnot úplně jiných, zaposlouchejte se pečlivě do vánočního poselství. Pán Bůh však tímto lhostejným světem nepohrdl. Jednorozený Syn, plný milosti a pravdy se narodil! Všemu navzdory vstoupil tam, kde pro něho zdánlivě nebylo místo. Lukáš dokonce opuštěnost svaté rodiny zvýrazní až na hranu bolesti: nebyl tam – kromě Josefa a Marie – už nikdo z lidí. Jen svět nebeských zástupů bude zpívat a zář hvězdy osvěcovat místo, kam Hospodin položil Světlo světa. A to Světlo svítí a temnoty ho neobsáhnou – napíše později čtvrtý z evangelistů Jan. Nepohltí ho ani smrt, zazní slavně velikonočního rána nad nevšímavým Jeruzalémem.

Příběh láskyplné cesty Boží s člověkem znáte. Spolu s vámi si ho vděčně připomínáme jako naději vlastních životů i jako zázrak Boží lásky a trpělivého dokonávání jeho krásného stvoření. Právě proto rozumíme slovům, která znějí od Božího trůnu: ***Radujte se a veselte, nebo narodil se Kristus Pán v městě Davidově.***

František Pavlis



Jesle

Teplo tvých jeslí
Pane Ježíši
do duše kreslí
věčné zátiší

Na měkké slámě
Láska spočívá
a kolem tichá
bdící rodina

Tu vážnost chvíle
radost násobí
Je s námi v chlévě
hvězdě na nebi

Tomáš Kepr

Vyjde hvězda z Jákoba, povstane žezlo z Izraele

Čtvrtá kniha Mojžíšova
24. kapitola, 17. verš

Tato poetická výpověď se nezrodila v mysli básníka ani nevzešla z úst nějakého skalního sionisty. Zazněla z úst proroka. V Bibli ovšem nenajdeme knihu nadepsanou jeho jménem. Bileám byl totiž pohanským prorokem. Možná by se spíš slušelo říci pohanským mágem. Bileám podle požadavku zadavatele za úplatu buď žehnal, nebo proklínal. Když Izrael po svém vyjití z Egypta vstupoval do Palestiny, najal si Bileáma moábský král Balám. Dal mu za úkol Izraelity kletbami oslabit, aby je pak mohl v boji snáze porazit. Třikrát se Bileám pokoušel Balámovu objednávku splnit. Poprvé mu slova kletby nešla z úst. Pak už však Izraeli pouze žehnal. Svému chlebodárci, který ho za nesplněný úkol vyhnal, to vysvětlil tak, že „proti Jákobovi není zaklínadla a proti Izraeli není věštby“.

Co mělo sloužit ke zničení Božího lidu se tak obrátilo v jeho prospěch. Apoštol Pavel v tom vidí až zákonitost a říká: „Všecko napomáhá k dobrému těm, kdo milují Boha.“ Místo prokletí se tak Izraeli dostalo jedinečného zaslíbení: Z jeho středu vzejde ten, který bude světu nejvyšší nebeskou i pozemskou autoritou! To je smysl hvězdy a žezla. S oběma těmito symboly moci se pak v dějinách lidu Staré smlouvy skutečně setkáme v Matoušově verzi vánočního příběhu. Mudrci od východu – podle původního řeckého textu „mágové“ – na obloze spatří hvězdu a jdou za ní. A když je zavede do Jeruzaléma, ptají se: „Kde je ten právě narozený král Židů?“ Hledají toho, který nese žezlo, symbol vlády. V betlémských jeslích ho Ježíš v rukou sice ještě nemá, na kříži ho však v nich už pevně třímá.

Ježíšovo narození nám dovoluje Bileámovo proroctví aktualizovat. Co bylo zaslíbeno, to se jím totiž naplnilo. Proto můžeme říkat: „Vyšla hvězda z Jákoba, povstalo žezlo z Izraele!“ Bileám svou vizi uvedl slovy: „Vidím jej, ne však přítomného, hledím na něj, ne však zblízka.“ Nám je dnes Ježíš přítomen a je nám blízko. Navzdory tomu, že byl ukřižován, umřel a byl pohřben. Hvězda se nedá zavřít do hrobu. Ta se z něj opět vyhoupne na nebesa a vládne odtud stejně mocně jako dřív. Jedno je však po jejím návratu na nebeskou klenbu jiné. Teď se už dá identifikovat. Josef s Marií dali svému dítěti jméno Ježíš. On je tou hvězdou z Jákoba a žezlem z Izraele, které vládnou světu. Jeho Bůh vyvýšil nade vše, aby se před jeho jménem sklonilo každé koleno a každý jazyk aby vyznával: Ježíš Kristus jest Pán.“

Emanuel Vejnar

Vánoční

Ještě neusínej
měsíc vyšel
hvězdy modrý závoj mají
právě půlnoc odbíjejí

Ještě neusínej
je tichá svatá chvíle
zář a hvězda noční
přemlouvá tě k přemýšlení

Ještě neusínej
andělé svou píseň pějí
A tobě
jaké tóny v srdci znějí?

Dana Krausová

Vánoční uprchlíci

Dokončení ze str. 1

jsou nepříjemné, ba přinášejí bolest. Ježíšova cesta ale dává odvahu bolest nahlédnout, přijmout ji a s ní zápasit. Možná, že právě ona vlastně bývá zdrojem schopnosti tvořit společný prostor a domov.

Ani my se nemusíme bát. V Bohu smí každý člověk najít své útočiště a domov, aby měl pro život tolik potřebné zázemí a jistotu. Díky tomu pak může něco společného tvořit a budovat. Třeba pěknou rodinu, partnerství, přátelství, nebo také obec, školu, ordinaci či firmu, která dává lidem práci. A co literatura a umění? Nebo každý prostor solidarity a pomoci? Ježíšův příběh je k tomu dobrou inspirací a školou.

A to je také důvod se letos opět vnitřně poklonit a těšit se z vánoční zvěsti. ***„Pane Bože, děkujeme, že v Ježíši Kristu nám vracíš hodnotu a důstojnost. Děkujeme, že skrze jeho příběh se nám otevírá cesta zpátky ke společenství s tebou. Děkujeme, že nemusíme být v životě na útěku před sebou, před svými vinami a strachy. Prosíme za všechny lidi na útěku před hladem, chudobou a násilím. Kéž mohou najít útočiště, pomoc, důstojnost, ale i vděčnost za pomoc jim poskytnutou.“***

David Šorm

Poselství křesťanským sborům

Zjevení 2,12–17 = věrnost vnitřní

Uprostřed Pergamu, slavné pohanské pevnosti, to věrní Kristovi neměli nikdy snadné. Jen samé pronásledování, vnější i vnitřní tlak, umírání a utrpení, které je provázelo ustavičně na jejich cestě životem. A přece jen pouhá statečnost víry ke konečnému vítězství nestačí! Je zde uvedeno jméno pergamského biskupa Antipy, který byl za císaře Domiciana pro víru v Krista usmrcen tak, že ho zavřeli do pohanské modly v podobě rozžhaveného měděného býka, a tak ho usmrtili. Tak umírali mnozí pro Krista. A přece Pán praví: „Mám málo, ale mám proti tobě. Máš mezi sebou ty, kteří drží učení Balámovo.“ Takže nejde jen o vnější věrnost či statečnost. Jde o věrnost vnitřní, niterní, jde o ukázněnost v životě třeba i uprostřed mnohého utrpení. Ty jsi, křesťane, volán k věrnosti a opravdovosti života z víry! Ta se projevuje v konkrétních krocích tvého života. Pamatuj, že jsi tady na této zemi poutníkem na svědectví jako příklad ostatním! Máš svým chováním i jednáním probouzet mdlé svou věrností k Pánu. Jen tak obdržíš bílý kamének, symbol radosti a vítězství s nápisem svého jména od toho, který je Pánem tvého života i soudcem všech tvých životních cest a zápasů. Jde o bílý kamének jako symbol tvého vyvolení, který můžeš obdržet za odměnu od svého Pána!

(pokračování příště)

Pavel Rybín



Kresba Marie Plotěná

Betlém

Snad také stával o Vánocích betlém v kostele vašeho dětství; i byli tam tři králové, Jezule, pastevci s ovečkami, takové malé domečky těch pastevců, kudrnaté stromy a všechno, co si kdo může představit; a vy jste na té krásе mohli oči nechat. Vzpomínám-li nyní, co se nám na věci tak líbilo, myslím, že to hlavně byla kouzelná okolnost, že to všechno bylo tak maličké. Tajemná poezie betlému je v tom, že je drobný; jeho pohádková krása je ve zmenšení všech rozměrů. Představte si, že by byl betlém udělán z pětimetrových panáků; myslím, že by budil spíše hrůzu než nadšení.

Často tvrdíme, že jsou u nás malé poměry; jsme nepochybně malá země s malými prostředky, ale to se nám kupodivu nezdá být něčím kouzelně krásným a poetickým. Vrací-li se člověk z ciziny, shledává najednou, že se Stvořitel u nás příliš nerozmáchl a nevyhrnul si rukávy do práce: spíše pracoval v drobném, trpělivě robě chlumy a rovinky, mírné řeky a zavřené obzory; a že člověk, který po něm přišel, se rovněž nerozmáchl a neprovolal s velikým gestem “toto všechno je mé”, nýbrž rozkrájel zemi na drobné čtverečky polí a místo tvrzí si postavil domečky mezi drobnými jabluňkami a slívami; a tu člověk, který vraceje se domů vidí toto vše, vydechne s nadšením, že je to jako betlém.

Ano, je tomu tak: jsme malá země, ale nejsme okouzlení tím, že jsme malá země. Jsou u nás malé poměry, ale všemožně se zdráháme vidět v tom poetickou přednost, hodnou zvláštní chvály a lásky. Naše prostředky jsou skromné a maličké, ale nám se nezdá být pohádkovým úkolem zařídit z nich maličký a čistý betlém; spíše si myslíme, že se musíme rozmáchnout a zařídit nejprve pětimetrové nebo stomiliónové Centrální nebo Reprezentační Úřady, Ústavy, Instituce a Veřejné Budovy. Všemu, co jsme začali nebo projektovali od památného dne, kdy jsme se stali nezávislým betlémem, snažíme se vtisknout ráz pětimetrové nebo stomiliónové ohromnosti; čeho jsme tím dosáhli, není velikost, nýbrž jakýsi zmatek; shledáváme najednou, že betlém je příliš malý.

Chce-li Čech něco pomilovat slovem a myšlenkou, nazve to zdrobnělinou; milované ženě neřekne Obryně ani Veležena, nýbrž spíše holčička, hlupáček nebo nějak podobně; má-li rád svou zahradu, nazve ji zahrádkou, a má-li rád svou sklenici, řekne jí sklenička. Chce-li Angličan něco pomazlit slovem, řekne, že je to “dear old”, že je to staré; proto jsou v Anglii staré věci ve vážnosti. My polaskáme věc tím, že řekneme, že je malá; kdybychom chtěli polaskat ministerstvo, nazvali bychom je něžně a nadšeně “naše ministerstvíčko”, a kdybychom mu chtěli tuto lásku projevit důvěrně a co nejsrdečněji, zřídili bychom pro ně domeček se dvěma okny a stolečkem, jako pro panenku. Ale ježto náš poměr k úřadům je pochmurný a nelibý, projektujeme pro ně budovy ponuré a strašné velikosti. Jelikož

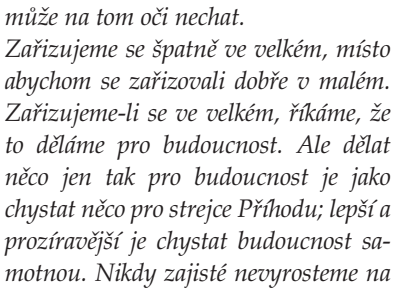

nemáme srdečně rádi Prahu s jejími obyvateli, mluvíme pořád o Velké Praze. Jelikož nemáme dost něžně rádi svou zem, nemluvíme o chudé drahé zemičce, nýbrž o prestiži, reprezentaci před cizinou a jiných nejméně pětimetrových veličinách.

I betlém se reprezentuje před cizinou; ale reprezentuje se tím, že je malý, ač “nikoli nejmenší mezi knížaty judskými”; dokonce nereprezentuje se nějakou novou radnicí, nýbrž starým chlévem. Nereprezentuje se před cizinou nějakou padesátičlennou vítací delegací, placenou z peněz chudých ovčáků, nýbrž padesáti chudými ovčáky, kteří zadarmo projevují svou radost a účast s událostí ve chlévě. Reprezentuje se vhodně tím, že tam na novorozeně dýchá vůl a osel, zvířata skromná a užitečná, místo aby na to dítě dýchali dva slavnostní řečníci. Je to zkrátka betlém spokojený s tím, že je malý, a pravící světu: Pojďte se podívat, jak je to hezké, když dovedeme být malí a chudí. A svět se dívá a může na tom oči nechat.

Zařizujeme se špatně ve velkém, místo abychom se zařizovali dobře v malém. Zařizujeme-li se ve velkém, říkáme, že to děláme pro budoucnost. Ale dělat něco jen tak pro budoucnost je jako chystat něco pro strejce Příhodu; lepší a prozíravější je chystat budoucnost samotnou. Nikdy zajisté nevyrosteme na velmoc; ale je velmi pravděpodobno, že budeme malým kouskem velkého řádu evropského nebo světového. Pak nám nebude nic platna žádná lokální a národní megalománie, žádná mocenská okázalost, ale bude nám platno všechno, co budeme umět. Čili pro budoucnost se nemají chystat monumentální rámce; pro budoucnost se mají připravovat lidi.

Není těžko žít jako chudí a malí, přiznáme-li si upřímně, že jsme chudí a malí; dobrá, nejsme-li Babylónem, buďme chutě a hrdě Betlémem. Nějaký ten spasitel se narodí i dnes spíše ve chlévě než v mramorovém paláci nějaké velkopojišťovny; pohříchu pro samé paláce se nemůžeme dostat k stavění betlémských chlévů.

A netlačiž nás, že betlém je snad příliš malý pro nějaké ty tři krále od Východu; horší je, je-li malý pro betlémské pastevce tím, že pro ně nemá krovu ani výživy. A tu jasnou hvězdu nahoře nikdy nezažehnete na státní útraty.

Karel Čapek
1924

Vánoční melodram

Mrazivý vzduch
mi chladí hrdlo;
dnes je noc,
kdy se mnohé mění,
kdy se rozdává
nekonečné jmění,
kdy je čas snění
a kdy v nás měkne,
co dřív ztvrdlo.

Jdu přes náměstí
plné světel,
ztichlé po všem tom
divém shonu,
unaven nemám,
co bych dodal k tomu,
že už chci domů,
...a že mi duši cosi hněte.

V teple verandy
odpočinu,
chlad ale ještě ve mně
běsní.
Je noc všech přání
(splněných i vězni),
jenom já nesním,
zase jsem dostal jen
dar splínů.

Naslouchám...
v dálce prýští píseň,
jemná – jako by zpíval
anděl,
v hloubi zahoří, až sám
jsem se zarděl
...sním na verandě
o zvěsti,
co mi tiší trýzeň.

Děkovný vzdech mi hladí
hrdlo;
dnes je noc,
kdy se mnohé mění,
kdy se rozdává
nekonečné jmění,
kdy je čas snění
a ve mně měkne, co dřív
ztvrdlo.

Ralf Mošt

Tak neskonale

Tak neskonale Hospodin
svůj hříšný lid měl rád,
že určil, aby jeho Syn
šel světu světlo dát.

On narodil se v čase zlém,
náš hřích byl jeho břemenem
a kříž byl jeho údělem,
ač měl se Králem stát.

Ač přišel na svět chudobný,
jsa jako jeden z nás,
přec nastaly s ním nové dny,
když zazněl spásy hlas.

K všem nuzným, chorým, slabým šel
a náruč svou jim otevřel
a pro ně strádal, trpěl, bděl
a dal jim cíl a jas.

Ó, Kriste, dej, ať slávu Tvou
již nyní smíme zřít
a sejmi z duší vinu zlou,
dej světu v míru žít.

Viz naše slzy lítosti,
z tmy, ze smrti nás vyprosti
a ve své velké milosti
rač naším Pánem být!

MiroslavMatouš

ze sbírky"Světlo všedním dnům"
(Jednota bratrská 1990)

Ke všem zaslíbením Božím, kolik jich jen jest, bylo v něm (v Ježíši Kristu) řečeno ‚Ano‘. A proto skrze něho zní i naše ‚Amen‘ k slávě Boží.

2 K 1,20

Bůh nám nedává všechno, co chceme, ale on plní svá zaslíbení a vede nás k sobě po nejlepších a nejpříměj-ších stezkách.

Dietrich Bonhoeffer

Zpívající americký evangelista Philipp Paul BLISS

9.7.1838 Clearfiled County/ Pen. – 28.12.1876 Ashtabule/ Oh.

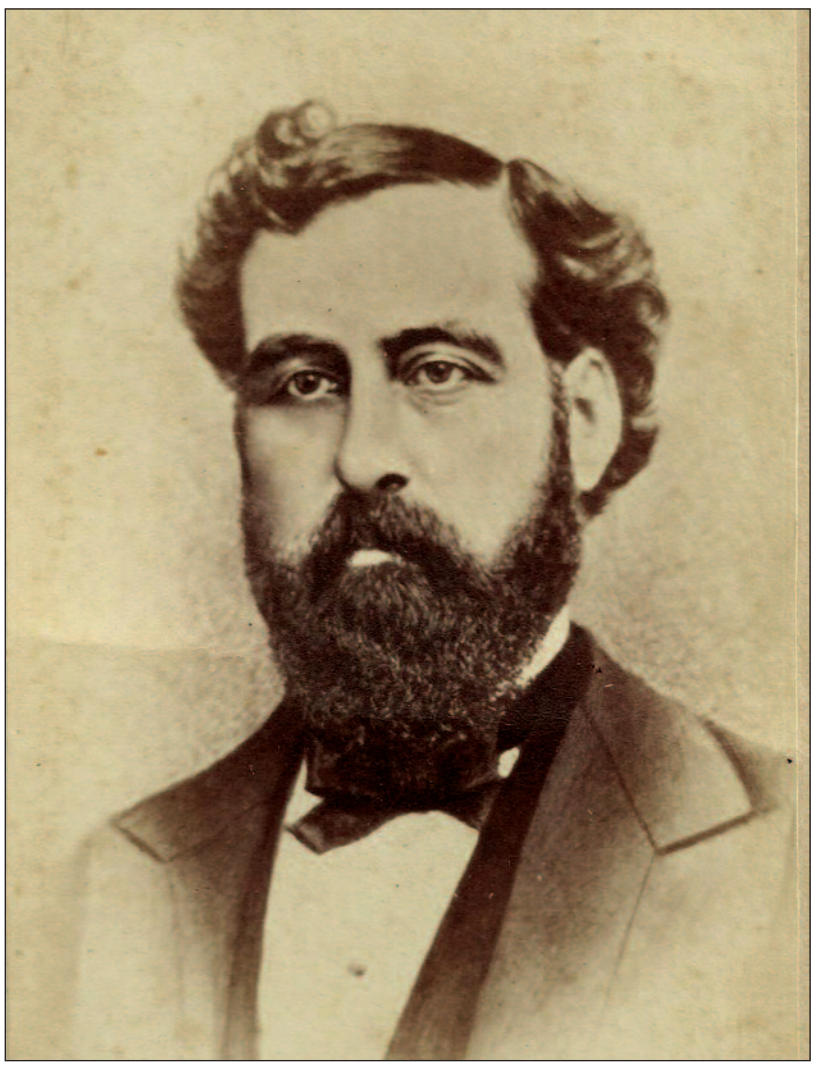

Pocházel z metodistické rodiny (ale když se v r. 1859 oženil, přestoupil k presbyteriánům). Už od 11 let musel pracovat, ale přesto se hudebně vzdělával. Už 1856 se stal školmistrem v Hartsvillu/NY, 1858 učitelem hudby v Rome/ Pen., od 1860 učitelem hudby na cestách. Jezdil na koni a vozil s sebou melodeon (menší akordeon). Absolvoval dokonce několik koncertních turné. Jistý čas měl také zajištění v hudebním nakladatelství Root a Cady.

Podnícen evangelistou D. L. Moodym sloužil 1865-73 jako zpěvák – evangelista na plný úvazek. Složil četné melodie i texty, které uveřejnil v řadě sbírek.

Zahynul v 38 letech i se svou ženou Lucy, když cestovali vlakem, pod kterým se zřítil most přes řeku Ashtabulu v Ohiu.

V jednom záchranném člunu tonoucího Titaniku 1912 se zpívala jeho píseň *„Táhni ke břehu“* (Pull For the Shore). V našich zpěvnících jsou jeho melodie k písním *Slož, co srdce tísní* (EZ 199), *Tvůj, Pane, jsem* (EZ 572) a *Beránku Boží, spáso má* (ZCČSH 12).

Bohuslav Vik

6. 1. L. P. 2017 - svátek Tří králů

Pražský sbor Luterské evangelické církve a. v.

zve všechny na promítání filmu:

Henry van Dyke:

Čtvrtý z mudrců



Dal Ježíši největší dar ze všech mudrců…

Fiktivní příběh o skutečnosti, že nejlepším darem, který můžeme dát Ježíši, není zlato, ale jsou to naše milosrdné činy, které vykonáme pro druhé.

Pátek 6. 1. L. P. 2017 od 18:00 h

Husův sbor CČSH, Moskevská 34, Praha 10

Sagrada Familia – chrám Svaté rodiny



Téměř 2016 let nám znovu letošní Vánoce připomínají největší událost dějin, tak důležitou, že se začal počítat nový, náš letopočet. Pastýři v Betlémě slova andělů slyšeli první: *„Nebojte se, hle zvěstuji vám velikou radost, která bude pro všechen lid. Dnes se vám narodil Spasitel, Kristus Pán... sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj mezi lidmi, Bůh v nich má zalíbení.“* Myslím, že dnes, víc než kdy dřív, si začínáme uvědomovat, jak by asi vypadal život na této zemi, kdyby toto radostné evangelium nebylo skutečností. Nebylo by tady nic, co dnes souhrně nazýváme evropská civilizace. Nebyly by tady nepřeberné duchovní podněty, nádherná duchovní hudba, umění a nebyly by ani nádherné chrámy. Stále, a to je obdivuhodné, že to vše zde máme, ale není to samozřejmost.

Jeden ze skvostů radostné zprávy je chrám Sagrada Familia – chrám Svaté rodiny, který je ve Španělsku v Barceloně, vrcholné dílo Antonia Gaudího. Stavba chrámu započala v roce 1882 a již po roce ji převzal Gaudí, zcela koncepci přepracoval a vtiskl jí podobu, kterou dnes obdivujeme i když je ještě nedokončená, ale nyní práce pokračují rychlým tempem, aby mohla být hotova v roce 2026, to je k stému výročí úmrtí geniálního tvůrce.

Už při prvním pohledu na tento chrám je jasné, že je výjimečný, Gaudí zamýšlel vybudovat "velkou svatyni křesťanství", a proto je katedrála velmi bohatá na křesťanské symboly. Scény z Bible nejsou na katedrálách ničím neobvyklým, ale v takové hojnosti jako je má tato katedrála se setkáváme jen zřídka. Gaudí nechtěl jen vybudovat chrám Páně, místo ke shromáždění Božího lidu ke slávě Boží, spíše myslel na kamenný katechismus, obrovskou "knihu" ve které by pozorovatel mohl "číst". Jeden z nejpromyšlenějších znaků je 18 věží, které reprezentují 12 apoštolů, 4 evangelisty, Pannu Marii a (ta nejvyšší) Ježíše Krista. Právě ta svou výškou 170 m znamená, že Sagrada Familia bude nejvyší chrám světa. Gaudí si chrám představoval jako mystické tělo Kristovo. Středem je samotný Kristus, který je především hlavou tohoto těla – symbolizovanou hlavní věží, která má velkým křížem na špičce připomínat Kristův vykupitelský čin. Z tohoto kříže má svítit silné světlo reflektorů do všech světových stran a tak znázorňovat Kristova slova: "Já jsem Světlo". Dvanáct věží, které ční nad fasádami a korunují je, odpovídá celému křesťanstvu, zastupovanému apoštoly. Exteriér chrámu si Gaudí představoval jako zářivý mnohobarevný chorál ke slávě Ježíše Krista. Proto na věžích apoštolů jsou jiskřivé mozaikové nápisy Hosana, Sanctus, Gloria. Chrám má tři průčelí, fasády se vstupy. Na východní straně je fasáda Narození Páně a doslova vyvolává úctu. Není to způsobeno jen jejím námětem a ještě přehledně rozdělených do tří portálů Naděje, Lásky a Víry, ale jejím celkovým účinkem. Stojíme-li pod tímto gigantickým skulpturálním vlysem, máme pocit, že se celá stavba chystá zřítit na naši hlavu. Díváme-li se nahoru nad středovým vchodem (portál Lásky) objevíme sousoší Svaté rodiny, Kristovo narození. Na portálu Naděje je zachycen útěk do Egypta a jiné výjevy. Portál Víry ukazuje Ježíše v Chrámu mezi učenci a další příběhy a všude mezi tím přírodní motivy. Vánoční fasáda je jediná, kterou Gaudí dokončil ještě za svého života. Na západní straně je fasáda Velikonoční – Utrpení, nyní již také hotová a na jižní straně teprve bude fasáda Zmrtvýchvstání – Oslavení.



Interiér Sagrady Familie nám otočí hlavu o devadesát stupňů směrem k nebi. Čistá a zároveň nesmírně složitá, bělostná ale světlem i slunečními paprsky barevná zářivá klenba s jemnou přírodní texturou, jakoby na sloupech spočívaly zkamenělé listy, než se ale koruny stromů rozvětví, zasvítí dolů suky kmenů jako drahokamy a katedrála dýchá jako živá. Nezbývá než žasnout.

Chceme-li spatřit tento monument na oslavu Vykupitele na vlastní oči a prožít mimořádný zážitek, vydejme se do Barcelony.

Jan Trnka

A v tu chvíli k nim (Anna) přistoupila, chválila Boha a mluvila o tom dítěti všem, kteří očekávali vykoupení Jeruzaléma.
L 2,38

Děkujeme ti, Pane, že jsi přišel na tuto zemi, abys nás učil svým slovem a abys zjevil moc Ducha svatého tak, abychom mohli žít v tvé dokonalé lásce. Pomoz nám, abychom ti důvěřovali a spoléhali se na tebe. Amen

* * *

"Pochválen buď Hospodin, Bůh Izraele, protože navštívil a vykoupil svůj lid."
L 1,68

Bůh poslal na svět jedinečnou osobnost – ani filosofa, ani generála, i když i ti jsou důležití, ale Spasitele s mocí odpouštět. Odpuštění leží v srdci křesťanské víry... Právě v odpuštění pociťujeme moc Boží lásky.

královna Alžběta II.

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607,
e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 481 Kč, jednotlivé číslo 13 Kč. Č.ú.: 228961190/0300
Redaktorka: Helena Bastlová
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne Grafotechna
Distribuci provádí:
* Pro jednotlivce: Česká pošta, s.p. bezplatná infolinka České pošty 800 300 302
adresa pro písemný styk:
Česká pošta oddělení periodického tisku Olšanská 9, 130 00 Praha 3
e-mail: postabo.prstc@cpost.cz
*Hromadné zásilky: A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

Vánoce 2016

36 – 37/2016

VYCHÁZÍ: 21. PROSINCE 2016

Vánoční čas

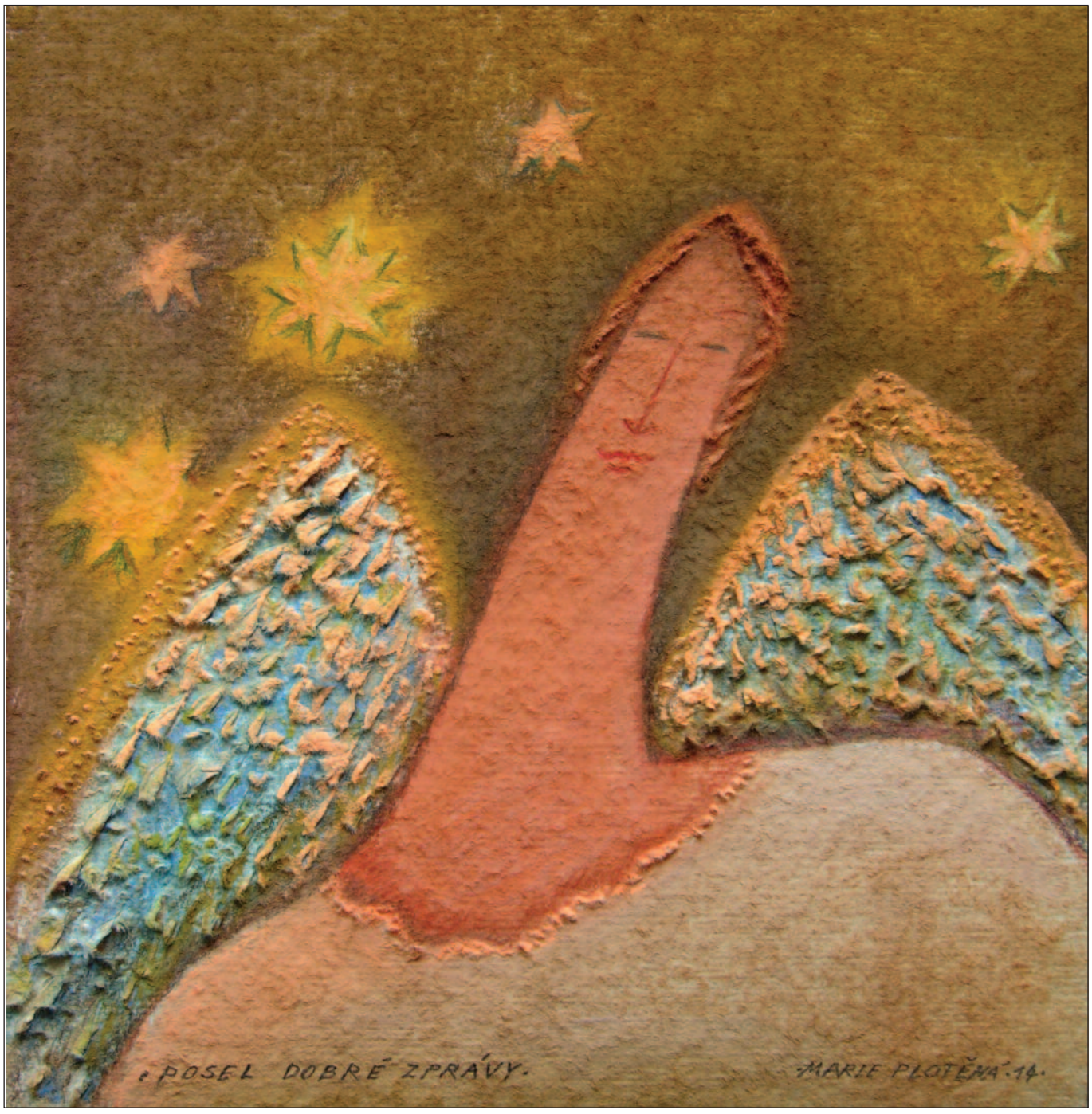

V čase adventním, kdy se rychle stmívá a krajina je zahalena do šera a mlh, je více příležitostí na sklonku dne si udělat černou hodinku. Rozžehnout si adventní svíci, posedět a nechat si myšlenky táhnout hlavou... Každé ráno vstáváme a probouzíme se do nového dne s touhou prožít ten den příjemně, být zdraví, něco nového poznat, něco krásného zažít, něco dobrého si dopřát i udělat. Rádi bychom, aby se nám dobře vedlo a den se prostě vydařil. Dny uplývají jeden za druhým a zaplavují nás všední povinnosti. Každodenní rutina je pravidelně předělena nedělí a čas od času i velkými svátky, jako jsou například Vánoce. To pak rádi spočineme od shonu a práce nakloněni každému volnému dni navíc, těšíce se na očekávaná a radostná blaha dne svátečního. Tušíme, že každodennost, nám plíživě proměňuje skutečnost ve všednost a vítáme každý impuls ke změně. Vždyť ve slově všednost, je ta šedost už jako základ vložena. V šeď se cosi náhle promění, stává se zvykem. Život, ale šedí a obyčejností není, jen my máme někdy sklon jeho nesamozřejmost takto vnímat. To nás ochuzuje. Biologie vidí člověka jako vysoce organizovanou hmotu, která je najednou schopná poznávat, myslet a jednat. Není už toto samo zázrakem? Ta záplava atomů je schopná soucitu, nadšení, tvorby, lásky. Kolik je na světě lidí, tolik originálních bytostí, různých povah a niterných subjektů. Nitro člověka však činí darwinistům potíže, neumí totiž vysvětlit schopnost člověka mít prožitek. Přitom vnitřní prožitek je to nejjistější co každý zažíváme. Je absolutně odlišný od všeho co známe z materiálního světa, nedá se změřit, spočítat, zvážit, a tak je pro vědu těžce popsatelný. Vědci se kdysi v počátku dohodli ignorovat věci neměřitelné, tedy i niternost a vnitřní hodnoty. Přírodní vědy zkoumající jen příčiny a následky, vypovídají tedy jen o polovině našeho bytí a nelze tvrdit, že věda je jediný komplexní přístup zkoumání světa a člověka. Závažným a směrodatným pro člověka je niterný pohled. Kdybychom neměli vnitřní zkušenosti, neměli své nitro, tak se budeme podobat chladným strojům nebo robotům. To, že jsme na světě s takovým vybavením a dary, není samo sebou. Každé Vánoce si to můžeme znovu připomínat i prožívat. Co nás tak rozechvělo? Co se to člověka dotklo, že je někdy naměkko. Jaké struny se v nás rozezní, když se setkáme s nezištnou a čistou láskou? Na pohled to nebývá až tak vidět, ale člověk se zajíká, zvlhne mu zrak a je plný něhy. Často i plný odhodlání jít tou novou neznámou, přitažlivou cestou. Něco podstatného proměňuje jeho životní postoje i povahu. Vnitřní zkušenost bývá obvykle nepřenosná. Kdysi se udála v nitru izraelské dívky Marie věc docela neviditelná, ale podstatná pro celé lidstvo. Vědci by ji ani nebrali v úvahu. Marie tehdy řekla „ano, staň se“ a od té doby se počítají novověké dějiny i letopočet. Na svět přišel náš Spasitel Ježíš Kristus a jeho nesobecká Láska, darující nám život. Narozeniny žádného z lidí neslaví po celém světě a od té doby tolik lidí, jako ty jeho. Přichází i do nitra každého znovuzrozeného křesťana, ochoten narodit se do našeho srdce. V šedých dnech adventních, kdy se příroda již uložila k spánku, si můžeme každoročně připomínat tuto skutečnost. Realitu, jež není samozřejmostí ani všedností, stejně jako jí není náš vezdejší život. Do šera a nadcházejících období chladu, mrazu a temna přichází životodárné a mnohobarevné Světlo a Láska. Voda, která již zimou ztuhla v led, teplem roztaje a zase může napájet zemi a způsobit, že se země zazelená a rozkvete. Kdosi řekl, že led je vlastně tvrdohlavá voda. Takové ztuhlé vody se nikdo nenapije. Led bývá tvrdý, ostrý a nepoddajný jako kámen. „Žízním po tobě Bože, jako laň po tekutých vodách“, volá žalmista. Po tekutých vodách žízní člověk i země, ne po vodách proměněných v led. Nám se však může stát, že se zimou kolem nás, rozumějme vychládajícími mezilidským vztahy, bezohledností, sobeckostí a neláskou, nepozorovaně nakazíme a naše srdce sežehne mráz. Takové ledové srdce začne skomírat a tuhnout. Nesmírně potřebuje hřejivý zásah, samo si totiž nedovede pomoci. Může je zahřát a obživit jen teplo boží lásky. „Bože můj, obnoviteli, obroditeli, na srdce ve sněhu, pamatuj !“ prosí básník Karel Toman ve své básni Březen. Ano až do jara, do konce vlády zimy je půda okoralá a tuhá, stejně jako to lidské srdce uvězněné ve věčném sněhu. Bůh nejen že pamatuje, ale také přichází, abychom nezemřeli ztuhlí mrazem nelásky, aby se naše srdce probudila k životu. Nedejme se přemoci vzrůstajícím chladem dneška. Neklesejme pod bod mrazu. Buďme raději jako ostrůvky tepla a lásky, která již teď prohřívá vše mrazivé kolem nás. Každodenními hřejivými krůčky a doteky lásky spolupracujme a vrůstejme v Krista, v jeho podobu i dílo.

Marie Plotěná

VÁNOCE

Sladké vánoční hlásky
Bambini di Praga
sypou vánoční něhu
z kornoutu lačnosti
do sněhové břečky

Parkoviště supermarketu
je přeplněné

Spasitel tu zřejmě není

jen zboží
hodně zboží
ne ale z Boží
ruky štědře otevřené
k svatému požehnání

Pastuškové sebrali ohořelé kytary
a děravá bicí nářadíčka
– i oslí kůže dozná trhliny
následkem
radostně zbytečných zpráv

Každý přece ví
že zpráva stačí jen jedna
je-li skutečně dobrá

Pastuškové nesou na ramenou dítě
které nad jejich hlavami
drží za ohon hvězdu
Ostatní lidstvo si krkavě povolilo
přecpané opasky
v diskrétním přítmí
plazmové obrazovky
aby se mohlo
nerušeně dojímat
animovanými rolničkami
cválajících sobů dědy Klause

DELICIE NERKOVÁ – DRUHÉ DĚTSTVÍ

Ne vy jste vyvolili mne, ale já (ujišťuje Ježíš) jsem vyvolil vás a ustanovil jsem vás, abyste šli a nesli ovoce a vaše ovoce aby zůstalo; a Otec vám dá, oč byste ho prosili v mém jménu.

J 15,16

Žádával jsem Boha, aby mi pomohl. Pak jsem se jej ptal, zda mu já mohu nějak pomoci. A končil jsem tím, že jsem jej prosil, aby své dílo konal skrze mne.

JAMES HUDSON

ŠTĚDROST

Dnes darovat bych chtěla
světlo svíce ve skořápce
co připlouvá
s vánoční milostí
A přání
ať hoříš pokojně a svítíš
na všech plavbách
po řece člověčí radosti i bolesti
v proudu lásky útěšné
A v jablku
které ti půlí čas
ať nikdy nechybí hvězda
na připomenutí květu
uzrálému do plodu

DELICIE NERKOVÁ – HLEDAČI POKLADŮ



Ještě než začal školní rok, vypravili se Kašparovi s Kamilkou nakupovat do Německa. Nastávající prvňačka musí přece mít všecko prvotřídní! Školních batůžků tam mají veliký výběr a také dětské pláštěnky do deště jsou prý v Německu vkusnější. Obětovat na cestu tu trochu benzínu se jistě vyplatí.

Rodičovská péče se však projevila i jinak. Poněvadž Kamil-ka měla múzické sklony, přihlásila ji paní Kašparová hned počátkem září do soukromých kurzů, kde se zábavnou formou vyučovaly hned dvě disciplíny – zpěv a balet. Ať je o rozvoj Kamilčiných talentů postaráno po všech stránkách!

Péči o Kamilčino blaho poněkud zkomplikovalo, že se měsíc předtím Kašparovali přestěhovali do nového domu na venkově, kde určitě bude lepší vzduch a snad i větší klid. Že budou muset dvakrát týdně dovážet Kamilku kvůli hudební výchově do města, s tím museli počítat. Že by ale musela každodenně kvůli škole vstávat časně jako prodavačka z novinového stánku, to by snad bylo opravdu zbytečné. A tak začátkem září zavedla paní Kašparová své jediné dítě do místní školy.

Prošedivělá učitelka, kterou nedokázala dlouhá léta pedagogické služby zbavit elánu, projevila nelíčené nadšení, že řady jejích svěřenců budou rozmnoženy: „Tak teď se, Kamilko, budeme vídat skoro každý všední den. Těším se, že budeme spolu dobře vycházet! Posadím tě tady vedle Haničky Fialové."

Paní Kašparová se zadívala na budoucí Kamilčinu souputnici. Bylo to hubené vyžle s brejličkami na nose. Na první pohled bylo znát, že asi nepochází ze zvlášť zazobané rodiny. Šaty patrně dříve patřily robustnější uživatelce a příliš nepasovaly na úzká ramínka. Ani bačkůrky nezářily novotou. Naštěstí paní Kašparová nepatřila mezi omezené lidi, kteří své bližní posuzují jen podle šatů. Přece jen ale dobře vnímala rozdíly mezi svou vlastní půvabnou holčičkou a tímhle prachobyčejným vrabčetem. Jen aby tohle spojení dělalo dobrotu!

Ale obavy paní Kašparové byly úplně zbytečné. Holčičky nemusely k sobě dlouho hledat cestu. Zvlášť Kamilku nadchlo, že má konečně pořádnou kámošku. Je pravda, že už ve školce měla kolem sebe řadu malých holek, ale tohle s Hankou bylo něco úplně jiného. Brýlaté tintítko ve zděděných šatech si velmi brzy získalo její obdiv.

Tak třeba když se děti začaly učit první písmenka, ukázalo se, že Hanka už dovede číst celá slova. „Od koho ses to naučila?" chtěla vědět paní učitelka. „Od naší Otylky," vysvětlila Hanka. „Tak až se to naučíš ještě trochu líp, přečteš nám nějakou pohádku!" usmála se paní učitelka, která si dovedla poradit i s takovýmihle případy. „Ale já už umím trochu číst i Braillovo písmo," prozradila Hanka jen tak jako mimochodem, „a až budu velká, chci učit slepé děti!"

Hanka byla prostě trochu jiná než ostatní děti, taková svá. Nezdálo se, že by ji příliš dojímalo, když se holky po Vánocích vytahovaly, kolik různého šatstva dostaly pod stromeček. „Na to nemají naši prachy!" prohlásila a ani trochu se nezačervenala. A když se náfuka Marcel Klouda začal chvástat, jak o posledních prázdninách brázdili se známými moře na pravé velrybářské lodi, zarazila ho Hanka: „A nespadlo ti na té lodi náhodou na hlavu ráhno?" Načež se ukázalo, že nikdo z posluchačů nemá tušení, co to takové ráhno je, a vyprávění skončilo bez patřičné obdivné odezvy u posluchačstva. Jinak však nemůžeme proti Hančině působení nic namítat. Určitě na něm nebylo nic špatného.

Kamilce se Hanka rozhodně líbila a dokonce se občas snažila vetřít se jí do přízně. Nebylo na tom ostatně nic tak divného. Okoukala a odposlouchala to od dospělých. Když měl táta čtyřicátiny, sešla se u nich doma hromada lidí, kteří přinesli spoustu lahví s pitím a tátovi lichotili, jak byl vždycky přímý chlap a jaká s ním je legrace. A tak teď Kamilka vybízela o přestávce Hanku, ať si cucne brčkem z jejího jahodového piťka, a chválila ji, že když je tak hubená, mohla by dělat dětskou manekýnku. Jenže Hanka nebyla zřejmě na takové podkuřování zvyklá a nikdy nedávala najevo, že ji těší.

Ale Kamilka se nedala odradit a rozhodla se na to jít jinak. Navrhla: „Kdybys chtěla, mohla bys k nám v sobotu přijít! Já mám takovej krásnej pokojíček a po mámě hromadu barbín, tak bysme je mohli strojit! Anebo si můžeme hrát s plyšákama!" – „S plyšákama?" ušklíbla se Hanka. „Kolik je ti roků?" Pak ji ale zamrzelo, že Kamilku tak drsně odbyla, a navrhla: „Víš, co? Přijď radši v sobotu po obědě ty k nám!" To ovšem znamenalo pro Kamilku víc, než by si kdo myslel. Ještě totiž jaktěživa takovéhle pozvání nedostala. Obyčejně zvali jen dospělí. Kromě toho si nedovedla představit, že by někam šla úplně sama. Ostatně nebylo to jinak ani teď. Paní Kašparová musela přece vědět, v jakém prostředí má její drahý jedináček strávit část sobotního volna!

V sobotu se Kamilka nemohla ani dočkat, a tak se už brzy po obědě vydaly paní Kašparová a prvňačka Kamilka ruku v ruce na návštěvu. Právě to ruku v ruce ale Kamilku hluboce ponižovalo. Nechtěla se právě před Hankou ukazovat jako rozmazlená holčička, kterou musí všade vodit za ručičku máma. Proto když se přiblížily ke starým finským domkům, kde Fialovi bydleli, začala Kamilka fňukat, ať už s ní máma dál nechodí. Starostlivá máti tedy ustoupila před jejími slzami, ale sledovala Kamilčinu postavičku alespoň z dálky až do chvíle, kdy Kamilka zmačkla zvonek na brance u předzahrádky a byla vpuštěna dovnitř.

Otevřít přišla baculatá Hančina maminka. „Tak ty seš ta budoucí zpěvačka a tanečnice, viď?" oslovila vlídně Kamilku a zažertovala: „Pěkně tě vítám u nás na zámku!" Potom otevřela dveře z předsíně do kuchyně: „Tak tahle komnata slouží jako přijímací salón, ale taky jako jídelna pro naše panstvo. Prosím, abyste se tu cítila jako doma, komteso Kamilo!"

Trochu zmatená Kamilka uviděla kolem velikého kuchyňského stolu sedět několik lidí. Paní Fialová, která byla zřejmě zvykla mít vždycky hlavní slovo, je začala hned představovat: „Tady zkraje vidíš naši Otylku." Otylka byla dívka asi dvacetiletá a svému křestnímu jménu rozhodně nezůstávala nic dlužná. Byla skutečně mírně otylá, ale na Kamilku se usmívala stejně vlídně jako její matka. (Po ní určitě nosí Hanka ty svoje šaty! blesklo Kamilce hlavou.)

„Otylka má už po maturitě a pracuje jako dětská sestra," upřesnila paní Fialová. „Jó, a taky učí děti ve slepeckým ústavu na zobcovky," nezapomněla dceru pochválit.

Vánoční polévka podle Delicie

Tolik sněhu letos
nikdo nečekal
a on tu je jak kdysi
jako tenkrát
V každé vločce trocha milosti
a dohromady – zázrak!

Pod nohama krystalový cukr
kterým andělé zasypali cestu i les
a v dálce zvony
a šlehačkové siluety věží

Už se smráká
– měla bych se bát...
ale mám kolem srdce ovinuté
ruce s jizvami v dlaních
a ty mě chrání

Někdo ti ukradne radost
jiný zpět ji daruje
a místa kudy prošla smrt
září světlem znovuzrození

Jsem tady
ty a já
aniž víme
na jak dlouho
(tím se nic nemění)

Do času pokoje
nad Mesiášovými jeslemi
vzlétám

Nasycena vší tou dobrotou
mávám křídly na uvítanou
novému slunovratu

Delicie Nerková



„A tohle je náš tatínek!" pokračovala v představování. „On toho moc nenamluví, ale je to takový všeuměl a dělá ve škole a v internátě pro nevidomé všecko, co je potřeba. No a právě tatínek k nám vozí tou naší starou rachotinou Aničku," ukázala na postavičku, která seděla vedle Hanky na vzdálenějším konci stolu.

Anička byla mrně asi pětileté. Na hlavě měla velikou mašli a vypadala trochu jako načesaná holčička ze starých fotografií. Obličej měla obrácený ke Kamilce, ale jak se tak držela Hanky za ruku, připadala Kamilce taková divná, strnulá.

„Asi bych ti měla, Kamilko, říct, že je Anička slepá – prostě nic nevidí. Ale sluch má jako ty africký gazely, co slyšej´ každý šustnutí, viď, Aničko! Její maminka odjela, když byla Anička ještě miminko, a kde žije teď, nikdo neví," pokračovala paní Fialová. „No ale my máme Aničku moc rádi a aby se jí nestejskalo, bereme si ji na soboty k nám – pokud jim ovšem zrovna něco nezorganizujou v ústavu. Děti by měly bejt šťastný! A my toho štěstí máme na rozdávání. No, řekni, taťko!" Pan Fiala jen souhlasně přikývl. „My sice nejsme žádný boháči," pokračovala paní Fialová, „ale Pán Bůh nám dává dost a dost. A když teď Otylka už taky vydělává, tak nám vopravdu nic neschází.

Jó, abych nezapomněla! Vidíš, Kamilko, pod stolem ten čumák? Ten patří hlídači našich pokladů Kazanovi. On to sice není žádnej bišonek nebo čistokrevnej kokršpaněl, ale v nalezinci se na nás díval tak smutně - a tak jsme si ho vybrali a máme ho už třetí rok."

Ukázalo se, že Fialovi teprve před chvílí skončili s obědem. I když byly talíře už sklizené ze stolu, bodrá hospodyně se k jídlu vrátila alespoň krátkým komentářem (výkladem): „V sobotu se vždycky snažím ukuchtit něco, co Anička jiný dny nemá – třebas sýrový krokety, opečený bramborový placky nebo řepánky, co dělala ještě má babička za války. Poslyš, Kamilko, nechtěla bys ochutnat řepánek? Později´ dostanete ještě nějakej ten krajíc s pomazánkou, ale není nad řepánek s pravým řepným sirobem!"

Když skončilo představování a Kamilka okusila řepánky, odvedla si ji Hanka do kamrlíku vedle kuchyně. Hlavní část pokojíka zabírala patrová postel. Dole spala Otylka a pod stropem Hanka. Odkudsi zpod kavalce vytáhla Hanka krabici s fotkami a začala je ukazovat. Za chvíli ale znervózněla: „Musíme se vrátit do kuchyně! S tebou se vidím skoro každej den, ale soboty patřej´ Aničce. Ona se těší, že si s ní budeme hrát. Maminka říká, že na ni musíme být moc hodný, když nemá žádný příbuzný."

A tak přišly na řadu hry. Zapojili se do nich všichni. Když hráli na slepou bábu, museli odtáhnout stůl, aby se slepá Anička o něj neuhodila. Hru Ptáčku, jak zpíváš? Kamilka ani neznala, ale byla nadšená, když měla se zavázanýma očima uhodnout, kdo z přítomných vydává tak směšné zvuky.

Když se k večeru Kašparovi vraceli z odpoledního promítání v městském biografu a zazvonili u finského domku, zastali Kamilku ve skvělé náladě. „Ty jsi celá rozparáděná!" konstatoval pan Kašpar – a byla to pravda. Však když se jejich prvňačka loučila s hostiteli, nestačilo, že se objala s Hankou, ale musela se obejmout úplně s každým – i s nemluvným panem Fialou a slepou Aničkou.

Daniel Henych

Kresby: autor a Marie Plotěná